Bundel van de Economie Financiën en Bestuur van 26 oktober 2020

Agenda bijlagen

Spreektijden commissie 3,5 uur na afsplitsing.docx

Agenda_Economie_Financiën_en_Bestuur_26_oktober_2020 met behandelvoorstellen.docx

Afspraken digitale commissievergadering.pdf

Beantwoording technische vragen cie EFB 26 oktober 2020.docx

Vastgesteld verslag Commissie Economie Financiën en Bestuur 26 oktober 2020.doc

Inspreektekst Artis bij blauwdruk motie 42.docx

1 13:15 - Opening en mededelingen

2 Vaststelling van de agenda, het verslag van de vorige vergadering, en moties- en toezeggingenlijsten

Vastgesteld verslag Commissie Economie Financiën en Bestuur 28 september 2020 .doc

Moties EFB na PS 14 september 2020.docx

Toezeggingen EFB na 28 september 2020.docx

2.a Vooruitblik komende vergadering (en) aan de hand van de Strategische agenda en vaststelling strategische agenda.

Aan de hand van de Strategische Agenda wordt vooruitgekeken naar de komende vergaderingen. Commissieleden kunnen hierbij voorstellen doen voor de agenda's van deze vergaderingen.
Bij tijdige aanlevering zullen op de agenda van 30 november staan:
\- startnotite Europa \(vanwege herfstreces was het niet mogelijk deze in oktober te behandelen\)
- Statenvoordracht - Wensen en bedenkingen bij subsidievaststelling fractiebijdragen n.a.v. Rapport van bevindingen 2019-2020
- Laatste begrotingswijziging
- Voortgangsrapportage datastrategie
- Hoogwaardige verbindingen
- Initiatiefvoorstellen SP en advies GS : steunpunt inventarisatie erfgoed en steunpunt vrijwilligers erfgoed
\- Voortgang/afdoening motie koloniaal verleden

Strategische agenda EFB oktober 2020.docx

3 13:20 - Inspreekhalfuur over onderwerpen die niet op de agenda staan maar wel tot de portefeuille van de commissie horen

4 A-agenda Algemeen (CdK en alle gedeputeerden cie EFB)

4.a 13:50 - Economie/duurzaamheid: Brief GS aan PS inz. raamwerk voor de uitvoering van motie 42: economische herstel en duurzaamheidsfond (Het genoemde doel 1 in de brief (muv bedrijventerreinen op B-agenda cie RWK 19-10-20 en de overige doelen (met bedrijventerreinen uit doel 1) op b-agenda EFB 26-10-20)

Voorstel voor behandeling:
U kunt de brief van GS met het raamwerk voor de uitvoering van motie 42 bespreken in de commissie EFB. Het onderdeel 1 'Verduurzaming bebouwde omgeving' valt onder de commissie RWK (muv de bedrijventerreinen) en wordt daar op op 19 oktober besproken. De overige onderdelen vallen onder de commissie EFB (inclusief bedrijventerreinen uit onderdeel 1).

Toelichting:
Op 18 mei jl. hebben Provinciale Staten een motie aangenomen om te komen tot een Economisch Herstel en Duurzaamheidsfonds (motie 42). Het doel is de economische en maatschappelijke effecten in Noord-Holland, als gevolg van de uitbraak van het Coronavirus te verzachten. GS komen nu met een brief waarin het raamwerk dat is ontwikkeld voor de uitvoering is beschreven en wil daarover in gesprek met PS.

Dossier 4544 voorblad

Brief aan PS met raamwerk voor de uitvoering van motie 42.pdf

Inspreektekst Artis bij blauwdruk motie 42.docx

4.b 14:40 - Voordracht Begroting 2021 en Memorie van Antwoord

Voorstel voor behandeling:
Aan de commissie wordt gevraagd die onderdelen van de Programmabegroting en Memorie van Antwoord te bespreken, die tot de portefeuille van de commissie EFB behoren.

Het advies van de commissie zal in de vorm van het verslag aan PS worden toegezonden voor de PS vergadering van 9 november 2020

Toelichting:
In de begroting wordt vastgelegd wat de provincie in 2021 wil bereiken, wat de provincie hiervoor gaat doen en hoeveel dit mag kosten.

Dossier 4074 voorblad

Begroting 2021.pdf

Brief aan PS over begroting 2021.pdf

Voordracht PS begroting 2021.pdf

Brief aan PS over bestedingsplannen bestemmingsreserves.pdf

Overzicht bestedingsplannen bestemmingsreserves.pdf

4.b.1 Brief GS aan PS inz Memorie van antwoord begroting 2021 (A-genda's alle comissies bij begrotingsbehandeling oktober)

In de memorie van antwoord beantwoorden Gedeputeerde Staten de schriftelijke vragen die Provinciale Staten over de begroting 2021 hebben gesteld.

Dossier 4521 voorblad

Memorie van antwoord - Begroting 2021.pdf

Brief aan PS over memorie van antwoord bij de begroting 2021.pdf

4.b.2 Financien/reserves: Brief GS aan PS inz. bestedingsplannen bestemmingsreserves (zal bij alle commissies ter kennisneming worden geagendeerd bij de begrotingsbehandeling oktober 2020)

Bij de behandeling van de kaderbrief 2021 in PS heeft de portefeuillehouder Financien toegezegd om de Staten meer inzicht te geven in de staat van de reserves door middel van bestedingsplannen. Daarin geeft het college aan welke ambities hij wil realiseren met de middelen in de bestemmingsreserves.

De brief is ter kennisname onder de stukken van de begrotingsbehandeling gevoegd van alle commissies.

Dossier 4359 voorblad

Brief aan PS over bestedingsplannen bestemmingsreserves.pdf

2. Overzicht bestedingsplannen bestemmingsreserves.docx

4.b.3 Audit: Brief GS aan PS inz. Auditopvolging peildatum 1 september 2020 (wordt als achtergrondinformatie bij de begroting geagendeerd in alle commissies van oktober)

Brief kan betrokken worden voor de relevante onderwerpen van de commissie EFB bij de bespreking van de Begroting 2021

Toelichting:
Auditopvolging is een instrument om de overgenomen aanbevelingen van de externe accountant, de Randstedelijke Rekenkamer, de provinciearchivaris en Concerncontrol systematisch door te voeren. Het dient tevens als verantwoordingsinstrument naar PS en sturingsinstrument voor PS. Per halfjaar wordt gerapporteerd aan de directie, GS en PS.

Dossier 4436 voorblad

Auditopvolging september 2020 GS notitie.pdf

Auditopvolgingslijst per 1 september 2020 bestuurlijke aanbevelingen.pdf

Brief aan PS over auditopvolging peildatum september 2020.pdf

5 Rondvraag portefeuille dhr. Van Dijk en terugkoppeling deelname gemeenschappelijke aangelegenheden en Europa (naast de rondvraagpunten kunt u hier ook korte vragen over de tot de portefeuille van de hr. Van Dijk behorende punten uit de c-agenda stellen)

6 Rondvraag portefeuille mw. Zaal en terugkoppeling deelname gemeenschappelijke aangelegenheden en Europa (naast de rondvraagpunten kunt u hier ook korte vragen over de tot de portefeuille van mw. Zaal behorende punten uit de c-agenda stellen)

7 Rondvraag portefeuille mw. Pels en terugkoppeling deelname gemeenschappelijke aangelegenheden en Europa (naast de rondvraagpunten kunt u hier ook korte vragen over de tot de portefeuille van mw. Pels behorende punten uit de c-agenda stellen)

8 A-agenda IPO, ICT en Data en Subsidies algemeen (EFB onderwerpen portefeuille gedeputeerde Stigter)

8.a 15:40 - Voordracht Zienswijze PS op de concept begrotingen 2021 voor het IPO en BIJ12 (A-agenda EFB 26 oktober 2020)

Voorstel voor behandeling en toelichting:
De commissie wordt in de gelegenheid gesteld aandachtspunten mee te geven aan de AV-leden ten behoeve van de behandeling van concept programmabegrotingen 2021van het IPO en BIJ12 in de AV-vergadering van 2 november aanstaande.
Omdat de datum van de PS vergadering (9 november) na de vergadering van het AV vergadering ligt (2 november) wordt hetgeen in de commissie wordt besproken meegegeven aan de AV leden.. De voordracht zelf moet dan nog wel pro forma worden vastgesteld in PS van 9 november a.s.

De programmabegroting van het IPO wordt jaarlijks vastgesteld door de Algemene Vergadering (AV). Elke provincie wordt in de AV vertegenwoordigd door twee leden van Provinciale Staten (mw. ER van GroenLinks en de hr. Everduim van Denk).Het IPO-bestuur heeft op 21 september 2020 de concept begrotingen voor het IPO en voor BIJ12 verstuurd naar de Provinciale Staten van Noord-Holland opdat zij instaat worden gesteld hun zienswijze te formuleren op de aangeboden stukken.

Dossier 4637 voorblad

Brief aan PS over zienswijze op de conceptbegrotingen 2021 van het IPO en BIJ12 (1).pdf

20201014 Voordracht PS concept begroting 2021 IPO en B12.pdf

201102 AV 2a.1 Aanbieding programmabegroting 2021.pdf

201102 AV 2a.2 Concept IPO Begroting 2021 in éénoogopslag.pdf

201102 AV 2b Conceptbegroting BIJ12 2021.pdf

Notitie conceptbegroting IPO 2021 voor AV.pdf

Bjdragen IPO Bureau en IPO Kassiersfunctie per provincie IPO Begroting 2021.pdf

Bjdragen per provincie IPO Begroting 2021.pdf

Specificatie kosten Beleidsopgaven.pdf

9 Rondvraag portefeuille dhr. Stigter en terugkoppeling deelname gemeenschappelijke aangelegenheden en Europa (naast de rondvraagpunten kunt u hier ook korte vragen over de tot de portefeuille van de hr. Stigter behorende punten uit de c-agenda stellen)

10 A-agenda Financiën (PS aangelegenheid)

10.a 16:10 - Voordracht ‘Controleprotocol controle jaarrekening 2020

Voorstel voor behandeling:
Adviseren aan PS over het controle protocol. De voordracht zal geagendeerd worden voor de PS vergadering van 9/16 november.
Desgewenst kan de voorzitter van de Rekeningencommissie, de hr. Heijnen, tijdens de vergadering een toelichting geven.

Toelichting:
De Provinciewet schrijft voor dat de Staten één of meer accountants aanwijzen voor de controle van de jaarrekening en het daarbij verstrekken van een accountantsverklaring en het uitbrengen van een rapport van bevindingen.
Provinciale Staten hebben aan Publiek Belang Accountants B.V. opdracht verstrekt de accountantscontrole uit te voeren met ingang van de controle van het boekjaar 2018 t/m het boekjaar 2020 met de mogelijkheid tot verlenging met twee keer één jaar. De jaarstukken en het financieel beheer zoals uitgeoefend door of namens het college van Gedeputeerde Staten, zijn object van controle.

Provinciale Staten moeten voor de uitvoering van de accountantscontrole aan een aantal zaken nader invulling geven. Met dit protocol stellen Provinciale Staten nadere aanwijzingen vast die specifiek van toepassing zijn voor de controle van de jaarstukken 2020 en de controle van de SISA bijlage.

Indien nodig kan het controleprotocol tussentijds bijgesteld worden.

concept Bijlage bij Voordracht Controleprotocol 2020.docx

concept voordracht controleprotocol jaarrekening 2020 1.docx

11 16:20 - Sluiting

12 C-agenda Economie, Arbeidsmarkt en Onderwijs, Bestuur, Interbestuurlijk Toezicht en Europa (EFB onderwerpen portefeuille gedeputeerde Zaal)

13 C-agenda Financiën, Cultuur en Erfgoed, Sport, Personeel en Organisatie en Inkoop (EFB onderwerpen portefeuille gedeputeerde Pels)

13.a Erfgoed: Brief GS aan PS inz. actualiseren provinciaal erfgoedregister onderdelen Stelling van Amsterdam (C-agenda EFB 26-10-20200

Tijdens het herijkingsproces van het provinciaal erfgoedregister is gebleken, dat een aantal redengevende omschrijvingen van provinciale monumenten niet meer actueel waren. Deze zijn nu aangepast aan de huidige stand van zaken. Daarnaast wordt overgegaan tot aanwijzing tot provinciaal monument van acht onderdelen van de Stelling van Amsterdam, die in het verleden nog niet waren opgenomen in het erfgoedregister. Vervolgens is in de loop der jaren twee onderdelen van de Stelling van Amsterdam verloren gegaan; deze worden dan ook uit het provinciale erfgoedregister uitgeschreven.

Dossier 4353 voorblad

Brief aan PS over actualisatie provinciaal erfgoedregister op onderdelen van de Stelling van Amsterdam.pdf

13.b Inkoop/catering eigen organisatie: Green Deal Catering Overheidslocaties, Voedsel uit de Korte Keten (C-agenda EFB 26-10-2020)

Met de ondertekening van de Green Deal Catering Overheidslocaties, Voedsel uit de Korte Keten wil de provincie in haar eigen bedrijfsrestaurant de inkoop en consumptie van duurzame lokale voedselproducten vergroten, de CO2 impact van het voedselaanbod reduceren en voedselverspilling tegengaan. De Green Deal wordt gesloten tussen het rijk en provincies.

Dossier 4413 voorblad

Brief aan PS over Green Deal 'Catering Overheidslocaties, Voedsel uit de Korte Keten'.pdf

13.c Werkgever/Diversiteit: brief GS aan PS over duurzaam doorpakken en onze rol als werkgever - diversiteit op de werkvloer (C-agenda EFB 26-10-2020)

Het college geeft uitleg over het strategische HR beleid binnen onze Provincie en wat dit betekent voor haar rol als werkgever op het gebied van diversiteit.

Dossier 3649 voorblad

Brief aan PS over duurzaam doorpakken en onze rol als werkgever - diversiteit op de werkvloer.pdf

13.d Onderwaterarcheologie: Brief GS aan PS inz. financiële bijdrage Museum Kaap Skil voor tentoonstellen Palmhoutwrak-collectie (C-agenda EFB 26-10-2020)

Gedeputeerde Staten zijn voornemens de financiële bijdrage aan Museum Kaap Skil voor het tentoonstellen Palmhoutwrak-collectie op te hogen naar 1 miljoen euro.

Dossier 3977 voorblad

Brief aan PS over financiele bijdrage Museum Kaap Skil voor tentoonstellen Palmhoutwrakcollectie.pdf

14 C-agenda IPO, ICT en Data en Subsidies algemeen (EFB onderwerpen portefeuille gedeputeerde Stigter)

15 C-agenda Openbare orde en Veiligheid, Integriteit, Internationale betrekkingen, Public Affairs, Communicatie, Concerncontrol, Juridische Zaken, Archief, PS- en GS zaken (EFB onderwerpen portefeuille CvdK Van Dijk)

15.a Juridische Zaken: Brief GS aan PS inz. Jaarverslag Hoor- en adviescommissie 2019 (C-agenda EFB 26 oktober 2020)

Op grond van artikel 12 van de Verordening op de behandeling van bezwaar- en klaagschriften Noord-Holland 2014 brengt de HAC jaarlijks verslag van haar werkzaamheden uit aan Gedeputeerde staten en Provinciale staten. Er zijn in het jaarverslag over 2019 geen bijzonderheden benoemd door de HAC.

Dossier 4093 voorblad

Brief GS aan PS inz. jaarverslag HAC 2019.pdf

jaarverslag HAC 2019

15.b Communicatie: schriftelijk antwoord op vraag van de heer Hoogervorst SP inzake Prinsjesfestival (C-agenda EFB 26-10-20)

schriftelijk antwoord op vraag van de heer Hoogervorst SP inzake Prinsjesfestival.docx

16 C-agenda Algemeen

Spreektijdregeling commissies 2019-2023

Fractie	Vergadering van 3,5 uur
GroenLinks	13 minuten
VVD	13 minuten
FvD (8/9e deel)	11,5 minuten
D66	10 minuten
PvdA	10 minuten
CDA	9 minuten
PvdD	8 minuten
PVV	8 minuten
SP	8 minuten
ChristenUnie	7 minuten
50+ / PvdO	7 minuten
Denk	6 minuten
Fractie Baljeu (afsplitsing, 1/9e deel)	1,5 minuten
GS (ca. 2/5e deel)	45 minuten

Provincie Noord-Holland

Agenda Economie Financiën en Bestuur

Datum	26-10-2020
Tijd	13:15 - 16:40
Locatie	Nog niet bekend (online of fysiek)
Voorzitter	Sandra Doevendans
Omschrijving	I.v.m. de maatregelen omtrent het Corona-virus is momenteel nog niet bekend of deze commissievergadering digitaal of fysiek plaatsvindt. De vergadering is openbaar en online live te volgen voor toehoorders via https://noord-holland.stateninformatie.nl Ook is het mogelijk om in te spreken in de vergadering. Ook hier is nog niet bekend of dat digitaal of fysiek kan. Het is ook mogelijk een schriftelijke bijdrage vooraf aan te leveren. Inspreken kan bij de agendapunten die ter bespreking staan geagendeerd (A-agenda of B-agenda), of tijdens het inspreekhalfuur op andere punten die vallen onder de beleidsterreinen van de commissie Economie, Financiën en Bestuur. Voor het inspreken moet u zich aanmelden bij de Statengriffie. Dat kan tot 15.00 uur op de voorafgaande werkdag (vrijdag 23 oktober) bij de commissieadviseur Monique de Zwart: zwartm@noord-holland.nl Let op: de vermelde starttijden van agendapunten zijn richttijden. Als er geen of weinig insprekers zijn voor het inspreekhalfuur, dan kunnen de agendapunten van punt 4 een half uur eerder beginnen.

1 13:15	**Opening en mededelingen**
2	**Vaststelling van de agenda, het verslag van de vorige vergadering, en moties- en toezeggingenlijsten**
2.a	**Vooruitblik komende vergadering (en) aan de hand van de Strategische agenda en vaststelling strategische agenda.** Aan de hand van de Strategische Agenda wordt vooruitgekeken naar de komende vergaderingen. Commissieleden kunnen hierbij voorstellen doen voor de agenda's van deze vergaderingen. Bij tijdige aanlevering zullen op de agenda van 30 november staan:

- startnotite Europa (vanwege herfstreces was het niet mogelijk deze in oktober te behandelen)
- Statenvoordracht - Wensen en bedenkingen bij subsidievaststelling fractiebijdragen n.a.v. Rapport van bevindingen 2019-2020
- Laatste begrotingswijziging
- Voortgangsrapportage datastrategie
- Hoogwaardige verbindingen
- Initiatiefvoorstellen SP en advies GS: steunpunt inventarisatie erfgoed en steunpunt vrijwilligers erfgoed
- Voortgang/afdoening motie koloniaal verleden

3 13:20 **Inspreekhalfuur over onderwerpen die niet op de agenda staan maar wel tot de portefeuille van de commissie horen**

4 **A-agenda Algemeen (CdK en alle gedeputeerden cie EFB)**

4.a 13:50 **Blauwdruk uitvoering motie 42 (herstelfonds) (komt 6 oktober in GS en wordt nagezonden)**

4.b 14:50 **Voordracht Begroting 2021 en Memorie van Antwoord (MvA komt 6 oktober in GS en wordt nagezonden)**

Voorstel voor behandeling:
Aan de commissie wordt gevraagd die onderdelen van de Programmabegroting en Memorie van Antwoord te bespreken, die tot de portefeuille van de commissie EFB behoren.

Het advies van de commissie zal in de vorm van het verslag aan PS worden toegezonden voor de PS vergadering van 9 november 2020

Toelichting:
In de begroting wordt vastgelegd wat de provincie in 2021 wil bereiken, wat de provincie hiervoor gaat doen en hoeveel dit mag kosten.

5 **Rondvraag portefeuille dhr. Van Dijk en terugkoppeling deelname gemeenschappelijke aangelegenheden en Europa (naast de rondvraagpunten kunt u hier ook korte vragen over de tot de portefeuille van de hr. Van Dijk behorende punten uit de c-agenda stellen)**

Provincie Noord-Holland

6 **Rondvraag portefeuille mw. Zaal en terugkoppeling deelname gemeenschappelijke aangelegenheden en Europa (naast de rondvraagpunten kunt u hier ook korte vragen over de tot de portefeuille van mw. Zaal behorende punten uit de c-agenda stellen)**

7 **Rondvraag portefeuille mw. Pels en terugkoppeling deelname gemeenschappelijke aangelegenheden en Europa (naast de rondvraagpunten kunt u hier ook korte vragen over de tot de portefeuille van mw. Pels behorende punten uit de c-agenda stellen)**

8 **A-agenda IPO, ICT en Data en Subsidies algemeen (EFB onderwerpen portefeuille gedeputeerde Stigter)**

8.a **Statenvoordracht Begroting 2021 IPO& Bij12 (Statenvoordracht komt 6 oktober**
15:50 **in GS en wordt nagezonden; begroting is al wel bijgevoegd)**

Voorstel voor behandeling en toelichting:
De commissie wordt in de gelegenheid gesteld aandachtspunten mee te geven aan de AV-leden ten behoeve van de behandeling van concept programmabegrotingen 2021van het IPO en BIJ12 in de AV-vergadering van 2 november aanstaande.

Omdat de datum van de PS vergadering (9 november) na de vergadering van het AV vergadering ligt (2 november) wordt hetgeen in de commissie wordt besproken meegegeven aan de AV leden.. De voordracht zelf moet dan nog wel pro forma worden vastgesteld in PS van 9 november a.s.

De programmabegroting van het IPO wordt jaarlijks vastgesteld door de Algemene Vergadering (AV). Elke provincie wordt in de AV vertegenwoordigd door twee leden van Provinciale Staten (mw. ER van GroenLinks en de hr. Everduim van Denk).

9 **Rondvraag portefeuille dhr. Stigter en terugkoppeling deelname gemeenschappelijke aangelegenheden en Europa (naast de rondvraagpunten kunt u hier ook korte vragen over de tot de portefeuille van de hr. Stigter behorende punten uit de c-agenda stellen)**

10 **A-agenda Financiën (PS aangelegenheid)**

10.a **Voordracht 'Controleprotocol controle jaarrekening 2020**
16:30

Provincie Noord-Holland

Voorstel voor behandeling:
Adviseren aan PS over het controle protocol. De voordracht zal geagendeerd worden voor de PS vergadering van 9/16 november.
Desgewenst kan de voorzitter van de Rekeningencommissie, de hr. Heijnen, tijdens de vergadering een toelichting geven.

Toelichting:
De Provinciewet schrijft voor dat de Staten één of meer accountants aanwijzen voor de controle van de jaarrekening en het daarbij verstrekken van een accountantsverklaring en het uitbrengen van een rapport van bevindingen.
Provinciale Staten hebben aan Publiek Belang Accountants B.V. opdracht verstrekt de
accountantscontrole uit te voeren met ingang van de controle van het boekjaar 2018 t/m het boekjaar 2020
met de mogelijkheid tot verlenging met twee keer één jaar. De jaarstukken en het financieel
beheer zoals uitgeoefend door of namens het college van Gedeputeerde Staten, zijn object van controle.

Provinciale Staten moeten voor de uitvoering van de accountantscontrole aan een aantal zaken
nader invulling geven. Met dit protocol stellen Provinciale Staten nadere aanwijzingen vast die
specifiek van toepassing zijn voor de controle van de jaarstukken 2020 en de controle van de
SISA bijlage.

Indien nodig kan het controleprotocol tussentijds bijgesteld worden.

11 Sluiting

16:40

12 C-agenda Economie, Arbeidsmarkt en Onderwijs, Bestuur, Interbestuurlijk Toezicht en Europa (EFB onderwerpen portefeuille gedeputeerde Zaal)

13 C-agenda Financiën, Cultuur en Erfgoed, Sport, Personeel en Organisatie en Inkoop (EFB onderwerpen portefeuille gedeputeerde Pels)

14 C-agenda IPO, ICT en Data en Subsidies algemeen (EFB onderwerpen portefeuille gedeputeerde Stigter)

Provincie Noord-Holland

15 **C-agenda Openbare orde en Veiligheid, Integriteit, Internationale betrekkingen, Public Affairs, Communicatie, Concerncontrol, Juridische Zaken, Archief, PS- en GS zaken (EFB onderwerpen portefeuille CvdK Van Dijk)**

15.a **Juridische Zaken: Brief GS aan PS inz. Jaarverslag Hoor- en adviescommissie 2019 (C-agenda EFB 26 oktober 2020)**

Op grond van artikel 12 van de Verordening op de behandeling van bezwaar- en klaagschriften Noord-Holland 2014 brengt de HAC jaarlijks verslag van haar werkzaamheden uit aan Gedeputeerde staten en Provinciale staten. Er zijn in het jaarverslag over 2019 geen bijzonderheden benoemd door de HAC.

16 **C-agenda Algemeen**

Afspraken digitale commissievergadering

- De Agendacommissie heeft voor de online vergaderingen tijdelijke vergaderregels opgesteld. U heeft deze toegezonden gekregen en ze aan kunnen treffen bij de algemene documenten van deze vergadering.

- De sprekersklok is niet in beeld weer te geven, maar deze wordt wel bedient en ik zal regelmatig de resterende spreektijd doorgeven.

- Omdat digitale vergaderingen moeilijker en intensiever zijn te volgen is u verzocht uw bijdragen kort en bondig te houden.

- Het vergadersysteem kent een chat-functie. Deze kunt u gebruiken door met korte woorden aan te geven of u iets wilt inbrengen. Bijvoorbeeld: Interruptie, punt van orde. Daarbij kunt u het groene handje gebruiken als u iets wilt inbrengen.

- Het verzoek is de chat-functie puur zakelijk te gebruiken tijdens de vergadering.

- Houdt u er rekening mee dat deze vergadering live wordt uitgezonden.

Technische vragen cie EFB 26-10-2020						
nr	Partij en indiener	Punt	Gedeputeerde	Onderwerp	Vraag	Antwoord
1	FvD, hr. Dekker	4a	Meerdere	Brief GS aan PS inz. raamwerk voor de uitvoering van motie 42: economische herstel en duurzaamheidsfond	1. Van welke (subsidie)regelingen kunnen de gebruikers/ontvangers van financiële middelen uit het herstel- en duurzaamheidsfonds aanspraak maken wanneer zij bijvoorbeeld vanuit het fonds zonnepanelen zouden financieren? Denk bijvoorbeeld aan SDE, EIA, vermindering energiebelasting of salderen. 2. Het herstel- en duurzaamheidsfonds is gepresenteerd als een revolverend fonds. Kan het fonds revolverend zijn zonder dat de persoon of het bedrijf dat vanuit het herstel- en duurzaamheidsfonds financiële middelen ontvangt daarnaast ook nog gebruik maakt van andere (bijvoorbeeld hierboven genoemde) (subsidie)regelingen? Met andere woorden zijn investeringen zonder aanvullende subsidie(regelingen) vanuit bijvoorbeeld het rijk of gemeenten terug te verdienen. Indien het antwoord ja is, in welke	1. Partijen die gebruik maken van ons fonds om te investeren in duurzame maatregelen zoals zonnepanelen, kunnen daarnaast ook gebruik maken van Rijksregelingen, als zij onder de doelgroep van deze regelingen vallen. 2. Daar waar wij gebruik gaan maken van een revolverend instrument betreft het de inzet van middelen die weer terugkomen bij de provincie. Of het revolverend is voor de persoon of het bedrijf is aan deze partijen om te beoordelen. Een voorbeeld van een revolverend fonds voor monumenten is het Nationaal Restauratiefonds dat leningen verstrekt aan monumenteneigenaren waarbij wordt uitgegaan van het belang van behoud en beheer van de monumenten. Onder andere financiering van duurzaamheidsmaatregelen in monumenten tegen een lage rente van minimaal 1% of 1,5% (3% onder de marktrente), 10 of 20 jaar rentevast. De hoogte van de lening is afhankelijk van de investeringen in de verduurzaming. Als zekerheid wordt er recht van hypotheek op het monument gevestigd. Er is een annuïtaire aflossing, na maximaal 30 jaar volledig afgelost, er is geen vergoeding verschuldigd over de aflossing en het uitgeleende geld komt weer terug in het fonds. Het verschil tussen marktrente en rente van de lening wordt door het rijk of provincie gefinancierd. Waar geen

Technische vragen cie EFB 26-10-2020						
nr	Partij en indiener	Punt	Gedeputeerde	Onderwerp	Vraag	Antwoord
					gevallen? En zijn er ook scenario's denkbaar waarin dit niet het geval is. Graag een beargumenteerd antwoord aan de hand van rekenvoorbeelden. 3. Hoe is het gesteld met de terugverdientijd van bepaalde investeringen? Bijvoorbeeld bij investeringen in zonnepanelen, hierbij rekening te houden met het feit dat de SDE subsidie na +/- 2023 wordt afgebouwd. Graag beargumenteerd antwoord met een rekenvoorbeeld. 4. Hoeveel CO2 verwacht het College te besparen met de investeringen uit de eerste tranche? (eerste tranche = subsidie 9,5 miljoen + revolverend 7 miljoen = 16,5 miljoen totaal) 5. Wat zijn volgens de ramingen omgerekend de kosten per ton bespaarde CO2?	commerciële exploitatie mogelijk is, is veelal aanvullende financiering nodig. 3. Veel investeringen in duurzaamheidsmaatregelen verdienen zich op termijn terug. Als voorbeeld wordt de salderingsregeling voor zonnepanelen genoemd. De gemiddelde terugverdien tijd van zonnepanelen is op dit moment 7 jaar. De salderingsregeling wordt per 1 januari 2023 in stappen tot 2031 afgebouwd en vervangen door een terugleververgoeding voor aan het net geleverde zonnestroom. Uitgangspunt van de nieuwe regeling is dat investeringen in zonnepanelen zich tussen 5 en 9 jaar terugverdienen. Omdat de terugverdientijd van heel veel factoren afhangt, heeft het geen zin om hier een rekenvoorbeeld van te geven. Op de website van Milieucentraal staat een rekentool waarmee voor verschillende situaties de terugverdientijd van zonnepanelen kan worden berekend. 4. De CO2-reductie is sterk afhankelijk van het type verduurzamingsmaatregel. Omdat op voorhand niet bekend is aan welk type maatregelen aanvragers de subsidie of lening besteden, kan nu nog niet worden bepaald welke CO2-reductie dit pakket op zal leveren. 5. Omdat op voorhand niet bekend is aan welk type maatregelen aanvragers de subsidie of lening

Technische vragen cie EFB 26-10-2020						
nr	Partij en indiener	Punt	Gedeputeerde	Onderwerp	Vraag	Antwoord
						besteden, kan nu nog niet worden bepaald wat de kosten per ton CO2-reductie zijn.
2						
3						
4						
5						
6						

Verslag concept

Statencommissie Economie, Financiën en Bestuur

Datum	:	26 oktober 2020
Commissievoorzitter (plv.)	:	mw. S. Doevendans
Commissiegriffier	:	mw. M. de Zwart
Telefoonnummer/e-mail	:	zwartm@noord-holland.nl

Aanwezig:

Commissievoorzitter		mw. S. Doevendans
Commissiegriffier		mw. M. de Zwart
Leden van de commissie	FvD	R.J. Dekker, J. Dessing
	GL	dhr. G. Zaal
	VVD	dhr. G. Hartog, mw. M. van Meerten
	D66	dhr. E. Kanik, mw. A. Kapitein
	PvdA	dhr. J. Carton, dhr. T. Wagelaar
	PVV	--
	SP	mw. A. de Groot, dhr. W. Hoogervorst
	CDA	dhr. D. Heijnen
	PvdD	Ines Kostiç, dhr. F. Zoon
	50plus	dhr. M. van Dregt
	CU	dhr. M. Klein
	Denk	--
	Fractie Baljeu	--
College van GS		mw. Z. Pels, mw. I. Zaal, hr. E. Stigter en de hr. A. van Dijk
Afwezig		mw. I. Bezaan (PVV), mw. C. Kuiper (CDA)
Notulist		Moneypenny/H. Mutsaerts

Agenda

1. Opening en mededelingen
2. Vaststelling van de agenda, verslag van de vorige vergadering, strategische agenda en moties- en toezeggingenlijsten
   2.a. Vooruitblik op de komende vergadering(en) a.d.h.v. strategische agenda
3. Inspreekhalfuur
4. A-agenda Algemeen
   4.a. Blauwdruk uitvoering motie 42 (herstelfonds)

4.b. Voordracht begroting 2021 en Memorie van Antwoord

5. Rondvraag portefeuille dhr. Van Dijk en terugkoppeling deelname gemeenschappelijke aangelegenheden en Europa
6. Rondvraag portefeuille mw. Zaal en terugkoppeling deelname gemeenschappelijke aangelegenheden en Europa
7. Rondvraag portefeuille mw. Pels en terugkoppeling deelname gemeenschappelijke aangelegenheden en Europa
8. A-agenda IPO, ICT en Data en subsidies algemeen (EFB onderwerpen portefeuille gedeputeerde Stigter)

8.a Statenvoordracht Begroting 2021 IPO & Bij12

9. Rondvraag portefeuille dhr. Stigter en terugkoppeling deelname gemeenschappelijke aangelegenheden en Europa
10. A-agenda Financiën

10.a. Voordracht Controleprotocol controle jaarrekening 2020

11. Sluiting
12. C-agenda Economie, Arbeidsmarkt en Onderwijs, Bestuur, Interbestuurlijk Toezicht en Europa (EFB onderwerpen portefeuille gedeputeerde Zaal)
13. C-agenda Financiën, Cultuur en Erfgoed, Sport, Personeel en Organisatie en Inkoop (EFB onderwerpen portefeuille gedeputeerde Pels)
14. C-agenda IPO, ICT en Data en Subsidies algemeen (EFB onderwerpen portefeuille gedeputeerde Stigter)
15. C-agenda Openbare orde en Veiligheid, Integriteit, Internationale betrekkingen, Public Affairs, Communicatie, Concern Control, Juridische Zaken, Archief, PS- en GS zaken (EFB onderwerpen portefeuille CdK Van Dijk)

15.a Juridische Zaken: Brief GS aan PS inz. Jaarverslag Hoor- en adviescommissie 2019

16. C-agenda Algemeen

Agenda

1. Opening en mededelingen

De **voorzitter** opent de digitale commissievergadering om 13.15 uur en heet alle aanwezigen welkom. De vergaderorde wordt toegelicht. Mw. Bezaan (PVV) – zij zal niet vervangen worden – en mw. Kuiper (CDA) hebben zich afgemeld. Mw. De Groot (SP) wordt als duo-commissielid welkom geheten in de vergadering als opvolgster van mw. Van Oorsouw. Mw. Nanninga (FvD) is met zwangerschapsverlof en wordt vervangen door dhr. Dessing.
Op 23 november a.s. vindt van 09.30 tot 11.20 uur een werkbezoek plaats aan ProBiblio, hetzij (gedeeltelijk) fysiek en/of digitaal. Hierover volgen nadere berichten.

2. Vaststelling van de agenda, verslag van de vorige vergadering, strategische agenda en moties- en toezeggingenlijsten

De **voorzitter** constateert dat de agenda ongewijzigd wordt vastgesteld, evenals de lijst van moties en toezeggingen, de strategische agenda en het verslag van 28 september 2020.

2.a. Vooruitblik op de komende vergadering a.d.h.v. strategische agenda

De **voorzitter** meldt dat voor de – digitale – commissievergadering van 30 november a.s. de volgende punten op de agenda staan: Startnotitie Europa, Statenvoordracht Wensen en bedenkingen bij subsidievaststelling fractiebijdragen n.a.v. rapport van bevindingen 2019-2020, laatste begrotingswijziging 2020, voortgangsrapportage economische agenda, voortgangsrapportage datastrategie, hoogwaardige digitale verbindingen, initiatiefvoorstellen

SP en advies GS: steunpunt inventarisatie erfgoed en steunpunt vrijwilligers erfgoed en de legesverordening.

3. Inspreekhalfuur

Er hebben zich geen insprekers aangemeld.

4. A-agenda Algemeen

4.a. Blauwdruk uitvoering motie 42 (herstelfonds)

De heer **Sutorius,** directeur van Artis, spreekt in. Begin dit jaar stond de lancering van het ambitieuze masterplan gepland dat onder andere ziet op het dichterbij brengen van de natuur en daarnaast op het voor de toekomst geschikt maken van Artis, zoals door het aanpassen van dierenverblijven. Vanwege corona is Artis in haar historie van 132 jaar voor de eerste keer gesloten en daardoor wordt men hard getroffen. Die trend zal zich ook voor de periode na corona voortzetten, omdat de vaste kosten doorlopen (dierenverzorging, onderhoud en beheer park en erfgoed) en inkomsten ontbreken. Ondanks reeds doorgevoerde ingrijpende bezuinigingen verwacht men dit jaar een verlies van 10 miljoen euro en in 2021 waarschijnlijk 5 miljoen euro. Een aantal noodzakelijke investeringen kan niet uitgesteld worden, daarom worden het Rijk, provincie en gemeente opgeroepen om gezamenlijk steun te verlenen. In motie 42 zijn drie doelen geformuleerd: vermindering van de CO2-uitstoot in de gebouwde omgeving, versterking culturele en maatschappelijke sector en meer en goed geschoold personeel voor de technische sector. Het Artis Aquarium is een van de meest bijzondere monumenten in Nederland maar in de vele jaren van het bestaan is het zoute water in de muren en plafonds getrokken en daarom wordt het vanwege de onveilige situatie in februari 2021 gesloten voor duurzame restauratiewerkzaamheden. De verduurzaming van het aquarium kost totaal 7 miljoen euro. Hiermee wordt niet alleen het erfgoed behouden, maar kunnen ook duurzaamheidsverbeteringen door middel van innovatieve toepassingen doorgevoerd worden. De commissie wordt opgeroepen om de door GS voorgestelde subsidieregeling voor de verduurzaming van Rijksmonumenten in het kader van motie 42 te omarmen.

Dhr. **Heijnen** (CDA) vraagt of er naast het aquarium, nog andere projecten in het park zijn die in aanmerking komen voor de gelden van motie 42. Welke begroting is beschikbaar voor het aquarium en welk bedrag zou de provincie moeten bijdragen?

Dhr. **Hoogervorst** (SP) vraagt op welke termijn duidelijkheid ontstaat over de benodigde bijdragen voor het aquarium en welke andere bronnen voor financiële ondersteuning aangeboord kunnen worden.

Dhr. **Dekker** (FvD) constateert dat de gelden beschikbaar komen uit een revolverend fonds. Gezien de financiële situatie van Artis, zijn er mogelijkheden voor het laten terugvloeien van de gelden? Is er een bijdrage gevraagd aan de gemeente Amsterdam?

Ines **Kostiç** (PvdD) refereert aan de discussie over dierentuinen in het algemeen en de voor- en nadelen van het fokken van dieren middenin een stad. Denkt Artis na over andere functies zoals het opvangen van dieren die tijdelijk niet in de eigen leefomgeving terecht kunnen?

Dhr. **Sutorius** reageert als volgt. Het project kost in totaal ruim 30 miljoen euro waarvan 7 miljoen euro voor het doorvoeren van verduurzamingsmaatregelen. Voor de andere projecten

bestaat niet dezelfde urgentie als voor het aquarium. De huidige stand van het aquarium is zo slecht dat het misschien gesloopt moet worden als het niet gerestaureerd wordt. Er wordt al sinds een jaar gesproken met de gemeente en die zal 15 miljoen euro bijdragen aan de restauratie van het aquarium. Daarnaast ontvangt men een kleine subsidie van de RCE, de Rijksdienst voor Cultureel Erfgoed voor iconische monumenten en er zijn onderhoudssubsidies beschikbaar. Tevens is men in gesprek met particulieren. Van de provincie wordt in deze crisis een grote bijdrage van een aantal miljoen euro verwacht ten behoeve van het behoud van het gezamenlijke erfgoed; terugbetaling van deze gelden uit het revolverende fonds zal niet mogelijk zijn vanwege reeds bestaande exploitatietekorten. In februari wordt het aquarium gesloten en zal er gestart worden met de restauratie, dus de gelden zijn op korte termijn nodig. Het restauratieproject duurt ongeveer 3 tot 5 jaar. Tijden veranderen en dus ook de functie van Artis. Sinds de jaren 70 wordt op een andere manier naar de functie van dierentuinen gekeken en deze ontwikkelt zich naar het stimuleren van het publiek om op een verantwoorde manier met de natuur om te gaan. Dat uitgangspunt is dus breder dan enkel de functie van dierentuin. Het houden van dieren/fokprogramma's garanderen het instandhouden van diersoorten (2 soorten zijn in het wild uitgestorven) waarbij intussen de keuze is gemaakt om geen ijsberen en nijlpaarden meer te houden, omdat daar niet voldoende voor gezorgd kan worden. Tevens spelen dieren een grote rol in het brede verhaal van duurzaamheid.

Mw. **Kapitein** (D66) ondersteunt de drie uitgangspunten in de motie: vermindering van CO2-uitstoot in de gebouwde omgeving, versterking culturele en maatschappelijke sector en meer en goed geschoold personeel voor de technische sector. Het versterken van de maatschappelijke infrastructuur zal broodnodig zijn. Men is heel blij met de inzet op de derde lijn, namelijk behoud van het technisch personeel en het afstemmen van deelmarkten. Men kijkt uit naar de resultaten.

Dhr. **Heijnen** (CDA) heeft de motie van de coalitie mede ingediend om de economische crisis te bestrijden. De gelden die beschikbaar komen voor de gebouwde omgeving, zijn een mooie investering in duurzaam herstel, maar 100 miljoen euro is niet toereikend om voldoende impact te kunnen maken bij duurzaamheidsprojecten. Daarom moeten de gelden verstandig en goed geïnvesteerd worden. De inzet van de gelden door middel van tranches wordt toegejuicht, alhoewel er nu te weinig focus wordt gelegd, want hiermee moeten zowel particuliere woningeigenaren, bedrijventerrein, maatschappelijk vastgoed en de cultuursector worden gefinancierd en de arbeidsmarkt voor de techniekssector worden versterkt. In latere tranches wordt de maatschappelijke sector betrokken en komt er aandacht voor de woningbouwcorporaties. Met de besteding van het budget over alle genoemde thema's kan onvoldoende impact bereikt worden. GS worden daarom verzocht om nogmaals de toegevoegde waarde van de provincie te heroverwegen bij investeringen in bedrijventerreinen, maatschappelijk en cultureel vastgoed en de arbeidsmarkt voor de techniekssector. De Nederlandse woningvoorraad is belangrijk, maar met 1,3 miljoen huishoudens is dit een opgave voor het Rijk. Het geld komt ten laste van de reserves, maar niet wordt bij alle voorstellen vermeld dat het om revolverende fondsen gaat en wordt niet genoemd wanneer de gelden weer terugbetaald moeten zijn teneinde de reserves te kunnen inzetten voor de oorspronkelijke doelstellingen.

Dhr. **Zaal** (GL) is blij met de opgave die de provincie op zich neemt voor een groen en duurzaam herstel. Het inzetten van de middelen gebeurt zorgvuldig op basis van een

(leer)proces van geleidelijkheid. Het verdelen van de gelden in tranches is dus verstandig. De eerste tranche betreft iets minder dan 10% van het totale bedrag, dus als er in 2021 een vaccin komt, dan is het wellicht te laat voor de besteding van de volgende tranches. Hoe ziet de timing van de volgende tranches eruit? Wat is de definitie van effectiviteit bij het leerproces als voorwaarde voor de investeringen? Wellicht kan nu reeds als ijkpunt een kengetal worden vastgesteld, want dit ontbreekt vooralsnog in de brief. De monitoringssystematiek spreekt van contextanalyses, het volgen van de voortgang van de uitvoering en reflectie en evaluatie. Is dat voldoende? Wanneer kan van een succes gesproken worden bij bijvoorbeeld de maatregel woningabonnement? Wanneer is de maatregel versterking van de energieloketten een succes? Hier moeten concrete eisen voor geformuleerd worden. Worden er kengetallen vastgesteld? De reserves worden nu ingezet en de jaarlijkse afschrijvingen komen 'voortaan' ten laste van de begroting. Wat betekent 'voortaan' in deze zin in de brief? Misschien is het goed om de technische toelichting hierop in een aparte notitie op te nemen en hiermee niet te wachten tot de eerste begrotingswijziging. De maatregelen in de eerste tranche passen bij de algemene doelstelling van het fonds. Versterking maatschappelijke infrastructuur: GS gaan dit samen met gemeenten onderzoeken om te kijken of er kansen zijn om zinvolle maatregelen voor deze sector te treffen. Men is benieuwd naar de uitkomsten van het onderzoek samen met de gemeenten naar mogelijke maatregelen. Wanneer iets niet goed uitvoerbaar blijkt te zijn, dan moet dat duidelijk vastgesteld worden, want er moet niet worden vastgehouden aan goedbedoelde maar onrealistische intenties.

Mw. **Van Meerten** (VVD) is blij met de voortgang van de uitvoering van motie 42, vooral met het oog op de huidige tweede coronagolf. Het opdelen van de gelden in tranches biedt veel speelruimte en flexibiliteit om op de actualiteit in te springen. Maar hoe ziet de governance van het fonds eruit? Gezien de samenwerking met private partijen moet deze optimaal transparant zijn en de controlerende en bijsturingsrol van PS moet geborgd worden. Graag de zienswijze van GS en van de andere fracties hierop. Men kijkt uit naar het uitgewerkte dekkingsvoorstel bij de eerste begrotingswijziging, waarin de uitgaven en dekking van het fonds als een geheel in de begroting moet terugkomen om te voorkomen dat alle bedragen verspreid in de begroting opgenomen worden, want dit bevordert de transparantie niet. In dit kader wordt aangesloten bij GL. De duurzaamheidsmaatregelen voor particulieren en bedrijven moeten zinnig en efficiënt zijn, zoals isoleren en zonnepanelen op platte daken, maar woningen moeten niet geforceerd van het gas afgehaald worden. Worden PS niet te ver op afstand gezet bij het fonds voor de culturele sector door het voorstel van GS om aan te sluiten bij de Bank voor behoud van Kunst en Cultuur in Amsterdam, een publiekprivaat grootstedelijk fonds dat als stichting opereert? Hoe kunnen de provinciale belangen goed gemanaged worden? De provincie als geheel moet van dit fonds kunnen profiteren, niet alleen Amsterdam. Ook culturele ondernemers die niet gesubsidieerd worden, moeten hierbij kunnen aansluiten. Er wordt een beter uitgewerkt plan voor dit bancaire fonds verwacht voordat de VVD zich kan aansluiten bij dit initiatief, want het is op dit moment te vaag.

Dhr. **Hoogervorst** (SP) vreest dat de zwaarste klappen van de crisis met name onder de inwoners gaan vallen waardoor er nog meer steun nodig zal zijn. De SP kan zich vinden in het raamwerk voor de uitvoering, maar er moet wel tempo in, want er is haast geboden voor de bedoelde sectoren. Voor de eerste tranche is 17,5 miljoen euro vrijgemaakt, maar in welk tempo worden de overige 82,5 miljoen euro ingezet? In hoeverre zijn de sectoren – gezien de penibele financiële situatie – gebaat bij steun voor verduurzaming? Arbeidsmarkt techniekssector: meer jeugd moet zich technisch laten scholen, vooral op mbo-niveau. Hoe

wordt de 3 miljoen euro besteed bij de aanpak van dit grote maatschappelijke probleem? De SP sluit zich aan bij eerdere opmerkingen over de financieel technische kant en over het beheer van de middelen, zoals naar voren gebracht door de VVD. Wie houdt er toezicht op een goede besteding van deze gelden?

Dhr. **Wagelaar** (PvdA) kijkt uit naar de verdere uitwerking van de eerste tranche. De groene maatregelen draaien vooral om het coronabestendig maken van de culturele sector door nieuwe werk- en innovatievormen. De uitvoering vindt plaats begin 2021. Maar wanneer begin 2021 misschien een vaccin beschikbaar komt en de coronacrisis uit het zicht verdwijnt, is het dan nog effectief om te investeren in deze innovaties? Graag een toelichting op de stand van zaken van de bancaire fonds voor behoud van kunst en cultuur uit Amsterdam. Na de lancering van dit fonds in mei/juni is er geen aanvullende actuele informatie op de website beschikbaar. Niet alleen Amsterdam, maar de culturele sector in de gehele provincie moet ondersteund worden. Wordt de werkambassadeur ingezet bij het betrekken van meer jongeren bij de technische sector, het coördineren van maatregelen en het reeds bestaande arbeidsmarktbeleid? Bieden GS mogelijkheden aan de groep jongeren die geen stageplek kunnen vinden? Het is de ambitie om mensen die nu hun baan verliezen, in te zetten voor de klimaattransitie. Hoe kunnen de maatregelen uit doel 1 bijdragen aan de ambitie uit doel 3?

Ines **Kostiç** (PvdD) is blij met de intentie om verduurzaming te koppelen aan de steunmaatregelen en het tranchesysteem, maar een integrale blik ontbreekt. IPBES roept dit jaar overheden op om slim om te gaan met steunmaatregelen. GS worden daarom verzocht bij te dragen aan versterking van duurzame en natuurpositieve activiteiten bij de uitwerking van de maatregelen voor versterking van natuur, groen en biodiversiteit. Deze mogelijkheden ontbreken vooralsnog in de brief van GS. Het is goed om bij monitoring en evaluatie de effecten van de maatregelen voor verduurzaming mee te nemen, ook met het oog op versterking van een gezonde leefomgeving en het groen in de provincie (voor zover mogelijk). Er zijn volgens IPBES systeem breed fundamentele veranderingen nodig, zoals het verleggen van de focus van economische groei op andere aspecten. Het is daarom jammer dat GS zich enkel richten op sectoren die juist bijdragen aan economische groei. Er moet worden ingezet op scholing en plaatsing richting sectoren die bijdragen aan de vergroeningstransitie. Dat is het juiste uitgangspunt. De aandacht voor de culturele sector wordt ondersteund, maar de visie op de rest van de maatschappelijke sector is ondermaats. Organisaties die zich inzetten voor dier, natuur en milieu moeten worden meegenomen in de uitwerking, evenals het inzetten op energiebesparing in het kader van de energietransitie. De meeste duurzaamheidsubsidies zijn niet beschikbaar voor mensen met een kleine portemonnee. Hier moet rekening mee gehouden worden.

Dhr. **Dekker** (FvD) is blij dat er geen lastenverhoging voor eigenaren en huurders voortvloeit uit het beschikbaar stellen van de gelden van de motie. Deze gelden worden voorgeschoten en deze betalen zich later terug door energie- en kostenbesparing. Maar ondernemers die acuut hulp nodig hebben, zitten niet te wachten op zonnepanelen. Bij een revolverend fonds vloeien de gelden terug door opbrengsten of door leningen met rente en aflossing om opnieuw te worden geïnvesteerd. Het is echter onduidelijk of en wanneer de gelden terugkomen. Een revolverend fonds is daarom een complex thema voor rekenkamers en accountants en dus ook voor PS. Van de eerste tranche van 17,5 miljoen euro is 7 miljoen euro revolverend, 9,5 miljoen euro is rechtstreekse subsidie en 1 miljoen euro betreft overhead/uitvoeringskosten. Veel maatregelen worden vormgegeven samen met gemeenten.

Het positieve effect voor de zwaar getroffen sectoren is mager zo niet geheel afwezig, want er wordt 100 miljoen euro beschikbaar gesteld om de eigen klimaatplannen van de provincie te realiseren. Wie is hiermee geholpen? Voorgesteld wordt de fondsstructuur te verlaten en het revolverende karakter los te laten. Er moet in ieder geval meer helderheid geboden worden op de governance, de financiering en de speerpunten van de programma's. Hierbij sluit men aan bij de kritiek van de VVD. GS worden verzocht deze serieuze vraagstukken te heroverwegen en in de eerste begrotingswijziging te verwerken.

De heer **Klein** (CU) verzoekt meer inzicht in de verdeling en financiering van het fonds van 100 miljoen euro in tranches, dat bijdraagt aan een groen en duurzaam herstel. De gelden die worden ingezet voor de culturele en maatschappelijke sectoren, moeten bijdragen aan herstel en het mag geen verkapte noodsteun zijn. Hoe wordt de culturele sector geholpen met een duurzaam herstel? GS worden verzocht dit goed te onderbouwen. Is er een bepaalde doelstelling vastgesteld die ziet op de verhouding tussen wel en niet revolverend en met welke snelheid komt het geld weer terug? Voor de maatschappelijke sector wordt in gesprek gegaan met gemeenten, maar anders dan bij het noodfonds moet expliciet naar de brede culturele sector gekeken worden, dus inclusief dorpshuizen en lokale verenigingen die buiten de boot vielen bij het eerste noodfonds. De herscholing van technisch personeel is heel belangrijk, de nieuwe initiatieven en creatieve ideeën zoals de oriëntatie- en sollicitatievouchers, worden van harte ondersteund.

Gedeputeerde **Pels** reageert als volgt op de vragen over het herstelfonds. Het fonds is gericht op de effecten op de langere termijn – dus niet enkel gericht op de directe effecten maar op de langdurige effecten van de economische crisis – en hiermee loopt de provincie voorop in het land. Er is daarom veel aandacht voor dit initiatief. Wel moet het zodanig gebeuren dat PS en ook de inwoners een goede controle kunnen uitoefenen. Intern is onderzocht of er dekking kon worden gevonden binnen de eigen reserves en begroting en dat is mogelijk gebleken. Er worden reserves ingezet die eigenlijk bedoeld zijn voor andere doelstellingen, dat is de reden waarom de gelden weer moeten terugstromen zodat deze uiteindelijk kunnen worden besteed aan de oorspronkelijke doelen. Daarom stellen GS voor om bij de eerste begrotingswijziging oplossingen voor de dekking aan te bieden. De eerste tranche wordt breed besteed, ook om te onderzoeken waar de provincie de meeste steun kan bieden en effect kan sorteren. De inzet voor woningcorporaties wordt niet gedekt uit motie 42, maar hiervoor bestond al een regeling, waarmee men kan onderzoeken of deze doelgroep in volgende tranches moet worden ondersteund. Particulieren moeten voor de verduurzaming van woningen vooral ontzorgd worden – de financiering hiervan is een taak van het Rijk – en daarbij kan de provincie een grote rol spelen. Er is een raamwerk voorgelegd op basis waarvan elke afzonderlijke maatregel wordt uitgewerkt. Zodra de regelingen zijn afgerond, wordt hierover uitgebreid met PS gesproken en met enige regelmaat zal naar het geheel van het fonds worden gekeken. Eind maart 2021 is de eerste tranche wellicht weggezet, een goed moment om met PS het gesprek aan te gaan over de uitwerking.

Mw. **Van Meerten** (VVD) vraagt of GS de invulling van de governance structuur bedoelen of dat hierover enkel het gesprek aangegaan wordt, want dat zou onvoldoende zijn.

Gedeputeerde **Pels** meldt dat voor dit fonds niet een specifieke governancestructuur neergezet wordt, dus als er middelen voor een maatregel worden vrijgemaakt, zullen PS hierover besluiten. Voor specifieke maatregelen voor een bepaalde partij wordt de governance

samen vormgegeven, maar de regeling is nog niet voldoende uitgewerkt om te laten zien hoe dit er precies uit gaat zien. Belangrijk is dat het gesprek tussen PS en GS geborgd is. Ook al zou Covid 19 in 2021 onder controle zijn door een vaccin, dan betekent dat niet dat alle economische gevolgen meteen opgelost zijn. De huidige crisis zal nog jarenlang grote economische gevolgen hebben. Men hoopt de maatregelen per 1 januari weg te gaan zetten. Verwacht wordt dat de tweede tranche in 2021 beschikbaar komt.

Dhr. **Dekker** (FvD) vraagt naar het criterium voor doelmatigheid. Is dat wie de meeste steun nodig heeft of hoe optimaal wordt bijgedragen aan de CO2-doelstellingen?

Gedeputeerde **Pels** meldt dat PS als opdracht hebben gegeven om te zoeken naar een optimale combinatie, dus steun verlenen waar nodig maar gelijktijdig met een positieve bijdrage aan verduurzaming. Beide doelstellingen hoeven elkaar niet uit te sluiten en juist de combinatie kan heel effectief zijn. Het is belangrijk om toe te werken naar meetbare kengetallen per maatregel door middel van een goede monitoring. PS worden hierover geïnformeerd. Er moet echt effect kunnen worden gesorteerd, waarbij ook de omvang en de focus van de eigen organisatie van belang is. De voorzichtigheid van GS wordt onder andere veroorzaakt door het feit dat voorkomen moet worden dat er straks meer uitvoeringskosten ontstaan dan dat het geld wordt toegekend aan organisaties waar het echt om gaat. Daarom moet samen met gemeenten worden opgetrokken, maar deze gesprekken moeten nog gevoerd worden.

Ines **Kostiç** (PvdD) vraagt of de verduurzamingseffecten – niet alleen voor energie, maar ook voor vergroening, natuur en milieu – in beeld worden gebracht bij de monitoring en evaluatie.

Gedeputeerde **Pels** antwoordt ontkennend. Een duidelijke opgave van de motie is monitoring op CO2-reductie, en dat is iets anders dan een brede monitoring op andere doeleinden zoals de effecten op de natuur. Dit valt buiten de opdracht van de motie die een focus heeft op de genoemde doelen in de brief van GS. Voor de brede effecten op de natuur dient de provinciale begroting geraadpleegd te worden. De gesprekken met Amsterdam en betrokken partijen over de inzet van gelden voor de culturele sector in de gehele provincie bevinden zich nog in de oriënterende fase. Uiteraard mag dit brede initiatief niet alleen gericht zijn op Amsterdam, maar komt ten goede aan de gehele provincie. Toen PS de motie aannamen, was de nood erg groot en helaas is dat nog steeds het geval door de tweede coronacrisis. De culturele sector heeft inderdaad ook reguliere steun nodig, maar daarvoor leent dit herstelfonds zich niet. In het kader van motie 41 over het noodfonds zal hierop teruggekomen worden.

Dhr. **Hoogervorst** (SP) benadrukt dat met elkaar gesproken zal worden over de uitvoering van motie 41. Wellicht moeten GS zelf nagaan of de geboden oplossing nog geschikt is om de problemen op te lossen omdat de situatie voor de culturele sector nu veel ernstiger is geworden. Is de gedeputeerde het hiermee eens? Van Amsterdam kan toch niet verwacht worden dat zij zich zorgen maken over culturele instellingen in de gehele provincie? Hoe kijkt de gedeputeerde hiernaar?

Gedeputeerde **Pels** komt terug op de heroriëntatie van de doelen in 2021 in het kader van motie 41 waarover het gesprek met PS wordt aangegaan. De culturele sector put de eigen reserves uit en het geld voor de gewenste verduurzaming ontbreekt, daarom moet gezamenlijk worden beoordeeld wanneer de nood stopt en het herstel aanvangt in die sector.

De eerste tranche is een instrument om te kijken wat wel of niet haalbaar is voor deze sector. De gedeputeerde ervaart dat Amsterdam en andere gemeenten zich heel betrokken voelen bij instellingen in andere gemeenten in de provincie, want die zijn allemaal afhankelijk van elkaar. Amsterdam zal hierover zeker samen met de provincie willen nadenken en zodra het concreter wordt, wordt ook met andere gemeenten weer in gesprek gegaan.

Mw. **Van Meerten** (VVD) vraagt of de gedeputeerde het ermee eens is dat bij deelname aan een fonds, de rol van de provincie wijzigt, omdat men dan een van de partijen is die hierover besluit. Hoe kunnen de belangen van de provincie veiliggesteld worden en wat wordt de rol van PS?

Gedeputeerde **Pels** bevestigt dat wanneer men gaat samenwerken met andere partijen, er een andere overlegstructuur ontstaat dan wanneer GS en PS met elkaar overleggen. Wanneer men serieus gaat nadenken over de effectiviteit van dit instrument, zullen GS terugkomen bij PS om de kaders mee te geven voor het fonds. Het moet niet zo zijn dat ingezet wordt op een herstelmaatregel terwijl het eigenlijk om verkapte noodsteun gaat. Daarom stelt zij voor om de noodsteun aan de orde te stellen bij het gesprek over motie 41. Er wordt nu gekeken naar het effect van de maatregelen en het multiplier effect. Het gaat niet alleen om maatregelen waarvan het geld zeker terugkomt, maar ook om maatregelen in combinatie met die van andere overheden waardoor het effect veel groter wordt omdat er meer geld kan worden vrijgemaakt. Bij de eerste begrotingswijziging komen GS terug op de effectiviteit van de maatregelen. Gemeenten zijn verzocht aan te geven of naast de culturele sector sprake is van andere sectoren waar de problemen groot zijn, maar de gemeenten laten weten dat de huidige Rijksmiddelen voorlopig voldoende zijn – zoals voor sport en dorpshuizen – of gemeenten pakken zelf problemen van kleinere omvang op. Het geld voor verduurzamingsmaatregelen wordt breed uitgezet voor maatschappelijke organisaties en voor gemeenten, vooruitlopend op de herstelfase na de crisis. Dit wordt samen met gemeenten uitgewerkt.

Ines **Kostiç** (PvdD) benadrukt dat de motie ziet op verduurzaming van de gebouwde omgeving en hiermee wordt vergroening van de gebouwde omgeving niet uitgesloten, dat kan dus ook de natuurinclusiviteit betreffen. Moet hiervoor wellicht een motie ingediend worden?

Gedeputeerde **Pels** meldt dat GS zich richten op de verduurzaming aan de bouwkant (isoleren en zonnepanelen) en niet op natuurinclusiviteit, mede omdat hiermee veel banen gemoeid zijn. Aan deze focus wordt vastgehouden.

Gedeputeerde **Zaal** meldt dat met het herstelfonds nieuwe banen worden gecreëerd en daarbij is de inzet van werkgevers van groot belang. Daarom wordt met werkgevers- en werknemersorganisaties en het onderwijs gesproken over het vormgeven van het beleid en over de wijze waarop de technische sector kan worden geholpen om voldoende technisch personeel aan te trekken. Na deze gesprekken zal een subsidieregeling worden opgesteld. De rol van de provincie in deze is coördinerend om partijen met elkaar in gesprek te brengen over bijvoorbeeld herscholingsopgaven. De werkambassadeur kan hierbij als een soort 'oliemannetje' ingezet worden. Onder punt 3 wordt genoemd – in samenspraak met UWV en werkgevers – het behoud en creëren van BBL en BOL-trajecten als oplossing van knelpunten.

Tweede termijn

Dhr. **Heijnen** (CDA) is tevreden met de antwoorden van GS. Het is goed om in de eerste tranche te kijken naar een brede toepassing van het budget, maar daarna moet er echt een sterke focus worden aangebracht. Ook andere partijen brengen accenten aan, maar ook hier geldt dat 'niet alles kan'. Men ziet uit naar de financieringsvoorstellen en de kengetallen om de inzet van de gelden concreet te kunnen meten, hoewel dat niet een doel op zichzelf moet zijn, want het gaat om het creëren van impact.

Mw. **Kapitein** (D66) is blij met de toezegging dat PS regelmatig worden geïnformeerd over de stand van zaken van de governance. Men kijkt uit naar meetbare kengetallen, hoewel extra bureaucratie voorkomen moet worden. Het verschil tussen een nood- en herstelmaatregel is nu duidelijk en het multiplierеffect wordt zeker ondersteund, hoewel revolverend niet volledig haalbaar zal zijn.

Dhr. **Zaal** (GL) is blij met de snelheid waarmee de motie wordt uitgevoerd. In maart kan men een volgende informatieronde tegemoetzien met meer zicht op het fonds als geheel, de financiële techniek en de kengetallen per maatregel. Daarnaast verzoekt GL ook een kengetal voor de effectiviteit van het gehele fonds te definiëren.

Dhr. **Hoogervorst** (SP) ondersteunt het initiatief om meer dan 3 miljoen euro beschikbaar te stellen voor scholing van technische studenten. Hoe groot is het bedrag dat concreet wordt ingezet om te stimuleren dat meer mensen kiezen voor de techniek?

Mw. **Van Meerten** (VVD) kijkt uit naar de kengetallen, de financiële techniek en de bespreking van de maatregelen.

Ines **Kostiç** (PvdD) meent dat men veerkrachtiger uit de crisis komt wanneer natuur, groen en dieren extra worden beschermd en dat is nu niet het geval met het huidige raamwerk waarmee 100 miljoen euro wordt geïnvesteerd in activiteiten die niets bijdragen aan vergroening en milieu. GS hebben motie 42 qua verduurzaming beperkt geïnterpreteerd, terwijl deze interpretatie in de komende maanden juist breed moet worden gehanteerd, zodat niet alleen wat kan, maar ook wat moet wordt gerealiseerd.

Dhr. **Dekker** (FvD) vindt het debat teleurstellend vanwege de veelheid van maatregelen waarvan de effectiviteit op het gebied van CO2 en economisch herstel ondermaats is. Het raamwerk is een bestuurlijke draak geworden die beperkingen oplegt aan PS als controlerend orgaan. Het is een fopfonds.

Dhr. **Klein** (CU) sluit zich aan bij D66.

Gedeputeerde **Zaal** meldt dat de eerste tranche samen met de partners in de sector wordt uitgewerkt, daarom kan nu nog niet concreet worden aangegeven waaraan de gelden worden besteed. Dit maakt onderdeel uit van het overleg met PS, zoals aangegeven door gedeputeerde Pels.

Gedeputeerde **Pels** steunt de voorgestelde focus van het CDA op het besteden van de gelden en deze niet versnipperd in te zetten. De financiële verwerking van de gelden wordt opgenomen in de P&C-cyclus. De inhoudelijkheid van de uitwerking wordt gezamenlijk

besproken gelijktijdig met de bespreking van de eerste begrotingswijziging. Zij zegt toe om te verkennen of een relatie kan worden gelegd met kengetallen uit de impactanalyse, die dient als terugkoppeling op de jaarrekening. Een groot deel van de middelen van de motie is juist bestemd om de grote klimaatcrisis te beperken en/of te voorkomen, daarom is de bijdrage van de PvdD onbegrijpelijk, want er wordt alles aan gedaan om de Covid-crisis te combineren met de klimaatcrisis en het beperken van de CO2-uitstoot.

Ines **Kostiç** (PvdD) vraagt hoe wordt verzekerd dat de gelden niet leiden tot natuur- en milieuschade.

Gedeputeerde **Pels** meldt dat er wordt gewerkt aan de verduurzaming van de gebouwde omgeving en het daadwerkelijk verkleinen van de CO2-uitstoot. Hierdoor ontstaat minder schade aan milieu en natuur. In antwoord op FvD, er is geen sprake van een fopfonds, het fonds wordt ingezet voor het ledigen van de grote nood in de maatschappelijke sector.

Dhr. **Dekker** (FvD) vraagt of de gedeputeerde het ermee eens is dat het een suboptimale aanpak betreft, zowel voor de installatiesector als voor de aanpak van CO2. De effectiviteit van de combinatie is niet zichtbaar.

Gedeputeerde **Pels** erkent dat de opgave complex is om in de bebouwde omgeving aan de slag te gaan, niet alleen met vermindering van CO2 maar ook om ervoor te zorgen dat iedere Noord-Hollander straks zijn energierekening nog kan betalen.

De **voorzitter** constateert dat de commissie het goede begin op prijs stelt, maar dat zij graag in gesprek wil blijven met GS over de uitwerking. Dit zal o.a. gebeuren bij de 1e begrotingswijziging waarvan de behandeling voorzien is in de commissie EFB van 15 februari 2021.

4.b. Voordracht begroting 2021 en Memorie van Antwoord

Dhr. **Heijnen** (CDA) heeft geen opmerkingen over de begroting 2021. Het CDA zal in de politieke beschouwingen op de begroting in de PS-vergadering nader ingaan op de inhoudelijke beoordeling en wellicht moties en amendementen indienen.

Mw. **Kapitein** (D66) begrijpt dat het niet te vermijden is dat de eerste begrotingswijziging in 2021 grote impact zal hebben, mede vanwege de verwerking van motie 42. Het overzicht van de bestedingsplannen van de bestemmingsreserves wordt zeer gewaardeerd. Men kijkt uit naar de agenda bestuurlijke vernieuwing en burgerparticipatie en men verwacht meer online activiteiten, want in coronatijden leert men dat online wel veel mogelijk is. Daarom wordt de participatieambassadeur veel succes gewenst volgend jaar. Het stoort dat niet alle informatie over verbonden partijen even zorgvuldig wordt weergegeven, bij de jaarrekening is hierover gesproken. In deze begroting ontbrak het deelnemersbelang van de provincie bij diverse verbonden partijen. Graag meer aandacht hiervoor. Het is positief dat de provincie bedrijven ondersteunt bij de internationalisering en dat er steeds meer data gedreven gewerkt wordt. Blijft er genoeg geld over voor onderwaterarcheologie na het conserveren van de jurk, enerzijds vanwege de educatieve functie en anderzijds voor het aantrekken van hoogwaardig toerisme? Hoe zit het met het budget voor de conservering van vindplaatsen en historische

scheepswrakken? Dit is niet terug te vinden in de tekst voor 2021. Hoeveel geld is voor dit programma beschikbaar? De voordracht wordt ondersteund.

Dhr. **Zaal** (GL) is blij met deze prima begroting en met het bieden van meer transparantie over de benutting van doelreserves. Hierdoor krijgen PS meer zicht op de aanwending en uitputting van de reserves. Het is goed om voor de begroting 2022 de concrete operationele doelen te herijken, want soms zijn deze nietszeggend, bijvoorbeeld wanneer het aantal bijeenkomsten wordt vermeld in plaats van dat wordt ingegaan op de effectiviteit. Soms passen de doelen niet meer bij de huidige agenda. Wat gebeurt er met de opcenten gezien de coronacrisis en wat gaat het Rijk besluiten over het Provinciefonds? Hanteren GS scenario's om deze onzekerheden tegemoet te treden?

Dhr. **Hartog** (VVD) constateert dat de begroting structureel en meerjarig in evenwicht is, maar welke gevolgen heeft de uitvoering van motie 42 hierop? Kan de gedeputeerde hierop reflecteren? Kwantificering van risico's/simulaties: in 50% van de gevallen is het risico 7,9 miljoen euro of minder terwijl in 99% van de simulaties het risico 25 miljoen euro of minder is. Hoe kijken GS naar het feit dat naarmate er meer simulaties worden gedaan, er een hoger risico ontstaat? Goed dat er meer inzicht komt in de verbonden partijen. De besteding van de bestemmingsreserves/vraag 210 HIRB: zijn er bijzonderheden te verwachten of gaat men het redden met de beschikbare middelen? Vraag 209, bijeenkomsten verduurzaming van de monumenten: wat wordt verstaan onder de hybride vorm waarvoor gekozen zal worden? De voordracht wordt ondersteund.

Dhr. **Hoogervorst** (SP) is tevreden met de vorm van de begroting en de steeds betere weergave van de financiële situatie van de provincie, mede dankzij de bijdrage van PS over de jaren heen. Kan de gedeputeerde reflecteren op de eerder vastgestelde cijfers in de begroting in relatie tot de huidige coronacrisis? De SP is verbaasd over de kredietverhoging afslag A9 Heiloo, want het krediet is al een aantal keren verhoogd en hierdoor worden de financiële problemen van gemeenten nog groter. Hoe kan dit gerijmd worden met de kritieke financiële situatie van gemeenten zoals weergegeven in de brief van GS? Het provinciale vermogen daalt langzaam, zijn GS al bezig met een zorgvuldige voorbereiding en hoe worden PS hierin betrokken?

Dhr. **Zoon** (PvdD) sluit zich aan bij het CDA.

Dhr. **Dekker** (FvD) is tevreden met de begroting en dankt met name voor het overzicht van de bestedingsplannen van de bestemmingsreserves. Verzocht wordt om een meer expliciete analyse van de onderuitputting van het afgelopen jaar voor te leggen evenals welke aanpak wordt gehanteerd om dit probleem de komende jaren te verminderen. Hoe worden revolverende fondsen in de risicoparagraaf meegenomen?

Dhr. **Carton** (PvdA) is blij met de huidige vorm van de begroting en is tevreden over de inhoud. Op de beleidsindicatoren wordt op een later moment teruggekomen in de commissie. Een doorkijk naar de binnenkort te verwachten begrotingswijzigingen wordt ondersteund, evenals de door corona te verwachten aanvullende begrotingswijzigingen in 2021. Een half miljoen studenten heeft door corona problemen met het afronden van de studie en er is een groot tekort aan stageplekken voor hbo-studenten. Zijn hier in de provincie extra stappen

voor nodig en wat is de rol van de werkambassadeur hierbij? Deze studenten zijn hard nodig in de techniek.

Dhr. **Klein** (CU) is blij dat voor 2021 een positief begrotingsresultaat – zelfs inclusief de verwerking van motie 41 – wordt verwacht. Deze kabinetsperiode wordt de uitkering voor het Provinciefonds bevroren, maar na de verkiezingen in maart 2021 ontstaat er een risico voor zowel de Rijks- als provinciale begroting. Hoe kijken GS hiernaar? Het overzicht van de bestedingsplannen van reserves is een nuttig instrument voor PS.

Gedeputeerde **Pels** antwoordt als volgt. De onzekerheden rond corona en de effecten voor 2021 en de midden en lange termijn door verschuivingen in bepaalde sectoren en ontwikkelingen voor het provinciefonds en het voorkomen van onderuitputting – factoren die allemaal met elkaar samenhangen – noodzaken tot een nog strakkere sturing door GS. Als gevolg hiervan zullen nog meer wijzigingen in de begroting doorgevoerd moeten worden. Via het IPO is een strategiegroep gevormd om te spreken over de verdeling en de hoogte van het provinciefonds, evenals over de ontwikkelingen voor de opcenten. De gedeputeerde neemt deel aan deze strategiegroep en al eerder is toegezegd om PS te informeren zodra de scenario's meer uitgekristalliseerd zijn. Informatie verbonden partijen/deelnemersbelang: GS hebben reeds toegezegd dat het deelnemersbelang in de jaarstukken 2020 op juiste wijze zal worden verwerkt. Daarom is al eerder afgesproken om nog vaker met PS te overleggen. De middelen in het coalitieakkoord voor onderwaterarcheologie komen aan de orde in het BOB-model voor cultuur maar blijven hiervoor wel beschikbaar. Indicatoren en doelen: er is een eerste slag geslagen door het laten vervallen van een aantal minder belangrijke indicatoren. GS komen met een aanvullend voorstel ter bespreking met PS. De middelen voor motie 42 worden verwerkt bij de eerste begrotingswijziging 2021. Aan de uitgavenkant zullen ter dekking extra middelen worden opgevoerd. Het betreft hier echt een midden tot lange termijn verhaal. Deze middelen die nu worden geïnvesteerd, zullen op een later moment weer terug moeten vloeien zodat de reserves meerjarig in stand blijven om de vastgestelde doelen van deze reserves te realiseren. In 2021 wordt niet een groot gat verwacht dat gedicht moet worden, het gaat juist om het op de lange termijn realiseren van de gestelde doelen. Er wordt schriftelijk gereageerd op de vraag over de risicoparagraaf en hoe de verschillende modellen tot stand komen en gewogen worden. Hybride bijeenkomsten bestaan uit sprekers op locatie en via digitale deelname. Het wegen van revolverende fondsen in de risicoparagraaf: van elk fonds wordt een risico-inschatting uitgevoerd en meegenomen in de algemene risicoanalyse.

Gedeputeerde **Zaal** meldt dat de gemeenteraden bepalen hoe de gemeentelijke middelen worden besteed. De provincie constateert enkel of gemeenten een sluitende begroting presenteren.

Dhr. **Hoogervorst** (SP) constateert dat veel gemeenten het financieel heel moeilijk hebben, daarom is het onbegrijpelijk dat er geen signaal wordt gegeven aan gemeenten – bijvoorbeeld aan de gemeente Heiloo – om op te passen voor de financiële situatie vanwege het opzij moeten zetten van veel geld voor een project zoals de afslag A9 Heiloo. Kunnen GS een signaal afgeven dat dit onverantwoord is?

Gedeputeerde **Zaal** meldt dat de provincie zich niet bemoeit met de besteding van de gemeentelijke middelen, dat is aan de gemeenteraad, tenzij er geen sluitende begroting kan worden opgesteld. HIRB onderuitputting: in 2020 was de HIRB een groot succes en de regeling

wordt volgend jaar opnieuw opengesteld. De resultaten moet men afwachten. De provincie is in gesprek met het bedrijfsleven en het onderwijs om voldoende stageplaatsen te creëren zodat de aansluiting arbeidsmarkt en onderwijs in stand blijft. De provincie kan niet zelf stageplaatsen creëren.

Tweede termijn

Mw. **Kapitein** (D66) vraagt of het inderdaad zo is dat de provincie actief blijft in het Rijksprogramma onderwaterarcheologie en bij het redden van historische scheepswrakken. Zijn de gelden voor de jurk extra of maken deze onderdeel uit van het budget van 1,2 miljoen euro en resteert dan slechts 200.000 euro?

Gedeputeerde **Pels** meldt dat het Rijk haar rol oppakt bij de borging van historische scheepswrakken. De provincie is betrokken wanneer een wrak naar de oppervlakte komt en bij het conserveren hiervan. Binnen het budget onderwaterarcheologie zijn voldoende middelen beschikbaar voor deze rol in 2021. Voor de jurk waren de middelen reeds gereserveerd in de vorige periode met een extra bijdrage uit het budget onderwaterarcheologie . In de brief staat beschreven hoe de bijdrage specifiek is opgebouwd.

De **voorzitter** meldt dat het advies van de commissie in de vorm van het verslag wordt toegevoegd aan de stukken voor de agenda van PS van 9 november a.s.

5. <u>Rondvraag portefeuille dhr. Van Dijk en terugkoppeling deelname gemeenschappelijke aangelegenheden en Europa</u>

Er zijn geen vragen.

6. <u>Rondvraag portefeuille mw. Zaal en terugkoppeling deelname gemeenschappelijke aangelegenheden en Europa</u>

Er zijn geen vragen.

7. <u>Rondvraag portefeuille mw. Pels en terugkoppeling deelname gemeenschappelijke aangelegenheden en Europa</u>

Dhr. **Zaal** (GL) refereert aan punt 13.c, de brief over de rol van de provincie als werkgever bij duurzaam doorpakken. Diversiteit is niet alleen maatschappelijk belangrijk, maar is ook noodzakelijk om goede mensen te kunnen aantrekken voor de organisatie. Hij wenst GS veel succes bij het realiseren van de ambitie die in de brief verwoord is.

Dhr. **Hoogervorst** (SP) refereert aan de motie van een aantal maanden geleden voor het verlenen van steun aan de voedselbanken. Zien GS nu de noodzaak om actie te nemen?

Dhr. **Zoon** (PvdD) sluit zich aan bij GL.

Gedeputeerde **Pels** dankt voor de complimenten. Zij is vorige week op bezoek geweest bij de voedselbank Amsterdam die de 14 regionale voedselbanken in de provincie ondersteunt bij de distributie van voedsel. Bij bezoeken aan andere voedselbanken bleek dat er nog steeds behoefte bestaat aan meer vrijwilligers en dat er zorgen zijn over de voedselinzameling in de komende weken. De social media kanalen zijn door de provincie ingezet om voor beide problemen aandacht te vragen en daarvoor wordt ook een beroep gedaan op de Statenleden

om dezelfde aandacht te genereren en acties te organiseren. Over voedselverspilling en de rol van de voedselbanken hierbij kan gesproken worden bij de actieagenda Circulaire Economie in het eerste kwartaal 2021.

8. A-agenda IPO, ICT en data en subsidies algemeen (EFB-onderwerpen portefeuille gedeputeerde Stigter)

8.a Statenvoordracht Begroting 2021 IPO & Bij12

De **voorzitter** meldt dat mw. Er aanwezig is om eventuele vragen te beantwoorden.

Mw. **Er** (GL) meldt dat het vanwege de P&C-cyclus van IPO niet mogelijk is om de begroting tijdig aan te leveren zodat PS hierover kan besluiten alvorens de begroting IPO definitief in de algemene vergadering wordt vastgesteld. Alle provincies hebben aandacht gevraagd voor dit knelpunt. De volgende keer zal IPO erop inzetten om dit probleem op te lossen.

Dhr. **Kanik** (D66) vraagt of het mogelijk is om in 2021 de begroting IPO en BIJ12 wel tijdig aan te leveren, zodat PS deze kunnen beoordelen voordat de algemene vergadering hier definitief over besluit. Er wordt niet echt een keuze aangeboden in de beleidsterreinen in de begroting. Er worden vooral beschrijvingen gegeven van welke acties worden genomen en doelen worden niet concreet omschreven. Waarom is voor een negatieve benadering gekozen en niet voor een beleid met meer keuzemogelijkheden voor PS? Komt er halverwege 2021 een update van de stand van zaken van de beleidsterreinen? Cultuur is het ondergeschoven kindje van de begroting, terwijl deze zo hard is geraakt door corona. In IPO-verband wordt er niet veel aan gedaan, waardoor de indruk bestaat dat iedere provincie op zichzelf is aangewezen om aandacht bij het Rijk af te dwingen. Klopt deze indruk?

Dhr. **Zoon** (PvdD) vindt het met het oog op de bestrijding van schade door in het wild levende dieren goed dat Faunazaken versterking gaat geven aan het kennis- en expertisecentrum, mede als contragewicht tegen de FBE die wettelijk een andere rol heeft. BIJ12 geeft ook advies over niet dodelijke verjagingsmethoden, de PvdD verzoekt daarom de verplichting om bij verjaging ondersteunend afschot minimaal twee keer per week te moeten schieten, te verwijderen. BIJ12 heeft middelen beschikbaar om onderzoek te doen naar diervriendelijke verjagingsmethoden, maar in de begroting is dit budget gedeeld met de maatschappelijke adviesraad Faunaschade. Nog niet 2% van het bedrag wordt aan onderzoek besteed, dat toont een scheve verhouding. Het EU Landbouwakkoord van afgelopen week betekent een verslechtering en slechts in samenwerking met IPO kan de transitie met EU-ondersteuning in de provincies verbeterd worden. PS moeten betrokken worden bij het nationaal strategisch plan voor een gemeenschappelijk landbouwbeleid dat uitgewerkt gaat worden door het IPO.

Dhr. **Zaal** (GL) vindt het een hamerstuk. De volgende aandachtspunten worden meegegeven aan IPO omdat deze thema's in alle provincies een rol spelen, namelijk ontwikkelingen in het OV door de afname van reizigersaantallen en inkomstenderving en minder aanbod van bussen en treinen. De procedures voor nieuwe OV-concessies lopen vast, omdat OV bedrijven niet durven in te schrijven vanwege de grote onzekerheden. Misschien kan een gecoördineerde inzet een kaalslag voorkomen. De digitale infrastructuur behoort nu tot de eerste levensbehoefte met het oog op de intensivering van het thuiswerken. Alle provincies ervaren gaten in de digitalisering, wellicht kan IPO ook hier waarde toevoegen.

Mw. **De Groot** (SP) wil dat wordt afgezien van biobrandstoffen van houtige massa. Welke besparing levert dit op bij het IPO? Wat is de rol van het IPO als gemeenten en provincie ervoor kiezen allerlei projecten met een groot ruimtelijk beslag en grote inname van duurzame energie maar met geringe werkgelegenheid uit te voeren? Hierbij kan gedacht worden aan datacentra die meer werkgelegenheid en minder ruimtebeslag moeten gaan opleveren. De vrijetijdseconomie moet volledig anders ingericht worden, want hetgeen tot voor kort gebruikelijk en haalbaar was, zal niet meer gelden na corona. Voorgesteld wordt om een deel van de post Strategische Kennisfunctie of van de post Vitale Vereniging naar cultuur over te hevelen. Waarom wordt 260.000 euro voor de Strategische Kennisfunctie gehandhaafd, terwijl juist sprake zou moeten zijn van een heroverweging met het oog op de gevolgen van corona? De begroting is in een oogopslag duidelijk en de begroting BIJ12 is al in december vastgesteld. Daar kan niets meer aan veranderd worden.

Gedeputeerde **Stigter** antwoordt dat de IPO-begroting al door het college én door het IPO-bestuur is vastgesteld. Hij zal daarom wederom het signaal meegeven om er in het vervolg voor te zorgen dat er een goed proces wordt doorlopen zodat PS hierover kunnen spreken voordat de begroting wordt vastgesteld in de algemene vergadering. Biomassa maakt geen onderdeel uit van de IPO-begroting, dat geldt ook voor de datacenters. De opmerkingen van de PvdD worden meegegeven aan de verantwoordelijke gedeputeerde.

Mw. **Er** (GL) zal de inhoudelijke opmerkingen van de commissie meenemen naar de algemene vergadering. Wanneer de begroting niet wordt goedgekeurd, dan ontstaat er een impasse. Wel zal worden benadrukt dat de begroting de volgende keer op tijd moet worden aangeboden, om te voorkomen dat de begroting niet kan worden goedgekeurd door de provincies.

Dhr. **Kanik** (D66) begrijpt deze uitleg, D66 had niet het voornemen om de begroting niet goed te keuren. De twee gestelde vragen zijn nog niet beantwoord.

Mw. **De Groot** (SP) keurt de begroting niet goed, omdat men niet kan instemmen met het lage budget voor cultuur dat zou kunnen worden aangevuld vanuit de post Strategische Kennisfunctie of vanuit de post Vitale Vereniging.

Dhr. **Zoon** (PvdD) vraagt zich af welke sturing kan worden meegegeven voor de uitvoering. Hij verzoekt dit te bespreken in de PS-vergadering, zodat er eventueel moties kunnen worden ingediend. De PvdD stemt in met de begroting.

Mw. **Er** (GL) neemt alle opmerkingen van de commissie mee naar de algemene vergadering van het IPO, hoewel zij niet alle vragen inhoudelijk kan beantwoorden. De algemene vergadering keurt de begroting wel of niet goed maar veel zaken lopen via het bestuur. Voor het inhoudelijke deel is gedeputeerde Stigter verantwoordelijk. Zij zal in de algemene vergadering melden dat Noord-Holland in meerderheid (muv de SP) instemt met de begroting.

Gedeputeerde **Stigter** is namens het college af en toe best kritisch op het IPO, maar uiteindelijk kunnen de gestelde prioriteiten in de begroting wel ondersteund worden. Ten aanzien van cultuur is gemeld dat er veel activiteiten plaatsvinden op provinciaal niveau, maar interprovinciaal is dat minder vanwege het ontbreken van samenwerking tussen de provincies. Het budget voor cultuur is echt minimaal en dient niet verlaagd te worden. Digitalisering is een belangrijk thema in de interprovinciale samenwerking, mede met het oog op de grote

gezamenlijke inkoopkracht van alle provincies en het bewaken van de privacywetgeving. In IPO-verband is een ambitiedocument vastgesteld, de IDA, de Interprovinciale Digitalisering Agenda. De financiële doorvertaling komt op een ander moment terug. De IPO-raakvlakken in de verschillende portefeuilles zijn een thema om aan de orde te stellen bij de inhoudelijke discussie met PS. Alle opmerkingen van de provincies kunnen worden ingebracht in de algemene vergadering, maar worden niet gewogen.

Het **CDA, FvD, PvdA** vinden het een hamerstuk.

De **voorzitter** constateert dat de voordracht als bespreekstuk wordt doorgeleid naar PS gezien het voornemen van de PvdD om wellicht een motie in te dienen en het niet instemmen met de begroting door de SP.

9. Rondvraag portefeuille dhr. Stigter en terugkoppeling deelname gemeenschappelijke aangelegenheden en Europa

Er zijn geen vragen.

10. A-agenda Financiën

10.a. Voordracht Controleprotocol controle jaarrekening 2020

De **voorzitter** constateert dat de voordracht unaniem als hamerstuk wordt doorgeleid naar PS.

11. Sluiting

De **voorzitter** sluit de vergadering om 16.20 uur.

12. C-agenda Economie, Arbeidsmarkt en Onderwijs, Bestuur, Interbestuurlijk Toezicht en Europa (EFB onderwerpen portefeuille gedeputeerde Zaal)
13. C-agenda Financiën, Cultuur en Erfgoed, Sport, Personeel en Organisatie en Inkoop (EFB onderwerpen portefeuille gedeputeerde Pels)
14. C-agenda IPO, ICT en Data en Subsidies algemeen (EFB onderwerpen portefeuille gedeputeerde Stigter)
15. C-agenda Openbare orde en Veiligheid, Integriteit, Internationale betrekkingen, Public Affairs, Communicatie, Concern Control, Juridische Zaken, Archief, PS- en GS zaken (EFB onderwerpen portefeuille CdK Van Dijk)

    15.a Juridische Zaken: Brief GS aan PS inz. Jaarverslag Hoor- en adviescommissie 2019
16. C-agenda Algemeen

ARTIS

Geachte leden van de commissie Economie, Financiën en Bestuur,

Veel dank dat wij de mogelijkheid krijgen als ARTIS om in te spreken.

ARTIS heeft niet alleen een belangrijke functie voor Nederland, maar vooral ook voor Noord Holland. Jaarlijks ontvangt ARTIS een zeer breed publiek van zo'n 1,5 miljoen bezoekers waarvan het grootse deel afkomstig is uit de provincie. Bovendien biedt ARTIS werk aan de meer dan 500 veelal in Noord Holland woonachtige medewerkers en vrijwilligers.

Begin dit jaar wilde ARTIS haar ambitieuze masterplan lanceren. Een plan waarin ARTIS de natuur dichtbij brengt; van het onzichtbare leven in Micropia, tot het oneindige in het Planetarium. Een plan waar planten, dieren, een museum over de rol van de mens in de natuur, en een duurzame proeftuin onze bezoekers bewust maken van het belang van de natuur en hen stimuleert om in hun dagelijkse leefpatroon betere keuzes te maken.

Toen kwam het coronavirus en de impact hiervan op ARTIS is werkelijk ongekend. Sinds de oprichting in 1838 is ARTIS nog nooit zo hard getroffen. Niemand had begin dit jaar kunnen voorzien dat ARTIS in plaats van grote stappen vooruit, juist enorme stappen terug zou moeten doen. Alle inkomsten uit kaartverkoop, evenementen, horeca, winkelverkoop en parkeren vielen weg. Sponsorcontracten werden niet verlengd. En dat terwijl alle kosten voor de dierverzorging, en het beheer en onderhoud van het park gewoon doorlopen.

ARTIS stevent, ondanks zeer ingrijpende bezuinigingen, dit jaar af op een verlies van 10 miljoen euro. Voor volgend jaar wordt rekening gehouden met 5 miljoen verlies. Tenslotte is ARTIS nog steeds zeer beperkt open, en zijn alle andere inkomstenbronnen nog steeds grotendeels weggevallen.

ARTIS heeft hierdoor een serieus cash flow probleem, terwijl er een aantal noodzakelijke investeringen aankomen die niet uitgesteld kunnen worden. ARTIS hoopt dan ook dat het Rijk, de Provincie, en de gemeente de handen ineenslaan om ARTIS juist nu te steunen. Eén van

de meest bezochte Nederlandse iconen mag niet tussen wal en schip vallen in tijden van nood.

In het Raamwerk voor de uitvoering van motie 42 zijn de drie doelen van het Economisch Herstel en Duurzaamheidsfonds geformuleerd:

- Vermindering CO_2 uitstoot in de gebouwde omgeving
- Versterkte culturele en maatschappelijke sector
- Meer en goed geschoold personeel voor de technische sector

Graag wil ik u in dat kader informeren over de noodzakelijke restauratie en verduurzaming van het Rijksmonument ARTIS-Aquarium. Eén van de meest bijzondere monumenten die ons land rijk is. Niet alleen door de oorspronkelijk drievoudige functie van aquarium, museum en universiteitsgebouw, maar ook vanwege de toen toegepaste innovaties om de miljoenen liters water te ‘verwerken’ in de ‘catacomben’ van het gebouw.

Het Aquarium wordt in februari 2021 na 138 jaar voor het eerst gesloten omdat het gebouw door de inwerking van al het zoutwater uit de bassins zo aangetast is dat het niet langer veilig is voor bezoekers, medewerkers en dieren. Als het gebouw niet op heel korte termijn gerestaureerd kan worden, zal het zelfs mogelijk gesloopt moeten worden omdat het de kans op het bezwijken van delen van het gebouw snel toeneemt.

De restauratie en verduurzaming van het ARTIS-Aquarium kost ruim 30 miljoen euro. Waarvan 7 miljoen voor de innovatieve verduurzaming om het gebouw volledig ‘fossielvrij’ te maken met bijvoorbeeld warmte uit de gracht. Deze verduurzaming stimuleert innovaties en werkgelegenheid, en past naadloos in onze maatschappelijke ambities om ons brede publiek mee te nemen in de huidige duurzaamheidsuitdagingen. Bovendien is het deel van onze culturele rol om ons gezamenlijk erfgoed te behouden voor de toekomst. Hiermee past de verduurzaming van het Aquarium naadloos binnen de voorgenomen uitwerking van motie 42.

ARTIS

Behoud, restauratie en verduurzaming van het Aquarium is cruciaal want het:

- behoudt en verduurzaamt ons gezamenlijk erfgoed
- agendeert duurzaamheid en innovaties,
- trekt veel bezoek dat bijdraagt aan ARTIS' broodnodige inkomsten,
- heeft een belangrijke rol in educatie over onze omgang met water,
- vergroot de bassins van het waterleven: vissen, koralen, etc.,
- borgt werkgelegenheid en stimuleert innovaties.

Steun helpt ARTIS te overleven en sterker uit de crisis te komen. Als ARTIS geen steun krijgt, volgt verpaupering en zijn de gevolgen niet te overzien. Wat niet alleen een enorme impact heeft op ons gezamenlijke culturele erfgoed en de werkgelegenheid maar ook enorme gevolgen heeft voor de honderden verschillende diersoorten die er leven.

Namens ARTIS wil ik de commissie oproepen om de suggestie van de Gedeputeerde Staten om een subsidieregeling in te stellen voor de verduurzaming van Rijksmonumenten te omarmen. Ik wil daarbij wel aangeven dat de in de brief genoemde bedragen veel te laag zullen zijn om de grote uitdaging die er voor monumenten liggen als het gaat om verduurzaming aan te kunnen gaan. Het is belangrijk een ruimhartige toebedeling hiervoor te realiseren.

ARTIS is veel meer dan een dierentuin. Het is een icoon en cultureel erfgoed. Het is ook een stichting en goed doel met de omvang van een middelgroot bedrijf dat werkgelegenheid biedt aan veel mensen uit de provincie Noord Holland. Artis mag niet omvallen. Dankzij steun aan de verduurzaming van het ARTIS-Aquarium wordt bijgedragen aan het behoud en de duurzame versterking van dit 182 jaar oude instituut.

Verslag concept

Statencommissie Economie, Financiën en Bestuur

Datum	:	28 september 2020
Commissievoorzitter (plv.)	:	mw. S. Doevendans
Commissiegriffier	:	mw. M. de Zwart
Telefoonnummer/e-mail	:	zwartm@noord-holland.nl

Aanwezig:		
Commissievoorzitter		mw. S. Doevendans
Commissiegriffier		mw. M. de Zwart
Leden van de commissie	FvD	mw. J. Vastenhouw, mw. A. Nanninga
	GL	mw. T.K. van Wijnen, dhr. R. Zaal
	VVD	mw. M. van Meerten, dhr. G. Hartog
	D66	mw. A. Kapitein, dhr. E. Kanik
	PvdA	dhr. J. Carton
	PVV	mw. I. Bezaan
	SP	dhr. W. Hoogervorst, mw. M. van Oorsouw
	CDA	mw. W. Koning
	PvdD	dhr. F. Zoon, Ines Kostiç
	50plus/PvdO	--
	CU	dhr. C. van den Heuvel, dhr. M. Klein
	DENK	--
	Fractie Baljeu	--
College van GS		mw. Z. Pels, mw. I. Zaal
Afwezig met bericht		dhr. J. Dulfer (GL), mw. C. Kuiper (CDA), dhr. D. Heijnen (CDA), dhr. R. Dekker (FvD)
Notulist		Verslagbureau Moneypenny/mw. H. Mutsaerts

Agenda

1. Opening en mededelingen
2. Vaststelling van de agenda, verslag van de vorige vergadering, strategische agenda en moties- en toezeggingenlijsten
   2.a. Vooruitblik op de komende vergadering(en) a.d.h.v. strategische agenda
3. Rondvraag portefeuille dhr. Stigter en terugkoppeling deelname gemeenschappelijke aangelegenheden en Europa

4. Rondvraag portefeuille dhr. Van Dijk en terugkoppeling deelname gemeenschappelijke aangelegenheden en Europa
5. Inspreekhalfuur over onderwerpen die niet op de agenda staan, maar wel tot de portefeuille van de commissie behoren
6. A-agenda Financiën, Cultuur en Erfgoed, Sport, Personeel en Organisatie en Inkoop (EFB onderwerpen portefeuille gedeputeerde Pels)
   6.a: Financiën: Voordracht Nota Leningen en Garantstellingen
7. Rondvraag portefeuille mw. Pels en terugkoppeling deelname gemeenschappelijke aangelegenheden en Europa
8. A-agenda Algemeen
   8.a. Voordracht voor de herbenoeming van de bestuurder-directeur van de Randstedelijke Rekenkamer
9. A-agenda Economie, Arbeidsmarkt en Onderwijs, Bestuur, Interbestuurlijk Toezicht en Europa (EFB onderwerpen portefeuille gedeputeerde Zaal)
   9.a. Initiatiefvoorstellen tot wijziging Referendumverordening van Forum voor Democratie en advies van GS over de initiatiefvoorstellen
10. B-agenda Economie, Arbeidsmarkt en Onderwijs, Bestuur, Interbestuurlijk 15:50 Toezicht en Europa (EFB onderwerpen portefeuille gedeputeerde Zaal)
    10.a IBT: agenderingsverzoek van de hr. Hartog (VVD) om brief 13a: Brief GS aan PS inz. Rapport brandveiligheid zorginstellingen provincie Noord-Holland op de b-agenda te bespreken.
11. Rondvraag portefeuille mw. Zaal en terugkoppeling deelname gemeenschappelijke aangelegenheden en Europa
12. Sluiting
13. C-agenda Openbare orde en Veiligheid, Integriteit, Internationale betrekkingen, Public Affairs, Communicatie, Concerncontrol, Juridische Zaken, Archief, PS- en GS zaken (EFB onderwerpen portefeuille CvdK Van Dijk)
    13.a Bestuur: Brief GS aan PS inz. Overzicht activiteiten Prinsjesfestival (C-agenda EFB 28-9-2020)
14. C-agenda Economie, Arbeidsmarkt en Onderwijs, Bestuur, Interbestuurlijk Toezicht en Europa (EFB onderwerpen portefeuille gedeputeerde Zaal)
    14.a Economie: Kosten uitvoering Corona Overbruggingslening in Noord-Holland (COLNH) (c-agenda EFB 28-9-2020)
    14.b Bestuur: Verslag BO provincie met college Landsmeer en brief Landsmeer over bestuurlijke toekomst (C-agenda EFB 28-9-2020)
15. C-agenda Financiën, Cultuur en Erfgoed, Sport, Personeel en Organisatie en Inkoop (EFB onderwerpen portefeuille gedeputeerde Pels)
    15.a Financiën: Mail met bijlagen Artis inz steun Ec. herstel en duurzhfonds (C- agenda EFB 28-9-2020; geanonimiseerd; contactgegevens mailer vindt u op de besloten Statensite)

Agenda

1. Opening en mededelingen

De **voorzitter** opent de commissievergadering om 13.20 uur en heet alle aanwezigen welkom. De aanwezigen worden erop gewezen dat zij de coronamaatregelen strikt in acht moeten nemen. Afmeldingen zijn ontvangen van dhr. Dulfer (GL) en die wordt vervangen door mw. Van Wijnen. Dhr. Heijnen (CDA) en mw. Kuiper (CDA) worden vervangen door mw. Koning. Dhr. Dekker (FvD) heeft zich afgemeld.
De commissie waardeert het aanbod van de gemeente Bergen voor een werkbezoek. Gekeken zal worden of er een geschikte datum gevonden kan worden. De maandagen zitten behoorlijk vol. Per mail zal verder worden gecommuniceerd.

2. Vaststelling van de agenda, verslag van de vorige vergadering, strategische agenda en moties- en toezeggingenlijsten

De **voorzitter** constateert dat de agenda ongewijzigd wordt vastgesteld, evenals de lijst van moties en toezeggingen, de strategische agenda en het verslag van 31 augustus 2020.

2.a. Vooruitblik op de komende vergadering a.d.h.v. strategische agenda

De **voorzitter** meldt dat voor de vergadering op 26 oktober a.s. de volgende punten op de agenda staan: begroting 2021, blauwdruk motie 42, voordracht startnotitie Europa, voordracht begroting IPO 2021 (de ps vergadering waarin de voordracht vastgesteld moet worden ligt net als vorig jaar na de AV vergadering waarin de begroting vastgesteld wordt; de

opmerkingen van de commissie zullen aan de AV leden worden meegegeven; pro forma het besluit in PS) en de voordracht controleprotocol jaarrekening 2020.

3. Rondvraag portefeuille dhr. Stigter en terugkoppeling deelname gemeenschappelijke aangelegenheden en Europa

De **voorzitter** meldt dat zich geen insprekers hebben aangemeld.

4. Rondvraag portefeuille dhr. Van Dijk en terugkoppeling deelname gemeenschappelijke aangelegenheden en Europa

Dhr. **Hoogervorst** (SP) vraagt een terugkoppeling van de activiteiten die hebben plaatsgevonden in het kader van het Prinsjesfestival en hoe de toegankelijkheid was georganiseerd, zie C-agenda, 13.a.

De **voorzitter** meldt dat deze vraag schriftelijk wordt beantwoord vanwege de afwezigheid van dhr. Van Dijk (CdK).

5. Inspreekhalfuur over onderwerpen die niet op de agenda staan, maar wel tot de portefeuille van de commissie behoren

De **voorzitter** meldt dat zich geen insprekers hebben aangemeld.

6. A-agenda Financiën, Cultuur en Erfgoed, Sport, Personeel en Organisatie en Inkoop (EFB onderwerpen portefeuille gedeputeerde Pels)

6.a: Financiën: Voordracht Nota Leningen en Garantstellingen

Dhr. **Hartog** (VVD) heeft de nota met veel plezier gelezen, maar een aantal passages is onduidelijk, zoals op blz. 4 onder 2: “Deze nota biedt een leidraad aan GS ….. , maar bevat geen grondslag voor het verstrekken van deze instrumenten.” Deze zin wordt gelezen als dat wordt gezegd dat de bepalingen in de nota niet kunnen leiden tot de verplichting om een garantstelling te verstrekken. Maar op basis waarvan wordt dan de afweging gemaakt, zeker omdat de uitvoeringsregeling die tot op heden als leidraad wordt gebruikt, wordt ingetrokken. Blz. 5, 4.1: “De provincie verwacht bij het verstrekken van leningen en/of garantstellingen dat door de aanvrager actief stappen worden gezet op belangrijke thema’s zoals duurzaamheid, diversiteit en eerlijke arbeidsvoorwaarden net zoals de provincie dat doet.” Hoe moet een aanvrager voldoen aan dezelfde eisen als een provincie? Wat wordt verstaan onder ‘actief stappen zetten’ als het voor de aanvrager voor een goede taakvervulling niet nodig of onmogelijk is om op deze thema’s te acteren? De VVD stelt niet voor om andere waarden te hanteren, maar de rol van een verbonden partij kan niet vereenzelvigd worden met die van de provincie.

Mw. **Koning** (CDA) meldt dat de Randstedelijke Rekenkamer als belangrijkste aandachtspunt de betrokkenheid van PS bij de verstrekking van een lening of garantstelling heeft benoemd. Het is verbazend dat qua informatievoorziening nu enkel naar de P&C-cyclus wordt verwezen. Is een aparte bespreking hiervan niet beter? GS kunnen bij ingrijpende gevolgen afwijken van begrotingskaders, maar wat wordt verstaan onder ‘ingrijpende gevolgen’? Een duidelijke definitie van dit begrip is van belang om misverstanden in de toekomst te voorkomen. Het CDA gaat akkoord met de voordracht.

Mw. **Kapitein** (D66) gaat akkoord met de voordracht. Waarom is geen combinatie ter bespreking voorgelegd van deze voordracht met de revolverende fondsen?

Dhr. **Hoogervorst** (SP) vraagt of deze nota een opvolger van een eerdere nota is. Kunnen GS aangeven waarom zij wél een lening of garantstelling kunnen verstrekken wanneer een bank daar niet toe bereid is? Wat is de definitie van 'ingrijpende gevolgen'? De definitie van 'publiek belang' is omschreven door de WRR. Hanteren GS dezelfde definitie ook in deze nota? In de stukken van de P&C-cyclus worden toegekende leningen en garantstellingen genoemd, evenals de subsidies Buiten Uitvoeringsregeling. De SP heeft al eerder gevraagd om een toelichting op de subsidies[1]. Waar zijn deze voor bedoeld en wat is ermee gebeurd? Dat is ook gewenst voor leningen en garantstellingen, omdat PS dan beter toezicht kunnen houden op de geldstromen. Gaat de gedeputeerde hier aandacht aan besteden?

Dhr. **Zaal** (GL) stemt in met de voordracht. In het kader van punt 4.1 worden GS gevraagd om periodiek verslag te doen van gesprekken met aanvragers van leningen of garantstellingen en aan te geven welke concrete acties door de aanvragers worden ingezet om aan de voorwaarden te voldoen.

Mw. **Bezaan** (PVV) meent dat de provincie zo weinig mogelijk leningen en garantstellingen moet verstrekken want het gaat om publiek belastinggeld en de provincie is geen bank. De PVV stemt niet in met de voordracht.

Dhr. **Carton** (PvdA) meldt dat een van de aanbevelingen van de Rekenkamer het betrekken van PS is bij het verstrekken van nieuwe garanties en leningen. Hij vraagt of het voldoende is om deze aanbeveling vorm te geven wanneer 'PS op passende wijze worden geconsulteerd'. Wat houdt consulteren precies in?

Dhr. **Zoon** (PvdD) vraagt of wordt uitgegaan van activiteiten die aansluiten bij provinciale taken of dat hier naartoe wordt geschreven. Als voorbeeld wordt het verdiepen voor de installatie van de zeesluis genoemd. Hiervan is uiteindelijk een provinciale taak gemaakt. Er zijn redenen om af te wijken van de doelstellingen en in dat geval wordt door GS een toelichting gegeven aan PS. Gebeurt dit vooraf of achteraf? De voorkeur gaat uit naar vooraf. Hoe wordt het Pallas-debacle voorkomen waar de provinciale lening 'onder water staat'?

Gedeputeerde **Pels** antwoordt als volgt. GS hebben bedoeld aan te geven dat de provincie op basis van de nota nooit verplicht kan worden om een lening te verstrekken. In de nota is omschreven hoe de afweging gemaakt wordt. Wanneer een uitzondering wordt gemaakt op het beleid van de begroting, dan komt men terug naar PS. Het mandaat voor de afweging ligt bij GS, maar het moet wel passen bij het gezamenlijke doel zoals vastgelegd in de begroting. De rol van PS wordt dus ten opzichte van nu groter. Deze voordracht is een opvolger van het eerdere beleid, in deze voordracht zijn de aanbevelingen van de Rekenkamer verwerkt. Extra inspanningen op het gebied van duurzaamheid, eerlijke arbeidsvoorwaarden en inclusiviteit: het is moeilijk om hier een standaarddefinitie voor op te stellen, mede omdat verbonden partijen of organisaties aan wie een lening wordt verstrekt, allemaal verschillend zijn. Daarom is een open formulering opgesteld. Het aantal medewerkers bij een bedrijf van 2 of 1.300 leidt al tot grote verschillen in de beoordeling van deze thema's, maar wat de provincie zelf

[1] Zie voor subsidies buiten de uitvoeringsregeling de beantwoording van technische vraag 5 van D66 bij vergadering EFB 31 augustus (bij agenda bijlagen)

doet, wordt ook van anderen gevraagd. Het actief zetten van stappen is een aanzet om het (terugkerende) gesprek te voeren met de betreffende partij. Dit gesprek kan uiteraard worden gevoerd voorafgaande aan het verstrekken van een lening, maar met partijen die al een lening hebben ontvangen, worden deze gesprekken ook doorlopend gevoerd. Na een jaar wordt de stand van zaken gemonitord. Het is onmogelijk om grote impact of ingrijpende gevolgen vooraf te definiëren, want wie had bijvoorbeeld de coronacrisis verwacht? Wanneer inderdaad sprake is van een grote impact of ingrijpende gevolgen, dan komen GS terug bij PS om dit te bespreken. De afgelopen jaren hebben zich overigens nog geen ingrijpende gevolgen voorgedaan die consequenties hadden voor uitstaande leningen. Wanneer motie 42 is uitgewerkt, wordt een blauwdruk voorgelegd met een financieel instrumentarium waarvan een lening onderdeel zou kunnen zijn. De definitie van de WRR wordt gehanteerd. Subsidies vallen onder de portefeuille van dhr. Stigter, dus de vraag van de SP zal schriftelijk bij hem ter beantwoording aangemeld worden. PS worden in de begroting en jaarrekening geïnformeerd over lopende leningen, maar om te voorkomen dat de begroting qua grootte te veel uit de hand loopt, is het handig wanneer PS aangeven op welke thema's men nog specifieke informatie mist om het goede gesprek te kunnen voeren. Wanneer taken en doelen van te verstrekken leningen voor activiteiten niet binnen de begrotingscyclus passen, dan komt men terug bij PS. De business case Pallas heeft geleid tot het strakker sturen op het risicomanagement en PS hebben een duidelijke rol gekregen. In antwoord op de vraag van D66 over revolverende fondsen, de gedeputeerde heeft meermaals haar voorkeur uitgesproken voor het combineren van de bespreking van diverse thema's in een commissie. De commissie bepaalt echter zelf haar agenda.

Tweede termijn

Dhr. **Hartog** (VVD) constateert dat GS oog hebben voor de menselijke maat. Het is een hamerstuk.

Dhr. **Zoon** (PvdD) is blij dat er beter wordt gelet op de lopende en toekomstige leningen. Het is een hamerstuk.

De **voorzitter** constateert dat de voordracht als hamerstuk kan worden doorgeleid naar de PS-vergadering van 5 oktober, de PVV tegen de voordracht is en vraagt om de specifieke informatie die men mist in de begroting aan te geven bij de griffier van de commissie.

7. <u>Rondvraag portefeuille mw. Pels en terugkoppeling deelname gemeenschappelijke aangelegenheden en Europa</u>

Ines **Kostiç** (PvdD) heeft een aantal vragen over de invulling van het Noodfonds sociale infrastructuur. Hebben GS de brief van de opvangcentra van wilde dieren ontvangen? Klopt het dat deze centra bij voorbaat zijn uitgesloten van gelden van moties 41 en 42 vanwege de gestelde voorwaarden? Zijn GS bereid om samen met de centra te bekijken of en hoe de voorwaarden kunnen worden aangepast zodat zij hier ook voor in aanmerking komen of komt er een voorstel bij de begroting 2021?

Gedeputeerde **Zaal** antwoordt dat er twee stappen worden gezet: eerst wordt beoordeeld of dierenopvangcentra aanspraak kunnen maken op de gelden uit beide moties 41 en 42, gezien de gestelde voorwaarden. Het is niet wenselijk om de voorwaarden nog aan te passen aangezien deze door PS zijn vastgesteld. Als de centra niet onder de voorwaarden van de

moties vallen, dan heeft de gedeputeerde al toegezegd in gesprek te gaan met de centra over de coronaschade en of deze mogelijk op een andere manier kan worden vergoed. Hier is men druk mee bezig en PS worden geïnformeerd over de resultaten.

8. A-agenda Algemeen
   8.a. Voordracht voor de herbenoeming van de bestuurder-directeur van de Randstedelijke Rekenkamer

De **voorzitter** constateert dat er geen vragen zijn ingediend voor mw. Van Wijnen, die aanwezig is bij dit agendapunt om eventuele vragen te beantwoorden.

Mw. **Van Oorsouw** (SP) is blij met het feit dat mw. Hoenderdos heeft aangegeven de onderzoeksmethoden te willen uitbreiden met enquêtes om daarmee burgers actief te bevragen.

De **voorzitter** concludeert dat de commissie akkoord gaat met het doorleiden van de voordracht als hamerstuk naar de PS-vergadering van 5 oktober.

9. A-agenda Economie, Arbeidsmarkt en Onderwijs, Bestuur, Interbestuurlijk Toezicht en Europa (EFB onderwerpen portefeuille gedeputeerde Zaal)
   9.a. Initiatiefvoorstel tot wijziging Referendumverordening van Forum voor Democratie en advies van GS over de initiatiefvoorstellen

Mw. **Vastenhouw** (FvD): Voorzitter, FVD heeft kennisgenomen van het advies van GS op onze initiatiefvoorstellen ten aanzien van de referendumverordening. Het constructieve voorstel van FvD wordt afgeraden. Gezien het feit dat het verbeteren van de verordening zo laagdrempelig maar tegelijk zo revolutionair kan zijn, had een opener houding vanuit GS meer getuigd van betrokkenheid bij de inwoners van Noord-Holland. Graag ga ik namens FvD in volgorde kort in op de punten die door GS in de brief zijn genoemd. Inleiding: GS merken op dat de referendumverordening sinds de vaststelling in 2018 weliswaar niet tot een referendum heeft geleid, maar dat dit niet betekent dat de huidige referendumverordening niet werkt. Dat de referendumverordening enkele belemmeringen heeft, is waarschijnlijk. FvD brengt in herinnering dat de initiatiefvoorstellen alleen een aantal kleine wijzigingen beogen ter verbetering. Dit is essentieel; de 'instrumenten' van burgerparticipatie die de provincie noemt, zoals 'inspreken tijdens vergaderingen', 'indienen van zienswijzen' en 'meedoen in participatietrajecten' zijn geen goede alternatieven. Voorstel tot wijziging artikel 4: het eerste punt: wijziging van artikel 4 (de meerderheid van 30% van het totale aantal kiesgerechtigden die zich uitspreekt in het referendum). Een discussie over 'uitkomstdrempel' of 'opkomstdrempel' daargelaten, is het een feit dat er een voorwaarde gesteld wordt aan een geldige uitslag. Dit is de kwalificatie van 30% van het totale aantal stemgerechtigden. Met andere woorden: er is een drempel en die zou er wat FvD betreft niet moeten zijn. FvD is blij dat GS even verderop met ons van mening zijn dat drempels tot strategisch stemmen kunnen leiden. In dit verband noemen GS ook nog eens terecht 'de no-show paradox'. Precies dat soort inzichten: de obstakels die drempels creëren, signaleerde FvD en dat leidde tot deze initiatiefvoorstellen. Een 'uitkomstdrempel' kan daarbij leiden tot ontmoediging en onduidelijkheid bij de inwoners van Noord-Holland. FvD opteert daarom voor het weglaten van de drempel, nu de uitspraak om te beginnen slechts raadgevend is. Ondanks deze gezamenlijke inzichten geven GS een negatief advies. GS merken op dat onze 'Staten relatief kort geleden de verordening vastgesteld hebben en de uitkomstdrempel bewust [hebben] gekozen'. Hier dient opgemerkt te worden dat PS vierjaarlijks verandert en nu een geheel

andere samenstelling heeft dan in 2018, toen de verordening werd aangenomen. Verder hebben er zich sinds 2018 verschillende maatschappelijke ontwikkelingen voorgedaan; provinciaal en nationaal, die hebben geleid tot nieuwe belangstelling voor het referendum. Het is alsof je tegen een zieke patiënt zegt: “nee, u krijgt de nieuwe beter werkende medicijnen niet, want twee jaar geleden heeft u al iets betere gekregen. Door de sterk gegroeide afstand tussen bestuur en bevolking is een directe stem meer dan ooit gewenst. Met andere woorden: de situatie is flink veranderd sinds 2018. Voorstel tot wijziging artikel 10: dan het tweede punt, wijziging artikel 10 (verlenging van de termijn voor het doen van een kennisgeving.) In de reactie op ‘voorstel tot wijziging artikel 10’ stellen GS dat een termijn van drie dagen vóór een besluit, voor het doen van een kennisgeving ‘ons inziens haalbaar’ is. FvD vraagt zich af waarop GS dit baseren, nu dit niet uit de brief blijkt. Zoals opgemerkt in de voorstellen, is het niet realistisch om te verwachten dat hardwerkende Noord-Hollanders in de praktijk continu bijhouden wat er op onze agenda staat. Ook zijn de meeste Noord-Hollanders niet bekend met het systeem van commissies en Statenvergaderingen en ook dát overgrote deel heeft recht op een directe stem. Daarom is de termijn van drie dagen voor een kennisgeving in de praktijk onredelijk. FvD ziet simpelweg niet wat erop tegen is om deze termijn (iets) te verlengen. Verderop stellen GS dat zo’n verlenging van de termijn ‘ongewenste bijeffecten’ heeft en laat met dit subjectieve oordeel zien wat de echte bezwaren voor GS zijn. ‘Ongewenste bijeffecten’ voor wie? Voor GS overduidelijk. En wat voor bijeffecten? Gedoe? GS zitten namelijk helemaal niet te wachten op vervelende Noord-Hollanders die hun zorgen uiten. Vervolgens merken GS op dat ‘de inwerkingtreding van elk referendabel besluit standaard met twee weken zou moeten worden opgeschort in afwachting van een eventuele kennisgeving’ en dat: ‘Een dergelijke opschorting het vaststellen en implementeren van provinciaal beleid en provinciale regelgeving structureel [zal] vertragen.’ Dit is een onlogische voorstelling van zaken. Een referendabel besluit zou natuurlijk pas opgeschort hoeven te worden alleen indien en wanneer een kennisgeving gedaan wordt. Gegeven dat een referendum zeldzaam blijft, betekent dit dat slechts bij hoge uitzondering een besluit hoeft te worden opgeschort. Daarnaast vindt FvD het getuigen van bestuurlijke arrogantie dat een eventuele vertraging van beleid een argument zou kunnen zijn tégen democratie. Bovendien geldt natuurlijk de uitzondering van artikel 11 lid 3 van de Referendumverordening 2018: dat bij referendabele besluiten waarvan ‘de inwerkingtreding’ geen uitstel kan lijden, PS de inwerkingtreding kunnen bepalen. Deze bepaling omzeilt dus sowieso al een opschorting van de belangrijkste besluiten. Voorstel tot wijziging artikel 14. Dan het derde punt. Wat betreft de drempel van 10.000 voor een inleidend verzoek, merken GS op dat ‘de gekozen drempel passend wordt geacht vanwege de aard van de besluiten die PS gewoonlijk nemen: het zijn complexe besluiten die vaak een raakvlak hebben met of direct samenhangen met andere besluiten (al dan niet van andere overheden) en die de gehele provincie raken. De gevolgen van het terugdraaien ervan kunnen zeer groot zijn.’ Dit is een opmerkelijke alinea. De referendumverordening is er juist vanwége de brede besluiten die PS nemen, waarvan de gevolgen voor iedere Noord-Hollander groot kunnen zijn, op welke gebieden dan ook. Dát is democratie. FvD begrijpt dat GS liever ongestoord hun gang zouden gaan, maar een democratie eist toch echt wat anders. Dat de drempel te hoog is, blijkt simpelweg uit het feit dat de drempel één-op-één is overgenomen uit de landelijke Wet Raadgevend Referendum, en blijkt ten tweede uit de vergelijking met andere provinciale referendumverordeningen, van bijvoorbeeld Utrecht en Limburg, die lager zijn. Dit kan niet genegeerd worden. Voor het onderbouwen van de hoge drempel verwijzen GS vervolgens naar het ‘Samenwerkingsprogramma Democratie Actie (BZK/VNC)’. Dit Samenwerkingsprogramma is echter een (breed) overheidsinitiatief dat pas actief is sinds november 2018, na het

intrekken van het landelijke raadgevende referendum. Het is het bekende verhaal van de slager. Verderop stellen GS dat bij andere provincies 'nog geen ervaring is opgedaan met welke drempel dan ook'. Hieruit concludeert FvD dat GS niet op de hoogte zijn van het op het moment lopende referendum-initiatief in Zeeland door Stichting Zeeland Tolvrij. En inderdaad: de Zeeuwse referendumverordening eist slechts 1.000 handtekeningen voor een inleidend verzoek. GS sluiten dit punt af met speculatieve termen als 'ad-hoc besluitvorming' en 'incidentele burgerbetrokkenheid'. Door 'incidentele burgerbetrokkenheid' zou er geen rekenschap worden afgelegd voor de gevolgen van keuzes. 'Korte-termijn deelbelangen prevaleren dan al gauw boven het algemeen belang op de langere termijn wat als onwenselijk wordt beschouwd.' Naast het feit dat Noord-Hollanders geen rekenschap tegenover zichzelf hoeven af te leggen na een referendum-resultaat en dat burgers ten opzichte van reguliere verkiezingen, veel méér betrokken zijn bij een referendumonderwerp komt in dit laatste deel naar voren wat in de hele brief al doorschemert: namelijk dat GS van Noord-Holland tegenstander zijn van het referendum. FvD benadrukt dat het instrument hier zelf niet ter discussie staat: Noord-Holland héέft een mogelijkheid tot referendum. Hier liggen enkel de initiatiefvoorstellen voor, die het referendum beogen te verbeteren. Digitale wijzigingen, Dan het punt van de digitale wijzigingen. FvD was verheugd met de toezegging van de Commissaris van de Koning van 15 juni 2020 om digitale mogelijkheden op te zetten, en wacht deze ontwikkelingen verder af. Wel blijft FvD kritisch en willen we benadrukken dat de digitale mogelijkheden dienen te gelden voor de drie fases: kennisgeving, inleidend verzoek én definitief verzoek. Voor alle inwoners van Noord-Holland moet het altijd glashelder zijn hoe een verzoek kan worden ingediend. Kosten. Wat betreft het punt kosten merkt FvD op dat de kostenraming niet alleen speculatief en vaag is (Oekraïnereferendum en 'navraag bij andere overheden') maar ook ongepast. Afgezien van het feit dat per referendum gekeken kan worden naar de dekking, zouden kosten van een mogelijk referendum namelijk geen argument mogen zijn tegen het houden van een referendum. Evenmin is dit een factor die GS in dit advies zouden moeten betrekken. Het referendum is immers een instrument van PS vóór Noord-Hollanders. In die zin hebben GS gewoon niet onbevooroordeeld naar de voorstellen gekeken. Als laatste heeft FvD vragen over de niet directe vormen van democratie. Voor dergelijke vormen van burgerparticipatie komt de CvdK begin volgend jaar met een plan, omdat er verbeteringen en vernieuwingen dienen te komen. FvD is benieuwd op welke grond en ziet hiermee dé gelegenheid voor het provinciaal referendum. Aangezien GS de kosten van een referendum bij iedere gelegenheid benoemen, is FvD natuurlijk benieuwd naar de kosten van de andere vormen. Tot slot: Hebben PS wél onbevooroordeeld naar de voorstellen gekeken en gunnen zij de Noord-Hollander een écht democratisch instrument? Immers, er staat een mooie paragraaf over onze bestuurscultuur en participatie in het coalitieakkoord onder hoofdstuk 5 'Openbaar Bestuur'. Volgende week brengt FvD de initiatiefvoorstellen in stemming, evenals een motie waarin PS hun intentie uitspreken het 'Bindend Provinciaal correctief referendum' op de agenda te zetten, zodra deze landelijk kan worden ingevoerd. Dank u hartelijk.

Mw. **Kapitein** (D66) vindt het erop lijken dat FvD heeft gezocht naar kleine wijzigingen in de verordening om iets te kunnen doen met het referendum, terwijl op dit moment in de Tweede Kamer op initiatief van de SP en D66 grote wijzigingen worden besproken met echt ingrijpende gevolgen, zeker op provinciaal niveau. Het was beter geweest wanneer FvD de nu aangekondigde motie correctief bindend referendum eerdervhad voorgelegd, dan hadden partijen deze kunnen meenemen in de bespreking.

Mw. **Vastenhouw** (FvD) merkt op dat nog geen enkele andere partij al een motie heeft rondgestuurd. Vandaag is de eerste gelegenheid om deze aan te kondigen.

Mw. **Kapitein** (D66) constateert dat het voorstel in de Tweede Kamer grotere gevolgen heeft. Daarom wordt geen steun gegeven aan de minimale wijzigingen die FvD voorstelt, want de huidige verordening is goed doordacht, hoewel erkend wordt dat nog bewezen moet worden of deze in de praktijk voldoet, maar daar bestaat hij nog te kort voor. Een correctief referendum is effectiever dan een raadgevend referendum, daarom is men bij met het voorstel dat vorige week door de Tweede Kamer is aangenomen.

Mw. **Bezaan** (PVV) constateert dat uit de bijdrage van D66 blijkt dat er verkiezingen in aantocht zijn.

Mw. **Kapitein** (D66) benadrukt dat juist D66 zich de afgelopen jaren inzet voor het referendum. In de Tweede Kamer wordt geëxperimenteerd met een burgeramendement en daar vindt de discussie op 29 september over plaats. Het initiatiefvoorstel wordt niet ondersteund.

Mw. **Koning** (CDA) handhaaft haar bijdrage van 24 februari jl., het referendum is een zwaar instrument en daarom is het logisch om hier zware eisen aan te stellen, los van de kosten van ongeveer 5 miljoen euro per referendum en los van de gevolgen van het voorstel van FvD voor het proces van besluitvorming, want er zijn meerdere instrumenten voor inwoners om zich uit te spreken over wat zij van de provincie verwachten en hoe zij een inbreng bij een bepaald besluit kunnen leveren.

Dhr. **Hoogervorst** (SP) vraagt of het CDA het ermee eens is dat inspraak of burgerparticipatie van een andere orde is dan een referendum. Het CDA stelt dat een referendum niet nodig is omdat er andere vormen van inspraak mogelijk zijn. Kan het CDA hierop een toelichting geven?

Mw. **Koning** (CDA) zal in haar bijdrage nog ingaan op alle vormen van inspraak.

Mw. **Vastenhouw** (FvD) vraagt welke andere vormen het CDA als een vorm van directe democratie ziet.

Mw. **Koning** (CDA) antwoordt dat het uitbrengen van een stem in de verkiezingen een vorm is van directe democratie. Daarnaast kunnen inwoners vier jaar lang via de politieke partijen invloed uitoefenen onder andere door in te spreken bij de fracties. Op die manier hebben zij altijd invloed op de democratie. Het CDA was nooit voorstander van een referendum, maar de referendumverordening wordt wel gerespecteerd. Men ziet geen aanleiding tot wijziging van de voorwaarden in de verordening, dus de reactie van GS wordt ondersteund.

Dhr. **Van den Heuvel** (CU) ondersteunt de reactie van GS. FvD spreekt enerzijds over kleine verbeteringen, anderzijds worden grote woorden gesproken over het feit dat de provincie niet blij is met de mogelijkheid dat bewoners kunnen meepraten en meedenken. Een referendum moet juist zelden kunnen worden ingezet, want het is niet de bedoeling om hiermee zand in de provinciale besluitvorming te gooien. Burgers kunnen inspreken bij de provincie en kunnen via politieke partijen hun mening kenbaar maken.

Dhr. **Carton** (PvdA) dankt FvD voor alle tijd en energie die is gestoken in het initiatiefvoorstel. Een raadgevend referendum is een uiterst zwaar middel om als bewoner invloed uit te kunnen oefenen op een besluit van PS, dus het is logisch dat hier drempels en voorwaarden aan worden gesteld. Er is enerzijds steun voor het voorstel van FvD om een evaluatie in te bouwen, maar anderzijds wordt de reactie van GS ondersteund, namelijk dat de drempels en voorwaarden passen bij de verordening voor de provincie. Omdat het als een soort noodrem functioneert, wil men daar niet aan sleutelen. Wel dient gekeken te worden naar een logisch moment voor een evaluatie van de verordening. Een referendum is het slotstuk van alle beschikbare instrumenten voor burgers om invloed uit te kunnen oefenen. Daarom is men benieuwd naar de Participatienota die in januari 2021 verschijnt en op welke manier het referendum hiervan deel uitmaakt.

Mw. **Bezaan** (PVV) vraagt zich af hoe de PvdA een evaluatie ziet, aangezien hieruit nooit kan blijken dat de opgelegde drempels te hoog zijn wanneer er nog nooit een referendum is gehouden. In dat kader is de eis van 10.000 handtekeningen ter ondersteuning van het referendum erg zwaar.

Dhr. **Carton** (PvdA) meent dat burgers de intentie hebben om inspraak te leveren op een bepaald besluit maar hij kan zich niet voorstellen dat als burgers een initiatief nemen voor een raadgevend referendum, ze niet serieus kijken naar wat er nu allemaal ligt. De huidige drempel van 10.000 in de verordening is passend voor een verzoek tot inzet van dit zware middel. Wanneer drempels niet worden gehaald, dan dient te worden nagegaan of de drempel te hoog is of dat er te weinig animo is.

Mw. **Vastenhouw** (FvD) is blij met de constructieve houding van de PvdA. Het laatste nationale referendum op landelijk niveau hanteerde ook een drempel van 10.000, maar waarom zou men dezelfde drempel op provinciaal niveau toepassen? Dat is toch niet reëel met 2.8 miljoen inwoners in de provincie?

Dhr. **Carton** (PvdA) meent dat het zeker mogelijk moet zijn om 10.000 handtekeningen te verzamelen voor een provinciaal referendum bij een heel belangrijk besluit.

Dhr. **Hoogervorst** (SP) hoort de PvdA tweemaal zeggen dat 10.000 handtekeningen passend zijn, maar hoe kijkt de PvdA naar de aantallen die andere provincies hanteren?

Dhr. **Carton** (PvdA) kan niet oordelen over andere provincies, maar met het oog op de wijze waarop de drempels tot stand zijn gekomen, vindt hij de motivatie van GS in deze ‘passend’. De PvdA wil graag meer aandacht voor de totale processen rond burgerparticipatie, zoals het vanaf het eerste begin betrekken van bewoners bij een te nemen besluit door de provincie, waardoor het onnodig is om een raadgevend referendum te organiseren.

Ines **Kostiç** (PvdD) constateert dat GS niet uitleggen waarom precies aan deze drempel wordt vastgehouden. Wil de PvdA niet weten waarom niet is gekozen voor een drempel van 3.000 zoals in Utrecht of Limburg? Wat is een goed moment om te evalueren?

Dhr. **Carton** (PvdA) volgt de argumentatie van GS hierin. De evaluatie moet onderdeel uitmaken van de evaluatie van het gehele beleid voor burgerparticipatie.

Dhr. **Zaal** (GL) heeft waardering voor de inspanningen van FvD, wel wordt afstand genomen van bepaalde bewoordingen, zoals dat GS niet zit te wachten op vervelende Noord-Hollanders die hun mening willen uiten. Die terminologie is helemaal niet nodig om het voorstel te onderbouwen.

Mw. **Vastenhouw** (FvD) vraagt hoe GL het dan noemt als goed onderbouwde voorstellen van PS door het bestuur niet worden overgenomen, terwijl het gaat over het betrekken van inwoners.

Dhr. **Zaal** (GL) vindt dat GS overtuigend hebben beschreven waarom het nu niet verstandig is om het voorstel van FvD over te nemen. Het standpunt van GS wordt onderschreven, dus het voorstel van FvD wordt niet ondersteund, hoewel het goed is om kritisch te kijken naar de drempel wanneer pogingen tot een referendum hierop zouden stranden.

Dhr. **Hoogervorst** (SP) dankt FvD voor het initiatiefvoorstel dat voortborduurt op de referendumverordening waarmee PS in 2018 akkoord zijn gegaan. Het voorstel van FvD schaaft de geldende verordening bij en leidt tot verbetering en dat wordt toegejuicht omdat een laagdrempelige procedure bijdraagt aan meer betrokkenheid van de inwoners naast een goed en gedegen georganiseerd burgerparticipatietraject. Voorstel A is het meest verregaand en de beste aanvulling op de bestaande verordening. Het voorstel van FvD wordt ondersteund.

Mw. **Van Meerten** (VVD) geeft complimenten aan FvD voor alle inspanningen. Al op 24 februari jl. is in de discussie aangegeven dat de VVD geen voorstander is van welk referendum dan ook, omdat complexe problemen hiermee worden teruggebracht tot een eenvoudige vraag. Voor de VVD geldt het als een soort noodrem. Aanpassingen ter verbetering worden gewaardeerd, maar men vindt het nu te vroeg om de verordening aan te passen. Een evaluatie van de verordening in de evaluatie van het bredere pakket van burgerparticipatie wordt ondersteund. De reactie van GS is overtuigend onderbouwd, daarom wordt het voorstel van FvD niet ondersteund.

Dhr. **Hoogervorst** (SP) vraagt of de VVD de uitkomst van een evaluatie in 2022 wel ondersteunt wanneer hieruit blijkt dat de drempels te hoog zijn.

Mw. **Van Meerten** (VVD) vindt dit een ‘wat, als’ discussie, maar mocht eerder dan 2022 blijken dat de drempel tot problemen leidt, dan moet hier zeker naar gekeken worden. Omdat het om een uiterste middel gaat, moet de drempel wel hoog zijn.

Mw. **Vastenhouw** (FvD) vraagt of de VVD wel akkoord zou gaan met een verzoek voor een evaluatie van de verordening in combinatie met een evaluatie van de overige burgerparticipatie-instrumenten.

Mw. **Van Meerten** (VVD) wil zeker kijken naar een evaluatie van de verordening in de toekomst in combinatie met andere instrumenten, maar een evaluatie van het proces nu wordt niet gesteund. GS staan aan de lat om een dergelijke evaluatie uit te voeren.

Mw. **Bezaan** (PVV) dankt FvD voor de 3 initiatiefvoorstellen en sluit aan bij de woorden van de SP. De PVV vindt referenda een mooi instrument om de democratie te versterken, daarom wordt het voorstel zeker ondersteund, met name het eerste voorstel. GS geven aan dat de

verwachte kosten van een referendum rond 5 miljoen euro liggen. Kan de gedeputeerde deze schatting concreet toelichten, eventueel schriftelijk?

Ines **Kostiç** (PvdD) dankt FvD voor het vele werk dat is uitgevoerd en voor het ophelderen van een aantal zaken. De PvdD vindt de opgenomen drempel waardevol omdat het gaat om het algemeen belang. De termijn voor het indienen van een kennisgeving wordt door GS voldoende toegelicht. Het opschorten van de inwerkingtreding van een referendabel besluit leidt tot vertraging.

Mw. **Vastenhouw** (FvD) vraagt of de PvdD ermee bekend is dat in de huidige verordening al besluiten zijn benoemd waarvan de besluitvorming niet opgeschort hoeft te worden.

Ines **Kostiç** (PvdD) verzoekt GS om een toelichting hierop. Belangrijk is om op de website de promotie over referenda te intensiveren met inzet van externe deskundigheid en aan te geven wanneer besluiten van PS referendabel zijn of niet, zodat dat meteen duidelijk is voor de burgers. De drempel van 10.000 is arbitrair en onvoldoende uitgelicht. De PvdD verzoekt om een wetenschappelijke onderbouwing van het besluit om vast te houden aan 10.000. De lagere drempel van 5.000 of lager die FvD voorstelt, wordt ondersteund, dat leidt niet tot bezwaren. Het belangrijkste is dat de verordening wordt geëvalueerd met inzet van de kennis van wetenschappers.

Gedeputeerde **Zaal** antwoordt als volgt. De provincie vindt het wenselijk dat inwoners participeren in besluitvormingsprocessen, dus GS herkennen zich niet in de opmerkingen hierover. Een referendum behoort tot het totale instrumentenpakket van burgerparticipatie, maar het is wel een noodrem.

Dhr. **Hoogervorst** (SP) vindt het gebruik van de term 'noodrem' overtrokken omdat het gaat om een raadgevend correctief referendum. Waar komt die angst vandaan?

Gedeputeerde **Zaal** vindt het referendum een nuttig instrument, maar vaak worden besluiten door de meerderheid van volksvertegenwoordigers genomen en de inzet van een raadgevend referendum is op dat moment een zwaar middel om deze besluiten te beïnvloeden. Hier moet sprake zijn van een goede balans tussen besluiten van de volksvertegenwoordigers en de ruimte voor inwoners op besluitvormingsprocessen en het raadgevend corrigeren hiervan en de hiermee samenhangende kosten. Bij GS heeft zich niemand gemeld die een referendum wil organiseren en geconfronteerd wordt met de te hoge drempels. Een referendum is deel van het totaalpakket van burgerparticipatie en dat ziet er in iedere provincie anders uit. Daarom moet men voorzichtig zijn met shoppen uit maatregelen van andere provincies. In 2018 zijn ter inspiratie andere referendumverordeningen in samenhang beoordeeld, maar GS hebben een eigen verordening opgesteld waarin de drempel van 10.000 is opgenomen.

Ines **Kostiç** (PvdD) verzoekt inzage in de destijds gemaakte afwegingen die ten grondslag liggen aan de referendumverordening uit 2018.

Gedeputeerde **Zaal** gaat in op de aspecten van het voorstel. Er worden drie onderdelen genoemd: de uitkomstdrempel van 30% (hoewel die vandaag overigens niet ter discussie wordt gesteld) en dat is iets anders dan de opkomstdrempel. Er zijn meer bezwaren tegen de opkomstdrempel en minder tegen de uitkomstdrempel omdat die niet leidt tot strategisch

gedrag. Ook een raadgevend referendum wordt door GS en PS serieus genomen, daarom wordt vastgehouden aan de 30% als uitkomstdrempel. Deze staat ook vermeld in het rapport van de commissie Remkes. De bezwaren in het initiatiefvoorstel gelden voor de opkomstdrempel en niet voor de uitkomstdrempel. Voor de 10.000 handtekeningen voor het inleidend verzoek heeft men zich onder meer laten inspireren door de handreiking voor de lokale democratie, waarvan het uitgangspunt 1% van de kiesgerechtigde inwoners, voor Noord-Holland is dat 20.000 en daarvan is 10.000 de helft. Het definitieve verzoek moet echter door 45.000 mensen ondersteund worden, dus wanneer de drempel voor het inleidende verzoek wordt verlaagd, ontstaat het risico dat het definitieve verzoek niet kan worden ingediend. Door digitalisering zal het aantal van 10.000 binnenkort gemakkelijker gehaald kunnen worden. Termijnen: behalve FvD heeft geen andere fractie hierop gereageerd. Wanneer termijnen worden verlengd tot weken na het besluitvormingsproces in PS, ontstaat het risico dat genomen besluiten niet uitvoerbaar zijn omdat er na een aantal weken nog een referendum kan worden opgeëist. Daarom is gekozen voor een kennisgeving binnen 3 dagen voor de PS-vergadering. De verordening hoeft niet te worden aangepast voor het mogelijk maken van digitale stemming. De evaluatie zou conform de verordening worden uitgevoerd 6 maanden nadat het eerste referendum is ingediend. GS zullen goed blijven volgen of sprake is van gestrande pogingen en in dat geval zullen PS worden geïnformeerd.

Ines **Kostiç** (PvdD) vraagt of de gedeputeerde wil reageren op het feit dat in de verordening is opgenomen dat er na 4 jaar een evaluatie zou plaatsvinden, evenals op het voorstel voor het via de website informeren van burgers en het verbeteren van de communicatie over referenda. Hoe vaak wordt de pagina over het referendum bezocht en welke middelen worden ingezet om er meer bekendheid aan te geven?

Gedeputeerde **Zaal** adviseert om te wachten hoe de verordening – die nu 2 jaar loopt – uitpakt na de totale looptijd van 4 jaar. De aanpassing van de Grondwet op grond van de aangenomen motie in de Tweede Kamer zal nog een aantal jaren duren. Zij zal nagaan wat de status is van de communicatie via social media naar aanleiding van de motie van FvD. Zodra de digitale mogelijkheid aanwezig is, zal hierover gecommuniceerd worden. De aantallen hits van de pagina op de website worden schriftelijk aan PS gemeld, de vraag van de PVV wordt schriftelijk beantwoord.

Mw. **Vastenhouw** (FvD) bedankt voor het door de fracties meewerken aan het verbeteren van het instrument referendum, maar dat is helaas niet mogelijk, gezien de toch wel arrogante houding van GS en van coalitiepartijen zoals D66. Deze houding blijkt tevens uit de beantwoording door GS van de vraag van de PvdD over het aantallen hits van de pagina op de website. Deze vraag kan niet beantwoord worden, behalve dat er veel verkeer is.

De **voorzitter** benadrukt dat de gedeputeerde heeft toegezegd de cijfers te overleggen aan de commissie.

Mw. **Vastenhouw** (FvD) hoort dat er misschien verbeteringen mogelijk zijn, niettemin houden GS vast aan de huidige tekst van de verordening, maar PS vertegenwoordigen de inwoners van Noord-Holland en daarvoor is te weinig aandacht. D66 was in februari fel tegenstander van het referendum maar vandaag trekt D66 zich terug en ondersteunt ook geen kleine wijzigingen. Het meedenken kan juist versterkt worden door het doorvoeren van kleine wijzigingen in de verordening, dus de argumenten van GS houden geen stand. Waarom willen

GS niet constructief meedenken? Er lijkt draagvlak te zijn voor het opnemen van de evaluatie van de verordening in de nota Burgerparticipatie. Klopt deze veronderstelling?

Mw. **Koning** (CDA) vindt het jammer dat de coalitiepartijen het voorstel van FvD nu niet ondersteunen, terwijl zij in februari nog heel enthousiast waren. Het was beter geweest wanneer de coalitie in februari had aangegeven dat zij geen voorstander waren van aanpassingen van de verordening, dat zou FvD veel tijd en energie bespaard hebben.

Mw. Van Meerten (VVD) geeft aan dat zij dat toen ook gezegd heeft geen voorstander te zijn.

Mw. **Vastenhouw** (FvD) herhaalt twee vragen aan GS uit de eerste bijdrage. Welke aanvullende gevolgen zien GS behalve dat er een besluit moet worden uitgesteld? Waarom kiezen GS voor behoud van het verschil van 10.000 voor het inleidende verzoek en 45.000 voor het definitieve verzoek, terwijl dat voor het nationaal referendum niet geldt? GS hebben gesteld dat de 10.000 stemmen zijn gebaseerd op de nationale voorwaarden. Kunnen GS verklaren wat de bedreiging inhoudt als de kennisgeving uitgesteld wordt, terwijl in artikel 11 wordt bepaald dat belangrijke besluiten toch uitgevoerd kunnen worden?

Tweede termijn

Dhr. **Carton** (PvdA) verwijst naar de Participatienota die begin 2021 verschijnt. Is de referendumverordening onderdeel van de Participatienota en wordt deze meegenomen in de evaluatie?

Mw. **Kapitein** (D66) is net als de PvdA, ook voorstander van gedegen burgerparticipatietrajecten.

Ines **Kostiç** (PvdD) ziet uit naar het evaluatiemoment in 2021 of in 2022 en verwacht dat de communicatie aangescherpt wordt. FvD wordt voorgesteld om de voordracht even aan te houden in afwachting van de toelichting door GS hierop.

Gedeputeerde **Zaal** benadrukt dat het voorstel van 2018 met behulp van een brede Statenwerkgroep is voorbereid. In artikel 11 staan thema's vermeld die niet referendabel zijn, zoals de begroting en belastingen, maar ook andere besluiten moeten soms snel worden uitgevoerd en dat is dan niet mogelijk omdat er nog een referendum kan volgen.

Mw. **Vastenhouw** (FvD) verwijst naar artikel 11.3 waarin wordt gesteld dat belangrijke besluiten mogen worden uitgevoerd, ook als er een referendum volgt.

Gedeputeerde **Zaal** is hiermee bekend, maar desondanks moet sprake zijn van een goede balans en die is goed gewaarborgd in de referendumverordening in combinatie met de artikelen 11 en 5. De bijgevolgen zien op het opschorten van bij meerderheid genomen PS-besluiten, dat heeft meer draagvlak nodig dan van een klein aantal inwoners van de provincie. Op basis van de motie van FvD is al een communicatietraject gestart, voorgesteld wordt na te gaan wat dit heeft opgeleverd alvorens weer een nieuw traject te starten. Het aantal burgers dat de website heeft bezocht is 1.300.

Mw. **Vastenhouw** (FvD) is van mening dat het instrument beter tot zijn recht komt als de voorgestelde wijzigingen worden doorgevoerd. Zij is benieuwd naar de reactie van de andere fracties. Zij zal zich beraden op de voortgang van de initiatiefvoorstellen en de griffie informeren.

10. B-agenda Economie, Arbeidsmarkt en Onderwijs, Bestuur, Interbestuurlijk Toezicht en Europa (EFB onderwerpen portefeuille gedeputeerde Zaal)
    10.a IBT: agenderingsverzoek van de hr. Hartog (VVD) om brief 13a: Brief GS aan PS inz. Rapport brandveiligheid zorginstellingen provincie Noord-Holland op de B-agenda te bespreken.

Dhr. **Hartog** (VVD) is benieuwd naar het antwoord op de laatste gemengde technisch-politieke vraag.

Mw. **Kapitein** (D66) las verrassende conclusies in het rapport, aangezien de brandveiligheid bij zorginstellingen voor de Veiligheidsregio NHN prioriteit nummer 1 is. De vragen van de VVD zijn interessant, maar horen deze wel tot de kerntaken van de provincie? Iedere Veiligheidsregio is betrokken bij het onderzoek en daardoor worden alle gemeenten direct bereikt. Dat is voldoende.

Mw. **Van Oorsouw** (SP) vindt dat de conclusies tot zorgen leiden, zoals het feit dat de informatiehuishouding onvoldoende op orde is, hoewel dit een gemeentelijke taak is. IBT wordt ingevuld door de provincie en is een provinciale verantwoordelijkheid. Is de VVD het ermee eens dat deze zorgelijke situaties een gevolg zijn van ingrijpende bezuinigingen en is men bereid om hier in Den Haag aandacht voor te vragen?

Mw. **Koning** (CDA) vindt het belangrijk dat de provincie gaat controleren of de aanbevelingen worden opgevolgd door gemeenten en veiligheidsregio's. Uit het antwoord van GS blijkt dat gemeenten de resultaten actief moeten terugkoppelen voor 31 december 2020 en gemeenten die dat niet doen, worden opnieuw bevraagd. Dat is voldoende.

Gedeputeerde **Zaal** meldt dat IBT onder haar portefeuille valt, maar voor een deel hoort dit thema het thuis bij de portefeuille van gedeputeerde Olthof. De provincie voert jaarlijks thematisch toezicht uit. In 2019 was de brandveiligheid onderwerp van thematisch onderzoek, dus het ligt niet voor de hand dat er nu wederom onderzoek wordt gedaan. De aanbevelingen gelden voor alle gemeenten en zij zullen worden verzocht om terug te koppelen. Hiervoor geldt de escalatieladder. De geuite zorgen worden gedeeld.

11. Rondvraag portefeuille mw. Zaal en terugkoppeling deelname gemeenschappelijke aangelegenheden en Europa

De **voorzitter** concludeert dat er geen vragen zijn.

Gedeputeerde **Zaal** heeft een mededeling voor de commissie. In verschillende media zijn berichten verschenen over het bedrijf Schein dat medische isotopen zou produceren en dat naar Groningen verhuist. Er is met Schein gesproken over de mogelijke vestiging op de Health Campus in Petten, dat past heel goed bij de uitvoeringsagenda Economie. De suggestie wordt gewekt in de media dat de isotopen van Pallas passé zouden zijn, maar de verwachting is dat de vraag van medische isotopen in de toekomst wereldwijd verder toeneemt. Beide technieken zijn heel hard nodig, dus beide ontwikkelingen kunnen naast elkaar bestaan. Uit onderzoek

blijkt dat geen sprake is van staatssteun, want het gaat om de voorbereidende fase en het concurrentievermogen wordt niet aangetast.

12. Sluiting

De **voorzitter** sluit de vergadering om 15.50 uur onder dankzegging aan alle leden voor hun inbreng.

Onderwerp	Inhoud	Nummer	Indiener	Portefeuillehouder	Datum PS	Stand van zaken GS	Voorstel Presidium
Vergroting bekendheid van Noord-Hollandse burgers met provinciaal referendum, burgerinitiatief en inspraak	PS verzoeken het college van Gedeputeerde Staten: - de volgende vier communicatie-uitingen die bekendheid in grote mate zouden versterken te organiseren en uit te voeren o de mogelijkheid tot het initiëren van een referendum, burgerinitiatief of inspraak opnemen in een (digitale) brochure en die onder Noord-Hollandse burgers verspreiden o het doen van (meer) uitingen hieromtrent op sociale media te denken valt hierbij aan een aparte website, en gebruik van de sociale media Facebook, Twitter en	M98-2019	Vastenhouw, J. (FvD)	Zaal, I.	11-11-2019	24-07-2020 De volgende acties zijn ter afdoening van deze motie uitgevoerd: 1. De webpagina https://www.noord-holland.nl/Bestuur/Inspraak is nagelopen en geactualiseerd. 2.Er is een infographic gemaakt over de verschillende manieren waarop Noord-Hollanders kunnen meedenken of inspraak kunnen hebben. Deze wordt zowel online als offline gedeeld. 3.In zowel het digitale als het papieren magazine &Holland heeft de infographic een plek gekregen, aangevuld met interviews met Noord-Hollanders die gebruik gemaakt hebben van een of meerdere inspraakmogelijkheden. Deze artikelen zullen ook weer	

	Instagram o het opstellen en verspreiden van een infographic met wegwijzer over alle mogelijke manieren van inspraak en meedenken die Noord-Hollandse burgers t.a.v. het bestuur hebben o de informatie op de website toegankelijk en up to date houden					gedeeld worden op social media. 4. De infographic en de losse interviews zijn geadverteerd op sociale media van de provincie Noord-Holland met een verwijzing naar de actuele pagina over inspraakmogelijkheden. Er komt nog een brief richting PS met het voorstel om de motie als afgedaan te beschouwen. 27-03-2020 De uitvoering van deze motie is besproken in de staf van de cvdK. De volgende acties worden ter afdoening van deze motie voor de zomer van 2020 uitgevoerd: 1. De webpagina https://www.noord-holland.nl/Bestuur/Inspraak wordt nagelopen en geactualiseerd. De pagina krijgt ook een verkorte url, bijvoorbeeld www.noord-holland.nl/meepraten. 2. Er	

						wordt een infographic gemaakt over de verschillende manieren waarop Noord-Hollanders kunnen meedenken of inspraak kunnen hebben. Deze wordt zowel online als offline gedeeld. 3. In zowel het digitale als het papieren magazine &Holland krijgt de infographic ook een plek, aangevuld met ervaringen van Noord-Hollanders die gebruik gemaakt hebben van een of meerdere inspraakmogelijkheden. Deze artikelen zullen ook weer gedeeld worden op social media. 4. De infographic wordt gedeeld op Twitter, Facebook en Instagram van de provincie Noord-Holland met een verwijzing naar de actuele pagina over inspraakmogelijkheden. 03-02-2020 Uitvoering van de motie volgt medio 2020.	

Vang de kinderen van Moria op	Roepen het College GS op: — Ondersteuning te verlenen aan de Noord—Hollandse gemeenten bij de opvang en huisvesting van deze kinderen. — In Den Haag aan te dringen op medewerking met de gemeenten.	M21-2020	Doevendans, S. (PvdA)	Dijk van, A.	09-03-2020	17-08-2020 Bij brief van 3 juli 2020 hebben wij u geïnformeerd over de stand van zaken rond de uitvoering van deze motie. 30-04-2020 Onze provinciale betrokkenheid wordt gevormd via de regionale regietafel vluchtelingen en inbreng in de landelijke regietafel. Uiteraard met de aantekening dat formeel gezien dit georganiseerd wordt vanuit de hoedanigheid van de CdK als Rijksheer en hierover de verantwoording aan de minister wordt afgelegd.	30-06-2020 Een brief van GS met stand van zaken is op de C-agenda van cie RWK 24-8-2020 en cie EFB 31-8-2020 geplaatst. 31-08-2020: In de rondvraag van de cie EFb heeft de hr. Zaal (GL) gevraagd: de brief van GS geeft vooral een procedurele opsomming van allerlei overlegvormen waarbinnen aandacht wordt gevraagd voor opvang en

							huisvesting van de kinderen in Moria. Wat is er intussen concreet bereikt bij de gemeenten? Dhr. Van Dijk (CdK) antwoordt dat het kabinet heeft besloten dat de opvang van de kinderen van Moria plaatsvindt op het Griekse vastenland in samenwerking met de Griekse overheid. Hij neemt als Rijksheer deel aan het overleg waarin hij functioneert als

							verlengstuk van het kabinet en vanuit deze functie vraagt hij aandacht voor dit probleem, maar vooralsnog is geen sprake van bereidheid en wordt verwezen naar de afspraken met Griekenland. Niettemin vraagt hij ook binnen de kring van Commissarissen hier aandacht voor.
Provinciaal Noodfonds Sociale Infrastructuur	Verzoek PS om 1. Gemeenten en waterschappen te laten inventariseren welke	M41-2020	Voskuil, L.Hj (PvdA)	Pels, Z.	18-05-2020	20-08-2020: uit besluitenlijst GS d.d. 07-07-2020: Besluit GS 1. Provinciale Staten met een	01-09-2020: in cie EFB van 31-08-2020 is over motie 41-

	culturele en maatschappelijke organisaties die mede bijdragen aan Provinciale doelen als cultuur, cultuur historie en leefbaarheid aan de huidige situatie ten onder dreigen te gaan 2. Te inventariseren welke maatregelen op korte termijn genomen moeten worden om deze organisaties te helpen de periode tot herstel van een meet normale situatie te overbruggen 3. Een voorstel aan Provinciale Staten voor te leggen voor het instellen van een 'Provinciaal Noodfonds Sociale Infrastructuur' (PNSI) om de kosten van deze noodmaatregelen voor de korte termijn te dekken 4. Voorwaarden					brief te informeren over de voorgenomen uitwerking van moties 41 en 42. 2. De portefeuillehouders RO en Cultuur te machtigen redactionele aanpassingen te doen.15-07-2020 15-07-2020 Op 7 juli jl. hebben wij besloten PS te informeren over de voortgang van de uitvoering van deze motie. Gemeenten in respectievelijk Noord-Holland Noord en Metropoolregio Amsterdam maken een voorstel voor steun uit het noodfonds voor organisaties van bovenregionaal belang buiten Amsterdam. Voor verdere uitwerking en voorwaarden verwijzen wij naar de opgestelde brief. Deze heeft op de agenda van de commissie EFB van 31-8 gestaan.	2020 gesproken. Er werd door de commissie een aantal zaken meegegeven. 03-07-2020: de 2e begrotingswijziging met daarin verwerkt de motie over het Provinciaal Noodfonds Sociale Infrastructuur is in augustus cie EFB behandeld en op 14 september in PS

	op te stellen waar een gemeente of waterschap aan moet voldoen om in aanmerking te komen voor een beroep op het PNSI ter ondersteuning van de lokale maatschappelijke en culturele organisaties 5. Voor de uitvoering samenwerking te zoeken met gemeenten, waterschappen en het Rijk, met in achtneming van ieders eigen competentie 6. Als startpunt te nemen een richtinggevend maar niet dwingend bedrag van Euro 10 mln 7. Financiering uit de eigen middelen doch, indien noodzakelijk, vreemd vermogen te overwegen en daarbij een breed financieel instrumentarium te						

	betrekken 8. Gelet op de urgentie van de problematiek, de uitvoering van de verschillende onderdelen van deze motie zo spoedig mogelijk ter hand te nemen en PS regelmatig te informeren over de voortgang.						
Motie Economisch Herstel- en Duurzaamheidsfonds	Verzoek PS aan college van Gedeputeerde Staten op om: Zo snel mogelijk te inventariseren hoe de economische en maatschappelijke infrastructuur op een duurzame manier gestimuleerd en versterkt kan worden en met een voorstel te komen voor het instellen van een Economisch Herstel- en Duurzaamheidsfonds dat zich daarop richt.	M42-2020	Maas, van der E.J. (VVD)	Pels, Z.	18-05-2020	20-08-2020: uit besluitenlijst GS d.d. 07-07-2020: Besluit GS 1. Provinciale Staten met een brief te informeren over de voorgenomen uitwerking van moties 41 en 42. 2. De portefeuillehouders RO en Cultuur te machtigen redactionele aanpassingen te doen. 15-07-2020 Wij hebben op 7 juli jl. een brief aan PS gestuurd waarin beschreven wordt welke onderdelen relevant worden	01-09-2020: in cie EFB van 31-08-2020 is over motie 42-2020 gesproken. Er is afgesproken dat het voorstel van GS hoe daar invulling aan te geven niet samen met de begroting als een punt wordt geagendeerd

	Hierbij de aandacht te richten op: - verduurzaming van de bebouwde omgeving, inclusief maatschappelijk vastgoed, waarbij centraal staat dat er geen lastenverhoging voor eigenaren en huurders plaats zal vinden en dat deze verduurzaming onderdeel uit zal maken van de bijdrage die Noord-Holland doet aan het realiseren van de doelen van het Klimaatakkoord - versterking van de culturele en maatschappelijke infrastructuur - het als uitgangspunt nemen dat maatregelen voornamelijk revolverend zijn - als					gezien in de uitvoering van motie 42.	maar ieder apart (eerst blauwdruk/motie 42-2020 en dan begroting). Behandeling oktober 2020.

	startpunt te nemen een richtinggevend maar niet dwingend bedrag van Euro 100 mln - financiering uit de eigen middelen doch, indien noodzakelijk, vreemd vermogen te overwegen en daarbij een breed financieel instrumentarium te betrekken - het voorkomen van versnippering van middelen. Aan de Staten een voorstel te doen, uiterlijk bij de begroting 2021, en hierbij ook de eventuele invloed en uitwerking op de diverse beleidsterreinen inzichtelijk te maken.						
Educatie koloniaal Verleden	PS verzoekt het college van Gedeputeerde Staten: - jaarlijks stil te staan bij de jaarlijkse Keti Koti viering op 1juli	M48-2020	Kocken, R.P.M. (GroenLinks)	Dijk van, A.	29-06-2020	24-07-2020 Er wordt gewerkt aan een voorstel ter afdoening van deze motie. In het najaar ontvangt PS een	

	- organisaties gespecialiseerd in racisme, zoals onder andere Stichting Keti Koti Tafel te benaderen en te vragen of zij, i.s.m. de provincie, dialoogtafels wil organiseren over hoe racisme van invloed is op het dagelijks leven van Noord-Hollanders - i.s.m. met een organisatie gespecialiseerd in racisme en slavernijverleden een tentoonstelling in het provinciehuis over racisme / structurele ongelijkheid en de rol van het provinciehuis als koloniaal erfstuk hierin te organiseren - daarbij waar mogelijk zichtbaar verbinding te leggen met andere vormen van					brief over de implementatie van de motie.	

	discriminatie - PS over de voortgang hiervan te informeren.						

Onderwerp	Portefeuillehouder	Inhoud	Behandeld in agenda	Stand van zaken
Dierenopvangcentra en gelden noodfonds en herstelfonds	Zaal, I.	Gedeputeerde Zaal antwoordt dat er twee stappen worden gezet: eerst wordt beoordeeld of dierenopvangcentra aanspraak kunnen maken op de gelden uit beide moties 41 en 42, gezien de gestelde voorwaarden. Het is niet wenselijk om de voorwaarden nog aan te passen aangezien deze door PS zijn vastgesteld. Als de centra niet onder de voorwaarden van de moties vallen, dan heeft de gedeputeerde al toegezegd in gesprek te gaan met de centra over de coronaschade en of deze mogelijk op een andere manier kan worden vergoed. Hier is men druk mee bezig en PS worden geïnformeerd over de resultaten.	Economie Financiën en Bestuur 28-09-2020 7. Rondvraag portefeuille mw. Pels en terugkoppeling deelname gemeenschappelijke aangelegenheden en Europa (naast de rondvraagpunten kunt u hier ook korte vragen over de tot de portefeuille van mw. Pels behorende punten uit de c-agenda stellen)	

Nota leningen en garantstellingen	Pels, Z.	MW. Pels zegt toe dat wanneer inderdaad sprake is van een grote impact of ingrijpende gevolgen, GS terugkomen bij PS om dit te bespreken.	Economie Financiën en Bestuur 28-09-2020 6.a. Financien: Voordracht Nota Leningen en Garantstellingen	
Initiatiefvoorstellen Forum voor Democratie tot wijzigen Referendumverordening	Zaal, I.	GS zullen goed blijven volgen of sprake is van gestrande pogingen en in dat geval zullen PS worden geïnformeerd Mw. Zaal geeft aan dat op basis van de motie van FvD is al een communicatietraject gestart, voorgesteld wordt na te gaan wat dit heeft opgeleverd alvorens weer een nieuw traject te starten. Zodra de digitale mogelijkheid aanwezig is, zal hierover gecommuniceerd worden. De vraag van de PVV over de geschatte kosten van een referendum (bedrag	Economie Financiën en Bestuur 28-09-2020 9.a. Initiatiefvoorstellen tot wijziging Referendumverordening van Forum voor Democratie en advies van GS over de initiatiefvoorstellen	

		concretiseren) wordt schriftelijk beantwoord.		
Verworpen motie 77 onderzoek financiele positie gemeenten	Zaal, I.	Mw. Zaal zegt het volgende toe: Normaal wordt over IBT in een jaarverslag aan het einde van het jaar, gerapporteerd. In verband met de bijzonder situatie, zal zij aan het einde van het jaar als alle begrotingen zijn ingediend, met een tussenrapportage te komen die dan eventueel besproken kan worden.	PS-vergadering 14-09-2020 13. Indien aan de orde: stemming motie(s) Vreemd aan de Orde van de Dag.	
Brief GS aan PS inz. voorgenomen moties 41 en 42	Loggen, C. Zaal, I. Pels, Z.	- GS stellen de klantvraag en wijkgerichte aanpak centraal en dat is een andere benadering dan slechts aanbod gestuurd werken. Hierdoor worden ook kleinere organisaties betrokken. Dit is tevens een vraag over welke methodiek de meest	Economie Financiën en Bestuur 31-08-2020 8.a. Brief GS aan PS inz. voorgenomen uitwerking moties 41 en 42	

		geschikte is om de 110 miljoen euro te besteden. PS hebben een revolverend karakter meegegeven, maar daarnaast wordt gekeken naar bij welke bestaande fondsen kan worden aangesloten om een groter bereik te realiseren. Over de beste systematiek zal eerst met PS worden overlegd - Men is in gesprek met het dorpswerk over de met name lange termijn problematiek en bij ontwikkelingen komen GS terug bij PS. De input van de commissie wordt geïntegreerd in de blauwdruk en zaken die niet uitvoerbaar zijn, worden gemotiveerd teruggelegd - Gedeputeerde Pels meldt over motie 42 en het		

		innovatiefonds dat dit idee momenteel wordt uitgewerkt en terugkomt in de blauwdruk - In de updates over motie 41 zullen de implicaties van de middelen van het Rijk toegelicht worden, daarop bestaat nu onvoldoende zicht - de vraag van de PVV over PBL, namelijk dat uit onderzoek blijkt dat de kosten van verduurzaming van particuliere woningen zichzelf niet terugverdienen. GS wordt gevraagd of de gevolgen voor de sportverenigingen en andere onderscheiden doelgroepen kunnen worden aangeven. Dit zal bij de verdere uitwerking beantwoord worden - hr. Heijnen CDA verzoekt de blauwdruk motie 41 apart		

		van de begroting te behandelen.		
Kadernota verbonden partijen	Pels, Z.	In het te organiseren overleg van GS met PS over welke informatie PS willen ontvangen over de verbonden partijen kan het ontvangen van de Kadernota's van de GR's worden meegenomen.	Economie Financiën en Bestuur 31-08-2020 9.b. Verbonden partijen: Voordracht Kadernota verbonden partijen 2020	Gekeken wordt of de commissievergadering van januari 2021 een goed moment is.
Agenda weerbaar Noord-Holland	Dijk van, A.	- Met de QuickScans wordt gewoon doorgegaan want het streven is hier zoveel mogelijk gemeenten op aan te laten sluiten. PS zullen hier regelmatig over geïnformeerd worden. - Er wordt in ieder geval ingezet op het vergroten van de interne weerbaarheid waarover teruggekoppeld zal worden en waar nodig, wordt ingezet op het	Economie Financiën en Bestuur 18-06-2020 13.a. Bestuur: Brief GS aan PS inz. Concept-Agenda Weerbaar Noord-Holland	De cdK zal over de voortgang van de agenda ten minste een keer per jaar aan de Staten rapporteren (los van de P&C-cyclus;(eerste voortgangsrapportage juni 2021).

		vergroten van de eigen weerbaarheid.		
Gemeenschappelijk Orgaan Hollandse Waterlinies	Pels, Z.	- de verbinding wordt voor de lange termijn aangegaan en jaarlijks wordt aan PS een jaarrekening, jaarverslag en kadernota voorgelegd, dat is het moment om er met elkaar over te spreken. - Mw. Pels stelt voor om - gezien het feit dat het een nieuwe vorm van samenwerking betreft - er de komende tijd vaker met elkaar over te spreken. Een goed moment is het bespreken van het nieuwe beleid van Noord-Holland voor de Stelling van Amsterdam dat aan het eind van het jaar aan PS wordt toegestuurd. Dit is een goed moment voor PS om aanvullende kaders mee te geven aan GS.	Economie Financiën en Bestuur 18-06-2020 15.a. Erfgoed: Voordracht Oprichting Gemeenschappelijk Orgaan Hollandse Waterlinies	

Beleidsnotitie Sport	Pels, Z.	- Zodra eind dit jaar/begin 2021wordt gestart met de uitwerking, zal mw. Pels de resultaten van de eerste contouren aan de commissie voorleggen, hoe gaat het met het opzetten van de challenges en welke organisaties erbij zijn betrokken. - Bij het overleg met gemeenten zal aandacht gevraagd worden voor kinderen die in armoede leven en die geen toegang hebben tot sport. - Zodra de resultaten van de challenges bekend zijn, zullen deze met de commissie gedeeld en besproken worden, maar met name de gemeenten zijn hier aan zet. - Voedsel zal op het lijstje als mogelijke	Economie Financiën en Bestuur 18-06-2020 15.c. Beleidsnotitie Sport	

		optie/onderwerp vermeld worden, maar de sportverenigingen geven zelf hun behoeften aan. - De in te zetten externe organisaties zullen bij de eerste terugkoppeling aan de commissie concreet gemeld worden.		
Jaarstukken 2019 (behandeld in EFB 15/6 en PS 29/6/2020)	Pels, Z.	1. Onderbesteding: vindt met name plaats in de reserves en daar is al actie ondernomen, want er worden bestedingsplannen opgesteld die bij de begroting 2020-2021 aan PS worden voorgelegd. Ook zal strakker gestuurd worden op de uitgestelde intenties. Volgend jaar zal per portefeuille, per programma worden aangegeven waardoor de onderbesteding is veroorzaakt. 2. Voor de begroting 2021 wordt een	Economie Financiën en Bestuur 15-06-2020 4.a. Voordracht Jaarstukken 2019	

		eerste slag doorgevoerd bij de actualisatie van de indicatoren en PS worden via de rekeningencommissie betrokken bij de doelen en indicatoren voor de begroting. 3. PS zullen bij de begroting 2021 uitgebreid geïnformeerd worden over de noodzaak van externe financiering en op welk moment dat nodig zal zijn.		
Kaderbrief 2021 (behandeld in EFB 15/6 en PS 29/6/2020)	Pels, Z.	1. Verwerken van conseq. van moties 41 en 42 in begroting 2021 is niet mogelijk omdat 1e versie voor zomer wordt opgesteld. Rond de begr.behandeling wordt blauwdruk voorgelegd met voorstellen hoe de middelen het best tot besteding komen en bijbehorende onzekerheden. De	Economie Financiën en Bestuur 15-06-2020 4.b. Voordracht Kaderbrief 2021	

		blauwdruk wordt wel verwerkt in de P&C cycl. Zij stelt voor de blauwdruk in alle cie's te bespreken. De 100 milj. kan niet in 1 jaar worden besteed, maar zal komende jaren tot uitvoering komen. Daarom gaat het niet om 20% van de totale begroting van 500 milj. PS worden geïnformeerd over de voortgang. 2. Er kan een extra techn. brief.komen over onzekerheden eigen prov. financiën irt corona. 3. Op korte term. heeft corona geen duidelijke impact op opcenten, maar dat is wel mogelijk op langere term. Ook bestaan er onzekerheden over de toekomst van het belastinggebied. De ged. neemt deel aan IPO-		

		werkgroep strat. verkenning. PS worden geïnformeerd als er nieuws is. 4. Ged. Pels refereert aan m-110 en vrijval van 69 milj. omdat deze niet tot besteding waren gekomen. Soms gaan plannen niet door en zoals toegezegd, zullen bij de begroting bestedingsplannen worden voorgelegd waarin duidelijk wordt welke bestedingen worden voorzien voor de verschillende reserves. Ook zal strakker gestuurd worden op de Uitgest. Int. 5. Aandacht voor operat. doelen: mw. Pels wil eerst het gesprek aangaan met PS , via de Rekcie. Ook over de indicat. zal zij in gesprek gaan met PS 6. Impactanalyse: gekeken zal worden naar de		

		impact van jaarrek. 2019. In najaar komt GS met 1e concept van 3 programma's uit begroting om te toetsen of dit de imp.analyse is waar om gevraagd wordt. Met PS wil zij kijken hoe van verantwoording bij jaarrek. toegewerkt kan worden naar begroting Ook zal er hier een koppeling gemaakt worden met de indicatoren. 7. 8-jaarsperspectief: brengt op zich weinig. Effecten verschillende keuzes rijk over belastinggebied en provinciefonds kunnen in scenario's worden gezet en gedeeld worden met PS		
Jaarstukken 2019	Stigter, E.	Stand van zaken onderzoek ICT: er loopt momenteel een audit naar de gehele ICT en naar aanleiding van de	Economie Financiën en Bestuur 15-06-2020 4.a. Voordracht Jaarstukken 2019	

		resultaten wordt in de volgende fase een actie gestart waarbij de financiële stand van zaken van de administratie meegenomen wordt. De tijdsplanning van dit proces zal toegestuurd worden. Hij kan niet concreet antwoorden op de vraag of het proces op schema ligt. In ieder geval worden PS op de hoogte gehouden.		
Burgerparticipatie	Dijk van, A.	GS stellen voor om bij dit proces eventuele verbeteringen te betrekken, vast te leggen welke vormen er al zijn en wat er past bij de provincie, het participatiebeleid vast te stellen en de doelstellingen te evalueren, hetgeen overigens al plaatsvindt bij grote onderwerpen,	Economie Financiën en Bestuur 24-02-2020 7.a. Burgerparticipatie: agendapunt aangedragen vanuit Presidium	Zie ook stand van zaken motie 98-2019 op motielijst EFB In presidium van 9 maart is besloten: - In te stemmen met het voorstel van de commissie EFB een statenwerkgroep burgerparticipatie in te stellen - Deze werkgroep de opdracht te geven om tot een participatiewijzer te

		zoals bij de Omgevingswet. Deze evaluatie zal aan PS worden voorgelegd		komen die in de commissie EFB behandeld kan worden en in PS wordt vastgesteld - Deze werkgroep op te dragen als klankbordgroep op te treden voor de organisatie van de werkconferentie over burgerparticipatie in het najaar van 2020 - De Statengriffie te verzoeken om de inhuur van een externe deskundige op het gebied van burgerparticipatie ter ondersteuning van de werkgroep te onderzoeken en daarnaast de mogelijkheden van ambtelijke ondersteuning te onderzoeken. Vergadering EFB 31-8-2020: de CdK gaat het Presidium voorstellen om

				de huidige werkgroep PS/GS op te plussen met burgerparticipatie. Een participatieverordening wordt opgesteld die begin 2021 zal worden vastgesteld.
Dierenwelzijn meenemen bij evenementensponsoring	Zaal, I.	Hr. van der Hoek zegt toe: - PS inzage te geven in de wijze waarop dierenwelzijn wordt vertaald in afspraken in sponsorcontracten - na 3 jaar een evaluatie plaatsvindt maar tussentijds zal PS jaarlijks via een voortgangsbrief worden geïnformeerd over de ontwikkelingen zodat de effectiviteit getoetst kan worden en de regels kunnen worden aangescherpt.	Economie Financiën en Bestuur 20-01-2020 7.b. Afdoening motie 74-2019: dierenwelzijn meenemen bij evenementensponsoring en door GS vastgestelde uitgangspunten evenementensponsoring 2020-2023	Januari 2021 volgt eerste voortgangsrapportage
Kop werkt!	Zaal, I.	Programma loopt af. hr. Van der Hoek zegt toe dat het onderwerp terugkomt	Economie Financiën en Bestuur 20-01-2020 7.a. De Kop Werkt!	

		op de agenda van de commissie na afronding van de effectrapportage (maatschappelijke en economische effecten) en de evaluatie van het ambitiedocument en evaluatie governance.	Voortgangsrapportage 2019, Jaarprogramma 2020	
Waarderingskaart Stolpboerdeijen	Pels, Z.	Daadwerkelijke uitwerking waarderingskaart zal in eerste kwartaal 2021 in commissie terugkomen. Hierin wordt gezocht naar een mengvorm van opties 2 en 3. Bij ontwikkelingen in de waarderingkaart zal mw. Pels mondeling/schriftelijk mededelingen te doen. Er zal ook een terugkoppeling worden gegeven hoe gemeenten hiermee om willen gaan.	Economie Financiën en Bestuur 20-01-2020 9.b. Monumenten: Brief GS aan PS inz. Noord-Hollandse waarderingskaart voor stolpboerderijen (B-agenda EFB 20-2-2020)	
Actualisatie Cultuurbeleid	Pels, Z.	Diversiteit wordt aan de voorkant al meegenomen bij de	Economie Financiën en Bestuur 20-01-2020 10.a. Cultuur: Brief GS	Laatste planning: zie brief B-agenda EFB 31-8-2020 mei-juli 2021:

		informatievoorziening. Zij stelt voor om met de sectoren te bespreken hoe PS betrokken kunnen worden bij de rondetafelgesprekken. In de uitwerking zal zij hierop terugkomen. Gezien de heroverweging is een accentverschuiving zeker mogelijk ten aanzien van hoe men zich met de taken en bevoegdheden verhoudt tot de cultuur.	inz. actualisering cultuurbeleid (brief wordt geagendeerd bij de rondvraag van mw. Pels EFB 20-1-2020).	discussienotitie sept-nov. 2021: notitie actualisering cultuurbeleid jan. 2022: vaststelling actualisatie vaststellen in PS (voorafgaand eerst in cie EFB)
Discussienota SP over archeologie en erfgoed	Pels, Z.	Gedeputeerde Pels vindt het belangrijk goed mee te nemen wat er momenteel al gedaan wordt. Binnen het BOB-model en het erfgoedhuis zal een voorstel worden gedaan voor hoe de vrijwilligers nog meer kunnen worden betrokken bij het beleid. Hetzelfde geldt voor de thematische	Economie Financiën en Bestuur 20-01-2020 9.c. Discussienotitie SP over archeologie en erfgoed	Initiatiefvoorstel is ingediend. Behandeling naar alle waarschijnlijkheid cie EFB november 2020

		structuurdragers die zijn verwerkt in het eigen beleid. Tevens worden hiervoor themajaren benoemd. De mogelijkheden voor een verdere uitbouw van het Huis van Hilde worden meegenomen in het BOB-model, inclusief hoe de provincie zich verhoudt tot vrijwilligers. Onderwaterarcheologie: aan de duikers zal nogmaals worden benadrukt dat alles wat gevonden wordt, ingeleverd moet worden. Er zijn doorlopend gesprekken met de Rijksdienst voor Cultureel Erfgoed over het gezamenlijk met het Rijk oppakken van onderwaterarcheologie om te voorkomen dat het erfgoed dat op de bodem		

		ligt, verdwijnt. De provincie kent op dit moment geen beschermingsbeleid, want het zijn Rijkswateren. Deze casus zal in het BOB-model uitgewerkt worden ten behoeve van het bepalen van de rol van de provincie.		
Ontslagen bij Tata in relatie tot werkgelegenheid in duurzaamheidssector	Zaal, I.	De hr. Van der Hoek stelt voor eerst de gang van zaken bij Tata af te wachten zodat duidelijk wordt welke functies gaan vervallen en daarna actie te ondernemen om te kijken of er een match kan worden gevonden bij de invulling van technische vacatures. Hij zal PS daarover informeren zodra er meer duidelijkheid ontstaat.	Economie Financiën en Bestuur 02-12-2019 4. Rondvraag portefeuille dhr. Van der Hoek en terugkoppeling deelname gemeenschappelijke aangelegenheden en Europa (naast de rondvraagpunten kunt u hier ook korte vragen over de tot de portefeuille van de hr. Van der Hoek behorende punten uit de c-agenda stellen)	22-1-2020: Indien er ontwikkelingen zijn worden deze gemeld.
Mogelijkheden tussentijdse	Pels, Z.	Mw. Pels zegt toe de commissie te informeren	Economie Financiën en Bestuur 02-12-2019 7.c.	

begrotingswijzigingen nazorgheffing stortplaatsen na afronding onderzoek Asset Liability Managementstudie inz. te hanteren rekenrentes		zodra de consequenties van het onderzoek bekend zijn. Mochten de effecten heel erg groot zijn, dan zal de commissie tijdig met een brief van GS via de B-agenda geïnformeerd worden. Zij verwacht de resultaten van het onderzoek in februari 2020 te kunnen voorleggen.	Voordracht vaststelling tarieventabel 2020 nazorgheffing stortplaatsen 2020	
Begroting 2020 Begroting meer inzichtelijk voor burgers	Pels, Z.	Mw. Pels zegt toe na te gaan hoe de begroting voor de burgers meer inzichtelijk gemaakt kan worden, bijvoorbeeld door middel van Infographics.	Economie Financiën en Bestuur 28-10-2019 4.a. Voordracht Begroting 2020 en Memorie van Antwoord.	Dat zal miv begroting 2021 gebeuren. Voorstel: na behandeling van begroting in EFB 26-10 deze toezegging afvoeren.
Begroting 2020 Communicatieplan	Dijk van, A.	Hr. Van Dijk merkt op dat in november GS besluiten over het communicatieplan en dat dat voor het einde van het jaar wordt toegezonden aan PS.	Economie Financiën en Bestuur 28-10-2019 4.a. Voordracht Begroting 2020 en Memorie van Antwoord.	In de vergadering EFB van 2 december 2019 heeft de hr. Van Dijk aangegeven dat het plan niet eind van het jaar wordt toegezonden maar in het voorjaar 2020 Cie

				EFB 31-8-2020: mededeling CdK: Het sturen van de communicatie-aanpak, zoals toegezegd in de vergadering EFB van 2 december 2019, heeft vanwege corona vertraging opgelopen. De uitvoering daarvan is echter al in gang gezet. Onlangs zijn het Presidium (22 juni jl.)en de werkgroep Jeugdparticipatie geïnformeerd over de gevolgen van corona op tal van onze communicatie-en voorlichtingsactiviteiten. De communicatieaanpak zal eind van het jaar op hoofdlijnen in een korte brief aan de Staten toegestuurd worden, zodat we daarover ook met de Staten in het

				voorjaar van 2021 in gesprek kunnen gaan
3e begrotingswijziging 2019/reserves	Pels, Z.	Gedeputeerde Pels meldt dat er alleen technische wijzigingen en geen beleidsinhoudelijke zijn doorgevoerd om de reserves meer inzichtelijk te maken. Door koppeling van doel aan reserve wordt in het vervolgtraject verduidelijkt wanneer gekozen wordt voor een structurele storting of wanneer sprake is van incidenteel geld. Zij stelt voor PS over enige tijd in te lichten en inzicht te verschaffen wanneer een reserve tot besteding komt conform de afspraak van de coalitie om een taakstelling op de reserves te leggen.	Economie Financiën en Bestuur 16-09-2019 6.b. Financien: Derde begrotingswijziging 2019 (A-Agenda Commissie EFB 16 september 2019)	

Pallas	Zaal, I.	Gedeputeerde Bond heeft al toegezegd dat zodra er meer informatie bekend is over private investeerders, hij PS onmiddellijk zal informeren. Dat geldt ook voor de informatie over het op hetzelfde niveau brengen van de provinciale lening als die van het Rijk en het besluit hierover vanuit Den Haag.	Economie, Energie & Bestuur (2015-2019) 26-11-2018 3. Vaststelling van de agenda, het verslag van de vorige vergadering, lange termijn agenda en moties- en toezeggingenlijsten (de lijst met moties zal volgende week worden toegevoegd)	Zie ook brief op c-agenda EFB 15-6-2020 Lening Rijk en provincie zijn op hetzelfde niveau gebracht (zie GS brief van 10/12/2018, C-agenda EEB 21 januari 2018). Zie ook brief GS van 12 maart 2019 Stand van zaken Pallas op ingekomen stukkenlijst PS van maart 2019. Zie ook brief GS aan PS van 5 juli 2019 over private investeerders (ingekomen stukkenlijst PS van juli 2019). 24/2/2020 technische briefing voortgang Pallas en mogelijkheid om in de vergadering naar aanleiding hiervan politieke vragen te stellen. 31-8-2020: brief GS over uitstelt terugbetaling lening op B-agenda. Voorafgaande aan de vergadering van 31-8-

				2020 een technische briefing Pallas.
Tweede voortgangsrapportage strategische economische agenda	Zaal, I.	Hr. Bond gaat expertmeeting organiseren. Daar kunnen worden besproken: De vragen van D66 over verdieping van de matrix, de stoplichtensystematiek en Research en Development evenals de vraag van ONH over het succes van de MRA-regio gerelateerd aan de krimp in overige regio's. Technologie is zeer geënt op de regio Eindhoven terwijl de MRA is gespecialiseerd in ICT en dienstverlening. Wel moeten waar mogelijk stageplaatsen gefaciliteerd worden. Deze vraag zal meegenomen worden naar de expertmeeting.	Economie, Energie & Bestuur (2015-2019) 26-11-2018 8.a. Economie: Brief GS aan PS inz. Tweede Voortgangsrapportage Uitvoeringsagenda economie 2016-2019 (B-agenda EEB 26-11-2018)	Cie EEB 21-1-2019: de gedeputeerde wordt gevraagd de expertmeeting in de nieuwe Statenperiode te organiseren en niet meer in de oude. 22-1-2020: GS gaan het economisch beleid actualiseren. Hierbij zal ook input gevraagd worden aan experts bijv. via een bredere bijeenkomst of expertmeeting. Statenleden zullen hierover tzt een uitnodiging ontvangen. 6-4-2020: in 2e kwartaal 2020 wordt een (proces) voorstel voor actualisatie van het ec. beleid PS gestuurd. Hierin wordt aangegeven op welke momenten PS betrokken worden bij de actualisatie.

				31-8-2020 Zie brief planning b-agenda EFB 31/8: - nov 2020 nieuwe voortgangsrapportage inl. coronaeffecten - jan. 2021 expertmeeting - mei 2021 nieuw uitvoeringsprogramma en mogelijk aangepast strategisch kader
Beleidsvoorstel uitbreiding inzet provincie herstructurering winkelgebieden	Zaal, I.	- De suggestie om de verduurzamingsvraag van het CDA en VVD in de verdieping te betrekken, neemt de gedeputeerde graag over, want dit betekent besparing op kosten van energie waardoor de positie van de ondernemers verstevigd wordt. Op het moment dat met de gemeenten de verdiepingsslag is gemaakt, zal het onderwerp terugkomen bij de commissie. - Dhr.	Economie, Energie & Bestuur (2015-2019) 16-10-2017 9.b. Brief GS inz. Beleidsvoorstel uitbreiding inzet provincie herstructurering winkelgebieden .	De uitvoeringsregeling is op 24 mei 2018 ter kennisname in EEB geagendeerd. De evaluatiecriteria zijn ter bespreking in EEB van 24 mei 2018 geagendeerd: de hr. Bond heeft hierbij toegezegd: - de aanvragen voor duurzaamheid als evaluatiepunt toe te voegen - Gedeputeerde Bond antwoordt dat PS het beleid hebben vastgesteld om subsidies kleiner dan 5.000 euro niet toe te

		Haijen (SP) vraagt naar de criteria voor de evaluatie, waar wordt op gelet en wanneer is sprake van een succes? Gedeputeerde Bond zegt toe dat hij de criteria zal bespreken met PS.		kennen, omdat deze meer geld kosten dan opbrengen. Hij zegt toe deze aanvragen mee te nemen in het project en in de evaluatie na te gaan of sprake is geweest van dergelijke aanvragen voor kleinere bedragen -Het meten van de meerwaarde van de provinciale inzet en na te gaan of de projecten tot stand waren gekomen zonder deze regeling, wordt toegevoegd als evaluatiecriterium EFB 20-1-2020 (rondvraag Van der Hoek): SP: negatieve berichtgeving winkelleegstand. Van der Hoek: Primair gemeenten aan zet. Wordt wel in regionaal en in MRA verband over gesproken. Eventuele acties zullen in gezamenlijkheid

				plaatsvinden. In dat geval worden PS geïnformeerd.

Strategische Statenagenda Commissie Economie Financiën en Bestuur
voor commissie 31 -8-2020

Beeldvorming (Fase 1) / ter kennisname (C-agenda)
Oordeelsvorming (Fase 2) / ter bespreking in commissie (B-agenda)
Besluitvorming. Voordracht + PS (Fase 3) / voorbereiding in commissie (A-agenda)

	2020				**2021**				**2022**	**2023**	**GS**	**Werk vorm**	**Procesafspraken / Wensen t.a.v. de voorbereiding**
Commissie EFB	**31-8**	**28-9**	**26-10**	**30-11**	**1e kwart**	**2e kwart**	**3e kwart**	**4e kwart**					**Roodgedrukte teksten** *zijn de laatste toevoegingen / updates op de Strategische agenda voor de commissie EFB*
Algemeen													
1e begrotingswijziging 2021											Allen		2021: Cie EFB: 15 februari 2021 PS: 8 maart 2021
Jaarstukken 2020											Allen		2021: Rekeningencommissie - maandag 31 mei 2021 Technische vragenronde mondeling: maandag 31 mei 2021 (avond) Reguliere commissies - maandag 7 juni 2021 (NLG en RWK - maandag 14 juni 2021 (EFB en M&B) PS 28 juni 2020
Kaderbrief 2022											Allen		Reguliere commissies - maandag 7 juni 2021 (NLG en RWK - maandag 14 juni 2021 (EFB en M&B) PS 28 juni 2020
2e begrotingswijziging 2020 (incl verwerking motie 41 noodfonds SI)											Allen		maandag 24/8 NLG (A-agenda) en RWK (C-agenda) Maandag 31/8 EFB (A-agenda) en M&B (A-agenda) - PS 14 september 2020
Begroting 2022											Allen		19 oktober in commissie NLG en RWK 26 oktober in commissie EFB en M&B 9 november in PS.
"Blauwdruk uitvoering motie 42 herstelfonds 100 miljoen											Allen		19 oktober in commissie NLG en RWK 26 oktober in commissie EFB en M&B 9 november in PS Cie EFB 31-8 :hr. Heijnen verzoek blauwdruk en begroting apart te agenderen.
Laatste begrotingswijziging 2020											Allen		cie EFB :30 november 2020 PS :14 december 2020

Strategische Statenagenda Commissie Economie Financiën en Bestuur
voor commissie 31 -8-2020

Beeldvorming (Fase 1) / ter kennisname (C-agenda)
Oordeelsvorming (Fase 2) / ter bespreking in commissie (B-agenda)
Besluitvorming. Voordracht + PS (Fase 3) / voorbereiding in commissie (A-agenda)

Statenvoordracht – Wensen en bedenkingen bij subsidievaststelling fractiebijdragen n.a.v. Rapport van bevindingen 2019-2020													
Financiën, Cultuur en Erfgoed (Pels)													
Voorstel om de opzet van de begroting te verbeteren en meer inzichtelijk te maken													In de rekeningencommissie (valt onder commissie EFB) van 26 augustus 2019 is over dit onderwerp gesproken, GS zullen met een voorstel richting commissie/PS komen om de opzet van de begroting te verbeteren en meer inzichtelijk te maken.
Onderzoek Rekenrentes in IPO verband .													(cie EFB 2-12-2019) Mw. Pels meldt dat in IPO-verband het onderzoek naar een realistische rente is gestart, want het wijzigen van de rente heeft grote gevolgen voor het doelvermogen. De uitkomsten van het onderzoek zijn nog niet bekend, maar hierin wordt gerekend met de rekenrente die ook verzekeraars hanteren. Na afronding van het onderzoek kan een realistisch scenario opgesteld worden. Uitkomsten waarschijnlijk in februari 2020. Deze worden met de commissie gedeeld. Indien de effecten heel erg groot zijn, dan zal de commissie tijdig met een brief van GS via de B-agenda geïnformeerd worden.
Nota Verbonden Partijen													Evaluatie behandeld in EFB van 16 september 2019. De nieuwe nota verbonden partijen is in de commissie van 31 augustus 2020 behandeld en zal als hamerstuk voor de vergadering van PS van 5 oktober 2020 worden geagendeerd. Er zal een bijeenkomst georganiseerd worden om te bespreken hoe PS geïnformeerd wil worden over de verbonden partijen (het toesturen van Kadernota's kan hierin worden meegenomen).
Voordracht nota Leningen en Garantstellingen provincie Noord-Holland 2020													
Actualisatie Cultuurnota											Pels		24 februari van 12.00 uur tot 13.00 uur Technische briefing geweest Laatste planning: zie brief B-agenda EFB 31-8-2020 mei-juli 2021: discussienotitie sept-nov. 2021: notitie actualisering cultuurbeleid jan. 2022: vaststelling actualisatie vaststellen in PS (voorafgaand eerst in cie EFB)
Investeren in behoud van archeologisch erfgoed											Pels		Met de actualisatie van het cultuurbeleid (zie hierboven) komt de beleidsinzet op het gebied van onderwaterarcheologie aan de orde. Onderwerpen daarbij zijn beschermingsbeleid van wrakken in de

Strategische Statenagenda Commissie Economie Financiën en Bestuur
voor commissie 31 -8-2020

Beeldvorming (Fase 1) / ter kennisname (C-agenda)
Oordeelsvorming (Fase 2) / ter bespreking in commissie (B-agenda)
Besluitvorming. Voordracht + PS (Fase 3) / voorbereiding in commissie (A-agenda)

													Waddenzee en extra onderzoek naar nieuw aangeleverde vondsten. I In het tweede kwartaal 2020 worden PS geïnformeerd over de presentatie van de vondsten van het Palmhoutwrak. Financiële bijdrage Kaap Skil voor tentoonstellen Palmhoutwrak-collectie (28-9 c-agenda)
Investeren in behoud en herbestemming monumenten												Pels		Bij de actualisatie van het cultuurbeleid (zie een paar regels naar boven) zal de provinciale inzet voor rijksmonumenten (zonder woonfunctie) worden voorgelegd.
Cultuureducatie en bibliotheken												Pels		Begin 2021 ontvangen PS het programma Cultuureducatie met kwaliteit 2021-2024 dat door Plein C wordt uitgevoerd. Cultuureducatie en de provinciale rol bij bibliotheken zal ook onderdeel zijn van de actualisatie van cultuurbeleid .
Discussienotitie SP over archeologie en erfgoed/Initiatiefvoorstel												Pels		Behandeld in commissie EFB februari 2020. Is gevolgd door een initiatiefvoorstel. Deze zal naar alle waarschijnlijkheid woden behandeld in de EFB vergadering van 30 november
Voorstel voor Noord-Hollands waarderingskaart stolpboerderijen												Pels		Commissie EFB 20/1/2020: Daadwerkelijke uitwerking waarderingskaart zal in eerste kwartaal 2021 in commissie terugkomen. Bij ontwikkelingen in de waarderingkaart zal mw. Pels mondeling/schriftelijk mededelingen te doen. Er zal ook een terugkoppeling worden gegeven hoe gemeenten hiermee om willen gaan.
Stelling van Amsterdam												Pels		Recent is opdracht verleend voor een onderzoek naar de herstelbehoefte en versterkingsmogelijkheden van recreatie rondom de Liniedijken van de Stelling van Amsterdam. Dit onderzoek is in gang gezet omdat in het coalitieakkoord is gemeld dat er een Landschapsfonds wordt ingesteld (valt onder sector Groen/NLG) waaruit ook herstel en recreatief gebruik van de Liniedijken gefinancierd kan worden. Om nu inzicht te krijgen in deze herstelbehoefte is dit onderzoek gestart. Het onderzoek moet medio mei af zijn. De uitkomsten van het onderzoek moeten leiden tot een aanvraag uit het Landschapsfonds. Het onderzoek is medio mei 2020 afgerond. Als er besluitvorming nodig is, vindt deze na het zomerreces plaats. PS worden daar dan bij betrokken (NLG/EFB) Bij behandeling Gemeenschappelijk Orgaan Waterlinies op 18-6-2020 in EFB heeft mw. Pels voorgesteld om - gezien het feit dat het een nieuwe vorm van samenwerking betreft - er de komende tijd vaker met elkaar over te spreken. Een goed moment is het bespreken van het nieuwe beleid van Noord-Holland voor de Stelling van Amsterdam dat aan het eind van het jaar aan PS wordt toegestuurd. Dit is een goed moment voor PS om aanvullende kaders mee te geven aan GS.
Sport, Personeel en Organisatie en Inkoop (Pels)														

Strategische Statenagenda Commissie Economie Financiën en Bestuur
voor commissie 31 -8-2020

Beeldvorming (Fase 1) / ter kennisname (C-agenda)
Oordeelsvorming (Fase 2) / ter bespreking in commissie (B-agenda)
Besluitvorming. Voordracht + PS (Fase 3) / voorbereiding in commissie (A-agenda)

Sport											Pels		De provinciale ambities voor sport worden in Q2 2020 uitgewerkt tot een beleidsnotitie. Deze nota vormt de leidraad voor het provinciaal handelen in deze coalitieperiode. Hierin zijn de thema's benoemd in het coalitieakkoord leidend: verduurzamen van sportaccommodaties en inclusieve deelname van LHBTQI+ gemeenschap aan de sport. Beleidsnotitie sport behandeld op 18-6-2020 in EFB Toegezegd is: Zodra eind dit jaar/begin 2021wordt gestart met de uitwerking, zal mw. Pels de resultaten van de eerste contouren aan de commissie voorleggen, hoe gaat het met het opzetten van de challenges en welke organisaties erbij zijn betrokken. - Bij het overleg met gemeenten zal aandacht gevraagd worden voorkinderen die in armoede leven en die geen toegang hebben tot sport. - Zodra de resultaten van de challenges bekend zijn, zullen deze met de commissie gedeeld en besproken worden, maar met name de gemeenten zijn hier aan zet. - Voedsel zal op het lijstje als mogelijke optie/onderwerp vermeld worden, maar de sportverenigingen geven zelf hun behoeften aan. - De in te zetten externe organisaties zullen bij de eerste terugkoppeling aan de commissie concreet gemeld worden
Goed werkgever- en opdrachtgeverschap											Pels		Binnen de ambtelijke organisatie is 'goed werkgeverschap en eigentijdse arbeidsverhoudingen' één van de pijlers van het strategisch HR beleid. Onder deze noemer wordt gewerkt aan diverse thema's, waaronder diversiteit en inclusiviteit en ontwikkel- en loopbaanmogelijkheden. Naar verwachting in het tweede kwartaal van dit jaar zullen GS de Staten nader informeren over de wijze waarop wij uitvoering geven aan dit onderdeel van het Coalitieakkoord, en de komende tijd met onze verbonden partijen in gesprek gaan welke stappen ze hierin kunnen zetten.
Voortgang Social Return											Pels		**Voortgang: 1e kwartaal 2020 (zie c-agenda EFB 31-8-2020)** **Voortgang: 2e kwartaal 2021** **Voortgang: 3e kwartaal 2022** **Herijking social return medio 2023**
Economie, Arbeidsmarkt en Onderwijs, Bestuur, Interbestuurlijk Toezicht en Europa (Zaal)													
Voortgangsrapportage/actualisatie economisch uitvoeringsbeleid/ Dashboard						Of rood					Zaal		26 november 2018 is de 2e voortgangsrapportage behandeld in EEB (incl. voortgang PIM en andere MKB instrumenten). In het tweede kwartaal 2020 wordt een (proces) voorstel voor actualisatie van economische beleid aan PS gestuurd. Hierin wordt aangegeven op welke momenten PS betrokken worden bij de actualisatie. Nieuwe planning ivm Covid-19 (zie brief B-agenda EFB 31-82020): - 30 november 2020: nieuwe voortgangsrapportage incl. coronaeffecten; - Januari 2021 Expertmeeting

Strategische Statenagenda Commissie Economie Financiën en Bestuur
voor commissie 31 -8-2020

Beeldvorming (Fase 1) / ter kennisname (C-agenda)
Oordeelsvorming (Fase 2) / ter bespreking in commissie (B-agenda)
Besluitvorming. Voordracht + PS (Fase 3) / voorbereiding in commissie (A-agenda)

													- Mei 2021: uitvoeringsprogramma en mogelijk aangepast strategisch kader.
Voortgang Pallas project											Zaal		In 2012 is door het Kabinet en de Provincie Noord-Holland besloten om een lening te verstrekken om de mogelijkheid te bieden om tot een nieuwe reactor in Petten te komen ter vervanging van de huidige Hoge Flux Reactor (HFR). Eind 2013 is hiertoe de Stichting Pallas opgericht, met als doel om een reactor te ontwerpen en realiseren, die bestemd is voor de productie van medische isotopen en voor nucleair technologisch onderzoek. Onderdeel van de opdracht was het aanvragen van de benodigde vergunningen, het opstellen van een business case en het aantrekken van private investeerders (fase 1). Voor deze fase hebben het Rijk en de Provincie Noord-Holland samen een lening van €80 mln. verstrekt die in drie tranches ter beschikking is gesteld. Onderdeel van de opdracht was ook om de daadwerkelijke bouw en exploitatie - fase 2 en 3 - privaat te financieren. Uit de brief van GS aan PS (zie C-agenda 16-9-2019; 11.1.b) blijkt dat er momenteel concrete interesse is van private investeerders. Jaarlijks (meestal in de maand februari) worden de commissieleden op de hoogte gehouden over de voortgang van het project. Zie ook brief op c-agenda EFB 15 juni 2020 Brief GS inz. uitstel terugbetaling op B-agenda EFB 31-8-2020; Voorafgaande aan deze vergadering is een technische briefing over stand van zaken Pallas gehouden.
HIRB/werklocaties											Zaal		Onder de noemer HIRB-plus zijn regelingen opgesteld voor het toekomstbestendig maken en houden van bedrijventerreinen en winkelgebieden. Ook zijn middelen vrijgemaakt ten behoeve van pilots op het gebied van verblijfsrecreatie. In totaal wordt voor HIRB-plus in de periode 2020-2023 een bedrag van € 2,5 mln. per jaar ingezet. In de subsidieregeling voor de fysieke herstructurering van bedrijventerreinen krijgen de aspecten duurzaamheid (waaronder CO2-reductie), circulariteit en leefbaarheid grotere nadruk. Projecten die op deze gebieden veel maatregelen nemen hebben een grotere kans op subsidie in de jaarlijkse subsidietender. PS worden jaarlijks geïnformeerd over de gehonoreerde projecten. Regionale afspraken werklocaties: Hiervoor worden de afspraken gevolgd die gemaakt zijn inde PRV; ramingen worden minimaal eens in de 5 jaar voorzien. Voor NHN is net een herziening van de raming gestart (oplevering 2e helft 2020). Over de resultaten worden de Staten eind 2020 geïnformeerd.
Jaarprogramma van De Kop Werkt! (wensen en bedenkingen').											Zaal		EFB 20-1-2020: programma loopt af: hr. Van der Hoek zegt toe dat het onderwerp terugkomt op de agenda van de commissie na afronding van de effectrapportage (maatschappelijke en economische effecten) en de evaluatie van het ambitiedocument en evaluatie governance. 29/6: Zie ook brief C-agenda EFB 31/8 inz. jaarrapportage 2019 en verlengen programma.

Strategische Statenagenda Commissie Economie Financiën en Bestuur
voor commissie 31 -8-2020

Beeldvorming (Fase 1) / ter kennisname (C-agenda)
Oordeelsvorming (Fase 2) / ter bespreking in commissie (B-agenda)
Besluitvorming. Voordracht + PS (Fase 3) / voorbereiding in commissie (A-agenda)

													De effectrapportage (maatschappelijke en economische effecten) en de evaluatie van het ambitiedocument en evaluatie governance komen nog terug op de agenda. Aan de evaluatie van het ambitiedocument en evaluatie governance wordt nu gewerkt. De effectrapportage wordt circa 1 jaar uitgesteld. In 2021 worden dit allemaal te samen aan de Cie aangeboden
Herstructurering Winkelgebieden .											Zaal		Komt voort uit de afgedane motie 45 van 9 november 2015: pilot herstructurering, herverkaveling of transformatie winkelstraat of buurtwinkelcentrum. De uitvoeringsregelingen (tkn) en evaluatiecriteria zijn op 24 mei 2018 in de commissie behandeld: Hr. Bond zegt toe: - de aanvragen voor duurzaamheid als evaluatiepunt toe te voegen; - Gedeputeerde Bond antwoordt dat PS het beleid hebben vastgesteld om subsidies kleiner dan 5.000 euro niet toe te kennen, omdat deze meer geld kosten dan opbrengen. Hij zegt toe deze aanvragen mee te nemen in het project en in de evaluatie na te gaan of sprake is geweest van dergelijke aanvragen voor kleinere bedragen; -Het meten van de meerwaarde van de provinciale inzet en na te gaan of de projecten tot stand waren gekomen zonder deze regeling, wordt toegevoegd als evaluatiecriterium EFB 20-1-2020 (rondvraag Van der Hoek): negatieve berichtgeving winkelleegstand. Primair gemeenten aan zet. Wordt wel in regionaal en in MRA verband over gesproken. Eventuele acties zullen in gezamenlijkheid plaatsvinden. In dat geval worden PS geïnformeerd
Continuering regionale economische samenwerking NHN											Zaal		23 maart 2017 in commissie EEB behandeld. Hr. Bond zegt toe: - Halverwege de 7 jarige overeenkomst zal een tussenevaluatie worden uitgevoerd waarbij de inzet van ieders rol wordt geëvalueerd om zo de gerealiseerde effecten te kunnen meten
Uitkomsten evaluatie detailhandelbeleid											Zaal		Zie ook brief GS inz. monitor detailhandel op c-agenda EFB 31-8-2020
Hoogwaardige en digitale verbindingen											Zaal		Plannen van marktpartijen en het lokale initiatief dat met een garantstelling gesteund wordt, dekken meer dan driekwart van de witte buitengebieden. In het resterende deel worden gemeenten met een kansrijke business case op weg geholpen om met de markt glasvezel aan te leggen. Eind maart loopt de beroepstermijn tegen de garantstelling af. Indien er geen hoger beroep wordt aangetekend sluiten GS een garantie- en uitvoeringsovereenkomst en wordt de garantie daadwerkelijk verstrekt. Rond de zomer wordt meer zicht verwacht op een resultaat bij (de eerste) twee gemeenten die GS verder ondersteunt. PS worden over beide zaken geïnformeerd. EFB 15/6/2020: De analyse met kansen voor de gemeente Bergen is ontvangen en GS willen dat komende maand met de gemeente

Strategische Statenagenda Commissie Economie Financiën en Bestuur
voor commissie 31 -8-2020

Beeldvorming (Fase 1) / ter kennisname (C-agenda)
Oordeelsvorming (Fase 2) / ter bespreking in commissie (B-agenda)
Besluitvorming. Voordracht + PS (Fase 3) / voorbereiding in commissie (A-agenda)

													bespreken. Met de tweede gemeente gaat GS van start zodra blijkt dat de werkwijze (met Bergen) succesvol blijkt. Het lijkt GS zinvol om het geheel na de zomer in de cie EFB te agenderen De hr. Zaal (GL) verzoekt dit na de zomer op de agenda van de commissie EFB te plaatsen. Op 28 september zal tkn een update op de c-agenda worden geagendeerd (in overleg met de hr. Zaal). In oktober/november zal het bespreekstuk worden geagendeerd.
Discussienotitie PvdD naar een nieuwe economie											Zaal/Pels		Nav behandeling in cie EFB 31-8-2020 zal nes Kostic zal samen met andere partijen een aantal initiatiefvoorstellen uitwerken.
Een innovatief klimaat bevorderen Economie en inclusieve arbeidsmarkt											Zaal		GS streeft naar een optimaal vestigingsklimaat voor ondernemers in Noord-Holland. Een nationaal en Europees gelijk speelveld is hierbij van groot belang. We stellen geen strengere normen dan de wettelijke, maar stimuleren bedrijven om duurzame maatregelen te nemen. De provincie ondersteunt het vestigingsklimaat door in te zetten op goede bereikbaarheid, goede ruimtelijke ordening en een gezonde leefomgeving. Om de verduurzaming van de economie te versnellen, ondersteunen en stimuleren GS over de volle breedte duurzame innovatie. Hiervoor stelt GS middelen beschikbaar. GS stimuleert (duurzame) innovatie op verschillende manieren, met de MKB innovatie-instrumenten en -fondsen. Voor de financiële stimulering van innovaties is de MIT-subsidieregeling ingesteld (MKB innovatiestimulering regio en Topsectoren), het Participatiefonds Duurzame Economie NH en het Innovatiefonds NH. Met het investeringsgereedprogramma PIM worden (duurzame) ondernemers met het vinden van passende financiering geholpen, en met het versnellingsprogramma GO!-NH worden duurzame innovaties versneld. Al deze innovatie-instrumenten worden in de huidige coalitieperiode voortgezet en/of uitgebreid. Daarnaast start, in samenwerking met regionale partners, een pilot 'Globalisers' om Noord-Hollandse scale-ups te helpen groeien door ondersteuning te bieden bij het toetreden op de internationale markt. De uitvoering van deze instrumenten wordt door GS georganiseerd. PS worden jaarlijks, bijvoorbeeld na e innovaties versneld. Al deze innovatie-instrumenten afronding van een subsidie openstelling, per brief geïnformeerd.
Een veerkrachtige arbeidsmarkt bevorderen											Zaal		Voor een vitale en veerkrachtige beroepsbevolking blijft ingezet worden op een meer skillsbased arbeidsmarkt met als onderlegger een campusstructuur gefocust op techniek en technologie. In deze campusstructuur werkt de triple helix samen aan 1) een betere aansluiting arbeidsmarkt & onderwijs door onderwijsvernieuwing, 2) versnellen van de overgang van werk naar werk aan de hand van skills en 3) bevorderen van een inclusieve arbeidsmarkt door gezamenlijke projecten. In de steigers staan nu projecten bij de Zaancampus en Luchtvaart Community Schiphol. Voor aanscherping van het campusbeleid worden eind 2020 de evaluatieresultaten verwacht. In de tweede helft van 2020 start een nieuwe Werkambassadeur (zie brief c-agenda EFB 31/8/2020) Met Provinciale Staten zal dan ook zijn nieuwe werkagenda nader worden besproken.

Strategische Statenagenda Commissie Economie Financiën en Bestuur
voor commissie 31 -8-2020

Beeldvorming (Fase 1) / ter kennisname (C-agenda)
Oordeelsvorming (Fase 2) / ter bespreking in commissie (B-agenda)
Besluitvorming. Voordracht + PS (Fase 3) / voorbereiding in commissie (A-agenda)

													Zie ook monitor arbeidsmarkt c-agenda EFB 31-8-2020
Nieuwe Europastrategie											Zaal		Commissie EFB 16-9-2019: afgesproken in om geen COE in te stellen. Halverwege de collegeperiode zal de nu gekozen werkwijze geëvalueerd worden. Op maandag 20 april zal van 11.00 uur tot 12.30 een BOT overleg worden gehouden over analyse EU beleid, evaluatie Europees beleid 2017-2020 en welke accenten de commissie belangrijk vindt (ivm coronacrisis gaat dit niet door. Er zal een nieuwe planning worden gemaakt voor de nieuwe europastrategie. Waarschijnlijk in najaar notitie met daarin - de accenten voor de komende nog lopende periode van de huidige Europa strategie (loopt tot 1/1/2021) en - opzet om te komen tot een nieuwe europastrategie (startnotitie november 2020) - Op 28 september technische briefing zoals afgesproken in EFB 20 april 2020
Sponsoring					Of oranje						Zaal		In oktober 2019 zijn de uitgangspunten in de commissie besproken en in november 2019 heeft GS het definitieve sponsorbeleid 2020-2023 vastgesteld. PS zullen jaarlijks een voortgangsrapportage ontvangen over de duurzaamheidsmaatregelen die de gesponsorde evenementen invoeren. Januari 2021 zal de eerste voortgangsbrief toegestuurd worden. In 2022 vindt een evaluatie van de doelstellingen en de resultaten plaats.
Initiatiefvoorstel wijziging Referendumverordening van FvD													Behandeld in cie EFB van28-9-2020:. Toegezegd is: GS zullen goed blijven volgen of sprake is van gestrande pogingen en in dat geval zullen PS worden geïnformeerd Mw. Zaal geeft aan dat op basis van de motie van FvD is al een communicatietraject gestart, voorgesteld wordt na te gaan wat dit heeft opgeleverd alvorens weer een nieuw traject te starten. Zodra de digitale mogelijkheid aanwezig is, zal hierover gecommuniceerd worden. De vraag van de PVV over de geschatte kosten van een referendum (bedrag concretiseren) wordt schriftelijk beantwoord.
Openbare orde en Veiligheid, Integriteit, Internationale betrekkingen, Public Affairs, Communicatie Concerncontrol, Juridische Zaken, Archief, PS- en GS zaken (CdK)													
Vergroting bekendheid van Noord-Hollandse burgers met provinciaal referendum,											CdK		Uitvoering motie 98-2019 PS verzoeken het college van Gedeputeerde Staten: - de volgende vier communicatie-uitingen die bekendheid in grote mate zouden versterken te organiseren en uit te voeren;

Strategische Statenagenda Commissie Economie Financiën en Bestuur
voor commissie 31 -8-2020

Beeldvorming (Fase 1) / ter kennisname (C-agenda)
Oordeelsvorming (Fase 2) / ter bespreking in commissie (B-agenda)
Besluitvorming. Voordracht + PS (Fase 3) / voorbereiding in commissie (A-agenda)

burgerinitiatief en inspraak /bestuurscultuur													o de mogelijkheid tot het initiëren van een referendum, burgerinitiatief of inspraak opnemen in een (digitale) brochure en die onder Noord-Hollandse burgers verspreiden; o het doen van (meer) uitingen hieromtrent op sociale media; te denken valt hierbij aan een aparte website, en gebruik van de sociale media Facebook, Twitter en Instagram; o het opstellen en verspreiden van een infographic met wegwijzer over alle mogelijke manieren van inspraak en meedenken die Noord-Hollandse burgers t.a.v. het bestuur hebben; o de informatie op de website toegankelijk en up to date houden; De volgende acties zijn ter afdoening van deze motie uitgevoerd: 1. De webpagina https://www.noord-holland.nl/Bestuur/Inspraak is nagelopen en geactualiseerd. 2. Er is een infographic gemaakt over de verschillende manieren waarop Noord-Hollanders kunnen meedenken of inspraak kunnen hebben. Deze wordt zowel online als offline gedeeld. 3. In zowel het digitale als het papieren magazine &Holland heft de infographic een plek gekregen, aangevuld met interviews met Noord-Hollanders die gebruik gemaakt hebben van een of meerdere inspraakmogelijkheden. Deze artikelen zullen ook weer gedeeld worden op social media. 4. De infographic en de losse interviews zijn geadverteerd op sociale media van de provincie Noord-Holland met een verwijzing naar de actuele pagina over inspraakmogelijkheden. (stand van zaken 16-7-2020) Er komt nog een brief richting PS met het voorstel om de motie als afgedaan te beschouwen
Bestuurscultuur											CdK		De agenda voor bestuurlijke vernieuwing en burgerparticipatie richt zich op een viertal activiteiten: 1. Samenwerking met onze partners; 2. Vormgeven van burgerparticipatie bij provinciaal beleid en de nieuwe omgevingsverordening; 3. Instellen van een Statenwerkgroep om de samenwerking tussen GS en PS te optimaliseren; 4. Instellen van een Statenwerkgroep trends en ontwikkelingen. Vanuit PS is een Statenwerkgroep inmiddels van start gegaan. De agenda Bestuurlijke Vernieuwing wordt in 2020 verder uitgewerkt en met de Staten afgestemd. De Agenda leent zich voor behandeling volgens het BOB-model. Planning was om de concept Agenda voor het zommerrecces met de Statenwerkgroep te bespreken. De planning is de concept agenda in het najaar met de betrokken Statenwerkgroep te bespreken en daarna in de Statencommissie te agenderen. Mededeling CdK EFB 31-8-2020: Participatieverordening begin 2021
1e begrotingswijziging											CdK/PS		Januari 2021

Strategische Statenagenda Commissie Economie Financiën en Bestuur
voor commissie 31 -8-2020

Beeldvorming (Fase 1) / ter kennisname (C-agenda)
Oordeelsvorming (Fase 2) / ter bespreking in commissie (B-agenda)
Besluitvorming. Voordracht + PS (Fase 3) / voorbereiding in commissie (A-agenda)

Randstedelijke Rekenkamer voor zienswijze													
Begroting Randstedelijke Rekenkamer 2022											CdK/PS		Mei/juni 2021
Voordracht voor de herbenoeming van de bestuurder-directeur van de Randstedelijke Rekenkamer.											CdK/PS		
Communicatiestrategie											CdK		Voorjaar 2020 (meegedeeld vergadering 2-12-2019 door CdK) Het sturen van de communicatie-aanpak, zoals toegezegd in de vergadering EFB van 2 december 2019, heeft vanwege corona vertraging opgelopen. De uitvoering daarvan is echter al in gang gezet. Onlangs zijn het Presidium (22 juni jl.)en de werkgroep Jeugdparticipatie geïnformeerd over de gevolgen van corona op tal van onze communicatie-en voorlichtingsactiviteiten. De communicatieaanpak zal eind van het jaar op hoofdlijnen in een korte brief aan de Staten toegestuurd worden, zodat we daarover ook met de Staten in het voorjaar van 2021 in gesprek kunnen gaan.
Ondermijning, tegengaan, weerbaarheid stimuleren													Deze ambitie wordt in het voorjaar van 2020 uitgewerkt in een Agenda Weerbaar NH. De Agenda vormt de leidraad voor het provinciaal handelen in deze coalitieperiode. Een van de aspecten – ook al benoemd in de programmabegroting 2020 – is de quick scan weerbaarheid van gemeenten. Deze zal een plaats krijgen in de Agenda. Dat geldt ook voor de aanpak van de eigen weerbaarheid. In de Agenda wordt ook aandacht besteed aan de wijze waarop de voortgang inzichtelijk wordt gemaakt voor PS. Het voornemen is om de Staten ten minste jaarlijks te informeren over de voortgang. De Agenda Weerbaar NH leent zich voor behandeling volgens het BOB-model. De concept-Agenda Weerbaar NH is op 18 juni 2020 in de commissie EFB besproken. De bespreking gaf geen aanleiding tot wijziging van de Agenda die vervolgens nog voor het zomerreces is vastgesteld door GS (definitieve agenda is verzonden en staat op C-agenda commissie). Toegezegd is: Met de QuickScans wordt gewoon doorgegaan want het streven is hier zoveel mogelijk gemeenten op aan te laten sluiten. PS zullen hier regelmatig over geïnformeerd worden. – Er wordt in ieder geval ingezet op het vergroten van de interne weerbaarheid waarover teruggekoppeld zal worden en waar nodig, wordt ingezet op het vergroten van de eigen weerbaarheid. De cdK zal over de voortgang van de agenda ten minste een keer per jaar aan de Staten rapporteren (los van de P&C-cyclus;(eerste voortgangsrapportage juni 2021).

Strategische Statenagenda Commissie Economie Financiën en Bestuur
voor commissie 31 -8-2020

Beeldvorming (Fase 1) / ter kennisname (C-agenda)
Oordeelsvorming (Fase 2) / ter bespreking in commissie (B-agenda)
Besluitvorming. Voordracht + PS (Fase 3) / voorbereiding in commissie (A-agenda)

													· Ten aanzien van de quickscans kan gemeld worden dat de voorbereidingen voor de uitrol bij gemeenten in volle gang is. Dit voorjaar is een behoeftepeiling gehouden bij gemeenten en meer dan 20 gemeenten hebben laten weten graag een quickscan gemeentelijke weerbaarheid uitgevoerd te zien bij de eigen gemeente. Dit najaar zal worden gestart met het uitvoeren van de quickscans bij de gemeenten die hebben aangegeven graag mee te willen doen · Ten aanzien van de interne weerbaarheid kan worden gemeld dat, zoals in de Agenda Weerbaar NH opgenomen, een provinciaal weerbaarheidsbeeld wordt opgesteld. De oplevering wordt eind december verwacht en zal input vormen voor een actieplan interne weerbaarheid.
Motie 48-2020 Educatie Koloniaal verleden													In het najaar komt er een brief van GS over de implementatie van de motie
IPO, ICT en Data en Subsidies algemeen (Stigter)													
IPO begroting 2021											Stigter		26 oktober in cie EFB
Datastrategie											Stigter		GS actualiseert in de komende jaren de provinciale datastrategie. De belangrijkste speerpunten zijn daarbij: - Open Dataplatform beschikbaar voor het publiceren van: WOB besluiten Open stateninformatie - invoering Dataplatform t.b.v. Data initiatieven; eenmalige opslag en meervoudig (her)gebruik - Uitvoeren VU opleidingsplan voor PNH Medewerkers - Verhogen kennisniveau Datagedreven werken - Opleveren Integratieplatform t.b.v. samenwerken met derden m.b.v. gegevensuitwisseling Het Open Data in mei 2020 opgeleverd, maar moet daarna nog gevuld worden met relevante data. Die planning is afhankelijk van het Open Data beleid. Naar verwachting stellen GS het Open Databeleid na het zomerreces vast. PS worden hierover geïnformeerd. 31-8-2020: technische briefing datastrategie. Na briefing: voortgangsrapportage naar de Staten Open data / ethiek: interprovinciale besluitvorming in najaar 2020 Kunstmatige intelligentie: verkenning naar focus (december 2020 gereed) Geactualiseerde datastrategie naar Staten: maart 2021

Provincie Noord-Holland

Economie Financiën en Bestuur

Dossiernummer	4544
Extern Zaak ID	1494135
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	26 oktober 2020
Agendapunt	4.a
Omschrijving	Economie/duurzaamheid: Brief GS aan PS inz. raamwerk voor de uitvoering van motie 42: economische herstel en duurzaamheidsfond (Het genoemde doel 1 in de brief (muv bedrijventerreinen op B-agenda cie RWK 19-10-20 en de overige doelen (met bedrijventerreinen uit doel 1) op b-agenda EFB 26-10-20)
Organisatieonderdeel	BEL/RE&E

Bijlagen
Brief aan PS met raamwerk voor de uitvoering van motie 42.pdf
Inspreektekst Artis bij blauwdruk motie 42.docx

Geagendeerd	**Vergaderdatum**
Overdracht vanuit GS	12 oktober 2020
Economie Financiën en Bestuur	**26 oktober 2020**
Ingekomen stukken ter kennisname	31 oktober 2020

Toelichting

Op 18 mei jl. hebben Provinciale Staten een motie aangenomen om te komen tot een Economisch Herstel en Duurzaamheidsfonds (motie 42). Het doel is de economische en maatschappelijke effecten in Noord-Holland, als gevolg van de uitbraak van het Coronavirus te verzachten. GS komen nu met een brief waarin het raamwerk dat is ontwikkeld voor de uitvoering is beschreven en wil daarover in gesprek met PS.

Provincie Noord-Holland

POSTBUS 3007 | 2001 DA HAARLEM

Provinciale Staten van Noord-Holland
door tussenkomst van de statengriffier mw. drs. K. Bolt
Dreef 3, tweede etage
2012 HR HAARLEM

Gedeputeerde Staten
Uw contactpersoon
dhr. R.J. Louwman
BEL/GRN

Telefoonnummer +31235143392
louwmanr@noord-holland.nl

Verzenddatum

- 9 OKT. 2020

Kenmerk
1494135/1494136/

Uw kenmerk

Betreft: Raamwerk voor de uitvoering van motie 42

Geachte leden,

Op 18 mei jl. hebben uw Staten ons, middels motie 42, de opdracht gegeven een Economisch Herstel en Duurzaamheidsfonds te ontwikkelen. Het doel is de economische en maatschappelijke effecten in Noord-Holland, als gevolg van de uitbraak van het Coronavirus te verzachten. U heeft daarbij meegegeven dat qua financiële omvang € 100 miljoen ingezet zou mogen worden voor de verduurzaming van de gebouwde omgeving, de culturele en maatschappelijke sector en de arbeidsmarkt. Tijdens de behandeling in de Statencommissie Economie, Financiën en Bestuur eind augustus is deze hoofdlijn, verwoord in onze brief van 9 juli (1400571/1446470), besproken.

In deze brief willen wij u informeren over het raamwerk dat wij hebben ontwikkeld om de komende periode uitvoering te geven aan de doelen in uw motie. Wij zullen ingaan op de vraag hoe we tot dit raamwerk zijn gekomen, welke afwegingen we maken bij de te nemen maatregelen, de raming van de kosten gemoeid met de maatregelen in de 1e tranche en hoe wij gemeenten en andere partners willen betrekken daar wat dat nodig en wenselijk is.

Uitgangspunten voor het raamwerk.
In onze brief van 9 juli aan uw Staten hebben wij op hoofdlijnen beschreven hoe wij de uitvoering van motie 42 willen vormgeven.

Deze brief vormt het eerste uitgangspunt bij het formuleren van de doelen en hoe wij die willen bereiken. Tijdens de bespreking van onze brief in de Statencommissie werd GS tijd gegund voor de uitwerking en daarbij werd aandacht gevraagd rekening te houden met opgaven die mogelijk later in de tijd nog naar voren komen. Enkele onderwerpen

Postbus 3007
2001 DA Haarlem
Telefoon (023) 514 3143

Houtplein 33
2012 DE Haarlem
www.noord-holland.nl
Kvk-nummer 34362354
Btw-nummer NL.0010.03.124.B.08

zijn specifieker genoemd. Zo werd zorg uitgesproken over de ontwikkelingen op de arbeidsmarkt en gevraagd bij maatregelen de hele keten van de arbeidsmarkt te betrekken. Het stimuleren van het verdienvermogen en innovatie in de cultuursector werd genoemd en dat niet teveel verwacht mag worden bij de revolverendheid, omdat de sector het daarvoor te moeilijk heeft.

Als tweede uitgangspunt willen wij de motie in tranches uitwerken. Er is sprake van meerdere maatregelen en tranches in de tijd. Dat betekent bijvoorbeeld dat wij niet het gehele bedrag in een keer vastleggen op instrumenten en doelen. Een tranche hoeft niet gelijk te lopen met een jaar, het idee is dat een volgende tranche een nieuwe set van maatregelen van kracht wordt. Dat kan het verlengen van bestaande of een nieuwe maatregelen zijn, afhankelijk van de resultaten. Het werken in tranches maakt het mogelijk rekening te houden met de onzekerheden over het verloop van de pandemie en de effecten daarvan in de tijd. We kunnen daardoor beter inspelen op de maatregelen die nog te verwachten zijn vanuit Europa en het Rijk (nieuw kabinet). Daarbij komt dat een omvangrijk pakket van €100 miljoen vraagt om lerend vermogen: wat werkt wel goed en wat niet, hoe is de klantvraag voor verduurzaming in de gebouwde omgeving en hoe kunnen wij die als Provincie Noord-Holland bedienen. Door de effectiviteit van de ingezette instrumenten te monitoren kunnen wij bijsturen in de latere tranches.

Tenslotte hanteren we als richtlijn voor de kosten die gemoeid zijn met het Economisch Herstel en Duurzaamheidsfonds het bedrag van € 100 miljoen zoals u in de motie aan ons heeft meegegeven. Voor de dekking van deze motie zijn wij voornemens om middelen uit onze reserves, die op dit moment een andere bestemming hebben, naar voren te halen en voor deze motie aan te wenden. De huidige doelen waarvoor deze middelen geoormerkt zijn betreffen investeringen die wij op grond van onze Financiële Verordening dienen af te schrijven over een periode van vijftig jaar. De jaarlijkse afschrijvingslasten waarvoor in deze reserves is gespaard zullen wij voortaan dekken uit de algemene middelen. Een uitgewerkt voorstel hiervoor zullen wij u bij de Eerste Begrotingswijziging voorleggen. Bij de inzet van de instrumenten kan er sprake zijn van eenmalige uitgaven (zoals subsidies of opdrachten) als van revolverende inzet. Bij dat laatste instrument vloeien de middelen weer terug, met een bepaald risico dat wij zullen afdekken.

Raamwerk met stip op de horizon.
De hoofddoelstelling die uw Staten hebben meegegeven is het verzachten van de negatieve effecten van de uitbraak van het Coronavirus en dit te combineren met de verduurzaming van de

gebouwde omgeving. Wij zien drie doelen van het Economisch Herstel en Duurzaamheidsfonds voor de lange termijn:

- Vermindering CO2 uitstoot in de gebouwde omgeving
- Versterkte culturele en maatschappelijke sector
- Meer en goed geschoold personeel voor de technische sector

Binnen het raamwerk willen wij de maatregelen vooralsnog toespitsen op de doelgroepen en sectoren hieronder puntsgewijs weergegeven. Verder in de brief gaan we uitgebreider in op het raamwerk en de maatregelen die wij aan het voorbereiden zijn.

Doel 1. Verduurzaming van de bebouwde omgeving. Wij onderscheiden vier doelgroepen:

a. Particuliere woningeigenaren
b. Corporaties
c. Bedrijventerreinen
d. Maatschappelijk vastgoed

Onze inzet is vermindering van CO2 uitstoot in de gebouwde omgeving. De doelstelling van het klimaatakkoord is een reductie van 49% CO2 uitstoot in 2030. Door maatregelen kunnen we als Provincie bijdragen aan de voortgang van de verduurzaming, vermindering CO2 uitstoot en dragen we tegelijk bij aan economische activiteit en herstel. Dat is nodig nu corona zorgt voor vertragingen, immers investeringen blijven achter in onzekere tijden.

Doel 2. Versterking van de culturele en maatschappelijke infrastructuur

e. Maatschappelijke sector
f. Cultuursector

De culturele sector heeft te maken met een omzetverlies van 62%. Wij kunnen, vanwege de grootte als provincie geen financiële steunpakketten opzetten zoals het rijk heeft gedaan en nog laat doorlopen in 2021, maar we kunnen wel maatregelen treffen die kunnen helpen bij doorstart en vernieuwing van deze sector. De grote verscheidenheid van de maatschappelijke sector maakt dat het ontwikkelen van maatregelen op provinciaal niveau lastig is. Dit willen we samen met gemeenten onderzoeken. Dat biedt misschien kansen om gezamenlijk tot een zinvolle maatregel te komen voor deze sector.

Doel 3. De economische infrastructuur op een duurzame manier gestimuleerd en versterkt

g. Versterking arbeidsmarkt techniekssector

Voldoende technisch personeel met de goede vaardigheden is essentieel voor het realiseren van de verduurzamingsopgave. Voorkomen moet worden dat als gevolg van corona mensen in de techniekssector ontslag krijgen en niet meer terugkeren in die sector.

Daarvoor is begeleiding van werk naar werk nodig. Daarnaast is de behoefte aan technische medewerkers zo groot dat ook instroom vanuit andere sectoren nodig is. Dat biedt mogelijkheden voor mensen uit andere sectoren die door corona hun baan verliezen. Daarvoor is extra aandacht nodig omdat het vraagt dat mensen wel aanleg moeten hebben voor de techniek.

Flexibiliteit binnen het raamwerk
Hoewel de beschikbaar gestelde middelen omvangrijk zijn, zijn ze wel eindig en willen we ze zo effectief mogelijk inzetten. Daarbij komt dat er onzekerheid is over het verloop van de pandemie, we de eerste effecten van onze maatregelen nog moeten meten en het Rijk en Europa ook maatregelen ontwikkelen. Tegelijkertijd is er urgentie om snel met de eerste concrete maatregelen te komen.

Wij willen dan ook voor het te hanteren raamwerk uitgaan van een set van maatregelen in de 1e tranche voor de doelgroepen en sectoren zoals hierboven geschetst. Daarbij monitoren wij de maatregelen op de criteria hieronder genoemd bij het afwegingskader. Dat biedt ons de mogelijkheid bij te sturen als blijkt dat onderdelen onvoldoende in staat zijn om de negatieve gevolgen te verzachten of juist heel goed werken om de doelen te bereiken.

Afwegingskader
De urgentie die wordt opgelegd door het Coronavirus en de negatieve effecten daarvan betekent dat wij belang hechten aan het op korte termijn starten van maatregelen. Naast een snelle start moet de maatregel ook aan te passen zijn en bijdragen aan een of meerdere van de drie lange termijn doelen. Op deze wijze stellen wij de eerste set maatregelen samen en maken daarmee een start in de eerste helft van 2021. In deze 1e tranche zitten maatregelen waarvan wij nu inschatten dat deze per 1 januari 2021 van start kunnen gaan, andere maatregelen volgen dan in de maanden daarna.

Wij willen in het raamwerk lerend vermogen inbouwen zodat iedere tranche bijdraagt aan een betere inzet van maatregelen in de volgende tranche. Monitoring van de maatregelen moet inzicht geven voor de afweging van maatregelen in latere tranches. Bij die afweging kijken we naar aspecten als de omvang van de opgave, het effect op een van de doelen en de mate van invloed van de provincie daarop, er is sprake van een multiplier, is de maatregel corona gerelateerd en tijdelijk en wat zijn de uitvoeringskosten. Deze criteria zijn erop gericht dat we tot maatregelen komen die zo effectief mogelijk bijdragen aan de doelstellingen die zijn gesteld.

Om de uitvoering van de motie te monitoren wordt een monitoringssystematiek opgezet waarbij we denken aan drie onderdelen:

1. Context analyses: dit doen we al met de Coronamonitor en is een algemeen deel over de ontwikkeling van de Noord-Holland economie, culturele en maatschappelijke infrastructuur en de verduurzaming van de bebouwde omgeving. Voor zover mogelijk worden hierbij ook de effecten van de specifieke maatregelen in beeld gebracht, bijvoorbeeld voor de werkgelegenheid.
2. Voortgang uitvoering: prestatiemonitoring van specifieke maatregelen. Zijn de maatregelen uitgevoerd en welke prestaties zijn geleverd?
3. Reflectie en Evaluatie: de gegevens uit de eerste twee delen vormen de input om met betrokken stakeholders te reflecteren op inzet en (tussentijdse) resultaten. Gezien alle onzekerheden en de complexe context zal de nadruk hier vooral liggen op leren en (bij)sturen.

Raming van de kosten

In de 1e eerste tranche wordt voor subsidies/opdrachten een bedrag geraamd van € 9,5 miljoen en voor revolverende middelen een bedrag van € 7 miljoen. De uitvoeringskosten (capaciteit, expertise en eventuele inhuur) worden geraamd op € 1miljoen. Indien nodig komen wij voor de dekking van een maatregel bij u terug.

Betrekken gemeenten en andere partners.

Een aantal maatregelen willen we afstemmen met gemeenten of met andere partners, zoals maatschappelijke organisaties, het Rijk en mogelijk private partijen. Zo is de wijkaanpak bij de verduurzaming van de gebouwde omgeving een proces dat in eerste instantie bij de gemeente ligt. Daarnaast zoeken wij naar een manier om de maatschappelijke sector te versterken. Wij willen met gemeenten in overleg gaan via eenzelfde aanpak als we hebben gedaan bij de inzet van het Noodfonds (motie 41). Nu zal onze vraag zijn hoe onze maatregelen voor de gebouwde omgeving kunnen bijdragen aan de wijkaanpak en welke maatregel zou bijdragen aan de versterking van de maatschappelijke sector.
Bij andere maatregelen gaan we in gesprek met de betreffende partners die bij de uitvoering een belang hebben of een rol kunnen spelen.

Nadere uitwerking van raamwerk en maatregelen.

Deze beschrijving geeft een beeld van hoe maatregelen in de 1e tranche er uit kunnen zien. Zij sluiten bijvoorbeeld aan op een rijksregeling, een

pilot die wij al subsidiëren of passen in ons beleid. Ze leren ons ook dat het gaat over zowel subsidies en revolverende instrumenten.

De komende tijd is nodig om maatregelen nader te analyseren, overleg te voeren met partners en instrumenten te toetsen aan onze Nota leningen en garantstellingen. De genoemde bedragen zijn ramingen.

Van enkele maatregelen verwachten we dat ze in 2021 snel ingevoerd kunnen worden:

- Pilot Ontzorgen verduurzaming particuliere woningeigenaren
- Ontzorgen bedrijventerreinen
- Ontzorgingsprogramma RVO
- UVR verduurzaming culturele instellingen
- Helpen van werk naar werk, Scholing

De andere maatregelen vragen meer tijd en kunnen naar verwachting in de eerste helft van 2021 van kracht worden.

Gebouwde omgeving.

In de gebouwde omgeving van Noord-Holland wordt bijna de helft van de CO2-uitstoot binnen Noord-Holland gerealiseerd. Hiervan wordt 48 % door woningen, 37 % door commerciële dienstverlening en 15 % door de publieke dienstverlening veroorzaakt. Hier ligt wat betreft verduurzaming een behoorlijke opgave. Het aantal woningen binnen Noord-Holland lag eind 2019 op 1,33 miljoen. Hiervan is 51 % koopwoning, 32 % corporatiewoning en 17 % in eigendom van overige verhuurders. Daarnaast bevonden zich eind 2019 ruim 203.000 utiliteitgebouwen in Noord-Holland. Hiervan heeft 38 % een functie als trafohuisje, garagebox, gemaal, etc. Dit type gebouw zal niet of nauwelijks worden verwarmd en daarom nemen we deze gebouwen verder niet mee in deze analyse. Het gaat dan naar schatting om circa 125.000 utiliteitsgebouwen die voor verduurzaming in aanmerking komen.

Met de verduurzaming van gebouwen is al enige ervaring opgedaan en extra maatregelen om de negatieve gevolgen van het Coronavirus te verzachten lijken wel bij te kunnen dragen aan het op tempo houden van de energietransitie. In de gebouwde omgeving onderscheiden wij een aantal doelgroepen. Omdat iedere doelgroep anders is georganiseerd en gebouwen verschillende kenmerken hebben is het niet mogelijk met één aanpak de gebouwde omgeving succesvol te verduurzamen.

1. Particuliere Woningeigenaren

Binnen Noord-Holland zijn 1,33 miljoen woningen. Hiervan is 51 % in eigendom van de bewoner.

Knelpunten verduurzaming particuliere woningvoorraad

Bij het verduurzamen van de woningvoorraad spelen de volgende knelpunten:

1. Het aantal woningeigenaren dat belangstelling heeft om de woning te verduurzamen is nog beperkt omdat zij:
   - geen keuze kunnen maken in te treffen maatregelen door tegenstrijdige adviezen van deskundigen;
   - het verduurzamen te veel gedoe vinden;
   - het beeld hebben dat het niets oplevert;
   - er geen geld voor (over) hebben;
   - twijfelen of de getroffen maatregelen wel tot besparing leiden.
2. De te treffen maatregelen zijn afhankelijk van de toekomstige duurzame warmtevoorziening in de buurt;
3. Het grootste deel van de markt dat werkt voor particulieren heeft onvoldoende kennis om innovatieve verduurzamingsmaatregelen uit te voeren;
4. Verduurzaming tot een bepaald verduurzamingsniveau kan woonlasten neutraal worden gerealiseerd, maar klimaatneutraal is op dit moment vaak niet woonlastenneutraal te realiseren.

Maatregelen om knelpunten op te lossen

Eigenaar-bewoners die hebben geïnvesteerd in woningverduurzaming doen dit doorgaans niet zo maar, maar hebben vooraf een besluitvormingsproces doorlopen. Het start doorgaans met het krijgen van belangstelling voor woningverduurzaming. Vervolgens zoekt men uit welke maatregelen interessant zijn, vraagt offertes aan en laat de maatregelen uitvoeren door het bedrijf dat betrouwbaar leek en met een goede prijs kwam. Het hiervoor beschreven proces wordt in de commercie 'de klantreis' genoemd. Veel woningeigenaren starten deze klantreis, maar haken vroegtijdig af omdat zij tegen de hiervoor beschreven knelpunten aanlopen.

Een maatregel die wij voorbereiden om is gericht op het ontzorgen van de eigenaar-bewoners bij het verduurzamen van de woning. Met een woningabonnement worden huiseigenaren in staat gesteld, via een externe partij, hun woning te verduurzamen waarbij de kosten worden verrekend met de lagere energienota. Op termijn vloeien de opbrengsten weer terug naar de provincie.

Een tweede maatregel die wij willen nemen is het versterken van de rol van de energieloketten en het verbeteren van de klantreis. De knelpunten zoals hierboven beschreven proberen we zo goed mogelijk te verminderen. Dit sluit als maatregel aan op het programma

Verduurzaming bestaande woningvoorraad Noord-Holland, dat sinds 2018 loopt.

Kostenraming 1e tranche
Woningabonnement: € 2,5 mln revolverend
Versterken rol energieloketten en klantreis: € 0,7 mln subsidie

2. Corporaties
Met een aandeel van 32 % bezitten corporaties binnen Noord-Holland een significant deel van de woningvoorraad.

Knelpunten bij verduurzaming
Het bezit van corporatie is omvangrijk en veelal geconcentreerd in een of meerdere wijken. Met hun bezit spelen zij een belangrijke rol bij het verduurzamen.
Een knelpunt is het gebrek aan samenwerking tussen corporaties om de markt uit te dagen de renovatiekosten te verlagen door het behalen van schaalvoordelen en innovatie.

Maatregel om knelpunt op te lossen.
Wij werken al aan een maatregel voor deze doelgroep vanuit het programma Verduurzaming bestaande woningvoorraad Noord-Holland. Een voorstel met deze strekking bespreken wij binnenkort in het college. Wij kijken natuurlijk naar de effecten en nemen de opbrengsten mee in de afweging in latere tranches.

Kostenraming
Stimuleren samenwerking: 0,4 mln subsidie (valt buiten motie 42)

3. Bedrijventerreinen
In Noord-Holland zijn er 328 bedrijventerreinen met een totaaloppervlak van 7.465 hectare. Hiervan was voor de Coronacrisis 40% actief bezig met het verduurzamen van het bedrijventerrein (onderzoek Projectbureau Herstructurering Bedrijventerreinen, Ontwikkelingsbedrijf Noord-Holland Noord). Noord-Hollandse bedrijventerreinen en werklocaties nemen 102 PJ voor hun rekening, verduurzamen zal dus een behoorlijke vermindering van de CO2 uitstoot opleveren.

Knelpunten bij verduurzaming
Knelpunten zitten in zowel het ontzorgen van ondernemers als investeringen in fysieke verduurzaming. Corona heeft het momentum wat er was in 2019 stilgelegd. In de RES-EN hebben de

bedrijventerreinen een sleutelpositie in de decentrale energievoorziening. Het energieverbruik op bedrijventerreinen is omvangrijk, er liggen kansen om dit te beperken en bedrijventerreinen kunnen een rol gaan spelen bij de realisatie van de energiedoelstellingen van andere sectoren. De ervaring van 2019 liet zien dat bedrijven steeds meer oog hadden voor de (economische) voordelen van verduurzamen. Wanneer bedrijven worden geholpen, komt verduurzaming van bedrijventerreinen weer op de agenda en geeft dit continuïteit aan het ingezette beleid.

Maatregel om knelpunt op te lossen.
Verbreding van de lopende opdracht 'verduurzamen/samenwerking op bedrijventerreinen gericht op het ontzorgen van ondernemers. Deze richt zich op ondernemers die vaak de ambitie hebben om te verduurzamen, maar het lastig vinden om die met hun dagelijkse werkzaamheden te combineren. Ontzorgen heeft betrekking op de behoefte aan kennis, tijd en onafhankelijk advies en op collectieven die aan de slag zijn met verduurzaming op bedrijventerreinen. Daarnaast kunnen zij met de ondernemers aan de slag om te komen tot de fysieke investering voor verduurzamen. Vanuit de opdracht kan er gekeken worden hoe de omgevingsdiensten betrokken kunnen worden bij de verduurzamingsopgaven.
Aanvullend op het ontzorgen willen we een subsidieregeling vast stellen voor fysieke verduurzamingsmaatregelen. Dit kan in de vorm van een jaarlijkse tender. Het doel van de uitvoeringsregeling is dat de verduurzamingsmaatregelen die voortvloeien uit de samenwerking daadwerkelijk worden gerealiseerd.
Ook gaan wij aan de slag met een pilot van 5 goedlopende initiatieven (bedrijvenverenigingen/omgevingsdiensten) zodat zij hun inzet kunnen verbreden naar bijvoorbeeld een energiecoöperatie, smart grid of uitbreiding buiten hun werkgebied (bijvoorbeeld met naastliggende woningprojecten). Ook voor deze pilot willen we een subsidieregeling vast stellen.

Kostenraming 1e tranche
Stimuleren samenwerking op verduurzaming en pilot: € 0,8 mln subsidie
UVR fysieke verduurzamingsmaatregelen: € 2,5 mln subsidie

4. Maatschappelijk Vastgoed
Het maatschappelijk vastgoed behelst een breed palet en kan onderverdeeld worden in gemeenten, onderwijs, sport, zorg, cultuur en monumenten. Een groot deel van het maatschappelijke vastgoed is gebouwd in de jaren zeventig en tachtig van de vorige eeuw en is ouder

dan 40 jaar, een deel betreft monumenten die nog ouder zijn. Dit betekent dat op basis van leeftijd een groot deel van de gebouwen is afgeschreven en een lage energieprestatie heeft. Dit betekent een grote opgave om het vastgoed binnen gemeenten kwalitatief op niveau te houden, inclusief het verduurzamen.

Knelpunten bij verduurzaming
Veel maatschappelijke organisaties en gemeenten hebben niet de kennis, tijd en capaciteit in huis om met verduurzaming aan de slag te gaan. Bovendien is veel van het maatschappelijk vastgoed gebouwd voor het Bouwbesluit (1992), waarbij hogere eisen aan de energieprestatie van gebouwen werden gesteld of betreffen monumenten met specifieke regelgeving en eisen voor restauratie en verduurzaming. Voor veel maatschappelijke organisaties betekent de Coronacrisis dat eventueel gereserveerd geld voor verduurzaming is gebruikt om de tijdens de lockdown het hoofd boven water te houden. Hetzelfde geldt tot op zekere hoogte voor gemeenten, die in de Coronacrisis veel inkomsten zagen verdwijnen. De vraag is in hoeverre deze organisaties (en veel gemeenten) in staat zijn om de opgaven in het klimaatakkoord te kunnen financieren.

Maatregel om knelpunt op te lossen.
Om de eigenaren hiervan te ontzorgen, werken het ministerie van BZK, RVO en de 12 provincies aan een landelijke opzet van regionale ontzorgingsprogramma's om eigenaren te mobiliseren en te ondersteunen bij het verduurzamen van het maatschappelijke vastgoed. Het programma is gericht op een regionaal programma, uitgevoerd door de provincies met daarbij een landelijk backbone waarbij het Rijk het 'cement' is tussen alle provinciale ontzorgingsprogramma en een vraagbank is voor kennispartners.

Het ontzorgingsprogramma wordt in de eerste twee jaar gefinancierd door het ministerie van Binnenlandse Zaken. De wens is uitgesproken dat na twee jaar de provincies de financiering van het ontzorgingsprogramma op zich nemen.
Aanvullend op het ontzorgingsprogramma wordt er gekeken of we al aan de slag kunnen met een uitvoeringsregeling om verduurzamingsmaatregelen aan gebouwen te stimuleren. Dat kan door gedeeltelijk subsidieverlening en/of leningen.
In 2019 was er een regeling voor een verduurzamingssubsidie voor culturele instellingen. Er waren toen meer aanvragen dan konden worden gehonoreerd, deze regeling willen we verlengen.

Kostenraming 1e tranche
Ontzorgingsprogramma wordt 2 jaar gefinancierd door BZK.

UVR maatschappelijk vastgoed: € 2 mln subsidie/revolverend
Verlengen UVR verduurzaming (culturele) instellingen: € 2 mln subsidie

Culturele en maatschappelijke sector

1. Culturele sector

De culturele sector is sinds half maart 2020 geconfronteerd met een grote daling van inkomsten als gevolg van de (inter)nationale maatregelen ter bestrijding van het Coronavirus Daar waar het BBP als geheel in het tweede kwartaal op jaarbasis met 8,5% is gedaald, heeft het CBS berekend dat de productie in de bedrijfstak cultuur, recreatie en overige diensten in diezelfde periode met 37,4% is gedaald. De cultureel sector alleen leed een in de afgelopen zomerperiode een omzetverlies van 62%. De schade betreft de hele keten.
De verwachte nationale netto schade in de culturele en creatieve sector voor 2020 wordt geschat op 2 miljard. In Noord-Holland zijn ruim 50% van de culturele instellingen en bedrijven van Nederland gevestigd. Dat betekent dat de netto schade voor de culturele en creatieve sector in Noord-Holland voor 2020 geraamd kan worden op 1 miljard.

<u>Knelpunten</u>
Omdat de maatregelen voorlopig van kracht blijven heeft dit ook gevolgen voor de komende culturele seizoenen (20-21 en verder). Voorzien wordt dat organisaties in 2021 de hardste klappen gaan krijgen nadat ze zijn ingeteerd op de algemene reserves.
Binnen de beperkte mogelijkheden heeft de sector gewerkt aan een aansprekend, toegankelijk aanbod voor hun publiek. Er werd volop geëxperimenteerd met onlinepresentaties, nieuwe publieksopstellingen, alternatieve locaties en digitale werkvormen.
Ondanks dat er innovatieve samenwerkingsverbanden, kunstproducten en werkvormen zijn ontwikkeld leidt dit niet direct tot gezonde verdienmodellen voor nieuwe werk- en presentatievormen. Er is voor de sector, die voor de exploitatie grotendeels afhankelijk is van publieksinkomsten, een transitie nodig om tot nieuwe duurzame verdienmodellen te komen. Veelal is het moeilijk voor culturele initiatieven om leningen te krijgen voor innovatie en als er een lening gerealiseerd wordt deze daadwerkelijk af te lossen. Daar is een lange termijn mee gemoeid.

<u>Maatregel om knelpunt op te lossen.</u>
De landelijke cultuurregelingen en generieke rijksmaatregelen zullen niet ten goede komen aan alle doelgroepen in de culturele sector in Noord-Holland. Daarop vooruitlopend hebben partijen in Amsterdam

een verkenning gestart voor een Bank voor behoud van kunst en cultuur. Wij willen aansluiten bij deze verkenning om na te gaan of en op welke wijze deelname het mogelijk is en middelen van de provincie via de bank kunnen worden ingezet voor de culturele sector, ook buiten Amsterdam.

NB: De ervaring leert dat revolverendheid bij inhoudelijke programma's een moeilijk aspect kan zijn voor culturele instellingen en met het hoge omzetverlies in de afgelopen zomer zal dat nog meer het geval zijn.

Kostenraming 1e tranche
Innovatiefonds kunst en cultuur, aansluiten bij verkenning A'dam: € 3 mln revolverend/subsidie, mogelijk opbouwend in volgende tranches.

2. Maatschappelijke sector
De verscheidenheid van de maatschappelijke sector is groot en maakt dat het ontwikkelen van maatregelen op provinciaal niveau lastig is. Dit zouden we samen met gemeenten kunnen onderzoeken. We kunnen daarbij mogelijk de werkwijze hanteren met de gemeenten die we eerder bij de uitvoering van motie 41 hebben gebruik.

De economische en maatschappelijke infrastructuur

Arbeidsmarkt techniekssector
Knelpunten
De verwachting is dat door verduurzaming van bebouwde omgeving en energietransitie de komende jaren juist veel vakmensen nodig zijn. Het gaat om werk dat de verduurzaming mogelijk maakt zoals vakmanschap om bijvoorbeeld laadpalen te produceren en warmtepompen te installeren. Door de coronacrisis is er een vermindering en/of dreigt er een vermindering van de vraag naar technici en worden mensen, en dan juist de flexibele schil, ontslagen. De medewerkers op MBO-niveau (BBL) hebben het moeilijk hun plek te behouden omdat bedrijven het hoofd boven water proberen te houden en ze minder tijd hebben voor begeleiding. Hierdoor verliezen we mensen voor de techniek die na de Coronacrisis dubbel hard nodig zijn. De vorige crisis leverde al het bewijs dat mensen die ontslagen werden of geen opleiding konden vinden in de techniek niet meer terugkeerden in deze sectoren na de crisis. Bovendien zien we nu al een lagere instroom in aanmeldingen voor BOL en BBL opleidingen. Dat zal straks een schrijnend tekort betekenen waardoor verduurzaming vertraging oploopt. Ook weten we dat de verduurzaming vraagt om andere

vaardigheden en dat door de Coronacrisis de werkloosheid toe zal nemen. Kortom er lijkt ook een kans te zijn, juist nu en dat is mensen die nu hun baan verliezen juist op te leiden voor techniek en klimaattransitie en vaardigheden bij te scholen. Het gaat dus zowel om mensen behouden voor techniek als het realiseren van instroom in techniek vanuit sectoren waar nu overschotten dreigen te ontstaan.

Maatregelen om knelpunt op te lossen

Wij stellen daarom de volgende maatregelen voor. Deze zijn nieuw t.a.v. het provinciaal beleid, maar passen bij de uitgangspunten m.b.t. instroombevordering en behoud technisch personeel:

1. Op korte termijn doelgroepen ondersteunen die buiten regelingen vallen (zoals O&O fondsen) met de mogelijkheid van een oriëntatie-, sollicitatie- en/of scholingsvouchers om mensen nu te behouden voor de sector. Wij zijn voornemens een subsidieregeling vast te stellen en onderzoeken hoe we dat vorm kunnen geven.
2. Vorm een duurzaam model (met bedrijfsleven en de bestaande O&O fondsen) welke (revolverend) scholing en plaatsing ondersteund voor de intersectorale bewegingen op de arbeidsmarkt (van krimp- naar die technische sectoren die economische groei realiseren en dan met name de technische opleidingen in de bouw- en installatietechniek die onontbeerlijk zijn voor de verduurzaming van de bebouwde omgeving). Wij onderzoeken hoe dit te realiseren is door bijvoorbeeld opleidingsgeld beschikbaar te stellen dat door de werkgever wordt terugbetaald bij het in dienst nemen van een medewerker.
3. Ontwikkel een organisatievermogen rond het fonds wat toekent en begeleidt (een Transferpunt Techniek) in samenspraak met de bestaande infrastructuur van werkgeversorganisaties en UWV t.b.v. behoud en een efficiënte instroom van technische mensen en BBL/BOL-opleidingsplekken. Vanuit andere sectoren kunnen mensen worden gefaciliteerd die naar de techniek toekomen of binnen de techniekseсtoren zich verplaatsen (van werk naar werk), rekening houdend met de aard van de transfer. Een werkende vraagt een andere benadering dan langdurig werklozen en een aanpak op vaardigheden (aansluitend bij House of Skills).

Kostenraming 1e tranche

Doorstroom binnen en instroom naar de techniekseсtor. Van baan naar baan, scholing en begeleiding: (€ 1 mln subsidie en € 2 mln revolverend)

Overzicht maatregelen en financiële raming 1e tranche

Particuliere woningeigenaren
Woonabonnement (€ 2,5 mln revolverend)
Energieloketten: klantreis verbeteren, versterken rol (€ 0,7 mln subsidie)

Corporaties
Stimuleren samenwerking (gedekt uit programma Verduurzaming bestaande woningvoorraad Noord-Holland)

Bedrijventerreinen
Stimuleren samenwerking op verduurzaming (€ 0,8 mln subsidie)
UVR fysieke verduurzamingsmaatregelen (€ 2,5 mln subsidie)

Maatschappelijk vastgoed
Programma ontzorgen (RVO) rijkscofinanciering en UVR maatschappelijk vastgoed (€ 2 mln subsidie/revolverend)
UVR verduurzaming (culturele) instellingen (€ 2 mln subsidie)

Maatschappelijke sector
Maatschappelijke infrastructuur: In 1e tranche nog geen maatregel, voor vervolg in samenwerking met gemeenten uitwerken.

Cultuursector
Culturele infrastructuur: Aansluiten bij verkenning A'dam (€ 3 mln revolverend/subsidie)

Versterking arbeidsmarkt techniekSector
Doorstroom binnen en instroom naar de techniekSector. Van baan naar baan, scholing en begeleiding: (€ 1 mln subsidie en € 2 mln revolverend)

Uitvoeringskosten (capaciteit, expertise en eventuele inhuur): (€ 1 mln)

Totaalraming subsidies/opdrachten:	€ 9,5 miljoen
Totaalraming voor revolverende middelen:	€ 7 miljoen
Totaalraming uitvoeringskosten:	€ 1miljoen.

Tot slot.
Wij zouden het raamwerk dat wij in deze brief presenteren graag met u bespreken. De voorbereidingen van de besluitvorming voor de maatregelen kunnen wij nu starten. Besluitvorming zal per maatregel plaatsvinden, soms apart en soms gebundeld. Wij zullen u daarover informeren en daar waar nodig voorstellen aan u voorleggen. Daardoor wordt het mogelijk begin volgend jaar enkele maatregelen van kracht te

laten worden die de negatieve effecten van het Coronavirus verzachten, zoals u in motie 42 aangeeft. Tegelijkertijd kunnen wij leren en daardoor betere maatregelen nemen in volgende tranches. Bovendien kunnen wij daardoor iets beter omgaan met de grote onzekerheden die het Coronavirus in onze samenleving veroorzaakt. Daarmee denken wij een goede invulling aan uw motie te geven, maar het is nog te vroeg om te zeggen dat deze is afgedaan. Wij willen graag met u in gesprek over de beschreven aanpak van de 1e set maatregelen.

Hoogachtend,
Gedeputeerde Staten van Noord-Holland,

provinciesecretaris

R.M. Bergkamp

voorzitter

C.J. Loggen

ARTIS

Geachte leden van de commissie Economie, Financiën en Bestuur,

Veel dank dat wij de mogelijkheid krijgen als ARTIS om in te spreken.

ARTIS heeft niet alleen een belangrijke functie voor Nederland, maar vooral ook voor Noord Holland. Jaarlijks ontvangt ARTIS een zeer breed publiek van zo'n 1,5 miljoen bezoekers waarvan het grootse deel afkomstig is uit de provincie. Bovendien biedt ARTIS werk aan de meer dan 500 veelal in Noord Holland woonachtige medewerkers en vrijwilligers.

Begin dit jaar wilde ARTIS haar ambitieuze masterplan lanceren. Een plan waarin ARTIS de natuur dichtbij brengt; van het onzichtbare leven in Micropia, tot het oneindige in het Planetarium. Een plan waar planten, dieren, een museum over de rol van de mens in de natuur, en een duurzame proeftuin onze bezoekers bewust maken van het belang van de natuur en hen stimuleert om in hun dagelijkse leefpatroon betere keuzes te maken.

Toen kwam het coronavirus en de impact hiervan op ARTIS is werkelijk ongekend. Sinds de oprichting in 1838 is ARTIS nog nooit zo hard getroffen. Niemand had begin dit jaar kunnen voorzien dat ARTIS in plaats van grote stappen vooruit, juist enorme stappen terug zou moeten doen. Alle inkomsten uit kaartverkoop, evenementen, horeca, winkelverkoop en parkeren vielen weg. Sponsorcontracten werden niet verlengd. En dat terwijl alle kosten voor de dierverzorging, en het beheer en onderhoud van het park gewoon doorlopen.

ARTIS stevent, ondanks zeer ingrijpende bezuinigingen, dit jaar af op een verlies van 10 miljoen euro. Voor volgend jaar wordt rekening gehouden met 5 miljoen verlies. Tenslotte is ARTIS nog steeds zeer beperkt open, en zijn alle andere inkomstenbronnen nog steeds grotendeels weggevallen.

ARTIS heeft hierdoor een serieus cash flow probleem, terwijl er een aantal noodzakelijke investeringen aankomen die niet uitgesteld kunnen worden. ARTIS hoopt dan ook dat het Rijk, de Provincie, en de gemeente de handen ineenslaan om ARTIS juist nu te steunen. Eén van

de meest bezochte Nederlandse iconen mag niet tussen wal en schip vallen in tijden van nood.

In het Raamwerk voor de uitvoering van motie 42 zijn de drie doelen van het Economisch Herstel en Duurzaamheidsfonds geformuleerd:

- Vermindering CO_2 uitstoot in de gebouwde omgeving
- Versterkte culturele en maatschappelijke sector
- Meer en goed geschoold personeel voor de technische sector

Graag wil ik u in dat kader informeren over de noodzakelijke restauratie en verduurzaming van het Rijksmonument ARTIS-Aquarium. Eén van de meest bijzondere monumenten die ons land rijk is. Niet alleen door de oorspronkelijk drievoudige functie van aquarium, museum en universiteitsgebouw, maar ook vanwege de toen toegepaste innovaties om de miljoenen liters water te ‘verwerken’ in de ‘catacomben’ van het gebouw.

Het Aquarium wordt in februari 2021 na 138 jaar voor het eerst gesloten omdat het gebouw door de inwerking van al het zoutwater uit de bassins zo aangetast is dat het niet langer veilig is voor bezoekers, medewerkers en dieren. Als het gebouw niet op heel korte termijn gerestaureerd kan worden, zal het zelfs mogelijk gesloopt moeten worden omdat het de kans op het bezwijken van delen van het gebouw snel toeneemt.

De restauratie en verduurzaming van het ARTIS-Aquarium kost ruim 30 miljoen euro. Waarvan 7 miljoen voor de innovatieve verduurzaming om het gebouw volledig ‘fossielvrij’ te maken met bijvoorbeeld warmte uit de gracht. Deze verduurzaming stimuleert innovaties en werkgelegenheid, en past naadloos in onze maatschappelijke ambities om ons brede publiek mee te nemen in de huidige duurzaamheidsuitdagingen. Bovendien is het deel van onze culturele rol om ons gezamenlijk erfgoed te behouden voor de toekomst. Hiermee past de verduurzaming van het Aquarium naadloos binnen de voorgenomen uitwerking van motie 42.

ARTIS

Behoud, restauratie en verduurzaming van het Aquarium is cruciaal want het:

- behoudt en verduurzaamt ons gezamenlijk erfgoed
- agendeert duurzaamheid en innovaties,
- trekt veel bezoek dat bijdraagt aan ARTIS' broodnodige inkomsten,
- heeft een belangrijke rol in educatie over onze omgang met water,
- vergroot de bassins van het waterleven: vissen, koralen, etc.,
- borgt werkgelegenheid en stimuleert innovaties.

Steun helpt ARTIS te overleven en sterker uit de crisis te komen. Als ARTIS geen steun krijgt, volgt verpaupering en zijn de gevolgen niet te overzien. Wat niet alleen een enorme impact heeft op ons gezamenlijke culturele erfgoed en de werkgelegenheid maar ook enorme gevolgen heeft voor de honderden verschillende diersoorten die er leven.

Namens ARTIS wil ik de commissie oproepen om de suggestie van de Gedeputeerde Staten om een subsidieregeling in te stellen voor de verduurzaming van Rijksmonumenten te omarmen. Ik wil daarbij wel aangeven dat de in de brief genoemde bedragen veel te laag zullen zijn om de grote uitdaging die er voor monumenten liggen als het gaat om verduurzaming aan te kunnen gaan. Het is belangrijk een ruimhartige toebedeling hiervoor te realiseren.

ARTIS is veel meer dan een dierentuin. Het is een icoon en cultureel erfgoed. Het is ook een stichting en goed doel met de omvang van een middelgroot bedrijf dat werkgelegenheid biedt aan veel mensen uit de provincie Noord Holland. Artis mag niet omvallen. Dankzij steun aan de verduurzaming van het ARTIS-Aquarium wordt bijgedragen aan het behoud en de duurzame versterking van dit 182 jaar oude instituut.

Provincie Noord-Holland

Economie Financiën en Bestuur

Dossiernummer	4074
Extern Zaak ID	1452383
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	26 oktober 2020
Agendapunt	4.b
Omschrijving	Voordracht Begroting 2021 en Memorie van Antwoord
Organisatieonderdeel	CZ/FIN

Bijlagen
Begroting 2021.pdf
Brief aan PS over begroting 2021.pdf
Voordracht PS begroting 2021.pdf
Brief aan PS over bestedingsplannen bestemmingsreserves.pdf
Overzicht bestedingsplannen bestemmingsreserves.pdf

Geagendeerd	**Vergaderdatum**
Overdracht vanuit GS	7 september 2020
Natuur Landbouw & Gezondheid	19 oktober 2020
Mobiliteit & Bereikbaarheid	26 oktober 2020
Economie Financiën en Bestuur	**26 oktober 2020**

Toelichting

In de begroting wordt vastgelegd wat de provincie in 2021 wil bereiken, wat de provincie hiervoor gaat doen en hoeveel dit mag kosten.

Programmabegroting 2021

Voorwoord

De begroting van de provincie Noord-Holland voor het aankomende jaar 2021 is opgesteld in een periode waarin ons land hard wordt geraakt door de plots ontstane Coronacrisis. De economische en sociale effecten van deze pandemie zijn ook in Noord-Holland duidelijk zichtbaar, onder meer in de vorm van een snel oplopende werkloosheid, acute geldnood bij maatschappelijke instellingen en gemeenten en een stijgend aantal bedrijfsfaillissementen. Het bestrijden van de coronacrisis staat bovenaan de politieke agenda en dat zal nog lange tijd zo blijven. Voor de provincie Noord-Holland betekent de coronacrisis niet alleen een nieuwe beleidsopgave, maar ook een majeure externe context, die ook de reguliere werkzaamheden op allerlei manieren wezenlijk en langdurig zal beïnvloeden. Zo leidt het massale thuiswerken tot veranderende vervoersbewegingen, die op den duur gevolgen kunnen hebben voor investeringen in wegen en openbaar vervoer.

In maart volgend jaar vinden Tweede Kamerverkiezingen plaats, waarna een nieuw kabinet zal aantreden. Het ligt voor de hand dat het nieuwe regeerakkoord, voortbouwend op de reeds eerder ter beschikking gestelde steunfondsen en aansluitend bij de in EU-verband gemaakte afspraken, aanvullende steunmaatregelen zal bevatten om de door corona aangerichte schade te herstellen.

In aanvulling op de steun die vanuit Europa en Den Haag beschikbaar is, heeft het provinciebestuur reeds zelf twee omvangrijk fondsen in het leven geroepen. In mei 2020 hebben Provinciale Staten besloten om in totaal 110 miljoen euro uit te trekken om de negatieve gevolgen van de coronacrisis te verzachten. Dit bedrag bestaat uit een ‘economisch herstel- en duurzaamheidsfonds’ van honderd miljoen euro, en daarnaast is tien miljoen euro vrijgemaakt om samen met gemeenten culturele en maatschappelijke instellingen overeind te houden, die vanwege de coronasituatie in acute financiële problemen zijn geraakt.

Bij het effectueren van steunmaatregelen zal de provincie Noord-Holland de samenwerking zoeken met gemeenten, het georganiseerde bedrijfsleven en maatschappelijke partners, uitgaande van de specifieke rol die de provincie vervult als middenbestuur en verbindende schakel in de regio. Ook de bestuurlijke netwerken waarvan de provincie deel uitmaakt, zullen daarvoor worden benut. Zo hebben de gezamenlijke provincies in het Interprovinciaal Overleg de precaire financiële situatie van veel gemeenten bij het kabinet aangekaart, ter ondersteuning van de ‘brandbrief’ die daarover eerder door de Vereniging Nederlandse Gemeenten aan het kabinet werd verzonden. Vanzelfsprekend zullen wij de nadere uitwerking van de maatregelen in nauw overleg met Provinciale Staten vormgeven en de financiële vertaling indien nodig in de vorm van een begrotingswijziging aan u voorleggen.

Hoe ingrijpend de coronacrisis ook is, toch betekent dit niet dat het provinciaal bestuur de reguliere werkzaamheden op een lager pitje zet, of dat de beleidsambities uit het in 2019 opgestelde coalitieakkoord *Duurzaam doorpakken!* plots minder relevant zouden zijn geworden. Integendeel. Bij de uitwerking van het herstel- en duurzaamheidsfonds leggen we nadrukkelijk de verbinding met de grote opgaven die in ons coalitieakkoord zijn genoemd, zoals energietransitie, innovatie en duurzaamheid. Deze opgaven hebben niets van hun urgentie verloren. De provincie Noord-Holland zal volop betrokken blijven bij het uitwerken van de doelstellingen uit het Klimaatakkoord, onder meer in de afspraken die in de twee Noord-Hollandse regionale energiestrategieën worden vastgelegd.

Zita Pels, gedeputeerde Financiën

Inhoudsopgave

Inhoud

1. Samenvatting 4
2. Programma's 8
Programma 1 Openbaar bestuur 9
Programma 2 Klimaat en Milieu 23
Programma 3 Ruimte en Water 36
Programma 4 Bereikbaarheid 57
Programma 5 Groen 82
Programma 6 Economie, Cultuur en Welzijn 98
Programma 7 Financiën en bedrijfsvoering 117
3. Paragrafen 125
3.1 Weerstandsvermogen en risicobeheersing 126
3.2 Onderhoud kapitaalgoederen 141
3.3 Financiering 145
3.4 Bedrijfsvoering 148
3.5 Verbonden partijen 154
3.6 Grondbeleid 169
3.7 Provinciale heffingen 173
4. Financiële begroting 181
5. Lijst subsidies buiten uitvoeringsregeling 231
6. Bijlagen 235

1. Samenvatting

Inleiding

Voor u ligt de begroting en meerjarenraming 2021-2024. De begroting is een belangrijk stuurinstrument van de provincie Noord-Holland waarin Provinciale Staten de budgettaire kaders voor het jaar 2021 vaststellen. De voorliggende begroting is opgesteld op basis van het coalitieakkoord 'Duurzaam doorpakken!' en de door PS gestelde kaders in de kaderbrief 2021. In deze samenvatting zijn de belangrijkste aspecten van deze begroting opgenomen.

Vanuit de intentie om meer digitaal te werken is er naast het boekwerk ook een digitale webversie van de begroting ontwikkeld. Deze is te vinden op onze website via de financiële portal van de provincie.

Financiële begroting in één oogopslag

Saldo van baten en lasten per programma (bedragen x € 1.000)

Min is voordelig	Begroot 2021	Begroot 2022	Begroot 2023	Begroot 2024
1 Openbaar bestuur	21.449	21.168	20.563	20.115
2 Klimaat en Milieu	45.685	40.364	35.615	28.915
3 Ruimte en Water	19.963	17.770	15.461	8.363
4 Bereikbaarheid	237.163	218.862	181.717	174.507
5 Groen	95.422	96.699	96.246	80.649
6 Economie, Cultuur en Welzijn	36.936	33.198	29.565	23.220
7 Financiën en bedrijfsvoering	-369.749	-353.043	-353.524	-352.720
Totaal saldo van baten en lasten	**86.868**	**75.017**	**25.642**	**-16.952**

Saldo van stortingen en onttrekkingen aan reserves (bedragen x € 1.000)

Min is voordelig	Begroot 2021	Begroot 2022	Begroot 2023	Begroot 2024
Stortingen	206.200	188.031	180.916	142.031
Onttrekkingen	-300.427	-266.182	-210.699	-147.072
Totaal mutaties reserves	**-94.227**	**-78.152**	**-29.784**	**-5.041**
Begrotingsresultaat (saldo van baten en lasten + mutaties reserves)	**-7.359**	**-3.135**	**-4.142**	**-21.994**

Structureel en reëel evenwicht

Presentatie van het structureel begrotingssaldo (bedragen x € 1.000)

	Begroot 2021	Begroot 2022	Begroot 2023	Begroot 2024
Saldo van baten en lasten	86.868	75.017	25.642	-16.952
Toevoegingen en onttrekkingen aan reserves	-94.227	-78.152	-29.784	-5.041
Begrotingssaldo na bestemming	**-7.359**	**-3.135**	**-4.142**	**-21.994**
Waarvan incidentele baten en lasten (saldo)	11.937	19.646	20.889	15.101
Structureel begrotingssaldo	**-19.296**	**-22.780**	**-25.030**	**-37.095**

Sluitende begroting
Uit de regel "Begrotingssaldo na bestemming " in bovenstaande tabel blijkt dat de provincie voor 2021 een sluitende begroting heeft. Ook in meerjarenperspectief is de begroting sluitend.

Structureel evenwicht
Om vast te kunnen stellen of er ook sprake is van een structureel evenwicht, wordt gekeken of de structurele lasten en stortingen en onttrekkingen lager zijn dan de structurele baten. In de tabel hierboven zien we dat dit voor alle jaren het geval is. Daaruit blijkt dat de begroting 2021 een structureel evenwicht kent. Dit geldt ook voor de jaren 2022 tot en met 2024. In andere woorden: Al onze jaarlijks terugkerende lasten worden gedekt door jaarlijks terugkerende baten. Dit geeft de zekerheid dat de provincie Noord-Holland ook op de lange termijn een robuust financieel beleid heeft. De structurele baten van de provincie bestaan voornamelijk uit de provinciefondsuitkering en de motorrijtuigenbelasting.

Overzicht financiële ontwikkelingen

Totaaloverzicht nieuwe niet-begrotingsneutrale mutaties begroting 2021 – 2024 (bedragen x € 1.000)

OD		Begroot 2021	Begroot 2022	Begroot 2023	Begroot 2024
	Saldo meerjarenraming na kaderbrief 2020	**-4.741**	**885**	**-1.899**	**-36.036**
1.1.1	Functioneren van Provinciale Staten faciliteren	133	133	43	188
1.1.3	Kwaliteit van beleid borgen	-42	0	0	0
1.3.3	Ondermijning tegengaan, weerbaarheid stimuleren	300	0	0	0
1.4.1	Bestuurshandelingen communiceren	-632	-632	-632	-32
2.1.3	Kwaliteit bodem en ondergrond verbeteren	199	99	-1	-1
2.1.5	VTH-taken uitvoeren en coördineren	0	0	0	1.000
2.1.6	Gezonde leefomgeving bevorderen	0	0	0	1.000
2.2.1	Bijdragen aan energietransitie	0	0	0	100
3.4.5	Grondbeleid uitvoeren t.b.v. provinciale doelen	-9	-9	-9	-9
3.5.2	Bijdragen aan versnelling woningbouwproductie	0	0	0	1.200

4.1.2	Mobiliteitsbeleid uitvoeren	0	0	0	995
4.2.1	Studies voor verbetering en aanleg infrastructuur	0	0	0	4.750
4.2.2	OV, wegen en kunstwerken verbeteren en aanleggen	-454	-379	-379	-379
4.3.2	OV, wegen en kunstwerken in stand houden	1.012	1.069	859	1.035
4.4.1	Netwerkmanagement en verkeerskundig beheer	2.007	2.527	2.666	3.086
5.2.2	Recreatiegebieden en recreatieve routes	-100	-56	0	0
5.3.2	Bijdragen aan regionale samenwerking t.a.v groen	0	0	0	4.000
7.1.2	Algemene uitkering provinciefonds beheren	-4.827	-6626	-4643	-2637
7.1.7	Stelposten beheren	-9.639	0	0	0
7.1.8	Algemene reserve beheren	9.639	0	0	0
7.1.4	Financieringsfunctie beheren	2	1	1	-132
7.2.2	Bedrijfsvoering realiseren	-183	-183	-183	-183
7.2.3	Vennootschapsbelasting	-24	35	35	61
	Totaal	-2.618	-4.021	-2.243	14.042
	Begrotingssaldo	**-7.359**	**-3.135**	**-4.142**	**-21.994**

Leeswijzer

In deze leeswijzer geven wij u een overzicht van de opbouw van de begroting en lichten we een aantal algemene onderdelen toe. De indeling van de begroting is grotendeels vastgelegd in het "Besluit begroting en verantwoording (BBV)" waarin is opgenomen welke onderdelen verplicht moeten worden opgenomen in de begroting van een provincie. Daarnaast is de begroting opgesteld volgens het door Provinciale Staten opgestelde format. De begroting van de Provincie Noord-Holland is daarom als volgt opgebouwd:

- Inleiding en samenvatting
- Programmabegroting (BBV: Beleidsbegroting)
    - Programma's (BBV: Programmaplan)
    - Paragrafen
- Financiële begroting en meerjarenraming
- Bijlagen

De programmabegroting

Programma's

In de programmabegroting is te vinden wat de provincie in 2021 wil bereiken, wat de provincie hiervoor gaat doen en hoeveel dit mag kosten. Ieder programma begint met een doelenboom. Deze doelenboom bestaat uit een maatschappelijk doel, beleidsdoelen en operationele doelen. Na de doelenboom vindt u een toelichting op het te bereiken maatschappelijk doel. De eerste financiële tabel in ieder programma is de budgettabel waarin de totale lasten en baten van dit programma staan vermeld. Deze tabel bevat de budgetten, waarop het budgetrecht van uw Staten van toepassing is.
Per beleidsdoel worden de prioriteiten voor 2021, de omgevingsfactoren die het bereiken van het doel zouden kunnen beïnvloeden en de samenwerkingspartners vermeld.
Onder de operationele doelen wordt toegelicht wat de provincie in 2021 gaat doen om het operationele doel te bereiken Na deze toelichting volgt een tabel met indicatoren met als doel om het slagen van het operationele doel meetbaar te maken.

Paragrafen

Na de beleidsmatige programma's vindt u de paragrafen. Paragrafen vormen een andere doorsnede door de begroting en zijn bedoeld inzicht te verschaffen in aspecten, die door de hele beleidsbegroting heen kunnen lopen, zoals bijvoorbeeld het grondbeleid- en beheer dat gaat over zowel de gronden onder onze wegen, als gronden voor natuur. Of de paragraaf onderhoud van kapitaalgoederen die zowel gaat over in ons bezit zijnde (kantoor-)panden als over onze wegen en vaarwegen. De in onze begroting opgenomen paragrafen zijn wettelijk voorgeschreven in het BBV, het is echter ook toegestaan zelf paragrafen toe te voegen.

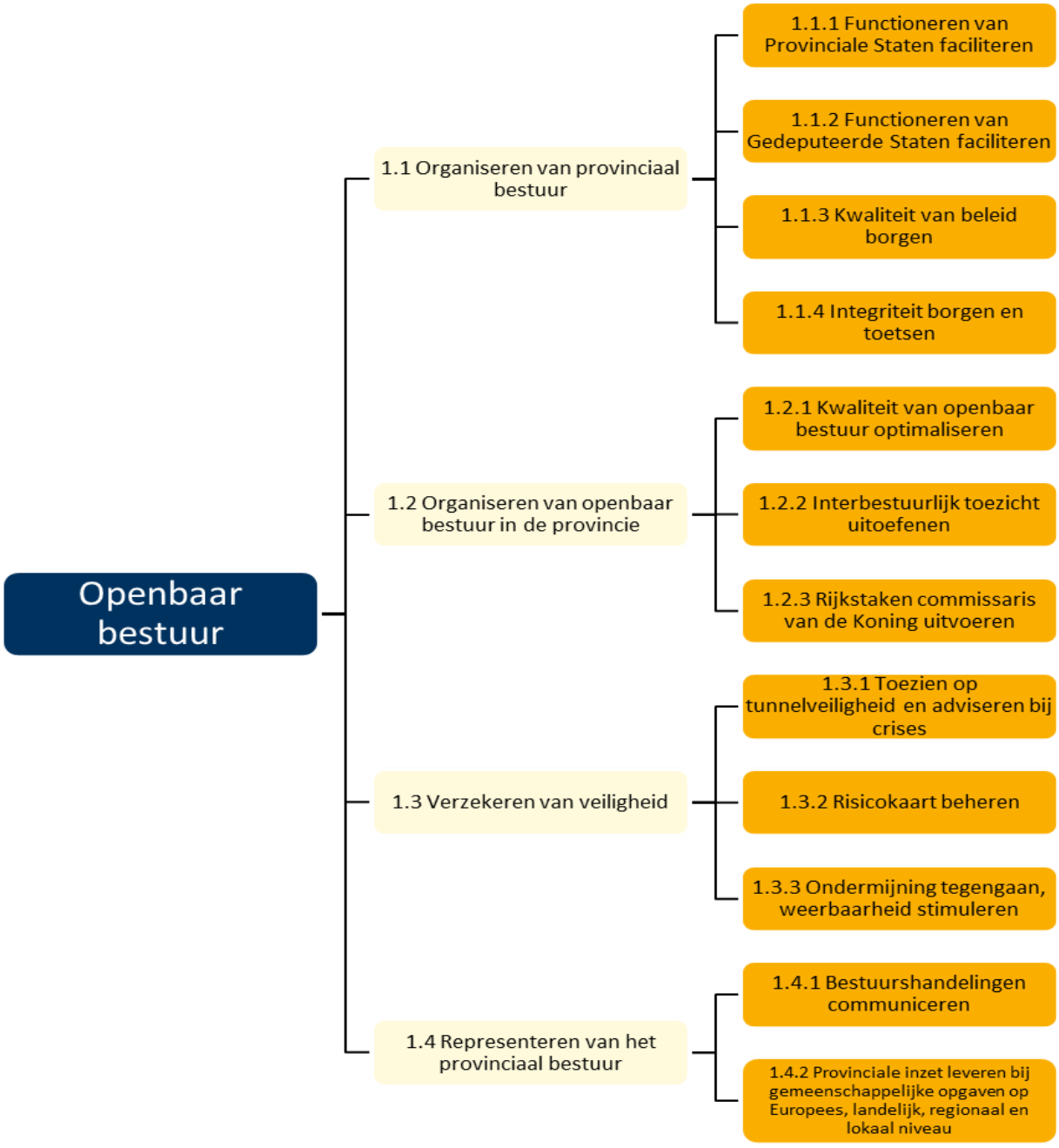
Financiële begroting en meerjarenraming

De financiële begroting heeft tot doel om meer inzicht te verschaffen in de financiële positie van de provincie en bestaat voornamelijk uit financiële tabellen, waarvan de meeste door het BBV voorgeschreven zijn.

2. Programma's

Programma 1 Openbaar bestuur

Doelenboom

Maatschappelijk doel

Inwoners van Noord-Holland moeten kunnen rekenen op een goed functionerend bestuur. Wij zetten daar op in door de financiële handel en wandel van gemeenten strak te volgen, regelmatig te overleggen met gemeentebesturen, duidelijk te communiceren over wat we zelf doen en door het vertegenwoordigen van de Noord-Hollandse belangen in Europa en Den Haag.

Wettelijk beleidskader

- Gemeentewet
- Provinciewet
- Wet revitalisering generiek toezicht
- Wet gemeenschappelijke regelingen
- Intrekkingswet WGR+
- Wet algemene regels herindeling
- Beleidskader gemeentelijke herindeling, BZK, 2018
- Ambtsinstructies commissaris van de Koning
- Wet veiligheidsrisico's
- Wet Bibob
- Wet aanvullende regels veiligheid wegtunnels (Warvw)
- Regeling provinciale risicokaart
- Registratiebesluit externe veiligheid
- Wet milieubeheer
- Besluit externe veiligheid inrichtingen (BEVI)

Provinciaal beleidskader

- Ruimtelijke-economische Actie-Agenda-2016-2020 (MRA)
- Europastrategie Noord-Holland 2017-2021
- IBT-beleid 2018-2021, inclusief Uitvoeringsplan 2018 en 2019/2020
- Verordening systematische toezichtinformatie Noord-Holland
- Gemeenschappelijk Financieel Toezichtkader 2020 (GTK 2020)
- Aanvullend beleidskader voor het interbestuurlijk archieftoezicht
- Beleidskader indeplaatsstelling bij taakverwaarlozing
- Instellingsbesluit Eenheid Screening en Bewakingsaanpak 2019
- Beleidsregel Wet Bibob Noord-Holland 2019
- Gedragscode integriteit voor Statenleden, duo-commissieleden, gedeputeerden en de commisaris van de Koning van de provincie NH 2012
- Regeling gedragscode ambtelijke integriteit
- Regeling melden vermoeden misstand
- Agenda toekomst van het toezicht

Budgettabel 2021 (x € 1.000)

Beleidsdoel		Lasten	Baten	Saldo van baten en lasten	Onttrekking aan reserves	Stortingen	Saldo t.l.v. algemene middelen
1.1	Organiseren van provinciaal bestuur	11.957	50	11.907	0	0	11.907
1.2	Organiseren van openbaar bestuur in de provincie	4.475	43	4.432	0	0	4.432
1.3	Verzekeren van veiligheid	759	0	759	0	0	759
1.4	Representeren van het provinciaal bestuur	4.351	0	4.351	1.604	0	2.747
	Totaal	**21.542**	**93**	**21.449**	**1.604**	**0**	**19.845**

Verbonden partijen

Programma	OD	Verbonden partij	Doel
1	1.1.1	Randstedelijke Rekenkamer	Rekenkamerfunctie
1	1.4.2	Interprovinciaal Overleg	Belangenbehartiging provincies

*Verdere informatie is te vinden in de paragraaf verbonden partijen

Beleidsindicatoren

Effect-indicator	Peildatum	Meeteenheid	Gerealiseerd Noord-Holland	Nederland	Opmerkingen
Opkomst bij Tweede Kamerverkiezingen	2017	Percentage	83%	82%	BBV-Indicator
Opkomst bij Provinciale Statenverkiezingen	2019	Percentage	56%	56%	BBV-Indicator
Opkomst bij gemeenteraadsverkiezingen	2018	Percentage	54%	55%	BBV-Indicator
Gemeenten onder preventief financieel toezicht	2019	Aantal	0	4	BBV-Indicator

1.1 Organiseren van provinciaal bestuur

Onze rol
Het hoogste orgaan binnen de provincie wordt gevormd door Provinciale Staten. Zij vervullen een volksvertegenwoordigende, kaderstellende en controlerende rol richting het college van Gedeputeerde Staten, het dagelijks bestuur van de provincie. Daarbij schept de Statengriffie de voorwaarden voor het (duaal) functioneren en het waarmaken van de kwalitatieve en kwantitatieve ambities van Provinciale Staten.

Samenwerkingspartners
Provinciale Staten, Gedeputeerde Staten en de commissaris van de Koning werken samen met gemeenten, gemeenschappelijke regelingen, waterschappen, inwoners, bedrijven, organisaties en de media.

1.1.1 Functioneren van Provinciale Staten faciliteren

Toelichting
De Statengriffie ondersteunt Provinciale Staten (PS). Tot de taken van de Statengriffie behoren onder andere: het faciliteren van PS- en commissievergaderingen, het ondersteunen van de agendacommissie en het Presidium. De activiteiten van Provinciale Staten worden zichtbaar gemaakt via live-uitzendingen van de Staten- en commissievergaderingen en via de website, in persberichten en sociale media.

Jaarlijks nodigen Provinciale Staten van Noord-Holland iemand uit de wereld van kunst, wetenschap of religie uit de Willem Arondéuslezing te houden. Met de lezing willen Provinciale Staten de herinnering aan deze kunstenaar en verzetsstrijder levend houden.

Provinciale Staten hebben in 2019 de Ribbius Peletier penning ingesteld vanwege 100 jaar vrouwenkiesrecht. Nog 3 jaar ontvangt elk jaar een andere persoon deze penning.

De Statengriffie is voornemens om in 2021 enkele nieuwe activiteiten te organiseren: 'Gast van de Statenbijeenkomsten', specifiek voor gemeenteraden, als dat past gezien de beperkingen vanwege corona. Bij een 'Gast van de Statenbijeenkomst' voor gemeenteraadsleden ontvangen de Staten op de dag van de Provinciale Statenvergadering raadsleden van een gemeenteraad of een regio. De raadsleden worden ontvangen door de commissaris van de Koning en Statenleden, zij krijgen een rondleiding, gaan in gesprek en lunchen met Statenleden en eventueel gedeputeerden. Daarna volgen zij desgewenst een deel van de PS-vergadering. In overleg kan hiervoor ook een inhoudelijk programma worden voorbereid.

De Statengriffie treft daarnaast voorbereidingen voor Anno X: een mediaprogramma voor en door jongeren. Studenten maken videorapportages voor social media en TV, aan de hand van provinciale vraagstukken. Dit mediaprogramma is geschikt om jongeren te betrekken en veel jongeren te bereiken, ook als er beperkende maatregelen gelden vanwege corona.

De Randstedelijke Rekenkamer voert jaarlijks diverse onderzoeken uit, gevraagd en ongevraagd.

Centraal voor deze collegeperiode staat dat de provincie vooral mét haar partners samenwerkt aan opgaven. We maken, in nauw overleg met Provinciale Staten, een agenda voor bestuurlijke vernieuwing en burgerparticipatie. De agenda bestuurlijke vernieuwing richt zich zowel op de samenwerking tussen GS en PS, als op het stimuleren en vergroten van burgerparticipatie. GS steven naar een transparante bestuurscultuur en willen PS beter betrekken bij beleidsontwikkeling. Het doel is de rol van de Staten te versterken en de samenwerking tussen PS en GS te verbeteren.

Operationeel doel 1.1.1 Functioneren van Provinciale Staten faciliteren

Indicator	Meeteenheid	Gerealiseerd	Streefwaardes				
		2019	2020	2021	2022	2023	2024
Organiseren en afhandelen van vergaderingen voor Provinciale Staten	Aantal	12	12	12	12	12	12
Organiseren van de uitreiking van de Ribbius Peletierpenning	Aantal	1	1	1	1	1	1
Rapporten van de Randstedelijke Rekenkamer	Aantal	1	3	3	3	3	3
Organiseren van "Gast van de Staten" bijeenkomsten	Aantal	nvt	6	6	6	6	6

1.1.2 Functioneren van Gedeputeerde staten faciliteren

Toelichting

Hier worden de kosten van het faciliteren van Gedeputeerde Staten verantwoord. Het betreft onder meer secretariële en administratieve ondersteuning, het vervoer van de GS-leden en het organiseren en uitvoeren van representatieve bijeenkomsten.

1.1.3 Kwaliteit van beleid borgen

Toelichting

Voor een goed functionerend openbaar bestuur is het belangrijk om aan alle fasen van de beleidscyclus een robuust en op feiten gebaseerde invulling en onderbouwing te geven. Daarom is het essentieel te beschikken over actuele informatie en data. Dat maakt onderbouwde beleidskeuzes mogelijk en zo verantwoorden we de effectiviteit van het gevoerde beleid. Daarnaast maakt deze informatie het (tussentijds) bijsturen van beleid mogelijk dat gericht is op het realiseren van onze provinciale doelen en op het optimaal bijdragen aan maatschappelijke opgaven.

Uit te voeren activiteiten zijn:

1. Het (vraaggestuurd) uitvoeren van beleidsevaluaties. Met beleidsevaluaties wordt de effectiviteit van het gevoerde beleid achteraf inzichtelijk gemaakt voor PS en voor de inwoners van Noord-Holland. Ook bieden beleidsevaluaties input voor de ontwikkeling van nieuw beleid. Provinciale subsidieregelingen worden eens per vier jaar volgens de wet (art. 4:24 AwB) op doeltreffendheid geëvalueerd conform het door PS vastgestelde Evaluatiekader Subsidies.
2. Het inzetten en adviseren over de inzet van actuele (geo)data voor een goed onderbouwde besluitvorming van (nieuw of aangepast) beleid. De provincie verzamelt data, analyseert data en maakt beleidsdata en -informatie (onder meer big data) geografisch inzichtelijk. De data wordt ingezet bij de ontwikkeling en/of aanpassing van beleid. Daarnaast wordt data en informatie gedeeld met externen. Dat gebeurt onder meer via het (geo)dataportaal (https://maps.noord-holland.nl/dataportaal) en door datavisualisaties en dashboards. Daarnaast zorgt de provincie ook voor actuele en betrouwbare beleidsinformatie door het inrichten en beheren van de wettelijk verplichte basisregistraties en meetnetten. Dit gebeurt mede door publicatie van de provinciale plannen op Ruimtelijkeplannen.nl en door borging van de verplichte gegevenslevering aan landelijke voorzieningen en het Europese INSPIRE-initiatief.
3. Het monitoren van beleid ten behoeve van eventuele bijstelling van beleid. Door het ontwikkelen van nieuwe monitors en het actualiseren van bestaande monitors.

Operationeel doel 1.1.3 Kwaliteit van beleid borgen

Indicator	Meeteenheid	Gerealiseerd	Streefwaardes				
		2019	2020	2021	2022	2023	2024
Uitgevoerde beleidsonderzoeken en -evaluaties	Aantal	5	5	5	5	5	5
Opgestelde en geactualiseerde op data- en gis-analyse gebaseerde viewers en dashboards	Aantal	5	5	5	5	5	5
Uitgevoerde monitors	Aantal	5	5	5	5	5	5

1.1.4 Integriteit borgen en toetsen

Toelichting

De integriteit van het openbaar bestuur, in het bijzonder bij het handelen van de provincie Noord-Holland zelf, is van groot belang.

De provincie voert diverse integriteitsonderzoeken uit. Deze kunnen vallen onder de Wet Bibob (Wet bevordering integriteitsbeoordeling door het openbaar bestuur). In het kader van deze wet worden de volgende natuurlijke personen en rechtspersonen onderzocht: aanvragers en houders van omgevingsvergunningen (milieudeel), inschrijvers van aanbestedingen in de sectoren Bouw, ICT en Milieu, aanvragers of ontvangers van subsidies en participanten aan vastgoedtransacties. Als er sprake is van een ernstig gevaar dat een vergunning, subsidie, opdracht of vastgoedtransactie mede wordt of zal worden misbruikt, dan wel zal worden gebruikt om strafbare feiten te plegen, wordt de relatie verbroken of niet aangegaan. Indien nodig wordt nader advies ingewonnen bij het Landelijk Bureau Bibob. Met de Bibob-toetsen wordt de integriteit van het handelen van het provinciebestuur gewaarborgd. De toetsen worden risicogestuurd uitgevoerd. De provincie Noord-Holland voert op verzoek ook onderzoeken op grond van de Wet Bibob uit voor de provincies Utrecht en Flevoland en incidenteel voor Noord-Hollandse gemeenten.

Voor de provinciale organisatie is een coördinator integriteit aangesteld. Dit om integer handelen blijvend onder de aandacht te houden en om eventueel voorkomende dilemma's op het terrein van integriteit mee te bespreken. De provincie wil verder een goed en veilig werkklimaat bieden. Daarom wordt een actief beleid gevoerd om gewenst gedrag te bevorderen en ongewenst gedrag tegen te gaan. De provinciale organisatie beschikt over 2 interne vertrouwenspersonen en 1 externe vertrouwenspersoon.

Operationeel doel 1.1.4 Integriteit borgen en toetsen

Indicator	Meeteenheid	Gerealiseerd	Streefwaardes				
		2019	2020	2021	2022	2023	2024
Aantal uitgevoerde Bibobtoetsen	Aantal	116	100	100	100	100	100

Budgettabel (x € 1.000)

Beleidsdoel 1.1

	Lasten	Rekening 2019	Begroot 2020	Begroot 2021	Begroot 2022	Begroot 2023	Begroot 2024
1.1.1	Functioneren van Provinciale Staten faciliteren	3.868	4.150	4.060	4.100	4.095	4.115
1.1.2	Functioneren van Gedeputeerde staten faciliteren	3.036	4.007	3.912	3.912	3.912	3.912
1.1.3	Kwaliteit van beleid borgen	2.795	3.489	3.288	3.328	3.328	3.328
1.1.4	Integriteit borgen en toetsen	626	697	697	697	697	697
	Totaal lasten	10.326	12.343	11.957	12.037	12.032	12.052
	Totaal baten	-280	-50	-50	-50	-50	-50
	Saldo van baten en lasten	10.046	12.293	11.907	11.987	11.982	12.002
	Stortingen						
	Onttrekkingen						
	Resultaat	**10.046**	**12.293**	**11.907**	**11.987**	**11.982**	**12.002**

1.2 Organiseren van openbaar bestuur in de provincie

Onze rol
De provincie heeft een taak om de kwaliteit van andere overheden, zoals gemeenten en waterschappen, te bevorderen en te borgen.

Samenwerkingspartners
Gedeputeerde Staten en de commissaris van de Koning voeren hun taken in nauw overleg uit met de gemeenten, gemeenschappelijke regelingen, waterschappen en het Rijk.

Prioriteiten

- In het jaar 2019 is de verkenning gestart met gemeenten binnen de 8 bestuurlijke regio's over het samen opstellen van regionale samenwerkingsagenda's met de provincie. In de jaren 2020 t/m 2023 worden de samenwerkingsagenda's - daar waar van toegevoegde waarde - ingevuld en vastgesteld. De opgave staat daarbij centraal en de schaal waarop de opgaven opgepakt moeten worden kan variëren.

1.2.1 Kwaliteit van openbaar bestuur optimaliseren

Toelichting

De provincie is (mede)verantwoordelijk voor de kwaliteit van het lokale bestuur. Gemeentelijke opgaven hebben steeds vaker een regionaal karakter. Vanuit deze wettelijke rol en tegen deze achtergrond vinden wij het van belang dat gemeenten en regio's over voldoende bestuurskracht beschikken. Om dit te bereiken stimuleren we regionale samenwerking en voeren we bestuurlijk overleg met zowel individuele gemeenten als in regionaal verband. Indien noodzakelijk starten we een provinciale arhi-procedure (Wet algemene regels herindeling). De provincie Noord-Holland is ook nauw betrokken bij de regionale samenwerking in het kader van de Metropoolregio Amsterdam (MRA). Deze MRA-samenwerking is in 2019 geëvalueerd. Met onze financiële bijdrage aan het Convenant Versterking MRA dragen we bij aan het optimaliseren van het openbaar bestuur op Metropoolniveau. Daarnaast voeren we in voorkomende gevallen strategische verkenningen uit.

Operationeel doel 1.2.1 Kwaliteit van openbaar bestuur optimaliseren

Indicator	Meeteenheid	Gerealiseerd	Streefwaardes				
		2019	2020	2021	2022	2023	2024
Bestuurlijke gesprekken gevoerd	Aantal	20	24	20	20	20	20
Adviezen over herindelingen aan minister van BZK gegeven	Aantal	2	3	0	0	0	0

1.2.2 Interbestuurlijk toezicht uitoefenen

Toelichting

De provincie draagt met het interbestuurlijk toezicht bij aan het juist uitvoeren van wettelijke taken door gemeenten, waterschappen en gemeenschappelijke regelingen. De provincie levert hiermee een bijdrage aan de kwaliteit van het openbaar bestuur. Met het systematische toezicht op de risicodomeinen: Financiën, Omgevingsrecht, Archief- en Informatiebeheer en Huisvesting verblijfsgerechtigde asielzoekers, bevordert de provincie het streven naar een gezonde en veilige

leefomgeving voor mens en natuur. De daarvoor noodzakelijke randvoorwaarden zijn: goed informatie- en financieel beheer.

De wijze waarop Gedeputeerde Staten toezicht houden, is neergelegd in de beleidsnota IBT 2018-2021 (met uitzondering van het financieel toezicht op de waterschappen). In 2021 zal een opvolgende IBT beleidsnota worden opgesteld voor de periode 2022-2025 . De thema-onderzoeken en praktijktoetsen zijn opgenomen in het een- (2019) of tweejaarlijks (2019-2020) Uitvoeringsplan. Na uitvoering van een volgende risicoanalyse zullen in 2021 nieuwe themaonderzoeken worden gehouden.

De jaarlijkse oordelen over de taakuitvoering van de gemeenten worden gepubliceerd.

Operationeel doel 1.2.2 Interbestuurlijk toezicht uitoefenen

Indicator	Meeteenheid	Gerealiseerd	Streefwaardes				
		2019	2020	2021	2022	2023	2024
Alle gemeenten/gemeenschappelijke regelingen beoordeeld a.d.h.v. vastgesteld toezichtregime en waterschappen beoordeeld	Percentage	100%	100%	100%	100%	100%	100%
In Uitvoeringsplan bepaalde verdiepingsonderzoeken en praktijktoetsen uitgevoerd	Percentage	100%	100%	100%	100%	100%	100%
Toezichtoordelen over voorgaand jaar gepubliceerd	Percentage	100%	100%	100%	100%	100%	100%

1.2.3 Rijkstaken commissaris van de Koning uitvoeren

Toelichting

Over de uitvoering van zijn rijkstaken is de commissaris van de Koning verantwoording verschuldigd aan de minister van BZK. Bij de afhandeling van verzoeken om bemiddeling van inwoners aan de commissaris van de Koning wordt standaard gebruik gemaakt van de methodiek van hoor en wederhoor. Voor de advisering over Koninklijke onderscheidingen wordt gewerkt met LINT, een digitaal systeem, waar gemeenten, provincies en Rijk gezamenlijk gebruik van maken. In geval van een bestuurlijke integriteitskwestie kan de commissaris van de Koning adviseren en bemiddelen en daarbij besluiten tot een zelfstandig integriteitsonderzoek. De commissaris beoogt om gedurende zijn ambtsperiode (1 januari 2019 – 1 januari 2025) iedere gemeente in Noord-Holland ten minste eenmaal te bezoeken. Er wordt uitgegaan van een totaal van 47 gemeenten waarvan er al 9 in 2019 zijn bezocht. In verband met de uitbraak van het coronavirus wijkt het aantal bezoeken voor 2020 af ten opzichte van de overige jaren. Voorts wordt door de commissaris van de Koning met alle burgemeesters en dijkgraven in Noord-Holland reguliere gesprekken gehouden.

Operationeel doel 1.2.3 Rijkstaken commissaris van de Koning uitvoeren

Indicator	Meeteenheid	Gerealiseerd	Streefwaardes				
		2019	2020	2021	2022	2023	2024
Ambtsbezoeken in alle gemeenten Noord-Holland tot einde ambtsperiode in 2025	Aantal	9	3	9	9	9	9

Budgettabel (x € 1.000)

Beleidsdoel 1.2

	Lasten	Rekening 2019	Begroot 2020	Begroot 2021	Begroot 2022	Begroot 2023	Begroot 2024
1.2.1	Kwaliteit van openbaar bestuur optimaliseren	1.877	2.101	1.874	1.874	1.874	1.874
1.2.2	Interbestuurlijk toezicht uitoefenen	1.604	1.547	1.547	1.547	1.547	1.547
1.2.3	Rijkstaken commissaris van de Koning uitvoeren	764	1.054	1.054	1.054	1.054	1.054
	Totaal lasten	4.245	4.702	4.475	4.475	4.475	4.475
	Totaal baten	-41	-43	-43	-43	-43	-43
	Saldo van baten en lasten	4.204	4.659	4.432	4.432	4.432	4.432
	Stortingen						
	Onttrekkingen						
	Resultaat	**4.204**	**4.659**	**4.432**	**4.432**	**4.432**	**4.432**

1.3 Verzekeren van veiligheid

Onze rol

De commissaris van de Koning is op basis van zijn ambtsinstructie belast met het toezicht op en het bevorderen van de bestuurlijke samenwerking in crisisbeheersing en veiligheidszorg.

Ten aanzien van de aanpak van ondermijning en het stimuleren van weerbaarheid openbaar bestuur vervult de provincie vooral een rol als verbinder en facilitator.

Samenwerkingspartners

Omdat in de veiligheidszorg de bestuurlijke samenwerking centraal staat, wordt op dit domein samengewerkt met de Noord-Hollandse gemeenten en met de veiligheidsregio's. Bij de gemeenten wordt in het bijzonder samengewerkt met de burgemeesters. Deze hebben in de gemeenten de zorg voor openbare orde, veiligheid en integriteit. Voor het tegengaan van ondermijning wordt ook met de drie Regionale informatie- en expertisecentra in Noord-Holland (het RIEC Noord-Holland, het RIEC Amsterdam-Amstelland en het RIEC Midden-Nederland), het Openbaar Ministerie en het Rijk (Ministeries van J&V en BZK) samengewerkt.

Prioriteiten

- Coronacrisis: vanuit zijn toezichthoudende rol treedt de commissaris van de Koning voornamelijk op als facilitator en verbinder. De acties die prioriteit hebben zijn het bevorderen van de bestuurlijke en ambtelijke samenwerking tussen veiligheidsregio's, gemeenten, burgemeesters en overige instanties (vervoersbedrijven, reisbranche, financiële instellingen) voor wie de herstelfase van de coronacrisis impact heeft. Door de

organisatie van bestuurlijke bijeenkomsten en het opzetten van een netwerktafel kunnen partijen met elkaar ideeën uitwisselen over thema's als: financiële situatie van gemeenten, toename schulden particulieren en overheden, (jeugd)zorg, politie, handhaving en toezicht.

- Ondermijning: de acties van de commissaris van de Koning die prioriteit hebben op het ondermijningsgebied hebben betrekking op het vergroten van de interne weerbaarheid door in te zetten op een brede bewustwording van de eigen kwetsbaarheid op integriteitsgebied. En op het bevorderen van de lokale weerbaarheid; de commissaris kan ondersteuning bieden bij het (verder) inzichtelijk krijgen van de eigen weerbaarheid van gemeenten door het organiseren van bestuurlijke overleggen met als thema ondermijning.

1.3.1 Toezien op tunnelveiligheid en adviseren bij crises

Toelichting

Tunnelveiligheid
Om het toezicht op de tunnelveiligheid onafhankelijk van het reguliere beheer van provinciale tunnels te organiseren is de functie van de wettelijk voorgeschreven tunnelveiligheidsbeambte ondergebracht bij het Kabinet van de commissaris van de Koning. Aan het toezicht op de tunnelveiligheid wordt onder andere invulling gegeven via jaarlijkse onderzoeken die worden uitgevoerd door externe deskundigen. Het betreft de Waterwolftunnel en de Abdijtunnel.

Toezien op crises
De commissaris geeft invulling aan zijn toezichthoudende rol op de bestuurlijke samenwerking in crisisbeheersing en veiligheidszorg, door regelmatig netwerkbijeenkomsten te organiseren over een actueel veiligheidsthema, waarbij alle organisaties en instellingen die bij dat thema zijn betrokken worden uitgenodigd. Daarnaast worden de vergaderingen van het algemeen bestuur van de veiligheidsregio's in Noord-Holland bijgewoond door een liaison van de commissaris van de Koning. De commissaris van de Koning ziet ten tijde van een crisis, op grond van de Wet veiligheidsregio's, toe op de samenwerking in de regionale beleidsteams en kan daarbij een aanwijzing geven indien de taakuitvoering tekort schiet. Ook heeft de commissaris van de Koning een rol bij het bevorderen van de bestuurlijke samenwerking door veiligheidsregio's met andere overheden.

Operationeel doel 1.3.1 Toezien op tunnelveiligheid en adviseren bij crises

Indicator	Meeteenheid	Gerealiseerd	Streefwaardes				
		2019	2020	2021	2022	2023	2024
Organisatie netwerkbijeenkomsten ambtelijk en bestuurlijk	Aantal	4	4	4	4	4	4
Vergaderingen van het Algemeen Bestuur van veiligheidsregio's in NH zijn door liaison van de commissaris van de Koning bijgewoond	Percentage	100%	100%	100%	100%	100%	100%

1.3.2 Risicokaart beheren

Toelichting

Met de Risicokaart krijgen burgers een overzicht van risico's in hun omgeving die kunnen leiden tot rampen en ongevallen. Op grond van de Regeling provinciale Risicokaart maken en beheren de provincies de Risicokaart.

Omdat de uitvoering van deze wetgeving - naast de provincie - ligt bij gemeenten en omgevingsdiensten dient voor het actueel houden van de gegevens in de Risicokaart, daarmee nauw te worden samengewerkt. Hierbij is de Risicokaart afhankelijk van de input van deze organisaties.

De provincie draagt zorg voor het actueel houden van de risico's van overstromingen. Voor de productie en vormgeving van de Risicokaart wordt in IPO-verband samengewerkt met de andere provincies. Voor het technische beheer en de doorontwikkeling van de Risicokaart wordt een jaarlijkse bijdrage aan het IPO verstrekt.

1.3.3 Ondermijning tegengaan, weerbaarheid stimuleren

Toelichting

Zoals opgenomen in het coalitieakkoord blijft de provincie strijden tegen alle vormen van ondermijnende criminaliteit. Deze ambitie is in het voorjaar van 2020 vertaald in de Agenda Weerbaar NH. In deze agenda richten we ons op de preventieve kant van de aanpak van ondermijning. We werken langs drie lijnen aan een vergroting van de weerbaarheid binnen de geografische grenzen van Noord-Holland. Allereerst is er de weerbaarheid van de provinciale organisatie zelf. Deze lijn ziet toe op brede bewustwording van potentiële kwetsbaarheden, inherent aan het provinciale werk. Daarnaast voorziet de agenda in een lijn die toeziet op de vertaling van het ondermijningsvraagstuk naar verschillende provinciale opgaven. Ten derde ondersteunen we gemeenten in het verder inzichtelijk krijgen van de eigen weerbaarheid.

Een aantal activiteiten uit de Agenda weerbaar Noord-Holland heeft in 2020 vanwege de coronacrisis vertraging opgelopen en wordt daardoor naar achteren doorgeschoven. De begroting voor 2020 is daarom met € 300.000 naar beneden bijgesteld (zie tweede begrotingswijziging 2020). De begroting 2021 wordt met € 300.000 opgehoogd om de uitgestelde activiteiten vanuit de Agenda weerbaar Noord-Holland in 2021 alsnog uit te kunnen voeren.

Operationeel doel 1.3.3 Ondermijning tegengaan, weerbaarheid stimuleren

Indicator	Meeteenheid	Gerealiseerd	Streefwaardes				
		2019	2020	2021	2022	2023	2024
Activiteiten conform actieplan interne weerbaarheid (als vervolg op het provinciale weerbaarheidsbeeld) uitgevoerd	Percentage	nvt	100%	100%	100%	100%	100%
Bij gemeenten uitgevoerde quick scans	Aantal	10	10	10	10	10	10

Budgettabel (x € 1.000)

Beleidsdoel 1.3

	Lasten	Rekening 2019	Begroot 2020	Begroot 2021	Begroot 2022	Begroot 2023	Begroot 2024
1.3.1	Toezien op tunnelveiligheid en adviseren bij crises	120	177	177	177	177	177
1.3.2	Risicokaart beheren	102	132	132	132	132	132
1.3.3	Ondermijning tegengaan, weerbaarheid stimuleren	302	316	450	150	150	0
	Totaal lasten	524	625	759	459	459	309
	Totaal baten	0	0	0	0	0	0
	Saldo van baten en lasten	524	625	759	459	459	309
	Stortingen						
	Onttrekkingen						
	Resultaat	**524**	**625**	**759**	**459**	**459**	**309**

1.4 Representeren van provinciaal bestuur

Rol

De inwoners van Noord-Holland moeten kunnen rekenen op een bestuur dat hen serieus neemt, een betrouwbaar bestuur, met een luisterend oor, en een besluitvaardig bestuur dat duidelijk is in zijn gekozen koers. Daarvoor is het belangrijk dat zowel inwoners als partners weten wat de provincie doet en dat zij invloed kunnen uitoefenen op het beleid.

Samenwerkingspartners

In communicatie en belangenbehartiging werkt de provincie samen met partners. In onze communicatie staan de Noord-Hollanders centraal. Hen willen we zo goed mogelijk informeren en betrekken. Daar waar mogelijk doen we dat in samenwerking met partners, bijvoorbeeld in projecten. Ook laten wij in onze media partners en inwoners aan het woord. De belangenbehartiging in Den Haag, Brussel of in de Metropoolregio Amsterdam gebeurt samen met andere overheden, gemeenten, provincies, Rijk, waterschappen en het maatschappelijk middenveld. Zo brengen we onze gezamenlijke opgaven krachtiger onder de aandacht.

1.4.1 Bestuurshandelingen communiceren

Toelichting

De provincie wil haar zichtbaarheid vergroten, zodat bekendheid met en vertrouwen in het werk van de provincie toeneemt. Zo zijn de Noord-Hollanders goed geïnformeerd over wat we doen. Zij kunnen zo het beleid en de uitvoering daarvan beoordelen en beïnvloeden.

Wij hebben daartoe in 2020 een nieuwe communicatiestrategie opgesteld. De belangrijkste ontwikkeling die we deze coalitieperiode centraal zetten is verbinding. Samen aan de slag. Voortdurend in gesprek, zodat iedereen gehoord wordt en zijn inbreng kan leveren. Met deze communicatiestrategie groeien we door van een zendende provincie naar een provincie die in verbinding is. We vergroten de participatie van onze bewoners, verstevigen ons ambassadeurschap en monitoren actiever wat er speelt en vertalen dat naar concrete acties.

In deze coalitieperiode gaan we zowel online als offline continu in gesprek, bijvoorbeeld via sociale media, tijdens bijeenkomsten, op door de provincie gesponsorde evenementen en door op bezoek te gaan op scholen. We vergroten de participatie van bewoners, bijvoorbeeld door middel van inwonerspanels, participatiecampagnes en (online) platforms. Om het gesprek goed aan te kunnen gaan, is het belangrijk te weten wat er in Noord-Holland speelt. We monitoren daarom in een zogenaamde 'newsroom' dagelijks over welke onderwerpen er wordt gesproken op sociale media, waar de traditionele media aandacht aan besteden en naar welke onderwerpen er wordt gezocht op onze website.

Daarnaast starten we in 2021 met de vernieuwing van het intranet voor medewerkers. Dit wordt ontwikkeld tot centrale werkplek die toegang biedt tot alle applicaties. We professionaliseren en verdiepen de relaties met stakeholders. En we gaan door met het sponsoren van provinciale evenementen, waarbij we extra aandacht geven aan duurzaamheid, dierenwelzijn en diversiteit.

1.4.2 Provinciale inzet leveren bij gemeenschappelijke opgaven op Europees, landelijk, regionaal en lokaal niveau

Toelichting

Samen krijg je meer voor elkaar dan alleen. Noord-Holland werkt daarom in Den Haag en Brussel samen met andere provincies en regio's. Om door gezamenlijkheid meer invloed uit te oefenen op de beleidsontwikkeling en om van elkaar te leren en kennis uit te wisselen. Gedeputeerde Zaal is namens Noord-Holland plv. lid van het Comité van de Regio's, dat de Europese Commissie, het Europees Parlement en de Europese Raad adviseert over Commissievoorstellen. Noord-Holland is lid van de Conference of Peripheral Maritime Regions of Europe (CPMR, het netwerk van Europese maritieme regio's). Gedeputeerde Loggen is vicepresident van CPMR en voorzitter van de Climate Taskforce van CPMR. De grootte en deskundigheid van CPMR zorgt ervoor dat dit een invloedrijke partij is in Brussel. Inhoudelijk ligt de nadruk op maritieme onderwerpen, klimaat en energie, cohesiebeleid, transport en de positie van regio's in de Europese Unie.

Noord-Holland heeft een ambtelijk Europateam om relevante Europese ontwikkelingen tijdig te signaleren en om te lobbyen voor Noord-Hollandse belangen. Hiervoor zijn ook permanent twee leden van het Europateam in Brussel gevestigd. Tevens houdt het Europateam zich bezig met het coördineren van Europese subsidies. Daarnaast is er een adviseur Public Affairs in Den Haag, die de schakel is tussen het provinciebestuur en de Tweede Kamer. Verder is de provincie lid van het Interprovinciaal Overleg (IPO), dat de belangen van de twaalf provincies behartigt bij het Rijk en in Europa. Binnen het MRA-verband is de provincie ook betrokken bij de uitvoering van het MRA-convenant. Ten slotte zijn de regiomanagers het eerste aanspreekpunt voor de Noord-Hollandse gemeenten en regionale partners en zij zorgen ervoor dat de contacten tussen de regio én de provincie op de inhoudelijke dossiers goed worden gelegd.

Operationeel doel 1.4.2 Provinciale inzet leveren bij gemeenschappelijke opgaven op Europees, landelijk, regionaal en lokaal niveau

Indicator	Meeteenheid	Gerealiseerd	Streefwaardes				
		2019	2020	2021	2022	2023	2024
Aantal (regionale) regionale samenwerkingsagenda's (afhankelijk van afspraken met regio's)	Aantal (cumulatief)	2	2	2	4	6	8

Budgettabel (x € 1.000)

Beleidsdoel 1.4

	Lasten	Rekening 2019	Begroot 2020	Begroot 2021	Begroot 2022	Begroot 2023	Begroot 2024
1.4.1	Bestuurshandelingen communiceren	1.378	1.748	1.318	1.318	1.318	1.000
1.4.2	Provinciale inzet leveren bij gemeenschappelijke opgaven op Europees, landelijk, regionaal en lokaal niveau	4.560	3.976	3.033	2.972	2.372	2.372
	Totaal lasten	5.939	5.724	4.351	4.290	3.690	3.372
	Totaal baten	-12	-12	0	0	0	0
	Saldo van baten en lasten	5.927	5.712	4.351	4.290	3.690	3.372
	Stortingen						
1.4.2	Resv. Cofinanciering Europese projecten	0	0	0	2.000	2.000	0
	Onttrekkingen						
1.4.2	Resv. Cofinanciering Europese projecten	-2.310	-1.192	-1.604	-998	-196	0
	Resultaat	**3.616**	**4.520**	**2.747**	**5.292**	**5.494**	**3.372**

Programma 2 Klimaat en Milieu

Doelenboom

Maatschappelijk doel

De provincie Noord-Holland streeft ernaar om een gezondere fysieke leefomgeving te creëren voor haar inwoners. Wij richten ons op de aspecten van de leefomgeving die binnen ons huidige takenpakket vallen of daaraan raken en waarbij de grootste gezondheidswinst is te behalen. Dit

doen we in samenwerking met onze partners: gemeenten, gezondheidsinstanties, bedrijven en inwoners. We richten ons in onze aanpak van een gezondere leefomgeving op de milieukwaliteiten bodem, (grond)water, lucht, omgevingsveiligheid, geluidbelasting, geur, stof en (ontwikkelingen in) de ondergrond. We voldoen in elk geval aan de wettelijke normen. Waar mogelijk streven we actief naar het versneld behalen van WHO-advieswaarden. We werken gebiedsgericht, met speciale aandacht voor de milieugerelateerde gezondheidsrisico's die samenhangen met de verdichting van het stedelijk gebied en ook breder kijkt naar winst die te behalen valt op andere beleidsvelden.

De provincie Noord-Holland werkt al langer aan een goed woon- en leefklimaat. Bijvoorbeeld bij onze activiteiten op het vlak van bodem, infrastructuur, natuur en (drink)water. Of bij onze inspanningen op het terrein van de luchtkwaliteit of het openbaar vervoer. Maar het behalen van gezondheidswinst is voorheen zelden een belangrijke drijfveer geweest of benoemd als primaire doelstelling. Door dit wel te doen en bestaande activiteiten en programma's op dit punt te actualiseren, ontstaan er mogelijkheden om een aanzienlijke gezondheidswinst te boeken in de provincie Noord-Holland. We monitoren daarvoor de milieukwaliteiten. Gebieden met een hoge milieudruk op één en of meerdere milieukwaliteiten (zogenoemde 'hotspots') brengen we, samen met onze partners en de inwoners, in verschillende projecten gedetailleerder in kaart.

De provincie Noord-Holland is een veelzijdige provincie waar vele functies rondom wonen, werken, recreëren en vervoer samenkomen. Deze diversiteit en dynamiek biedt veel kansen en mogelijkheden voor de provincie en haar inwoners, maar legt ook een milieudruk op de leefomgeving. Bedrijvigheid in de provincie brengt economische groei en tegelijkertijd heeft het ook effect op de leefomgeving. Inwoners van Noord-Holland maken zich daar zorgen om en vragen om een actieve provincie. In sommige regio's, bijvoorbeeld in het IJmondgebied met het daargelegen Tata Steel, staat de kwaliteit van de fysieke leefomgeving onder druk. Er zijn meer factoren die hierop een effect hebben. Naast uitstoot van Tata Steel en andere bedrijven zijn de uitstoot van de scheepvaart, het vliegverkeer, en auto's relevant. En hoewel oa. de luchtkwaliteit de afgelopen jaren verbeterd is, is er ook de komende jaren en decennia nog veel milieu- en gezondheidswinst te behalen. Inwoners van Noord-Holland vragen daar terecht ook om. De provincie Noord-Holland maakt voor de gehele provincie een 'Programma Gezonde Leefomgeving' waarin de activiteiten samenkomen om een brede en grotere gezondheidswinst te behalen. Met het 'Programma Tata Steel 2020-2050 Samenwerken aan een gezondere en veilige IJmond' willen wij in de IJmond concrete gezondheidswinst gaan behalen.

De vergunningverlening, het toezicht en de handhaving, belangrijke instrumenten in de verbetering van de leefomgeving, worden grotendeels in mandaat uitgevoerd door de omgevingsdiensten. In de Nota uitvoering en handhaving staat onze visie voor de VTH-taken en hoe dit kan bijdragen aan een betere uitvoering van de bevoegdheden en taken door de omgevingsdiensten. Zo kunnen deze taken beter bijdragen aan de beleidsdoelen van de provincie en gebiedsgericht worden ingezet, zoals in de IJmond. De omgevingsdiensten voeren deze taken uit binnen de kaders van de Vergunningverlening Toezicht en Handhaving (VTH)-strategieën en op basis van jaarlijkse uitvoeringsprogramma's. Met deze diensten hebben wij een eigenaars- en een opdrachtgever-opdrachtnemer relatie.

Het (nog vast te stellen) Actieprogramma Klimaat loopt tot en met 2023 en is een vertaling van de klimaat-, duurzaamheid- en energietransitie ambities uit het Coalitieakkoord. In het Actieprogramma scherpen wij de klimaatmaatregelen aan die wij als provincie nemen. Deze dragen bij aan het Noord-Hollandse doel om in 2030 op 49 procent reductie van CO2-uitstoot uit te komen. Dat doel sluit aan bij zowel het Parijsakkoord (2015) als de Nederlandse bijdrage daaraan in de vorm van het Klimaatakkoord (2019). Met dit Actieprogramma houden we de regie

over de invulling van de specifieke acties in en door de provincie. Aandachtspunt is het verdelen van de lusten en lasten, gelet op het maatschappelijk draagvlak en de financiële consequenties. Het Actieprogramma Klimaat sluit aan bij de vijf thema's uit het nationale Klimaatakkoord: duurzame elektriciteit, gebouwde omgeving, industrie, landbouw en landgebruik en mobiliteit.

Een belangrijk onderdeel uit het Actieprogramma is de energie-infrastructuur, als randvoorwaarde voor een succesvolle energietransitie. Zowel warmte- als elektriciteit, maar ook CO2 en waterstof worden straks getransporteerd door de ondergrond. De Regionale Energiestrategieën (RES), die in 2020 in concept klaar zijn, krijgen de komende jaren concrete uitwerking. Waterstof is een belangrijk thema, daarmee kan met name de industrie een grote duurzaamheidsslag maken. De havens in het Noordzeekanaalgebied en Den Helder kunnen hier een belangrijke rol in spelen. Een andere grote opgave is de verduurzaming van de bestaande gebouwde omgeving. Als woningen vanaf 2030 – of zoveel eerder als mogelijk - van het aardgas af gaan, moeten er verschillende alternatieven voor aardgas klaar zijn voor concrete toepassing. Het Noord-Hollandse Servicepunt Duurzame energie gaat ook deze periode weer een belangrijke adviesrol vervullen naar gemeenten en hun partners.

We verduurzamen de Greenports door gebruik te maken van duurzame warmtebronnen, en de benodigde CO2 op alternatieve manieren aan te voeren. We zetten actief in op het tegengaan van bodemdaling - een andere grote veroorzaker van de uitstoot van broeikasgassen - met een innovatieprogramma Veen. Grondstoffen hergebruiken we zoveel mogelijk en de voedselvoorziening willen we verduurzamen. Op het gebied van mobiliteit werken wij aan het Regionaal Mobiliteitsplan, waarin veel duurzaamheidsambities samenkomen, zoals het stimuleren van tankstations voor biobrandstoffen

Samen met gemeenten, netbeheerders, havens en andere betrokkenen zoeken wij op al dit soort thema's de komende jaren naar oplossingen. Als provincie geven we daarbij het goede voorbeeld, dus ook de provinciale organisatie en haar vastgoed zijn in uiterlijk in 2030 geheel klimaatneutraal, is de ambitie in het Actieprogramma.

De verduurzaming van de provincie is in toenemende mate een opgave die meerdere inhoudelijke portefeuilles doorsnijdt. Bestuurlijk is daarom sprake van coördinatie op dit thema door een vakgedeputeerde Klimaat en Energie. Financieel ligt de budgetverantwoordelijkheid bij elk van de portefeuillehouders en hun inhoudelijke programma's.

Om de transitie naar een circulaire economie aan te jagen heeft de provincie een zes creatiesporen benoemd. Zo ondersteunt de provincie ondernemers met verschillende (financiële) instrumenten bij het ontwikkelen van circulaire innovaties, werken we in MRA-verband samen om belemmerende wet- en regelgeving weg te nemen, doen we onderzoek naar de ruimtelijke consequenties van een circulaire economie en zetten we in op circulair aanbesteden en inkopen. Vanuit deze invulling heeft de provincie ook een duidelijke, verbindende rol tussen diverse initiatieven en ontwikkelingen bij bedrijven en overheden, van regionaal tot (inter)nationaal

Wettelijk beleidskader

- Klimaatwet

Provinciaal beleidskader

- Omgevingsvisie
- Omgevingsverordening
- Verkenning ondergrondvisie
- Provinciaal Uitvoeringsprogramma Bodemconvenant 2016-2020
- Beleidsregel geurhinder
- Actieplan geluid

Budgettabel 2021 (x € 1.000)

Beleidsdoel		Lasten	Baten	Saldo van baten en lasten	Onttrekking aan reserves	Stortingen	Saldo t.l.v. algemene middelen
2.1	Bevorderen gezonde leefomgeving	38.041	2.635	35.406	8.569	3.619	30.456
2.2	Bijdragen aan de energietransitie	10.279	0	10.279	7.332	10.550	13.497
	Totaal	**48.320**	**2.635**	**45.685**	**15.901**	**14.169**	**43.953**

Verbonden partijen

Programma	OD	Verbonden partij	Doel
2	2.1.2	Omgevingsdienst Flevoland Gooi- en Vechtstreek	Vergunningverlening en handhaving milieutaken.
2	2.1.2	Omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied	Vergunningverlening en handhaving milieutaken.
2	2.1.2	Omgevingsdienst Noord-Holland Noord	Vergunningverlening en handhaving milieutaken.
2	2.1.2	Omgevingsdienst IJmond	Vergunningverlening en handhaving milieutaken.
2	2.1.2	Fonds Nazorg gesloten stortplaatsen Provincie Noord-Holland	Beheer fonds ten behoeve van de nazorg stortplaatsen.
2	2.2.1	Alliander N.V.	Energievoorziening
2	2.2.1	N.V. Afvalzorg Holding	Efficiënt gebruik stortplaatsen
2	2.2.1	Ontwikkelingsfonds Duurzame Energie Provincie Noord-Holland B.V. (ODENH)	Stimulering duurzame energie en ontwikkeling economie
2	2.2.1	SolaRoad B.V.	Verduurzaming van de energiesector

*Verdere informatie is te vinden in de paragraaf verbonden partijen

Beleidsindicatoren

Effect-indicator	Peildatum	Meeteenheid	Gerealiseerd	Opmerkingen
Luchtverontreiniging: Co2-emissie in ton	2017	Aantal	18.567.100	*BBV-Indicator*
Totale productie van hernieuwbare energie in petajoule	2017	Petajoule (PJ)	14,938	*BBV-Indicator*

2.1 Bevorderen gezonde leefomgeving

Onze Rol

De provincie heeft wettelijke taken op het gebied van bodembeheer. Daarnaast is de provincie bevoegd gezag voor vergunningverlening, toezicht en handhaving (VTH) van wetgeving in het fysieke domein (milieu, water en natuur). Op het gebied van luchtkwaliteit heeft de provincie een stimulerende en samenwerkende rol.

Op het terrein van geluid is de provincie verantwoordelijk voor het bewaken van de geluidbelasting van provinciale wegen, en van industrieterreinen van regionaal belang. Tevens is de provincie op basis van de Wet Milieubeheer (en straks de Omgevingswet) bevoegd om stiltegebieden aan te wijzen en regels te stellen inzake het voorkomen of beperken van geluidhinder in stiltegebieden.

Op basis van de Wet milieubeheer heeft de provincie beperkt ruimte om eigen regels te stellen. Die regels stonden in de Provinciale Milieuverordening (PMV). Deze regels zijn inmiddels overgezet naar de eerste versie van de Omgevingsverordening. Dit betreft milieubeschermingsgebieden zoals stiltegebieden, grondwaterbeschermingsgebieden en aardkundige monumenten. Hier zijn regels voor industrieterreinen van provinciaal belang aan toegevoegd. Wanneer de Omgevingswet definitief ingaat, zullen de regels opgaan in de tweede versie van de Omgevingsverordening die is afgestemd op de systematiek van de Omgevingswet.

Bij de besluitvorming over plannen en projecten is het op basis van de Wet milieubeheer verplicht om een Milieueffectrapport (MER) op te stellen. De MER heeft tot doel het milieubelang volwaardig mee te nemen in de afwegingen. De provincie is bevoegd gezag voor de vaststelling en goedkeuring van (provinciale) plannen en projecten waarvoor een MER moet worden opgesteld. De provincie kan ook in het kader van de vergunningverlening bevoegd gezag voor een MER zijn, bijvoorbeeld voor de vergunningen van Tata Steel.

Samenwerkingspartners
Per onderwerp variëren de samenwerkingspartners. De voornaamste partijen op milieugebied zijn het Rijk, gemeenten, waterschappen, omgevingsdiensten, gezondheidsinstanties en bedrijven.

Prioriteiten
- In het coalitieakkoord was reeds aangekondigd dat er een Programma Gezonde Leefomgeving zou worden ontwikkeld. Dit programma vormt een uitbreiding van het milieubeleid en richt zich, naast de bestaande taken die gewoon doorlopen, op het monitoren van de fysieke leefomgeving en het opbouwen van kennis omtrent de gezondheidseffecten van milieuvervuiling.
- Een onderdeel van het milieubeleid dat met de invoering van de Omgevingswet wijzigt, is het bodembeleid. Een deel van de bodemtaken gaat over naar gemeenten en de taakverdeling tussen provincie en gemeente verandert.

Omgevingsfactoren
Mede door de toenemende milieudruk in stedelijk gebied is een andere koers nodig om transities in gang te zetten om op langere termijn duurzaam te kunnen zijn en aan (nieuwe) normen te voldoen. Om de transities mogelijk te maken en kansen te benutten, is het noodzakelijk om nieuwe coalities aan te gaan en daarbij passend instrumentarium te ontwikkelen. Dit zal worden opgepakt in het kader van het Programma Gezonde Leefomgeving.

2.1.1 Luchtkwaliteit verbeteren

Toelichting

Luchtkwaliteit
In de Omgevingsvisie is de ambitie geformuleerd om zo spoedig mogelijk aan de WHO-advieswaarden voor luchtkwaliteit te voldoen. Dit is verder uitgewerkt in het Programma Gezonde Leefomgeving. Daarnaast werken het Rijk en meerdere provincies en gemeenten gezamenlijk aan het uitvoeren van het 'Schone Lucht Akkoord' (SLA), dat op 13 januari 2020 is ondertekend.

Geur
In het kader van de Omgevingswet voert de provincie een verkenning uit naar de toekomst van het geurbeleid. De doelstelling van het provinciale geurbeleid tot nu toe is om toe te werken naar een verwaarloosbare geurhinder in Noord-Holland. Om deze doelstelling te halen is vooral

geïnvesteerd in het toepassen van innovatieve technieken om een beter inzicht te krijgen in de aard en oorzaak van geurgerelateerde klachten. In de Westpoort is de afgelopen jaren een netwerk met elektronische neuzen (‘eNoses’) opgezet. In 2020 is het eNose-netwerk uitgebreid rondom Tata Steel. De provincie heeft plannen om het netwerk van eNoses in 2021 verder uit te breiden, om beter inzicht te krijgen in geurhinder.

Varend ontgassen
Bij de uitvoering van het Milieubeleidsplan is veel energie gestoken in het sturen op een schonere scheepvaart en de lobby richting het Rijk en Europa ten behoeve van strengere emissie-eisen van de binnenvaart. Praktisch gezien heeft dit ertoe geleid dat de provincie Noord-Holland per 1 maart 2017 een verbod op varend ontgassen heeft ingesteld. Handhaving van het provinciaal verbod op varend ontgassen is gekoppeld aan aanwezigheid van een ontgassingsinstallatie. Er lopen momenteel meerdere aanvragen voor ontheffingen voor proefnemingen met mobiele ontgassinginstallaties in de haven van Amsterdam. Het protocol voor toezicht en handhaving is opgesteld met de samenwerkingspartners; dit zijn de Haven Amsterdam, de politie en de Omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied (OD NZKG). Toezicht op varend ontgassen is afhankelijk van het eNose-netwerk. Naar aanleiding van het verbod op varend ontgassen in de Provinciale Milieuverordening is dit eNose-netwerk flink uitgebreid langs het Noordzeekanaal en het Amsterdam-Rijnkanaal. Verdachte meldingen van de eNoses worden doorgegeven aan de politie.

2.1.2 Geluidbelasting bewaken

Toelichting

Geluidbelasting provinciale wegen
Op grond van de Europese Richtlijn Omgevingslawaai dient de provincie iedere vijf jaar een Actieplan geluid op te stellen. Tot nu toe is dit drie keer gebeurd: in 2009, 2014 en 2018. In het Actieplan voor de periode 2018-2022 heeft de provincie haar ambities vastgelegd met betrekking tot het terugdringen van de geluidbelasting door provinciale wegen. Via motie 110 is geld gereserveerd voor het toepassen en onderhouden van aanvullend geluidreducerend asfalt en gevelmaatregelen bij hoogbelaste solitair gelegen woningen boven het vastgestelde ambitieniveau. Het toepassen van geluidreducerend asfalt is gekoppeld aan het onderhoud van de wegvakken. De gevelmaatregelen voor solitair gelegen woningen zullen worden voortgezet in 2021.

In het kader van de Omgevingswet worden er geluidproductieplafonds (GPP’s) bepaald voor de provinciale wegen, zodat onbeheerste groei van geluidbelasting in de toekomst kan worden tegengegaan.

Industrieterreinen van provinciaal belang
In de Omgevingsverordening 2020 zijn vijf industrieterreinen ‘van provinciaal belang’ aangewezen. Dit houdt in dat de provincie bevoegd gezag is voor het geluidzonebeheer binnen de vastgestelde geluidzones van deze industrieterreinen. Onder de Omgevingswet zullen er GPP’s worden vastgesteld voor deze industrieterreinen, om zo de geluidsbelasting op de omgeving te controleren. Om dit te bepalen, zal er onderzoek plaatsvinden door externe experts.

Stiltegebieden
Er zijn 39 stiltegebieden benoemd in de Provinciale Milieuverordening. Hier geldt onder andere een algemene zorgplicht en er zijn gedragsregels opgenomen. In 2016-2017 is een inventarisatie van het beleid uitgevoerd. Momenteel wordt een herziening van het stiltegebiedenbeleid voorbereid, waarbij ook de resultaten van de uitgevoerde inventarisatie zullen worden meegenomen.

Operationeel doel 2.1.2 Geluidbelasting bewaken

Indicator	Meeteenheid	Gerealiseerd	Streefwaardes				
		2019	2020	2021	2022	2023	2024
Sanering geluidbelaste woningen boven 63 dB	Aantal	0	59	59	82	82	82
Extra stil asfalt (in km)	Aantal	0	0,9	1,8	1,8	2,3	4,0

2.1.3 Kwaliteit bodem en ondergrond verbeteren

Toelichting

De provincie richt zich op instandhouding en verbetering van de kwaliteit van bodem en ondergrond. De opgaven zijn:

- De grondwaterkwaliteit ten behoeve van de openbare drinkwatervoorziening beschermen.
- Verontreinigingen van bodem en grondwater saneren ter bescherming van mens en milieu en ter verhoging van de (gewenste) gebruiksmogelijkheden.
- De (toekomst)waarde van de ondergrond inclusief het aardkundig en archeologisch erfgoed beschermen.
- De energiewinning uit de bodem (bijvoorbeeld door geothermie, warmte-koudesystemen en warmtenetten) faciliteren.

Mijnbouwwet

Het Ministerie van Economische Zaken en Klimaat is bevoegd gezag voor vergunningen onder de Mijnbouwwet. Hierbij gaat het bijvoorbeeld om de winning van gas of aardwarmte (geothermie). Vanuit haar adviesrol kijkt de provincie naar de gevolgen van de winning voor onder andere het grondwater en de bovengrondse veiligheid.

Bodemconvenant

In het landelijk bodemconvenant 2016-2020 zijn afspraken vastgelegd tussen Rijk, provincies, gemeenten en hoogheemraadschappen over te bereiken doelen met betrekking tot bodem en ondergrond. Het Rijk levert de financiering. De afspraken uit het convenant blijven in 2021 grotendeels van kracht vanwege uitstel van de inwerkingtreding van de Omgevingswet. De provincie heeft een uitvoeringsprogramma vastgesteld met als belangrijkste doelen: aanpak van spoedlocaties bodemsanering, gebiedsgericht beheer van grondwaterverontreiniging, aanpak van diffuse bodemverontreiniging (bijvoorbeeld lood) en aanpak van nieuwe stoffen zoals PFAS. Voor 2021 verwachten we hieraan € 4,9 miljoen uit te geven.

Voor PFAS (PerFluor-Alkyl stoffen, waaronder PFOS en PFOA) vertegenwoordigt Noord-Holland zowel ambtelijk als bestuurlijk het IPO in overleggen met Rijk, VNG en UvW. Het doel is om te komen tot oplossingen voor korte en langere termijn knelpunten, zowel op landelijk als op provinciaal niveau.

Met de invoering van de Omgevingswet per 2022 en de opheffing van de Wet bodembescherming verandert de taakverdeling tussen provincie en gemeenten. Kern hiervan is dat gemeenten primair verantwoordelijk worden voor de bodemkwaliteit in de bovengrond en de provincie voor het grondwater. De provincie zorgt er samen met gemeenten en omgevingsdiensten voor dat alle partijen goed en bijtijds zijn voorbereid op hun taken onder de Omgevingswet.

Stortplaatsen Wet milieubeheer
De provincie is verantwoordelijk voor Wet milieubeheer stortplaatsen. Hiervoor is €100.000 extra nodig. Eenmalig is in 2021 € 120.000 extra nodig in verband met de sluiting van een stortplaats.

Operationeel doel 2.1.3 Kwaliteit bodem en ondergrond verbeteren

Indicator	Meeteenheid	Gerealiseerd	Streefwaardes				
		2019	2020	2021	2022	2023	2024
Spoedlocaties bodemsanering beheerst en/of aangepakt	Aantal	82	90	95	106	107	108
Locaties grondwaterbeheer afgehandeld	Aantal	82	90	95	106	107	108
Gesloten stortplaatsen Wet milieubeheer	Aantal	1	1	2	3	4	4

2.1.4 Externe veiligheid bewaken (gevaarlijke grondstoffen)

Toelichting
In Noord-Holland zijn diverse bedrijven gevestigd die werken met gevaarlijke stoffen. Deze vallen onder het Besluit externe veiligheid inrichtingen (Bevi). Daarnaast vindt er transport plaats van gevaarlijke stoffen via weg, water, spoor en buisleidingen. Verder vallen ook de risico's als gevolg van het gebruik van de nationale luchthaven Schiphol en regionale luchthavens onder het beleid voor externe veiligheid. Voor een deel van de bedrijven in Noord-Holland die werken met gevaarlijke stoffen - vaak de wat grotere bedrijven, vallend onder het Besluit risico's zware ongevallen (Brzo) - is de provincie bevoegd gezag. Deze taken worden op basis van programmatische afspraken uitgevoerd door omgevingsdiensten.

Noord-Holland is samen met de omgevingsdiensten bezig om de aandachtsgebieden[1] (brand, explosie en gifwolk) op tijd in beeld te hebben. Het Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat ondersteunt dit: er is een voorziening ontwikkeld waarmee de provincies samen met de Brzo-OD's de aandachtsgebieden voor de Brzo-bedrijven kan laten bepalen.

2.1.5 VTH-taken uitvoeren en coördineren

Toelichting
De VTH-taken op het gebied van water, milieu, groen en bereikbaarheid worden door de vier Noord-Hollandse omgevingsdiensten namens de provincie uitgevoerd. Dit betreft onder andere het verlenen van vergunningen en ontheffingen voor industrie, flora en fauna, zwemwater en de controle op de naleving ervan. De omgevingsdiensten voeren soortgelijke taken uit namens gemeenten. Samen met deze gemeenten en andere zogenoemde 'ketenpartners' in Noord-Holland, zoals het Rijk, de waterschappen, de terreinbeheerders, het Openbaar Ministerie en de politie, werken wij op een netwerkende wijze samen om maatschappelijke doelen in het fysieke domein te realiseren.

De spanning tussen het vergroten van de leefbaarheid en het verder ontwikkelen van de economie

1 Aandachtsgebieden zijn gebieden waar mensen binnenshuis, zonder aanvullende maatregelen onvoldoende beschermd zijn tegen de gevaren die in de omgeving kunnen optreden.

is goed merkbaar bij de uitvoering van de VTH-taken. Om de veelheid van belangen, initiatieven en continue veranderingen het hoofd te bieden, is een duidelijke visie noodzakelijk op de veranderende inzet van het VTH-instrumentarium. De Nota uitvoering en handhaving die eind 2020 wordt vastgesteld, biedt deze visie en de strategische sturing op de uitvoeringstaken door de OD's. Hierin staat hoe wij de OD's willen inzetten om onze beleidsdoelstellingen te bereiken. De doelen, prioriteiten en kwaliteitseisen voor de uitvoering van de VTH-taken liggen op het niveau van de omgevingsdiensten vast in de VTH-strategieën. Dit betekent dat de VTH-strategieën samen met de gemeenten en de omgevingsdiensten zijn opgesteld. De omgevingsdiensten voeren de VTH-strategieën uit. In uitvoeringsprogramma's leggen we vast welke activiteiten de omgevingsdiensten jaarlijks uitvoeren om een bijdrage te leveren aan het realiseren van de doelen, prioriteiten en kwaliteitseisen. Hierbij geven we elk jaar prioriteiten aan waar de omgevingsdiensten extra aandacht aan besteden bij de uitvoering. Na de uitspraak van de Raad van State over het Programma Aanpak Stikstof (PAS) heeft de Omgevingsdienst Noord-Holland Noord (OD NHN) meer aanvragen voor vergunningen en verzoeken om handhaving. De Omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied (OD NZKG) heeft structureel te maken met extra inzet op complexe dossiers zoals Harsco Metals en Tata Steel. Deze omgevingsdienst ziet een structurele toename van het aantal juridische procedures en de vraag naar milieu-specialistisch advies. De extra middelen uit het coalitieakkoord voor het intensiveren van bestaande monitoring en handhaving op het gebied van natuur- en milieutaken en energiebesparing worden met de OD's uitgewerkt in concrete plannen.

Operationeel doel 2.1.5 VTH-taken uitvoeren en coördineren

Indicator	Meeteenheid	Gerealiseerd	Streefwaardes				
		2019	2020	2021	2022	2023	2024
VTH taken uitgevoerd conform Uitvoeringsprogramma's	Percentage	100%	100%	100%	100%	100%	100%
Prioriteiten uitgevoerd conform afspraak/ uitvoeringsprogramma	Percentage	100%	100%	100%	100%	100%	100%
Coördinatie uitgevoerd conform programma's	Percentage	100%	100%	100%	100%	100%	100%

2.1.6 Gezonde leefomgeving bevorderen

Toelichting

Programma Gezonde Leefomgeving
Om de ambities op het gebied van de leefbaarheid waar te kunnen maken, is het Programma Gezonde Leefomgeving ontwikkeld. Hierbij wordt onder andere ingezet op meer structureel onderzoek naar de gezondheidseffecten van milieuvervuiling en naar het fijnmazig monitoren van de omgevingskwaliteit (project Hollande Luchten). Ook wordt geïnvesteerd in het verbeteren van de toezicht en handhaving, om zo de milieukwaliteit en de veiligheid van de leefomgeving te verbeteren.

Alle milieuonderwerpen hebben een plaats gekregen in dit programma, waarbij er speciale aandacht is voor de problematiek rond zeer zorgwekkende stoffen en de verbetering van de luchtkwaliteit in het kader van het Schone Lucht Akkoord. Ook onderwerpen als de sanering van asbestdaken en het terugdringen van geluidsoverlast door provinciale wegen vallen hieronder. Dit zal worden aangevuld met extra activiteiten op het vlak van toezicht en handhaving bij de majeure risicobedrijven waarvoor de provincie bevoegd gezag is.

Belangrijke onderdelen van het programma zijn innovatie en de betrokkenheid van bewoners, bedrijven, instellingen en medeoverheden bij het bepalen en behalen van de gewenste resultaten.

Budgettabel (x € 1.000)

Beleidsdoel 2.1

	Lasten	Rekening 2019	Begroot 2020	Begroot 2021	Begroot 2022	Begroot 2023	Begroot 2024
2.1.1	Luchtkwaliteit verbeteren	1.722	1.224	559	559	559	559
2.1.2	Geluidbelasting bewaken	241	1.568	505	425	305	305
2.1.3	Kwaliteit bodem en ondergrond verbeteren	7.239	6.718	6.007	7.154	3.247	2.102
2.1.4	Externe veiligheid bewaken (gevaarlijke grondstoffen)	707	543	64	64	64	64
2.1.5	VTH-taken uitvoeren en coördineren	25.286	29.715	27.686	27.599	26.932	26.515
2.1.6	Gezonde leefomgeving bevorderen	0	3.000	3.220	3.220	3.220	0
	Totaal lasten	35.195	42.768	38.041	39.021	34.327	29.545
	Totaal baten	-3.312	-2.440	-2.635	-2.575	-2.575	-2.575
	Saldo van baten en lasten	31.883	40.328	35.406	36.446	31.752	26.970
	Stortingen						
2.1.3	Resv. Bodemsanering	4.923	5.715	319	319	319	319
2.1.6	Resv. Gezonde Leefomgeving	0	3.300	3.300	3.300	3.300	1.000
	Onttrekkingen						
2.1.3	Resv. Bodemsanering	-2.950	-6.105	-5.169	-6.476	-2.669	-1.524
2.1.6	Resv. Gezonde Leefomgeving	0	-3.000	-3.400	-3.400	-3.400	0
	Resultaat	**33.856**	**40.238**	**30.456**	**30.189**	**29.302**	**26.765**

2.2 Bijdragen aan de energietransitie

Rol

De provincie heeft op het gebied van zowel circulaire economie als energietransitie verschillende rollen. Zoals het laten zien van voorbeeldgedrag, een kennisrol richting de regio, een stimulerende rol richting bedrijven et cetera.

Samenwerkingspartners

Het behalen van de landelijke doelstelling is een gezamenlijke opgave van alle partners. Overheden, bedrijfsleven, kennisinstellingen, maatschappelijke organisaties en inwoners, maken allemaal onderdeel uit van de transitie en dragen bij aan het behalen van de doelstelling.

Prioriteiten

- Minimaal 25.000 particuliere woningeigenaren hebben duurzaamheidsmaatregelen getroffen.
- Innovatie en ondernemerschap, grondstofstromen en ruimte en regelgeving.
- Regionale Energie Strategieën (RESsen): het realiseren van de RES 1.0, zodat de uitvoering van de voorstellen kan starten.

- No regret-maatregelen energie-infrastructuur: zorg dragen dat de no regret maatregelen op het gebied van energie-infra kunnen aanvangen (uitvoering ligt niet bij de provincie Noord-Holland).
- SCAN-onderzoek MRA als basis voor geothermie afronden.

2.2.1 Bijdragen aan energietransitie

Toelichting

De provincie levert een bijdrage aan de energietransitie door het uitvoeren van de activiteiten zoals opgenomen in de beleidsagenda energietransitie 2020-2024 en in het Actieprogramma Klimaat 2021-2025, dat in het najaar aan PS wordt aangeboden. Alle activiteiten in dit Actieprogramma dragen bij aan de doelstellingen van het Klimaatakkoord van Parijs en de uitvoering van de Rijksambities: 49% minder nationale broeikasgasuitstoot in 2030 ten opzichte van 1990 en de ambitie om per 2050 energieneutraal te zijn. Ook draagt de provincie bij aan de landelijke doelstelling om 1,5 miljoen woningen voor 2030 van het gas af te krijgen.

Onderdelen hiervan zijn onder andere de Regionale Energiestrategie (RES), een meerjaren-uitvoeringsprogramma waterstof, het verder ontwikkelen van de energie-infrastructuur en een uitvoeringsprogramma warmtetransitie. Concrete activiteiten zijn onder andere stimulering zon op daken, servicepunt duurzame energie, het geothermie versnellingsprogramma, de aangepaste koers wind op land, en het doen van onderzoek, het formuleren van beleid en stimuleren van innovatie.

In het coalitieakkoord is € 35,5 miljoen gereserveerd voor klimaat en energie. De concrete besteding van dit budget wordt jaarlijks in de begroting uitgewerkt.

2.2.2 Bijdragen aan transitie naar circulaire economie

Toelichting

Sinds 2017 werkt de provincie actief aan het stimuleren van de transitie naar een circulaire economie. In mei 2017 is daarvoor het Ontwikkelperspectief Circulaire Economie `We maken het rond' vastgesteld en een actieagenda voor de jaren 2017-2020. De ambities ten aanzien van de transitie naar een circulaire economie zijn onverminderd groot en herbevestigd in het Coalitieakkoord 2019-2023 'Duurzaam doorpakken!'. De ambitie om in 2050 100% circulair te zijn als provincie en in 2030 halverwege, blijft de provinciale leidraad. Daarnaast is circulaire economie opgenomen in de Omgevingsvisie NH 2050 Balans tussen economie en leefbaarheid.

In de nieuwe actieagenda circulaire economie voor de jaren 2021-2025 wordt op basis van de ervaringen en leerpunten van de afgelopen jaren meer focus aangebracht in de activiteiten en maatregelen. De provincie zet in op de volgende rollen om de ambitie te behalen: stimulator en aanjager, verbinder, kennisdeler en kennisontwikkelaar en beleidsmaker.

De ambities voor circulaire economie in Noord-Holland krijgen langs de volgende drie sporen inhoudelijke invulling: circulair ondernemerschap en innovatie, ketensamenwerking en ruimte. Een discussienotitie met daarin de hoofdlijnen van de nieuwe Actieagenda is in mei 2020 door GS vastgesteld en in juni met Provinciale Staten besproken.

In de Actieagenda 2021-2025 komt een uitgewerkt bestedingsplan met concrete maatregelen. Hiervoor is € 1,05 miljoen beschikbaar gesteld in het coalitieakkoord “Duurzaam doorpakken”. Hiermee kunnen via de drie inhoudelijke sporen middelen worden verdeeld. Zo kan het

innovatieklimaat voor bedrijven versterkt worden en daarmee het circulair ondernemerschap vergroot. Dit kan bijvoorbeeld door vraaggericht kennis te laten ontwikkelen of uitwisseling van kennis en ervaring tussen bedrijven te organiseren. Daarnaast staat het sluiten van grondstofketens centraal in de circulaire economie en hiervoor wordt vooral gekeken naar plastics, textiel, bouw, biomassa en voedsel. Dit kan bijvoorbeeld door bedrijven in deze ketens gericht bij elkaar te brengen voor productontwikkeling, samenwerking en innovatie. De circulaire economie vraagt tot slot ruimte en aandacht in (woning)bouw, werklocaties en fysieke locaties. Dit gaat bijvoorbeeld om noodzakelijke milieuzones om reststromen veilig op te slaan en te verwerken, om woningen zowel duurzaam als circulair toekomstbestendig te maken en om werklocaties zo in te richten dat circulaire samenwerking tussen bedrijven mogelijk is.

Een deel van de instrumenten die bijdragen aan het stimuleren van de circulaire ambities worden daarnaast uit andere operationele doelen gedekt. Dit geldt onder meer voor de MKB-innovatie-instrumenten, HIRB+ (herstructurering en verduurzaming van bedrijventerreinen, winkelgebieden en verblijfsrecreatie), de MIT-regeling, Innovatiefonds Noord-Holland en het Participatiefonds Duurzame Economie Noord-Holland.

Operationeel doel 2.2.2 Bijdragen aan transitie naar circulaire economie

Indicator	Meeteenheid	Gerealiseerd	Streefwaardes				
		2019	2020	2021	2022	2023	2024
Aantal bedrijven deelgenomen aan onze stimuleringsprogramma's	Aantal	0	60	60	0	0	0
Icoonketens in de vorm van Living labs	Aantal	0	2	2	0	0	0

2.2.3 Verduurzaming bestaande woningvoorraad stimuleren

Toelichting

Met het programma *Verduurzaming bestaande woningvoorraad Noord-Holland* stimuleert de provincie particuliere woningeigenaren en corporaties hun woningen te verduurzamen. Het programma is in 2018 vastgesteld, heeft een looptijd van 3,5 jaar en voor de uitvoering hebben PS € 10.181.000 beschikbaar gesteld. Met het beschikbaar gestelde budget worden de volgende activiteiten ondersteund:

- Het opzetten en uitvoeren van energieloketten door gemeenten waar woningeigenaren advies kunnen krijgen over woningverduurzaming.
- Het ontwikkelen van activiteiten om woningeigenaren te stimuleren de geadviseerde verduurzamingsmaatregelen uit te laten voeren.
- Het in de praktijk testen van vier alternatieve financieringsvormen voor woningverduurzaming.
- Het ontwikkelen en uitvoeren van duurzaamheidsinitiatieven van burgercollectieven, zoals collectieve zonnestroomsystemen. Mogelijk is het beschikbare budget in 2020 volledig besteed.
- Activiteiten waarbij woningbouwcorporaties worden gestimuleerd beter met elkaar samen te werken en met gemeenten af te stemmen op het vlak van verduurzaming van corporatie bezit.

Diverse subsidieontvangers geven aan dat de coronacrisis de uitvoering van projecten belemmert.

Het voornemen is om de termijn waarbinnen projecten moeten zijn afgerond met een jaar te verlengen, waardoor het programma in 2022 doorloopt.

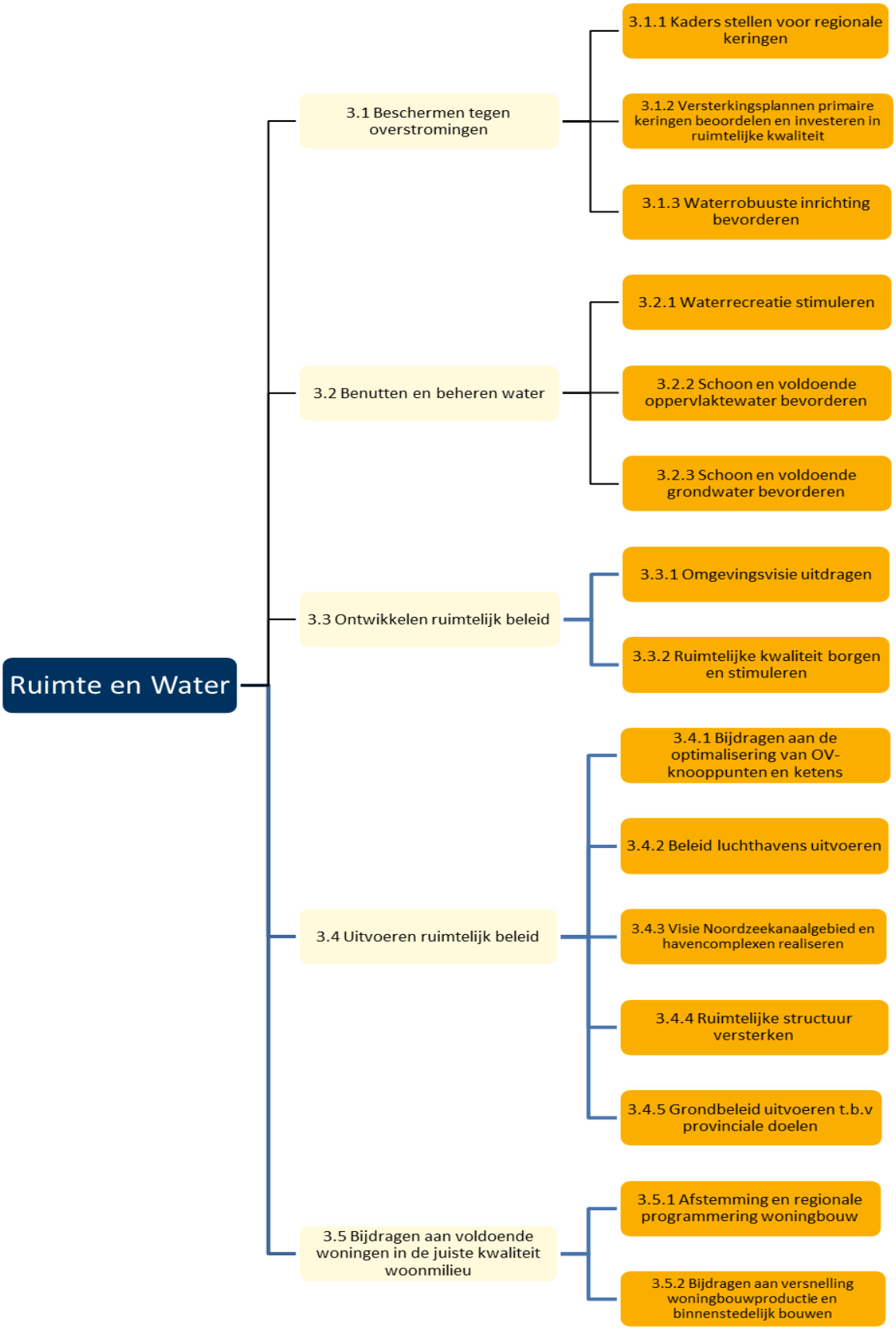
Budgettabel (x € 1.000)

Beleidsdoel 2.2

	Lasten	Rekening 2019	Begroot 2020	Begroot 2021	Begroot 2022	Begroot 2023	Begroot 2024
2.2.1	Bijdragen aan energietransitie	7.848	10.665	8.676	2.691	2.691	1.191
2.2.2	Bijdragen aan transitie naar circulaire economie	1.010	1.083	1.079	1.078	1.023	605
2.2.3	Verduurzaming bestaande woningvoorraad stimuleren	8.087	1.151	524	149	149	149
	Totaal lasten	16.944	12.899	10.279	3.918	3.863	1.945
	Totaal baten	-196	-475	0	0	0	0
	Saldo van baten en lasten	16.749	12.424	10.279	3.918	3.863	1.945
	Stortingen						
2.2.2	Resv. Circulaire economie	1.152	100	350	350	350	0
2.2.3	Resv. Verduurzaming bestaande woningvoorraad	9.346	100	0	0	0	0
2.2.1	Resv. Energietransitie	25.116	6.150	10.200	10.100	10.100	100
	Onttrekkingen						
2.2.2	Resv. Circulaire economie	-465	-473	-473	-473	-418	0
2.2.3	Resv. Verduurzaming bestaande woningvoorraad	-7.952	-1.000	-375	0	0	0
2.2.1	Resv. Energietransitie	-2.908	-9.118	-6.484	-500	-500	0
	Resultaat	**41.038**	**8.183**	**13.497**	**13.395**	**13.395**	**2.045**

Programma 3 Ruimte en Water

Doelenboom

Maatschappelijk doel

De provincie zorgt samen met andere overheden voor een goede ruimtelijke inrichting van Noord-Holland. Diverse functies vragen in Noord-Holland om ruimte. De provincie bekijkt deze vragen in samenhang, maakt ruimtelijk beleid en coördineert bij vraagstukken die de gemeentegrenzen overstijgen.

De sturingsfilosofie van de provincie is gebaseerd op de Omgevingswet: lokaal wat kan en regionaal wat moet. Dit is vastgelegd in het Coalitieakkoord 2019-2023 'Duurzaam doorpakken!'. In 2018 is de provinciale Omgevingsvisie NH2050 vastgesteld. Daarin staat de langetermijnvisie van Provinciale Staten van Noord-Holland op de fysieke leefomgeving. De Omgevingsvisie NH2050 vervangt alle strategische visies die de provincie tot aan de vaststelling van de Omgevingsvisie had. Het vormt daarmee het strategische langetermijnbeleid van de provincie Noord-Holland. De hoofdambitie van de Omgevingsvisie NH2050 is zorgen voor balans in Noord-Holland tussen economische groei en leefbaarheid. Een belangrijk aspect van de leefbaarheid is een goede kwaliteit van de fysieke leefomgeving. Om deze te borgen hanteert de provincie basisrandvoorwaarden voor gezondheid, veiligheid en klimaatadaptatie. Daarnaast gelden generieke ontwikkelprincipes voor landschap, natuurinclusiviteit, clustering van activiteiten en samenhang tussen de bovengrond en de ondergrond. De provincie vertaalt in 2021 de ambities van het collegeakkoord en de Omgevingsvisie in de provinciale Omgevingsverordening 2.0.

Voor wat betreft de hoofdambities uit onze Omgevingsvisie is de provincie medeafhankelijk van de keuzes die het Rijk voor de toekomstige ontwikkeling van de luchtvaart in het algemeen, en de ontwikkeling van Schiphol in het bijzonder maakt. De sectorale luchtvaartwet- en regelgeving is daarbij kaderstellend (LIB, hoogtebeperkingen, radardekking).

De aanwezigheid en het gebruik van de luchthaven Schiphol heeft een grote ruimtelijke impact. De ruimtelijke consequenties van keuzes in de luchtvaart dienen daarom scherp in beeld te worden gebracht en in een integrale afweging te worden betrokken.

De hoofddoelen op het gebied van water zijn het beschermen tegen overstromingen en het duurzaam gebruik van water voor verschillende doeleinden. De beide hoofddoelen sluiten aan op de doelen van twee belangrijke Europese richtlijnen: de ROR (Richtlijn Overstromingsrisico's) en de KRW (Kaderrichtlijn Water).

Bij het beschermen tegen overstromingen staan drie elementen centraal:

1. primaire en regionale keringen die aan de wettelijke norm voldoen
2. een robuuste ruimtelijke inrichting
3. effectieve calamiteitenplannen

Bij een duurzaam gebruik van het water gaat het om een zorgvuldig beheer van grond- en oppervlaktewater.

Klimaatverandering en maatschappelijke opgaven als de energietransitie, biodiversiteit en woningbouwopgave maken aanpassing, versnelling of intensivering van het waterbeleid op een aantal aspecten nodig. Bij het versterken van primaire waterkeringen wordt ingezet op: adaptieve versterkingsoplossingen die daarmee tegen lagere kosten uitbreidbaar zijn bij een klimaatverandering, op het toevoegen van extra ruimtelijke kwaliteit aan de dijk en de directe omgeving van de dijk. Hiervoor worden de middelen ingezet uit de Reserve meekoppelkansen dijkversterkingen en kustontwikkeling.

De provincie werkt samen met gemeenten, veiligheidsregio's en waterschappen in het verkrijgen van meer inzicht in vitale en kwetsbare infrastructuur. Eigen netwerken (onder andere wegen en kanalen) worden beoordeeld op klimaatbestendigheid. In het coalitieakkoord is € 5,1 miljoen aan extra middelen beschikbaar gesteld voor klimaatadaptatie.

Wettelijk beleidskader

- Woningwet/Huisvestingswet
- Wet Ruimtelijke Ordening (incl. Besluit algemene regels ruimtelijke ordening (Barro) en Besluit ruimtelijke ordening)
- Wet Algemene Bepalingen Omgevingsrecht
- Omgevingswet (in ontwikkeling)
- Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte
- Structuurvisie Mainport Amsterdam Schiphol Haarlemmermeer
- Wet luchtvaart
- Luchthavenverkeersbesluit (LVB) Schiphol
- Luchthaven Indelingsbesluit (LIB) Schiphol
- Wet regelgeving burgerluchtvaart en militaire luchthavens (RBML)
- Waterwet
- Waterschapswet
- Drinkwaterwet
- Wet Hygiëne en Veiligheid Badinrichtingen en Zwemgelegenheden
- Europese Richtlijn Overstromingsrisico's
- Europese Kaderrichtlijn Water

Provinciaal beleidskader

- Provinciale Ruimtelijke Verordening (PRV)
- Provinciale Omgevingsverordening 1.0
- Provinciale Woonvisie "Goed wonen in Noord-Holland"
- Programma OV-knooppunten ("Maak Plaats!")
- Uitvoeringsprogramma Binnenstedelijk Bouwen en Versnellen Woningbouw
- Provinciale Omgevingsvisie NH2050
- Visie Noordzeekanaalgebied 2040
- 5e Nota Grondbeleid
- Watervisie 2021 'Buiten de oevers'
- Water, bron van recreatie, Visie op de waterrecreatie 2030
- Provinciale beleidsnota Regionale Luchthavens
- Visie OV2020

Budgettabel 2021 (x € 1.000)

Beleidsdoel		Lasten	Baten	Saldo van baten en lasten	Onttrekking aan reserves	Stortingen	Saldo t.l.v. algemene middelen
3.1	Beschermen tegen overstromingen	4.714	0	4.714	4.690	1.100	1.124
3.2	Benutten en beheren water	3.323	938	2.385	1.562	1.562	2.385
3.3	Ontwikkelen ruimtelijk beleid	2.091	0	2.091	0	0	2.091
3.4	Uitvoeren ruimtelijk beleid	17.007	9.172	7.835	9.941	5.000	2.894
3.5	Bijdragen aan voldoende woningen in de juiste kwaliteit woonmilieu	2.938	0	2.938	2.245	1.200	1.893
	Totaal	**30.073**	**10.110**	**19.963**	**18.438**	**8.862**	**10.387**

Verbonden partijen

Programma	OD	Verbonden partij	Doel
3	3.3.2	Schadeschap Luchthaven Schiphol	Bevordering afwikkeling schadevergoedingen uitbreiding Schiphol.
3	3.3.2	Stichting bevordering kwaliteit leefomgeving Schipholregio	Verbeteren leefkwaliteit Schipholregio.
3	3.4.3	Stichting Projectbureau Masterplan Noordzeekanaalgebied	Versterken van de internationale concurrentiepositie van het gebied.
3	3.2.2	N.V. Provinciaal Waterleidingbedrijf Noord-Holland (PWN)	Drinkwatervoorziening en natuurbeheer
3	3.3.1	Zeestad Beheer B.V.	Stadsvernieuwing Den Helder
3	3.3.2	Zeestad C.V.	Stadsvernieuwing Den Helder

*Verdere informatie is te vinden in de paragraaf verbonden partijen

Beleidsindicatoren

Effect-indicator	**Waterkwaliteit: % van de waterlichamen met een goede ecologische kwaliteit (oppervlaktewater)**					
	Peildatum	**Goed**	**Matig**	**Ontoereikend**	**Slecht**	***Toelichting***
Hollands Noorderkwartier	2018	0%	24%	59%	18%	*BBV-indicator*
Rijnland	2018	0%	35%	48%	18%	*BBV-indicator*
Amstel, Gooi en Vecht	2018	0%	47%	23%	30%	*BBV-indicator*

Toelichting:
De indicator geeft de ecologische kwaliteit van het water per waterschap weer, onderverdeeld in vier categorieën. De beoordeling is conform de systematiek van de Europese Kaderrichtlijn Water (KRW). De KRW heeft als doel de kwaliteit van de oppervlakte- en grondwateren te verbeteren en in stand te houden, zowel ecologisch als chemisch. De ecologische toestand wordt onder andere bepaald door de concentratie van stikstof en fosfaat en vier biologische kwaliteitselementen (macrofauna, overige waterflora, vis en fytoplankton). De beoordeling vindt plaats op basis van het 'one out-all out principe': indien één kwaliteitselement niet aan de eisen voldoet wordt de toestand van het waterlichaam niet als goed beoordeeld.

3.1 Beschermen tegen overstromingen

Rol
De provincie is bevoegd gezag voor het goedkeuren van het dijkversterkingsplan, het bijbehorende milieueffectrapport en het verlenen van de omgevings- en natuurvergunning.
De provincie is bevoegd gezag voor het aanwijzen en normeren van regionale waterkeringen. De provincie houdt toezicht door middel van de jaarlijkse voortgangsrapportages over toetsing en dijkverbetering van de waterschappen.
De EU Richtlijn Overstromingsrisico's (EU-ROR) verplicht de provincie om data aan te leveren voor het maken van overstromingsscenario's. Dit doet de provincie samen met de waterbeheerders en het Rijk..

Samenwerkingspartners
Het Rijk, waterbeheerders, veiligheidsregio's en de andere provincies.

Prioriteiten

- Aanpassen aan klimaatverandering
  Hierbij gaat het om de thema's wateroverlast, hittestress, droogte en het beperken van overstromingsrisico. In het kader van het Deltaprogramma hebben alle overheden met elkaar afgesproken dat Nederland in 2050 zoveel als redelijkerwijs mogelijk waterrobuust en klimaatbestendig moet zijn ingericht. In 2020 moeten alle overheden dit in hun ruimtelijke beleid hebben verankerd. Via het Deltaplan Ruimtelijke Adaptatie (DPRA) en de Nationale klimaatadaptatiestrategie (NAS) wordt hier uitvoering aan gegeven. In november 2018 is het Bestuursakkoord Klimaatadaptatie ondertekend door het Rijk met de gemeenten (VNG), waterschappen (UvW) en de provincies (IPO). In het Bestuursakkoord zijn afspraken opgenomen over de versnelling en de intensivering van het klimaatbestendig en waterrobuust inrichten en de financiering. Ook in 2021 zal de provincie aanvullend op het uitvoeringsprogramma van de provinciale watervisie, extra inzet leveren om aan de nationale doelen te kunnen voldoen.
- Omgevingswet *en* Deltaprogramma
  Het nationale beleid staat in het teken van decentralisatie en het vergroten van doelmatigheid en efficiency van beleid. Provincies staan aan de lat voor integraal ruimtelijk-economisch beleid, waar water onderdeel van uitmaakt. Hiermee wordt voorgesorteerd op de komst van de Omgevingswet, die naar verwachting in 1 januari 2022 van kracht zal worden. Het Deltaprogramma heeft als doel om ervoor te zorgen dat Nederland nu en in de toekomst is beschermd tegen hoogwater en beschikt over voldoende zoetwater. Met de minister van Infrastructuur & Waterstaat en de Deltacommissaris zijn door het IPO afspraken gemaakt over acties die worden uitgevoerd door provincies.
- Activiteiten zoals neergelegd in notitie Klimaatadaptatie Noord-Holland: bouwstenen voor de provinciale aanpak (2020-2023)

3.1.1 Kaders stellen voor regionale keringen

Toelichting

De provincie is bevoegd gezag voor het aanwijzen en normeren van regionale waterkeringen. De omgevingswaarden (de normen) en de verplichte jaarrapportages zijn opgenomen in de Omgevingsverordening. De acties uit de Visie op de Regionale Waterkeringen 2016, die de provincies samen met de waterschappen en Rijkswaterstaat heeft opgesteld, zijn verder uitgewerkt in het Ontwikkelprogramma Regionale Keringen IV (ORK IV). Onderwerpen zijn onder andere de zorgtaak, actualisatie van de normeringen kennisontwikkeling ten aanzien van toetsing van dijken, kunstwerken en niet-waterkerende werken. De provincie participeert in het begeleidingsteam Visie van ORK IV.

De beheergebieden van de waterschappen overschrijden de provinciegrenzen. Om het toezicht per waterschap op eenzelfde manier invulling te geven, zijn er op het niveau West-Nederland afspraken gemaakt tussen drie provincies en acht waterschappen, vastgelegd in het Uitvoeringsbesluit regionale waterkeringen West-Nederland 2014. Ook in 2021 gaat het hierbij om afspraken over onder meer dijkverbeteringen, toetsregels en jaarrapportages. De provincie stuurt op actualiteit en ziet toe op de uitvoering van de afspraken.

3.1.2 Versterkingsplannen primaire keringen beoordelen en investeren in ruimtelijke kwaliteit

Toelichting

Coördinatie dijkversterkingsprocedures, goedkeuringsbesluiten dijkversterkingsplannen, opstellen programma's ruimtelijke kwaliteit

De provincie keurt op verzoek van waterkeringbeheerders een dijkversterkingsplan goed en verleent de bijbehorende natuur- en omgevingsvergunning. Op verzoek van de waterkeringbeheerders wordt het dijkversterkingsplan met de vergunningen gecoördineerd ter visie gelegd. Tegen het provinciaal goedkeuringsbesluit kan beroep worden ingesteld bij de Raad van State.

De provincie verwacht in 2021 dijkversterkingsplannen voor Durgerdam, Kunstwerken Hollands Noorderkwartier en Sluizencomplex IJmuiden ter goedkeuring voorgelegd te krijgen. Mogelijk worden voor IJburg 2efase en het Zeeburgereiland besluiten ter goedkeuring aan ons voorgelegd. Dit is afhankelijk van de voortgang van deze projecten.

In april 2020 heeft de Raad van State een uitspraak gedaan over de versterking van de Markermeerdijken tussen Hoorn en Durgerdam. In 2021 worden veel werkzaamheden aan deze dijk uitgevoerd. Aan GS worden in 2021 nog een aantal aanvullende besluiten gevraagd.

Voor de primaire waterkering tussen Den Oever en Den Helder (Balgzanddijk, Waddenzeedijk Wieringen, Amsteldiepdijk) en de polder Katwoude wordt gestart met het opstellen van ontwerpprojectplannen Waterwet.

Uitvoeringsprogramma's ruimtelijke kwaliteit

Bij het versterken van dijken wordt ingezet op het toevoegen van extra ruimtelijke kwaliteit én op het oppakken van ontwikkelkansen in de aangrenzende gebieden. Hiermee willen we de regionale economie stimuleren en uitvoering geven aan andere ambities en transities zoals biodiversiteit, extra recreatieve mogelijkheden, nieuwe vormen van energie en ontwikkeling van cultuurhistorie en landschap. Hiervoor is budget beschikbaar vanuit de Reserve meekoppelkansen bij dijkversterkingen en kustontwikkeling.

De provincie adviseert en ondersteunt in 2021 initiatiefnemers die projecten ontwikkelen in relatie tot dijkversterkingen. Met bijdragen en op te stellen subsidieregelingen cofinancieren wij deze initiatieven. Lopende ruimtelijke kwaliteitsprogramma's zijn: de Afsluitdijk, het eiland Marken en de Markermeerdijken. In 2021 starten we met circa 15 regionale partijen met de uitvoering van het Ambitieprogramma Ruimtelijke Kwaliteit Kustzone Hoorn-Amsterdam (APRKK Hoorn-Amsterdam). Het gaat hierbij om recreatie-, natuur- en cultuurhistorische projecten.

De provincie levert een inhoudelijke bijdrage aan de MIRT verkenning voor het rijksproject Programmatische Aanpak Grote Wateren (PAGW). Het Rijk wil hierbij samen met ons extra investeren in al de door ons aangereikte natuurprojecten. Deze projecten zijn belangrijk voor de ecologische kwaliteit van het Markermeer-IJmeer. Hiermee benutten wij de kans om werk met werk te maken.

Van het programma ruimtelijke kwaliteit dat is gekoppeld aan de versterking van de Afsluitdijk - het zogenoemde Uitvoeringsprogramma Afsluitdijk - wordt in 2021 verder uitvoering gegeven aan de aanleg van een nieuw fietspad langs de Waddenzee en de vismigratierivier. Daarnaast wordt de renovatie en uitbreiding van het Vlietermonument opgepakt.

In 2021 dragen we voor € 1,7 miljoen bij aan extra ruimtelijke kwaliteit. Dit zijn de meekoppelkansen: wandel- en fietspaden en dijkplaatsen Markermeerdijk, de Nieuwe Afsluitdijk, ecologische maatregelen Markermeer en proceskosten voor het ontwikkelen van meekoppelkansen.

Bijdragen aan Deltaprogramma
In opdracht van de Deltacommissaris dragen wij 2021 inhoudelijke bij aan het Deltarogramma Kust en het Kennisprogramma Zeespiegelstijging (KPZSS). De provincie is lid van de Stuurgroep Deltaprogramma namens het Landelijk Overleg Kust (LOK). De provincie is voorzitter van het bestuurlijke LOK en de Landelijke Kennisgroep Kust (LKK). Daarnaast levert de provincie inbreng in het Deltaprogramma Waterveiligheid 2021 en in de landelijke Programmacommissie Waterkeren.

In 2021 stelt de provincie een integrale visie IJsselmeerkust en projectenboek op. De provincie doet dit in samenwerking met gemeenten en andere partijen met inzet van het instrument Identiteit Kustplaatsen als bouwsteen. Voor de IJsselmeerkust vindt samenwerking plaats met het project Wieringerhoek (Rijkswaterstaat) dat ecologische doelen nastreeft, de MIRT systematiek volgt en toewerkt naar een voorkeursalternatief medio 2021. Voor de andere kusten van het IJsselmeergebied stelt de provincie tevens visies op met inzet van Identiteit Kustplaatsen.

3.1.3 Waterrobuuste inrichting bevorderen

Toelichting

Op 25 februari 2020 hebben Gedeputeerde Staten van Noord-Holland de notitie Klimaatadaptatie Noord-Holland, bouwstenen voor een provinciale aanpak 2020 vastgesteld. Hierin staan ook de verantwoordelijkheden en de thema's waarop de provincie haar eigen verantwoordelijkheid neemt en waarop ze de samenwerking zoekt met partners. Met de notitie geeft de provincie Noord-Holland uitwerking aan het bestuursakkoord Klimaatadaptatie die in 2018 door alle koepels is ondertekend en geeft ze uitvoering aan de ambities voor klimaatadaptatie van de provinciale omgevingsvisie. Daarnaast worden in de notitie de extra financiële middelen voor Klimaatadaptatie uit het coalitieakkoord, gealloceerd. De notitie Klimaatadaptatie Noord-Holland vervangt niet de gestelde ambities in de Watervisie 2016-2021 (waterrobuust inrichten bevorderen), maar bouwt erop voort.

De provincie werkt intensief samen met andere partijen om de doelstelling te behalen en is grotendeels ook afhankelijk van deze andere partijen.

Met de notitie is vastgesteld dat de extra financiële middelen voor klimaatadaptatie uit het coalitieakkoord worden ingezet om regionale partijen te stimuleren en te faciliteren en om een eigen verantwoordelijkheid te nemen daar waar de provincie die heeft.

1. Stimuleren door middel van een subsidie Klimaatadaptatie van regionale overheden om klimaatadaptatie in de uitvoering mee te nemen (€ 3 miljoen in 2021-2023). Deze regeling is in de vorm van een tender. Oktober 2020 sluit de eerste van de drie tenders.
2. Het vormgeven van eigen beleid en een bijdrage leveren aan verminderen kennisachterstand (€ 2 miljoen 2020-2023).

In 2021 worden de ambities uit de notitie Klimaatadaptatie Noord-Holland voortgezet. De volgende activiteiten zijn voorzien:

- communicatie en communicatieplatform vormgeven met partners
- in kaart brengen kennisleemte met partners
- monitor voortgang klimaatstresstest werkregio's
- vervolg klimaatstresstest Res'en
- vervolg klimaatstresstest eigen assets
- bijdragen aan meekoppelprojecten Klimaatadaptatie en opgave landelijke gebied

- ontwikkeling convenant klimaatadaptieve woningbouw MRA
- toekomstbestendig watersysteem ARK/NZKG
- actualiseren overstromingsdata
- doorontwikkelen beleid wateroverlast

Budgettabel (x € 1.000)

Beleidsdoel 3.1

	Lasten	Rekening 2019	Begroot 2020	Begroot 2021	Begroot 2022	Begroot 2023	Begroot 2024
3.1.1	Kaders stellen voor regionale keringen	212	272	270	270	270	270
3.1.2	Versterkingsplannen primaire keringen beoordelen en investeren in ruimtelijke kwaliteit	2.127	3.751	2.590	965	965	890
3.1.3	Waterrobuuste inrichting bevorderen	246	505	1.854	1.854	1.754	254
	Totaal lasten	2.585	4.528	4.714	3.089	2.989	1.414
	Totaal baten	-150	0	0	0	0	0
	Saldo van baten en lasten	2.435	4.528	4.714	3.089	2.989	1.414
	Stortingen						
3.1.3	Resv. Klimaatadaptatie	0	1.320	1.000	1.500	1.500	0
3.1.2	Resv. Meekoppelkansen bij dijkversterking en kustontwikkeling	13.067	620	100	50	0	0
	Onttrekkingen						
3.1.3	Resv. Klimaatadaptatie	0	-250	-1.600	-1.600	-1.500	0
3.1.2	Resv. Meekoppelkansen bij dijkversterking en kustontwikkeling	-781	-2.856	-3.090	-75	-75	0
	Resultaat	**14.721**	**3.362**	**1.124**	**2.964**	**2.914**	**1.414**

3.2 Benutten en beheren water

Onze rol

De opgave voor de provincie is om er samen met andere partijen voor te zorgen dat het watersysteem duurzaam kan worden gebruikt voor drinkwater, landbouw, natuur en andere bestemmingen. Voor wat betreft de kwaliteit van het oppervlaktewater heeft de provincie een kaderstellende taak (vaststellen ecologische KRW-doelen), een uitvoerende taak (verbetermaatregelen uitvoeren), een verbindende en stimulerende taak en een toezichthoudende taak (lozingsvergunningen). De provincie is zelf de beheerder van het grondwater, en zorgt ervoor dat het grondwater in een goede toestand komt en blijft.

Voor waterrecreatie heeft de provincie Noord-Holland de rol van regisseur voor de uitvoering van de Visie Waterrecreatie 2030. De provincie is vanuit die rol onder meer de organisator van de samenwerkingsstructuur met externe partners. De provincie organiseert de overleggen en bijeenkomsten zoals die in de Visie Waterrecreatie 2030 zijn vastgelegd.

Samenwerkingspartners

Samenwerkingspartners zijn waterschappen, Rijkswaterstaat, gemeenten en maatschappelijke partijen (zoals LTO, drinkwaterbedrijven, recreatieschappen en watersportorganisaties).

Prioriteiten

- Vaststellen regionaal KRW-programma 2022-2027.
- Vaststellen Grondwaterprogramma 2022-2027.
- Voor waterrecreatie zet de provincie Noord-Holland met prioriteit in op de zogeheten aquapunctuurpunten (benoemd en geselecteerd in de Visie Waterrecreatie 2030), meekoppelkansen bij (provinciale) projecten, de aanpak van de waterplantenproblematiek in het zuidelijke IJsselmeergebied, het realiseren van locaties voor watergebonden durfsporten, innovatie, duurzaamheid en toegankelijkheid voor minder validen.

3.2.1 Waterrecreatie stimuleren

Toelichting

Waterrecreatie bevindt zich op het raakvlak van waterkwaliteit, economie, mobiliteit, recreatie en toerisme. De reserve waterrecreatie heeft als doel het realiseren van de Visie op de Waterrecreatie Noord-Holland 2030, 'Water, bron van recreatie'. Deze is vastgesteld door Provinciale Staten op 3 oktober 2016.

In 2021 wordt er € 1,8 miljoen ingezet voor onder meer:

- het realiseren van de zogeheten aquapunctuurpunten (beschreven in de Visie) en meekoppelkansen bij (provinciale) projecten en bij beheer en onderhoud van het eigen provinciaal areaal.
- het uitvoeren van de afspraken uit het regionaal aanbod voor de aanpak van de waterplantenproblematiek in het zuidelijke deel van het IJsselmeergebied.
- het realiseren van locaties voor watergebonden durfsporten.
- het stimuleren van innovatie, duurzaamheid en toegankelijkheid voor mindervaliden.

3.2.2 Schoon en voldoende oppervlaktewater bevorderen

Toelichting

Kwaliteit oppervlaktewater/KRW

In 2021 zal voor de periode 2022-2027 het regionaal programma KRW worden vastgesteld, conform de wettelijke vereisten. De provincie stelt de ecologische doelen voor het regionale oppervlaktewater vast in het kader van de Kaderrichtlijn Water (KRW) en draagt bij aan een goede kwalitatieve toestand van oppervlaktewater. In het coalitieakkoord is € 21 miljoen uitgetrokken voor 'NNN, waterkwaliteit en bodemdaling'. Voor waterkwaliteit zullen hieruit onder andere bestedingen worden gedaan voor de KRW-pilot, zoals genoemd in het coalitieakkoord, en investeringen in het KRW-proof maken van de eigen provinciale vaarwegen. Dit budget is geplaatst bij OD 5.1.1.

Zwemwater

De provincie wijst officiële zwemplekken aan, beoordeelt de veiligheid en informeert het publiek. Daarnaast stimuleert de provincie het ontwikkelen van nieuwe zwemplekken en het verbeteren van de waterkwaliteit met een subsidieregeling.

Zoetwater (zie ook OD 3.1.3)

In 2021 wordt het Deltaprogramma Zoetwater 2021-2027 vastgesteld.
Noord-Holland maakt deel uit van twee zoetwaterregio's (Noord- en West-Nederland) en per regio wordt een maatregelenpakket vastgesteld voor komende planperiode. Eind 2020 is bekend welke maatregelen in aanmerking komen voor 25% cofinanciering uit het Deltafonds. Wij dragen

financieel bij aan enkele van deze maatregelen.
Het budget hiervoor is afkomstig uit verschillende bronnen. Groen, grondwaterheffing en klimaatadaptatie. De provincie draagt ook (jaarlijks) financieel bij aan de aanbevelingen van de Beleidstafel droogte, Ondersteuning van de regio's en projecten als het Zoet Zout Knooppunt. In 2020 is een 3 jaar durende pilot grootschalige ondergrondse waterberging op Texel gestart, gefinancierd door het Waddenfonds en agrariërs, gemeente, waterschap en provincie. Voor zoetwater zal bij de ruimtelijke inrichting meer rekening gehouden worden met waterbeschikbaarheid en met watervragende ontwikkelingen.

3.2.3 Schoon en voldoende grondwater bevorderen

Toelichting

De provincie is de beheerder van het grondwater en moet zorgen voor een goede kwantitatieve en kwalitatieve toestand van grondwater. De ondergrond moet duurzaam worden gebruikt, onder andere voor drinkwater- en energievoorziening. Daarnaast moet het grondwaterbeheer worden afgestemd op de bestemming van gebieden. Uitputting en verzilting van grondwatervoorraden en verdroging van natuurgebieden moet worden voorkomen. Om deze doelen te bereiken voert de provincie een grondwaterprogramma uit. Met dit programma wordt invulling gegeven aan de Kaderrichtlijn Water (KRW) en de Grondwaterrichtlijn. Het programma bestaat uit twee belangrijke onderdelen: de beoordeling van de toestand van het grondwater en een maatregelenpakket dat ervoor moet zorgen dat een goede toestand wordt bereikt of behouden. Het Grondwaterprogramma 2016-2021 is opgenomen in Watervisie 2021. Dit programma zal in 2021 worden afgerond en dan zal ook het Grondwaterprogramma 2022-2027 worden vastgesteld. De provincie is ook bevoegd gezag voor het verlenen van vergunningen voor drinkwatervoorziening, grote industrieën en bodemenergie. Via vergunningverlening en toezicht wordt ervoor gezorgd dat de ondergrond optimaal wordt gebruikt en dat er geen uitputting of verzilting plaatsvindt van grondwatervoorraden. De provincie monitort de toestand van het grondwater met behulp van het provinciaal meetnet. Met dit meetnet worden grondwaterstanden gemeten en wordt de grondwaterkwaliteit bepaald.

Output 2021:

- Afronding Grondwaterprogramma 2016-2021
- Vaststellen Grondwaterprogramma 2022-2027
- Vergunningen
- Metingen grondwaterstanden en grondwaterkwaliteit

Operationeel doel 3.2.3 Schoon en voldoende grondwater bevorderen

Indicator	Meeteenheid	Gerealiseerd	Streefwaardes				
		2019	2020	2021	2022	2023	2024
Vergunningverlening grondwateronttrekking	Aantal	25	25	25	25	25	25
KRW projecten (aantal afgerond)	Aantal	5	10	15	0	0	0

Budgettabel (x € 1.000)

Beleidsdoel 3.2

	Lasten	Rekening 2019	Begroot 2020	Begroot 2021	Begroot 2022	Begroot 2023	Begroot 2024
3.2.1	Waterrecreatie stimuleren	2.415	4.031	1.780	1.780	1.780	1.780
3.2.2	Schoon en voldoende oppervlaktewater bevorderen	1.984	1.571	931	930	930	930
3.2.3	Schoon en voldoende grondwater bevorderen	597	613	612	612	612	612
	Totaal lasten	4.996	6.215	3.323	3.322	3.322	3.322
	Totaal baten	-1.587	-1.526	-938	-972	-1.015	-1.015
	Saldo van baten en lasten	3.409	4.689	2.385	2.350	2.307	2.307
	Stortingen						
3.2.1	Resv. Waterrecreatie	2.826	2.000	1.562	1.562	1.562	1.562
	Onttrekkingen						
3.2.1	Resv. Waterrecreatie	-2.127	-6.889	-1.562	-1.562	-1.562	-1.562
	Resultaat	**4.108**	**-200**	**2.385**	**2.350**	**2.307**	**2.307**

3.3 Ontwikkelen ruimtelijk beleid

Onze rol

We zijn verantwoordelijk voor het afwegen van mogelijkheden om wel of niet te bouwen in het buitengebied via onze ruimtelijke verordening, wij stellen kaders en stimuleren en regisseren via onze instrumenten zoals de provinciale Omgevingsvisie, de Provinciale Ruimtelijke Verordening (die op zal gaan in de nieuwe Omgevingsverordening), regionale samenwerkingsagenda's en integrale programma's. Bij het vormgeven en behouden van de ruimtelijke kwaliteit in de provincie worden wij bijgestaan door het ontwerpteam, het Adviesteam Ruimtelijke Kwaliteit (ARK/intern), de Adviescommissie Ruimtelijke Ontwikkeling (ARO/extern) en de Provinciaal Adviseur Ruimtelijke Kwaliteit (PARK/extern).

Samenwerkingspartners

We werken samen met gemeenten aan het verhogen van de kwaliteit van de gemeentelijke plannen en met initiatiefnemers voor ruimtelijke ontwikkeling. Deze rol zal toenemen onder de nieuwe Omgevingswet, vanwege de in deze wet opgenomen zorgplicht omgevingskwaliteit en door de grote transities die het landschap grondig zullen veranderen. Hoe zorgt de provincie ervoor dat deze ontwikkelingen blijven passen in het veranderende landschap?

Prioriteiten

- Uitdragen van de Omgevingsvisie
- Het voorbereiden van de Omgevingsverordening die gelijktijdig met de Omgevingswet in werking treedt (de Omgevingsverordening NH2021)
- Het stimuleren van de ruimtelijke kwaliteit.

3.3.1 Omgevingsvisie uitdragen

Toelichting

Provinciale Staten (PS) hebben in 2018 een integraal strategisch langetermijnbeleid vastgesteld met de Omgevingsvisie NH2050. Elk van deze ambities is terug te vinden in de programma's twee tot en met zes in deze begroting. De belangrijkste acht onderwerpen waar PS ambities over hebben vastgesteld zijn: Klimaatadaptatie (beleidsdoel 3.1), gezonde leefomgeving waaronder bodem, water, lucht, geluid, veiligheid (beleidsdoel 3.2 en 2.1), biodiversiteit (programma 5), economische transitie en energietransitie (beleidsdoel 2.2 en 6.5), mobiliteit (programma 4), verstedelijking en landschap (programma 2, 5 en 6).

Om de Omgevingsvisie binnen en buiten de provinciale organisatie levend te houden en onder de aandacht te brengen, is continu actie noodzakelijk. Intern door voorlichting over de Omgevingsvisie. Daarnaast door advisering vanuit de vastgestelde visie aan GS, PS en de ambtelijke organisatie, bij de uitwerking en het bepalen van activiteiten die bijdragen aan het behalen van door PS in de visie gestelde ambities en doelen. Extern door voorlichting, informatie en advisering.

De vertaling van de Omgevingsvisie in ons juridisch instrumentarium vindt plaats door middel van de eerste integrale Omgevingsverordening. De Omgevingsverordening NH2020 wordt in het najaar van 2020 vastgesteld en is tevens een belangrijke stap richting implementatie van de Omgevingswet. In 2020 en 2021 bereiden wij ook de Omgevingsverordening NH2022 voor. De Omgevingsverordening NH2022 treedt tegelijk in werking met de Omgevingswet op 1 januari 2022. In de Omgevingsverordening NH2022 zetten we de provinciale regels om naar de juiste juridische basis zodat we voldoen aan de Omgevingswet op het moment van inwerkingtreding.

De implementatie van (het gedachtegoed van) de Omgevingswet brengt met zich mee dat wij samen met partijen in onze ruimtelijke omgeving een instrumentarium opbouwen.

Het digitale stelsel Omgevingswet wordt ontwikkeld in opdracht van het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK). Via de provincie wordt in 2021 en verder ervaring opgedaan met de producten uit het digitale stelsel.

Tot slot wordt in 2021 een aantal nog nader in te vullen bijeenkomsten georganiseerd ter ondersteuning van een goede implementatie van (het gedachtegoed van) de Omgevingswet.

3.3.2 Ruimtelijke kwaliteit borgen en stimuleren

Toelichting

Noord-Holland heeft grote ambities geformuleerd in haar Omgevingsvisie. Provinciale Staten hebben daarbij een sturingsfilosofie omarmd volgens het adagium: 'lokaal wat kan, regionaal wat moet'. De opgave staat altijd centraal en bepaalt of en zo ja met wie en met welke instrumenten we opgaven proberen aan te pakken.

Gedeputeerde Staten beschikken over meerdere instrumenten om ruimtelijke kwaliteit bij nieuwe ontwikkelingen in het landschap te borgen, onder wie de Provinciaal Adviseur Ruimtelijke Kwaliteit (PARK) en de Adviescommissie Ruimtelijke Ontwikkeling (ARO).

De ARO adviseert op basis van een vraag van een initiatiefnemer (provincie, gemeente of waterschap), over de ruimtelijke kwaliteit van plannen die grote impact hebben op het landschap. Focus van het advies ligt dan ook niet op de ruimtelijke kwaliteit van de afzonderlijke plannen, maar vooral op hoe deze bijdragen aan de kwaliteit van het landschap. De ARO komt hiervoor

gemiddeld negen keer per jaar bijeen en geeft tussen de 15 en 30 adviezen per jaar. Over de plannen die zijn besproken, de adviezen die hierover zijn gegeven en de trends die worden gesignaleerd, wordt ieder jaar een jaarverslag gemaakt, in de vorm van een online magazine.

De Provinciaal Adviseur Ruimtelijke Kwaliteit (PARK) is een onafhankelijk expert op het gebied van ruimtelijke ordening die GS adviseert bij veranderingen en ontwikkelingen op regionaal niveau. Door zijn onafhankelijke positie heeft de PARK een belangrijke rol binnen het debat over de inrichting van de fysieke ruimte in Noord-Holland. De adviezen van de PARK zijn zoveel mogelijk integraal, gebiedsgericht, agenderend en innovatief. GS hebben een nieuwe PARK aangesteld voor de periode van drie jaar, van 1 januari 2019 tot en met 31 december 2021.

Budgettabel (x € 1.000)

Beleidsdoel 3.3

	Lasten	Rekening 2019	Begroot 2020	Begroot 2021	Begroot 2022	Begroot 2023	Begroot 2024
3.3.1	Omgevingsvisie uitdragen	1.879	2.094	1.638	1.091	1.091	1.091
3.3.2	Ruimtelijke kwaliteit borgen en stimuleren	447	635	453	453	453	453
	Totaal lasten	2.326	2.729	2.091	1.544	1.544	1.544
	Totaal baten	0	0	0	0	0	0
	Saldo van baten en lasten	2.326	2.729	2.091	1.544	1.544	1.544
	Stortingen						
	Onttrekkingen						
	Resultaat	**2.326**	**2.729**	**2.091**	**1.544**	**1.544**	**1.544**

3.4 Uitvoeren ruimtelijk beleid

Onze rol

De provincie vervult verschillende rollen. Als regisseur maakt de provincie samen met de partners in de regio afspraken over verstedelijkingsopgaven (in samenhang met bereikbaarheid) via OV-knooppunten, over advisering over de ontwikkeling van Schiphol, de ontwikkeling van het Noordzeekanaalgebied en andere grote ruimtelijke ontwikkelingen. Daarnaast vervult de provincie de expertrol, en brengt specifieke kennis in over de ontwikkelingen van knooppunten. De provincie stimuleert ook ontwikkelingen door financiële middelen voor ruimtelijke ontwikkelingen beschikbaar te stellen in de vorm van subsidies en onderzoeken. En de provincie oefent de rol van bevoegd gezag uit door regels te stellen en te adviseren over ruimtelijke plannen en als bevoegd gezag voor regionale luchthavens.

samenwerkingspartners

Onze samenwerkingspartners zijn zeer divers van aard, en omvatten medeoverheden, private partijen, zoals Schiphol en Haven Amsterdam, vervoerders als NS en Connexxion, beheerder van het spoornetwerk Prorail en maatschappelijke organisaties actief op het gebied van wonen, onderwijs, zorg, natuur, recreatie en cultuur.

Prioriteiten

- De ontwikkeling van de bestemming van de Averijhaven tot Energiehaven.
- Stimuleren van het verbeteren van de leefbaarheid in de omgeving van Schiphol.

- De ruimtelijke inpassing van energietransitie in Noord-Holland, waaronder het Noordzeekanaalgebied.
- Bij OV-knooppunten geeft de provincie prioriteit aan de knooppunten die bijdragen aan de doelen voor woningbouw en uit de Omgevingsvisie.
- In de samenwerking binnen de MRA afspraken maken met het Rijk over de Verstedelijkingsstrategie tot 2050.
- Opstellen van een Omgevingsagenda Landsdeel Noordwest, met provincies Utrecht en Flevoland en het Rijk.

3.4.1 Bijdragen aan de optimalisering van OV-knooppunten en ketens

Toelichting

Voor het faciliteren van de verstedelijking en het duurzaam verbinden van woongebieden en werklocaties is een duurzaam en samenhangend OV-systeem nodig. In het coalitieakkoord 2019-2023 is hiervoor een OV-fonds van € 20 miljoen beschikbaar gesteld. In 2020 is een bestedingsplan opgesteld over de inzet van middelen voor de periode tot en met 2023 en zijn projecten opgenomen die zich de komende tijd naar verwachting aandienen. Tot en met 2022 is jaarlijks € 5 miljoen begroot en in 2023 € 3 miljoen.

Ketenmobiliteit, MaaS en openbaar vervoer
De provincie wil de keten van 'verplaatsingen' zo soepel mogelijk laten verlopen door het gebruik van het OV zo aantrekkelijk mogelijk te maken. Dit bereiken we samen met partners en in afstemming met andere beleidstrajecten, zoals het programma Fiets, het programma Stedelijke Bereikbaarheid en het aanbesteden van busconcessies. Het functioneren van het OV-systeem wordt steeds meer bepaald door de kwaliteit van de knopen (OV-knooppunten) en ketens.
Het Regionaal OV Toekomstbeeld 2040 voor heel Noord-Holland en Flevoland (ROVT) gaat in op het functioneren van het OV-netwerk van Noord-Holland en biedt een stip aan de horizon. Zie ook 4.1.1.

Programma OV-Knooppunten
In 2020 heeft de provincie een programmaplan opgesteld voor de periode 2019-2023: Strategie OV-knooppunten 2019-2023. In 2021 draagt de provincie vanuit verschillende rollen bij aan knooppuntontwikkeling.

Expertrol: de provincie werkt, al dan niet samen met partners, verder aan het (door)ontwikkelen van verschillende instrumenten, te vinden op het Kennisportaal OV-knooppunten (pagina voor samenwerkingspartners). Het streven is zoveel mogelijk datagedreven te werk te gaan. De provincie doet daarnaast in 2021 verschillende onderzoeken: bouwen voor de doelgroep ouderen en verkenning van het thema Smart Cities in relatie tot OV-knooppunten, het stimuleren van tegenspits en dalurenvulling van de treinen, en de haalbaarheid van (buitenlandse) financieringsmodellen voor toepassing bij knooppuntontwikkeling. Ook meet de provincie de voortgang van de programmadoelstellingen in haar jaarlijkse Monitor OV-knooppunten (Monitor 2018/2019).

Coördinerende en verbindende rol: de provincie zet in op strategieontwikkeling voor vijf corridors: de Zaancorridor, de Kennemerlijn, de Schipholcorridor, de Hoornse Lijn (Amsterdam-Hoorn) en de Gooicorridor (zie indicatorentabel). Strategieën en actieprogramma's worden onderdeel van de Regionale Ontwikkelagenda, waarmee de provincie samen met NS in 2020 is gestart. Deze agenda, over maatregelen op het gebied van OV-bereikbaarheid, ketenmobiliteit en knooppuntontwikkeling, wordt opgesteld in afstemming met de gemeenten langs de

verschillende corridors en wordt jaarlijks geëvalueerd. Ook zullen de Helderse Lijn en het traject tot Enkhuizen worden meegenomen.

Stimulerende rol: afgaande op de inzet in 2020 verwacht de provincie gemeenten te ondersteunen met procesinstrumenten en kennis bij circa 25 knooppunten waaronder 3 buitenpoorten (zie indicatorentabel). Voor 3 van de 25 bovengenoemde knooppunten verwacht de provincie een vraag om cofinanciering. Deze projecten zijn opgenomen in het Bestedingsplan OV-fonds.

Operationeel doel 3.4.1 Bijdragen aan de optimalisering van OV-knooppunten en ketens

Indicator	Meeteenheid	Gerealiseerd	Streefwaardes				
		2019	2020	2021	2022	2023	2024
Coördineren van (delen van) corridors	Aantal	4	5	5	5	5	5
Stimuleren knooppunten door de inzet van kennis en proces-instrumenten	Aantal	20	25	25	25	25	25
Stimuleren knooppuntontwikkeling door financiële bijdrage aan integrale gebiedsontwikkelingen (aantal aanvragen)	Aantal	nvt	nvt	3	3	3	1

3.4.2 Beleid luchthavens uitvoeren

Toelichting

Het Rijk is ten aanzien van Schiphol bevoegd gezag en zal hier in de komende jaren verder richting aan geven in de luchtvaartnota en een Luchthavenverkeersbesluit voor Schiphol. Het belang van luchtvaart en Schiphol als onderdeel van de internationale connectiviteit van onze provincie en de MRA staat niet ter discussie. Maar naast de lusten vragen wij het Rijk bij de keuzes voor verdere ontwikkeling van de luchthaven om meer aandacht te hebben voor de belasting op de omgeving, in de vorm van geluidshinder, CO_2-emissies en fijnstof.

Als provincie proberen we actief sturing te geven aan deze discussie om de impact van de luchtvaart op de diverse (ruimtelijke) belangen uit onze Omgevingsvisie scherp te agenderen. Dat doen we gezamenlijk met de regionale partners in de Bestuurlijke Regie Schiphol (BRS). Centraal staat de balans tussen economische ontwikkeling en de kwaliteit van de leefomgeving, zoals dit in de provinciale Omgevingsvisie is vastgesteld. Bijzondere aandacht gaat uit naar de multimodale mogelijkheden om de internationale connectiviteit vorm te geven. De discussie over de bereikbaarheid van de luchthaven bezien wij in samenhang met de bereikbaarheidsvraagstukken vanuit de verstedelijkingsopgave, een complexe puzzel waar integrale wegingen moeten worden gemaakt.

Governance
De governance rond het luchtvaartdossier wordt op dit moment geëvalueerd. Het is de vraag in hoeverre hier vanuit de provincie ook in de toekomst financieel aan moet worden bijgedragen.

Wonen-Vliegen
De provincie houdt toezicht op de uitvoering van de regionale afspraken ‘wonen en vliegen’ en voert regie in de monitoring van de uitvoering van de informatievoorziening binnen de 20 Ke-contour. Wij blijven met het Rijk in gesprek (IenW en BZK) om ook binnen de beperkingencontouren van Schiphol de vitaliteit te kunnen borgen.

Leefbaarheid
De 2e tranche van de Stichting Leefomgeving Schiphol loopt eind 2020 af, de uitvoering loopt nog enkele jaren door. Conform het statuut wordt gekeken hoe de resterende middelen kunnen worden ingezet in de interim-periode in de aanloop naar het nieuwe Omgevingsfonds dat de minister wil gaan instellen.

Regionale luchtvaart
Naast de ontwikkeling van Schiphol is de provincie zelf bevoegd gezag voor regionale luchthavens in de provincie. Dit betekent dat de provincie besluit over de milieugebruiksruimte (geluid en externe veiligheid) en de ruimtelijke inpassing van deze vliegvelden. Verder verleent de provincie ontheffingen voor het starten vanaf en landen op terreinen die niet als luchthaven zijn aangewezen. Een deel van de provinciale luchtvaarttaken wordt in opdracht van de provincie uitgevoerd door de Omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied.

Het Rijk heeft aangegeven het RBML (Regeling Burgerluchthavens en Militaire Luchthavens) te evalueren. Daaraan gekoppeld wordt het provinciale regionale luchtvaartbeleid geëvalueerd en waar nodig geactualiseerd. Ook autonome nieuwe ontwikkelingen en de ambities uit het collegeprogramma en de Omgevingsvisie worden daarin meegewogen.

3.4.3 Visie Noorzeekanaalgebied en havencomplexen realiseren

Toelichting
De ambitie is om met het Noordzeekanaalgebied (NZKG) een zo groot mogelijke bijdrage te leveren aan het terugdringen van de CO2 uitstoot en het versterken van de circulaire economie conform de afspraken van het klimaatakkoord om zo de internationale concurrentiepositie van de Metropoolregio Amsterdam versterken. Waarbij in samenhang met de Haven Den Helder de havencomplexen worden versterkt .

In de Visie Noordzeekanaalgebied 2040 hebben wij, samen met onze partners, de regionale belangen voor dit gebied geformuleerd. In 2020 is het gebied aangewezen als NOVI-gebied, gezien de complexe opgaven met betrekking tot de integrale prioriteiten/opgaven om ruimte te vinden voor klimaatadaptatie en energietransitie, duurzame economische groei en sterke en gezonde steden en regio's. Om in te spelen op de bouw van de nieuwe windparken voor de Noord-Hollandse kust wordt het baggerdepot in de Averijhaven in IJmuiden getransformeerd in een energiehaven voor de offshore wind, mits dit milieutechnisch inpasbaar is.

Voor wat betreft het havencomplex van Den Helder zal in 2021 besluitvorming plaatsvinden over de integrale ruimtelijke ontwikkelrichting voor de haven, stad, bereikbaarheid en energietransitie. Koninklijke Marine, Defensie en Rijksvastgoedbedrijf, gemeente en provincie werken nauw samen om tot een Visie Den Helder 2050 te komen. De visie wordt in 2021 opgenomen in de omgevingsvisie van de gemeente Den Helder en vormt de basis voor een Omgevingsprogramma waarin gezamenlijke overheden - rijkspartijen, provincie, gemeente en waterschap - uitvoeringsafspraken maken.

Het Sluis Haven Informatie Punt (SHIP)
Het Sluis Haven Informatiepunt (SHIP) zorgt voor een sterkere profilering van de regio door informatie te geven over de bouw van de nieuwe zeesluis, de toekomst van de regio, vestigingsmogelijkheden voor bedrijven, energietransitie, duurzaam en innovatief ondernemen en technische beroepen en opleidingen. Het is een gezamenlijk project van het Bestuursplatform NZKG, onder verantwoordelijkheid van de provincie Noord-Holland. De exploitatie is uitbesteed.

Gezien de coronamaatregelen zal het SHIP minder bezoekers kunnen ontvangen zolang er nog geen vaccin tegen corona is ontwikkeld.

Verduurzamen havencomplexen
In 2020 is gestart met de subsidieregeling duurzame zeehavens voor het NZKG en Den Helder met als doel de bedrijven en de havenbeheerders te stimuleren om verder te verduurzamen. Deze subsidieregeling loopt tot 1 januari 2022.

Operationeel doel 3.4.3 Visie Noordzeekanaalgebied en havencomplexen realiseren

Indicator	Meeteenheid	Gerealiseerd		Streefwaardes			
		2019	2020	2021	2022	2023	2024
Onderbouwing voor de benodigde ruimte voor energietransitie en circulaire economie	Aantal	nvt	nvt	1	0	0	0
Uitwerking NOVI-gebied waarbij ook overeenstemming wordt bereikt over mogelijke aanpassing wet en regelgeving in relatie met de leefbaarheids- en gezondheidsdoelstellingen voor het NZKG	Aantal	nvt	nvt	1	0	0	0
Vaststellen integrale ruimtelijke ontwikkelrichting havencomplex Den Helder	Aantal	nvt	nvt	1	0	0	0

3.4.4 Ruimtelijke structuur versterken

Toelichting

We waarborgen provinciale doelstellingen door in gesprek te gaan met gemeenten over hun ruimtelijke plannen en visies. We doen dat in dialoog binnen heldere kaders, waaronder de Omgevingsvisie en provinciale Omgevingsverordening, en in een vroegtijdig stadium. De sturingsfilosofie uit de Omgevingsvisie en de Omgevingswet, die medio 2021 in werking treedt, wordt met deze werkwijze nader ingevuld. We willen hiermee de provinciale belangen en gemeentelijke belangen samenbrengen en waar nodig een afweging op bovenlokaal niveau maken. De formele RO-procedure voor bestemmingsplannen (inclusief het instrumentarium als zienswijze en reactieve aanwijzing) maakt deel uit van de werkwijze, als sluitstuk van het proces van ruimtelijke planvorming.

We adviseren regio's over regionale visies, opgaven en afstemming en brengen de provinciale belangen hierbij in. Dit kan ook bovenregionaal of interprovinciaal zijn.

Voor provinciale projecten met een ruimtelijke impact stellen we adviezen op. We voeren daarnaast diverse onderzoeken en projecten uit ter versterking van de ruimtelijke structuur van Noord-Holland. De basis hiervan ligt in de Omgevingsvisie. Dit betreffen onderzoeken en projecten op gebied van ruimtelijke ontwikkelingen die niet al in andere operationele doelen zijn ondergebracht. Wat studies en onderzoeken betreft gaat het bijvoorbeeld om aanvullende verkenningen en strategieën van de ruimtelijke impact van energietransitie, samenwerkingsagenda's met meerdere gemeenten - zoals Zaanstad, Haarlemmermeer en Den Helder - samenwerkingsagenda IJsselmeergebied, Metropolitaan landschap, MRA en digitale stelsel Omgevingswet.

3.4.5 Grondbeleid uitvoeren t.b.v. provinciale doelen

Toelichting

Voor diverse beleidsdoelen - in het bijzonder Bereikbaarheid: verbeteren en aanleggen infrastructuur en Groen: beschermen en ontwikkelen van de groenstructuur - koopt, ruilt en verkoopt de provincie grond en vastgoed. Indien noodzakelijk wordt het onteigeningsinstrument toegepast. Deze activiteiten worden uitgevoerd binnen de kaders van de in 2018 vastgestelde 5e Nota Grondbeleid. De vier kernwaarden in deze nota zijn rechtmatigheid, transparantie, marktconformiteit en duurzaamheid. Binnen dit operationeel doel valt bovendien het duurzaam beheren, verhuren en verpachten van gronden in eigendom van de provincie die niet behoren tot de provinciale infrastructuur en niet in gebruik zijn voor de huisvesting van medewerkers en/of opslag van eigendommen. De ontwikkelingen rondom het grondbeleid en de boekwaarden van de gronden worden uitgebreider beschreven in de Paragraaf Grondbeleid van deze begroting en in de jaarrekening. De onderstaande KPI's geven inzicht in de bijdrage van grond aan het bereiken van provinciale doelen. De laatste drie KPI's hebben betrekking op of worden gefinancierd door het programma Groen.

Operationeel doel 3.4.5 Grondbeleid uitvoeren t.b.v. provinciale doelen

Indicator	Meeteenheid	Gerealiseerd	Streefwaardes				
		2019	2020	2021	2022	2023	2024
Uitvoering pachtprogramma (klanttevredenheid pachters)	Cijfer 1-10	nvt	7	nvt	7,2	nvt	7,5
Verkoop t.b.v. Groen (verkopen strategische gronden Groen, behaalde opbrengst)	Bedrag	2,1 mln	4 mln	4 mln	4 mln	4 mln	4 mln
Aankoop NNN	Hectare	82,6	250	400	400	400	400
Ontpachting NNN	Hectare	nvt	35	75	75	75	75
MJOP-uitvoering (gerealiseerd onderhoud panden)	Aantal	1	12	PM	PM	PM	PM

Budgettabel (x € 1.000)

Beleidsdoel 3.4

	Lasten	Rekening 2019	Begroot 2020	Begroot 2021	Begroot 2022	Begroot 2023	Begroot 2024
3.4.1	Bijdragen aan de optimalisering van OV-knoopunten en ketens	6.669	3.990	6.242	6.391	4.391	711
3.4.2	Beleid luchthavens uitvoeren	10.885	731	729	729	729	729
3.4.3	Visie Noorzeekanaalgebied en havencomplexen realiseren	1.700	958	657	397	257	257
3.4.4	Ruimtelijke structuur versterken	4.563	8.554	2.944	3.338	3.338	3.338
3.4.5	Grondbeleid uitvoeren t.b.v. provinciale doelen	9.197	7.358	6.435	6.327	6.332	6.264
	Totaal lasten	33.013	21.591	17.007	17.182	15.047	11.299
	Totaal baten	-16.493	-9.916	-9.172	-8.933	-8.964	-8.894
	Saldo van baten en lasten	16.520	11.675	7.835	8.249	6.083	2.405
	Stortingen						
3.4.3	Resv. Kaplst. Havencomplexen	0	0	0	0	0	0
3.4.3	Resv. Ontwikkeling. Havencomplexen	3.044	250	0	0	0	0
3.4.1	Resv. OV Knooppunten	12.849	8.398	5.000	5.000	5.000	0
3.4.4	Resv. Ruimtelijke Ontwikkeling	7.390	0	0	0	0	0
	Onttrekkingen						
3.4.3	Resv. Kaplst. Havencomplexen	-140	-140	-140	-140	0	0
3.4.3	Resv. Ontw. Havencomplexen	-92	-1.300	-3.929	0	0	0
3.4.1	Resv. OV Knooppunten	-15.700	-3.110	-5.530	-5.680	-3.680	0
3.4.4	Resv. Ruimtelijke Ontwikkeling	-2.050	-4.997	-342	0	0	0
	Resultaat	**21.821**	**10.776**	**2.894**	**7.429**	**7.403**	**2.405**

3.5 Bijdragen aan voldoende woningen in de juiste kwaliteit woonmilieu

Rol

De provincie treedt op als regisseur van de woningmarkt en vervult een aanjagende rol in de woningbouwproductie. De provincie treedt daarnaast op als kennismakelaar en verbinder tussen partijen en draagt zorg voor actuele informatievoorziening over de woningbehoefte, plancapaciteit en woonzorggegevens in de provincie.

Samenwerkingspartners

De provincie heeft met de Noord-Hollandse gemeenten per regio uitgangspunten en acties afgesproken op het gebied van nieuwe woningbouw en bestaande bouw, waaronder betaalbaarheid, bouwen bij OV-knooppunten, duurzaamheid en voorzieningen. Deze afspraken staan in de woonakkoorden. In het zuidelijk deel van de provincie kiest de provincie op het beleidsterrein wonen een actieve rol in de samenwerking in de Metropoolregio Amsterdam. Verder werken we nauw samen met (koepel)organisaties als Bouwend Nederland, Neprom, Aedes,

TNO als ook marktpartijen via bijvoorbeeld onze klankbordgroep marktpartijen en de versnellingstafel.

3.5.1 Afstemming en regionale programmering woningbouw

Toelichting

De provincie treedt op als regisseur van de woningmarkt. Dat doet de provincie door met gemeenten regionaal afspraken te maken over de woningmarkt en programmering in de woonakkoorden. Een woonakkoord bevat afspraken met de provincie over aantallen, opgaven en acties, over nieuwbouw en bestaande bouw voor de periode 2020-2025, met de mogelijkheid om tussentijds bij te stellen wanneer daar aanleiding voor is. In de Omgevingsverordening is regelgeving opgenomen over het maken van deze woningbouwafspraken. Deze omvatten ook regels voor bouwen in het landelijk gebied. Na het afsluiten van woonakkoorden geven de regio's hier vanaf 2021 uitvoering aan.

Op basis van een woonakkoord kunnen gemeenten subsidie aanvragen voor regionale projecten of onderzoeken. Voor de periode 2020-2023 is € 2 miljoen beschikbaar gesteld om projecten in het kader van de woonakkoorden te subsidiëren.

De incidentele uitgaven vanuit de reserve woonbeleid voor 2021 worden besteed aan subsidies voor de woonakkoorden en de uitvoering daarvan, en aan proceskosten die nodig zijn voor de woonakkoorden en uitvoering daarvan. Voor 2022 en 2023 zijn alleen proceskosten opgenomen.

3.5.2 Bijdragen aan versnelling woningbouwproductie en binnenstedelijk bouwen

Toelichting

Bij de vaststelling van de Woonagenda is besloten om € 4,58 miljoen aan het resterende budget voor het Uitvoeringsprogramma Binnenstedelijk bouwen en versnellen woningbouw toe te voegen. Dit budget wordt de komende jaren ingezet om gemeenten te helpen om de woningbouwproductie te versnellen, onder andere met aanjaagteams en een bouwambassadeur. De bouwambassadeur is het eerste aanspreekpunt voor gemeenten en bouwende partijen die de woningbouw willen versnellen.

Het versnellingsbudget wordt ingezet voor het wegnemen van twee soorten knelpunten:

Knelpunt A. Financieel (een niet-sluitende businesscase door bijzondere kosten bij binnenstedelijk bouwen).
Maatregel: knelpuntenbudget.
Het knelpuntenbudget betreft maatwerkoplossingen. In 2020 worden aanvullende voorstellen voorbereid om in de periode 2020-2023 woningbouwprojecten met een tekort te subsidiëren en zodoende te versnellen. De knelpuntensubsidie wordt afgestemd met OV-knooppunten en de Bouwimpuls van het Rijk, zodat door de gezamenlijke inzet zoveel mogelijk woningen in binnenstedelijke projecten versneld worden opgeleverd.

Knelpunt B. (Tekort aan) ambtelijke capaciteit en expertise bij gemeenten.
Maatregel: flexibele schil.
Via de flexibele schil kunnen gemeenten extra capaciteit inhuren, met cofinanciering. De flexibele schil richt zich op de belangrijkste, regionale woningbouwopgaven. In NHZ gebeurt dit in

samenwerking met de MRA, in NHN organiseert de provincie dit zelf. Afhankelijk van de voortgangsrapportage en herijking die in de tweede helft van 2020 aan PS wordt voorgelegd, wordt het ook in 2021 mogelijk gemaakt om extra inhuur te cofinancieren.

De provincie bekijkt de mogelijkheden voor begeleiding van expats bij het vinden van woonruimte buiten Amsterdam, zoals benoemd in actiepunt 6B van de Woonagenda 2020 - 2025.

Vanuit haar rol als kennismakelaar faciliteert de provincie afstemming met marktpartijen en belangenorganisaties via:

- Versnellingstafel: een klein kernteam van wetenschap, gemeenten en marktpartijen.
- Klankbordgroep Marktpartijen: breder afstemmingsoverleg van bouwers, ontwikkelaars, corporaties en belangenorganisaties.
- Bouwtafel, georganiseerd door Bouwend Nederland (BNL).

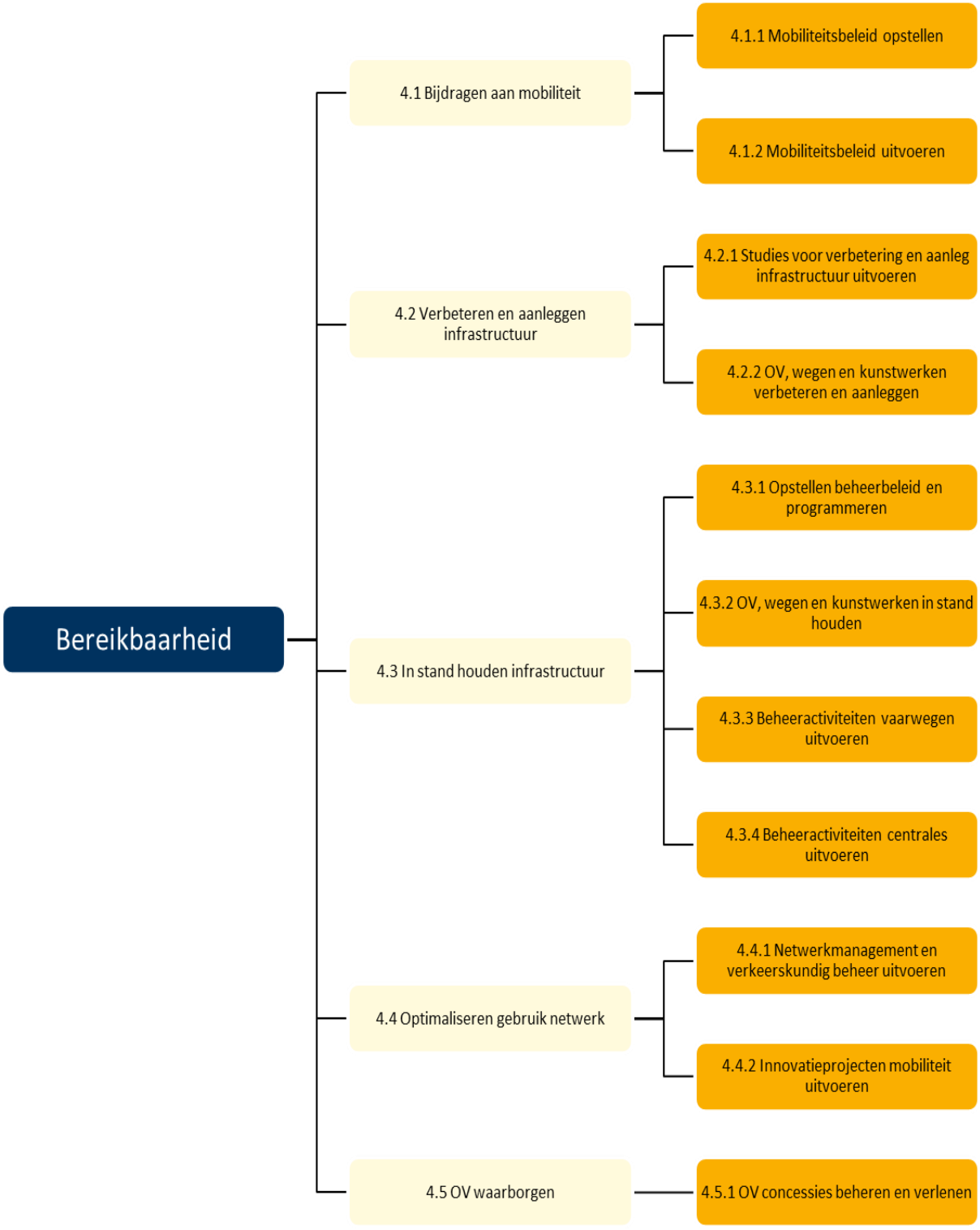
Budgettabel (x € 1.000)

Beleidsdoel 3.5

	Lasten	Rekening 2019	Begroot 2020	Begroot 2021	Begroot 2022	Begroot 2023	Begroot 2024
3.5.1	Afstemming en regionale programmering woningbouw	1.308	1.743	1.739	1.339	1.339	639
3.5.2	Bijdragen aan versnelling woningbouwproductie en binnenstedelijk bouwen	149	5.824	1.199	1.199	1.199	54
	Totaal lasten	1.456	7.567	2.938	2.538	2.538	693
	Totaal baten	-26	0	0	0	0	0
	Saldo van baten en lasten	1.431	7.567	2.938	2.538	2.538	693
	Stortingen						
3.5.2	Resv. Woningbouw	12.300	1.200	1.200	1.200	1.200	1.200
3.5.1	Resv. Woonbeleid	6.605	0	0	0	0	0
	Onttrekkingen						
3.5.2	Resv. Woningbouw	-138	-5.770	-1.145	-1.145	-1.145	0
3.5.1	Resv. Woonbeleid	-697	-1.100	-1.100	-700	-700	0
	Resultaat	**19.500**	**1.897**	**1.893**	**1.893**	**1.893**	**1.893**

Programma 4 Bereikbaarheid

Doelenboom

Maatschappelijk doel

Duurzame bereikbaarheid en verstedelijking is een belangrijke opgave voor de provincie Noord-Holland. De omgevingsvisie geeft aan dat de provincie streeft naar een balans tussen leefbaarheid en economische groei, en heeft daarbij aandacht voor klimaat, gezondheid en veiligheid, biodiversiteit en natuur, verduurzaming van de economie, verstedelijking, duurzame mobiliteit, het landschap en energietransitie. De sterke groei van het aantal inwoners en banen, de grote woningbouwopgave en de groei van de economie op steeds geconcentreerdere plaatsen in vooral de Metropoolregio, leidt tot een grote toename van de vraag naar mobiliteit.

Bij elkaar zijn deze opgaven bijzonder groot en complex. Het is daarom van belang om aandacht te hebben voor de integraliteit tussen de verschillende opgaven, aangezien mobiliteit een bijdrage kan en moet leveren aan vrijwel alle opgaven. Binnen mobiliteit is het van belang om te sturen op de samenhang tussen de modaliteiten lopen, fiets, OV, spoor, (vracht)auto, binnenvaart en multimodale verplaatsingen. Vervolgens is het ook van belang om een goede samenhang te borgen tussen de verschillende programma's, processen en projecten waar de provincie in participeert en waarin keuzes worden gemaakt en beleid tot uitvoering komt.

Zo is het van belang om de processen van het landelijk Toekomstbeeld OV (LOVT), het regionale Toekomstbeeld OV, de netwerkstrategie van SBaB en de ontwikkelagenda Spoor Noord-Holland-Noord inhoudelijk op elkaar te laten aansluiten, omdat in alle processen de ontwikkeling van het OV wordt verkend, soms in samenhang met ander OV, soms in relatie tot verstedelijking en soms in relatie met andere vervoerswijzen. Tevens is het van belang om besluiten over grote projecten (Zuidasdok, OV-SAAL) af te stemmen op de toekomstbeelden die we voor de lange en middelllange termijn maken.

Dit vergt een goede samenwerking tussen de verschillende directies en sectoren binnen de provincie, maar ook met onze regionale partners. In deze integrale afstemmen en samenwerking geven we zoveel mogelijk ook de ambities uit het coalitieakkoord een plek.

De opgave is stevig: In de MRA moeten tot 2040 250.000 woningen worden gerealiseerd, maar in Noord-Holland-Noord vindt ook woningbouw plaats. Daarnaast moet ook de groei van de werkgelegenheid gefaciliteerd worden. Dit leidt tot meer mobiliteit met allerlei consequenties voor de verschillende beleidsopgaven. We zetten als provincie dan ook in op 1) het zoveel mogelijk voorkomen (van groei) van de mobiliteit door mobiliteitsmanagement en door woningen, werkgelegenheid en voorzieningen dicht bij elkaar te concentreren, door 2) te stimuleren dat reizigers zoveel mogelijk van duurzame modaliteiten gebruik maken, zoals lopen, fiets en het OV en 3) het verduurzamen van het verkeer, door de onzet op zero emission mobiliteit, minder hinder door verkeer en verbeteren van de verkeersveiligheid.

Het werken aan een duurzame bereikbaarheid en verduurzaming van de mobiliteit doet de provincie Noord-Holland vanuit verschillende rollen. Als partner stimuleert zij andere wegbeheerders (met bijvoorbeeld subsidies) te werken aan bereikbaarheids- een leefbaarheidsopgaven op hun areaal. In de rol van initiatiefnemer ontwikkelt de provincie beleidskaders en investeert zij in kennisontwikkeling, innovatie, gedrag, transformatie van infrastructuur en ook nieuwe infrastructuur. In de rol van beheerder onderhoudt de provincie Noord-Holland haar infrastructuur en optimaliseert zij het gebruik van haar infrastructuur. Tot slot waarborgt de provincie het openbaar vervoer met het verlenen van concessies.

Met deze ambities levert de provincie een bijdrage aan de doelen van de omgevingsvisie, afspraken met het Rijk en de regio en invulling aan het coalitieakkoord. In 2021 worden kwantitatieve duurzaamheidsdoelen voor de hiervoor genoemde onderwerpen aan Provinciale Staten voorgelegd.

Werken aan infrastructuur doet de provincie duurzaam, indien technisch en financieel redelijkerwijs haalbaar. Hierbij geldt:

- De provincie heeft oog voor alternatieven, waarbij zij het aandeel nieuwe infrastructuur beperkt.
- Bij het realiseren van nieuwe infrastructuur en het onderhouden van de bestaande infrastructuur, maakt de provinciegebruik van circulaire materialen.
- De provincie beperkt het energiegebruik en de CO_2- uitstoot gedurende de gehele levenscyclus (aanleg, gebruik, onderhoud en sloop) van de infrastructuur wordt beperkt.
- In de aanleg en het onderhoud van groen is het versterken van biodiversiteit een belangrijk uitgangspunt.
- De provincie financiert de infrastructuur duurzaam, waarbij de langetermijneffecten op de provinciale begroting worden betrokken bij de besluitvorming.

Het onderhouden en vervangen van provinciale infrastructuur werd tot en met 2020 geprogrammeerd in het Provinciaal Meerjarenprogramma Onderhoud (PMO). Het nieuw aanleggen van infrastructuur werd tot en met 2020 geprogrammeerd in het Provinciaal Meerjarenprogramma Infrastructuur (PMI). Het was al gebruikelijk om de projecten uit het PMO en PMI goed op elkaar af te stemmen. Vanaf 2020 voegt de provincie beide programma's ook geleidelijk samen tot het integrale Meerjarenprogramma Infrastructuur (iMPI), waarbij zij de volledige samenvoeging van de onderliggende systemen en werkwijzen stapsgewijs in 2021 en 2022 doorvoert. Hierbij wordt gebruik gemaakt van de uitkomsten van de enquete die in het voorjaar van 2020 is gehouden onder de Statenfracties. De response is te verdelen in het ontwikkelen van de informatieve functie en de besluitvormende functie van het iMPI.

Bij deze begroting wordt voor het eerst met de voordracht de kredietaanvragen van de investeringsprojecten vastgesteld. Met de voordracht bij het iMPI worden de promoties van projecten naar volgende projectfasen vastgesteld. Om verbinding tussen de inhoud van de projecten en de dekking van de kosten te behouden, wordt het iMPI voorafgaande de begroting behandeld in dezelfde vergadering.

De corona-crisis heeft de samenleving voor een ongekende uitdaging gesteld, die ook effect heeft op mobiliteit. Belangrijke vraag daarbij is hoe de provincie de mobiliteitsbehoefte van een weer opstartende economie en samenleving moeten faciliteren. Hiervoor is nodig om onverminderd in te zetten op een grotere rol van OV op lange termijn t.b.v. duurzame mobiliteit. Maar ook het oplossen van financiële problemen op de korte termijn vergt onze aandacht. De inspanningen van concessieverleners en -houders zijn daarop gericht. In 2021 zal duidelijk worden hoe de (nasleep van) de coronacrisis de provinciale mobiliteitsthema's (OV, fiets, verduurzaming mobiliteit, smart mobility, verkeersveiligheid, goederenvervoer en logistiek, provinciale infrastructuur) raakt. Middels motie M25A-2020 "Maatregelen projecten infrastructuur tegen recessie" wordt onderzocht of projecten versneld uitgevoerd kunnen worden. Hiermee sluiten we aan bij het initiatief van het Rijk. In het najaar van 2020, bij de behandeling van het iMPI, zal deze inventarisatie aan PS worden aangeboden. In 2021 worden de kansen verder uitgewerkt, geprioriteerd en voorbereid.

Wettelijk beleidskader

- Omgevingswet (2016)
- Wet Personenvervoer 2000
- Wegenverkeerswet (1994)
- Wegenwet (1930)
- Strategisch Plan Verkeersveiligheid 2030

Provinciaal beleidskader

- Omgevingsvisie NH2050
- Investeringsstrategie NH infrastructuur
- Investeringsagenda doorstroming OV 2015-2020
- Beleidskader Verkeersmanagement 2015-2020
- Uitvoeringsprogramma Smart Mobility 2018-2019
- Actieplan geluid
- Nota Infrastructurele Kapitaalgoederen
- Visie OV2020
- Perspectief Fiets

Budgettabel 2021 (x € 1.000)

Beleidsdoel		Lasten	Baten	Saldo van baten en lasten	Onttrekking aan reserves	Stortingen	Saldo t.l.v. algemene middelen
4.1	Bijdragen aan mobiliteit	65.922	2.212	63.710	66.131	26.451	24.030
4.2	Verbeteren en aanleggen infrastructuur	14.680	0	14.680	8.957	19.824	25.547
4.3	In stand houden infrastructuur	70.165	5.127	65.038	28.662	24.118	60.494
4.4	Optimaliseren gebruik netwerk	35.776	1.687	34.089	5.170	352	29.271
4.5	OV waarborgen	59.647	0	59.647	61.614	52.484	50.517
	Totaal	**246.189**	**9.026**	**237.163**	**170.534**	**123.229**	**189.858**

Verbonden partijen

Programma	OD	Verbonden partij	Doel
4	4.5.1	Coöperatieve Vereniging Samenwerkingsverband DOVA U.A.	Ontwikkelen van een beter mobiliteitsbeleid van de leden en het realiseren van een doeltreffend en efficiënt openbaar vervoer voor de reiziger.
4	4.4.1	Beheersregeling Amstel	Beheer van de Amstel (het beheer van de Amstel is overgedragen van de provincie aan het Hoogheemraadschap Amstel Gooi en Vechtstreek).

*Verdere informatie is te vinden in de paragraaf verbonden partijen

4.1 Bijdragen aan mobiliteit

Onze rol

We staan voor een transitie in de mobiliteit. Er dienen zich nieuwe vraagstukken aan op het gebied van mobiliteit, duurzaamheid en energie. Samen met partners (andere overheden, maatschappelijke organisaties en inwoners) werkt de provincie aan een toekomstbestendig mobiliteitssysteem. In de Omgevingsvisie heeft de provincie het beleid voor de lange termijn vastgelegd. Dat doet de provincie door gezamenlijk te werken aan plannen en/of programma's. In de regio brengen we onze ambities in samenwerkingsprogramma's als SbaB, uitvoeringsprogramma's en gaan we strategische agenda met de regio's opstellen via de PVVB's.

Samenwerkingspartners

Mensen verplaatsen zich vaak over bestuurlijke grenzen heen. Daarnaast maken ze in een

ketenreis vaak gebruik van meer vervoersvormen (modaliteiten) en van meer aanbieders van vervoer. Daarom alleen al is samenwerking in het beleidsveld van de mobiliteit onontbeerlijk. De provincie werkt intensief samen met andere overheden, als de rijksoverheid, gemeenten (individueel, in MRA verband en in de drie regio's in het noorden van de provincie) en waterschappen. Maar ook met organisaties die belangen vertegenwoordigen in de wereld van de mobiliteit (zoals ANWB en Fietsersbond). Tot slot geldt de intensieve samenwerking natuurlijk ook voor de reizigers en inwoners. Op landelijke niveau werken we met het Rijk en mede-provincies samen in het IPO, het NOVB en nationale bestuurstafel (fiets, OV en Spoor, verkeersveiligheid, mobiliteit, etc.).

Prioriteiten

- Rijk-regio programma Samen Bouwen aan Bereikbaarheid MRA (SBaB), met daarin de projecten en verkenningen ROVT, Regionaal Mobiliteitsplan (klimaatakkord), netwerkstrategie, MASH/ZWASH, Bay area, etc.
- Regionale Mobiliteitsprogramma (RMP) Noord-Holland en Flevoland (klimaatakkoord).
- Regionale Uitvoeringsprogramma's Verkeersveiligheid
- update Koers Smart Mobility
- Actualiseren van de investeringsstrategie Noord-Hollandse infrastructuur (iNHi)

Omgevingsfactoren

De Omgevingswet op provinciaal en nationaal niveau is een belangrijk kader voor het mobiliteitsbeleid van de provincie. Het geeft een impuls aan de wijze waarop overheden, en dus ook de provincie, samen met inwoners en bedrijven mobiliteitsopgaven aanpakt en deze realiseert. De Nationale Omgevingsvisie en een actievere rijksoverheid op het gebied van ruimtelijk en woningbouwbeleid en de klimaatdoelstellingen hebben effecten op de mobiliteitsvraagstukken.

4.1.1 Mobiliteitsbeleid opstellen

Toelichting

Voor het programma SBaB neemt naar verwachting het BO MIRT in november 2020 een besluit over het OV-systeem aan de (zuid)westkant van Amsterdam. Hieronder vallen het doortrekken van de Noord-Zuidlijn naar Schiphol en Hoofddorp (MASH/ZWASH), de netwerkstrategie, Amsterdam Bay Area, de westkant van Amsterdam en het uitvoeringsprogramma SBaB 2021-2023. Het uitvoeringsprogramma omvat onder meer afspraken over minder verkeershinder en over slimme, duurzame en veilige mobiliteit. Een deel van deze afspraken komt voort uit het Regionaal Mobiliteitsprogramma (RMP) Noord-Holland en Flevoland. Het eerste RMP dat najaar 2020 wordt opgeleverd heeft als doel om als programmaplan te functioneren. Met het eerste RMP wordt de RMP-structuur, de governance inclusief doelen vastgesteld opdat vanaf 2021 het programma naar de doelen toe kan werken.

Samen met de regionale partners werkt de provincie aan het concretiseren van het Regionaal Openbaar Vervoer Toekomstbeeld (ROVT), waarbij de governance via SBAB en Platform Mobiliteit verloopt. Hierbij kijken we naar het OV-netwerk als één geheel (alle treinen, metro's, trams en bussen). In de netwerkstrategie van SbaB vindt vervolgens afstemming plaats tussen modaliteiten.

In het BO MIRT 2020 is naar verwachting ook besloten over de verbetering van het spoor tussen Flevoland en Amsterdam (OV SAAL), wordt een besluit verwacht over de extra kosten van het Zuidasdok (conform het advies van de commissie Dekker) en de mogelijke integratie van de MIRT-verkenning 3e perron Station Zuid.

Onze partners verwachten in 2021 een bijdrage van de provincie voor het uitvoeren van deze onderzoeken, verkenningen en nadere activiteiten. Daarom is het van belang dat genomen besluiten bijdragen aan de doelstellingen uit het coalitieakkoord waaronder:

- uitvoering klimaatakkoord
- aandacht voor alle vervoersmodaliteiten (met een grotere rol voor OV en fiets)
- toekomstbestendig modaliteitssysteem om verstedelijking mogelijk te maken
- bereikbaar houden Gooi- en Vechtstreek
- nieuwe concepten (Mobility as a Service (MAAS), P+R- locaties, et cetera.)

In 2021:

- brengt de provincie in beeld hoe de Netwerkstrategie van in SBaB en de Verstedelijkingsstrategie van de MRA consequenties hebben voor de provinciale bezittingen en belangen, zoals het netwerk van provinciale wegen- en fietspaden en de OV-concessies.
- Geeft de provincie samen met de NS en de regio's vorm aan de Regionale Ontwikkelagenda voor het spoor. Hiermee brengen we de kansen en voorwaarden in beeld voor verbetering van het vervoer van, naar en op het spoor in relatie tot kansen voor verstedelijking. De OV- en ketenaanpak die we hiervoor hanteren, , wordt uitgewerkt in drie richtingen: netwerken, knopen en vervoer. Hierbij wordt de afstemming met de netwerkstrategie SbaB en het ROVT gezocht.
- Geeft de provincie uitvoering aan het plaatsen van laadinfrastructuur, via het samenwerkingsprogramma MRA-Eelektrisch. Doel hierbij is om in de periode 2020-2024 20.000 laadpunten te plaatsen in de provincies Noord-Holland, Flevoland en Utrecht. In 2021 verwachten wij 5000 laadpalen te plaatsen.
- Brengt de provincie in aanloop naar de Tweede Kamer-verkiezingen en de daarop volgende formatie de mobiliteitsbelangen van Noord-Holland bij de beslissers onder de aandacht. Dit doen we in nationaal verband via IPO en in regionaal verband via de MRA.
- Stelt de provincie een financieringsstrategie op, om alle langjarige ambities op het gebied van mobiliteit (voor alle modaliteiten en thema's) te kunnen bekostigen. GS informeert PS over de verschillende mogelijkheden die hiervoor zijn.In 2021 wordt in het RMP verder gewerkt aan een overzicht van maatregelen om de doelstelling van meer dan 4,2 megaton CO2 reductie te halen voor mobiliteit en logistiek.

Tot en met 2023 bestaan de uitgaven voornamelijk uit gedragsbeïnvloeding en verkennende studies aan de hand van het coalitieakkoord voor € 0,8 miljoen. Vanaf 2024 vervalt een deel van de uitgaven op gedragsbeïnvloeding en zijn de verkennende studies afgerond. De verwerking van het coalitie akkoord veroorzaakt tot en met 2023 fluctuaties in de stortingen in de reserve.

Operationeel doel 4.1.1 Mobiliteitsbeleid opstellen

Indicator	Meeteenheid	Gerealiseerd	Streefwaardes				
		2019	2020	2021	2022	2023	2024
PS worden aan het eind van het jaar geïnformeerd over het BO MIRT	Aantal	1	1	1	1	1	1

4.1.2 Mobiliteitsbeleid uitvoeren

Toelichting

In 2021 start de provincie met de (voorbereiding en de) uitvoering van de maatregelen van het Regionaal Mobiliteitsprogramma (RMP) Noord-Holland en Flevoland. dat najaar 2020 wordt vastgesteld. Hierin worden aanvullende maatregelen opgesteld die de CO_2-uitstoot van mobiliteit terug kunnen dringen, zodat ook de CO_2-emissieverhogende activiteiten gecompenseerd kunnen worden. We nemen het onderzoek naar het goederenvervoer over water hierin mee.

In 2021 stelt de provincie samen met de drie regio's Regionale Uitvoeringsprogramma's Verkeersveiligheid op. Hiermee geeft de provincie invulling aan de afspraken met het Rijk zoals benoemd in het Strategisch Plan Verkeersveiligheid 2030. Hierin staan maatregelen opgenomen gerelateerd aan infrastructuur, gedrag en handhaving. In het BO MIRT 2021 nemen partijen een besluit over welke verkeersveiligheidsprojecten in aanmerking komen voor de rijkssubsidie SPV2030.

De provincie gaat met de regio's in gesprek over de invulling van de gereserveerde budgetten vanuit het coalitieakkoord die voor regionale bereikbaarheid zijn gereserveerd. De nadruk ligt hierbij op de prioriteiten uit het coalitieakkoord. In 2021 start de provincie met de (voorbereiding van de) regionale investering in Zuid-Kennemerland, Gooi en Vechtstreek en Bereikbaarheid Den Helder. Samen met de regio's stellen we Strategische agenda's op om de opgaven per regio helder te krijgen en passende maatregelen vast te stellen, passend bij de doelstellingen van de omgevingsvisie.

In 2021 start de provincie met de uitvoering van projecten uit de programma's OV-knooppunten en Ketenaanpak.

Voor 2021 is € 3,5 miljoen beschikbaar voor fietssubsidies en actieve mobiliteit. Voor de regionale aanpak zet de provincie een subsidieregeling op voor gemeenten. Dit gebeurt, in nauwe samenhang met de subsidieregelingen voor verkeersveiligheid en recreatieve verbindingen. Ook start de provincie diverse studies voor de provinciale infrastructuur, worden diverse studies gestart in samenwerking met de regio's. Op diverse trajecten combineren we dit met onderhoudswerkzaamheden.

Tot en met 2022 zijn de uitgaven hoger dan in de daaropvolgende jaren. Dat komt door de uitkering van incidentele subsidies voor de Zuid-As Terminal (jaarlijks €28-€29 miljoen tot en met 2022), fietssubsidies (€ 9 miljoen) en OV SAAL (afkorting voor Openbaar Vervoer Schiphol Amsterdam Almere Lelystad; € 4,5 miljoen). Vanaf 2023 vervallen deze incidentele subsidies en resteren voornamelijk de subsidie uitgaven voor kleine infrastructuur en gedrag beïnvloeding. De verwerking van het coalitie akkoord veroorzaakt tot en met 2023 fluctuaties in de stortingen in de reserve.

Operationeel doel 4.1.2 Mobiliteitsbeleid uitvoeren

Indicator	Meeteenheid	Gerealiseerd	Streefwaardes				
		2019	2020	2021	2022	2023	2024
Jaarlijkse subsidievaststelling betrokken regelingen	Aantal	4	4	4	4	4	4

Budgettabel (x € 1.000)

Beleidsdoel 4.1

	Lasten	Rekening 2019	Begroot 2020	Begroot 2021	Begroot 2022	Begroot 2023	Begroot 2024
4.1.1	Mobiliteitsbeleid opstellen	1.927	2.420	2.453	2.427	2.277	1.757
4.1.2	Mobiliteitsbeleid uitvoeren	21.845	79.142	63.469	50.574	14.506	12.412
	Totaal lasten	23.772	81.562	65.922	53.001	16.783	14.169
	Totaal baten	-5.238	-2.188	-2.212	-2.220	-2.081	-2.307
	Saldo van baten en lasten	18.535	79.374	63.710	50.781	14.702	11.862
	Stortingen						
4.1.1	Resv. Mobiliteitbeleid	4.363	655	205	205	205	205
4.1.2	Resv. Uitvoeren Mobiliteitsbeleid door derden	180.315	19.105	26.246	11.133	8.935	10.511
	Onttrekkingen						
4.1.1	Resv. Mobiliteitbeleid	-646	-1.262	-1.274	-1.075	-925	-405
4.1.2	Resv. Uitvoeren Mobiliteitsbeleid door derden	-115.392	-77.019	-64.857	-48.149	-11.925	-9.605
	Resultaat	**87.174**	**20.853**	**24.030**	**12.895**	**10.992**	**12.568**

4.2 Verbeteren en aanleggen infrastructuur

Onze rol

De provincie is eigenaar van wegen, vaarwegen en fietspaden. Vanuit die rol is de provincie verantwoordelijk voor een vlotte en veilige doorstroming van al het verkeer op deze eigen infrastructuur. Daarbij moet de provincie ook zorgdragen voor een veilige en gezonde leefomgeving rondom deze infrastructuur. We programmeren nieuwbouw- en vervangingsprojecten in het integraal Meerjarenprogramma Infrastructuur (iMPI), dat in 2020 is ontstaan uit de doorontwikkeling van het PMI en PMO.

Samenwerkingspartners

Naast locatie- of trajectstudies, pakt de provincie opgaven steeds vaker gebiedsgericht aan met onze partners. Belangrijke samenwerkingspartners zijn de mede-wegbeheerders, (gemeenten, waterschappen en Rijkswaterstaat) en de Vervoerregio Amsterdam (VRA). Hierbij is ook de samenwerking met weggebruikers, belangenorganisaties en omwonenden van belang.

Prioriteiten

Belangrijke prioriteiten voor 2021 zijn:

- doorontwikkeling iMPI
- studie naar verbinding A8-A9
- studie naar onderdoorgang Broek in Waterland
- verduurzaming in de infraketen

Omgevingsfactoren

- Markt
  Uitdagingen op het gebied van onder andere klimaatadaptatie en duurzaamheid, nopen tot intensivering van samenwerking tussen opdrachtgever en opdrachtnemers. Ook de

sector moet investeren in verduurzaming, mogelijk met aanscherping of bijstelling van bestaande contracten tot gevolg.

- Omgeving
  Ondanks uitstel van de Omgevingswet, waar nieuwe eisen worden gesteld aan het omgevingsproces, is (burger)participatie een steeds belangrijker onderdeel van infrastructurele projecten: van studiefase tot en met realisatiefase. De provincie doet dat steeds meer door de omgeving en gebruiker in een vroegtijdig stadium bij de planvorming te betrekken. Voorbeelden daarvan zijn de onderdoorgang Broek in Waterland en de A8-A9.

4.2.1 Studies voor infrastructuur uitvoeren

Toelichting

De provincie verbetert de bestaande infrastructuur en ontwikkelt waar nodig nieuwe infrastructuur om de leefbaarheid, doorstroming en verkeersveiligheid te verbeteren. Verstedelijking, klimaatverandering, de versnippering van natuurgebieden en de stikstofproblematiek maakt onderzoek hiernaar wenselijk. We nemen daarbij zoveel als mogelijk alternatieven mee, , zoals netwerkmanagement, slimme infrastructuur en oplossingen voor de fiets. Onderzoeken naar infrastructuurprojecten vinden hun basis in de iNHi of volgen uit regionale verstedelijkingsstrategieën of gebiedsgerichte netwerkvisies en bereikbaarheidsprogramma's zoals SBAB. Deze onderzoeken worden als studieproject opgenomen in het iMPI. Verkeersveilig gebruik van onze wegen is en blijft hierbij een belangrijke randvoorwaarde. Naast verduurzaming van de mobiliteit, maakt verduurzaming van onze infrastructuur ook onderdeel uit van de infrastructuur opgaven in het iMPI.

De provincie doet in de studiefase van een project onderzoek naar de problematiek, en werkt mogelijke oplossingen uit. Naast locatie- of trajectstudies, worden opgaven steeds vaker gebiedsgericht aangepakt met onze partners. Het gaat in 2021 in het bijzonder om de verbinding A8-A9, de onderdoorgang Broek in Waterland en studies naar (H)OV en fietsinfrastructuur. Daarnaast kijkt de provincie naar de gevolgen van verstedelijkingsstrategieën op de ontwikkeling van onze infrastructuur. Voor een aantal specifieke studieprojecten is in de begroting apart budget opgenomen. Overige (netwerk)studies en onderzoeken ten behoeve van de provinciale infrastructuur worden gedekt uit het Studiekosten budget. Kleine verbeteringen aan onze infrastructuur, vooral op het gebied van verkeersveiligheid, kunnen direct worden gerealiseerd vanuit de post kleine wegwerkzaamheden.

We activeren de uitgaven voor de projecten in de realisatiefase en schrijven ze af conform de afschrijvingstermijnen per kapitaalgoed, zoals opgenomen in de financiële verordening. Voor de meeste kapitaalgoederen hanteren we een afschrijvingstermijn van 50 jaar. De hieruit voortvloeiende kapitaallasten (afschrijving) ramen we in de begroting vanaf het jaar volgend op het jaar van in gebruik name met een duur van 50 jaar. Voor de lopende en reeds afgesloten projecten zijn deze kapitaallasten in de Begroting 2021 (en meerjarenraming) verwerkt.

Voor de dekking kapitaallasten van de, nog door PS vast te stellen, toekomstige te realiseren projecten (geprogrammeerd in de studie- en planfase) is vanaf 2022 een stelpost in de begroting opgenomen. Qua omvang is deze stelpost voldoende om de kapitaallasten te dekken van de projecten die in de aankomende jaren in uitvoering worden genomen. Om in de verdere toekomst het totaal aan ambities binnen de studieprojecten te kunnen realiseren, aan we aan in 2021 in de slag met het ontwikkelen van een voorstel. Daarvoor zal in het kader van de doorontwikkeling

van het iMPI zowel onderzoek plaatsvinden naar een strategie om de kosten van de provinciale infrastructuur (aanleg, beheer, onderhoud en vervanging) op de lange termijn te dekken, als mede naar het in kaart brengen en prioriteren van de opgaven in de provinciale infrastructuurnetwerken.

De hogere uitgaven aan studiekosten in 2021 en 2022 worden veroorzaakt door de verwerking van het coalitie akkoord in de begroting: onderdoorgang Broek in Waterland (€ 0,5 miljoen), bereikbaarheid Den Helder (€ 1 miljoen) en bereikbaarheid Gooi en Vechtstreek (2 miljoen). De verwerking van het coalitie akkoord veroorzaakt tot en met 2023 fluctuaties in de stortingen in de reserve.

Operationeel doel 4.2.1 Studies voor verbetering en aanleg infrastructuur uitvoeren

Indicator	Meeteenheid	Gerealiseerd	Streefwaardes				
		2019	2020	2021	2022	2023	2024
Voortgang studies en projecten (aantal faseafrondingen)	Aantal	0	10	10	10	10	10
Afronding projecten (aantal gerealiseerd)	Aantal	4	10	9	13	5	8

Investeringen

In onderstaande tabel is de meerjarenraming van de nieuwe investeringsprojecten opgenomen op basis van het jaar van oplevering van een project. De uitvoeringskosten van de studieprojecten zijn indicatieve bedragen. De kosten van de projecten in de planfase zijn nog niet zeker, omdat deze projecten nog in voorbereiding zijn, maar zullen waarschijnlijk tot uitgaven leiden in de aangegeven jaren. Voor de projecten in de realisatiefase zijn al kredieten beschikbaar en deze uitgaven zullen zeker worden gedaan.

Verwachte investeringen nieuwe infrastructuur (x € 1.000)

	2021	**2022**	**2023**	**2024**
Indicatie netto* investeringen studiefase	300	12.900	23.210	23.440
Geschatte netto investeringen planfase	7.950	13.350	13.200	4.660
Geraamde netto investeringen realisatiefase	43.890	79.880	46.390	10.130
Totaal netto investeringen nieuwe infrastructuur	**52.140**	**106.130**	**82.800**	**38.230**

* Dit zijn de investeringsbedragen die (via de kapitaallasten) ten laste van de provincie Noord-Holland komen en de bedragen in bovenstaande tabel zijn dus exclusief de bijdragen van derden.

4.2.2 OV, wegen en kunstwerken verbeteren en aanleggen

Toelichting

De provincie Noord-Holland werkt continu aan het verbeteren van de infrastructuur op het gebied van openbaarvervoer-voorzieningen (OV), (vaar)wegen, fietspaden en kunstwerken. Doelstellingen hierbij zijn het optimaliseren van de doorstroming, veiligheid en leefbaarheid.

Enkele voorbeelden van deze activiteiten zijn:

- *Hoogwaardige Openbaar Vervoer verbinding (HOV) in 't Gooi*
  Om filevrij te kunnen reizen leggen verschillende overheden gezamenlijk tussen Huizen en Hilversum een HOV-busverbinding aan. . HOV in 't Gooi is een gezamenlijk project van de gemeenten Huizen, Blaricum, Laren, Eemnes, Hilversum en de provincie Noord-Holland. Ook ProRail, het Goois Natuurreservaat en Rijkswaterstaat zijn nauw betrokken bij dit HOV-project. Begin 2019 is het contract voor de bouw van een busbaan, een spoorwegonderdoorgang, een fly-over en een natuurbrug voor het deeltracé Laren-Hilversum gegund. In het najaar van 2022 wordt dit deelproject opgeleverd. De aanbestedingsprocedures voor de deeltracés in Huizen, Blaricum en Eemnes starten naar verwachting eind 2020/begin 2021.
- *Koopvaardersschutsluis*
  De Koopvaardersschutsluis in Den Helder is niet alleen dringend aan onderhoud toe, ook de kolk van de sluis wordt verlengd tot 115 meter. De uitvoering vindt naar verwachting in 2023 plaats. Om de doorgang van het scheepvaartverkeer in het Noordhollandsch Kanaal tijdens de renovatie te garanderen, komt er een omvaarroute via de Boerenverdrietsluis en de Zeedoksluis.
- *N241 A.C.de Graafweg*
  Ter verbetering van de verkeersveiligheid en het garanderen van de doorstroming pakt de provincie de A.C. de Graafweg (N241) aan. Medio 2021: start werkzaamheden, 2023: oplevering.
- *HOV Aalsmeer-knooppunt Schiphol Zuid*
  De provincie is gestart met de aanleg van de hoogwaardige openbaarvervoerverbinding tussen Aalsmeer en Schiphol-Zuid (HOVASZ). Naast de busbaan wordt de N196 in de Haarlemmermeer, de Burgemeester Kasteleinweg in Aalsmeer en de Koningin Maximalaan in Uithoorn, inclusief de fietspaden, opnieuw ingericht. De aanleg van HOVASZ is eind 2021 afgerond.
- De Haukesschutsluis
  Aan de rand van de Wieringermeerpolder ligt de Haukkesschutssluis die in eigendom en beheer is bij het Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier (HHNK). Deze sluis moet worden vervangen wegens einde levensduur. Op grond van de Waterwet ligt de zorg voor vaarwegen bij provincies. Omdat de sluis er is voor de vaarwegbelangen zal de provincie moeten bijdragen aan de vervanging van de sluis. Over de hoogte hiervan wordt nog gesproken met HHNK, waarna de middelen hiervoor gereserveerd moeten worden in het iMPI.

Een totaal overzicht van alle lopende studies en in uitvoering zijnde projecten is te vinden in het integraal meerjarenprogramma infrastructuur (iMPI)

Budgettabel (x € 1.000)

Beleidsdoel 4.2

	Lasten	Rekening 2019	Begroot 2020	Begroot 2021	Begroot 2022	Begroot 2023	Begroot 2024
4.2.1	Studies voor verbetering en aanleg infrastructuur uitvoeren	7.670	12.030	14.388	15.941	17.243	15.645
4.2.2	OV, wegen en kunstwerken verbeteren en aanleggen	1.054	292	292	291	291	291
	Totaal lasten	8.724	12.322	14.680	16.232	17.534	15.936
	Totaal baten	-19.223	0	0	0	0	0
	Saldo van baten en lasten	-10.499	12.322	14.680	16.232	17.534	15.936
	Stortingen						
4.2.1	Resv. Kaplst. OV	10.796	0	0	0	0	0
4.2.1	Resv. Kaplst. Wegen	13.346	0	0	0	0	0
4.2.1	Resv. Ontwikkelen provinciale Infrastructuur	278.667	33.804	19.824	20.834	19.874	19.374
	Onttrekkingen						
4.2.1	Resv. Kaplst. OV	-95	-95	-95	-95	-534	-867
4.2.1	Resv. Kaplst. Wegen	-543	-2.575	-2.661	-2.754	-2.912	-2.912
4.2.1	Resv. Ontwikkelen provinciale Infrastructuur	-32.610	-104.152	-6.201	-4.383	-3.335	-1.250
	Resultaat	**259.063**	**-60.697**	**25.547**	**29.834**	**30.627**	**30.281**

4.3 In stand houden infrastructuur

Onze rol

De provincie is eigenaar en wegbeheerder van 645 km wegen, 50 km busbanen en 246 km vaarwegen. Langs een groot deel van deze N-wegen liggen fietspaden (384 km) die eigendom van de provincie zijn. Op deze infrastructuur beheert de provincie 590 kunstwerken, zoals bruggen, sluizen, tunnels en ecoducten. Om te zorgen voor een goede doorstroming en veilige (vaar)wegen, beheert de provincie ook een verkeerscentrale, dynamische verkeersmanagementsystemen (DVM), een tunnelcentrale, brugbediencentrale en diverse steunpunten.

Samenwerkingspartners

Voor de instandhouding van de infrastructuur is de provincie Noord-Holland 10-jarige gebiedscontracten aangegaan met verschillende gebiedsaannemers. In totaal zijn er zes gebiedscontracten, waarmee de provincie het beheer en onderhoud van de provincie vormgeeft. Daarnaast stemt de provincie de werkzaamheden op het gebied van beheer en onderhoud af met Rijkswaterstaat, Hoogheemraadschappen, Metropoolregio Amsterdam (MRA) en gemeenten.

Prioriteiten:

- verduurzaming infrastructuur
- uitvoeren programma Machinerichtlijn
- aanpak chroom-6 bruggen
- verbetering biodiversiteit.

4.3.1 Opstellen beheerbeleid en programmeren

Toelichting

De provincie Noord-Holland is eigenaar en beheerder van een infrastructuurnetwerk (kapitaalgoederen) van wegen, vaarwegen, fietspaden en busbanen. De provincie heeft de wettelijke zorgplicht voor deze kapitaalgoederen. Dit staat beschreven in de nieuwe Nota Infrastructurele Kapitaalgoederen 2020-2023 (NIKG). Zo staat erin beschreven wat de opbouw van onze kapitaalgoederen is, hoe deze worden onderhouden en wat de kosten hiervan zijn.
De NIKG stelt ook beleidskaders en financiële kaders vast voor het beheer en onderhoud. En laat zo de lange termijn ontwikkeling van de financiën van deze kapitaalgoederen van de provincie zien. Voor mogelijke beleidswijzigingen, trends en ontwikkelingen is een kosteninschatting gegeven. Voor 2021 geldt dat binnen de huidige middelen geen mogelijkheden zijn om extra uitgaven te doen voor nieuwe beleidswijzigingen, trends en ontwikkelingen zoals omschreven in NIKG. Deze middelen zullen (jaarlijks) bij de Kaderbrief ter besluitvorming worden voorgelegd.
Op basis van de gestelde beleidskaders en kwaliteitseisen uit de NIKG wordt het onderhoudprogramma opgesteld (iMPI).

Naast het reguliere beheer en onderhoud worden de volgende projecten binnen de benoemde prioriteiten opgeleverd:

Verduurzaming
Om energie te kunnen besparen (20-30% van het totale energieverbruik) plaatst de provincie ledverlichting bij de wegverlichting. In 2020 wordt voor een bedrag van € 6,5 miljoen aan ledverlichting uitgerold. Om de opdracht met de huidige middelen op te pakken worden de gebieden Kop van Noord-Holland, Gooi & Vechtstreek en Noord-Holland Zuid in 2020 grotendeels van LED voorzien (€ 4,75 miljoen). Van de overige middelen (€ 1,75 miljoen) worden de SOX lampen vervangen door led. Budget voor de resterende gebieden is momenteel niet beschikbaar.

Machinerichtlijn (MRL)
De provincie Noord-Holland is wettelijk verplicht om haar beweegbare kunstwerken te laten voldoen aan de Machinerichtlijn (MRL). De MRL is wetgeving voor veilig gebruik en beheersing van risico's voor gebruikers, bedienend en onderhoudspersoneel van machines. Voor het uitvoeringsprogramma MRL voor beweegbare kunstwerken is € 29,1 miljoen beschikbaar. De provincie voert het programma uit in lijn met de aansluiting van de beweegbare kunstwerken op de bediencentrale.

Aanpak chroom-6
In 2018 is chroom-6 vastgesteld in oude verflagen van ongeveer de helft van de beweegbare kunstwerken. De provincie schat de meerkosten voor onderhoud op dit moment in op totaal € 4,6 miljoen (op basis van 23 objecten waar nu een verhoogd gehalte chroom-6 is vastgesteld). Voor het jaar 2021 heeft de provincie € 0,9 miljoen beschikbaar gesteld voor de dekking van de verwachte meerkosten voor de geplande onderhoudsmaatregelen.

Verbeteren biodiversiteit
Het 'Beheerplan verbetering biodiversiteit groenzones Provinciale Infrastructuur, deel 1 Beheerprincipes' beschrijft de integrale visie op het versterken van de biodiversiteit.
Er zijn diverse maatregelen beschikbaar om de biodiversiteit in bermen te verhogen. Sinusmaaien wordt als belangrijke maatregel benoemd als titel van de begrotingspost. De invulling van verhoging van biodiversiteit behelst ook de aanleg van houtrillen, transitie van beplanting et cetera. Op basis van het beheerplan Biodiversiteit komt de gebiedsaannemer met voorstellen voor maatregelen. Na toetsing op prioriteit en kosten realiseert worden die de komende jaren uitgevoerd.

Operationeel doel 4.3.1 Opstellen beheerbeleid en programmeren

Indicator	Meeteenheid	Gerealiseerd	Streefwaardes				
		2019	2020	2021	2022	2023	2024
Percentage wegen(incl. kunstwerken) voldoet aan beeld kwaliteitseisen	Percentage	97%	95%	95%	95%	95%	95%
Wegbelevings onderzoek (% zeer tevreden weggebruikers)	Percentage	72%	80%	80%	80%	80%	80%
Elektriciteitsverbruik voor exploitatie van infrastructuur (kWh)	Percentage	100%	90%	80%	70%	45%	45%

4.3.2 OV, wegen en kunstwerken in stand houden

Toelichting

Vanuit haar zelfstandige rol als wegbeheerder is de provincie verantwoordelijk voor het in stand houden van de provinciale infrastructuur. Daarvoor worden diverse activiteiten uitgevoerd, zoals vast en variabel onderhoud, diverse renovatieprojecten en vervangingen. Het vaste en variabele onderhoud is ondergebracht in zes gebiedscontracten. Renovaties en vervangingen zijn ondergebracht in projecten, soms in combinatie met aanleg van nieuwe infrastructuur.

Enkele voorbeelden van deze activiteiten:

- *Gebiedscontracten*
  Het beheren en onderhouden van het provinciaal areaal wordt uitgevoerd door aannemerscombinaties, in de gebieden: Kop van Noord-Holland, Alkmaar & West-Friesland, Zuid-Kennemerland/IJmond, Zaanstreek-Waterland, Noord-Holland-Zuid, Gooi en Vechtstreek.
  De aannemerscombinaties zijn verantwoordelijk voor het dagelijks en variabel onderhoud, de programmering en planning hiervan, bouwcommunicatie en de klachtenafhandeling.
- *Cruquiusbrug*
  De provincie vernieuwt de Cruquiusbrug (N201). In 2022-2023 vervangt zij de oostelijke brug richting Heemstede. Ook vindt er in deze periode groot onderhoud plaats aan de westelijke brug richting Hoofddorp. De nieuwe brug wordt circulair, energieneutraal en zo onderhoudsarm mogelijk gebouwd. Gunning: voorjaar 2021, oplevering in 2023.
- *N243 Herinrichting en onderhoud*
  De N243 is de provinciale weg door Schermer, Beemster en Koggenland. Het is een smalle weg met veel verkeer, een aantal drukke kruisingen en veel directe wegaansluitingen van woningen en bedrijven. De provincie maakt de N243 veiliger en voert groot onderhoud uit. De werkzaamheden starten in 2020 en duren tot eind 2021.
- *N235 en N247 Bereikbaarheid Waterland*
  Fietsers, automobilisten en reizigers in het openbaar vervoer hebben behoefte aan een bereikbaar Waterland (N235 en N247 Bereikbaarheid Waterland). De provincie Noord-Holland en de Vervoerregio Amsterdam werken samen met de gemeenten Waterland, Purmerend, Edam-Volendam en Amsterdam aan de bereikbaarheid en de verkeersveiligheid in de regio Waterland. In 2020 is gestart met de werkzaamheden die tot 2023 zullen duren.
- *Renovatie Koopvaardersschutsluis*

Zie ook operationeel doel 4.2.2

- *Bruggen Krommenie*
  De bruggen Krommenie liggen over de Nauernasche Vaart, in de N203 in de gemeente Zaanstad en zijn belangrijk voor zowel vaar- als wegverkeer. De bruggen zijn aan het eind van hun levensduur. In 2018 is levensduurverlengend onderhoud aan de bruggen verricht. De provincie Noord-Holland onderzoekt hoe en wanneer de vervanging/renovatie van de bruggen Krommenie gaat plaatsvinden.

Een totaal overzicht van alle lopende studies en in uitvoering zijnde projecten is te vinden in het integraal meerjarenprogramma infrastructuur (iMPI).

Operationeel doel 4.3.2 OV, wegen en kunstwerken in stand houden

Indicator	Meeteenheid	Gerealiseerd	Streefwaardes				
		2019	2020	2021	2022	2023	2024
Projecten afgerond volgens kwaliteitseisen scope	Percentage	100%	100%	100%	100%	100%	100%
Nauwkeurigheid raming kasritme	Percentage	80%	80%	80%	80%	80%	80%

Investeringen

Verwachte vervangingsinvesteringen wegen en kunstwerken (x € 1.000)

	2021	**2022**	**2023**	**2024**
Verwachte vervangingsinvesteringen wegen	16.500	19.100	25.000	11.200
Verwachte vervangingsinvesteringen kunstwerken	8.600	7.100	200	0
Totaal	**25.100**	**26.200**	**25.200**	**11.200**

4.3.3 Beheeractiviteiten vaarwegen uitvoeren

Toelichting

De provincie voert noodzakelijke oeververvangingsprojecten uit op basis van inspectieonderzoeken en waarnemingen door (vaar)weginspecteurs. Het dagelijks beheer aan de vaarwegen wordt doorlopend binnen de verschillende gebiedscontracten uitgevoerd. Dit geldt ook voor de behandeling van schades. In 2020 worden diverse omvangrijke oeververvangingsprojecten opgeleverd. In 2021 zijn meerdere oevertrajecten in voorbereiding die in 2022 en volgende jaren worden opgeleverd.
De provincie gaat de oeververvangingsprojecten voor de komende 6 à 8 jaar aanbesteden aan één partij. Deze aanbesteding is in 2019 voorbereid en wordt naar verwachting in 2020 afgerond. Bij deze aanbesteding is duurzaamheid het belangrijkste criterium. Denk daarbij aan het structureel verminderen van 80% van de milieukosten, (door bijvoorbeeld CO_2-reductie, minder materiaal- en energiegebruik en toepassing van zoveel mogelijke herbruikbare materialen) en voorzieningen ten behoeve van de biodiversiteit en de waterkwaliteit (zoals natuurvriendelijke oevers). Het streven is daar waar kansen zijn voor natuurvriendelijke oevers, deze structureel als het nieuwe duurzame normaal toe te passen.

Operationeel doel 4.3.3 Beheeractiviteiten vaarwegen uitvoeren

Indicator	Meeteenheid	Gerealiseerd	Streefwaardes				
		2019	2020	2021	2022	2023	2024
Realisatie (natuurvriendelijke) oevers (in km)	Aantal	0	31,08	0	14,38	4,6	4,9
Ongeplande stremmingen door risicogestuurd beheer oevers	Aantal	0	0	0	0	0	0

Investeringen

Verwachte vervangingsinvesteringen vaarwegen (x € 1.000)

	2021	2022	2023	2024
Verwachte vervangingsinvesteringen vaarwegen	18.300	24.100	7.400	14.600

4.3.4 Beheeractiviteiten centrales uitvoeren

Toelichting

De provincie beschikt over één verkeerscentrale in Hoofddorp. Vanuit deze verkeerscentrale worden zowel de tunnel (Waterwolf- en Abdijtunnel) als het Amstelaquaduct bediend, de zogenaamde 'tunnel desk'. Daarnaast wordt op een andere (verkeersmanagement) desk in de verkeerscentrale, dagelijks alle informatie verzameld over de situatie op de weg. Met behulp van deze informatie worden bij onvoorziene omstandigheden op de weg verkeerslichten op afstand aangepast, worden Dynamische Route Informatiepanelen aangestuurd en kunnen regelscenario's worden ingezet. Dit om de beschikbare infrastructuur zo optimaal mogelijk te benutten.

Naast de verkeerscentrale in Hoofddorp beschikt de provincie over een bediencentrale voor het op afstand bedienen van bruggen en sluizen. Deze centrale is gelegen in Heerhugowaard en maakt onderdeel uit van het energieneutrale steunpunt De Lange Balk. Ook bij deze centrale geldt dat het dagelijks beheren en onderhouden van de benodigde apparatuur om de bruggen en sluizen te kunnen bedienen, door de provincie wordt uitgevoerd.

De verkeerscentrale (Hoofddorp) en een bediencentrale voor bruggen en sluizen maken bouwkundig geen onderdeel uit van de NIKG. In 2020 wordt onderzoek gedaan naar de behoefte van vervanging. Indien noodzakelijk zal in de Kadernota 2022 een verzoek voor extra budget opgenomen worden.

Voor het operationeel houden van de centrale wordt onderzocht in hoeverre het huidige budget voldoende is ook in relatie tot de i-diensten (Vmaas).

Operationeel doel 4.3.4 Beheeractiviteiten centrales uitvoeren

Indicator	Meeteenheid	Gerealiseerd	Streefwaardes				
		2019	2020	2021	2022	2023	2024
Beschikbaarheid aansturing VRI's	Percentage	99,7%	99,7%	99,7%	99,7%	99,7%	99,7%
Halen van aanrijtijden en functieherstelttijden VRI's	Percentage	90%	90%	90%	90%	90%	90%

Beschikbaarheid Waterwolftunnel	Percentage	98,5%	97,5%	97,5%	97,5%	97,5%	97,5%

Budgettabel (x € 1.000)

Beleidsdoel 4.3

	Lasten	Rekening 2019	Begroot 2020	Begroot 2021	Begroot 2022	Begroot 2023	Begroot 2024
4.3.1	Opstellen beheerbeleid en programmeren	249	1.111	1.211	1.751	2.253	2.765
4.3.2	OV, wegen en kunstwerken in stand houden	49.495	93.703	58.477	58.219	52.925	48.944
4.3.3	Beheeractiviteiten vaarwegen uitvoeren	10.111	31.186	10.469	10.838	11.197	11.660
4.3.4	Beheeractiviteiten centrales uitvoeren	0	8	8	8	8	8
	Totaal lasten	59.855	126.008	70.165	70.816	66.383	63.377
	Totaal baten	-2.827	-35.563	-5.127	-6.202	-3.429	-3.429
	Saldo van baten en lasten	57.028	90.445	65.038	64.614	62.954	59.948
	Stortingen						
4.3.3	Resv. Groot onderhoud Vaarwegen	643	9.299	6.000	6.000	6.000	6.000
4.3.2	Resv. Groot onderhoud wegen	20.346	17.657	15.018	16.357	17.667	12.672
4.3.2	Resv. Investeringen kunstwerken	13.526	10.190	1.800	1.000	1.200	0
4.3.2	Resv. Kapls. kunstwerken	6.148	8.574	1.300	800	600	0
4.3.3	Resv. Kapls. Vaarweg	-40	0	0	0	0	0
	Onttrekkingen						
4.3.3	Resv. Groot onderhoud Vaarwegen	-6.356	-11.745	-4.579	-7.809	-6.318	-6.198
4.3.2	Resv. Groot onderhoud wegen	-30.075	-29.142	-22.500	-20.922	-17.825	-12.736
4.3.2	Resv. Investeringen kunstwerken	-6.148	-8.574	-1.300	-800	-600	0
4.3.2	Resv. Kapls. kunstwerken	-120	-103	-283	-315	-780	-817
4.3.3	Resv. Kapls. Vaarweg	0	0	0	-9	-9	-9
	Resultaat	**54.952**	**86.601**	**60.494**	**58.916**	**62.889**	**58.860**

4.4 Optimaliseren gebruik netwerk

Onze rol

Met verkeersmanagementmaatregelen benut de provincie de beschikbare verkeersnetwerken zo optimaal mogelijk zodat aan de actuele vraag naar mobiliteit kan worden voldaan. De provincie Noord-Holland heeft een direct belang bij het stimuleren en ontwikkelen van innovaties. Door optimalisatie van producten en processen verbetert de provincie haar bedrijfswaarden. Daarnaast kunnen innovaties worden aangejaagd die de markt niet alleen kan realiseren. Verder wil de provincie haar infrastructuur inzetten om duurzame energie op te wekken en energiegebruik te reduceren om op deze manier bij te dragen aan de energietransitie.

Samenwerkingspartners

De provincie werkt nauw samen met organisaties als het Ministerie van Infrastructuur en Milieu,

Rijkswaterstaat, gemeenten, waterschappen, openbaarvervoerbedrijven, de Vervoerregio Amsterdam, kennisinstituten, ingenieursbureaus, aannemers, automobielfabrikanten en diverse andere marktpartijen.

4.4.1 Netwerkmanagement en verkeerskundig beheer uitvoeren

Toelichting

Het netwerkmanagement en verkeerskundig beheer bestaat uit een samenspel van een aantal dagelijks uit te voeren activiteiten. Waaronder:

Verkeersmanagement op de vaarweg
Met de 'Blauwe Golf' wordt het optimum gezocht tussen doorvaart voor de scheepvaart en de hinder door brugopeningen voor het wegverkeer. Brugbedienaren van de provincie en andere overheden hebben beter zicht op de scheepvaart en kunnen beter plannen met de beschikbare informatie.

Bediening van bruggen, sluizen en tunnels
De aansturing van de brug- en sluisbedienaars is per 1 november 2020 weer geheel in handen van de provincie gekomen. Daarnaast zijn de bedienaars die zijn opgeleid om bruggen en sluizen op afstand te bedienen, in dienst gekomen van de provincie. De overige bedienaars worden door een externe partij geleverd.
De provincie Noord-Holland wil het vervoer over water stimuleren. Dit leidt tot een betere doorstroming van zowel de scheepvaart als het verkeer op de weg. Daarom is de provincie gestart met de centrale bediening van bruggen en sluizen. Vanaf 2018 zijn de eerste bruggen en sluizen in Noord-Holland vanuit één centrale plek bediend. Op de centrale worden tot medio 2021 in ieder geval 12 bruggen in Noord-Holland aangesloten.

Verkeersmanagement op de weg
Op verschillende manieren optimaliseert de provincie Noord-Holland het gebruik van het beschikbare netwerk. De verkeerscentrale Hoofddorp observeert het verkeer met camera's en door lussen in de weg. De verkeerscentrale past, waar nodig groentijden aan en gebruikt vooraf vastgestelde regelscenario's.

Het afstemmen van werkzaamheden en evenementen
Indien voor werkzaamheden of/evenementen verkeersmaatregelen op de provinciale (vaar)weg noodzakelijk zijn, is hiervoor toestemming van het Verkeerscoördinatiepunt (VCP) vereist. Verkeersmaatregelen die een aanzienlijke invloed hebben op de doorstroming stemt de provincie vooraf af binnen het samenwerkingsverband van alle (vaar)wegbeheerders in Noord-Holland. Daarnaast geeft de provincie vergunningen en ontheffingen af voor werkzaamheden aan de (vaar)weg en exceptionele (vaar)transporten. In 2020 is de provincie gestart met het treffen van de nodige maatregelen ter voorbereiding op de implementatie van de Omgevingswet in 2021.

Incidentmanagement
De weg inspecteurs van de provincie staan dagelijks klaar voor een vlotte en veilige doorstroming op de provinciale wegen. Incidentmanagement speelt hierbij een belangrijke rol. Dit behelst het geheel aan maatregelen die er voor moeten zorgen de weg zo snel mogelijk vrij te maken voor het verkeer nadat een pech- of ongeval heeft plaatsgevonden. Daarbij rekening houdend met de verkeersveiligheid, de behartiging van belangen van mogelijke slachtoffers en de beheersing van de ontstane schade.

Gladheidsbestrijding
Veiligheid op de weg in de wintermaanden is van groot belang. Zodra er gladheid te verwachten wordt, staan de gladheidsbestrijders paraat om de weg op te gaan, ook midden in de nacht. Vanuit de diverse steunpunten vindt de (coördinatie van de) gladheidsbestrijding plaats. In 2018 is gestart met de pilot Grass2grit waarbij de gladheid wordt bestreden met dooimiddel gemaakt van sap uit bermgras. Dit project wordt meegefinancierd door middel van een Europese Life-subsidie. Inmiddels is een fabriek in maart geopend en en voert Grass2Grit testen uit op de N504 ten noorden van Alkmaar.

Optimaliseren verkeerslichten
In het Beleidskader Verkeersmanagement is vlot en veilig door Noord-Holland verder geoperationaliseerd. De provincie geeft hierin aan om 6% betere doorstroming en 10% betere betrouwbaarheid te bereiken. Hiervoor wordt de verkeerskundige werking van ieder provinciaal verkeerslicht elke drie jaar doorgelicht en bijgesteld. Een dashboard maakt de effectiviteit van verkeerslichten inzichtelijk.

Mede vanwege de corona-crisis is in 2020 de nadruk gelegd op het langer en vaker groen geven aan voetgangers en fietsers om de mogelijkheid te bieden om anderhalve meter afstand te houden. De provincie heeft daarbij ook actief hulp aangeboden aan inliggende gemeenten bij het instellen van hun verkeerslichten bij bijvoorbeeld (basis)scholen. Mogelijk moeten deze specifieke regelingen voor corona in 2021 gecontinueerd worden.

Het in 2020 ontwikkelde prioriteitskader voor de regeling van verkeerslichten geeft de mogelijkheid om per kruispunt aan te geven wat de belangrijkste modaliteit is en welke richtingen voorrang moeten krijgen. Hierbij is ook nadrukkelijk het vrachtverkeer betrokken. Om de uitstoot door vrachtwagens te beperken kijkt de provincie in 2021 of ze op een aantal plaatsen gericht voorrang kan geven aan vrachtwagens.

Vaartuigen
De provincie beschikt over vier vaartuigen. Deze vaartuigen worden gebruikt voor voor diverse toezichthoudende handelingen op de vaarweg zoals schouw, inspecties van vaarwegen en kunstwerken op of aan het water. De kosten voor het vast onderhoud (brandstof, onderhoud, inspecties) van de vaartuigen maken deel uit van de begroting. Verduurzamen en vervangingsopgave zijn niet begroot. Deze kosten worden in 2021 in beeld gebracht. Indien noodzakelijk zal in de Kadernota 2022 een verzoek voor extra budget opgenomen worden.

Operationeel doel 4.4.1 Netwerkmanagement en verkeerskundig beheer uitvoeren

Indicator	Meeteenheid	Gerealiseerd	Streefwaardes				
		2019	2020	2021	2022	2023	2024
Verbeteren doorstroming d.m.v. optimaliseren VRI's	Percentage	1%	6%	6%	6%	6%	6%
Gemiddelde aanrijtijd weginspecteurs op incidenten (in minuten)	Aantal	-	30	30	30	30	30

Investeringen

Verwachte vervangingsinvesteringen steunpunten (vaar)wegen en dynamisch verkeersmanagement wegen (x € 1.000)

	2021	2022	2023	2024
Verwachte vervangingsinvesteringen steunpunten (vaar)wegen	2.700	1.500	1.300	0
Verwachte vervangingsinvesteringen dynamisch verkeersmanagement wegen	800	800	800	400
Totaal	**3.500**	**2.300**	**2.100**	**400**

4.4.2 Innovatieprojecten mobiliteit doorvoeren

Toelichting

De provincie heeft als streven om haar activiteiten continu te verbeteren. Hiertoe worden onder meer innovatieprojecten uitgevoerd ten aanzien van duurzaamheid en Smart Mobility.

Duurzame innovaties

De provincie zet in op innovaties die veel impact hebben op grondstoffen- en CO_2-reductie.

- Industrieel, Flexibel en Demontabel (IFD), zoals bij de Cruquiusbrug
  De provincie draagt bij aan het ontwikkelen van verschillende IFD-specificaties.
- Circulair bouwen
  De provincie werkt aan een uniforme uitvraag voor circulair bouwen.
- Levensduurverlengende innovaties
  Samen met de TU Delft ontwikkelt de provincie levensduur verlengende innovaties zoals bijvoorbeeld epoxy asfalt op de N240 dat een vier tot vijf keer langere levensduur heeft.
- Energieopwekking en -besparing
  De provincie kan haar infrastructuur inzetten voor innovaties ten behoeve van duurzame energieopwekking
    - een fietspad, of een deel hiervan, uitgerust met een zonnewegdek.
    - Een energieneutrale beweegbare brug (Cruquius).

Smart Mobility

Met Smart Mobility kijken we naar de veranderingen in de samenleving op het gebied van mobiliteit en kijken we welke innovaties nodig zijn om de doorstroming, veiligheid en leefbaarheid te verbeteren. Onder andere door het intelligenter maken van verkeerslichten, zodat de informatie aan de weggebruiker verbetert (onder andere adviessnelheid om groen te halen), prioriteit voor doelgroepen mogelijk wordt en de doorstroming op het netwerk verder geoptimaliseerd kan worden. In het Uitvoeringsprogramma Smart Mobility onderzoeken we welke innovaties geschikt zijn voor toepassing binnen de provincie Noord-Holland. Het Uitvoeringsprogramma is, mede vanwege de Corona maatregelen waardoor het real live testen lastiger was, verlengd tot en met 2021. Eind 2020 zal er aan de hand van een herijking van de Koers Smart Mobility 2030 zicht worden geboden op de verdere uitrol van Smart Mobility voor 2021 en verder.

- De iVRI (intelligente verkeersregelinstalatie)
  In het kader van het Uitvoeringsprogramma Smart Mobility worden 52 VRI's van de provincie aangepast. Om alle 265 VRI's in de provincie uit te rusten als iVRI, is een versnelde uitrol nodig van ongeveer 25 VRI's per jaar. Samen met de reguliere vervanging (circa vijftien per jaar) zijn dan in circa vijf jaar alle VRI's op provinciale wegen vervangen

door iVRI's. Hiermee profiteert de provincie optimaal van de diensten die in dit kader door de markt zijn ontwikkeld. De weggebruiker ervaart een betere doorstroming, bepaalde doelgroepen (vracht, OV, fiets) krijgen gericht voorrang waardoor wachttijden verminderen en het netwerk wordt verder geoptimaliseerd.

- Fietsen en OV
  Om het fietsen te stimuleren, kijken we of de reisinformatie voor fietsers kan verbeteren, bijvoorbeeld informatie over stallingsmogelijkheden en doorfietsroutes. De doorstroming in het openbaar vervoer wordt verbeterd door continue verbetering van verkeerslichten en prioriteitstelling voor het OV (o.a. met iVRI's). De gevolgen van Corona voor deze modaliteiten worden bekeken.
- Deelsystemen
  De provincie kijkt naar de mogelijke impact van deelsystemen (fiets, auto) op de stedelijke en rurale netwerken en de provinciale rol die nodig is om ervoor te zorgen dat er door de hele provincie een goed functionerend mobiliteitssysteem blijft bestaan. De 'first en last mile' zijn hierbij belangrijk. Op sommige locaties kan een zelfrijdende shuttlebus een rol van betekenis krijgen. Een test hiermee is in voorbereiding.
- Connected en zelfrijdende auto's
  Daarnaast brengen we samen met verschillende autofabrikanten, (o.a. Nissan, Fiat en BMW) de impact van connected en zelfrijdende auto's in beeld zodat we hier vanuit onze rol als wegbeheerder en beleidsmaker op kunnen inspelen.
- Europees project Socrates
  Ook richt Smart Mobility zich op de digitalisering in verkeer en vervoer en het gedrag van de weggebruikers en reizigers als gevolg daarvan. Zo werken we in het Europese project Socrates met verschillende private partijen aan de informatie uitwisseling tussen verkeerscentrales en de service providers en automobiel industrie. Doel is de informatie voor weggebruikers te verbeteren door informatie te combineren en uit te proberen in welk mate mensen bereid zijn een alternatief reisadvies te gebruiken, bijvoorbeeld om uitstoot op bepaalde corridors te vermijden.
- Coöperative adaptive cruise control
  Samen met TNO en de TU Delft onderzoekt de provincie de impact van coöperative adaptive cruise control (CACC) op doorstroming en veiligheid.
- Communicatietechnieken voertuigen en VRI's
  Op Europees niveau is er discussie over de toepassing van twee verschillende communicatietechnieken tussen voertuigen en VRI's. De provincie past beide technieken toe en doet onderzoek naar specifieke toepassingen en de effecten daarvan. Dat doen we onder andere in het Europese project Concorda waar we onze proeftuin Smart Mobility rondom Schiphol gebruiken om samen met Fiat en NXP de Europese standaarden voor coöperatief rijden te testen.
- Interactie gebruiker Smart Mobility-toepassingen
  De provincie zoekt interactie tussen de gebruiker en toepassingen van Smart Mobility, data-uitwisseling met logistieke partijen en fietsverkeer voor Smart Mobility-toepassingen worden onderzocht.
- Verbeteren effectiviteit regionaal verkeersnetwerk
  Samen met de gemeente Amsterdam en Rijkswaterstaat werken wij aan het automatiseren van verkeersmanagement maatregelen vanuit de centrales om het verkeer te verbeteren. Daarbij wordt ook gekeken naar de doorstroming van fietsers en het openbaar vervoer. Om de effectiviteit van het huidige verkeersmanagement in het regionale verkeersnetwerk verder te verbeteren, sluit de provincie verkeerslichten van gemeenten aan op de eigen verkeerscentrale. Daarnaast bekijkt de provincie de mogelijkheid om de operatie van

verkeersmanagement uit te besteden als een zogenaamde iDienst zodat deze efficiënter verloopt (zie ook OD Verkeersmanagement). Door de verkeerssituatie te voorspellen kan het huidige verkeersmanagement effectiever worden. Daarom werken wij samen met data-scientisten aan het voorspellen van de verkeerssituatie door het toepassen van machine-learning op de verkeersdata.

- Coast to Coast (C2C) De provincie Noord-Holland participeert vanaf 2013 in het Coast to Coast-programma. Het programma is gericht op samenwerking en kennisuitwisseling met California op het gebied van slimme en duurzame (e-)mobiliteit en klimaatverandering. Het programma is verlengd tot en met 2021 maar structurele financiering is nodig om het programma verder gestalte te geven. Naast het realiseren van een stevig netwerk tussen overheden, onderzoekscentra en bedrijfsleven heeft het programma concrete resultaten opgeleverd. Deze resultaten dragen bij aan verduurzaming van de economie. Ook levert het programma kansrijke initiatieven op gebied van verduurzaming van mobiliteit en daarmee een bijdrage aan aanpak van klimaatverandering. Zo wordt hier met online seminars aandacht vor gevraagd en worden concrete investeringsprojecten opgezet, zowel in California als hier. De ontwikkelingen zullen de komende jaren in toenemende mate gaan versnellen. Een van de concrete samenwerkingsinitiatieven die voortkomen uit het C2C programma is de samenwerking tussen Nissan en de provincie Noord-Holland waarbij onderzocht worden hoe geautomatiseerde systemen kunnen communiceren met onze wegkantsystemen en de infrastructuur.

Operationeel doel 4.4.2 Innovatieprojecten mobiliteit uitvoeren

Indicator	Meeteenheid	Gerealiseerd	Streefwaardes				
		2019	2020	2021	2022	2023	2024
Investeren in innovatieve projecten (aantal pilots)	Aantal	0	10	10	10	10	10
Investeren in innovatieve projecten (t.o.v. totaal PMI / PMO)	Percentage	7	7	7	7	7	7

Budgettabel (x € 1.000)

Beleidsdoel 4.4

	Lasten	Rekening 2019	Begroot 2020	Begroot 2021	Begroot 2022	Begroot 2023	Begroot 2024
4.4.1	Netwerkmanagement en verkeerskundig beheer uitvoeren	27.851	28.661	28.753	29.529	29.276	28.881
4.4.2	Innovatieprojecten mobiliteit doorvoeren	6.526	18.723	7.023	2.844	1.990	1.928
	Totaal lasten	34.378	47.384	35.776	32.373	31.266	30.809
	Totaal baten	-1.910	-1.866	-1.687	-1.655	-1.704	-1.657
	Saldo van baten en lasten	32.468	45.518	34.089	30.718	29.562	29.152
	Stortingen						
4.4.2	Resv. Innovatieprojecten mobiliteit	25.200	1.245	352	442	47	0
	Onttrekkingen						
4.4.2	Resv. Innovatieprojecten mobiliteit	-6.392	-16.777	-5.170	-916	-62	0
	Resultaat	**51.276**	**29.986**	**29.271**	**30.244**	**29.547**	**29.152**

4.5 OV waarborgen

Onze rol
De provincie is opdrachtgever voor het openbaar vervoer in de regio's Noord-Holland Noord, Haarlem-IJmond en Gooi- en Vechtstreek als concessieverlener van het openbaar vervoer.
Goed openbaar vervoer is een essentiële voorwaarde om de provincie de komende decennia bereikbaar en leefbaar te houden en de economie verder te laten groeien. Goed openbaar vervoer houdt regio's aantrekkelijk om te wonen, te werken, te leren, te ondernemen en te bezoeken. De provincie zet in op economisch vitale en leefbare regio's.

Samenwerkingspartners
Belangrijke samenwerkingspartners zijn andere opdrachtgevers voor het openbaar vervoer (vertegenwoordigd in het DOVA), de Vervoerregio Amsterdam, gemeenten, belangenorganisaties, buurtbusverenigingen en natuurlijk de reizigers.

Prioriteiten
De belangrijkste prioriteiten zijn:

- de gevolgen van de corona-crisis in het OV zo goed mogelijk opvangen
- de implementatie en start van de concessie Gooi- en Vechtstreek.
- het evalueren van de eerste jaren van de concessies Haarlem-IJmond en Noord-Holland Noord ter voorbereiding op eventuele wijzigingen in de dienstregeling 2023 (start december 2022).

Omgevingsfactoren

- Vervoerders hebben het zwaar als gevolg van de gevolgen van de corona-crisis. Op het moment van het opstellen van de begroting 2021, is duidelijk dat de cijfers voor 2020 bepaald niet rooskleurig zullen zijn. De impact op onze samenleving is groot en de impact op het toekomstig OV gebruik op korte en lange termijn is nog niet te bepalen. De provincie houdt deze ontwikkelingen nauwlettend in de gaten. Samen met onze vervoerder en de andere opdrachtgevers in het OV werken we momenteel hard aan datgene wat nodig is om weer reizigers weer veilig en vertrouwd te kunnen ontvangen in het OV en gelijktijdig te zorgen dat er sprake is en blijft van een financieel gezonde sector.
- Eén van die ontwikkelingen is de verduurzaming van het openbaar vervoer, vastgelegd in het Bestuursakkoord Zero Emissie Regionaal Openbaar Vervoer per Bus (Bestuursakkoord ZE 15 april 2016). Hierin hebben de regionale vervoersautoriteiten (provincies en vervoerregio's) met het Rijk afspraken gemaakt over het tijdspad verduurzamen OV tot 2030.
- Elektronische betaalvormen zijn volledig gewoongoed geworden. Men betaalt steeds meer met bankpassen, met smartphones of op rekening achteraf. Ook in het openbaar vervoer wordt geëxperimenteerd met deze betaalmethoden en vervoerders bereiden de introductie van nieuwe betaalmethoden voor.
- Ontwikkeling van de dinstregeling op het Spoor en in naburige concessies.

4.5.1 OV concessies beheren en verlenen

Toelichting
De huidige concessie Gooi- en Vechtstreek eindigt in juli 2021. De provincie Noord-Holland heeft de nieuwe concessie afgelopen jaar aanbesteed en is definitief gegund aan Transdev. De implementatie (voorbereiding) van de nieuwe concessie is gestart.

De concessies Haarlem-IJmond (2017-2027) en Noord-Holland Noord (2018-2028) zijn inmiddels enkele jaren geleden verleend en in beheer. De provincie monitort de actuele prestaties van deze concessies en bespreekt ze maandelijks met de vervoerder. In 2020-2021 evalueert de provincie uitgebreid de eerste jaren van beide concessies gezamenlijk met de vervoerder. De vervoerder kan de wijzigingen doorvoeren in de dienstregeling 2023 (start december 2022).

De provincie wil met een aanbesteding inzetten op meer reizigers (gemeten in reizigerskilometers) en meer tevreden reizigers in het openbaar vervoer (gemeten in klanttevredenheid). Het doel is om de klanttevredenheid jaarlijks 0,1% hoger uit te laten komen dan het landelijk gemiddelde en een reizigersgroei van ten minste 1% per jaar te bereiken.

Het huidige budget voor openbaar vervoer is het uitgangspunt voor de concessies aangevuld met de in het coalitieakkoord gereserveerde gelden voor verbetervoorstellen openbaar vervoer (EHBOV). Door de afspraken van het IPO met de vervoerders (het Heerenveenakkoord van 17 juni 2008) wordt elke concessie afgesloten na 2008 niet meer geïndexeerd met de index van de rijksbijdrage (voorheen de BDU-index) en/of het provinciefonds maar met de zogenaamde Landelijke Bijdrage-Index (LBI). Hierdoor is er één landelijke indexering voor de periodieke aanpassing van de vergoedingen van alle concessieovereenkomsten, uitgesplitst naar techniek. Op het moment dat de lasten hierdoor het voor OV beschikbare budget overschrijdt, wordt een beroep gedaan op de voorziening prijs indexatie.

Eenmalige extra uitgaven en een jaarlijkse indexatie van de uit te keren subsidies, veroorzaken fluctuaties in de OV-uitgaven aan de vervoerders. Bijdragen in 2021-2024 aan de vervanging van buurtbussen (€ 2,4 miljoen) en Zero Emissie materieel (€ 7 miljoen) zijn in dit kader de omvangrijkste eenmalige extra uitgaven. De verwerking van het coalitie akkoord veroorzaakt tot en met 2023 fluctuaties in de stortingen in de reserve.

Operationeel doel 4.5.1 OV concessies beheren en verlenen

Indicator	Meeteenheid	Gerealiseerd	Streefwaardes				
		2019	2020	2021	2022	2023	2024
Klantenwaardering voor het openbaar vervoer waarvoor concessieverlening plaatsvindt door de provincie (BBV indicator)	Cijfer 1-10	7,9 (NL:7,8)	> NL gem.	> NL gem.	> NL gem.	> NL gem.	> NL gem.

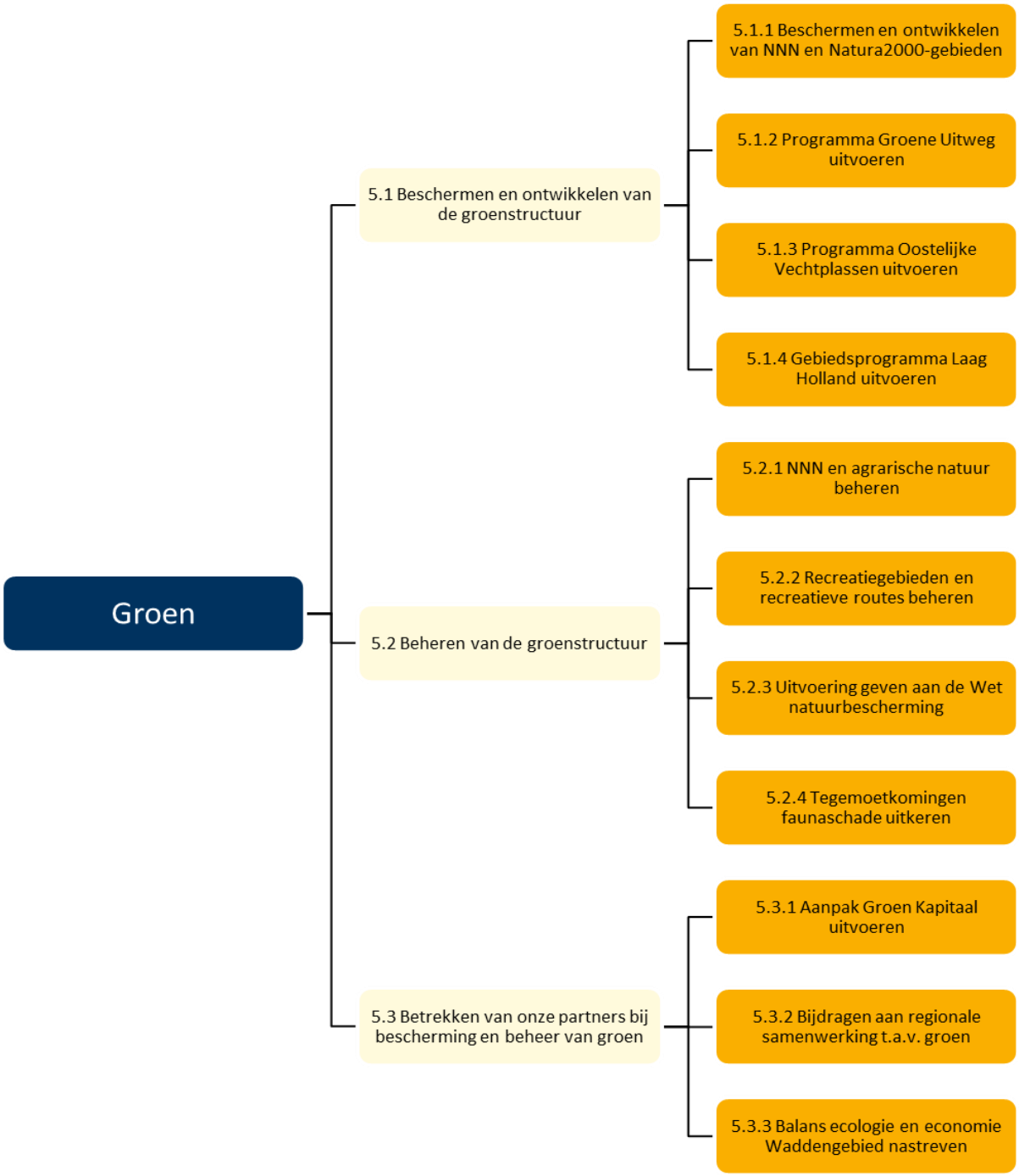
Budgettabel (x € 1.000)

Beleidsdoel 4.5

	Lasten	Rekening 2019	Begroot 2020	Begroot 2021	Begroot 2022	Begroot 2023	Begroot 2024
4.5.1	OV concessies beheren en verlenen	49.106	54.657	59.647	56.518	56.966	57.609
	Totaal lasten	49.106	54.657	59.647	56.518	56.966	57.609
	Totaal baten	0	0	0	0	0	0
	Saldo van baten en lasten	49.106	54.657	59.647	56.518	56.966	57.609
	Stortingen						
4.5.1	Resv. OV projecten	53.186	51.882	52.484	53.218	53.966	54.893
	Onttrekkingen						
4.5.1	Resv. OV projecten	-70.661	-54.120	-61.614	-55.985	-56.433	-57.076
	Resultaat	**31.632**	**52.419**	**50.517**	**53.751**	**54.499**	**55.426**

Programma 5 Groen

Doelenboom

Maatschappelijk doel

Een robuuste en hoogwaardige groenstructuur die bijdraagt aan de biodiversiteit en aan het welzijn van de bewoners en bezoekers van de provincie.

Noord-Holland is een prachtige provincie om te wonen, te werken en vrije tijd door te brengen. Dit komt mede door de grote diversiteit aan natuur- en cultuurlandschappen: bossen, heidevelden, duinen, veenweiden, open polders, kwelders en de Noordzee, de Waddenzee en het

IJsselmeer. In Noord-Holland liggen negentien Europees beschermde natuurgebieden en vier werelderfgoederen. Het is dan ook niet verwonderlijk dat zowel bewoners als de overheid zich al meer dan een eeuw inspannen om de waarden van deze gebieden veilig te stellen en te vergroten. Immers, naast de waarde die natuur van zichzelf heeft, levert zij ons ook grondstoffen, voedsel en economische productiviteit. Enkele voorbeelden zijn: drinkwaterzuivering in de duinen, duurzame landbouw, bosbouw en visserij en het afvangen van koolstofdioxide (CO_2) door bladgroen. Ook zorgen natuur en landschap voor een plezierige woon- en werkomgeving, wat een positief effect heeft op ons welzijn en gezondheid en bijdraagt aan een gunstig economisch vestigingsklimaat.

Natuur- en landschapswaarden staan wereldwijd onder druk, ook in Noord-Holland. Dit komt door een gebrek aan geschikte leefgebieden voor dier- en plantensoorten, versnippering door verstedelijking en infrastructuur en door milieuproblemen zoals onvoldoende waterkwaliteit, verdroging van natuurgebieden en hoge fosfaat- en stikstofemissies door verkeer, industrie en landbouw. Nederland voldoet nog lang niet aan de Europese eisen voor bescherming van soorten en kwetsbare leefgebieden. Het aan de Verenigde Naties gelieerde IPBES (*Intergovernmental Science-Policy Platform on Biodiversity and Ecosystem Services*) rapporteerde in 2019 over de wereldwijd zorgwekkende staat van de biodiversiteit. De provincie herkent de urgentie van deze opgave en de noodzaak om maatregelen te nemen.

Gelukkig begint het beleid voor herstel van de biodiversiteit, dat enkele decennia geleden is ingezet, ook vruchten af te werpen. De achteruitgang van de natuurkwaliteit in veel natuurgebieden lijkt gekeerd, zoals blijkt uit onze tweejaarlijkse rapportage over de staat van de biodiversiteit in Noord-Holland en onderzoek van het Planbureau voor de Leefomgeving. Desondanks blijft de noodzaak voor herstel van de biodiversiteit nog steeds groot, zoals temeer duidelijk werd door de ernstige problematiek van stikstofemissies die in 2019 en 2020 veel maatschappelijke aandacht kreeg. Alleen door een aanzienlijke verbetering van de ruimtelijke, water- en milieucondities is een balans haalbaar tussen gezonde, veerkrachtige ecosystemen enerzijds en economische activiteiten anderzijds. Verregaande integratie van het (inter)nationale en provinciale beleid voor natuur, landschap, milieu, water, landbouw, bodembescherming en vrijetijdsbesteding – in ons coalitieakkoord samengevat onder de noemer ‘vitaal landelijk gebied’ – zal hierbij behulpzaam zijn, omdat de uitdagingen en oplossingsrichtingen in elk van deze beleidsterreinen sterk met elkaar verweven zijn.

Wettelijk beleidskader

- Wet natuurbescherming
- Omgevingswet
- Wet ruimtelijke ordening

Provinciaal beleidskader

- Omgevingsvisie NH2050
- Programma Natuurontwikkeling
- Groen Kapitaal
- Betrekken bij Groen
- Gebiedsakkoord Oostelijke Vechtplassen
- Bodemdaling veenweidegebieden

Budgettabel 2021 (x € 1.000)

Beleidsdoel		Lasten	Baten	Saldo van baten en lasten	Onttrekking aan reserves	Stortingen	Saldo t.l.v. algemene middelen
5.1	Beschermen en ontwikkelen van de groenstructuur	56.432	2.000	54.432	53.162	31.260	32.530
5.2	Beheren van de groenstructuur	33.619	760	32.859	0	0	32.859
5.3	Betrekken van onze partners bij de bescherming en beheer van groen	8.131	0	8.131	5.565	5.620	8.186
	Totaal	**98.182**	**2.760**	**95.422**	**58.727**	**36.880**	**73.575**

Verbonden partijen

Programma	OD	Verbonden partij	Doel
5	5.2.2	Recreatieschap Spaarnwoude	Beheer recreatiegebied.
5	5.2.2	Recreatieschap Groengebied Amstelland	Beheer recreatiegebied.
5	5.2.2	Recreatieschap het Twiske (gefuseerd met Landschap Waterland in 2013, maar met gescheiden boekhoudingen)	Beheer recreatiegebied.
5	5.2.2	Recreatieschap Landschap Waterland	Beheer recreatiegebied.
5	5.2.2	Recreatieschap Alkmaarder- en Uitgeestermeer	Beheer recreatiegebied.
5	5.2.2	Recreatieschap Plassenschap Loosdrecht e.o.	Beheer recreatiegebied.
5	5.3.3	Openbaar lichaam Waddenfonds	Beheren en besteden Waddenfonds
5	5.2.1	Stichting Gooisch Natuurreservaat	Beheer Natuurgebied
5	5.2.2	Recreatie Noord-Holland N.V. (RNH)	Beheer en onderhoud recreatiegebieden

*Verdere informatie is te vinden in de paragraaf verbonden partijen

Beleidsindicatoren

Effect-indicator	Peildatum	Meeteenheid	Gerealiseerd	Opmerkingen
Verworven natuurgebied	2018	ha	1.786	*BBV-Indicator*
Ingericht natuurgebied	2018	ha	4.265	*BBV-Indicator*
Beheerde natuur: het beheer van natuurwaarden uitgedrukt in hectare binnen het Natuurnetwerk Nederland (NNN)*	2018	ha	53.284	*BBV-Indicator*

** Voortgang verwerving inrichting en beheer in 2018. (gegevens exclusief Rijkswateren, aantallen in hectare). Bron: vijfde voortgangsrapportage natuur.*

5.1 Beschermen en ontwikkelen van de groenstructuur

Onze rol
Met de decentralisatieakkoorden van 2011 ('Onderhandelingsakkoord decentralisatie natuur') en 2013 ('Natuurpact') is de verantwoordelijkheid voor het natuur-, landschaps- en recreatiebeleid vrijwel volledig aan de provincies gedecentraliseerd. Zowel in maatschappelijke aandacht als in financiële omvang is dit één van de meest omvangrijke taken in het provinciale takenpakket. De werkzaamheden die de provincie verricht zijn divers van aard. Om onze doelen te bereiken *beschermen* wij natuurgebieden en kwetsbare landschappen. Dit doen wij op grond van landelijke en provinciale wet- en regelgeving, zoals de Wet natuurbescherming en de Omgevingsverordening. Daarnaast heeft de provincie een *ontwikkelende* taak: wij zijn verantwoordelijk voor de aanleg en het herstel van natuurgebieden en het bieden van recreatieve mogelijkheden aan onze bewoners en bezoekers. Hierin past de uitvoering van omvangrijke, integrale gebiedsprogramma's en het verstrekken van subsidies voor de ontwikkeling en beheer van natuur- en recreatiegebieden. Omdat wij onze doelen niet alleen kunnen bereiken, *stimuleren* wij ook anderen om hun steentje bij te dragen. Dit doen wij door te participeren in diverse netwerken en samenwerkingsverbanden en door kennis te ontwikkelen, te delen en zelf steeds te leren van goede voorbeelden die, gelukkig, ruim beschikbaar zijn.

Samenwerkingspartners
Bij de uitvoering van onze werkzaamheden werkt de provincie samen met:

- bewoners en gebruikers van natuur- en recreatiegebieden, initiatiefnemers van lokale en regionale projecten en omwonenden die bij deze projecten betrokken zijn;
- de duizenden vrijwilligers die in Noord-Holland actief zijn in het beheer van natuur en landschap, milieu- en natuureducatie;
- bedrijven, zoals agrarische ondernemers, recreatieondernemers of projectontwikkelaars;
- maatschappelijke organisaties, zoals terreinbeherende organisaties of belangenbehartigers: Landschap Noord-Holland, Natuurmonumenten, het Goois Natuurreservaat, LTO-Noord, de agrarische collectieven, Milieufederatie, Vogelbescherming Nederland of de Faunabeheereenheid;
- andere overheden, zoals het Rijk en de Europese Unie, andere provincies, gemeenten, waterschappen, Staatsbosbeheer, Rijkswaterstaat, de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO.nl), de interprovinciale uitvoeringsorganisatie BIJ12, de Omgevingsdienst Noord-Holland Noord en de recreatieschappen;
- regionale samenwerkingsverbanden, zoals het Groene Hart, de Nationale Parken Duinen van Texel en Zuid-Kennemerland, de Metropoolregio Amsterdam en onze partners in het IJsselmeer- en Waddengebied.

Al deze partners in het veld is de provincie dankbaar voor hun betrokkenheid, ideeën en kennis. Hun werk heeft een grote betekenis voor de bescherming en ontwikkeling van de Noord-Hollandse biodiversiteit en landschappen.

Prioriteiten
In 2021 werken wij aan de volgende prioriteiten:

- versnelling van de realisatie van het NNN, de uitvoering van natuurherstelmaatregelen in bestaande natuurgebieden en de gebiedsgerichte aanpak stikstof (5.1.1.),
- afspraken met het Rijk, via het Programma Natuur, over de wijze van besteding van de extra financiële impuls die beschikbaar is gekomen (5.1.1.),
- uitvoering van het Masterplan biodiversiteit en de Bossenstrategie (5.1.1.),
- totstandkoming Landschapsfonds en eerste besteding van middelen uit dit fonds (5.1.1.),

- totstandkoming resp. uitvoering van de gebiedsprogramma's Laag Holland (5.1.4.), Groene Uitweg (5.1.2) en Oostelijke Vechtplassen (5.1.3).

Omgevingsfactoren

- Natuur is dynamisch, (soms) onvoorspelbaar en haar ontwikkeling wordt bepaald door vele factoren die buiten de directe provinciale beïnvloedingssfeer liggen, zoals klimatologische ontwikkelingen, weersomstandigheden, de ontwikkeling van dieren- en plantenpopulaties en sociaal-economische ontwikkelingen.

5.1.1 Beschermen en ontwikkelen van NNN en Natura2000-gebieden

Toelichting

Veel biodiversiteitswinst kan geboekt worden door de verbetering van natuur-, milieu- en watercondities en door het tegengaan van verdroging, stikstof- en fosfaatemissies. Daarom voeren wij in 2021 het Masterplan Biodiversiteitsherstel uit, waarmee we werken aan kansen voor biodiversiteitsherstel in natuurgebieden, agrarische gebieden, bebouwde gebieden en in het watersysteem. Ook benutten wij in 2021 de extra middelen die in het coalitieakkoord beschikbaar zijn gesteld voor het stimuleren van kruidenrijke akkerranden, bloemrijke bermen, zorgvuldig maaibeleid, het verminderen van gebruik van bestrijdingsmiddelen en het opstellen van een kennisagenda.

Het Natuurnetwerk Nederland (NNN) vormt de ruggengraat van de Noord-Hollandse natuur en omvat ook vrijwel alle Noord-Hollandse Natura 2000-gebieden en de grotere recreatiegebieden. De provincie werkt onverminderd voort aan de bescherming (via de Omgevingsverordening) en brengt versnelling in de afronding van het NNN. Sinds 2020 draagt een ambtelijk regiebureau zorg voor de voortgang van bestaande en start van nieuwe projecten. De afronding van het NNN gebeurt in nauwe samenhang met andere beleidsopgaven die 'landen' in het landelijk gebied, zoals de gebiedsgerichte aanpak stikstof, verbetering van de waterkwaliteit, klimaatadaptatie, de aanleg van natuurverbindingen en natuurvriendelijke oevers, energietransitie, de bodemdalingsproblematiek, het bieden van recreatieve mogelijkheden, landschapsbescherming, natuurinclusieve landbouw en economische ontwikkeling. Daarom werken we in gebieden waar de provincie een grote opgave voor het landelijk gebied heeft, met integrale gebiedsprogramma's (zie ook de paragrafen 'Maatschappelijk doel' en de paragrafen 5.1.2 tot en met 5.1.4, waarin de lopende gebiedsprogramma's worden toegelicht). In het Programma Natuurontwikkeling, waarover Provinciale Staten jaarlijks besluiten, staat een prognose over de NNN-voortgang in de komende jaren. De belangrijkste financieringsbron voor de afronding van het NNN is de Reserve Groen, waarin op basis van het coalitieakkoord extra middelen worden gestort.

Terwijl de aanleg van nieuwe natuur in volle gang is, wordt binnen de bestaande natuurgebieden gewerkt aan kwaliteitsverbetering. Dit gebeurt door herstelmaatregelen zoals baggeren, het verwijderen van de bovengrond, maaien en bomenkap ten gunste van verstuiving in de duinen. Het Rijk stelt hiervoor de komende jaren aanvullende financiële middelen beschikbaar, omdat deze maatregelen ook bijdragen aan de verbetering van natuur welke onder druk staat door de hoge stikstofdepositie. De provincies en het Rijk maken hierover naar verwachting eind 2020 afspraken in het zogenoemde 'Programma Natuur'. Daarnaast werken het Rijk en de provincies samen aan de Bossenstrategie, die in 2020 is vastgesteld en vanaf 2021 wordt uitgevoerd.

De provinciale landschappen zijn van belang voor de leefbaarheid, rust en ontspanning en herbergen bijzondere cultuurhistorische, aardkundige en ecologische waarden. De provincie beschermt deze landschappen via het beschermingsregime Bijzonder Provinciaal Landschap (in

de Omgevingsverordening). In 2021 stelt de provincie een Landschapsfonds in, waarmee wij investeren in enkele projecten die het landschap versterken en de toegankelijkheid ervan verbeteren. Een deel van het Landschapsfonds komt ten goede aan de liniedijken van de Stelling van Amsterdam. Ook wordt verkend of regionale gebiedsontwikkelingen, zoals de Westeinderscheg nabij Aalsmeer, kunnen profiteren van het Landschapsfonds.

Operationeel doel 5.1.1 Beschermen en ontwikkelen van NNN en Natura2000-gebieden

Indicator	Meeteenheid	Gerealiseerd	Streefwaardes				
		2019	2020	2021	2022	2023	2024
Restantopgave Realisatie NNN (56.500 hectare in 2027)	Hectare	5.450	4.450	3.550	2.600	1.700	800
PAS: Percentage uitgevoerde en in uitvoering zijnde maatregelen (door TBO ingepland en aanbesteed) (Cumulatief)	Percentage	65%	85%	100%	100%	100%	100%

5.1.2 Programma Groene Uitweg uitvoeren

Toelichting

Het programma Groene Uitweg versterkt de landschappelijke kwaliteit van de Vechtstreek, in samenhang met de infrastructurele ingrepen aan de rijkswegen A6, A1 en A9. Het programma komt voort uit de wens, die onder andere is verwoord in de Noordvleugelbrief van het kabinet uit 2006, om dit gebied duurzaam open en groen te houden en de recreatieve aantrekkelijkheid ervan te vergroten. In de Noordvleugelbrief zijn zes thema's opgenomen die in aanmerking kwamen voor een rijksbijdrage van € 86,1 miljoen. Deze rijksbijdrage is, tezamen met € 9 miljoen provinciale cofinanciering, gestort in de Reserve Groene Uitweg. De zes thema's zijn: natuurboulevard IJmeer, waterberging en natuurontwikkeling Horstermeer, recreatieve (vaar)verbindingen, fietspaden en fietsbruggen, Stelling van Amsterdam en Nieuwe Hollandse Waterlinie, en behoud van het weidelandschap. De Groene Uitwegprojecten, hangend onder deze thema's, maken deel uit van het Programma Natuurontwikkeling (PNO), dat jaarlijks wordt geactualiseerd.

Een flink aantal projecten is al afgerond, zoals jaarlijks in het PNO wordt toegelicht. In 2021 voeren we het project Horstermeerpolder uit. Dit houdt in dat het kavelruilplan zal worden uitgevoerd, waarmee circa 50 hectare nieuwe NNN kan worden afgerond. Bovendien wordt de zuidzijde van de polder opnieuw ingericht, zodat voldaan wordt aan de Natura 2000-doelstellingen. Ook zal in 2021 de fietsbrug over de Gaasp langs de A9 worden opgeleverd. Daar tegenover stond het ontbinden van het convenant Naarden buiten de Vesting in 2020, omdat er onvoldoende draagvlak bleek voor het aanleggen van een te realiseren vaarverbinding. De middelen die hier voor waren gereserveerd blijven beschikbaar in de Reserve Groene Uitweg en zullen eind 2020 worden gekoppeld aan de uitvoeringsagenda voor het landschap, die onder regie van de Regio Gooi en Vechtstreek wordt opgesteld. De nieuwe projecten zullen worden opgenomen in het Programma Natuurontwikkeling 2022-2026.

5.1.3 Programma Oostelijke Vechtplassen uitvoeren

Toelichting

In december 2017 is door negentien partijen het Gebiedsakkoord Oostelijke Vechtplassen ondertekend, inclusief een uitvoeringsakkoord. Hiermee verbinden de provincies Noord-Holland en Utrecht, gemeenten, het waterschap, het Plassenschap Loosdrecht, recreatieondernemers, beheerders en gebruikers zich aan een meerjarige samenwerking om de Oostelijke Vechtplassen een forse kwaliteitsimpuls te geven. Onder regie van een stuurgroep onder provinciaal voorzitterschap zijn partijen aan de slag gegaan om opgaven voor natuur, water, recreatie, economie en leefomgeving uit te voeren. Hiervoor is de komende jaren ruim € 77 miljoen, waarvan € 51 miljoen van de provincie Noord-Holland, beschikbaar.

Het gebiedsakkoord omvat 20 onderwerpen die de komende tien jaar worden opgepakt, zoals het baggeren van de Loosdrechtse Plassen, de aanleg van recreatieve verbindingen, de ontwikkeling van 800 hectare nieuw NNN, het herstel van legakkers, het verbeteren van de waterkwaliteit en het verduurzamen van de watersportsector. De projecten worden geprogrammeerd via het Programma Natuurontwikkeling. Het project 'Baggeren en zwevend slib' is het meest omvangrijke project en wordt in drie fasen uitgevoerd. De eerste fase wordt naar verwachting na 2022 afgerond. De projecten 'Vaarverbinding' en 'Inrichting nieuwe natuur' ondervinden mogelijk vertraging, omdat meer tijd wordt genomen om met bewoners en andere belanghebbenden tot een gedeelde aanpak te komen.

Operationeel doel 5.1.3 Programma Oostelijke Vechtplassen uitvoeren

Indicator	Meeteenheid	Gerealiseerd	Streefwaardes				
		2019	2020	2021	2022	2023	2024
Voortgang uitvoering programma (cumulatief)	Percentage	10%	20%	35%	45%	60%	70%

5.1.4 Gebiedsprogramma Laag Holland uitvoeren

Toelichting

Het landelijk gebied van de regio Laag Holland, het gebied dat grofweg ligt tussen Amsterdam, Zaanstad, Hoorn en Alkmaar, kent veel opgaven voor natuur, landbouw, water, bodem, klimaat, recreatie en landschap. Vanwege de sterke onderlinge verwevenheid van deze opgaven ontwikkelt de provincie een integraal gebiedsprogramma, waarin wordt samengewerkt met gemeenten, het hoogheemraadschap en natuur- en landbouworganisaties. De regiegroep Laag Holland, onder provinciaal voorzitterschap, stuurt het gebiedsprogramma (i.o.) aan. Eind 2021 kan dit gebiedsprogramma worden vastgesteld door Provinciale Staten en door alle partners.

In 2021 is de uitvoering van projecten die een plaats krijgen in dat gebiedsprogramma overigens al volop gaande. Immers, het Klimaatakkoord vraagt in de Nederlandse veengebieden 1 Megaton reductie aan CO2-equivalenten in 2030. Zo wordt met het project Vitaal Platteland–Laag Holland gewerkt in de deelgebieden Burkmeer, Landelijk Noord, Waterland-Oost, Ilperveld, Wormer- & Jisperveld en het Alkmaarder- en Uitgeestermeer. In de Burkmeer doen we praktijkervaring op met de teelt en afzet van lisdodde (30 hectare); in het Ilperveld met aanleg van 50 tot 100 hectare groeiend veen en in Landelijk Noord met 150 tot 200 hectare drukdrainage op landbouwbedrijven. Deze projecten geven ons het nodige inzicht om na 2022 ook in andere gebieden te werken aan de klimaat- en bodemdalingsopgaven.

Onderdeel van het gebiedsprogramma zijn ook de pilots voor NNN-realisatie in het Wormer- & Jisperveld, Eilandspolder-West en Polder Mijzen. De uitvoering van deze pilots gaat voort in 2021, waarna ze zullen worden geëvalueerd. Dan wordt duidelijk of het nieuwe instrument 'duurzaam agrarisch natuurbeheer' ook in andere gebieden kan worden ingezet. Ook Polder Westzaan maakt deel uit van het gebiedsprogramma. Door verbrakking van (delen van) het gebied wordt voorkomen dat unieke flora en fauna definitief verdwijnt. Eind 2021 dient een besluit te worden genomen over de voorkeursvariant van verbrakking, na afronding van het lopende integrale gebiedsproces met (onder andere) de betrokken agrariërs. In alle hiervoor genoemde gebieden is sprake van een integraal gebiedsproces, zodat tegelijkertijd stappen worden gezet in de realisatie van het NNN, de Kaderrichtlijn Water (KRW)-doelen, de stikstof-, bodemdaling- en de klimaatopgave. Hierdoor kan ook gebruik worden gemaakt van middelen die het Rijk voor deze doelen beschikbaar stelt.

Budgettabel (x € 1.000)

Beleidsdoel 5.1

	Lasten	Rekening 2019	Begroot 2020	Begroot 2021	Begroot 2022	Begroot 2023	Begroot 2024
5.1.1	Beschermen en ontwikkelen van NNN en Natura2000-gebieden	17.571	51.221	42.121	48.559	44.945	33.860
5.1.2	Programma Groene Uitweg uitvoeren	6.193	3.181	4.944	229	161	161
5.1.3	Programma Oostelijke Vechtplassen uitvoeren	2.173	2.308	9.060	6.421	6.421	6.421
5.1.4	Gebiedsprogramma Laag Holland uitvoeren	372	314	307	307	307	147
	Totaal lasten	26.308	57.024	56.432	55.516	51.834	40.589
	Totaal baten	-2.616	-389	-2.000	-2.000	-2.000	-2.000
	Saldo van baten en lasten	23.692	56.635	54.432	53.516	49.834	38.589
	Stortingen						
5.1.1	Resv. Groen	42.700	24.284	29.095	27.275	25.205	18.205
5.1.2	Resv. Groene Uitweg	129	107	107	107	107	107
5.1.1	Resv. Kaplst. Groen	1.088	0	0	0	0	0
5.1.3	Resv. Oostelijke vechtplassen	17.453	1.518	2.058	4.058	6.058	6.058
	Onttrekkingen						
5.1.1	Resv. Groen	-32.536	-50.760	-39.322	-47.760	-46.849	-35.604
5.1.2	Resv. Groene Uitweg	-9.586	-3.157	-4.920	-205	-137	-137
5.1.1	Resv. Kaplst. Groen	-67	-67	-67	-67	-67	-67
5.1.3	Resv. Oostelijke vechtplassen.	-9.609	-2.100	-8.853	-6.214	-6.214	-6.214
	Resultaat	**33.263**	**26.460**	**32.530**	**30.710**	**27.937**	**20.937**

5.2 Beheren van de groenstructuur

Onze rol
Zie de toelichting bij beleidsdoel 5.1.
Samenwerkingspartners
Zie de toelichting bij beleidsdoel 5.1.

Prioriteiten
In 2021 werken wij aan de volgende prioriteiten:

- evalueren van de ontwikkeling van de weidevogelpopulatie en het gevoerde beheer (5.2.1);
- uitvoeren van de actiepunten die voortkomen uit de in 2020 opgestelde Visie Recreatie en Toerisme (5.2.2);
- voorbereiden van de aanbesteding van het beheer in de recreatieschappen, waarvan de scheiding van de beleids- en beheertaken – die momenteel beide door Recreatie Noord-Holland N.V. worden uitgevoerd – deel uitmaakt (5.2.2);
- een zorgvuldige uitvoering van de bevoegdheden die de Wet natuurbescherming geeft (5.2.3);
- verhogen van het eigen risico voor agrarische ondernemers bij faunaschade door ganzen van 5% naar 20% op de percelen waar geen beperkingen gelden voor beheer en schadebestrijding (5.2.4).

Omgevingsfactoren
Zie de toelichting bij beleidsdoel 5.1.

5.2.1 NNN en agrarische natuur beheren

Toelichting

Noord-Holland kent een groot aantal beheerders van natuur- en recreatiegebieden, landschap en cultuurhistorisch erfgoed: terreinbeherende organisaties, particuliere eigenaren, agrarische ondernemers, recreatieschappen, waterschappen en gemeenten. Zij zorgen voor professioneel, samenhangend beheer, in samenwerking met elkaar en met andere partners. Dit beheer kan vele vormen aannemen. Afhankelijk van de natuurdoelen en maatschappelijke wensen kan het variëren van zeer extensief, gericht op natuurlijke dynamiek, tot zeer intensief, met maatregelen zoals begrazing, beweiding, plaggen, kappen, hooien, maaien en bejaging. Ook indirect beheer, gericht op het tegengaan van ongewenste externe invloeden zoals water- of bodemverontreiniging, is van groot belang.

De provincies zijn verantwoordelijk voor de sturing op, en medefinanciering van, adequaat natuur- en landschapsbeheer. In beginsel streven wij naar het bevorderen van natuurlijke dynamiek. Hierop wordt een uitzondering gemaakt als openbare veiligheid, zwaarwegende redenen van economisch belang, kwetsbare soortenpopulaties of cultuurhistorische waarden een intensiever beheer vragen. De provinciale doelen voor het natuur- en landschapsbeheer worden vastgelegd in het Natuurbeheerplan, dat deel uitmaakt van het Programma Natuurontwikkeling (PNO). Daarnaast stelt de provincie via het Subsidiestelsel Natuur en Landschap (SNL) subsidie beschikbaar aan terreinbeherende organisaties (bijvoorbeeld Staatsbosbeheer en Landschap Noord-Holland), particuliere grondeigenaren en agrarische ondernemers, verenigd in vier Noord-Hollandse collectieven. In de begroting is rekening gehouden met een toename van het te beheren

areaal vanwege de groei van het Natuurnetwerk Nederland. Om de kwaliteit van het natuurbeheer en de uitwisseling van kennis en ervaringen te bevorderen staan wij in nauw contact met alle beheerders. In 2021 evalueren wij de ontwikkeling van de weidevogelpopulatie en het gevoerde beheer voor deze voor Noord-Holland zo kenmerkende soorten.

Operationeel doel 5.2.1 NNN en agrarische natuur beheren

Indicator	Meeteenheid	Gerealiseerd	Streefwaardes				
		2019	2020	2021	2022	2023	2024
Beheerd areaal natuurbeheer	Hectare	27.889	28.139	28.289	28.489	28.739	29.039
Beheerd areaal agrarisch natuurbeheer	Hectare	13.500	13.500	13.500	13.500	13.500	13.500

5.2.2 Recreatiegebieden en recreatieve routes beheren

Toelichting

De mogelijkheid om vrije tijd in een groene omgeving te kunnen doorbrengen is belangrijk voor het welzijn van mensen. Naast recreanten maken ook toeristen veel gebruik van de recreatieve voorzieningen in Noord-Holland. De druk op de schaarse ruimte is dan ook groot. Omdat recreatie en toerisme in elkaars verlengde liggen heeft de provincie in 2020 een Visie Recreatie en Toerisme opgesteld, waarin wij ons beleid voor de middellange termijn beschrijven. Het jaar 2021 staat in het teken van uitvoering van deze visie.

Wandelen en fietsen zijn goede manieren om de natuur en het landschap te beleven. De provincie levert een jaarlijkse bijdrage aan de organisaties Wandelnet en Fietsplatform en verstrekt subsidie voor het beheer van het Noord-Hollandpad en voor de uitbreiding van het Wandelnetwerk Noord-Holland. De komende jaren verwachten wij tot een afronding van het netwerk te komen. In 2020 zijn de icoonroutes voor fietsen, de Zuiderzeeroute en Kustroute, afgerond. Mogelijk worden nog nieuwe icoonroutes ontwikkeld.

Een groot deel van de meer omvangrijke Noord-Hollandse recreatiegebieden is in beheer bij de recreatieschappen. De provincie participeert in deze samenwerkingsverbanden, samen met gemeenten. Dit zullen wij blijven doen. In 2021 zal de aanbesteding van het beheer in de recreatieschappen worden voorbereid. Onderdeel hiervan is een scheiding van de beleids- en beheertaken, die momenteel beide door Recreatie Noord-Holland N.V. worden uitgevoerd en waarvan het coalitieakkoord heeft uitgesproken dat een scheiding wenselijk is. Ook zal het in 2020 afgeronde onderzoek naar de toekomstscenario's voor Recreatie Midden Nederland, dat het beheer in het Plassenschap Loosdrecht voor haar rekening neemt, een vervolg krijgen.

Operationeel doel 5.2.2 Recreatiegebieden en recreatieve routes beheren

Indicator	Meeteenheid	Gerealiseerd	Streefwaardes				
		2019	2020	2021	2022	2023	2024
Beheerd areaal recreatieschappen	Hectare	5.624	5.624	5.624	5.624	5.624	5.624

5.2.3 Uitvoering geven aan de wet natuurbescherming

Toelichting

De Wet natuurbescherming geeft de provincie Noord-Holland een aantal taken en bevoegdheden die hierna worden toegelicht.

Natura 2000-gebieden
In Noord-Holland liggen negentien Natura 2000-gebieden. Inmiddels is voor elk van deze gebieden een Natura 2000-beheerplan vastgesteld. Initiatieven in of nabij Natura 2000-gebieden die negatieve gevolgen kunnen hebben op de natuurdoelen van deze gebieden (bijvoorbeeld vanwege de neerslag van stikstof, licht- of geluidhinder of bouwwerkzaamheden), zijn alleen toegestaan als hiervoor door de Omgevingsdienst Noord-Holland Noord, namens de provincie, een vergunning is verleend.

Soortenbescherming en bestrijding van invasieve exoten
De provincie is verantwoordelijk voor de zogenoemde 'passieve' en 'actieve' soortenbescherming. *Passieve* soortenbescherming betekent dat bijvoorbeeld een ontheffing nodig is voor het verstoren van vleermuizen bij het renoveren van een gebouw. *Actieve* soortenbescherming is het nemen van maatregelen voor het behoud en herstel van beschermde soorten, zoals de 'rode-lijstsoorten' en hun leefgebied. Dit doen wij bij onze werkzaamheden in het NNN, Natura 2000-gebieden en het (agrarisch) natuurbeheer.
Sinds augustus 2016 geldt een Europees verbod op bezit, handel, kweek, transport en import van een aantal uitheemse planten en dieren: zogenoemde invasieve exoten. Deze soorten vormen een bedreiging voor andere dieren en plantensoorten en kunnen daardoor schadelijk zijn voor de biodiversiteit. De provincie werkt aan de bestrijding van invasieve exoten, zoals de waterplanten watercrassula en cabomba en de eendensoort rosse stekelstaart.

Faunabeheer
De Wet natuurbescherming verbiedt het doden of verstoren van beschermde dieren. Tegelijkertijd kunnen beschermde dieren soms problemen veroorzaken. De provincie kan dan een vrijstelling of ontheffing verlenen op dit verbod. Hierbij zoeken wij steeds een balans tussen de instandhouding van een populatie en bescherming van de intrinsieke waarde van dieren enerzijds, en maatschappelijke belangen zoals volksgezondheid, openbare veiligheid en het tegengaan van belangrijke schade aan gewassen of flora en fauna, anderzijds. Deze ontheffingverlening gebeurt door de Omgevingsdienst Noord-Holland Noord, die zich hierbij baseert op verordeningen en beleidsregels die door de provincie zijn vastgesteld. Het faunabeheer zelf wordt uitgevoerd door de partijen die zijn verenigd in de Stichting Faunabeheereenheid Noord-Holland. Voor de meeste soorten gebeurt het faunabeheer op basis van een faunabeheerplan dat de Faunabeheereenheid maakt en dat door Gedeputeerde Staten wordt beoordeeld. In Noord-Holland is met name de problematiek rond de grote ganzenpopulatie urgent. Het Noord-Hollandse ganzenbeleid kenmerkt zich door enerzijds de bescherming van trekganzen door het handhaven van de zogenoemde winterrust, en anderzijds ruime bestrijdingsmogelijkheden voor jaarrond verblijvende ganzen. Deze laatste groep veroorzaakt veel schade aan agrarische gewassen (zie ook operationeel doel 5.2.4).

Operationeel doel 5.2.3 Uitvoering geven aan de Wet natuurbescherming

Indicator	Meeteenheid	Gerealiseerd	Streefwaardes				
		2019	2020	2021	2022	2023	2024
Percentage tijdig verleende besluiten Wnb (binnen wettelijke termijn)	Percentage	95%	≥ 92%	≥ 92%	≥ 92%	≥ 92%	≥ 92%
Aantal controles Handhaving Uitvoeringsprogramma (HUP)	Aantal	1.011	1.200	1.200	1.200	1.200	1.200

5.2.4 Tegemoetkomingen faunaschade uitkeren

Toelichting

Agrarische ondernemers zijn in beginsel zelf verantwoordelijk voor het voorkomen van schade door dieren aan hun gewassen, door hen te verjagen of bestrijden. Soms worden zij hier echter in beperkt, bijvoorbeeld omdat de overheid sommige diersoorten beschermt. In die gevallen is de provincie op grond van de Wet natuurbescherming verantwoordelijk voor het uitkeren van een redelijke tegemoetkoming, die proportioneel is aan de opgelegde beperkingen. Het interprovinciale samenwerkingsverband BIJ12 taxeert de schade en keert tegemoetkomingen uit.

Voor schade aan gewassen die wordt veroorzaakt door ganzen hanteerde de provincie tot en met 2020 een uitzondering op dit wettelijke uitgangspunt. Er werd een tegemoetkoming in vrijwel alle getaxeerde schade uitgekeerd, ook wanneer er op de desbetreffende percelen geen beperkingen voor beheer golden. In 2020 heeft de provincie besloten meer te willen aansluiten bij het hiervoor genoemde wettelijk uitgangspunt. Daarom is besloten om per 1 maart 2021 het eigen risico voor agrarische ondernemers bij schade door ganzen te verhogen van 5 procent naar 20 procent, uitgezonderd gronden waar beperkingen gelden in het verjagen van ganzen. Deze maatregel sluit aan bij een advies van de Maatschappelijke Adviesraad Faunaschade (MARF), die bestaat uit vertegenwoordigers namens de landbouw, jacht, natuur, wetenschap en dierenwelzijn. De verwachting is dat de omvang van de tegemoetkomingen, die de laatste jaren is gestegen van € 1,5 miljoen in 2007 naar € 6,6 miljoen in 2019 en die voor een groot deel wordt veroorzaakt door jaarrond verblijvende ganzen, hierdoor zal dalen. Omdat de omvang van de schade die dieren veroorzaken mede afhankelijk is van populatieontwikkelingen, weersomstandigheden en de prijsontwikkeling van agrarische gewassen, is deze lastig vooraf te voorspellen.

Operationeel doel 5.2.4 Tegemoetkomingen faunaschade uitkeren

Indicator	Meeteenheid	Gerealiseerd	Streefwaardes				
		2019	2020	2021	2022	2023	2024
Tegemoetkomingen faunaschade (* €1.000)	Bedrag	€ 6.576,1	€ 6.000	€ 6.000	€ 5.500	€ 5.500	€ 5.500

Budgettabel (x € 1.000)

Beleidsdoel

	Lasten	Rekening 2019	Begroot 2020	Begroot 2021	Begroot 2022	Begroot 2023	Begroot 2024
5.2.1	NNN en agrarische natuur beheren	15.975	19.088	18.419	19.986	21.604	21.602
5.2.2	Recreatiegebieden en recreatieve routes beheren	6.755	7.434	7.148	7.194	7.333	7.416
5.2.3	Uitvoering geven aan de wet natuurbescherming	1.836	3.663	1.952	1.851	1.851	1.851
5.2.4	Tegemoetkoming faunaschade uitkeren	8.640	6.101	6.100	6.100	6.100	6.100
	Totaal lasten	33.206	36.286	33.619	35.131	36.888	36.969
	Totaal baten	-6.881	-585	-760	-935	-1.085	-1.085
	Saldo van baten en lasten	26.325	35.701	32.859	34.196	35.803	35.884
	Stortingen						
	Onttrekkingen						
	Resultaat	**26.325**	**35.701**	**32.859**	**34.196**	**35.803**	**35.884**

5.3 Betrekken van onze partners bij de bescherming en beheer van groen

Onze rol

Zie de toelichting bij beleidsdoel 5.1.

Samenwerkingspartners

Zie de toelichting bij beleidsdoel 5.1.

Prioriteiten

In 2021 werken wij aan de volgende prioriteiten:

- uitbreiden van het Groen Kapitaal-netwerk; voortzetten van de ondersteuning van initiatiefnemers en groene vrijwilligers via het programma Betrekken bij Groen; stabiliseren van het aantal groene vrijwilligers (5.3.1);
- aansluiten van de Noord-Hollandse Nationale Parken op het Rijksprogramma ‘Nationale Parken nieuwe stijl’ (5.3.2);
- uitvoeren van de Agenda voor het Waddengebied en goede aanwending van de middelen in het Waddenfonds, in lijn met het Investeringskader Waddengebied (5.3.3).

Omgevingsfactoren

Zie de toelichting bij beleidsdoel 5.1.

5.3.1 Aanpak Groen Kapitaal uitvoeren

Toelichting

Van natuur en landschap kan men genieten door het te zien, horen, beleven en zich erover te verwonderen. Veel mensen worden geraakt door het bijzondere natuurschoon of de weidse

uitzichten die Noord-Holland rijk is en die vrijwel allemaal toegankelijk zijn voor bezoekers. Het is dan ook logisch dat de betrokkenheid van bewoners bij hun groene leefomgeving vaak groot is.

Aanpak Groen Kapitaal
Het besef dat een gezonde leefomgeving begint met een vitaal ecosysteem wordt steeds meer gemeengoed. Via de Aanpak Groen Kapitaal wil de provincie laten zien dat combinaties van natuur met wonen, werken en landbouw de normaalste zaak van de wereld zijn. Hierbij maken wij dankbaar gebruik van alle energie en initiatieven van bewoners, ondernemers, maatschappelijke organisaties en andere overheden. We helpen hen verder door hen een podium te bieden op kenniscafés of het Groen Kapitaal online netwerkplatform, door waardering te uiten, via blogs kennis en inspiratie te delen en financiële steun te bieden. In 2021 breiden wij het netwerk van initiatiefnemers uit, want een groot en sterk netwerk leidt tot nieuwe ideeën en snellere verspreiding, verbreding en verdieping van bestaande initiatieven. Mooie voorbeelden hiervan zijn 'Tiny Forest' en ons eigen project 'Grass2Grit'. Ook gaan we door met het stimuleren van het vergroenen van bebouwd gebied door natuurinclusief bouwen en de aanpak van klimaatadaptatie.

Groene vrijwilligers
Voor sommigen vormt hun waardering voor natuur en landschap de motivatie om zich in te zetten als vrijwilliger of als beroepskracht in het natuurbeheer of de natuur- en milieueducatie. Groene vrijwilligers staan bekend als 'tellers', 'vertellers' en 'herstellers'. Zij leveren een enorme bijdrage aan het beheer van, de kennis over en betrokkenheid bij natuur en landschap. Het programma 'Betrekken bij Groen' blijft succesvol om hen te ondersteunen. Ook in landelijk opzicht geldt 'Betrekken bij Groen' als een goed voorbeeld. Dit programma wordt uitgevoerd door de Noord-Hollandse natuurorganisaties. Zij leveren educatiemateriaal, gereedschap en stellen hun organisatie beschikbaar aan groene vrijwilligers. Ook organiseren zij jaarlijks het Noord-Hollandse deel van de Natuurwerkdag en de Dialoogdag, waar vrijwilligers met elkaar en met de provincie in gesprek gaan. In 2021 streven wij ernaar om het aantal vrijwilligers, dat door vergrijzing onder druk staat, stabiel te houden. Ook zal in 2021 opnieuw het 'Betrekken-bij-Groen-fonds' worden ingezet om kleinschalige initiatieven te ondersteunen.

Operationeel doel 5.3.1 Aanpak Groen Kapitaal uitvoeren

Indicator	Meeteenheid	Gerealiseerd	Streefwaardes				
		2019	2020	2021	2022	2023	2024
Aantal volgers Groen Kapitaal op social media	Aantal	835 (alleen op twitter)	2.000	3.000	4.000	5.000	6.000

5.3.2 Bijdragen aan regionale samenwerking t.a.v. groen

Toelichting

Metropoolregio Amsterdam
De Metropoolregio Amsterdam (MRA) is een dynamisch gebied met grote opgaven voor woningbouw, bereikbaarheid, werkgelegenheid en energietransitie. Tegelijkertijd is de MRA een 'groene metropool', die nationaal en internationaal gewaardeerd wordt als vestigingslocatie, onder andere omdat het gemakkelijk is om snel in het groen te komen – in tegenstelling tot concurrerende metropolen als Londen en Parijs. Om dat zo te houden en verder te versterken is in de MRA Agenda 2020–2024 afgesproken om te blijven samenwerken aan de versterking van de landschappelijke kwaliteit, de biodiversiteit, het remmen van bodemdaling en het vergroten van

recreatiemogelijkheden. De provincie Noord-Holland heeft hierbij een belangrijke regierol. In 2021 werken we aan een investeringsprogramma voor het landschap – waar het Landschapsfonds ook een rol in kan spelen – en zorgen we dat het landschap bij alle ruimtelijke ontwikkelingen op de agenda blijft staan.

Groene Hart
Midden in de Randstad, omringd door grote steden, ligt het Groene Hart. De rust en ruimte van het Groene Hart zijn belangrijk voor de leefbaarheid en het vestigingsklimaat van de Randstad. Het Noord-Hollandse deel van het Groene Hart beslaat alle veenweidegebieden ten zuiden van het Noordzeekanaal. Het Bestuurlijk platform Groene Hart zorgt voor een samenhangende ontwikkeling van het gebied. De volgende prioriteiten staan centraal: het remmen van bodemdaling en CO_2-uitstoot, een toekomstbestendige agrarische sector, bescherming van het landschap en zorgvuldig waterbeheer.

Nationale Parken
De Nationale Parken Duinen van Texel en Zuid-Kennemerland vormen het visitekaartje van de Noord-Hollandse natuurgebieden en richten zich op natuurbescherming, recreatie, educatie, promotie en onderzoek. De parken dragen bij aan het welbevinden en een groene, gezonde leefomgeving voor bewoners en bezoekers, waardoor ze ook hoog gewaardeerd worden. In 2021 verkennen de beide Noord-Hollandse parken op welke wijze zij hun kwaliteit nog verder kunnen verhogen door aan te sluiten op het rijksprogramma ‘Nationale Parken nieuwe stijl’.

5.3.3 Balans ecologie en economie Waddengebied nastreven

Toelichting
De Waddenzee is het grootste Nederlandse Natura 2000-gebied. Dat vraagt om bescherming en ontwikkeling van de aanwezige natuurwaarden. Tegelijkertijd is het belangrijk dat het Waddengebied vitaal blijft, met voldoende economische kansen voor de mensen die er wonen, werken en ontspannen. De provincie streeft daarom naar een goede balans tussen ecologische en duurzame economische ontwikkelingen in het Waddengebied. Dit doen we samen met een groot aantal partners zoals het Rijk, de Waddenprovincies Fryslân en Groningen, de waterschappen, gemeenten, de in 2020 gevormde Beheerautoriteit en belangenorganisaties zoals de Coalitie Wadden Natuurlijk, de recreatieondernemers, de Waddenzeehavens en LTO-Noord. Met hen werken we aan de uitvoering van de Agenda voor het Waddengebied, het Programma ‘Naar een rijke Waddenzee’ en aan de uitvoering van het zeehondenakkoord.

Samen met de provincies Fryslân en Groningen is Noord-Holland verantwoordelijk voor het Waddenfonds. Het Waddenfonds verleent subsidies aan projecten die bijdragen aan de doelen van het fonds, namelijk natuurontwikkeling en duurzame economische ontwikkeling. In het Investeringskader Waddengebied (IKW), dat eind 2016 door Provinciale Staten van Groningen, Fryslân en Noord-Holland is vastgesteld, staan zes grote opgaven voor het Waddengebied: de natuurontwikkeling in de Waddenzee; havenontwikkeling en natuurverbetering; het versterken en vermarkten van de Waddenzee als werelderfgoed; vitale kust en Afsluitdijk; Eems-Dollardgebied in balans en energietransitie (‘Eilanden op eigen kracht’). Een groot deel van de benodigde financiering voor deze opgaven komt uit het Waddenfonds. De provincie stelt cofinanciering beschikbaar via de Reserve Cofinanciering Waddenzee.

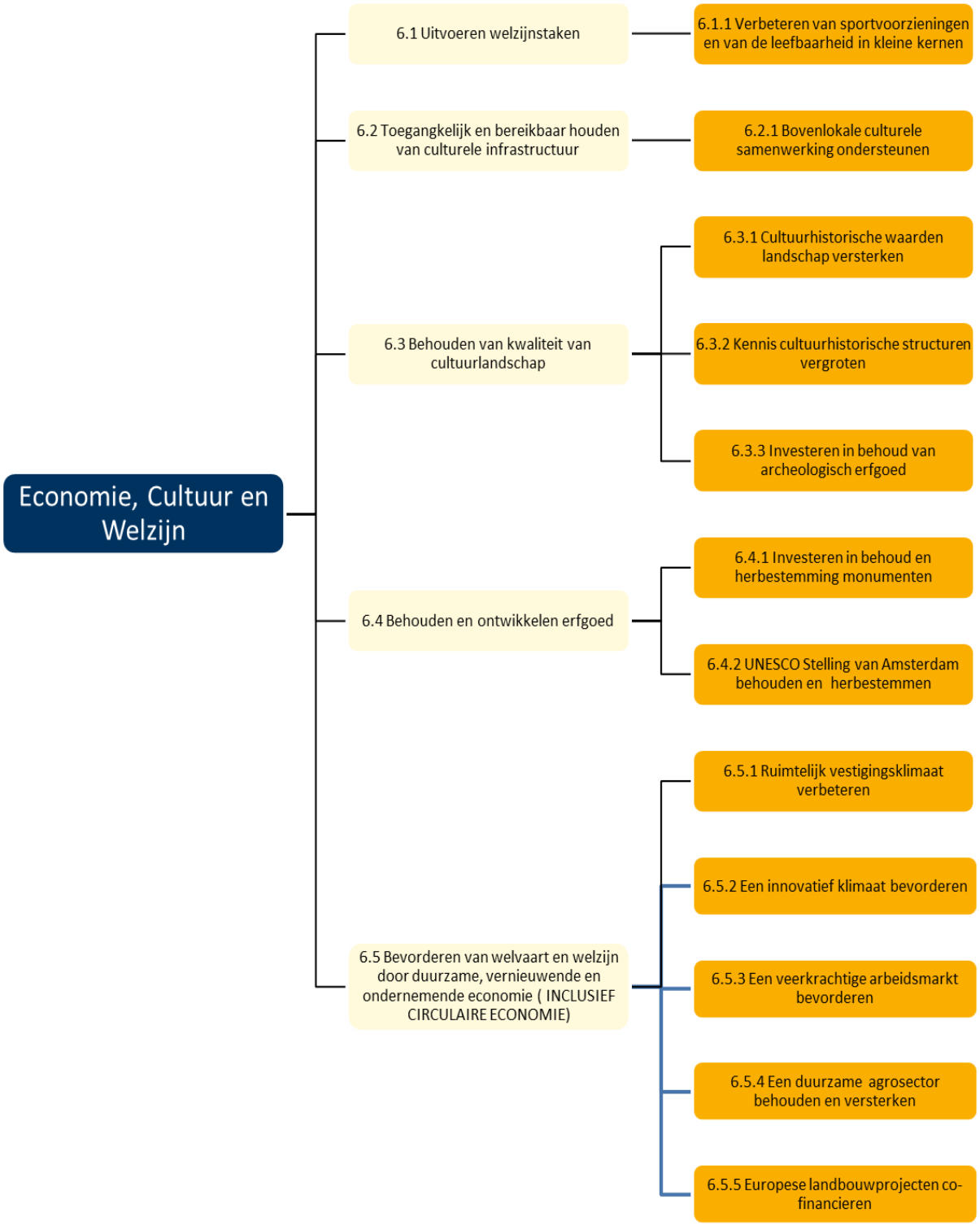
Budgettabel (x € 1.000)

Beleidsdoel 5.3

	Lasten	Rekening 2019	Begroot 2020	Begroot 2021	Begroot 2022	Begroot 2023	Begroot 2024
5.3.1	Aanpak Groen Kapitaal uitvoeren	1.102	1.091	1.090	1.089	1.089	989
5.3.2	Bijdragen aan regionale samenwerking t.a.v. groen	843	1.013	3.517	4.216	4.716	716
5.3.3	Balans ecologie en economie Waddengebied nastreven	2.069	2.796	3.524	3.682	4.804	4.471
	Totaal lasten	4.014	4.900	8.131	8.987	10.609	6.176
	Totaal baten	-184	-295	0	0	0	0
	Saldo van baten en lasten	3.830	4.605	8.131	8.987	10.609	6.176
	Stortingen						
5.3.3	Resv. Cofin. Waddenzee	951	5.000	3.120	5.000	2.000	854
5.3.2	Resv. Landschap	0	300	2.500	3.500	4.000	4.000
	Onttrekkingen						
5.3.3	Resv. Cofin. Waddenzee	-1.271	-1.884	-2.765	-2.923	-4.045	-3.712
5.3.2	Resv. Landschap	0	0	-2.800	-3.500	-4.000	0
	Resultaat	**3.510**	**8.021**	**8.186**	**11.064**	**8.564**	**7.318**

Programma 6 Economie, Cultuur en Welzijn

Doelenboom

Maatschappelijk doel

De provincie staat voor nieuwe en deels bekende opgaven in het economisch en cultureel domein. Welvaart en welzijn zijn daarbij bekende termen waar de provincie zich voor inspant om deze te bevorderen. Nadrukkelijk wordt gekozen voor beide termen omdat het ene versterken zonder het andere niet toekomstvast is. De provincie blijft aandacht geven aan goede (fysieke) vestigingsvoorwaarden voor economische activiteiten. Deze vestigingsvoorwaarden ziet de provincie veranderen, gedreven door de maatschappelijke wens en noodzaak van verduurzaming van de samenleving. Er is aandacht voor de productie en herkomst van producten en de bijbehorende effecten op leefomgeving en welzijn. Stimuleren van vermindering van energiegebruik in bijvoorbeeld de glastuinbouw en mogelijk maken van innovaties zijn voor de provincie onderdelen in het bevorderen van welvaart en welzijn. De noodzakelijke transitie naar een duurzame economie vormt een belangrijke drijver voor innovatie. Dit biedt Noord-Holland volop kansen voor nieuwe economische ontwikkeling. Om deze kansen te kunnen benutten is een goede aansluiting tussen onderwijs en arbeidsmarkt een belangrijke randvoorwaarde. Hierdoor zorgen we ervoor dat er voldoende gekwalificeerd personeel beschikbaar is en de arbeidsparticipatie op peil blijft.

Digitalisering heeft ook invloed op vestigingsvoorwaarden: consumentengedrag verandert en daardoor ook logistieke processen en locaties waar diensten en producten worden gekocht. Leegstand als een effect daarvan is te zien in Noord-Holland. De bedrijfsvoering van organisaties verandert ook. Denk hierbij aan de noodzakelijke digitale verbindingen, nieuwe verdienmodellen met circulaire producten en vernieuwde werkwijzen waardoor omscholing van personeel nodig is. Over de kansen van circulaire economie staat meer beschreven in hoofdstuk 2.

Op het culturele domein ziet de provincie de grote waarde van de diverse, zichtbare en onzichtbare cultuurhistorie. Deze wil zij steunen en duurzaam maken ook voor gebruik van toekomstige generaties van bewoners en bezoekers. Daarom zet de provincie zich in om archeologische geschiedenis toegankelijk te maken. Monumenten als kerken, stolpboerderijen, Stelling van Amsterdam vertellen het voor het oog zichtbare verhaal en zijn ook vaak markeringen in het landschap. Deze cultuurhistorie wil de provincie vertellen vanuit diverse invalshoeken om zo de essentiële verbinding tussen heden en verleden te leggen.

Noord-Holland heeft een hoogstaande en veelzijdige culturele infrastructuur, in de vorm van podia, musea, beeldende kunstinstellingen, bibliotheken, etc. Het is belangrijk dat dit aanbod voor alle inwoners en bezoekers goed toegankelijk is en daarom stimuleren wij gemeenten en instellingen om zoveel mogelijk regionaal af te stemmen. De effecten van de COVID-19 maatregelen plaatsen de culturele infrastructuur voor een grote uitdaging.

Leefbaarheid is een breed thema wat door de province vanuit welzijn specifiek wordt ingevuld door oog te hebben voor de dorpshuizen en de rol van sport in een gezonde leefstijl en vrijetijdsbesteding. De provincie vindt het daarnaast belangrijk om discriminatie in de sport tegen te gaan.

Wettelijk beleidskader

- Erfgoedwet
- Wet kenbaarheidpubliekrechtelijke beperkingen onroerende zaken
- Wet algemene bepalingen omgevingsrecht
- Besluit algemene regels ruimtelijke ordening (Barro)
- Omgevingswet 2021
- Wet op de archeologische monumentenzorg
- Wet op de ruimtelijke ordening

- Wet op het specifiek cultuurbeleid
- Modernisering Monumentenzorg
- Beleidsbrief “Erfgoed telt”
- Wet stelsel openbare bibliotheekvoorzieningen
- Regioprofiel MRA 2019-2024 "Meer dan de delen, Programma Kunst, Cultuur en Erfgoed"
- Cultuur als onderdeel van de "Ruimtelijk Economische Actieagenda 2016-2020"

Provinciaal beleidskader

- Erfgoedverordening Noord-Holland 2017
- Beleidskader "Cultuur in Ontwikkeling" 2017-2020 (wordt geactualiseerd)Uitvoeringsprogramma Stelling van Amsterdam-Nieuwe Hollandse Waterlinie 2017-2020
- Leidraad Landschap en Cultuurhistorie
- Strategisch Beleidskader Economie (2016)

Budgettabel 2021 (x € 1.000)

Beleidsdoel		Lasten	Baten	Saldo van baten en lasten	Onttrekking aan reserves	Stortingen	Saldo t.l.v. algemene middelen
6.1	Uitvoeren welzijnstaken	460	0	460	0	0	460
6.2	Toegankelijk en bereikbaar houden van culturele infrastructuur	4.596	0	4.596	0	0	4.596
6.3	Behouden van kwaliteit van cultuurlandschap	3.990	30	3.960	0	0	3.960
6.4	Behouden en ontwikkelen erfgoed	9.218	0	9.218	7.585	5.751	7.384
6.5	Bevorderen van welvaart en welzijn door duurzame, vernieuwende en ondernemende economie	18.895	193	18.702	10.386	6.250	14.566
	Totaal	**37.159**	**223**	**36.936**	**17.971**	**12.001**	**30.966**

Verbonden partijen

Programma	OD	Verbonden partij	Doel
6	6.5.1	Stichting Administratiekantoor aandelen Zeehaven IJmuiden N.V.	Ontwikkeling haven en economie.
6	6.5.1	Stichting Voorbereiding Pallas-reactor	Voorbereiding bouw hoge-flux reactor.
6	6.5.1	Schiphol Area Development Company N.V. (SADC)	Gebiedsontwikkeling en uitgifte gronden. Marketing en acquisitie.
6	6.5.1	Regionale Ontwikkelingsmaatschappij voor het Noordzeekanaalgebied (RON)	Ontwikkeling Noordzeekanaalgebied
6	6.5.1	Ontwikkelingsbedrijf Noord-Holland Noord N.V. (NHN)	Ontwikkeling Economie
6	6.5.1	PolanenPark B.V.	Ontwikkeling bedrijventerrein
6	6.5.1	PolanenPark C.V.	Ontwikkeling bedrijventerrein
6	6.5.1	Zeehaven IJmuiden N.V.	Ontwikkeling haven en economie

6	6.5.2	Life Sciences Fund Amsterdam B.V.	Ontwikkeling economie
6	6.5.2	Participatiefonds Duurzame Economie Provincie Noord-Holland B.V.	Stimuleren duurzame economie
6	6.5.2	Innovatiefonds Noord-Holland B.V.	Het beschikbaar stellen van financiering aan kleine en middelgrote ondernemingen teneinde (innovatieve) projecten te stimuleren binnen de provincie.

*Verdere informatie is te vinden in de paragraaf verbonden partijen

Beleidsindicatoren

Effect-indicator	Peildatum	Meeteenheid	Gerealiseerd Noord-Holland	Nederland	Opmerkingen
Werkgelegenheid: bruto arbeidsparticipatie ten opzichte van de totale beroepsbevolking in de leeftijd van 15–75 jaar	2019	Percentage	71,9%	71,2%	*BBV-Indicator*
Bruto regionaal product: % toename van het bruto regionaal product (BRP) ten opzichte van het voorgaande jaar.	2019	Percentage	2,5%	1,8%	*BBV-Indicator*

Restauratievolume: % Rijksmonumenten (exclusief oorspronkelijke functie woonhuis), weergegeven naar de staat van het casco

	Peildatum	**Goed**	**Redelijk**	**Matig**	**Slecht**	*Opmerkingen*
Noord-Holland	2019	36,1%	46,0%	15,6%	2,3%	*BBV-indicator*

Bron: *Monumentenmonitor Noord-Holland*

6.1 Uitvoeren welzijnstaken

Onze rol
Uit de breedte van welzijnstaken die provincies kunnen uitvoeren, kiest de provincie voor een specifieke bijdrage aan leefbaarheid in kernen, verduurzaming van sportaccommodaties en tegengaan van uitsluiting in sport.

Samenwerkingspartners
Wij doen dit samen met partners als Sportservice en Dorpswerk Noord-Holland.

6.1.1 Verbeteren van sportvoorzieningen en van de leefbaarheid in kleine kernen

Toelichting

De provincie stimuleert de vitaliteit van gemeenschappen. Dat doet de provincie door het zelf-initiatief van gemeenschappen te stimuleren via een subsidie aan Dorpswerk Noord-Holland. Via Dorpswerk ondersteunt de provincie initiatieven op het gebied van leefbaarheid en sociale samenhang. Sporten ziet de provincie ook als een belangrijk middel om samenhang in een

gemeenschap te versterken. In vrijheid en zonder discriminatie sporten is belangrijk. Het gaat om sporten met elkaar en in acceptatie ongeacht persoonlijke voorkeuren. Ook vindt de provincie het belangrijk dat sportaccommodaties verduurzamen, zodat zij op termijn besparingen kunnen inboeken wat de toekomstbestendigheid weer versterkt. Om te voorkomen dat iedereen het wiel zelf moet uitvinden, zet de provincie in op kennisdeling. Sportservice zou hier een rol in kunnen spelen, bijvoorbeeld via een provinciale subsidie.

Budgettabel (x € 1.000)

Beleidsdoel 6.1

	Lasten	Rekening 2019	Begroot 2020	Begroot 2021	Begroot 2022	Begroot 2023	Begroot 2024
6.1.1	Verbeteren van sportvoorzieningen en van leefbaarheid in kleine kernen	218	260	460	460	460	0
	Totaal lasten	218	260	460	460	460	0
	Totaal baten	0	0	0	0	0	0
	Saldo van baten en lasten	218	260	460	460	460	0
	Stortingen						
	Onttrekkingen						
	Resultaat	**218**	**260**	**460**	**460**	**460**	**0**

6.2 Toegankelijk en bereikbaar houden van culturele infrastructuur

Onze rol

Gemeenten hebben aangegeven behoefte te hebben aan inbreng van kennis en procesbegeleiding om regionale afstemming te bevorderen. De provincie faciliteert bestaande culturele netwerken van gemeenten om tot duurzame regionale afstemming en efficiënte samenwerking te komen.

Samenwerkingspartners

Belangrijke partners bij dit beleidsdoel zijn, naast gemeenten, ProBiblio en Plein C.

Prioriteiten

Ten aanzien van culturele infrastructuur zet de provincie in op de volgende activiteiten:

- Doorontwikkelen van kennisnetwerk culturele infrastructuur en stimuleren en participeren in regionale cultuurnetwerken van MRA en Noord-Holland Noord.
- Toegankelijk en bereikbaar houden van het provinciaal bibliotheeknetwerk.
- Bevorderen van de kwaliteit van cultuureducatie in het basisonderwijs door middel van matching van het programma cultuureducatie met kwaliteit met gemeenten en OCW.
- Monitoring en verdere uitwerking van Covid-19 noodfondsen

Omgevingsfactoren

- Het effect van de Covid-19 maatregelen voor de culturele sector zal ook in 2021 voelbaar zijn. De provincie zal vanuit haar rol samen met gemeenten dat in 2021 blijven volgen en waar mogelijk actie ondernemen.
- De ontwikkeling van regioprofielen voor cultuur en culturele voorzieningen door het samenwerkingsverband Kunst, Cultuur en Erfgoed Metropoolregio Amsterdam heeft geleid tot het Regioprofiel MRA 2019-2024 'Meer dan de delen, Programma Kunst, Cultuur en Erfgoed'. Dit programma is ingediend bij het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en

Wetenschap.
In Noord-Holland Noord werken de drie deelregio's met financiële steun van de provincie gezamenlijk aan de uitwerking van de regionale cultuurvisie.

- De minister werkt samen met IPO en VNG, aan een convenant en uitvoeringsprogramma dat de samenwerking van netwerkpartners binnen de Wet Stelsel openbare Bibliotheekvoorzieningen verder vorm gaat geven.

6.2.1 Bovenlokale culturele samenwerking ondersteunen

Toelichting

Regionale samenwerking
De provincie faciliteert bestaande culturele netwerken van gemeenten en culturele instellingen om tot duurzame regionale afstemming en efficiënte samenwerking te komen met de Uitvoeringsregeling stimulering regionale samenwerking culturele infrastructuur gemeenten en culturele instellingen. De voortzetting van deze uitvoeringsregeling in 2021 draagt bij aan het toegankelijk houden van de culturele infrastructuur. .
De drie noordelijke regio's hebben als de regio Noord-Holland Noord een regioprofiel opgesteld dat in 2021 wordt geconcretiseerd. De provincie werkt in de MRA samen met 32 gemeenten (via deelregio's), de vervoerregio en de provincie Flevoland aan een betere spreiding en bereikbaarheid van culturele infrastructuur. Dit heeft geleid tot het Regioprofiel 2019-2024 'Meer dan de delen, Programma Kunst, Cultuur en Erfgoed'. In 2021 wordt een vervolg gegeven aan de uitvoering van acties die behoren bij de programmalijn Samenwerking.

ProBiblio
ProBiblio is de provinciale ondersteuningsinstelling (POI) voor bibliotheken en voert de provinciale wettelijke taken in het bibliotheekstelsel uit, met een provinciale subsidie. De Wet benoemt drie provinciale kerntaken: Interbibliothecair Leenverkeer (IBL), Bibliotheek Innovatie en Netwerktaken. De provincie ziet de bibliotheekfunctie als belangrijk onderdeel van de culturele infrastructuur en richt haar activiteiten daarom vooral op het regionaal bereikbaar, toegankelijk en relevant houden van de bibliotheek.

Cultuureducatie
In het Coalitieakkoord is besloten cofinanciering beschikbaar te stellen van jaarlijks € 750.000 voor het vervolg van het matchingsprogramma Cultuureducatie met Kwaliteit in de periode 2021-2024. Het programma is gericht op goed cultuuronderwijs op basisscholen. De nadruk ligt op het bereiken van nieuwe scholen, in het bijzonder scholen met onderwijsachterstanden, om hiermee de kansengelijkheid van kinderen te vergroten. Ook is er meer ruimte voor maatwerk zoals aandacht voor het voortgezet onderwijs en de relatie binnen-buitenschools.

Er wordt samengewerkt met het Rijk en de naar schatting 26 gemeenten in Noord-Holland die gaan deelnemen aan het Noord-Hollandse programma Cultuureducatie met Kwaliteit. De provincie subsidieert Plein C om dit programma uit te voeren.

Operationeel doel 6.2.1 Bovenlokale culturele samenwerking ondersteunen

Indicator	Meeteenheid	Gerealiseerd	Streefwaardes				
		2019	2020	2021	2022	2023	2024
Aantal gemeenten dat meedoet aan het programma CMK	Aantal	24	32	26	26	26	26

Aantal bibliotheken dat innovatieprogramma uitvoert	Aantal	nvt	nvt	6	6	6	6

Budgettabel (x € 1.000)

Beleidsdoel 6.2

	Lasten	Rekening 2019	Begroot 2020	Begroot 2021	Begroot 2022	Begroot 2023	Begroot 2024
6.2.1	Bovenlokale culturele samenwerking ondersteunen	2.929	13.518	4.596	4.595	4.595	4.595
	Totaal lasten	2.929	13.518	4.596	4.595	4.595	4.595
	Totaal baten	0	0	0	0	0	0
	Saldo van baten en lasten	2.929	13.518	4.596	4.595	4.595	4.595
	Stortingen						
	Onttrekkingen						
	Resultaat	**2.929**	**13.518**	**4.596**	**4.595**	**4.595**	**4.595**

6.3 Behouden van kwaliteit van cultuurlandschap

Onze rol

De provincie heeft een stimulerende en autonome rol als het gaat om het behoud door ontwikkeling van het cultuurlandschap en het hierin gelegen erfgoed. Dit doet de provincie door het uitdragen van de Leidraad Landschap en Cultuurhistorie, het organiseren van bijeenkomsten, met handleidingen en adviezen. De ruimtelijke kwaliteit is gewaarborgd in de Omgevingsverordening. De provincie investeert direct in het behoud en de benutting van monumenten en landschap. Dit beoogt kwaliteit te verbeteren en te leiden tot hoger maatschappelijk en economisch rendement. Daarnaast is de provincie eigenaar van de collectie archeologische vondsten in het archeologisch depot.

Samenwerkingspartners

Om onze beleidsdoelen te behalen werken wij samen met het Rijk, gemeenten, waterschappen, monumentenorganisaties, natuurbeheerders, (landschap)ontwerpers, eigenaren en initiatiefnemers.

Prioriteiten

Naast het behoud van het provinciale cultuurlandschap en de provinciale zorgplicht ten aanzien van de archeologische collectie heeft de provincie de volgende prioriteiten:

- Door middel van maatwerk wil de provincie gebiedsgericht een bijdrage leveren aan het versterken en benutten van de provinciale cultuurhistorische structuurdragers en het landschap.
- De publieksfunctie van het archeologisch depot in archeologiecentrum Huis van Hilde in Castricum wil de provincie blijven versterken zodat educatie geborgd is en archeologie en ander erfgoed nog toegankelijker wordt gemaakt voor een breed publiek.

Omgevingsfactoren

Noord-Holland kent een aantal grote opgaven zoals woning- en mobiliteitsbehoefte, energietransitie en verduurzaming in de landbouw, die van invloed zijn op het cultuurlandschap. De provincie wil niet belemmerend zijn in deze ontwikkelingen, maar er wel voor zorgen dat de

kwaliteit van het cultuurlandschap bewaard blijft. Dit betekent dat er soms keuzes gemaakt moeten worden.
Gemeenten zijn primair verantwoordelijk voor de ruimtelijke bescherming van archeologische waarden en wettelijk is vastgelegd dat bij ruimtelijke ingrepen de verstoorder verantwoordelijk is voor zorgvuldig archeologisch onderzoek en eventuele opgravingen. Daar waar wij als provincie eigenaar zijn van de vondsten houden wij toezicht op deze activiteiten. Maar de provincie is grotendeels afhankelijk van gemeenten als het gaat om het zorgvuldig en tijdig uitvoeren van onderzoek en opgravingen. Waar wij als provincie zelf de 'verstoorder' zijn, of de rol van 'bevoegd gezag' hebben, zien wij toe op een kwalitatief goede archeologische begeleiding van planvorming en uitvoering van projecten.

6.3.1 Cultuurhistorische waarden landschap versterken

Toelichting

In 2018 is de Leidraad Landschap en Cultuurhistorie geactualiseerd en in 2019 is de Omgevingsverordening vastgesteld. In de Omgevingsverordening zijn Bijzonder Provinciaal Landschap en structuren benoemd en omschreven. Ook in 2021 brengt de provincie de leidraad en de Omgevingsverordening onder de aandacht bij gemeenten, natuurbeheerders, (landschap)ontwerpers en initiatiefnemers. De provincie helpt hen om deze toe te passen bij ruimtelijke inpassingen. De provincie heeft bestuurlijke afspraken met het Rijk over het in stand houden van een Steunpunt voor monumenten en archeologie voor gemeenten. Dit steunpunt adviseert gemeenten bij hun wettelijke erfgoedtaken en bij gebiedsgerichte ontwikkelingen met historische kwaliteit op basis van de Leidraad Landschap en Cultuurhistorie. In 2021 verstrekt de provincie wederom een subsidie aan Mooi Noord-Holland en NMF voor de uitvoering van deze taak.
Om de kwaliteit van het Noord-Hollandse cultuurlandschap te behouden wordt aangesloten op het bredere, ruimtelijke instrumentarium van de provincie zoals de Provinciaal Adviseur Ruimtelijke Kwaliteit (voor integrale agendering opgave cultuur) en de Adviescommissie Ruimtelijke Ordening (voor integrale advisering landschap en cultuurhistorie).

Operationeel doel 6.3.1 Cultuurhistorische waarden landschap versterken

Indicator	Meeteenheid	Gerealiseerd	Streefwaardes				
		2019	2020	2021	2022	2023	2024
Uitdragen leidraad (bijeenkomsten)	Aantal	4	4	4	4	4	4

6.3.2 Kennis cultuurhistorische structuren vergroten

Toelichting

De provincie ziet kansen om het erfgoed binnen de cultuurhistorische structuren beter te behouden en te benutten door ontwikkeling van kennis en kennis te delen via netwerken van lokale, regionale en landelijke netwerken. De Monumentenmonitor (vanaf 2014), geeft inzicht in de bouwkundige staat, de leegstand, herbestemming en verduurzaming van de rijks- en provinciale monumenten in de provincie Noord-Holland. De provincie zet in op kennisontwikkeling en kennisdeling over herbestemming en verduurzaming van erfgoed. Dit

wordt op verschillende manieren gedaan. Het kan passief-openbaar (website) of actief-openbaar gebeuren, bijvoorbeeld met thematische of gebiedsgerichte netwerkbijeenkomsten, zoals het duurzaam erfgoed congres.

Naast instandhouding investeert de provincie in het verder versterken en benutten van de provinciale structuurdragers, zoals het UNESCO-werelderfgoed Stelling van Amsterdam (SvA) en de Nieuwe Hollandse Waterlinie (NHW). Om het verhaal van de cultuurhistorische structuurdragers voor een breed publiek toegankelijk te maken en draagvlak te creëren, benutten we onder andere verhalenplatform Oneindig Noord-Holland (met een vast thema rond provinciale monumenten), en de documentaire foto-opdracht van de Provinciale Atlas Noord-Holland (met in 2020/2021 het thema stolpen).

Operationeel doel 6.3.2 Kennis cultuurhistorische structuren vergroten

Indicator	Meeteenheid	Gerealiseerd	Streefwaardes				
		2019	2020	2021	2022	2023	2024
Tentoonstellingen Provinciale Atlas	Aantal	nvt	0	3	3	3	3

6.3.3 Investeren in behoud van archeologisch erfgoed

Toelichting

Archeologische waarden zijn een belangrijk onderdeel van het waardevolle cultuurlandschap van de provincie Noord-Holland. In tien geselecteerde gebieden waar een bovengemeentelijk archeologisch belang aan de orde is, probeert de provincie via ‘informatie en inspiratie’ gemeenten, gebruikers en beheerders van vindplaatsen aan te zetten tot zorgvuldige omgang met deze waarden. De provincie zet zich ook in voor een zorgvuldige omgang met (toevals)vondsten en vindplaatsen. De provincie heeft daarnaast een wettelijke taak voor de instandhouding van een provinciaal archeologisch depot en het toegankelijk maken van de collecties en vondsten. De provincie heeft er voor gekozen deze taak breder in te vullen: via onderzoek van de collecties en de uitgave van verschillende publicaties worden archeologische vondsten en collecties voor een breder publiek beleefbaar gemaakt. We onderscheiden rijk geïllustreerde publieksbrochures, een reeks met archeologische rapporten, de Archeologische kroniek en publieksboeken. In 2015 is archeologiecentrum Huis van Hilde geopend, waarin archeologische collecties worden beheerd, maar waar met de vaste en tijdelijke tentoonstellingen ook educatieprogramma’s worden verzorgd over archeologie voor bezoekers en leerlingen van het primair en voortgezet onderwijs.

De publiekstaken bestaan uit rondleidingen, educatieve bijeenkomsten, zaalverhuur en leveren van horeca-diensten. Na de eerste gebruiksjaren is er verbeterd inzicht in de kosten van het beheer en onderhoud van het gebouw. Waarschijnlijk wordt de museumstatus voor Huis van Hilde per 1 januari 2021 toegekend.
In deze coalitieperiode is opnieuw budget beschikbaar gesteld voor onderwaterarcheologie. De provincie investeert in conservering, restauratie en wetenschappelijk onderzoek naar de vondsten uit het Palmhoutwrak en uiteindelijk moeten de vondsten in een permanente tentoonstelling toegankelijk worden voor het brede publiek in museum Kaap Skil op Texel. In Huis van Hilde wordt zal de permanente tentoonstelling worden aangepast zodat er aandacht wordt besteed aan Noord-Holland in de 17e eeuw. Hier zullen ook maritieme vondsten tentoongesteld worden.

Operationeel doel 6.3.3 Investeren in behoud van archeologisch erfgoed

Indicator	Meeteenheid	Gerealiseerd	Streefwaardes				
		2019	2020	2021	2022	2023	2024
Opname archeologisch collecties	Aantal	nvt	0	2	2	2	2

Budgettabel (x € 1.000)

Beleidsdoel 6.3

	Lasten	Rekening 2019	Begroot 2020	Begroot 2021	Begroot 2022	Begroot 2023	Begroot 2024
6.3.1	Cultuurhistorische waarden landschap versterken	630	651	650	650	650	650
6.3.2	Kennis cultuurhistorische structuren vergroten	702	671	844	844	844	844
6.3.3	Investeren in behoud van archeologisch erfgoed	1.856	2.161	2.496	2.036	2.119	1.834
	Totaal lasten	3.188	3.483	3.990	3.530	3.613	3.328
	Totaal baten	-30	-30	-30	-30	-30	-30
	Saldo van baten en lasten	3.158	3.453	3.960	3.500	3.583	3.298
	Stortingen						
	Onttrekkingen						
	Resultaat	**3.158**	**3.453**	**3.960**	**3.500**	**3.583**	**3.298**

6.4 Behouden en ontwikkelen erfgoed

Onze rol

De provincie stimuleert en ondersteunt restauratie, herbestemming en verduurzaming van monumenten. Daarnaast treedt de provincie waar mogelijk op als verbinder van erfgoed met gebiedsopgaven.

Als siteholder voor het UNESCO-werelderfgoed de Stelling van Amsterdam coördineert de provincie het behoud en de ontwikkeling van dit werelderfgoed. De provincie is geen eigenaar van dit werelderfgoed, dat zijn anderen waaronder groenbeherende organisaties, gemeenten, waterschappen en soms particulieren.

Samenwerkingspartners

Bij het behouden van genoemd erfgoed werkt de provincie samen met het Rijk, gemeenten, waterschappen, monumentenorganisaties, natuurbeherende organisaties, individuele eigenaren en ontwikkelaars. Wat betreft het UNESCO-werelderfgoed de Stelling van Amsterdam wordt daarbij ook samengewerkt met UNESCO en de provincie Utrecht, omdat een deel van de Stelling van Amsterdam door de provincie Utrecht loopt. Met de projectorganisatie Nieuwe Hollandse Waterlinie (bestaande uit vier provincies) wordt samengewerkt om de Nieuwe Hollandse Waterlinie als uitbreiding op de Stelling van Amsterdam toe te voegen aan het werelderfgoed

Prioriteiten
Ten aanzien van behoud en herbestemming van beschermde monumenten heeft de provincie de volgende prioriteiten:

- restaureren en verduurzaming met focus op religieus en agrarisch erfgoed
- bevorderen van herbestemmen, bijbestemmen en verduurzamen bij leegstand en komende leegstand

Ten aanzien van het UNESCO-werelderfgoed de Stelling van Amsterdam heeft de provincie de volgende prioriteiten:

- behoud van de Uitzonderlijke Universele Waarde (OUV) van dit werelderfgoed
- breed uitdragen en bekendmaken van de (OUV) van dit werelderfgoed.

Omgevingsfactoren
Demografische en economische factoren dragen in grote mate bij aan de kansen van herbestemming. Herbestemmingsopgaven verschillen sterk. Vooral in Noord-Holland Noord zal het niet altijd mogelijk zijn een economisch rendabele bestemming te vinden voor een monument. In de Metropoolregio Amsterdam (MRA) is gezien de economische groei en de aanwezige investeringskracht van de markt meer mogelijk. Dit vraagt om een eigen aanpak, met bijbehorend instrumentarium, dat aansluit op (her)bestemmingsontwikkelingen zelf, maar dat ook bruikbaar is in bredere gebiedsontwikkeling.

6.4.1 Investeren in behoud en herbestemming monumenten

Toelichting
Restauratie en verduurzaming is zowel aan de orde bij continuerend gebruik, bij uitbreiding van dit gebruik (bijbestemmen) als bij herbestemming. In alle gevallen zorgt verduurzaming voor consistent toekomstig gebruik en verbetering van exploitatie. De provincie gebruikt de monumentenmonitor en de kennis van de loods herbestemming om op hoofdlijnen inzicht te krijgen in de bouwkundige staat van monumenten en hun economische ontwikkelpotentie. De data dienen primair voor beleidsontwikkeling. Met deze data worden ook keuzes gemaakt waar welke inzet gepleegd wordt. De provincie kiest voor investeren in die monumenten, waar de kansen op een succesvolle herbestemming het grootst zijn. Daarnaast zet de provincie haar netwerk, de Loods Herbestemming en het Steunpunt Monumenten en Archeologie in om de kansrijke herbestemmingsopgaven boven tafel te krijgen en om met verschillende experts en betrokkenen te onderzoeken wat de meest kansrijke invulling is. Dit gebeurt tijdens verschillende expertsessies, de Dag van de Herbestemming en adviezen aan eigenaren en initiatiefnemers. Daarnaast kunnen eigenaren gesubsidieerd haalbaarheidsonderzoeken uit laten voeren om tot een kansrijke herbestemming te komen, waarbij de erfgoedwaarde van het monument goed wordt meegewogen. Verduurzaming speelt hierbij een belangrijke rol en er kan binnen deze regeling ook apart een subsidie worden aangevraagd voor een energiescan.
In 2021 zal de provincie kennisbijeenkomsten organiseren over het verduurzamen van monumenten. Voor restauratie kan een beroep worden gedaan op restauratiesubsidies. Voor verduurzaming en herbestemming op laagrentedragende financiering uit het Noord-Hollands Fonds voor Monumenten.

Het restauratievolume van rijksmonumenten en provinciale monumenten (in matige en slechte bouwkundige staat) neemt geleidelijk af. Van 30% in 2014 tot 18% eind 2019. Rekening houdend

met terugval ten gevolge van de coronacrisis wordt een verdere afname in 2021 met 1 % realistisch geacht.

Operationeel doel 6.4.1 Investeren in behoud en herbestemming monumenten

Indicator	Meeteenheid	Gerealiseerd	Streefwaardes				
		2019	2020	2021	2022	2023	2024
Loods herbestemming (aantal adviezen)	Aantal	15	15	15	15	15	15
Inzet Fonds Herbestemming (aantal leningen)	Aantal	3	3	3	3	3	3

6.4.2 UNESCO Stelling van Amsterdam behouden en herbestemmen

Toelichting

De Stelling van Amsterdam is sinds 1996 UNESCO-werelderfgoed en sinds die tijd is de provincie Noord-Holland ‘siteholder’ (eerstverantwoordelijke) voor dit werelderfgoed. De siteholder heeft de verplichting om zorg te dragen voor het behoud van de Uitzonderlijke Universele Waarde (OUV) van het werelderfgoed. Daarnaast dient de siteholder deze OUV uit te dragen en breed bekend te maken.

Medio 2020 zou UNESCO hebben besloten om het werelderfgoed uit te breiden met de Nieuwe Hollandse Waterlinie. Vanwege de coronacrisis is dit besluit uitgesteld. De Nieuwe Hollandse Waterlinie loopt van Muiden in Noord-Holland door Utrecht en Gelderland tot de Biesbosch in Noord-Brabant. De Stelling van Amsterdam en de Nieuwe Hollandse Waterlinie gaan na de uitbreiding samen verder onder de naam ‘Unesco Werelderfgoed Hollandse Waterlinies’. De siteholdertaken voor de Hollandse Waterlinies brengen we onder in een gezamenlijke uitvoeringsorganisatie met de provincies Utrecht, Gelderland en Noord-Brabant. Deze gezamenlijke uitvoeringsorganisatie is gehuisvest bij de provincie Utrecht. In 2021 spannen we ons in om de gezamenlijke uitvoeringsorganisatie vorm te geven en taken van het siteholderschap over te dragen. Dit zijn onder andere:

- het opstellen van het managementplan voor het werelderfgoed
- harmoniseren ruimtelijk beleid Hollandse Waterlinies
- eerste aanspreekpunt Rijk en Unesco
- communicatie over het werelderfgoed en uitdragen van de universele waarden.

Niet alle taken en activiteiten inzake de Stelling van Amsterdam dragen we over aan de gezamenlijke uitvoeringsorganisatie. Projecten voor het herbestemmen van forten en het nemen van besluiten over ruimtelijke projecten, die het beschermingsregime raken van het werelderfgoed, blijven de bevoegdheid van de provincie Noord-Holland. Dit geldt ook voor de advisering over aanvragen van omgevingsvergunningen voor provinciale monumenten van de Stelling van Amsterdam. In 2021 gaan we onder andere aan de slag met:

- herstel van de liniedijken
- advisering over de uitwerking van de locaties voor hernieuwbare energie die in de Regionale Energiestrategieën zijn opgenomen
- samenwerken aan de ‘Ode aan het Noord-Hollandse Landschap’ en bijdragen aan ‘Ode aan de Hollandse Waterlinies’.

Operationeel doel 6.4.2 UNESCO Stelling van Amsterdam behouden en herbestemmen

Indicator	Meeteenheid	Gerealiseerd	Streefwaardes				
		2019	2020	2021	2022	2023	2024
Voldoen aan adviesvragen over ruimtelijke plannen en omgevingsvergunningen die in het beschermingsregime van de Stelling van Amsterdam vallen	Percentage	nvt	nvt	100%	100%	100%	100%
Gerestaureerde/herbestemde forten en herstellen liniedijken	Aantal	nvt	nvt	6	0	0	0

Budgettabel (x € 1.000)

Beleidsdoel 6.4

	Lasten	Rekening 2019	Begroot 2020	Begroot 2021	Begroot 2022	Begroot 2023	Begroot 2024
6.4.1	Investeren in behoud en herbestemming momumenten	6.203	8.815	6.856	4.131	4.131	4.656
6.4.2	UNESCO Stelling van Amsterdam behouden en herbestemmen	1.061	4.420	2.362	962	962	962
	Totaal lasten	7.265	13.235	9.218	5.093	5.093	5.618
	Totaal baten	0	0	0	0	0	0
	Saldo van baten en lasten	7.265	13.235	9.218	5.093	5.093	5.618
	Stortingen						
6.4.1	Resv. Monumenten	6.825	6.751	5.751	5.051	5.051	3.551
6.4.2	Resv. SvA/NHW Werelderfgoed	8.006	0	0	0	0	0
	Onttrekkingen						
6.4.1	Resv. Monumenten	-6.280	-8.472	-6.185	-3.460	-3.460	-3.985
6.4.2	Resv. SvA/NHW Werelderfgoed	-635	-3.304	-1.400	0	0	0
	Resultaat	**15.181**	**8.210**	**7.384**	**6.684**	**6.684**	**5.184**

6.5 Bevorderen van welvaart en welzijn door duurzame, vernieuwende en ondernemende economie

Het economisch beleid is verankerd in het Strategisch Beleidskader Economie (2016). De provincie Noord-Holland draagt bij aan de verdere versterking van de economie door ruimte te geven aan vernieuwing, duurzaamheid en ondernemerschap. Het beleid focust daarbij op het vestigingsklimaat als randvoorwaarde voor een florerende economie. Dit staat ten dienste van de Noord-Hollandse maatschappij als geheel. Daarom heeft de provincie nadrukkelijk gekozen voor het bevorderen van welvaart én welzijn als hoofddoel van het economisch beleid. Daarmee wordt een relatie gelegd met de nationale en internationale discussie over het begrip ‘brede welvaart’ (onder andere commissie-Stiglitz (2009) en commissie-Grashoff (2016)). Brede welvaart is meer dan het BBP of het persoonlijk inkomen van burgers. Ook aspecten als gezondheid, geluk, veiligheid, goed onderwijs, goede huisvesting en ontplooiingsmogelijkheden worden ervaren als

welvaartscomponenten. Als één van de eerste overheden in Nederland heeft de provincie Noord-Holland een instrument ontwikkeld om deze 'brede welvaart'-aspecten te meten en om er haar beleid aan te toetsen. Dit wordt gedaan met de Barometer Welvaart & Welzijn.

Onze rol
In het Strategisch Beleidskader Economie kiest de provincie ervoor om zoveel mogelijk uit te gaan van onze verbindende rol als middenbestuur en vanuit die rol te werken aan de optimale condities waarbinnen de economie zich duurzaam kan ontplooien. Dit sluit ook het beste aan bij hoe het IPO de rol van provincies ziet voor de regionale economie (Kompas 2020) en onze rol voor andere kerntaken (zoals voor ruimtelijke ordening, bereikbaarheid, natuur, water en milieu). Daarom focust het economisch beleid zich op het versterken van het vestigingsklimaat als een belangrijke conditie voor economische activiteiten. Een goed vestigingsklimaat is een cruciale randvoorwaarde voor de economie en de aantrekkelijkheid van de regio voor bedrijven.

Samenwerkingspartners
De partners waarmee de provincie samenwerkt worden in de toelichting bij de operationele doelen genoemd.

Prioriteiten
Binnen het brede begrip van 'vestigingsklimaat' is gekozen voor een focus op de volgende vestigingsplaatsfactoren:

- Een aantrekkelijk en duurzaam ruimtelijk vestigingsklimaat (6.3.1)
  Dit gaat over de beschikbaarheid van ruimte voor economische activiteiten, over bedrijventerreinen, kantoorlocaties, havens, Schiphol, detailhandel, digitale infrastructuur, internationalisering en ruimte voor toerisme. De beschikbaarheid van ruimte voor economische activiteiten is een absolute basisvoorwaarde voor een gezonde economie.
- Een sterk innovatief klimaat (6.3.2)
  Deze vestigingsplaatsfactor focust op het innovatief vermogen van het bedrijfsleven en de inzet van kennis, onderzoek en technologie om innovaties te verzilveren in nieuwe producten en nieuwe markten. De ontwikkeling en toepassing van kennis en innovatie is één van de belangrijkste concurrentiefactoren van de economie.
- Een veerkrachtige arbeidsmarkt (6.3.3)
  Hieronder wordt het aanbod van arbeid, de match tussen onderwijs en arbeidsmarkt, de inzetbaarheid van het menselijk kapitaal en de inclusieve arbeidsmarkt gedefinieerd. De factor arbeid behoort tot de klassieke productiefactoren en is een belangrijke randvoorwaarde voor de ontwikkeling van de economie.
- Een sterke een duurzame agrosector (6.3.4 en 6.3.5)
  De agrosector is duidelijk zichtbaar en beleefbaar in het Noord-Hollandse landschap én vertegenwoordigt een aanzienlijk economisch belang, vooral op gebied van export, innovatie en ketensamenwerking. Op het gebied van duurzaamheid en innovatie om te komen tot de gewenste transitie van de agrifoodketen, waaronder kringlooplandbouw, liggen er vele opgaven dan wel kansen. Met de opgave Vitaal Platteland waaronder de Voedselvisiewordt bijgedragen aan behoud en versterking van de bodemvruchtbaarheid en -structuur, (agro)biodiversiteit, waterkwaliteit en –kwantiteit.

Omgevingsfactoren:

- De coronapandemie heeft een grote impact op onze economie: de economie zal in 2020 krimpen, faillissementen zullen toenemen en de werkloosheid zal oplopen.
- Noord-Holland zal naar verwachting relatief harder worden geraakt dan gemiddeld in Nederland. Dit vanwege de specifieke sectorstructuur van Noord-Holland (we hebben een hoger aandeel in sectoren die vooral getroffen zijn door de crisis). Ook heeft Noord-Holland een hoger aandeel in zelfstandigen, zzp'ers, eenmanszaken en freelancers. Deze groep heeft extra last van de coronacrisis door vraaguitval.
- Deze situatie kan impact hebben op de begrote doelen voor het economisch beleid, zoals gemeenten die het opknappen van bedrijventerreinen uitstellen of bedrijven die geen prioriteit meer geven aan investeringen, innovatieprojecten of het aantrekken van werknemers.

6.5.1 Ruimtelijk vestigingsklimaat verbeteren

Toelichting

De provincie zet subsidieregelingen als de Herstructurering en Intelligent Ruimtegebruik Bedrijventerreinen (HIRB) en Uitvoeringsregeling Toekomstbestendige Winkelgebieden voort om de vitaliteit en duurzaamheid van bestaande werklocaties te verbeteren. De opzet van de HIRB is verbreed tot HIRB-plus om duurzaam ruimtegebruik ook bij detailhandelslocaties en verblijfsrecreatie te bereiken. Bij de prioritering van te subsidiëren projecten speelt de invulling van de aspecten duurzaamheid, circulariteit en leefbaarheid een belangrijke rol.

Operationeel doel 6.5.1 Ruimtelijk vestigingsklimaat verbeteren

Indicator	Meeteenheid	Gerealiseerd	Streefwaardes				
		2019	2020	2021	2022	2023	2024
Herstructurering van 300 ha verouderd bedrijventerrein	Hectare	75	60	60	60	60	60

6.5.2 Een innovatief klimaat bevorderen

Toelichting

Om verduurzaming van de economie te versnellen, ondersteunt de provincie over de volle breedte duurzame innovatie. Voor een deel verloopt het bevorderen van het innovatieklimaat via het Regionaal Budget Innovatie van de MRA. Daarnaast heeft de provincie een aantal instrumenten om innovatie in het midden- en kleinbedrijf (mkb) te stimuleren. Die zijn vooral gericht op het vergroten van de transparantie van de kapitaalmarkt, het bijdragen aan 'investment readiness' (via het Programma Investeringsgereed Innovatief MKB Noord-Holland PIM) en aan de toegankelijkheid van kapitaal in verschillende fasen van innovatie (via het Participatiefonds Duurzame Economie Noord-Holland PDENH, de MKB Innovatiestimulering Topsectoren MIT, en het Innovatiefonds Noord-Holland INH). Het versnellingsprogramma GO!-NH heeft als doel duurzame innovaties sneller te laten ontwikkelen. Speciale focus bij de provinciale instrumenten ligt op duurzaamheid, zoals energietransitie, circulaire economie en duurzame mobiliteit.

De opdrachten voor GO!-NH en PIM liepen af in 2020 en worden conform het coalitieakkoord de komende jaren voortgezet. De MIT-regeling is een landelijke subsidieregeling die de provincie

uitvoert met cofinanciering van het Rijk. Het Innovatiefonds NH is een samenwerking met externe partners (kennisinstellingen) en richt zich op de vroege-fase-financiering. PDENH is een 100% deelneming van de provincie die zich richt op financiering van duurzame bedrijven en projecten in latere innovatiefasen. Daarnaast is de provincie voornemens om in 2020 een drietal globalisers te gaan uitvoeren om groeiende bedrijven te helpen bij het vinden van toegang tot internationale markten.

Essentieel in het bevorderen van het innovatieklimaat is de samenwerking tussen verschillende partijen op een onderwerp. Binnen de door het Rijk ingestelde regiodeals en het interbestuurlijk programma (IBP) staat deze samenwerking centraal. De provincie heeft daarvoor € 3,75 miljoen in 2020 cofinanciering beschikbaar voor onderwerpen als innovatie, klimaat, regionale economie en vitaal platteland.

Operationeel doel 6.5.2 Een innovatief klimaat bevorderen

Indicator	Meeteenheid	Gerealiseerd	Streefwaardes				
		2019	2020	2021	2022	2023	2024
Ondersteunde MKB'ers MIT-uitvoering	Aantal	80	80	80	80	80	80
Ondersteunde MKB'ers Programma Investeringsgereed Innovatief MKB (PIM)	Aantal	100	115	130	130	130	130
Versnellingsprogramma duurzaamheid Go!-NH (versnelde duurzame innovatieprojecten)	Aantal	20	20	20	20	20	20

6.5.3 Een veerkrachtige arbeidsmarkt bevorderen

Toelichting

Door verdergaande technologisering en digitalisering veranderen, ontstaan of verdwijnen er steeds meer functies met bijbehorende aantallen banen. Een mismatch in de aansluiting van arbeidsmarkt en onderwijs is meer en meer een vraagstuk ook voor zittend personeel en langdurig werkzoekenden, omdat kennis razendsnel veroudert dan wel door de grilligheid van de economie. De om- en bijscholingsbehoefte, in lijn met de vraag van de markt, groeit daardoor gestaag. Maatschappelijke opgaven zoals energietransitie, duurzaam bebouwde omgeving, toekomstbestendige mobiliteit en een circulaire economie inclusief gezonde voedselproductie, zijn belangrijke aanjagers in het beleid om de mismatch op te lossen. Iedereen moet kunnen meedoen, ook mensen met een grotere afstand tot de arbeidsmarkt. De provincie blijft hiervoor de samenwerking tussen bedrijven, kennisinstellingen en overheden stimuleren en verduurzamen. Dit vindt plaats op campussen als Techport, TerraTechnica, ZaanCampus en in programma's zoals House of Skills. De komende jaren continueert de provincie de inzet van onze werkambassadeur als aanjager van onze beleidsuitvoering en kiest daarbij voor extra focus op de klimaatopgave (waaronder ook energietransitie wordt verstaan), verduurzaming van de havens en transformatie van de agrarische sector. Bij dit alles is een inclusieve arbeidsmarkt een belangrijk uitgangspunt. Onderligger blijft de Visie voor Noord-Holland op de aansluiting Arbeidsmarkt en Onderwijs, die de provincie samen met de triple helix-partijen heeft opgesteld.

Operationeel doel 6.5.3 Een veerkrachtige arbeidsmarkt bevorderen

Indicator	Meeteenheid	Gerealiseerd	Streefwaardes				
		2019	2020	2021	2022	2023	2024
Georganiseerde campusinitiatieven MBO campusvorming	Aantal	15	15	19	19	19	19
Inzet werkambassadeur (projecten uit werkagenda)	Aantal	10	10	10	10	10	10

6.5.4 Een duurzame agrosector behouden en versterken

Toelichting

Een duurzame agro-food sector is van groot belang, gezien de impact van de sector op het ruimtegebruik en leefbaarheid in de provincie Noord-Holland naast het economische belang en de grote bijdrage van de keten op de werkgelegenheid. Ingezet wordt op behoud, versterking en verduurzaming van de vijf ruimtelijk-economische landbouw- en visserijclusters: Greenport Aalsmeer, Greenport Noord-Holland Noord, Voedsel Verbindt, SeedValley en Visserij. De aankomende Voedselvisie legt accenten op voedselzekerheid en – veiligheid, circulair ondernemerschap en kringlopen op een zo laag mogelijk niveau sluiten, klimaat adaptief ondernemerschap, natuurinclusief ondernemerschap, attractief (vestigings)klimaat voor innovatieve agri & food bedrijven, doorbreken van ketenafhankelijkheden, waardoor waardering en inkomenspositie van de agrarisch ondernemer kan verbeteren en nieuwe duurzame modaliteiten voor onze voedselstromen.

In de glastuinbouw ligt de nadruk op het vraagstuk rondom energie, warmte zoals geothermie, en CO2. Voor de grondgebonden sectoren ligt de opgave meer op waterkwaliteit en -kwantiteit, het vergroten van de bodemvruchtbaarheid, klimaatadaptatie en biodiversiteit. De provincie stimuleert de duurzame teelt en afzet van bloembollen en in het bijzonder biologische bollenteelt nabij kwetsbare natuurgebieden.

De zaadveredeling vraagt ruimte om zich te kunnen blijven ontwikkelen. Dit faciliteren wij door de aanwijzing van concentratiegebieden in de PRV en de nieuwe Omgevingsverordening.

Voor de visserij ligt er een uitdaging om innovatief en duurzaam te kunnen blijven vissen. In 2020 wordt voor het IJsselmeergebied gewerkt aan een overeenkomst om de visserijdruk in evenwicht te brengen met de draagkracht van het ecosysteem. GS hebben € 750.000 beschikbaar gesteld voor 2021.

Operationeel doel 6.5.4 Een duurzame agrosector behouden en versterken

Indicator	Meeteenheid	Gerealiseerd	Streefwaardes				
		2019	2020	2021	2022	2023	2024
Resultaat Greenport NHN mede met NH subsidie (uitgevoerde projecten)	Aantal	4	4	4	4	4	4
Resultaat Greenport Aalsmeer mede met NH subsidie (uitgevoerde projecten)	Aantal	4	4	4	4	4	4
Geslaagde verplaatsingen van glastuinbouwbedrijven	Aantal	nvt	nvt	1	2	2	2

Resultaat Voedsel Verbindt	Aantal	nvt	4	4	4	4	4

6.5.5 Europese landbouwprojecten co-financieren

Toelichting

Het Plattelandsontwikkelingsprogramma (POP3) is een nationaal programma dat voor 90% door de provincies wordt uitgevoerd. De overige 10% door het Rijk. Noord-Holland beschikt binnen dit programma over € 58,3 miljoen aan Europese middelen. Van dit bedrag is € 35,7 miljoen bestemd voor regelingen waarvoor de reserve Europese landbouwprojecten is bedoeld. Het overige bedrag (€ 22,6 miljoen) betreft agrarisch natuur- en landschapsbeheer (ANLb) uit de portefeuille Natuur. De provincie draagt voor deze POP3-periode circa € 12 miljoen bij voor de uitvoeringskosten en cofinanciering van projecten. Voor de verlenging worden in september 2020 afspraken gemaakt tussen IPO, Rijk en de EC. Het is de verwachting dat deze verlening twee jaar omvat (2021 en 2022). Op basis van de huidige voorstellen komt er per jaar ook € 73 miljoen landelijk aan Europese middelen beschikbaar. Noord-Holland heeft geen geld beschikbaar gesteld en kan voor dit onderdeel geen aanspraak maken op de Europese middelen.

Operationeel doel 6.5.5 Europese landbouwprojecten co-financieren

Indicator	Meeteenheid	Gerealiseerd	Streefwaardes				
		2019	2020	2021	2022	2023	2024
Subsidies voor jonge boeren en innovaties (aantal gesubsidieerde projecten)	Aantal	42	10	(?)	(?)	(?)	(?)

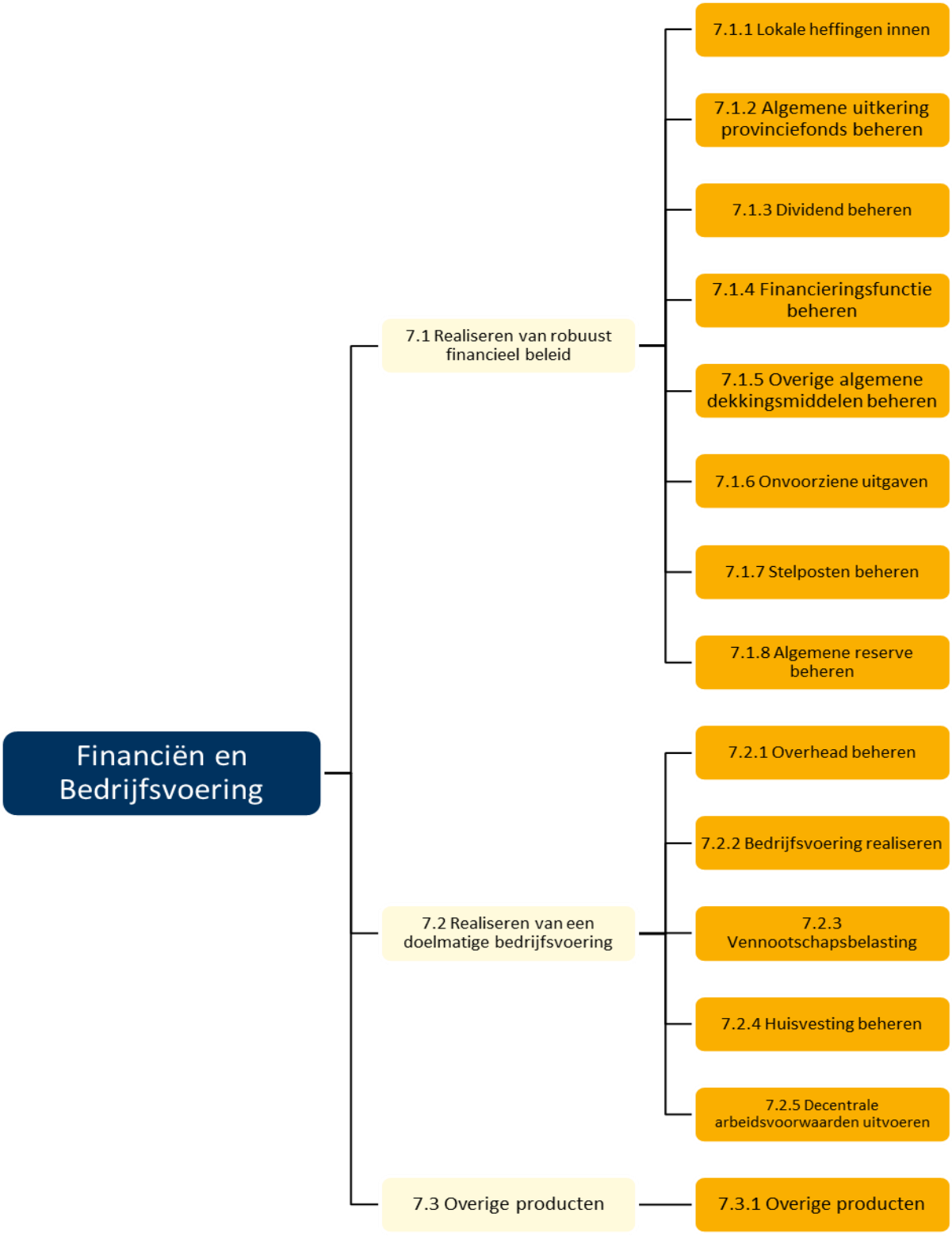
Budgettabel (x € 1.000)

Beleidsdoel 6.5

	Lasten	Rekening 2019	Begroot 2020	Begroot 2021	Begroot 2022	Begroot 2023	Begroot 2024
6.5.1	Ruimtelijk vestigingsklimaat verbeteren	24.062	8.850	6.895	6.895	6.895	4.370
6.5.2	Een innovatief klimaat bevorderen	15.947	17.583	7.862	9.011	5.295	4.095
6.5.3	Een veerkrachtige arbeidsmarkt bevorderen	1.305	1.801	1.124	1.124	1.124	224
6.5.4	Een duurzame agrosector behouden en versterken	6.396	5.393	2.629	2.628	2.628	1.128
6.5.5	Europese landbouwprojecten co-financieren	3.843	2.140	385	85	85	85
	Totaal lasten	51.553	35.767	18.895	19.743	16.027	9.902
	Totaal baten	-343	-193	-193	-193	-193	-193
	Saldo van baten en lasten	51.210	35.574	18.702	19.550	15.834	9.709
	Stortingen						
6.5.4	Resv. Duurzame landbouw	6.926	0	0	0	0	0
6.5.5	Resv. Europese projecten landbouwsubsidies	250	3.548	0	0	0	0
6.5.1	Resv. Herstructurering bedrijfsterreinen	2.977	2.500	2.500	2.500	2.500	0
6.5.2	Resv. MKB	15.556	3.750	3.750	3.750	750	0
	Onttrekkingen						
6.5.4	Resv. Duurzame landbouw	-4.418	-3.244	0	0	0	0
6.5.5	Resv. Europese projecten landbouwsubsidies	-1.900	-4.609	-300	0	0	0
6.5.1	Resv. Herstructureriring bedrijfsterreinen	-3.605	-2.425	-6.004	-2.525	-2.525	0
6.5.2	Resv. MKB	-6.725	-7.500	-4.082	-4.081	-165	-165
	Resultaat	**60.271**	**27.594**	**14.566**	**19.194**	**16.394**	**9.544**

Programma 7 Financiën en bedrijfsvoering

Doelenboom

Maatschappelijk doel

Het financieel beleid van de provincie is gericht op het realiseren van de provinciale beleidsdoelstellingen. Een belangrijk onderdeel is de financiële continuïteit van de beleidsuitvoering, het vermogen om zowel op korte als op lange termijn zonder grote risico's aan de financiële verplichtingen te kunnen voldoen.

De provincie richt haar organisatie optimaal in om als moderne, efficiënte, flexibele, toegankelijke en slagvaardige organisatie uitvoering te geven aan haar wettelijke taken, het coalitieakkoord en de Toekomstagenda Samen Noord-Holland. Voor haar inwoners, bedrijven, maatschappelijke organisaties en medeoverheden is de provincie Noord-Holland een betrouwbare partner die rechtmatig handelt en betrouwbaar, transparant, doelmatig, doeltreffend en wendbaar is. De provincie vindt verduurzaming erg belangrijk. De organisatie investeert in duurzame huisvesting van de provinciale organisatie maar ook in meer verantwoorde inkoop van goederen en diensten.

In de paragraaf Bedrijfsvoering worden de doelen en activiteiten met betrekking tot de bedrijfsvoering specifiek toegelicht.

Wettelijk beleidskader

- Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV)

Provinciaal beleidskader

- Financiële verordening Noord-Holland
- Nota Reserves 2018
- Kadernota Risicomanagement en Weerstandsvermogen
- Financieringsstatuut

Budgettabel 2021 (x € 1.000)

Beleidsdoel		Lasten	Baten	Saldo van baten en lasten	Onttrekking aan reserves	Stortingen	Saldo t.l.v. algemene middelen
7.1	Realiseren van robuust financieel beleid	-9.627	436.661	-446.288	14.800	9.639	-451.449
7.2	Realiseren van bedrijfsvoering	78.532	1.993	76.539	2.452	1.420	75.507
	Totaal	**68.905**	**438.654**	**-369.749**	**17.252**	**11.059**	**-375.942**

Verbonden partijen

Programma	OD	Verbonden partij	Doel
7	7.1.1	N.V. Bank Nederlandse Gemeenten (BNG)	Belegging
7	7.1.1	Nederlandse Waterschapsbank N.V. (NWB)	Belegging

*Verdere informatie is te vinden in de paragraaf verbonden partijen

7.1 Realiseren van robuust financieel beleid

Robuust financieel beleid wordt vormgegeven door het realiseren van een sluitende begroting voor het begrotingsjaar en het meerjarenperspectief. Daarvoor hanteren wij onderstaande begrotingsregels:

- Een reëel sluitende begroting voor het begrotingsjaar en een reëel sluitend meerjarenperspectief;
- De risico's die de provincie loopt staan in verhouding tot het weerstandsvermogen en de weerstandscapaciteit;
- Realistisch geraamde uitgaven en inkomsten, met een transparant onderscheid tussen incidentele en structurele lasten en baten.

Door de coronacrisis kunnen de opbrengsten van de provincie onder druk komen te staan. Op dit moment is in deze begroting uitgegaan van ongewijzigd beleid. Wanneer er meer duidelijkheid is over de effecten van de crisis zullen aan PS wijzigingen op deze begroting worden voorgesteld.

De provincie trekt hierbij samen op met de andere provincies, gemeenten en het Rijk.

7.1.1 Lokale heffingen innen

Toelichting

Voor de provincie Noord-Holland bestaan de lokale heffingen in programma 7 uit de opcenten op de motorrijtuigenbelasting, leges en grondwaterheffing. De opcenten motorrijtuigenbelasting is hiervan de belangrijkste provinciale inkomstenbron. Meer informatie over lokale heffingen is te vinden in de paragraaf Lokale heffingen in deze begroting.

7.1.2 Algemene uitkering provinciefonds beheren

Toelichting

De totale uitkering uit het provinciefonds bestaat uit twee onderdelen: een algemene uitkering en zogenoemde decentralisatie-uitkeringen.

De ontwikkeling van de algemene uitkering wordt voor een belangrijk deel bepaald door de ontwikkeling van de totale rijksuitgaven. Volgens de normeringssystematiek (trap-op-trap-af) hebben wijzigingen in de rijksuitgaven direct invloed op de omvang van de algemene uitkering.

In verband met de coronacrisis heeft het Rijk in overleg met de provincies besloten om het accres gedurende de huidige kabinetsperiode te bevriezen. Doel van de bevriezing is dat voor het komende jaar duidelijkheid bestaat voor zowel Rijk als gemeenten en provincies over de ontwikkeling van het gemeente- en provinciefonds voor wat betreft de volume- en loonprijs-ontwikkelingen. Hierdoor worden schommelingen in de uitkering dus beperkt.

Decentralisatieuitkeringen zijn uitkeringen met een bepaalde doelrealisatie voor ogen die niet via het verdeelmodel van het provinciefonds uitgekeerd worden. Ook deze middelen zijn in principe vrij besteedbaar.

7.1.3 Dividend beheren

Toelichting

De verwachte dividendopbrengst wordt behoedzaam geraamd op basis van de omvang van de dividenduitkeringen uit het verleden.

7.1.4 Financieringsfunctie beheren

Toelichting

Hieronder wordt het renteresultaat van de provincie opgenomen. Vanaf de Kaderbrief 2021 is rekening gehouden met rentelasten die betrekking hebben op het aantrekken van vreemd vermogen. Dit is gedaan omdat op basis van de liquiditeitsprognose wordt verwacht dat vanaf 2023 de eigen middelen niet meer toereikend zijn om de plannen uit te kunnen voeren. Verder bestaat het renteresultaat uit de ontvangen rentebedragen van de verstrekte langlopende rekeningen. In deze begroting is in hoofdstuk 4 (financiële begroting) een overzicht opgenomen met daarin de verstrekte langlopende leningen.

Zie voor meer informatie over het beheer van de financieringsfunctie de paragraaf financiering.

7.1.5 Overige algemene dekkingsmiddelen beheren

Toelichting

Op dit operationeel doel staat geen budget geraamd. Hier worden gedurende het jaar de voordelige afrekeningsverschillen verantwoord (en begroot).

7.1.7 Stelposten beheren

Toelichting

In de begroting hebben wij een aantal stelposten opgenomen ter dekking van (mogelijke) toekomstige lasten. Het gaat hierbij om de volgende stelposten:

- Stelpost prijsstijgingen:
  Daar waar contractuele verplichtingen dat vereisen wordt door de provincie indexering toegepast. Via een stelpost in de begroting worden de hiervoor benodigde budgetten gereserveerd. Dit wordt jaarlijks bij de Kaderbrief berekend en bij de Zomernota en Begroting worden de daarvoor in aanmerking komende budgetten opgehoogd ten laste van deze stelpost. De omvang van deze stelpost loopt op van € 2,2 miljoen in 2020 naar €27,1 miljoen in 2024.
- Stelpost macro-economische tegenvallers:
  Voor mogelijke toekomstige tegenvallers is een stelpost opgenomen. Vanaf 2022 staat een bedrag van € 8,4 miljoen geraamd op deze post. Deze stelpost kan bijvoorbeeld ingezet worden om toekomstige bezuinigingen van het Rijk op te kunnen vangen.
- Doorschuif BTW:
  doorschuif BTW betreft BTW die aan de provincie wordt doorberekend en die de provincie vervolgens weer verhaalt op het BTW compensatiefonds. Hiervoor staan baten van € 2,2 miljoen geraamd.

7.1.8 Algemene reserve beheren

Toelichting

De algemene reserve is bedoeld als buffer om risico's te kunnen opvangen. In de financiële verordening en de kadernota reserves wordt een minimale omvang van de algemene reserve voorgeschreven die wij aanhouden om optredende risico's af te dekken.

In de paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing zijn de risico's en de weerstandscapaciteit toegelicht.

Bij de Begroting 2019 zijn een aantal herstelmaatregelen genoemd die ervoor moet zorgen dat de omvang van de algemene reserve blijft voldoen aan de daaraan gestelde kaders. De belangrijkste herstelmaatregel is dat de ruimte onder het BTW-compensatiefonds, op basis van de septembercirculaire van het provinciefonds, wordt toegevoegd aan de algemene reserve.

Op basis van de meest recente jaarrekening (2019) moet de minimale omvang van de algemene reserve € 87,9 miljoen bedragen. In de tabel hieronder staat het verloop van de algemene reserve in de komende jaren. Hieruit blijkt dat tot en met 2024 de algemene reserve inclusief herstelplan voldoet aan deze minimale eis. Hierbij wordt opgemerkt dat de omvang van het herstelplan een aanname of schatting is geweest. Het werkelijke verloop van de reserve kan anders zijn in het verloop van de komende jaren. Zonder herstelplan ontstaat in 2023 een tekort.

Verloop Algemene reserve in- en exclusief het in 2019 ingezette herstelplan.

Algemene reserve (bedragen x € 1.000,-)	2020	2021	2022	2023	2024
Beginstand	96.184	128.519	123.358	97.370	74.149
Mutatie algemene reserve	32.335	-5.161	-25.988	-23.221	-
Eindstand (zonder herstelplan)	**128.519**	**123.358**	**97.370**	**74.149**	**74.149**
Prognose herstelplan (o.b.v. septembercirculaire 2019)	**6.700**	**8.200**	**10.100**	**12.200**	**PM**
Herstelplan cumulatief	**6.700**	**14.900**	**25.000**	**37.200**	**37.200**
Eindstand inclusief herstelplan	**135.219**	**138.258**	**122.370**	**111.349**	**111.349**

Budgettabel (x € 1.000)

Beleidsdoel 7.1

	Lasten	Rekening 2019	Begroot 2020	Begroot 2021	Begroot 2022	Begroot 2023	Begroot 2024
7.1.1	Lokale heffingen innen	0	0	0	0	0	0
7.1.2	Algemene uitkering provinciefonds beheren	0	0	0	0	0	0
7.1.3	Dividend beheren	0	0	0	0	0	0
7.1.4	Financieringsfunctie beheren	9	0	0	0	286	1.070
7.1.5	Overige algemene dekkingsmiddelen beheren	-8.315	-366	0	0	0	0
7.1.7	Stelposten beheren	0	148	-9.627	13.756	19.276	24.690
	Baten						
7.1.1	Lokale heffingen innen	-218.384	-218.095	-218.057	-218.057	-218.057	-218.057
7.1.2	Algemene uitkering provinciefonds beheren	-192.940	-206.636	-208.716	-216.443	-221.696	-226.979
7.1.3	Dividend beheren	-20.821	-13.324	-7.115	-7.115	-7.115	-7.115
7.1.4	Financieringsfunctie beheren	-576	-648	-623	-616	-616	-749
7.1.5	Overige algemene dekkingsmiddelen beheren	-351	0	0	0	0	0
7.1.7	Stelposten beheren	-3.594	-2.150	-2.150	-2.150	-2.150	-2.150
	Totaal lasten	-8.306	-218	-9.627	13.756	19.562	25.760
	Totaal baten	-436.666	-440.853	-436.661	-444.381	-449.634	-455.050
	Saldo van baten en lasten	-444.972	-441.071	-446.288	-430.625	-430.072	-429.290
	Stortingen						
7.1.8	Algemene Reserve	29.207	64.424	9.639	0	0	0
	Onttrekkingen						
7.1.8	Algemene Reserve	-474.104	-32.089	-14.800	-25.988	-23.221	0
	Resultaat	**-889.869**	**-408.736**	**-451.449**	**-456.613**	**-453.293**	**-429.290**

7.2 Realiseren van bedrijfsvoering

Om succesvol uitvoering te geven aan de beleidsprogramma's hechten we in de bedrijfsvoering van de provinciale organisatie groot belang aan externe gerichtheid en zichtbaarheid voor de inwoners van Noord-Holland. Een adequate en efficiënte interne bedrijfsvoering is hier een essentiële voorwaarde voor.

7.2.1 Overhead beheren

Toelichting

Om conform het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV) een beter inzicht te geven in de overhead zijn de totale kosten van de overhead voor de gehele organisatie onder een operationeel doel opgenomen. De kosten van de overhead zijn gedefinieerd als alle kosten die samenhangen met de sturing en ondersteuning van de medewerkers in het primaire

proces. Om een innovatieve, verbindende en inspirerende provincie te blijven en daarbij zorg te dragen voor een hogere kwaliteit van de dienstverlening aan burgers en bedrijven wordt de bedrijfsvoering (optimaliseren van processen, digitalisering, wendbaarheid van organisatie en medewerkers) continu verbeterd. In de paragraaf Bedrijfsvoering zijn de doelen en de activiteiten om de bedrijfsvoering verder te ontwikkelen en te verbeteren, mede in relatie tot externe ontwikkelingen, benoemd. Zie voor een uitgebreidere toelichting de paragraaf Bedrijfsvoering (Kosten bedrijfsvoering).

7.2.2 Bedrijfsvoering realiseren

Toelichting

Onder het operationeel doel 'Bedrijfsvoering realiseren' zijn de lasten en baten opgenomen van de verhuur van de zogenaamde 'plinten' en de eerste etage op het Houtplein, de exploitatie van de parkeergarage aan de Dreef en het contract met de provincie Flevoland voor het gebiedsgericht beleid.

7.2.3 Vennootschapsbelasting

Toelichting

De provincie is vennootschapsbelastingplichtig voor de activiteiten waarmee zij in fiscaal opzicht een onderneming drijft. De wet- en regelgeving omtrent de vennootschapsbelasting alsmede wijzigingen in lopende activiteiten en/of nieuwe activiteiten worden blijvend gemonitord. Vooralsnog wordt de aangifte vennootschapsbelasting ingediend voor de deelname van ca. 40% van de provincie Noord-Holland in PolanenPark CV. Deze deelneming is fiscaal transparant waardoor het resultaat (zowel positief als negatief) bij de provincie belastbaar is. De verwachting is dat de deelname in PolanenPark CV - op basis van de huidige informatie en cijfers van de grondexploitatie – naar verwachting voor boekjaar 2021 leidt tot een VPB-last van circa € 2.000,-

7.2.4 Huisvesting beheren

Toelichting

Ons gerenoveerde kantoor aan het Houtplein in Haarlem draagt bij aan een effectieve en efficiënte bedrijfsvoering en aan een verlaging van de exploitatielasten. Het kantoor is na verbouwing in 2013 opgeleverd. De reserve Huisvesting is ingesteld om hieruit jaarlijks een deel van de kapitaallasten van de verbouwing te dekken en de meerjarige lasten zoveel mogelijk gelijk te laten blijven. De mutaties met betrekking tot de reserve Huisvesting verantwoorden wij onder dit operationeel doel.

7.2.5 Decentrale arbeidsvoorwaarden uitvoeren

Toelichting

In 2016 is een akkoord bereikt met het Georganiseerd Overleg ten aanzien van de afwikkeling van oude cao-afspraken. Dit heeft geresulteerd in de beschikbaarstelling van een eenmalig bedrag van € 4.069.000. Dit bedrag is gestort in de reserve GO-gelden. De bonden hebben ingestemd om het geld in te zetten voor een persoonlijk ontwikkelbudget, het Talent Budget (TB), welke te besteden is gedurende een periode van vijf jaar. GS hebben hiermee ingestemd op 7 maart 2017. Het Individueel Talent Budget is gestart op 1 oktober 2017 en eindigt op 30 september 2022.

Budgettabel (x € 1.000)

Beleidsdoel 7.2

	Lasten	Rekening 2019	Begroot 2020	Begroot 2021	Begroot 2022	Begroot 2023	Begroot 2024
7.2.1	Overhead beheren	71.676	80.210	73.621	73.614	73.802	73.758
7.2.2	Bedrijfsvoering realiseren	2.755	2.036	4.409	4.409	4.409	4.409
7.2.3	Vennootschapsbelasting	159	105	2	61	61	61
7.2.5	Decentrale arbeidsvoorwaarden uitvoeren	194	750	500	1.500	287	0
	Totaal lasten	74.785	83.101	78.532	79.584	78.559	78.228
	Totaal baten	-3.251	-3.020	-1.993	-2.002	-2.011	-1.658
	Saldo van baten en lasten	71.534	80.081	76.539	77.582	76.548	76.570
	Stortingen						
7.2.1	Resv. Bedrijfsvoering	5.347	1.420	1.420	1.420	1.420	1.420
7.2.5	Resv. GO-gelden	0	0	0	0	0	0
7.2.4	Resv. huisvesting	0	0	0	0	0	0
	Onttrekkingen						
7.2.1	Resv. Bedrijfsvoering	-6.401	-2.692	-1.170	-1.217	-1.408	-1.445
7.2.5	Resv. GO-gelden	-194	-750	-500	-1.500	-287	0
7.2.4	Resv. huisvesting	-762	-782	-782	-782	-819	-782
	Resultaat	**69.524**	**77.277**	**75.507**	**75.503**	**75.454**	**75.763**

3. Paragrafen

3.1 Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Algemeen

De paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing gaat in op de vraag in welke mate de provincie in staat is om financiële gevolgen van ongedekte risico's op te kunnen vangen. Deze paragraaf geeft inzicht in de relevante risico's per jaareinde en geeft inzicht in de beschikbare weerstandscapaciteit. Dit zijn de middelen die beschikbaar zijn of gemaakt kunnen worden om de financiële gevolgen van de risico's, als deze zich voordoen, op te vangen. Daarnaast wordt het weerstandsvermogen inzichtelijk gemaakt. Dit kengetal geeft inzicht in de mate waarin de provincie in staat is om de financiële gevolgen van ongedekte risico's op te vangen.

Beleid

Het risicobeleid is vastgelegd in de financiële verordening en de door PS vastgestelde Kadernota Weerstandsvermogen en Risicomanagement. De Kadernota bevat beleidsregels over de wijze waarop de weerstandscapaciteit wordt opgebouwd en ingezet. In 2020 wordt de Kadernota geactualiseerd en zal een handreiking risicomanagement worden geïntroduceerd waarmee het risicodenken wordt versterkt.

Visie

De visie op risicomanagement is als volgt: *"De provincie Noord-Holland streeft naar het systematisch afwegen van risico's en kansen bij het realiseren van haar doelstellingen. Risicomanagement is daarmee onderdeel van het reguliere denken en doen. Het bewust verminderen, delen, vermijden of accepteren van risico's leidt tot het 'in-control-zijn van de organisatie"*, (bron: Kadernota risicomanagement 2017-2020).

Wij anticiperen actief op risico's en kansen om onze doelstellingen te bereiken. Daarom hebben we een risicomanagementsysteem ingericht.

Risico's

Het weerstandsvermogen is het kengetal dat uitdrukt in welke mate de provincie in staat is om met haar financiële reserves ongedekte risico's op te vangen. Ongedekte risico's zijn risico's waarvoor nog geen (of onvoldoende) maatregelen zijn getroffen om het risico af te dekken en die van materiële betekenis kunnen zijn in relatie tot de financiële positie. Het gaat hierbij alleen om risico's met een bruto effect van € 100.000 of hoger.

Om de risico's te kunnen vergelijken met de totale weerstandscapaciteit worden deze beschouwd over een periode van vier jaar. Per risico wordt beoordeeld of dit eenmalig is of terugkerend. Indien een risico eenmalig is, worden het effect van het risico en de kans dat het risico in de komende vier jaar optreedt, geschat. Indien het risico terugkerend is, worden het effect van het risico en de frequentie van het optreden van het risico geschat. Hierdoor wordt bij een terugkerend risico de mogelijkheid dat een risico in een periode van vier jaar meerdere keren optreedt, meegenomen. Voor het berekenen van de omvang van de ongedekte risico's wordt een simulatiemethode gebruikt en wordt rekening gehouden met de gekozen risicobereidheid.

Nummer	Risico's	Risicobedrag	Eénmalig of terugkerend risico	Kans van optreden	Einddatum
	A. Juridische risico's				
A31	Verkeerde Wet milieubeheerprocedure en fouten bij WABO - procedure	€ 3.000.000	1x per 20 jaar	n.v.t.	continu
A75	Schadeclaim ivm asbest bij N201	€ 500.000	eenmalig	50%	31 december 2022

A85	Schadeclaim benzinestation	€ 250.000	eenmalig	10%	1 januari 2022
A87	Vaart in de Zaan Vernieuwen Wilhelminasluis	€ 2.500.000	eenmalig	25%	31 december 2020
A92	Brug Ouderkerk	€ 7.000.000	eenmalig	37,5%	31 oktober 2021
A94	Beschikbaarheidsvergoeding OV-bedrijven	€ 3.940.000	1x per jaar	45%	31 december 2028
	C. Bedrijfsvoeringsrisico's				
C01	Kosten opruimen afvalinrichting	€ 1.000.000	1x per 2 jaar	n.v.t.	continu
C05	Wateroverlast: natuurontwikkeling Texel	€ 1.048.000	1x per 10 jaar	n.v.t.	31 december 2041
C06	Rondje Naardermeer	€ 150.000	eenmalig	10%	2 september 2021
	D. Financieringsrisico's				
D78	Lening Nationaal Restauratie Fonds (NRF)	€ 5.100.000	eenmalig	10%	1 januari 2061
D79	Deelneming PDENH	€ 3.400.000	eenmalig	20%	2 april 2024
D80	Subsidieregeling Agrarisch Natuur- en Landschapsbeheer	€ 4.600.000	eenmalig	25%	31 december 2023
	E. Grondexploitatierisico's				
E01	Strategische aankopen, materiële vaste activa	€ 2.400.000	eenmalig	10%	1 januari 2025
	F. Risico's Verbonden Partijen				
F01	Reservering investeringsfonds RON Noordzeekanaalgebied (RON)	€ 11.086.095	eenmalig	30%	31 december 2031
F02	Borgstelling aan BNG ivm krediet aan de RON	€ 1.990.000	eenmalig	30%	31 december 2030
F50	Dividenduitkering	€ 1.778.750	1x per 5 jaar	n.v.t.	31 december 2020

Toelichting risico's groter dan € 2 miljoen

A. Juridische risico's

A31. Verkeerde Wet milieubeheerprocedure en fouten bij WABO - procedure

De provincie heeft de uitvoering van vergunningverlening, toezicht en handhaving op grond van de Wabo en de betrokken wetten en de Wet natuurbescherming gemandateerd aan de omgevingsdiensten. Als mandaatgever is en blijft de provincie verantwoordelijk voor de vermogensrechtelijke gevolgen van de namens de provincie genomen besluiten. Bij vergunningverlening bestaat er een risico dat onterecht (dan wel onvolledig, niet doelmatig of niet tijdig) vergunningen, ontheffingen of vrijstellingen worden verleend, gewijzigd of geweigerd, waardoor financiële gevolgen voor bedrijven of derden kunnen ontstaan. Bij vergunningverlening door de provincie aan bedrijven die afval bewerken, verwerken en/of opslaan, bestaat ook het risico als deze bedrijven failliet gaan dat de provincie opdraait voor het afval dat achterblijft. Ook kunnen er financiële gevolgen zijn door het niet correct tot stand komen van een handhavingsbesluit of rechtsongelijkheid bij toezicht. Mogelijk risicogevolg is dat bedrijven schadeclaims kunnen indienen bij de provincie en dat er afbreuk wordt gedaan aan het imago van

de provincie. In voorkomende gevallen kunnen schadeclaims oplopen tot een bedrag van circa € 3 miljoen.

Met de omgevingsdiensten zijn privaatrechtelijke overeenkomsten gesloten over de eisen waaraan de vergunningverlening, toezicht en handhaving moet voldoen. In het geval van tekortkomingen in de uitvoering van deze overeenkomsten door onzorgvuldig of on(des)kundig handelen van de omgevingsdiensten ligt de aansprakelijkheid bij hen tot het bedrag van de betreffende dienstverlening. De omgevingsdiensten hebben daarvoor verzekeringen afgesloten. Daarnaast hebben PS op 8 juli 2016 een verordening kwaliteit VTH omgevingsrecht vastgesteld met daarin de kwaliteitscriteria waaraan de omgevingsdiensten moeten voldoen. Als opdrachtgever bewaakt de provincie of de omgevingsdiensten daadwerkelijk aan de afspraken en criteria voldoen.

A87. Vaart in de Zaan Vernieuwen Wilhelminasluis

In de vaststellingsovereenkomst met Heijmans is vastgelegd dat de provincie het incidentele risico draagt voor schade die tijdens de werkzaamheden kan optreden aan de maalwand van het HHNK die verbonden is met de Westelijke kolkwand. De maximaal overeengekomen schadevergoeding is € 2,5 miljoen.

A92. Brug Ouderkerk

Ten behoeve van de uitvoering van het project ontbreekt een essentieel stuk grond. Hierdoor ligt de uitvoering stil. De aannemer leidt hierdoor schade en wil deze vergoed hebben. De hoogte van de claim is mede afhankelijk van de duur van de vertraging. Deze is nog niet bekend omdat er nog geen overeenstemming is bereikt met de betreffende grondeigenaar.

A94. Beschikbaarheidsvergoeding OV-bedrijven

Het stoppen van de beschikbaarheidsvergoeding van de rijksoverheid voor de OV-bedrijven voordat de reizigersinkomsten weer op niveau van 2019 zijn.

De coronacrisis heeft grote impact op de reizigersaantallen in het OV: tot 1 juni 2020 betekent dit een afname van reizigersinkomsten ten opzichte van vorig jaar van circa 90%, vanaf 1 juni zal dit naar verwachting circa 70% zijn en uiteindelijk is de verwachting dat er vanaf 2023 nog steeds sprake is van een structurele afname van reizigersinkomsten van 10%. Zolang de rijksoverheid een beschikbaarheidsvergoeding geeft ter hoogte van de gederfde reizigersinkomsten komen de vervoerbedrijven niet in de problemen.

Het beschikbaar komen van een vaccin zal er naar alle waarschijnlijkheid voor zorgen dat het OV-gebruik toeneemt. Echter er zijn al internationale studies die laten zien dat dit niet voor 2023 het geval zal zijn en dat door meer thuiswerken en 'angst voor besmetting' uiteindelijk 10% minder gebruik zal worden gemaakt van het OV.

Minder inkomsten door minder reizigers en/of lagere groei dan geprognosticeerd, leidt tot een verslechtering van de business case van de vervoerder. Aangezien de marges in het OV zeer klein zijn (1 à

2%) leidt dit al vrij snel tot problemen. Hoewel de vervoerder een grote aandeelhouder heeft in het buitenland, gelden deze problemen in de gehele wereld en is de vervoerder niet in staat dit verlies zelf op te vangen.

B. Beleidsrisico's

Bij de begroting 2021 zijn geen beleidsrisico's geïnventariseerd met een omvang groter dan € 2 miljoen.

C. Bedrijfsvoeringsrisico's

Bij de begroting 2021 zijn geen bedrijfsvoeringrisico's geïnventariseerd met een omvang groter dan € 2 miljoen.

D. Financieringsrisico's

D78. Lening Nationaal Restauratie Fonds

Het risico is dat de lening niet (volledig) wordt terugbetaald aan de provincie. De provincie heeft geld uitgeleend aan het Nationaal Restauratie Fonds (hierna NRF) dat het op haar beurt doorleent aan eigenaren van monumenten voor het herbestemmen/restaureren/verduurzamen van monumenten. Het NRF toetst of de ontvangers van leningen kredietwaardig zijn. Ook bekijkt het NRF in hoeverre voldoende zekerheid kan worden verkregen uit het te financieren onderpand. Momenteel is het risico maximaal € 5,1 miljoen, later zal dit toenemen tot maximaal € 9,1 miljoen.

D79. Deelneming PDENH

PDENH investeert in duurzame innovatieve bedrijven en initiatieven in Noord-Holland. Omdat PDENH wordt gefinancierd met provinciale middelen, leiden de investeringen door PDENH ook tot een financieel risico voor de provincie Noord-Holland. De financiële risico's zijn relatief beperkt omdat wordt geïnvesteerd in bestaande bedrijven, die al op de markt actief zijn. Verder wordt als beheersmaatregel voor iedere investering een uitgebreid boekenonderzoek uitgevoerd.

Ondanks dat het risico relatief beperkt is, gaat het in absolute zin om grote bedragen. Het aantal investeringen en het uitgezette kapitaal door PDENH neemt in de toekomst verder toe.

Zekerheidshalve is bij de berekening van het benodigde risicobedrag voor PDENH uitgegaan van 10% van het gemiddelde vermogen. Het risicobedrag voor PDENH dient ter dekking van onvoorziene risico's, in de vorm van (onvoorziene) faillissementen van ondernemingen waarin het fonds heeft geïnvesteerd. Naar verwachting is het risicobedrag ruim berekend omdat in de jaarstukken van de provincie ook reeds een verliesvoorziening is opgenomen voor dekking van voorziene risico's bij PDENH.

D80. Subsidieregeling Agrarisch Natuur- en Landschapsbeheer

De provincie kent POP3-subsidies toe op grond van twee regelingen: ANLb en de Uitvoeringsregeling POP3-subsidies Noord-Holland.

Per 1 januari 2016 is de subsidieregeling Agrarisch Natuur- en Landschapsbeheer (ANLb) ingevoerd. Financiering vindt, conform Modelregeling subsidies Plattelands-ontwikkelingsprogramma (POP3) 2014-2020, plaats op basis van de verdeling 50% EU en 50% nationale financiering (provincies). De cofinanciering vanuit de EU voor ANLb is echter geen 50%, maar 75%. De provincies betalen nu dus maar 25% van de kosten voor subsidies in plaats van de afgesproken 50%.

Er was tot voor kort nog geen duidelijkheid over of de resterende 25% in de toekomst alsnog bij de provincies in rekening wordt gebracht omdat extra EU-middelen nodig zijn om die 25% te dekken. Op 23 november 2019 is door het Bestuurlijk overleg POP ingestemd met een voorstel van de landelijke POP3-werkgroep financiën om de ruimte voor 25% extra EU-budget voor ANLb te zoeken binnen het eigen provinciale aandeel aan EU POP3-middelen waar elke provincie aanspraak op kan maken. Deze schuif moet in 2020 worden uitgevoerd omdat de 25% extra ANLb uitgaven alleen tot 2021 kunnen worden gedeclareerd in Brussel. Wij verschuiven praktische gezien het risico over de duidelijkheid of de middelen beschikbaar komen van ANLb naar de zogenaamde niet-grondgebonden onderdelen van het POP3. Het risico of dit bedrag alsnog bij de

provincies in rekening wordt gebracht is onzeker. Er kan extra EU-budget beschikbaar komen om dit bedrag te betalen. Er zijn tot het einde van het POP3 verschillende momenten dat er extra EU-middelen beschikbaar kunnen komen.

E. Grondexploitatierisico's

E01. Strategische aankopen, materiële vaste activa

Voor de uitvoering van het provinciaal grondbeleid is onder meer het krediet voor strategische grondaankopen beschikbaar. Vooruitlopend op concrete gebiedsontwikkelingsprojecten worden ten laste hiervan grondaankopen gedaan. Hierin ligt een zeker risico besloten dat de economische waarde van deze grond op enig moment (in negatieve zin) afwijkt van de boekwaarde. Om dit risico af te dekken is hiervoor een bedrag in het weerstandsvermogen opgenomen. Dit bedrag is gerelateerd aan de boekwaarde van de strategische aankopen en materiële vaste activa. Per 31 december 2019 bedraagt dit € 23,6 miljoen.

F. Risico's Verbonden partijen

F01. Reservering investeringsfonds RON

De provincie heeft een renteloze lening verstrekt aan de RON, een deelneming van de provincie. De lening loopt tot het einde van de looptijd van de RON, of zoveel eerder als de RON kan aflossen. Het risico is dat de lening niet afgelost kan worden bij het einde van de looptijd. Tegenover het afgeven van deze lening heeft de provincie het recht van 2e hypotheek verkregen op de betrokken gronden.

De risico's worden beheerst door strikte sturing via GS door de aandeelhouders op de ontwikkelingen binnen de RON en haar dochters, waaronder begrepen het jaarlijks bijstellen van de exploitatie.

Verloop risico's

Risico-inventarisatie (bruto)	Begroting 2020	Rekening 2019	Begroting 2021	Mutaties begroting 2021 t.o.v jaarrekening 2019	Afname / toename
A. Juridische risico's	€ 6.700.000	€ 20.050.000	€ 25.190.000	€ 5.140.000	toename
B. Beleidsrisico's	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	-
C. Bedrijfsvoeringrisico's	€ 2.198.000	€ 2.198.000	€ 2.198.000	€ 0	-
D. Financieringsrisico's	€ 50.948.000	€ 13.100.000	€ 13.100.000	€ 0	-
E. Grondexploitatierisico's	€ 2.922.500	€ 2.400.000	€ 2.400.000	€ 0	-
F. Risico's verbonden partijen	€ 16.007.595	€ 14.854.845	€ 14.854.845	€ 0	-
Brutorisicobedrag	**€ 78.776.095**	**€ 52.602.845**	**€ 57.742.845**	**€ 5.140.000**	**toename**

Toelichting

In vergelijking met de voorgaande inventarisatie voor de jaarrekening 2019, is het totaal aan bruto risico's toegenomen met € 5,1 miljoen. De toename in de juridische risico's wordt grotendeels verklaard door de coronacrisis. Deze crisis heeft grote impact op de reizigersaantallen in het OV. Tot 1 juni 2020 betekent dit een afname van reizigersinkomsten ten opzichte van vorig jaar van circa 90%, vanaf 1 juni zal dit naar verwachting circa 70% zijn en

uiteindelijk is de verwachting dat er vanaf 2023 nog steeds sprake is van een structurele afname van reizigersinkomsten van 10%.

Overige risico's niet gekwantificeerd

Naast bovenstaande risico's onderkennen wij bij de provincie een aantal risico's die zich op dit moment zowel landelijk als wereldwijd voordoen en die nog niet verder te kwantificeren zijn. Wij denken hierbij aan:

PFAS

Bij civiele werken moet de grond worden onderzocht op de aanwezigheid van PFAS. Indien de grond meer schadelijke stoffen bevat dan de norm toestaat, zal dit vertraging in de projecten tot gevolg hebben. De omvang en eventuele schade die hierdoor ontstaat is niet te kwantificeren.

Stikstof (PAS-problematiek)

Door de uitspraak van de Raad van State van 29 mei jl. kan het Programma Aanpak Stikstof (PAS) niet meer worden gebruikt voor de onderbouwing van activiteiten die tot stikstofdepositie in stikstofgevoelige Natura 2000-gebieden leiden. Als gevolg van deze uitspraak komen projecten die landelijk in voorbereiding zijn in de knel. De commissie Remkes heeft inmiddels nadere rapporten uitgebracht. De omvang en eventuele schade die dit kan hebben voor projecten is op dit moment niet te kwantificeren.

Corona-crisis

Medio maart 2020 is duidelijk geworden dat de effecten van het coronavirus een enorme impact hebben op onze maatschappij, economie en samenleving. Over de grootte van de impact bestaat op dit moment nog veel onduidelijkheid. Nieuwe ontwikkelingen volgen elkaar in rap tempo op waardoor het haast onmogelijk is om voorspellingen te kunnen doen.

Ook in de provincie Noord-Holland zullen de incidentele en structurele gevolgen van de maatregelen op het maatschappelijk leven en het economisch stelsel aanzienlijk zijn. De gevolgen hiervan zijn nog door niemand te overzien maar kunnen uiteindelijk een substantiële impact hebben op de activiteiten van de provincie. Voor de aanpak van COVID-19 kijken wij wat we, aanvullend op de landelijke maatregelen van het Rijk, kunnen doen. De financiële effecten hiervan laten zich nog niet kwantificeren. Naar verwachting heeft dit consequenties voor de waardering van onze deelnemingen, en leidt dit mogelijk nog tot een andere aanwending van de middelen dan werd beoogd in de begroting. We verwachten dat we onze belangrijkste baten (opcenten motorrijtuigenbelasting en provinciefonds normalerwijs zullen blijven ontvangen.

Nog te kwantificeren risico's

Leeghwaterbrug A-02 vervanging

Het project Leeghwaterbrug is vertraagd omdat de aannemer een bouwstop opgelegd heeft gekregen van de gemeente Alkmaar. De aannemer kon de constructieve en bouwveiligheid van het werk niet aantonen. In oktober 2018 is de bouwstop opgeheven en is het werk herstart. De aannemer wil de kosten die samenhangen met de vertraging bij de provincie in rekening brengen en heeft hiervoor een claim ingediend. Als partijen niet tot overeenstemming komen, kan de aannemer conform contract de claim voorleggen aan de rechtbank.

Gemeenschappelijke regelingen

De provincie Noord-Holland participeert in een vijftal recreatieschappen, het Waddenfonds en het Goois Natuurreservaat (GNR). De recreatieschappen en het Waddenfonds zijn gemeenschappelijke regelingen. Het GNR is dat formeel niet. Toch geldt voor al deze samenwerkingsverbanden dat participatie hierin een zeker risico met zich meebrengt, in die zin dat voor bij meerderheid van

stemmen in de Dagelijkse Besturen genomen besluiten geldt dat indien deze financiële gevolgen hebben, de provincie hieraan wordt gehouden. In de praktijk betekent dit dat dit extra (structurele) en niet-geraamde lasten met zich mee kan brengen die bij een eerstvolgende begrotingswijzing moeten worden verwerkt.

Schadeclaim door afwijkende status assets

Voor het project 24-uurs centrale bediening heeft provincie Noord-Holland opdracht gegeven om de bruggen en sluizen te koppelen aan de bediencentrale. Bij de uitvoering van de werkzaamheden is geconstateerd dat de daadwerkelijke situatie afwijkt van de situatie die de aannemer had verwacht. Het voldoen aan Machinerichtlijn kost daardoor meer dan gebudgetteerd. Daarom is door GS in mei 2020 besloten om een heroverweging uit te voeren op de wijze hoe verder om te gaan met het project 24-uurs centrale bediening. Het afhandelen van de schadeclaim voor de 12 bruggen die tot en met voorjaar 2021 worden aangesloten past binnen het vigerend budget.

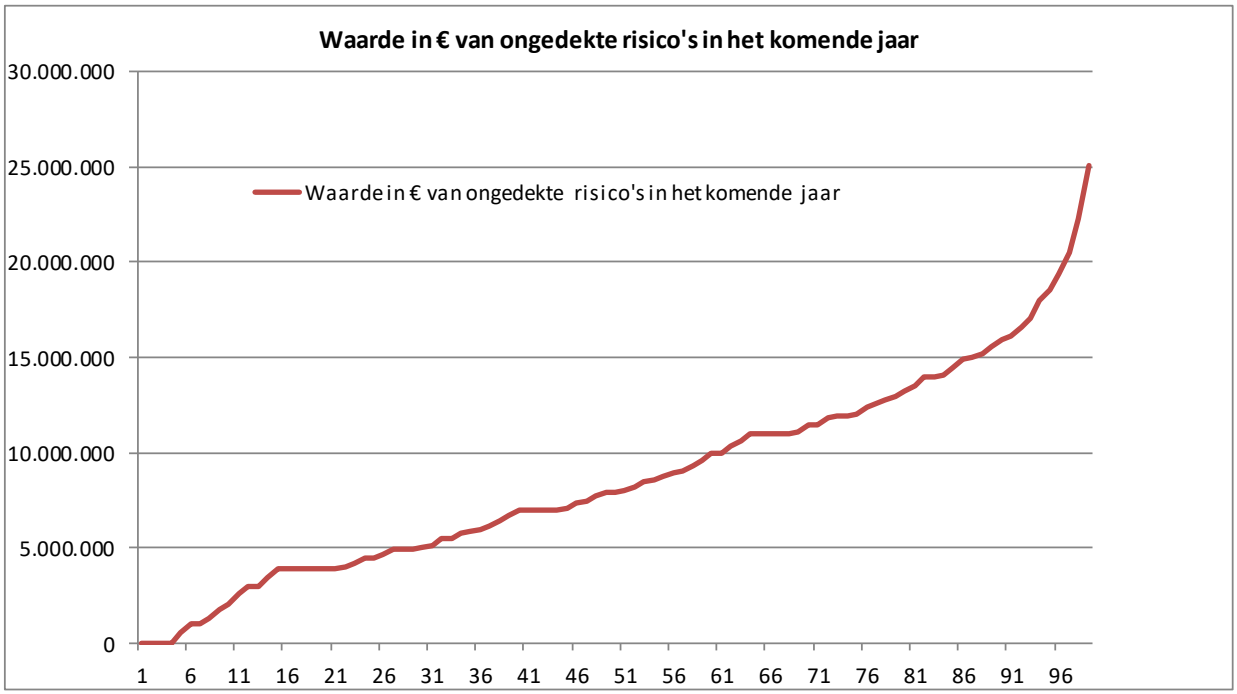
Vervanging Onroerende Goederen.

In de huidige NIKG is het beheer van een gebouwen ondersteunend aan ons beheer van de infrastructuur niet opgenomen. Omdat het hier geen Infrastructurele objecten betreft maar gebouwen (steunpunten, verkeers- en bediencentrale) zijn er geen vervanging kosten opgenomen. De vervangingskosten hiervoor worden inzichtelijk gemaakt in 2021 en worden aan het hoofdstuk “kapitaalgoederen” aan de begroting 2022 toegevoegd. Mochten hier extra middelen voor benodigd zijn, wordt dat in de Kaderbrief 2022 ingebracht.

Berekening risico's

Berekende hoogte van de ongedekte risico’s voor 1 jaar: € 25 miljoen

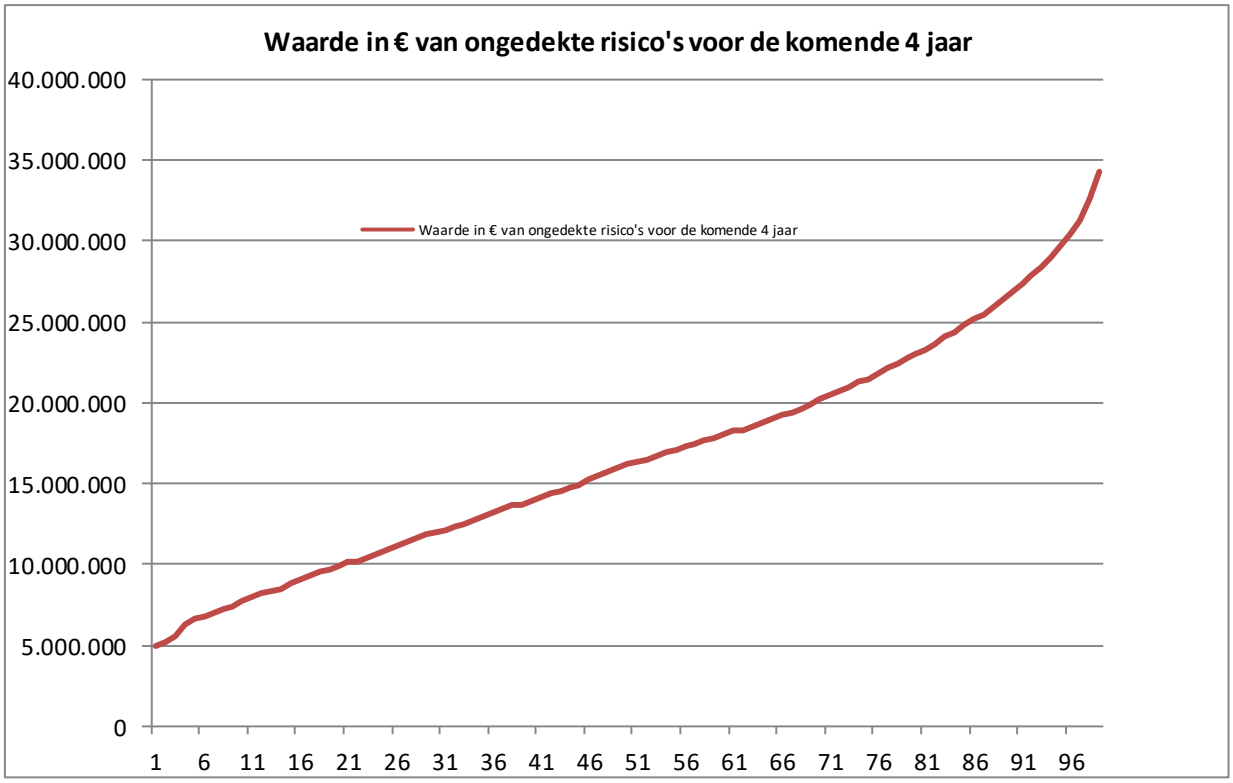
Op basis van de methode waarbij wordt gesimuleerd of een risico al dan niet voorkomt, is berekend dat het risico € 25 miljoen bedraagt. Dit betekent dat met 99% zekerheid gesteld kan worden dat het komende jaar het bedrag aan schade niet groter zal zijn dan het hier genoemde risicobedrag. De verdeling van de bedragen over de percentielen ziet er grafisch als volgt uit:

Toelichting: op de horizontale as staan de percentielen. Op de verticale as staan de bijbehorende bedragen. In 50% van de simulaties zijn de geëffectueerde risico's bij elkaar opgeteld € 7,9 miljoen of lager. In 99% van de simulaties zijn de geëffectueerde risico's bij elkaar opgeteld € 25 miljoen of lager.

Berekende hoogte van de ongedekte risico's voor 4 jaar: € 34,4 miljoen

Op basis van de methode waarbij wordt gesimuleerd of een risico al dan niet voorkomt, is berekend dat het risico € 34,4 miljoen bedraagt. Dit betekent dat met 99% zekerheid gesteld kan worden dat het komende jaar het bedrag aan schade niet groter zal zijn dan het hier genoemde risicobedrag. De verdeling van de bedragen over de percentielen ziet er grafisch als volgt uit:

Toelichting: op de horizontale as staan de percentielen. Op de verticale as staan de bijbehorende bedragen. In 50% van de simulaties zijn de geëffectueerde risico's bij elkaar opgeteld € 16,2 miljoen of lager. In 99% van de simulaties zijn de geëffectueerde risico's bij elkaar opgeteld € 34,4 miljoen of lager.

Berekening weerstandscapaciteit en weerstandsvermogen

Toelichting weerstandscapaciteit

De weerstandscapaciteit bestaat uit de middelen en mogelijkheden waarover de provincie beschikt of kan beschikken om niet-begrote kosten te dekken. Bij weerstandscapaciteit wordt onderscheid gemaakt tussen incidentele weerstandscapaciteit en structurele weerstandscapaciteit.

De incidentele weerstandscapaciteit is de capaciteit, die eenmalig kan worden ingezet om financiële tegenvallers op te vangen, en is de som van:

- de algemene reserve
- de post onvoorzien voor het betreffende boekjaar
- stille reserves.

De algemene reserve is een nu vrij beschikbare reserve. Stille reserves bestaan uit het verschil tussen de verkoopwaarde van activa en de waarde waarvoor deze activa op de balans staan. In de berekening van de weerstandscapaciteit worden stille reserves niet meegenomen, tenzij er een concrete intentie is betreffende activa binnen één jaar te verkopen;

De structurele weerstandscapaciteit is de capaciteit, die terugkerend kan worden ingezet om financiële tegenvallers op te vangen, en bestaat uit:

- de onbenutte belastingcapaciteit
- de post onvoorzien in de jaren na het komende jaar
- begrotingsruimte.

Het beleid over de aanwending van de weerstandscapaciteit

Wanneer risico's zich daadwerkelijk voordoen zal er financiële schade zijn voor de provincie. In een dergelijk geval wordt de financiële positie van de provincie aangetast en kan het voorkomen dat er maatregelen moeten worden getroffen om de financiële positie op termijn weer op peil te brengen. Het volgende is van toepassing met betrekking tot het aanwenden van de weerstandscapaciteit als een risico zich voordoet:

- Wij informeren PS over het zich voordoen van de risico's, inclusief de achtergronden
- Wij stellen voor het risicobedrag ten laste van de algemene reserve te brengen, wanneer geen andere dekkingsmogelijkheden voorhanden zijn
- Indien de algemene reserve hierdoor niet meer toereikend is, formuleren wij een Bezuinigingsvoorstel.
- De weerstandscapaciteit dient daarna weer op peil te worden gebracht, indien deze zodanig aangetast is dat deze niet langer aan de norm voldoet. In dat geval voegen wij bij het voorstel aan PS een voorstel voor een herstelplan om dit mogelijk te maken.

Toelichting weerstandsvermogen

Het weerstandsvermogen is het kengetal dat uitdrukt in welke mate de provincie in staat is om met haar financiële reserves de ongedekte risico's op te vangen. Met ingang van de Kadernota weerstandsvermogen en risicomanagement 2017-2020 wordt het weerstandsvermogen berekend voor zowel het totale weerstandsvermogen als het incidentele weerstandsvermogen.

Het totale weerstandsvermogen wordt berekend als de totale weerstandscapaciteit gedeeld door de hoogte van de ongedekte risico's over een periode van vier jaar.

De norm voor het minimaal aan te houden weerstandsvermogen bedraagt één. Indien ondanks genomen beheersmaatregelen het totale weerstandsvermogen of het incidentele weerstandsvermogen lager wordt dan één, dan doen Gedeputeerde Staten financiële voorstellen die ertoe leiden dat het weerstandsvermogen weer teruggebracht wordt op het minimale niveau.

Incidenteel weerstandsvermogen

Berekening weerstandscapaciteit (in miljoenen €)	Begroting 2021	Raming 2022	Raming 2023	Raming 2024	Totaal
Incidentele capaciteit					
Algemene reserve	116,36				116,36
Onvoorzien	-				-
Totaal incidentele capaciteit	**116,36**	-	-	-	**116,36**
Berekende risico's voor 1 jaar					25
Kengetal Weerstandsvermogen voor 1 jaar					**4,7**

Totale weerstandsvermogen

Berekening weerstandscapaciteit (in miljoenen €)	Begroting 2021	Raming 2022	Raming 2023	Raming 2024	Totaal
Incidentele capaciteit					
Algemene reserve	116,36				116,36
Onvoorzien	-				-
Totaal incidentele capaciteit	116,36	-	-	-	116,36
Structurele capaciteit					
Onbenutte belastingcapaciteit		150,7	150,7	150,7	452,1
Onvoorzien		-	-	-	-
Meerjarenbegrotingsruimte		-	-	-	-
Totale structurele capaciteit	-	**150,7**	**150,7**	**150,7**	**452,1**

Totale weerstandscapaciteit	568,46
Berekende risico's voor 4 jaar	34,4
Kengetal Weerstandsvermogen voor 4 jaar	**16,5**

Uit dit overzicht blijkt dat de berekende weerstandscapaciteit op basis van de incidentele capaciteit 4,7 bedraagt (was 4,6 bij jaarrekening 2019). Voor een periode van 4 jaar bedraagt de weerstandscapaciteit 16,5 (was 19,2 bij jaarrekening 2019). In beide gevallen is de uitkomst groter dan 1. Dit betekent dat in beide gevallen de totale weerstandscapaciteit groter is dan de hoogte van de ongedekte risico's.

Conclusies

Bij de jaarrekening zijn risico's geïnventariseerd met een totale bruto omvang van € 57,7 miljoen. Het berekende risicobedrag (na simulatie) voor het komende jaar bedraagt € 25 miljoen. Het berekende risicobedrag voor de komende 4 jaar bedraagt € 34,4 miljoen.

De incidentele weerstandscapaciteit bij de jaarrekening 2019 bedraagt € 116 miljoen. Het weerstandsvermogen voor 1 jaar komt dan uit op 4,7. De totale weerstandscapaciteit bedraagt € 568 miljoen. Het weerstandsvermogen voor een periode van 4 jaar komt dan uit op 16,5. Met een zekerheid van 99% kan geconcludeerd worden dat de berekende weerstandscapaciteit toereikend is om financiële tegenvallers op te vangen.

Kengetallen

Met ingang van de begroting 2016 is in het BBV voorgeschreven dat in deze paragraaf een set van vijf verplichte financiële kengetallen opgenomen. Naast de set van kengetallen wordt een beoordeling van de onderlinge verhouding van de kengetallen in relatie tot de financiële positie opgenomen. De kengetallen en de beoordeling geven gezamenlijk op eenvoudige wijze inzicht in de financiële positie van de provincie. De zes kengetallen zijn:

1. Netto schuldquote;
2. Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen;
3. De solvabiliteitsratio;
4. Kengetal grondexploitatie;
5. Structurele exploitatieruimte;
6. Opcenten (zie hiervoor de paragraaf Provinciale heffingen).

1. Berekening netto schuldquote

BBV stelt dat: de netto schuld weerspiegelt het niveau van de schuldenlast van de provincie ten opzichte van de eigen middelen. De netto schuldquote geeft een indicatie van de druk van de rentelasten en afschrijvingen op de exploitatie.

	Bedragen x € 1 mln.	Rekening 2019	Begroting 2020*	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
A	Vaste schulden (art. 46)	-	-	-	-	34,0	112,4
B	Netto vlottende schuld (art. 48)	15,0	15,0	16,0	17,0	15,0	16,0
C	Overlopende passiva (art. 49)	226,4	410,3	515,3	643,1	622,5	510,7
D	Financiële activa (art. 36 lid d, e en f)	-	-	-			
E	Uitzettingen < 1 jaar (art. 39)	404,0	310,9	227,6	144,5	66,3	7,5
F	Liquide middelen (art. 40)	0,6	0,6	0,6	0,5	0,4	0,3
G	Overlopende activa (art. 40a)	29,0	29,0	30,0	28,0	29,0	28,0
H	Totale baten (exclusief reserves (art. 17 lid c)	501,0	499,4	463,5	472,2	474,8	480,0
	Netto schuldquote (A+B+C-D-E-F-G/H * 100%	**-38,4%**	**17,0%**	**58,9%**	**103,2%**	**121,3%**	**125,7%**

*2020 t/m Tweede begrotingswijziging 2020

Uit bovenstaande tabel blijkt dat de oude situatie waarbij de provincie voldoende eigen middelen had in de komende jaren verandert in een situatie waarbij geld geleend moet gaan worden. Uit de liquiditeitsprognose blijkt dat naar verwachting vanaf 2023 geld geleend moet gaan worden om aan de verschillende verplichtingen te kunnen blijven voldoen. De afname van de eigen middelen is vooral zichtbaar op regel E.

2. berekening gecorrigeerde netto schuldquote

Om inzicht te verkrijgen in hoeverre sprake is van doorlenen wordt de netto schuldquote zowel in- als exclusief doorgeleende gelden weergegeven (netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen). Op die manier wordt duidelijk in beeld gebracht wat het aandeel van de

verstrekte leningen is en wat dit betekent voor de schuldenlast. De wijze waarop de netto schuldquote gecorrigeerd voor de doorgeleende gelden wordt berekend is gelijk aan de netto schuldquote, met dien verstande dat bij de financiële activa ook alle verstrekte leningen worden opgenomen.

	Bedragen x € 1 mln.	Rekening 2019	Begroting 2020*	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
A	Vaste schulden (art. 46)	-	-	-	-	-	-
B	Netto vlottende schuld (art. 48)	15,0	15,0	16,0	17,0	15,0	16,0
C	Overlopende passiva (art. 49)	226,4	410,3	515,3	643,1	622,5	510,7
D	Financiële activa (art. 36 lid b, c, d, e en f)	52,0	52,6	52,0	51,9	40,8	40,8
E	Uitzettingen < 1 jaar (art. 39)	404,0	310,9	227,6	144,5	66,3	7,5
F	Liquide middelen (art. 40)	0,6	0,6	0,6	0,5	0,4	0,3
G	Overlopende activa (art. 40a)	29,0	29,0	30,0	28,0	29,0	28,0
H	Totale baten (exclusief reserves (art. 17 lid c)	501,0	499,4	463,5	472,2	474,8	480,0
	Netto schuldquote (A+B+C-D-E-F-G/H * 100%	**-48,7%**	**6,4%**	**47,7%**	**92,2%**	**105,5%**	**93,8%**

*2020 t/m Tweede begrotingswijziging 2020

Zie voor opmerkingen hetgeen onder 1 is gemeld. Zoals hierboven is vermeld zit het verschil in het feit dat bij deze berekening tevens de verstrekte leningen zijn meegenomen. Het verschil met 1 is zichtbaar op regel D.

3. Solvabiliteitsratio

Dit kengetal geeft inzicht in de mate waarin de provincie in staat is aan haar financiële verplichtingen te voldoen. Onder de solvabiliteitsratio wordt verstaan het eigen vermogen als percentage van het balanstotaal. Het eigen vermogen van een provincie bestaat volgens artikel 42 BBV uit de reserves (zowel de algemene reserve als de bestemmingsreserves) en het resultaat uit het overzicht van baten en lasten.

	Bedragen x € 1 mln.	Rekening 2019	Begroting 2020*	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
A	Eigen vermogen (art. 42)	1.107,00	927,15	832,93	754,77	724,99	719,95
B	Balanstotaal	1.368,00	1.372,77	1.383,25	1.432,64	1.413,69	1.376,09
	Solvabiliteit A/B * 100%	**80,92%**	**67,54%**	**60,22%**	**52,68%**	**51,28%**	**52,32%**

*2020 t/m Tweede begrotingswijziging 2020

Hoe hoger de solvabiliteitsratio hoe hoger de weerbaarheid van de provincie. De mate van weerbaarheid in combinatie met de andere kengetallen geeft een indicatie over de financiële positie van de provincie.

Kijkend naar de samenstelling van het vreemd vermogen (cq de financiële verplichtingen), valt af te leiden dat dit met name bestaat uit voorzieningen en overlopende passiva. Voor de gevormde voorzieningen is de last reeds genomen. Hiervoor zal dus geen aanspraak meer gemaakt hoeven worden op de reserves. De overlopende passiva bestaan met name uit verplichtingen die gedekt worden door onttrekkingen aan de bestemmingsreserves. Dit laatste zorgt voor de daling van de omvang van het eigen vermogen. Op basis hiervan kan geconcludeerd worden dat het berekende ratio ruim voldoende is om aan de financiële verplichtingen te voldoen.

4. Grondexploitatie

Bedragen x € 1 mln.	Rekening 2019	Begroting 2020*	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
Niet in exploitatie genomen bouwgronden (art. 38 lid a punt 1)	-	-	-	-	-	-
Bouwgronden in exploitatie (art. 38 lid b)	-	-	-	-	-	-
Totale baten (exclusief reserves (art. 17 lid c)	501,00	499,40	463,50	472,20	474,80	480,00
Grondexploitatie (A+B)/C * 100%	**0%**	**0%**	**0%**	**0%**	**0%**	**0%**

*2020 t/m Begrotingswijziging 2020

Uit bovenstaande blijkt dat de provincie niet over in exploitatie genomen gronden beschikt, hetgeen past bij het grondbeleid van de provincie.

5. Structurele exploitatieruimte

Voor de beoordeling van het structurele en reële evenwicht van de begroting wordt thans het onderscheid gemaakt tussen structurele en incidentele lasten. Bij incidentele lasten of baten gaat het om eenmalige zaken die zich gedurende maximaal drie jaar voordoen. Voorbeelden van structurele baten zijn de algemene uitkering uit het provinciefonds en eigen belastinginkomsten (motorrijtuigenbelasting). Bij structurele lasten zijn dat bijvoorbeeld de personeelslasten, kapitaallasten en bijdragen aan gemeenschappelijke regelingen. Het onderscheid tussen structureel en incidenteel is ook in een notitie van de commissie BBV vastgelegd en moet conform het BBV ook in de begroting en jaarstukken worden onderbouwd. Een begroting waarvan de structurele baten hoger zijn dan de structurele lasten is meer flexibel dan een begroting waarbij structurele baten en lasten in evenwicht zijn. De structurele exploitatieruimte wordt bepaald door het saldo van de structurele baten en lasten en het saldo van de structurele onttrekkingen en toevoegingen aan reserves gedeeld door de totale baten (zie artikel 17 onderdeel c van het BBV = exclusief mutaties reserves) en uitgedrukt in een percentage. Om dit kengetal te relateren aan het overzcht van baten en lasten is het noodzakelijk om de volgende cijfers te presenteren:

	Bedragen x € 1 mln.	Rekening 2019	Begroting 2020*	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
A	Totale structurele lasten	366	424	398	406	412	414
B	Totale structurele baten	431	454	450	458	463	468
C	Totale structurele toevoegingen aan de reserves	41	32	36	34	32	23
D	Totale structurele onttrekkingen aan de reserves	2	4	4	4	5	5
E	Totale baten	501	499	464	472	475	480
	Structurele exploitatieruimte ((B-A)+(D-C))/(E) * 100%	**5,19%**	**0,29%**	**4,16%**	**4,82%**	**5,27%**	**7,73%**

*2020 t/m Begrotingswijziging 2020

Een positief percentage betekent dat de structurele baten toereikend zijn om de structurele lasten te dekken. Daarnaast bevorderen hogere structurele baten de wendbaarheid (flexibiliteit) van de begroting. Voor Noord-Holland is in alle jaren sprake van een positief percentage. Voor een nadere opbouw van de baten en lasten verwijzen wij naar onderdeel 4.2.5 deze begroting.

6. Belastingcapaciteit

Een provincie heeft de mogelijkheid om het aantal opcenten te verhogen tot het maximaal te heffen aantal opcenten zoals dat door het Rijk wordt bepaald. De belastingcapaciteit van provincies wordt berekend door het aantal opcenten in jaar t (het begrotingsjaar) te vergelijken met het gemiddelde van het aantal opcenten van alle provincies in jaar t-1 (het jaar voorafgaand aan het begrotingsjaar) en uit te drukken in een percentage.

	Bedragen x € 1 mln.	Rekening 2019	Begroting 2020*	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
A	Aantal opcenten MRB	67,9	67,9	67,9	67,9	67,9	67,9
B	Landelijk gemiddelde opcenten in jaar er voor	80,6	81,4	83,0	83,5	83,5	83,5
	Aantal opcenten t.o.v. landelijk gemiddelde in jaar er voor (A/B) * 100%	84,2%	83,4%	81,8%	81,3%	81,3%	81,3%

*2020 t/m Tweede begrotingswijziging 2020

Uit bovenstaande blijkt dat de provincie Noord-Holland onder het landelijk gemiddelde zit qua heffen van opcenten. Dit is ook logisch omdat de provincie het laagste opcenten tarief heeft van alle provincies. Dit zorgt ervoor dat er nog voldoende capaciteit is om financiële tegenvallers op te vangen. Bij de begroting 2021 is de onbenutte belastingcapaciteit berekent op € 150,7 miljoen.

Totaaloverzicht kengetallen

	Rekening 2019	Begroting 2020*	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
1. Netto schuldquote	-38%	17%	59%	103%	121%	126%
2. Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	-49%	6%	48%	92%	106%	94%
3. Solvabiliteitsratio	81%	68%	60%	53%	51%	52%
4. Grondexploitatie	0%	0%	0%	0%	0%	0%
5. Structurele exploitatieruimte	5%	0%	4%	5%	5%	8%
6. Belastingcapaciteit	84%	83%	82%	81%	81%	81%

*2020 t/m Tweede begrotingswijziging

In bovenstaande tabellen is op basis van een aantal kengetallen getracht om een inzicht te geven in de financiële positie van de provincie. Voor een beoordeling van de financiële positie is het belangrijk dat zowel naar de balans als naar de exploitatie wordt gekeken. In de kengetallen structurele exploitatieruimte en belastingcapaciteit komt tot uitdrukking of een provincie over voldoende structurele baten beschikt, en welke mogelijkheid er is om de structurele baten op korte termijn te vergroten.

Voor de provincie Noord-Holland geldt voor de komende jaren dat de structurele baten groter zijn dan de structurele lasten. Dit betekent dat de provincie voldoende flexibiliteit vertoont om eventuele tegenvallers op te vangen.

Het percentage opcenten van Noord-Holland (67,9) ligt onder het gemiddelde van alle 12 provincies (+/- 82%). Noord-Holland heeft het laagste opcenten tarief van alle provincies. Dit resulteert in een onbenutte belastingcapaciteit bij de begroting van 2021 van € 150,7 miljoen. Op basis van bovenstaande kan geconcludeerd worden dat de begroting van de provincie voldoende wendbaar en flexibel is.

De kengetallen netto schuldquote en netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen, solvabiliteitsratio en grondexploitatie hebben betrekking op de balans. Op basis van de huidige liquiditeitsprognose is de verwachting dat vanaf 2023 een tekort aan middelen ontstaat en dat vreemd vermogen aangetrokken moet worden ter financiering van bedrijfsprocessen.

De verwachte solvabiliteitsratio ligt de komende jaren tussen 70% en 49%. De daling wordt vooral veroorzaakt door verwachte investeringen uit de bestemmingsreserves. Dit is de verklaring voor de daling van de bestemmingsreserves. Omdat de financiële verplichtingen met name bestaan uit voorzieningen (waarvoor de last al in de exploitatie is genomen) en overlopende passiva die gedekt zijn uit de bestemmingsreserves, is de kans zeer klein dat de provincie niet aan zijn financiële verplichtingen kan voldoen. Wat betreft de grondexploitatie kan gezegd worden dat Noord-Holland geen grondexploitatie kent. Hier zijn dus voor de komende jaren geen financiële consequenties te verwachten.

Het kengetal structurele exploitatieruimte toont aan dat er voldoende structurele baten zijn om de structurele lasten te dekken.

Op basis van bovenstaande kan geconcludeerd worden dat op basis van de huidige cijfers de financiële situatie van de provincie als goed tot zeer goed omschreven kan worden.

3.2 Onderhoud kapitaalgoederen

Algemeen

Duurzame bereikbaarheid is een belangrijke opgave voor de provincie Noord-Holland. Een goede bereikbaarheid is noodzakelijk voor het functioneren van de economie in Noord-Holland en een vereiste om deel te nemen aan de arbeidsmarkt en het sociale leven. Onder het motto doelmatig en duurzaam spelen deze onderwerpen op dit moment een belangrijke rol.

Duurzame toepassing van infrastructuur.
Het handelen van de provincie is gericht op duurzaamheid. Dit betekent dat ook voor infrastructuur geldt dat we in 2030 de hoeveelheid CO_2-emissie, het primaire materiaalgebruik en het (fossiele) energiegebruik hebben gehalveerd, de biodiversiteit en de klimaat-adaptiviteit hebben bevorderd en stikstof en fijnstof hebben beperkt. De focus zal liggen op CO_2-emissie, circulariteit en energieverbruik.

Dit kan invloed hebben op kwaliteitseisen die we gewend zijn te stellen, maar ook op de vanzelfsprekendheid waarmee we infrastructuur aanleggen voor ‘de eeuwigheid’, uitgaande van eindeloze groei.

Het verbeteren van de (provinciale) infrastructuur is een kerntaak van de provincie. Binnen deze kerntaak is het beheren van de provinciale kapitaalgoederen een belangrijk element. De provincie beheert 645 km wegen, 384 km fietspaden, 50 km busbanen, 246 km vaarwegen (bodem en oevers), 590 civiele kunstwerken (inclusief duikers), DVM-systemen, een verkeers-, tunnel- en brugbediencentrale en 13 gebouwen (waarvan 4 huur).

Onderdeel van de beheertaak is de wettelijke zorgplicht en provinciale ambitie om de kapitaalgoederen volgens afgesproken kwaliteitseisen in stand te houden door middel van onderhoud en vervanging. Hiermee worden functionaliteit en kwaliteit van deze kapitaalgoederen op peil gehouden en wordt kapitaalvernietiging voorkomen.

Infrastructuur

De instandhouding van de provinciale infrastructuur legt een groot beslag op de provinciale begroting. Hierdoor is in de afgelopen jaren steeds nadrukkelijker de behoefte ontstaan om de infrastructuur professioneler, doelmatiger en efficiënter in stand te houden. Om hieraan te voldoen hebben wij de principes van assetmanagement en gebiedscontracten omarmd.

De provincie Noord-Holland is sinds 2015 gecertificeerd beheerder conform de internationale norm voor Assetmanagement ISO 55001. Wij zetten, als gecertificeerd beheerder, in op continue verbetering en ontwikkeling van de organisatie. Dit doen we door de kwaliteit van onze werkprocessen voortdurend te toetsen.

Assetmanagement beoogt de benodigde maatregelen voor instandhouding van het areaal af te wegen op basis van de aspecten areaalprestatie, risico’s en kosten. Het op bestuurlijk vastgesteld kwaliteitsniveau voor het functioneren van het areaal is leidend. Dit is vastgelegd in de Nota Infrastructurele Kapitaalgoederen (NIKG). In de NIKG staat beschreven welke kapitaalgoederen de provincie in eigendom heeft en op welk kwaliteitsniveau deze in stand worden gehouden. Ook is hierin vastgelegd welke financiële middelen hiervoor noodzakelijk zijn. De afweging over beleidswijzigingen, trends en ontwikkelingen zoals omschreven in NIKG wordt (jaarlijks) bij de Kaderbrief gemaakt.

Gebaseerd op de landelijke CROW-systematiek, zijn de onderstaande kwaliteitsniveaus vastgesteld voor de verschillende onderdelen van de provinciale infrastructuur.

Netwerken	Bestuurlijk vastgesteld kwaliteitsniveau
Stroomwegen	B
Overige wegen	C
Fietspaden	B
Haltes/stations Hoogwaardig Openbaar Vervoer (HOV)	B
Vrij liggende busbanen	B
Vaarwegen / oevers	C/D
Milieuaspecten bij wegbeheer	B

Het beheer wordt gebiedsgericht uitgevoerd. Een belangrijk instrument hierin zijn de gebiedscontracten, waarbij de instandhouding van het areaal naar de markt is gebracht. De gebiedscontracten voorzien erin dat het bepalen en uitvoeren van het vast en variabel onderhoud worden uitbesteed en alleen de (vervangings-) investeringen door de provincie zelf worden geprogrammeerd. Op deze wijze worden alle te nemen maatregelen aan het infrastructurele areaal op gebiedsniveau afgewogen op basis van de doelen en bedrijfswaarden van de provincie Noord-Holland. Alle gebiedscontracten zijn inmiddels operationeel. Daarnaast zijn er ook aspecten van het onderhoud die moeilijk passen in een gebiedscontract en waarvan het efficiënter is om deze centraal te beleggen, zoals bijvoorbeeld centrale brugbediening, dynamische verkeersmanagement (DVM) en, gladheidscoördinatie.

Programmering Onderhoud

Alle maatregelen aan het infrastructurele areaal worden begroot en in een planning opgenomen, de 'Provinciale Programmaplanning Infrastructuur'. Een nadere uitwerking voor de eerstvolgende 8 jaren wordt opgenomen in het bestuurlijk vast te stellen Provinciale Meerjarenprogramma Onderhoud (PMO). Het PMI en het PMO, zijn mede op verzoek van PS, geïntegreerd in het integrale Meerjarenprogramma Infrastructuur (iMPI).Dit iMPI wordt gelijktijdig met de begroting aangeboden aan Provinciale Staten .

Het iMPI geeft aan welke (vervangings)investeringen noodzakelijk zijn. Daarmee wordt gewaarborgd dat de infrastructuur met de beschikbare middelen ook in de toekomst blijft voldoen aan de in de NIKG vastgestelde onderhoudsniveaus. Het iMPI is opgebouwd per beheergebied.

. Het dagelijks en variabel onderhoud is in uitvoering bij een gebiedscontractant. Deze gebiedscontractant is zelf verantwoordelijk voor het inplannen van de uitvoering. Het aantal losse projecten variabel onderhoud dat nog niet is opgenomen in de gebiedscontracten is hierdoor sterk verminderd en loopt de komende jaren nog verder af.

Bijna al het variabel onderhoud voor de gebieden met een gebiedscontract wordt dus geprogrammeerd door de gebiedsaannemer binnen de vaste jaarlijkse contractprijs. De vervangingsinvesteringen zitten niet in het gebiedscontract en worden via het iMPI zichtbaar gemaakt. De kredieten hiervan worden met de behandeling van de begroting aangevraagd en door PS beschikbaar gesteld.

Verbeteren van de maatregelenprogrammering

Binnen de directie Beheer en Uitvoering wordt gewerkt volgens gebruikersgericht netwerkmanagement. Hierbij staat de gebruiker centraal, waarbij de hinderbeleving voor de gebruiker tot een minimum wordt beperkt. De beschikbare middelen worden zo efficiënt mogelijk besteed. In de contracten met de gebiedsaannemers wordt geëist dat zij werken met zo min mogelijk hinder voor de gebruiker. Dit gebeurt onder andere door vast te leggen dat grootschalige

ingrepen in de infrastructuur alleen met minimale tijdsintervallen van meerdere jaren mogen plaatsvinden.

Gebouwen

De provincie Noord-Holland heeft verschillende panden in beheer. De meeste panden zijn in gebruik voor de huisvesting van medewerkers en/of opslag van eigendommen. De provincie verhuurt een klein deel van haar panden als winkel, dienstwoning of kantoor aan derden.

Het onderhoud aan de panden voor 2021 kan als volgt worden ingedeeld.

- maincontract
- planmatig onderhoud, dit betreft werkzaamheden volgens het meerjarenonderhoudsplan
- niet-planmatig onderhoud, dit betreft storingen en niet geplande kleine onderhoudswerkzaamheden

In 2021 wordt van de infrastructurele gerelateerde gebouwen, zoals de steunpunten, onderzocht wanneer deze vervangen moeten worden en welk budget hiervoor nodig is.

Maincontract

Voor zowel het planmatig als het niet-planmatig onderhoud voor het kantoorpand Houtplein 33, het nieuwe gebouw Dreef 1 & 3, is een 'maincontract' afgesloten, op basis van een prestatiecontract. Dit houdt één contract in, voor het onderhoud aan alle technische disciplines, waaronder bouwkunde, verwarming, lucht en elektrotechniek. Naast deze contractuele verplichtingen zijn er incidentele kosten die voortvloeien uit het maincontract voor deze panden.

Planmatig onderhoud

Voor het planmatig (bouwkundig) onderhoud aan de overige panden werken wij met een meerjarenonderhoudsplan. Dit meerjarenonderhoudsplan bevat het planmatig (bouwkundig) onderhoud aan de buitenzijde van de panden, zoals het schilderwerk, de vervanging of renovatie van daken en goten en noodzakelijke onderhoudswerkzaamheden aan de terreinen (hekwerk, bestrating). In het meerjarenonderhoudsplan is ook de periodieke vervanging van cv-installaties en overige installaties meegenomen. Om de drie jaar vindt een herinspectie van de provinciale panden plaats, waarna het meerjarenonderhoudsplan indien nodig wordt aangepast. Een nieuwe inspectie is in 2019 uitgevoerd.

Er zal onderhoud worden uitgevoerd in Paviljoen Welgelegen aan de installatietechnische onderdelen. Vervolgens zal er divers onderhoud waaronder schilderwerk, aan de villa’s, Dreef 1 en Welgelegen worden uitgevoerd. Daarnaast worden aan de andere panden kleinere reguliere onderhoudswerkzaamheden uitgevoerd.

Niet-planmatig onderhoud

Het niet-planmatig onderhoud beslaat het noodzakelijke klein onderhoud aan de panden, dat deels structureel plaatsvindt (onderhoud aan cv’s, zonweringen, automatische deuren en tuin) en deels op ad-hocbasis (wanneer een onvolkomenheid wordt geconstateerd, na melding van storing of incidentele inspectie) wordt uitgevoerd.
Storingen in de panden die onder het maincontract vallen, worden ook uit dit budget betaald.

Beheer en onderhoud meerjarig gepland

In onderstaande tabel zijn de beschikbare budgetten en vervangingsinvesteringen weergegeven. De kosten in de tabel onder ad e. en f. hebben uitsluitend betrekking op (onderhouds)kosten aan panden die bij de provincie in bezit zijn. Hierin zijn de kosten voor tijdelijke huisvesting (onder andere servicekosten) niet meegenomen.

Beheer en onderhoud meerjarig gepland (Bedragen x 1.000)	2021	2022	2023	2024
A) Onderhoud wegen	€ 58.477	€ 58.219	€ 52.925	€ 48.944
B) Onderhoud vaarwegen	€ 10.469	€ 10.838	€ 11.197	€ 11.660
C) Vervangingsinvesteringen wegen	€ 28.600	€ 28.500	€ 27.300	€ 11.600
D) Vervangingsinvesteringen vaarwegen	€ 18.300	€ 24.100	€ 7.400	€ 14.600
E) Planmatig onderhoud gebouwen	€ 950	€ 950	€ 950	€ 950
F) Regulier onderhoud gebouwen	€ 250	€ 250	€ 250	€ 250
Totaal onderhoud kapitaalgoederen	**€ 117.046**	**€ 122.857**	**€ 100.022**	**€ 88.004**
Waarvan investeringen in activa met een maatschappelijk nut	**€ 46.900**	**€ 52.600**	**€ 34.700**	**€ 26.200**

3.3 Financiering

Algemeen

Het treasurybeleid beslaat de doelstellingen, de richtlijnen en de limieten, die voor het uitvoeren van de Treasuryfunctie zijn vastgesteld. De wettelijke- en provinciekaders zijn vastgelegd in:

- Wet financiering decentrale overheden (Wet fido);
- Besluit leningsvoorwaarden decentrale overheden;
- Ministeriële regeling uitzettingen en derivaten decentrale overheden;
- Besluit Begroting en Verantwoording Provincies en Gemeenten (BBV);
- Financiële verordening Noord-Holland 2019;
- Financieringsstatuut Provincie Noord-Holland 2020;
- Uitvoeringsrichtlijn Leningen en Garantstellingen Noord-Holland; oktober 2015.

In deze wettelijke kaders staan onder andere richtlijnen over het aangaan en verstrekken van leningen, evenals het verlenen van garanties uit hoofde van de publieke taak. Uitzettingen of derivaten moeten een prudent karakter hebben en niet zijn gericht op het genereren van inkomen door het lopen van overmatig risico. In de ministeriële regeling is geëxpliciteerd wat minimaal onder prudente uitzettingen en een prudent gebruik van derivaten moet worden verstaan. De voorschriften richten zich op de tegenpartij (debiteurenrisico) en op het type instrument (marktrisico). De provincie Noord-Holland beschikt op het moment van opmaken van deze begroting niet over uitzettingen en derivaten. Deze worden ook in 2021 niet verwacht.
De belangrijkste doelstellingen van het provinciale treasurybeleid zijn:

- Duidelijke richtlijnen te bieden voor het eenduidig behandelen van aanvragen voor geldleningen en garantstellingen (vanuit publieke taak);
- Beheersen van financiële risico's;
- Minimaliseren van de kosten bij het beheren van geldstromen en financiële posities.

Liquiditeitsprognose

Op basis van de actuele liquiditeitsprognoses zal de Provincie Noord-Holland vanaf 2023 structureel nieuwe geldleningen moeten aantrekken om de benodigde liquiditeit op peil te houden.

We zullen overgaan tot het aantrekken van langlopende geldleningen gedurende het jaar als het 100% zeker is dat deze nodig zijn. De omvang van de leningen en het tijdstip van aantrekken worden daarom bepaald aan de hand van de liquiditeitsprognose op korte termijn. Dit om overliquiditeit en onnodige rentekosten te voorkomen. Naast de liquiditeitsprognoses die nodig zijn voor het bepalen van de omvang van de geldleningen is het ook van belang om de verwachtingen rondom de renteontwikkelingen te betrekken bij de besluitvorming over het aantrekken van langlopende geldleningen. Wij maken hiervoor per kwartaal een actuele rentevisie op en betrekken deze rentevisie bij het bepalen van de vorm (looptijd) van de geldleningen.

De provincie Noord-Holland hanteert het systeem van totaalfinanciering. Dit houdt in dat niet voor iedere investering apart een lening wordt afgesloten. Investeringen worden gefinancierd uit het totaal van eigen vermogen en het lang vreemd vermogen (aangetrokken leningen). Er is dus geen directe relatie tussen een bepaald(e) investering/project en de rentelasten voor een afgesloten lening. De rentekosten worden evenwel aan de desbetreffende taakvelden met behulp van een (rente)omslag toegerekend zodat er inzicht is in de volledige kosten van de taakvelden.

Deze werkwijze is in overeenstemming met het Besluit begroting en verantwoording (BBV), de wet Fido en het Financieringstatuut provincie Noord-Holland 2020. De bevoegdheid voor het aantrekken van geldleningen met een looptijd langer dan drie maanden ligt bij Gedeputeerde

Staten. In de paragraaf Financiering van de begroting en de jaarstukken worden Provinciale Staten jaarlijks geïnformeerd over de actuele ontwikkelingen in het financieringsbeleid.

Schatkistbankieren

De Staat verzekert met schatkistbankieren dat met de middelen van de provincie geen onnodige financiële risico's worden gelopen. Schatkistbankieren biedt de twee volgende hoofdactiviteiten:

- Rekeningcourantverhouding met de Staat. Een positief saldo op de bankrekeningen van de provincie wordt dagelijks afgeroomd ten gunste van de rekening-courant. Andersom wordt een negatief saldo op de bankrekeningen dagelijks aangezuiverd vanaf deze rekening-courant. Deze saldoregulatie geschiedt door het Agentschap van de Generale Thesaurie van het ministerie van Financiën.
- Plaatsing van deposito's bij genoemd Agentschap. Hierbij worden dagelijks onafhankelijk vastgestelde tarieven gehanteerd en aanvragen worden nooit geweigerd indien het saldo toereikend is.

Sinds de ingang van het verplicht schatkistbankieren per 15 december 2013 is het voor de provincie mogelijk om tijdelijk overtollige middelen uit te zetten bij Nederlandse gemeenten, waterschappen en provincies, voor zover deze niet over het toezicht van de uitzettende overheid vallen. De rentevergoeding op deze uitzettingen is doorgaans (licht) hoger dan bij de schatkist. Voor het bepalen van de hoogte, de looptijd en het rentepercentage van de te plaatsen deposito's en uitzettingen maken wij gebruik van liquiditeitsprognoses en renteverwachtingen om de marktconformiteit vast te stellen. Naar verwachting zal de provincie in 2020 geen gebruik maken van deze mogelijkheid aangezien de liquiditeitsprognose voor de lange termijn dit niet toelaat.

Liquiditeitsprognoses
De liquiditeitsprognoses genereren informatie over de liquiditeitsbehoefte op de korte, middellange en lange termijn. De prognoses vormen een belangrijke basis voor het uitzetten van tijdelijk beschikbare financiële middelen in deposito's.

Renteverwachtingen
Een tweede belangrijke basis is de renteverwachting, die wij ieder kwartaal opstellen met twee rentevisies van verschillende treasuryspecialisten. Deze renteverwachting heeft ons geleerd dat de door ons geraadpleegde instanties voor 2021 nog steeds lage rente niveaus verwachten. Besloten is daarom om de vrijkomende deposito's voorlopig op de rekening-courant te laten staan. Uitzettingen bij de schatkist leveren sinds 8 juli 2020 geen rente meer op. De provincie had ultimo 2019 bij de Schatkist € 311,59 miljoen in rekening-courant staan.

Financieringstekort
Van het aantrekken van middelen is op basis van de nu voorliggende liquiditeitsprognoses vooralsnog geen sprake.

Kasgeldlimiet/Renterisiconorm
De Wet Fido stelt normen voor de hoogte van de kasgeldlimiet en de renterisiconorm. Bij het uitvoeren van het treasurybeleid zal de provincie Noord-Holland in 2021 binnen deze normen blijven. Overschrijding van de kasgeldlimiet zal niet aan de orde zijn, omdat in 2021 geen kasgeldleningen worden aangetrokken.
De renterisiconorm is bedoeld om (her)financiering van de meerjarige leningen over de jaren te spreiden. Dit is echter voor de jaren 2021-2024 niet aan de orde, omdat de provincie verwacht voor 2021-2024 geen lang vreemd vermogen nodig te hebben.

Renteresultaat

	Renteresultaat	2020	2021	2022	2023	2024
	De externe rentelasten over de korte en lange					
A.	Financiering	-	-	-	286	1070
B.	De externe rentebaten	648	623	616	616	749
	Totaal door te rekenen externe rente	-648	-623	-616	-330	321
	De rente die aan de grondexploitatie moet worden					
C.	Doorberekend	-	-	-	-	-
	De rente van projectfinanciering die aan het					
	betreffende taakveld moeten worden toegerekend	-	-	-	-	-
	Saldo door te rekenen externe rente	-648	-623	-616	-330	321
D1.	Rente over eigen vermogen	-	-	-	-	-
D2.	Rente over voorzieningen	-	-	-	-	-
	De aan taakvelden (programma's inclusief overzicht					
	Overhead) toegerekende rente (renteomslag)	0	0	0	0	0
E.	De werkelijk aan taakvelden (programma's inclusief					
	overhead) toegerekende rente (renteomslag)	-	-	-	-	-
F.	Renteresultaat op het taakveld treasury	-648	-623	-616	-330	321

3.4 Bedrijfsvoering

Algemeen

De provincie Noord-Holland is een betrouwbare partner die rechtmatig handelt en transparant, doelmatig, doeltreffend en wendbaar is. Dit doen we voor onze stakeholders, namelijk de inwoners, bedrijven, maatschappelijke organisaties en medeoverheden.

Omdat de provincie succesvol uitvoering wil geven aan alle programma's zijn externe gerichtheid en zichtbaarheid van groot belang. Een adequate en efficiënte interne bedrijfsvoering is hier een essentiële voorwaarde voor. De provincie is een wendbare en slagvaardige organisatie. De organisatie is ingericht om uitvoering te geven aan de wettelijke taken en het coalitieakkoord.

De gewenste ambtelijke manier van werken is vastgelegd in onze visie 'Samen Noord-Holland, op weg naar het nieuwe normaal in 2025'. Onder de vlag 'Samen Noord-Holland' focust de organisatie zich de komende jaren op speerpunten 'eigenaarschap' en 'elkaar aanspreken'.

De provincie vindt verduurzaming erg belangrijk. De organisatie investeert in duurzame huisvesting van de provinciale organisatie maar ook in meer verantwoorde inkoop van goederen en diensten.

Ontwikkelingen die effect kunnen hebben op de bedrijfsvoering

We onderkennen bij de provincie een aantal ontwikkelingen die zich landelijk en wereldwijd voordoen. Deze zijn nog niet verder te kwantificeren, maar kunnen ook een groot effect hebben op de bedrijfsvoering.

Coronacrisis

Medio maart 2020 is duidelijk geworden dat de effecten van het coronavirus een enorme impact hebben (gehad) op onze maatschappij, economie en samenleving. Over de grootte van de impact bestaat op dit moment nog veel onduidelijkheid. Nieuwe ontwikkelingen volgen elkaar in rap tempo op waardoor het haast onmogelijk is om voorspellingen te kunnen doen.

Ook in de provincie Noord-Holland zullen de incidentele en structurele gevolgen van de maatregelen op het maatschappelijk leven en het economisch stelsel aanzienlijk zijn en kunnen uiteindelijk een substantiële impact hebben op de activiteiten van de provincie. Voor de aanpak van COVID-19 kijken wij wat we, aanvullend op de landelijke maatregelen van het Rijk, kunnen doen. De financiële effecten hiervan laten zich nog niet kwantificeren. Naar verwachting heeft COVID-19 consequenties voor de waardering van onze deelnemingen en leidt het mogelijk nog tot andere bestuurlijke keuzes in de aanwending van de middelen dan werd beoogd in het coalitieakkoord en inzet van interne en externe capaciteit.

We verwachten dat we onze belangrijkste baten (opcenten motorrijtuigenbelasting en provinciefonds) normalerwijs zullen blijven ontvangen.

PFAS

Bij civiele werken moet de grond worden onderzocht op de aanwezigheid van PFAS. In de tweede helft van 2019 is PFAS ook in kleine concentraties een groot knelpunt geworden bij projecten indien grond moet worden aan- of afgevoerd. Op projectniveau bij infrastructurele projecten wordt als beheersmaatregel zoveel mogelijk gewerkt met gesloten grondbalansen. Omdat de regelgeving op dit onderwerp nog niet stabiel is (gewerkt wordt met een tijdelijk handelingskader), blijft dit onderwerp ook in 2021 een risico.

Stikstof (PAS-problematiek)

Sinds de uitspraak van de Raad van State van 29 mei 2019 kan het Programma Aanpak Stikstof

(PAS) niet meer worden gebruikt voor de onderbouwing van activiteiten die tot stikstofdepositie in stikstofgevoelige Natura 2000-gebieden leiden. Dit raakt heel veel infrastructurele projecten, zowel bij beheer en onderhoud als bij aanleg van nieuwe infra. De landelijke commissie Remkes heeft inmiddels nadere rapporten uitgebracht. In de praktijk worden nieuwe oplossingsrichtingen gezocht en toegepast om te motiveren dat projecten geen effect hebben op Natura 2000. De juridische houdbaarheid daarvan zal zich nog moeten bewijzen in de jurisprudentie. Voor projecten betekent dit een extra afbreukrisico, extra onderzoekslast en proceduretijd en mogelijk extra uitvoeringskosten (bijvoorbeeld het toepassen van emissiebeperkende maatregelen).

Digitalisering

Voor wat betreft digitalisering ligt de focus voor 2021 op een aantal zaken die randvoorwaardelijk zijn om de provincie Noord-Holland klaar te maken voor de toekomst.

Er wordt hard gewerkt aan ons eigen cloudplatform. De provincie Noord-Holland heeft gekozen voor een multi cloud strategie. De focus ligt voor de komende tijd op inzet van het platform van Amazon Web Services, Daarnaast vindt verdere oriëntatie plaats op het gebruik van andere platforms. De multicloud-strategie geeft ons flexibiliteit en keuzevrijheid in een digitale wereld waarin de ontwikkelingen elkaar snel opvolgen. Voor onze sourcing betekent dit dat we de IT niet meer als een dienst willen afnemen bij één leverancier maar dat we dit gaan opdelen in logische percelen.

Wat daar nauw mee samenhangt, is dat we de regievoering op de informatievoorziening willen versterken. Het belang van technologie in het primaire proces wordt steeds groter. De ontwikkelingen gaan heel snel en de complexiteit is groot. Dit heeft invloed op eerdergenoemde sourcing maar ook op de governance van informatievoorziening. Digitalisering en technologie is niet de verantwoordelijkheid van 1 functionaris maar van ons allemaal. Daarom is een Horizontaal Digitaal Leiderschapsteam (HDL-team) gevormd dat gaat over de horizontale strategische verbinding in de organisatie.

Voor het opstellen, het uitvoeren en het meten van beleid wordt in steeds grotere mate gebruik gemaakt van datagedreven werken. Dit gebeurt op allerlei niveaus. Van rapportages tot slimme dashboards, AI en complexe datasciencevraagstukken. Enerzijds heb je daar kennis en kunde voor nodig in de organisatie en afspraken over hoe je hiermee omgaat (datagovernance). Anderzijds zijn er een aantal technische randvoorwaarden om ervoor te zorgen dat we dit veilig en beheerst kunnen doen, zoals een dataplatform en een integratieplatform.

Om dit te faciliteren zijn eind 2019 de ambities op het gebied van digitalisering opnieuw geprioriteerd. Dit leidde tot het directiebesluit meer focus aan te brengen in de opgaven in het I-domein en 6 focusprojecten kregen prioriteit bij de uitvoering in 2020 en 2021. Andere projecten vinden alleen doorgang als, na weging van nut en noodzaak, blijkt dat er voldoende resources (budget en inzet) beschikbaar zijn voor de uitvoering. De focusprojecten in het I-domein zijn:

- het neerzetten van een basisvoorziening cloud infrastructuur
- digitaal samenwerken
- opzetten dataplatform
- GIS GEO naar de cloud
- integratieplatform
- transparante en open provincie

Realisatie is in 2019 gestart en zal voor een belangrijk deel in 2021 doorlopen.

Communicatie

De provincie wil haar zichtbaarheid vergroten, zodat bekendheid met en vertrouwen in het werk van de provincie toeneemt. Zo zijn de Noord-Hollanders goed geïnformeerd over wat we doen. Zij kunnen zo het beleid en de uitvoering daarvan beoordelen en beïnvloeden.

In deze coalitieperiode gaan we zowel online als offline continu in gesprek, bijvoorbeeld via sociale media, tijdens bijeenkomsten, op door de provincie gesponsorde evenementen en door op bezoek te gaan op scholen. We vergroten de participatie van bewoners, bijvoorbeeld door middel van inwonerspanels, participatiecampagnes en (online) platforms. Om het gesprek goed aan te kunnen gaan, is het belangrijk te weten wat er in Noord-Holland speelt. We monitoren daarom in een zogenaamde 'newsroom' dagelijks over welke onderwerpen er wordt gesproken op sociale media, waar de traditionele media aandacht aan besteden en naar welke onderwerpen er wordt gezocht op onze website.

Daarnaast starten we in 2021 met de vernieuwing van het intranet voor medewerkers. Dit wordt ontwikkeld tot centrale werkplek die toegang biedt voor alle applicaties. We professionaliseren en verdiepen de relaties met stakeholders. En we gaan door met het sponsoren van provinciale evenementen, waarbij we extra aandacht geven aan duurzaamheid, dierenwelzijn en diversiteit.

Personeel en Organisatie

Het HRM-beleid is gebaseerd op de CAO Provincies en blijft gericht op een optimale inzet van ons personeel in een organisatie die werkt in een dynamische omgeving. We geven ruimte aan onze medewerkers om zich duurzaam te ontwikkelen tot zelfbewuste en extern georiënteerde ambtenaren. Werkend aan de maatschappelijke opgaven van onze provincie.

We blijven investeren in een gezond werkklimaat, op kantoor én thuis. Dat doen we onder meer door het beschikbaar stellen van goede faciliteiten en de inzet van instrumenten als de Health Check en het organiseren van verzuimtrainingen voor leidinggevenden.

De provincie hanteert strategische personeelsontwikkeling als een doorlopend proces waarin balans wordt gezocht tussen de gewenste personeelscapaciteit om onze doelen te bereiken en het beschikbare personeelsbestand dat ingezet kan worden. In tijden van crisis kunnen sterke wisselingen optreden in de gewenste personeelscapaciteit. Dit zal een groter appél doen op de flexibiliteit en wendbaarheid van onze medewerkers. Ook wordt meer gestuurd op de beschikbare interne en externe capaciteit.

Het optimaliseren van de kennis van onze medewerkers is cruciaal om juist in een veranderende omgeving aan onze opgaven te kunnen blijven werken. We investeren in opleiding en training, waarbij het leren steeds meer plaatsvindt tijdens en in het werk. Vakkennis, talentontwikkeling en integriteit zijn hierbij belangrijke onderwerpen.

We zetten in op het verstevigen van onze positie op de arbeidsmarkt en monitoren de mogelijke veranderingen hierin. Daarnaast blijven we investeren in het aantrekken en behouden van (jong) talent. Dit doen we onder meer in samenwerking met andere partijen, zoals de Metropoolregio Amsterdam en omliggende provincies van de P4. We willen een inclusieve organisatie zijn, waar alle (toekomstige) werknemers tot hun recht komen, ongeacht hun leeftijd, levensfase, functieverblijfsduur, geslacht of herkomst. In het kader van de Participatiewet wordt gestreefd om het wettelijk quotum halen.

Leidinggevenden vervullen een voorbeeldrol door te laten zien dat permanente ontwikkeling en (horizontale) doorgroei gewoon is. Daarnaast gaat de voorbeeldrol over de leiderschapsthema's bij de provincie: over het behalen van resultaten en het afleggen van verantwoording daarover.

Fiscaliteit

Vpb, btw en loonheffingen
Het horizontaal toezicht door de Belastingdienst wordt verder doorontwikkeld. Naar verwachting zal met de provincie een nieuw convenant worden afgesloten.

Door versterking van de fiscale kennis is er in brede zin meer zicht op de fiscaliteit en wordt er beter ingespeeld op de diverse activiteiten van de provincie. De vennootschapsbelasting (vpb), omzetbelasting (btw) en loonheffingen blijven onze aandacht vragen zodat we ook in de komende jaren fiscaal in control blijven. De aanpassing van het financieel beheer systeem (SAP) ondersteunt hierbij.

Ten aanzien van de Wet DBA zijn goede stappen gezet. De veranderingen voor de inhuur van externen worden nauwlettend gevolgd, zodat de organisatie ook op dit vlak compliant is aan de geldende wet- en regelgeving.

Inkoop

Inkoop en aanbesteden
Om meer grip te krijgen op de externe inhuur wordt een centrale inhuurdesk ingericht van waaruit het proces voor alle externe inhuur wordt ondersteund. De inhuurdesk zal alle opdrachten voor externe inhuur zowel administratief als inhoudelijk ondersteunen. Daarmee wordt geborgd dat de externe inhuur op een rechtmatige en op een doelmatige manier plaatsvindt. Bovendien zal de registratie verbeterd worden, waardoor er meer zicht zal zijn op de externe inhuur en er beter op gestuurd kan worden.

Social return
In 2021 zal een meer proactief beleid worden gevoerd met betrekking tot voorbehouden opdrachten waarbij opdrachten van de provincie Noord-Holland aan sociale ondernemingen gegund kunnen worden. Het potentieel aan opdrachten zal in 2020 in beeld worden gebracht en in de opvolgende jaren zal dit geëffectueerd worden.

Subsidies uitvoering
Vanaf 2021 zijn de nieuwe BBV-richtlijnen over de lastneming en verantwoording van subsidies van kracht. De unit subsidies zal haar werkwijze zodanig aanpassen dat aan de nieuwe richtlijnen zal worden voldaan.

Planning en Control

De provincie Noord-Holland heeft de meerjarige ambitie om snel, flexibel en transparant te anticiperen op ontwikkelingen in een in toenemende mate complexer wordende, veranderende en meer digitale/ datagedreven omgeving. De ontwikkelingen in de omgeving zijn van invloed op de sturing en beheersing van de provincie. De provincie zet de komende jaren in op het verder professionaliseren van haar management control systeem. Dit systeem draagt bij aan het steeds verder 'in control' komen en aan het bereiken van de strategische provincie-doelstellingen.

Het programma Financiële Hygiëne wordt in 2021 voortgezet. In afgeslankte vorm doordat onderdelen naar de lijn worden overgebracht.

Interne beheersing, processen en risicomanagement

De focus van interne beheersing ligt in eerste instantie op de rechtmatigheid en aansluitend op doelmatigheid en doeltreffendheid. Projecten worden uitgevoerd die bijdragen aan onder meer het versterken van de governance, het werken in overeenstemming met wet- en regelgeving, risicomanagement en project- en procesbeheersing.

De ingezette lijn om toe te werken naar de situatie waarbij het college van Gedeputeerde Staten in 2022 zelfstandig een rechtmatigheidsverklaring afgeeft wordt verder uitgewerkt in 2021. Ter voorbereiding hierop is de (Verbijzonderde) Interne Controle op de rechtmatigheid al stevig neergezet in de organisatie. Hiermee is een solide basis gelegd om toe te groeien naar de rechtmatigheidsverklaring in 2022. Een vervolgambitie is om de omslag te maken naar een systeem- en datagerichte benadering waarbij wordt gesteund op de procesbeheersing in de eerste lijn.

Risicomanagement is een essentieel onderdeel van interne beheersing. Risicomanagement blijft ook in 2021 een belangrijk middel om de kwaliteit van de besluitvorming en de effectiviteit en efficiëntie van projecten en bedrijfsvoering te vergroten.

Kosten Bedrijfsvoering

Binnen de begroting en de rekening worden de capaciteitskosten toegerekend aan de begrotingsprogramma's en taakvelden.

Dit betreft de totaal ingezette capaciteit inclusief externe krachten volgens het spelconcept capaciteitssturing.

Alle kosten van capaciteit worden verzameld bij de sectoren en vervolgens over de programma's verdeeld op basis van begrote inzet. Daarmee wordt de inzet toegeschreven aan de opgave(n) waar de provincie voor staat.

De onderstaande kosten vertegenwoordigen de totale kosten van de bedrijfsvoering. Deze bestaan uit capaciteitskosten voor bedrijfsvoering (personele kosten van eigen medewerkers en externe inhuur) en materiële kosten zoals huisvesting en ICT.

Totale kosten overhead begroting 2021 in € 1.000

Overhead capaciteitskosten	49.534
Overhead materiële kosten	24.087
Totaal overhead (Zie OD 7.2.1)	**73.621**

Verdeling capaciteitskosten

De capaciteit wordt ingezet voor de realisatie van investeringen en voor opgaven, projecten en reguliere taken.

Onderstaand overzicht toont de toedeling van de capaciteitskosten naar de verschillende begrotingsprogramma's in € 1.000.

Programma	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2021 in %
1 - Openbaar bestuur	9.484	9.574	9.539	9.536	9.536	9.536	9%
2 - Klimaat en Milieu	5.238	4.593	4.901	4.899	4.899	4.279	5%
3 - Ruimte en Water	10.308	9.999	9.560	9.478	9.478	9.478	9%
4 - Bereikbaarheid	18.737	23.217	23.774	23.711	23.714	23.074	22%
5 - Groen	4.015	5.537	6.282	6.278	6.278	5.538	6%
6 - Economie, Cultuur en Welzijn	4.406	4.364	4.148	4.145	4.145	4.145	4%
7 - Financiën en bedrijfsvoering	46.882	54.555	49.534	49.482	49.482	49.400	46%
Totaal naar programma's	**99.070**	**111.839**	**107.738**	**107.529**	**107.532**	**105.450**	**0**
Totaal naar investeringen	**27.916**	**15.655**	**15.655**	**15.655**	**15.655**	**15.655**	
Totale capaciteitskosten	**126.986**	**127.494**	**123.393**	**123.184**	**123.187**	**121.105**	

De toerekening aan de investeringen en de begrotingsprogramma's gebeurt volgens een aantal principes:

1. Medewerkers (eigen en inhuur) die werken aan investeringsprojecten schrijven tijd. De begrote en werkelijk bestede uren worden vermenigvuldigd met een voorcalculatorisch uurtarief en op die wijze ten laste van de investeringskredieten gebracht.
2. Toerekeningswijze personele kosten over begrotingsprogramma's: de begrote en werkelijke kosten die resteren na toerekening aan investeringen worden verdeeld volgens de vermelde procentuele verdeelsleutels.

Bij de begroting leggen we vast welk percentage van de personele omvang per directie toegerekend wordt aan welk operationeel doel. Dit percentage wordt bij de verantwoording ook gebruikt bij de toerekening van de werkelijke kosten per directie. Voor de bepaling van overhead gaan we uit van de functies zoals genoemd in de notitie Overhead van de commissie BBV, aangevuld met een aantal interne uitgangspunten zoals voor projectcommunicatie, bestuursadviseurs en -ondersteuners en trainees.

3. Materiële kosten worden voor het overgrote deel gerekend tot de overhead en bij het operationele doel verantwoord. Dit zijn bijvoorbeeld het onderhoud aan de panden, schoonmaak, beveiliging, catering en kosten informatisering.
4. Overhead en investeringen: er worden geen overheadkosten aan investeringen toegerekend. Dat geldt zowel voor personele kosten als voor materiële kosten.

Een deel van de materiële en personele kosten wordt gedekt uit reserves. Het betreft de reserves Huisvesting, Bedrijfsvoering en GO-gelden.

3.5 Verbonden partijen

Algemeen

Onder een verbonden partij wordt verstaan: een privaatrechtelijke of publiekrechtelijke organisatie waarin de provincie een bestuurlijk en een financieel belang heeft. Een financieel belang bestaat uit het door ons ter beschikking gestelde bedrag dat we niet kunnen verhalen indien de verbonden partij failliet gaat, of het bedrag waarvoor we aansprakelijk zijn indien de verbonden partij haar verplichtingen niet nakomt. Een bestuurlijk belang is zeggenschap, hetzij door vertegenwoordiging in het bestuur, hetzij door stemrecht.

In een aantal gevallen wordt voor de realisatie van een provinciaal belang voor een participatie in een verbonden partij gekozen. Allereerst kunnen GS van oordeel zijn dat het publieke belang het best kan worden behartigd door een bestaande activiteit buiten de provinciale organisatie te plaatsen. Voorbeelden van dergelijke verzelfstandigingen uit het verleden zijn PWN, Alliander, Afvalzorg en Recreatie Noord-Holland.

Ten tweede kan sprake zijn van activiteiten die gezamenlijk met andere publieke en/of private partijen worden uitgevoerd ter behartiging van provinciale publieke belangen. Voorbeelden hiervan zijn Schiphol Area Development Company (SADC), Ontwikkelingsbedrijf Noord-Holland Noord, Zeestad en PolanenPark.

Naast de hiervoor genoemde situaties kan voor nieuwe participaties worden gekozen bij nieuw te ontwikkelen activiteiten die het publieke belang behartigen. Een voorbeeld hiervan is het Participatiefonds Duurzame Economie Noord-Holland B.V. (PDENH).

De verbonden partijen van de provincie Noord-Holland bestaan uit de provinciale deelnemingen (vennootschappen, hierna: A), de gemeenschappelijke regelingen waaraan we deelnemen (B) en een aantal overige rechtspersonen waarmee een financieel belang en een bestuurlijk belang is gemoeid (C).

A. Deelnemingen

Naar hun aard kunnen deelnemingen worden onderscheiden in de categorieën (voormalige) nutsbedrijven, regionale ontwikkelingsmaatschappijen, beleggingen en overige.

De deelnemingen in de (voormalige) nutsbedrijven (PWN, Alliander, Afvalzorg) zijn vanuit de historie ontstaan. Regelmatig wordt beoordeeld of aanhouding van de belangen nog een provinciaal belang dient.

Ten aanzien van de ontwikkelingsvennootschappen (SADC, RON, PolanenPark en Zeestad) kunnen sociaal-economische motieven en motieven vanuit ruimtelijke ordening worden aangevoerd voor de diverse participaties. Zolang de doelstelling van de desbetreffende ontwikkelingsmaatschappij actueel is, blijft de provincie vanuit dat oogpunt in principe deelnemen, tenzij nieuwe ontwikkelingen tot andere keuzes leiden.

De deelnemingen met een beleggingskarakter in de Bank Nederlandse Gemeenten en de Nederlandse Waterschapsbank dienen geen direct provinciaal belang, maar worden aangehouden vanwege het geringe risico en het hoge rendement.

Recreatie Noord-Holland is een uitvoeringsorganisatie waarin de provincie deelneemt en die als doel heeft het beheren en onderhouden van gebieden van een aantal recreatieschappen.

De provincie neemt deel in een viertal fondsen (ODENH, PDENH, INH en LSFA), actief op het gebied van duurzaamheid, innovatieve bedrijven dan wel life sciences.

In 2019 heeft de provincie een belang in SolaRoad genomen teneinde de ontwikkeling van energieopwek in wegdekken te stimuleren.

B. Gemeenschappelijke regelingen
De gemeenschappelijke regeling Schadeschap Luchthaven Schiphol dient ter afstemming van belangen tussen de diverse overheden in de regio.

De provincie is actief in een aantal recreatieschappen in het kader van landschapsbeheer en het creëren van recreatievoorzieningen.

De Randstedelijke Rekenkamer is een gemeenschappelijke regeling en oefent voor de provincies Flevoland, Utrecht, Zuid-Holland en Noord-Holland de wettelijk verplichte rekenkamerfunctie uit.

Het Openbaar lichaam Waddenfonds is een gemeenschappelijke regeling tussen de provincies Noord-Holland, Groningen en Fryslân.

De provincie neemt deel aan een viertal omgevingsdiensten. Dat betreft gemeenschappelijke regelingen tussen de provincie en een aantal gemeenten in de provincie Noord-Holland. De Omgevingsdienst Flevoland & Gooi en Vechtstreek is een gemeenschappelijke regeling tussen de provincie Noord-Holland, de provincie Flevoland en een aantal gemeenten in beide provincies.

C. Overige verbonden partijen
De provincie is lid van de vereniging Interprovinciaal Overleg (IPO). Met deze samenwerking wordt beoogd de condities waaronder provincies werken te optimaliseren en provinciale vernieuwingsprocessen te stimuleren.

De provincie is in 2019 lid geworden van de Coöperatieve vereniging samenwerkingsverband DOVA, ter behartiging van de belangen op het gebied van openbaar vervoer. De provincie is betrokken bij een aantal stichtingen. Stichtingen worden als verbonden partij opgenomen als door de provincie een bestuurder wordt benoemd en er sprake is van jaarlijkse financiële bijdragen aan die stichting. Daarmee wordt een ruime invulling gegeven aan de definitie van verbonden partijen.

De stichtingen die het betreft zijn:
- Stichting Gooisch Natuurreservaat
- Stichting bevordering kwaliteit leefomgeving Schipholregio
- Stichting Projectbureau Masterplan Noordzeekanaalgebied
- Stichting administratiekantoor Aandelen Zeehaven IJmuiden
- Stichting Voorbereiding Pallas-reactor

Het fonds Nazorg gesloten stortplaatsen provincie Noord-Holland is op grond van de Wet milieubeheer tot stand gekomen als publiekrechtelijk rechtspersoon. Doel is het beheren van de gelden in het fonds, opdat deze gelden worden gebruikt ter dekking van de kosten van de eeuwigdurende nazorg van gesloten stortplaatsen.

Sturen op bijdrage aan provinciale doelen
De provincie stuurt actief op de bijdrage van een verbonden partij aan de provinciale doelen. De beleidsmatige afweging of continuering van participatie in bestaande verbonden partijen wenselijk is, komt aan de orde bij de vierjaarlijkse evaluatie van de verbonden partij. Naast (her)definiëring van het publieke belang zal voor elke verbonden partij, zowel bij het aangaan van de verbintenis als bij de periodieke evaluatie, worden getoetst of deze bijdraagt aan realisatie van beleidsdoelstellingen. Vanuit bedrijfseconomisch perspectief zal beoordeeld worden of de bedrijfsvoering van de verbonden partij voldoende zakelijk is. In alle gevallen wordt periodiek de

beleidsmatige afweging gemaakt om betrokken te blijven of te zijn bij activiteiten die de verbonden partij verricht.

Bij het aangaan van een verbinding met en het aansturen van een verbonden partij streven wij ernaar:

- Afspraken met de verbonden partijen vast te leggen (bijvoorbeeld in overeenkomsten, statuten of indien van toepassing in een gemeenschappelijke regeling) en te monitoren.
- Afspraken met de verbonden partijen te maken over de frequentie en inhoud van de verantwoordingsinformatie en deze te monitoren.

Invulling aandeelhouders- en commissarisrol

Er is voor gekozen de belangen van de provincie bij de deelnemingen primair via de aandeelhoudersrol te behartigen. Dat betekent dat in de Raden van Commissarissen van de provinciale deelnemingen geen leden van Gedeputeerde Staten of Provinciale Staten worden benoemd. De aandeelhoudersrol is geplaatst in de portefeuille van de gedeputeerde die ook belast is met het beleidsveld. Om het benodigde contact met de belangrijkste deelnemingen te hebben, worden door het jaar heen verschillende afstemmingsoverleggen gehouden tussen de portefeuillehouder en bestuurders van de onderneming.

De jaarstukken van verbonden partijen worden beoordeeld op een aantal financiële criteria: positief resultaat, solide financiële verhoudingen (eigen vermogen versus vreemd vermogen), dividendverwachtingen et cetera. Ook wordt gekeken naar de ontwikkelingen ten opzichte van voorgaande jaren en de verwachtingen voor de komende jaren. Dit gebeurt in nauw overleg met de betrokken beleidssectoren. De bepalingen uit de Nederlandse corporate governance code ('Code'), die van toepassing is op beursgenoteerde vennootschappen met haar statutaire zetel in Nederland, worden zoveel mogelijk toegepast op de deelnemingen van de provincie Noord-Holland. De Code bevat zowel principes als concrete bepalingen die de bij een vennootschap betrokken personen (onder andere bestuurders en commissarissen) en partijen tegenover elkaar in acht zouden moeten nemen. Wij informeren Provinciale Staten over de ontwikkelingen bij de deelnemingen in onze jaarstukken en de begroting. Daarbuiten worden Provinciale Staten actief geïnformeerd als daar aanleiding toe is.

Relevante ontwikkelingen verbonden partijen

De volgende wijzigingen hebben in 2019 plaatsgevonden op het gebied van de verbonden partijen:

- De provincie Noord-Holland is toegetreden tot Solaroad B.V. en is voor 40% aandeelhouder geworden.
- De provincie is in 2019 lid geworden van de Coöperatieve vereniging samenwerkingsverband DOVA.
- Provinciale Staten hebben in juli 2019 besloten om het eerste gedeelte van de derde tranche van de ophoging van het fondsvermogen van PDENH beschikbaar te stellen en in september 2019 het tweede gedeelte van de derde tranche waarmeehet fondsvermogen van PDENH opgehoogd is met € 30 miljoen tot een totaal van € 85 miljoen.
- Ontwikkelingsbedrijf Noord-Holland Noord N.V. heeft de aan haar verstrekte lening ad € 0,75 miljoen in zijn geheel afgelost.
- Gedeputeerde Staten hebben in november besloten om tot ontbinding over te gaan van Ontwikkelingsfonds Duurzame Economie B.V. i.l., welke ontbinding is afgerond in april 2020.

Uitgaven
De lasten voor de verbonden partijen zijn terug te vinden in verschillende programma's. De lasten (rentelasten) voor de deelnemingen in SADC en Zeehaven IJmuiden staan in programma 6 'Economie, cultuur en welzijn' onder operationeel doel 6.5.1.

De bijdragen aan de recreatieschappen zijn opgenomen in programma 5 onder operationeel doel 5.2.2. De bijdragen aan de omgevingsdiensten zijn opgenomen onder operationeel doel 2.1.5. De bijdragen van de provincie aan het Interprovinciaal Overleg zijn verdeeld over de programma's op basis van de kerntaak waarvoor het IPO deze middelen inzet.

Inkomsten
In 2019 ontvingen wij circa € 20,8 miljoen aan dividend. Voor 2020 en volgende jaren is een opbrengst begroot van circa € 7 miljoen per jaar. Zie hiervoor het overzicht van de ontvangen bedragen per deelneming. De ontvangen dividenden worden gebruikt als algemeen dekkingsmiddel.

Leningen en garantstellingen verstrekt aan verbonden partijen
Aan een aantal provinciale verbonden partijen zijn bij oprichting of bij een latere financieringsbehoefte, leningen dan wel garanties verstrekt, namelijk:

- Aan Ontwikkelingsbedrijf Noord-Holland Noord N.V. (NHN) is een leningfaciliteit verstrekt van € 0,7 miljoen, bedoeld voor participatie in een Startersfonds, welke in zijn geheel is afgelost in 2019.
- De in het verleden met PolanenPark afgesloten leningovereenkomst voor een maximum bedrag van € 23 miljoen is medio 2016 afgelost. De aandeelhouders in PolanenPark staan sindsdien naar rato garant voor een bancaire lening van PolanenPark van € 20 miljoen. Voor de provincie betekent dit een garantstelling van maximaal € 8 miljoen.
- Aan Zeehaven IJmuiden is in 2011 een lening verstrekt van € 0,6 miljoen.
- Aan de Regionale Ontwikkelingsmaatschappij voor het Noordzeekanaalgebied N.V. is een renteloze lening verstrekt ten behoeve van investeringen in bedrijventerreinen. Eind 2018 bedroeg de totale schuld € 11 miljoen. Ten behoeve van het project Hoogtij is een borgtocht verstrekt aan de BNG Bank N.V. voor € 26 miljoen (oorspronkelijk € 35 miljoen), waarvoor het Havenbedrijf Amsterdam N.V. voor 1/3 een contragarantie heeft gesteld aan de provincie Noord-Holland.
- Aan de Stichting Voorbereiding Pallas-reactor is een subsidie in de vorm van een rentedragende geldlening van € 40 miljoen verleend voor de activiteiten in de voorbereidingsfase van de Pallas-reactor.
- Aan SADC (Schiphol Area Development Company) is in 2018 een kredietfaciliteit van in totaal € 13,5 miljoen verstrekt door de vier aandeelhouders; voor de provincie derhalve € 3,375 miljoen. In 2018 en 2019 zijn nog geen bedragen opgenomen onder deze faciliteit.

Risico's verbonden aan verbonden partijen
De financiële risico's gerelateerd aan verbonden partijen zijn als volgt weer te geven (zie tevens de paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing):

Gestort aandelenkapitaal bij deelnemingen

Een aandeelhouder in een vennootschap (deelneming) heeft een bedrag betaald voor de aandelen. In het geval dat de vennootschap slechte resultaten behaalt, kan sprake zijn van (gedeeltelijk) verlies van dit bedrag. Dit dient dan op de provinciale balans te worden gecorrigeerd.

Dividendopbrengsten van deelnemingen

Als een deelneming winsten behaalt, kan een deel van die winst als dividend worden uitgekeerd

aan de aandeelhouders. Deze mogelijke dividenden zijn onzeker doordat pas na afloop van een boekjaar blijkt of het verwachte resultaat is behaald.
De provincie dekt in het weerstandvermogen het risico af dat 25% van het verwachte dividend niet wordt uitgekeerd.

Verstrekte leningen aan verbonden partijen
Zowel aan een aantal deelnemingen als aan enkele overige verbonden partijen zijn leningen verstrekt. Voor een deel van de verstrekte leningen heeft een dotatie aan het weerstandsvermogen plaatsgevonden in verband met het risico van niet-terugbetaling.

Verstrekte garanties aan verbonden partijen
Zowel ten behoeve van deelnemingen als van overige verbonden partijen zijn garanties/borgstellingen afgegeven. Voor een deel van de verstrekte bedragen heeft een dotatie aan het weerstandsvermogen plaatsgevonden, voor het geval een beroep wordt gedaan op deze garanties/borgstellingen.

Deze risico's zijn in de paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing opgenomen als Financieringsrisico's, Beleidsrisico's of als Risico's Verbonden Partijen.

Overzicht verbonden partijen

Deelneming

1	Alliander N.V.			
			2018	2019
Vestigingsplaats	Arnhem	Eigen vermogen	€ 4.129.000.000	€ 4.224.000.000
Nominale waarde aandelen	€ 62.654.400	Vreemd vermogen	€ 4.216.000.000	€ 4.567.000.000
% belang	9,16	Resultaat	€ 334.000.000	€ 253.000.000
Programma	Klimaat en Milieu (2.2.1)	Dividend	€ 13.738.000	€ 10.400.000
Bestuurlijk belang	Stemrecht AvA			
Publiek doel	Energievoorziening			
Eventuele ontwikkelingen/risico's				

2	N.V. Afvalzorg Holding			
			2018	2019
Vestigingsplaats	Haarlem	Eigen vermogen	€ 66.635.000	€ 66.308.000
Nominale waarde aandelen	€ 12.600.000	Vreemd vermogen	€ 121.720.000	€ 140.858.000
% belang	90	Resultaat	€ 11.238.000	€ 3.940.000
Programma	Klimaat en Milieu (2.2.1)	Dividend	€ 1.125.000	€ 3.825.000
Bestuurlijk belang	Stemrecht AvA			
Publiek doel	Efficiënt gebruik stortplaatsen			
Eventuele ontwikkelingen/risico's				

3	N.V. Provinciaal Waterleidingbedrijf Noord-Holland (PWN)			
			2018	2019
Vestigingsplaats	Velserbroek	Eigen vermogen	€ 236.197.000	€ 241.239.000
Nominale waarde aandelen	€ 6.806.703	Vreemd vermogen	€ 490.428.000	€ 490.340.000
% belang	100	Resultaat	€ 8.610.000	€ 5.684.000
Programma	Ruimte en Water (3.2.2)	Dividend	€ 652.000	€ 659.000

Bestuurlijk belang	Stemrecht AvA
Publiek doel	Drinkwatervoorziening en natuurbeheer
Eventuele ontwikkelingen/risico's	

4	Recreatie Noord-Holland N.V. (RNH)			
			2018	2019
Vestigingsplaats	Haarlem	Eigen vermogen	€ 3.668.593	€3.079.444
Nominale waarde aandelen	€ 370.000	Vreemd vermogen	€ 1.416.574	€1.484.544
% belang	100	Resultaat	€ 146.875	-€588.848
Programma	Groen (5.2.2)	Dividend		

Bestuurlijk belang	Stemrecht AvA
Publiek doel	Beheer en onderhoud recreatiegebieden
Eventuele ontwikkelingen/risico's	

5	Schiphol Area Development Company N.V. (SADC)			
			2018	2019
Vestigingsplaats	Schiphol	Eigen vermogen	€ 106.399.000	€ 111.826.000
Nominale waarde aandelen	€ 3.424.680	Vreemd vermogen	€ 21.632.000	€ 22.603.000
% belang	25	Resultaat	€ 692.000	€ 5.429.000
Programma	Economie, Cultuur en Welzijn (6.5.1)	Dividend		

Bestuurlijk belang	Stemrecht AvA, Voordracht lid RvC
Publiek doel	Gebiedsontwikkeling en uitgifte gronden. Marketing en acquisitie.
Eventuele ontwikkelingen/risico's	

6	Regionale Ontwikkelingsmaatschappij voor het Noordzeekanaalgebied (RON)			
			2018	2019
Vestigingsplaats	Zaanstad	Eigen vermogen	€ 3.310.000	€ 6.124.000
Nominale waarde aandelen	€ 787.500	Vreemd vermogen	€ 66.910.000	€ 53.411.000
% belang	33,30	Resultaat	€ 1.518.000	€ 2.814.000
Programma	Economie, Cultuur en Welzijn (6.5.1)	Dividend		

Bestuurlijk belang	Stemrecht AvA
Publiek doel	Ontwikkeling Noordzeekanaalgebied
Eventuele ontwikkelingen/risico's	

7	Ontwikkelingsbedrijf Noord-Holland Noord N.V. (NHN)			
			2018	2019
Vestigingsplaats	Alkmaar	Eigen vermogen	€ 843.112	€ 877.157
Nominale waarde aandelen	€ 26.460	Vreemd vermogen	€ 2.545.259	€ 2.133.430
% belang	49	Resultaat	€ 37.345	-€ 211.505
Programma	Economie, Cultuur en Welzijn (6.5.1)	Dividend		

Bestuurlijk belang	Stemrecht AvA, Voordracht voorzitter RvC
Publiek doel	Ontwikkeling Economie
Eventuele ontwikkelingen/risico's	

8	PolanenPark B.V.			
			2018	2019
Vestigingsplaats	Haarlem	Eigen vermogen	€ 1.060.976	€ 87.980
Nominale waarde aandelen	€ 7.200	Vreemd vermogen	€ 4.397.111	€ 4.337.477
% belang	40	Resultaat	€ 610.658	€ 27.004
Programma	Economie, Cultuur en Welzijn (6.5.1)	Dividend	€ 400.000	
Bestuurlijk belang	Stemrecht AvA			
Publiek doel	Ontwikkeling bedrijventerrein			
Eventuele ontwikkelingen/risico's				

9	PolanenPark C.V.			
			2018	2019
Vestigingsplaats	Schiphol	Eigen vermogen	€ 5.940.949	€ 4.941.058
Nominale waarde aandelen	€ 7.200	Vreemd vermogen	€ 18.805.327	€ 14.331.251
% belang	40	Resultaat	€ 4.365.141	
Programma	Economie, Cultuur en Welzijn (6.5.1)	Dividend	€ 400.000	
Bestuurlijk belang	Stemrecht VvV			
Publiek doel	Ontwikkeling bedrijventerrein			
Eventuele ontwikkelingen/risico's				

10	Zeehaven IJmuiden N.V.			
			2018	2019
Vestigingsplaats	IJmuiden	Eigen vermogen	€ 24.711.000	24538000
Nominale waarde aandelen	€ 408.402	Vreemd vermogen	€ 34.940.000	37160000
% belang	8,40	Resultaat	€ 2.755.000	1989000
Programma	Economie, Cultuur en Welzijn (6.5.1)	Dividend	€ 24.504	24500
Bestuurlijk belang	Benoeming bestuurslid beherende stichting			
Publiek doel	Ontwikkeling haven en economie			
Eventuele ontwikkelingen/risico's				

11	Zeestad Beheer B.V.			
			2018	2019
Vestigingsplaats	Den Helder	Eigen vermogen	€ 18.000	€ 18.000
Nominale waarde aandelen	€ 9.000	Vreemd vermogen	€ 0	€ 0
% belang	50	Resultaat	€ 0	€ 0
Programma	Ruimte en Water(3.3.1)	Dividend	€ 0	
Bestuurlijk belang	Stemrecht AvA			
Publiek doel	Stadsvernieuwing Den Helder			
Eventuele ontwikkelingen/risico's				

12	Zeestad C.V.			
			2018	2019
Vestigingsplaats	Den Helder	Eigen vermogen	€ 0	€ 0
Nominale waarde aandelen	€ 6.900.000	Vreemd vermogen	€ 40.578.850	43837000
% belang	49	Resultaat	€ 0	€ 0
Programma	Ruimte en Water (3.3.2)	Dividend	€ 0	

Bestuurlijk belang	Stemrecht VvV
Publiek doel	Stadsvernieuwing Den Helder
Eventuele ontwikkelingen/risico's	

13	Ontwikkelingsfonds Duurzame Energie Provincie Noord-Holland B.V. (ODENH)			
			2018	2019
Vestigingsplaats	Haarlem	Eigen vermogen	€ 472.926	
Nominale waarde aandelen	€ 18.000	Vreemd vermogen	€ 4.463	€ 136.140
% belang	100	Resultaat	€ -137.929	€ -63.216
Programma	Klimaat en Milieu (2.2.1)	Dividend		

Bestuurlijk belang	Stemrecht AvA
Publiek doel	Stimulering duurzame energie en ontwikkeling economie
Eventuele ontwikkelingen/risico's	ODENH is ontbonden en uitgeschreven uit het handelsregister

14	N.V. Bank Nederlandse Gemeenten (BNG)			
			2018	2019
Vestigingsplaats	Den Haag	Eigen vermogen	€ 4.991.000.000	€ 4.887.000.000
Nominale waarde aandelen	€ 1.525.875	Vreemd vermogen	€ 132.518.000.000	€ 144.802.000.000
% belang	1,10	Resultaat	€ 337.000.000	€ 163.000.000
Programma	Financiën en bedrijfsvoering (7.1.1)	Dividend	€ 1.544.185	€ 1.739.497

Bestuurlijk belang	Stemrecht AvA
Publiek doel	Belegging
Eventuele ontwikkelingen/risico's	

15	Nederlandse Waterschapsbank N.V. (NWB)			
			2018	2019
Vestigingsplaats	Den Haag	Eigen vermogen	€ 1.726.000.000	€ 1.796.000.000
Nominale waarde aandelen	€ 11.845	Vreemd vermogen	€ 81.989.000.000	€ 94.409.000.000
% belang	0,2	Resultaat	€ 100.000.000	€ 95.000.000
Programma	Financiën en bedrijfsvoering (7.1.1)	Dividend		€ 35.530

Bestuurlijk belang	Stemrecht AvA
Publiek doel	Belegging
Eventuele ontwikkelingen/risico's	

16	Life Sciences Fund Amsterdam B.V.			
			2018	2019
Vestigingsplaats	Amsterdam	Eigen vermogen	€ 13.353.119	€13.408.486
Nominale waarde aandelen	€ 36.038	Vreemd vermogen	€ 201.540	€61.710
% belang	16,90	Resultaat	€ 794.321	€163.447
Programma	Economie, Cultuur en Welzijn (6.5.2)	Dividend		€30.049

Bestuurlijk belang	Stemrecht AvA
Publiek doel	Ontwikkeling economie
Eventuele ontwikkelingen/risico's	

17	Participatiefonds Duurzame Economie Provincie Noord-Holland B.V.			
			2018	2019
Vestigingsplaats	Haarlem	Eigen vermogen	€ 14.616.148	€ 26.662.141
Nominale waarde aandelen	€ 1	Vreemd vermogen	€ 1.743.882	€ 2.163.052
% belang	100	Resultaat	€ -4.901.787	€ -1.980.320
Programma	Economie, Cultuur en Welzijn (6.5.2)	Dividend		
Bestuurlijk belang	Stemrecht AvA			
Publiek doel	Stimuleren duurzame economie			
Eventuele ontwikkelingen/risico's				

18	Innovatiefonds Noord-Holland B.V.			
			2018	2019
Vestigingsplaats	Amsterdam	Eigen vermogen	€ 1.702.762	€ 3.184.128
Nominale waarde aandelen	€ 8.000	Vreemd vermogen	€ 1.176.544	€ 35.288
% belang	50	Resultaat	€ -184.238	€ -514.348
Programma	Economie, Cultuur en Welzijn (6.5.2)	Dividend		
Bestuurlijk belang	stemrecht AvA			
Publiek doel	Het beschikbaar stellen van financiering aan kleine en middelgrote ondernemingen teneinde (innovatieve) projecten te stimuleren binnen de provincie.			
Eventuele ontwikkelingen/risico's				

19	SolaRoad B.V.			
			2018	2019
Vestigingsplaats	Delft	Eigen vermogen		€ 365.491
Nominale waarde aandelen	€ 400	Vreemd vermogen		€ 440.336
% belang	40	Resultaat		-€ 535.509
Programma	Klimaat en Milieu (2.2.1)	Dividend		
Bestuurlijk belang	Aandeelhouderschap			
Publiek doel	Verduurzaming van de energiesector			
Eventuele ontwikkelingen/risico's				

Gemeenschappelijke regelingen

1	Schadeschap Luchthaven Schiphol			
			2020	2021
Vestigingsplaats	Hoofddorp	Bijdrage Provincie NH		
Eigenaars-/ deelnemersbelang NH (%)			2018	2019
Programma	Ruimte en Water (3.3.2)	Eigen vermogen	€ 233.613	
		Vreemd vermogen	€ 738.886	
		Resultaat	€ 592	
Bestuurlijk belang	Zorgvuldige en tijdige afwikkeling van de schadevergoedingen			
Publiek doel	Bevordering afwikkeling schadevergoedingen uitbreiding Schiphol.			
Eventuele ontwikkelingen/risico's				

2 Recreatieschap Spaarnwoude

			2020	2021
Vestigingsplaats	Haarlem	Bijdrage Provincie NH	€ 2.653.301	€ 2.722.287
Eigenaars-/ deelnemersbelang NH (%)			**2018**	**2019**
Programma	Groen (5.2.2)	Eigen vermogen	€ 17.136.409	€ 17.074.010
		Vreemd vermogen	€ 1.793.998	€ 2.049.567
		Resultaat	€ 0	-€ 62.399
Bestuurlijk belang	Invloed houden op ruimtelijke ontwikkelingen en financiële bijdrage			
Publiek doel	Beheer recreatiegebied.			
Eventuele ontwikkelingen/risico's				

3 Recreatieschap Groengebied Amstelland

			2020	2021
Vestigingsplaats	Amstelveen	Bijdrage Provincie NH	€ 920.593	€ 944.528
Eigenaars-/ deelnemersbelang NH (%)			**2018**	**2019**
Programma	Groen (5.2.2)	Eigen vermogen	€ 3.366.692	€ 1.895.186
		Vreemd vermogen	€ 2.354.786	€ 4.343.469
		Resultaat	€ 0	-€ 1.471.506
Bestuurlijk belang	Invloed houden op ruimtelijke ontwikkelingen en financiële bijdrage			
Publiek doel	Beheer recreatiegebied.			
Eventuele ontwikkelingen/risico's				

4 Recreatieschap het Twiske (gefuseerd met Landschap Waterland in 2013, maar met gescheiden boekhoudingen)

			2020	2021
Vestigingsplaats	Haarlem	Bijdrage Provincie NH	€ 1.389.798 (Vanaf 2020 1 boekhouding Twiske en Waterland)	€ 1.425.933 (Vanaf 2020 1 boekhouding Twiske en Waterland)
Eigenaars-/ deelnemersbelang NH (%)			**2018**	**2019**
Programma	Groen (5.2.2)	Eigen vermogen	€ 2.647.268	€ 2.660.648
		Vreemd vermogen	€ 95.716	€ 410.584
		Resultaat	€ 0	€ 47.283
Bestuurlijk belang	Invloed houden op ruimtelijke ontwikkelingen en financiële bijdrage.			
Publiek doel	Beheer recreatiegebied.			
Eventuele ontwikkelingen/risico's				

5 Recreatieschap Landschap Waterland

			2020	2021
Vestigingsplaats	Haarlem	Bijdrage Provincie NH	Zie bijdrage Twiske (Twiske-Waterland is 1 boekhouding sinds 2020)	Zie bijdrage Twiske (Twiske-Waterland is 1 boekhouding sinds 2020)

Eigenaars-/ deelnemersbelang NH (%)			**2018**	**2019**
Programma	Groen (5.2.2)	Eigen vermogen	€ 2.118.710	€ 2.238.964
		Vreemd vermogen	€ 37.585	€ 37.612
		Resultaat	€ 0	€ 120.255
Bestuurlijk belang	Invloed houden op ruimtelijke ontwikkelingen en financiële bijdrage.			
Publiek doel	Beheer recreatiegebied.			
Eventuele ontwikkelingen/risico's				

6 Recreatieschap Alkmaarder- en Uitgeestermeer

			2020	**2021**
Vestigingsplaats	Haarlem	Bijdrage Provincie NH	€ 802.656	€ 818.950
Eigenaars-/ deelnemersbelang NH (%)			**2018**	**2019**
Programma	Groen (5.2.2)	Eigen vermogen	€ 2.114.998	€ 1.721.115
		Vreemd vermogen	€ 129.158	€ 567.442
		Resultaat	€ 0	- € 393.883
Bestuurlijk belang	Invloed houden op ruimtelijke ontwikkelingen en financiële bijdrage.			
Publiek doel	Beheer recreatiegebied.			
Eventuele ontwikkelingen/risico's				

7 Recreatieschap Plassenschap Loosdrecht e.o.

			2020	**2021**
Vestigingsplaats	Utrecht	Bijdrage Provincie NH	€428.770	€442.503
Eigenaars-/ deelnemersbelang NH (%)			**2018**	**2019**
Programma	Groen (5.2.2)	Eigen vermogen	€1.091.034	€1.448.094
		Vreemd vermogen	€4.077.306	€3.236.966
		Resultaat	-€13.926	€409.573
Bestuurlijk belang	Invloed houden op ruimtelijke ontwikkelingen en financiële bijdrage.			
Publiek doel	Beheer recreatiegebied.			
Eventuele ontwikkelingen/risico's				

8 Beheersregeling Amstel

			2020	**2021**
Vestigingsplaats	n.v.t.	Bijdrage Provincie NH		
Eigenaars-/ deelnemersbelang NH (%)			**2018**	**2019**
Programma	Bereikbaarheid (4.4.1)	Eigen vermogen	€ 0	€ 0
		Vreemd vermogen	€ 0	€ 0
		Resultaat	€ 0	€ 0
Bestuurlijk belang	Er kan gesteld worden dat de Amstel doelmatig wordt beheerd. Dit is mogelijk omdat door de beheerregeling het beheer bij één provincie, de provincie Noord-Holland is belegd. De bestuurlijke verantwoordelijkheid is daarmee eenduidig geregeld.			
Publiek doel	Beheer van de Amstel (het beheer van de Amstel is overgedragen van de provincie aan het Hoogheemraadschap Amstel Gooi en Vechtstreek).			
Eventuele ontwikkelingen/risico's				

9 Randstedelijke Rekenkamer

			2020	2021
Vestigingsplaats	Amsterdam	Bijdrage Provincie NH	444.568	456.961
Eigenaars-/ deelnemersbelang NH (%)			**2018**	**2019**
Programma	Openbaar bestuur (1.1.1)	Eigen vermogen	€ 381.601	416.492
		Vreemd vermogen	€ 656.331	510.884
		Resultaat	€ 47.657	28.500
Bestuurlijk belang	De gemeenschappelijke regeling is aangegaan om gezamenlijk op een effectieve en efficiënte wijze de wettelijke opdracht voor het instellen van een rekenkamer vorm en inhoud te kunnen geven.			
Publiek doel	Rekenkamerfunctie			
Eventuele ontwikkelingen/risico's				

10 Openbaar lichaam Waddenfonds

			2020	2021
Vestigingsplaats	Leeuwarden	Bijdrage Provincie NH		
Eigenaars-/ deelnemersbelang NH (%)			**2018**	**2019**
Programma	Groen (5.3.3)	Eigen vermogen	€ 112.404.455	€ 108.688.165
		Vreemd vermogen	€ 70.979.298	€ 74.099.729
		Resultaat	€ 19.106.835	€ 4.169.238
Bestuurlijk belang	Gezamenlijk beheren en programmatisch besteden van de gelden van het Waddenfonds.			
Publiek doel	Beheren en besteden Waddenfonds			
Eventuele ontwikkelingen/risico's				

11 Omgevingsdienst Flevoland Gooi- en Vechtstreek

			2020	2021
Vestigingsplaats	Lelystad	Bijdrage Provincie NH	€ 924.833	€ 583.593
Eigenaars-/ deelnemersbelang NH (%)			**2018**	**2019**
Programma	Klimaat en Milieu (2.1.2)	Eigen vermogen	€ 1.421.501	€ 1.519.795
		Vreemd vermogen	€ 4.434.824	€ 5.264.376
		Resultaat	€ 193.830	€ 639.540
Bestuurlijk belang	PNH blijft bevoegd gezag voor taken die de OD uitvoert. PNH is bestuurlijk verantwoordelijk voor de kwaliteit die de OD levert aan het bedrijfsleven en de burgers en draagt ook de risico’s van slecht functioneren van de OD			
Publiek doel	Vergunningverlening en handhaving milieutaken.			
Eventuele ontwikkelingen/risico's				

12 Omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied

			2020	2021
Vestigingsplaats	Zaandam	Bijdrage Provincie NH	€ 15.544.000	€ 15.954.000
Eigenaars-/ deelnemersbelang NH (%)			**2018**	**2019**
Programma	Klimaat en Milieu (2.1.2)	Eigen vermogen	€ 3.884.000	€ 3.440.000
		Vreemd vermogen	€ 15.970.000	€ 16.236.000
		Resultaat	€ 0	€ 429.000
Bestuurlijk belang	PNH blijft bevoegd gezag voor taken die de OD uitvoert. PNH is bestuurlijk			

	verantwoordelijk voor de kwaliteit die de OD levert aan het bedrijfsleven en de burgers en draagt ook de risico's van slecht functioneren van de OD
Publiek doel	Vergunningverlening en handhaving milieutaken.
Eventuele ontwikkelingen/risico's	

13 Omgevingsdienst Noord-Holland Noord

			2020	2021
Vestigingsplaats	Hoorn	Bijdrage Provincie NH	€ 6.973.025	€ 7.138.007
Eigenaars-/ deelnemersbelang NH (%)			**2018**	**2019**
Programma	Klimaat en Milieu (2.1.2)	Eigen vermogen	€ 2.594.658	€ 3.142.317
		Vreemd vermogen	€ 4.117.834	€ 4.965.698
		Resultaat	€ 1.365.135	€ 31.841
Bestuurlijk belang	PNH blijft bevoegd gezag voor taken die de OD uitvoert. PNH is bestuurlijk verantwoordelijk voor de kwaliteit die de OD levert aan het bedrijfsleven en de burgers en draagt ook de risico's van slecht functioneren van de OD.			
Publiek doel	Vergunningverlening en handhaving milieutaken.			
Eventuele ontwikkelingen/risico's				

14 Omgevingsdienst IJmond

			2020	2021
Vestigingsplaats	Beverwijk	Bijdrage Provincie NH	€ 883.492	€ 897.013
Eigenaars-/ deelnemersbelang NH (%)			**2018**	**2019**
Programma	Klimaat en Milieu (2.1.2)	Eigen vermogen	€ 509.260	€ 419.249
		Vreemd vermogen	€ 8.551.522	€ 8.287.440
		Resultaat	€ 10.512	€ 1
Bestuurlijk belang	PNH blijft bevoegd gezag voor taken die de OD uitvoert. PNH is bestuurlijk verantwoordelijk voor de kwaliteit die de OD levert aan het bedrijfsleven en de burgers en draagt ook de risico's van slecht functioneren van de OD			
Publiek doel	Vergunningverlening en handhaving milieutaken.			
Eventuele ontwikkelingen/risico's				

Privaatrechtelijke rechtspersonen

15 Interprovinciaal Overleg

			2020	2021
Vestigingsplaats	Den Haag	Bijdrage Provincie NH	€1.392.656	€1.252.782
Eigenaars-/ deelnemersbelang NH (%)			**2018**	**2019**
Programma	Openbaar bestuur (1.4.2)	Eigen vermogen	€ 769.900	€801.481
		Vreemd vermogen	€ 10.192.372	€8.281.224
		Resultaat	€ 769.900	€801.481
Bestuurlijk belang	Afstemming en belangenbehartiging			
Publiek doel	Belangenbehartiging provincies			
Eventuele ontwikkelingen/risico's				

16 Coöperatieve Vereniging Samenwerkingsverband DOVA U.A.

			2020	2021
Vestigingsplaats	Utrecht	Bijdrage Provincie NH	€189.297	€248.947
Eigenaars-/ deelnemersbelang NH (%)			**2018**	**2019**
Programma		Eigen vermogen	n.v.t	€923.981
		Vreemd vermogen	n.v.t	€1.481.843
		Resultaat	n.v.t	€923.981
Bestuurlijk belang	Het samen brengen van het DOVA en NDOV programma en betere afstemming van OV-beleid en delen van kennis en ervaring op de gebieden van OV-netwerken en OV-data			
Publiek doel	Ontwikkelen van een beter mobiliteitsbeleid van de leden en het realiseren van een doeltreffend en efficiënt openbaar vervoer voor de reiziger.			
Eventuele ontwikkelingen/risico's				

17 Stichting Gooisch Natuurreservaat

			2020	2021
Vestigingsplaats	Hilversum	Bijdrage Provincie NH	€ 841.460	€861.120
Eigenaars-/ deelnemersbelang NH (%)			**2018**	**2019**
Programma	Groen (5.2.1)	Eigen vermogen	€ 1.837.957	€ 1.894.037
		Vreemd vermogen	€ 931.988	€ 1.050.231
		Resultaat	€ 267.018	- € 3.215
Bestuurlijk belang	Het bestuur bestaat uit leden van de verschillende colleges van Burgemeester en Wethouders, en van Gedeputeerde Staten van Noord-Holland. De stemverhouding in het bestuur is als volgt: provincie Noord-Holland 4 stemmen; gemeente Amsterdam 2 stemmen; gemeente Gooise Meren 3 stemmen, gemeente Blaricum 1 stem; gemeente Hilversum 4 stemmen; gemeente Huizen 2 stemmen; gemeente Laren 1 stem De voorzitter en twee externe deskundigen- bestuursleden hebben elk 1 stem.			
Publiek doel	Beheer Natuurgebied			
Eventuele ontwikkelingen/risico's				

18 Stichting bevordering kwaliteit leefomgeving Schipholregio

			2020	2021
Vestigingsplaats	Haarlemmermeer	Bijdrage Provincie NH		
Eigenaars-/ deelnemersbelang NH (%)			**2018**	**2019**
Programma	Ruimte en Water (3.3.2)	Eigen vermogen	46.645.865	43.663.910
		Vreemd vermogen	265.075	338.213
		Resultaat	-401.784	-443.651
Bestuurlijk belang	Gedeputeerde Schiphol: Voorzitter Raad van Toezicht			
Publiek doel	Verbeteren leefkwaliteit Schipholregio.			
Eventuele ontwikkelingen/risico's				

19 Stichting Projectbureau Masterplan Noordzeekanaalgebied

			2020	2021
Vestigingsplaats	IJmuiden	Bijdrage Provincie NH	€ 60.182	€ 60.182
Eigenaars-/ deelnemersbelang NH (%)			**2018**	**2019**
Programma	Ruimte en Water (3.4.3)	Eigen vermogen	€ 234.386	280.918
		Vreemd vermogen	€ 283.314	1.239.502

		Resultaat	€ -26.748	46.532
Bestuurlijk belang	Gedeputeerde Havens: Voorzitter Bestuursplatform NZKG			
Publiek doel	Versterken van de internationale concurrentiepositie van het gebied.			
Eventuele ontwikkelingen/risico's				

20	Stichting Administratiekantoor aandelen Zeehaven IJmuiden N.V.			
			2020	**2021**
Vestigingsplaats	IJmuiden	Bijdrage Provincie NH		
Eigenaars-/ deelnemersbelang NH (%)			**2018**	**2019**
Programma	Economie, Cultuur en Welzijn (6.5.1)	Eigen vermogen	22.658.000	24.538.000
		Vreemd vermogen	36.966.000	37.160.000
		Resultaat	2.687.000	1.989.000
Bestuurlijk belang	8,4%			
Publiek doel	Ontwikkeling haven en economie.			
Eventuele ontwikkelingen/risico's				

21	Stichting Voorbereiding Pallas-reactor			
			2020	**2021**
Vestigingsplaats	Schagen	Bijdrage Provincie NH		
Eigenaars-/ deelnemersbelang NH (%)			**2018**	**2019**
Programma	Economie, Cultuur en Welzijn (6.5.1)	Eigen vermogen	- € 59.288.195	
		Vreemd vermogen	€ 73.175.341	
		Resultaat	- € 30.434.000	
Bestuurlijk belang	Bijdrage aan de kwaliteit van de gezondheidszorg in Nederland en aan het kenniseconomie-cluster in Petten.			
Publiek doel	Voorbereiding bouw hoge-flux reactor.			
Eventuele ontwikkelingen/risico's				

Publiekrechtelijk rechtspersoon

22	Fonds Nazorg gesloten stortplaatsen Provincie Noord-Holland			
			2020	**2021**
Vestigingsplaats	Haarlem	Bijdrage Provincie NH		
Eigenaars-/ deelnemersbelang NH (%)			**2018**	**2019**
Programma	Klimaat en Milieu (2.1.2)	Eigen vermogen	€ 48.456.441	
		Vreemd vermogen	€ 79.140	
		Resultaat	- € 654.574	
Bestuurlijk belang	Wettelijke taak			
Publiek doel	Beheer fonds ten behoeve van de nazorg stortplaatsen.			
Eventuele ontwikkelingen/risico's				

3.6 Grondbeleid

Algemeen

Voor veel van de provinciale doelstellingen is het nodig om gronden aan te kopen, kortere of langere tijd te beheren en/of te verkopen. Zo willen wij het Natuurnetwerk Nederland afronden, bestaande wegen optimaliseren en nieuwe wegen en hoogwaardige openbaar vervoersverbindingen realiseren. Bij onze grondtransacties streven wij ernaar om duurzame landbouw en agrarische structuurversterking te bevorderen. Grondaankoop, -bezit en -verkoop is voor ons een middel voor het bereiken van provinciale doelen en geen doel op zich.

Onze grondactiviteiten vinden plaats binnen de kaders van de door Provinciale Staten in november 2018 vastgestelde 5e Nota Grondbeleid. Belangrijkste uitgangspunten hierin zijn: rechtmatigheid, transparantie, marktconformiteit en duurzaamheid. Zowel aankoop als verkoop van gronden geschiedt in principe op basis van onafhankelijke taxaties om de marktconformiteit te waarborgen. Als overheid mag de provincie geen verstorende werking op de grondmarkt hebben en mag die geen overheidssteun verlenen, waardoor slechts beperkt en gemotiveerd van marktconforme waarden afgeweken kan worden. Tevens zijn wij er als overheid aan gehouden om niemand een voorkeurspositie te geven. Verhuur, verpachten en verkoop van gronden vindt daarom op zodanige wijze plaats dat iedereen dezelfde positie heeft. Hiervan kan, op basis van een integrale afweging binnen GS, worden afgeweken als een provinciaal doel aan de orde is.

Aankoop van gronden voor de verschillende beleidsdoelen gebeurt zoveel als mogelijk op minnelijke (vrijwillige) basis. Indien noodzakelijk wordt een onteigeningsprocedure gestart.

Natuur

Grond vormt een essentiële schakel bij de vorming van het Natuurnetwerk Nederland (NNN). Die vindt plaats door middel van verschillende instrumenten, zoals de vestiging van kwalitatieve verplichtingen, kavelruilen of aankopen van grond binnen de NNN-begrenzing. In het bijzonder is het vestigen van een kwalitatieve verplichting een bijzondere vorm die specifiek voor de NNN is ontwikkeld: De provincie gaat een overeenkomst aan met een eigenaar die zijn agrarische grond wil omzetten in grond met een natuurfunctie. Deze eigenaar kan SKNL-subsidie aanvragen voor de waardevermindering van de grond door deze omzetting en voor de benodigde inrichtingsmaatregelen. De inzet van de verschillende grondinstrumenten wordt uitvoeriger besproken in de nota Provinciale Natuuropgave (PNO) 2019-2023 (voorheen Provinciaal Programma Groen (PMG).

Met de jaarrekening 2019 worden de aankopen ten behoeve van de NNN op de balans opgenomen tegen de verwervingskosten (inclusief eventuele schadeloosstelling). De meest recente interpretatie van het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV) schrijven dit namelijk voor. Door de aankoop van (meestal) agrarische gronden voor het NNN treedt een (forse) waardedaling op. Dit geldt zeker voor de extra kosten ten gevolge van de aankoop van opstallen en de schadeloosstelling. Hierdoor is de balanswaarde van de NNN-gronden een grote overschatting en behelst een risico voor het moment dat deze gronden, als natuurgrond, weer verkocht gaat worden. Daarom is met de Zomernota 2020 een reserve voor de toekomstige afwaardering NNN-gronden aangelegd. Deze reserve wordt, ten laste van de reserves Groen en Oostelijke Vechtplassen, bij iedere jaarrekening aangevuld met het verschil tussen de verwervingskosten van de in dat jaar aangekochte NNN en de potentiële verkoopopbrengsten van NNN-gronden (deze is gestandaardiseerd op € 1,-/m^2).

Financieel gezien wordt jaarlijks vanuit de grondportefeuille een deel van de verkoopopbrengsten toegevoegd aan de reserve Groen. Dit wordt mogelijk gemaakt door de verkoop van provinciale

gronden die wij van het Rijk voor dit doel hebben gekregen (de voormalige PASO- en BBL-gronden). Op jaarbasis wordt gekeken of er ten opzichte van de boekwaarde winst of verlies optreedt. Deze winst of verlies wordt toegevoegd aan of verrekend met de reserve Groen.

Kavelruil

De provinciale landbouwgronden worden zo effectief mogelijk ingezet voor het verbeteren van de agrarische structuur. Hiervoor wordt het instrument vrijwillige kavelruil ingezet. Op dit moment lopen er vrijwillige kavelruilprocessen op Wieringen en in de Gooi en Vechtstreek. Onderzocht wordt in hoeverre er kavelruilen in andere gebieden kunnen worden opgezet.

Infrastructuur

Ook in 2021 zal, waar nodig, grondverwerving plaats vinden ten behoeve van de provinciale infrastructuur. In 2021 zal voor de majeure projecten N241b, N247 en de brug Ouderkerk aan de Amstel de onteigening zijn beslag gaan krijgen. Het betreft dan de laatste noodzakelijke verwervingen, omdat het grootste deel van de noodzakelijk grond reeds op minnelijke wijze is aangekocht. Andere projecten waar grondverwerving aan de orde is, zijn de aanpassingen aan de N236, N239, N246, N417, N517 en de N522 , en de aanleg van enkele HOV-verbindingen. Daarnaast zullen ten behoeve van de uitvoering van het collegeprogramma waarschijnlijk nieuwe (grondverwervings)projecten opgestart worden. Ook spelen er diverse kleinere projecten, waarbij sprake is van verwerving ten behoeve van onderhoud, veiligheid en uitbreiding van wegen en fietspaden, en van de aanleg van rotondes en dergelijke.

Deze taakgebonden verwervingen vinden plaats ten laste van het budget dat PS beschikbaar hebben gesteld voor het desbetreffende project. Vaak lopen die budgetten via een projectkrediet en/of in het kader van het Provinciaal Meerjarenprogramma Infrastructuur (PMI) en Provinciaal Meerjarenprogramma Onderhoud (PMO). De rol van de grondverwerving binnen deze projecten heeft een faciliterend karakter, maar zal tegelijkertijd de wettelijke kaders en de kaders van het door PS vastgestelde grondbeleid bewaken.

Grondbanken

De werking van grondbanken is in 2018 geëvalueerd en geconstateerd is dat deze weinig tot geen meerwaarde hebben gehad. In het Programma Natuurontwikkeling (PNO) 2019-2023 is besloten om de grondbanken af te bouwen en geen nieuwe in te stellen. Andere, meer flexibele grondinstrumenten zoals kavelruil, strategische grondaankopen en in voorkomende gevallen verpachtingen ten dienste van natuurontwikkeling en agrarische structuurversterking, kunnen hiervoor in de plaats komen.

Strategische grondaankopen

Met het krediet 'Strategische grondaankopen' hebben PS het mogelijk gemaakt om anticiperend op mogelijke ontwikkelingen ten behoeve van provinciale doelen gronden aan te kopen. In 2016 hebben PS besloten om het krediet de komende 10 tot 15 jaar af te bouwen van € 97 miljoen naar € 20 miljoen, door een jaarlijkse bijstelling bij de jaarrekening. Met de bijstelling in de jaarrekening 2019 resteert per 31 december2019 een krediet van € 40 miljoen. Hiervan zit circa € 23,7 miljoen ‘vast’ in de (grond)eigendommen vermeld in onderstaande tabel ‘materiële vaste activa (strategische grondaankopen)’. De belangrijkste strategische grondeigendommen zijn:

- percelen aangekocht in de kavelruilen naar aanleiding van het voormalig gebiedsontwikkelingsplan Wieringerrandmeer
- het Regionaal Havengebonden Bedrijventerrein in Anna Paulowna (RHB)
- Zonneweide Jaagweg, voorheen bekend als Distriport
- SLP-zuid, voorheen bekend als het kassengebied Rozenburg

Over de ontwikkelingen van deze percelen wordt jaarlijks gerapporteerd in de jaarrekeningen. Het krediet en de eigendommen strategische grondaankopen worden ingezet ten behoeve van provinciale doelen. Dit kan zijn agrarische structuurversterking door middel van kavelruil in bijvoorbeeld het voormalig Wieringerrandmeergebied, energietransitie (Zonneweide Jaagweg) en/of (mogelijk op termijn) enkel de verkoop van de gronden.

Beheer en verkoop

De provincie bezit een oppervlakte van circa 13.000 hectare grond. Ongeveer 3100 hectare van deze grond valt binnen de beheergrenzen van de provinciale (vaar)wegen. Daarnaast zijn circa 7.300 hectare grond en 64 woningen in beheer gegeven aan PWN en Staatsbosbeheer via beheerovereenkomsten. Het resterende vastgoed, circa 2700 hectare grond, circa 800 ligplaatsen, 24 benzinestations en circa 50 gebouwen, wordt beheerd via pacht, verhuur, erfpacht en bruikleen. Dit beheer omvat circa 1500 contracten.

Jaarlijks ontvangt de provincie hiervoor ongeveer €3,5 miljoen aan inkomsten. Ligplaatsen en tankstations zijn in permanent beheer uitgegeven. Het overige vastgoed wordt tijdelijk beheerd in afwachting van een definitieve bestemming, verkoop, ontwikkeling of sloop. Sinds 2017 worden percelen binnen de begrenzing van het Natuurnetwerk Nederland (NNN) en/of met een weidevogeldoelstelling verpacht met gebruiksbeperkingen. Deze beperkingen dragen bij aan doelstellingen ten aanzien van natuur, duurzame landbouw en biodiversiteit.

Overtollig vastgoed wordt verkocht. Het gaat hier bijvoorbeeld om vastgoed dat eerder verworven is om een provinciaal doel uit te voeren, bijvoorbeeld de aanleg van een weg. Zodra dit doel bereikt is kan het overtollige vastgoed verkocht worden. Indien een provinciaal project vervalt, zoals bijvoorbeeld het voormalige Wieringerrandmeer, dan wordt het betreffende vastgoed ingezet of voor het bereiken van andere provinciale doelen en/of het wordt verkocht. Uitgangspunt voor verkoop is transparantie, marktconformiteit en rechtmatigheid en/of met verkoop wordt een provinciaal doel bereikt. Verkoop van vastgoed gebeurt in principe op basis van een onafhankelijke taxatie. Hiervan kan worden afgeweken als het object een zodanig lage waarde heeft dat een dergelijke taxatie qua kosten de waarde van de grond overstijgt.

Verantwoording GS aan PS

Te allen tijde wordt gestreefd naar maximale transparantie ten aanzien van grondtransacties. In de begroting wordt zo goed mogelijk geraamd welke kosten en opbrengsten in enig jaar gehaald worden. Hierbij gelden wel enkele kanttekeningen:

- Aan- en verkoop van grond is vaak een grillig proces dat sterk gekoppeld is aan de actuele economische situatie en is niet altijd goed te plannen of te voorspellen. Daardoor kan de realisatie afwijken van de raming.
- Zolang er onderhandeld wordt over aan- en verkoop van gronden kan vrijgeven van informatie (bijvoorbeeld ten aanzien van taxaties) de onderhandelingspositie van de provincie of derde partijen schaden. Er zal daarom altijd een beroep op geheimhouding worden gedaan.
- GS leggen aan PS verantwoording af over alle aan- en verkopen van grond. Vanwege de genoemde kanttekeningen zal het daarbij in de praktijk ook kunnen gaan over verantwoording achteraf (overwegend via de jaarrekening), waarbij GS toelichten welke van de geraamde doelstellingen wel en niet zijn gehaald en waarom.

Overzicht provinciale gronden op balans

Onderstaand treft u een overzicht van de boekwaarden per 31-12-2019 van de gronden die onderdeel zijn van de materiële vaste activa.

Perceel	Boekwaarde per 31-12-2019	Oppervlakte ha
Materiële vaste activa		
1. Zonneweide Jaagweg (voorheen Distriport)	€ 7.300.000	112,2735
2. Regionaal Havengebonden Bedrijventerrein Anna Paulowna	€ 2.011.000	16,5988
3. Bergweg 30, Bloemendaal (in erfpacht gegeven)	€ 225.807	0,3082
4. Perceel Hoofdweg 511, Haarlemmermeer	€ 380.000	4,8000
5. Perceel Wieringen (aan- en verkopen in kader van kavelruilingen)	€ 4.333.218	89,5162
6. SLP-zuid, Rijssenhout (voorheen percelen Kassengebied Rozenburg)	€ 9.362.512	13,4789
7. Perceel grond aan de Horndijk, Loosdrecht	€ 170.000	0,0705
8. Percelen voormalig Wieringerrandmeer	€ 5.804.508	236,0670
9. Percelen voormalige beheergrondbank Laag-Holland	€ 1.341.061	129,8260
10. Strategische Gronden Groen (samenvoeging BBL & PASO per 31.12.2019)	€ 25.854.127	1359,1069
11. NNN eigendom	€ 6.281.097	82,6163
Totalen	€ 63.063.330	2044,6623

3.7 Provinciale heffingen

Algemeen

Uit provinciale belastingen en heffingen ontstaan inkomsten, die betaald worden door de inwoners en ondernemers in onze provincie. Met provinciale belastingen en heffingen creëren wij de mogelijkheid aanvullend op onder meer de uitkering uit het provinciefonds, collectieve voorzieningen, zoals deze in de verschillende programma's zijn opgenomen, te financieren. Bij het heffen gaan wij uit van het profijtbeginsel. Uitgangspunt is dat degene die profiteert van een voorziening, voor die voorziening betaalt. Het profijtbeginsel manifesteert zich sterker bij heffingen (bijvoorbeeld leges) dan bij belastingen (bijvoorbeeld opcenten motorrijtuigenbelasting). In de paragraaf Provinciale heffingen worden de door Provinciale Staten vastgestelde beleidslijnen en te realiseren belastingopbrengsten weergegeven. Bij het heffen wordt rekening gehouden houden met interne en externe kaders en wet- en regelgeving, waaronder verschillende artikelen uit de Provinciewet (art. 222 t/m 226).

Lastendruk

Provinciale belastingen en heffingen bepalen, zij het in geringe mate, de collectieve lastendruk en zijn dus mede bepalend voor de omvang van het besteedbaar inkomen. Wettelijk mag het bedrag van provinciale belastingen en heffingen niet afhankelijk worden gesteld van het inkomen, de winst of het vermogen.

Provinciale heffingen moeten overheidsoptreden legitimeren

Wat krijgt de burger en/of het bedrijf terug voor de betaling aan de provincie? Wij streven naar evenwicht tussen het ervaren van overheidsoptreden en de hoogte van de te betalen bijdrage. De Provinciewet bepaalt dat provinciale opcenten tot een bepaalde limiet geheven mogen worden. Het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) bepaalt dat de provinciale heffingen maximaal kostendekkend mogen zijn. Bij overtreding van deze regels kan de belastingrechter bij een beroepsprocedure de desbetreffende heffingsverordening onverbindend verklaren.

Realiseren sluitende begroting door minder uitgaven en niet door meer heffen

In het Coalitieakkoord 2019-2023 'Duurzaam doorpakken!' is aangegeven dat structurele uitgaven structureel gedekt worden en dat het tarief van de opcenten motorrijtuigenbelasting (voor het laatst verhoogd in 2009) niet wordt verhoogd. De provincie Noord-Holland blijft naar verwachting ook in 2021 de provincie met het laagste opcententarief. Een wijziging van het tarief opcenten motorrijtuigenbelastingen dienen door Provinciale Staten te worden vastgesteld. De eventuele wijziging van het tarief 2021 dient vóór 1 december 2020 kenbaar te worden gemaakt bij het Ministerie van Financiën.

Kwijtscheldingsbeleid (art. 10 BBV)

Gelet op het karakter van de heffingen van de provincie Noord-Holland voert de provincie Noord-Holland het beleid om geen kwijtschelding toe te passen.

Onderbouwing per heffing

De provincie Noord-Holland kent de volgende provinciale belastingen en heffingen:

- Belastingen: betalingen voor uitvoering van collectieve vormen van dienstverlening met een algemeen belang. De provincie kent *provinciale opcenten* op de hoofdsom van de motorrijtuigenbelasting. De opbrengst van deze belasting is een algemeen dekkingsmiddel.

- Heffingen: betalingen voor uitvoering van publiekrechtelijke dienstverlening. In de provincie Noord-Holland de *grondwaterheffing*.
- Rechten: betalingen voor individuele dienstverlening van overheidsdiensten van publiekrechtelijke aard. De provincie Noord-Holland kent *leges en overige rechten*.

Naast de hier genoemde provinciale heffingen kent de provincie Noord-Holland ook de *nazorgheffing gesloten stortplaatsen*.

Bij besluit van Gedeputeerde Staten van 21 december 1999 is het Fonds nazorg gesloten stortplaatsen opgericht (1999/30499). Het fonds is op grond van artikel 15.47 Wet milieubeheer een rechtspersoon en Gedeputeerde Staten zijn belast met het beheer ervan. In het fonds worden de belastingopbrengsten verantwoord, die door de provincie zijn geïnd. Hiertoe hebben Provinciale Staten op 29 maart 1999 de Verordening op de heffing en invordering van de nazorgheffing stortplaatsen provincie Noord-Holland 1999 vastgesteld.

Belastingen: opcenten motorrijtuigenbelasting
De motorrijtuigenbelasting wordt geheven over het bezit van een motorvoertuig. De heffing en inning van de motorrijtuigenbelasting, waarop de provinciale opcenten meeliften, verzorgt de Belastingdienst. Bovenop de motorrijtuigenbelasting betalen houders van personenauto's en motoren 'provinciale opcenten'. De provincies stellen het opcenten tarief vast, en zijn daarbij gehouden aan het door het Rijk bepaalde wettelijk maximum. Het huidige wettelijk maximum bedraagt voor 2020 115,0 (Provinciewet artikel 222, 2de lid). Dit bedrag wordt jaarlijks geïndexeerd met het inflatiecorrectiecijfer. Het maximum opcenten tarief voor 2021 wordt in augustus/september van dit jaar bekend gemaakt. Het huidige tarief (2020) in de provincie Noord-Holland bedraagt 67,9. In het coalitieakkoord 'Duurzaam doorpakken' is opgenomen dat het tarief opcenten motorrijtuigenbelasting niet wordt verhoogd.

De provincie Noord-Holland heft sinds 2001 het laagste opcenten-tarief. Onderstaand overzicht geeft inzicht in de tarieven opcenten per provincie. Hierbij wordt aangetekend dat de tarieven voor 2021 voorlopig zijn en gebaseerd zijn op de beschikbare informatie per ultimo mei 2020. Voor de provincie Noord-Holland is bij de berekening van de opbrengst uitgegaan van het thans geldende tarief opcenten van 67,9.

Provincie	**2019**	**2020**	**2021**
Drenthe	92,0	92,0	92,0
Flevoland	79,8	80,6	81,4
Friesland	71,1	87,0	87,0
Gelderland	89,2	87,2	89,5
Groningen	90,2	91,8	93,3
Limburg	77,9	77,9	77,9
Noord-Brabant	76,1	78,0	78,4
Noord-Holland	67,9	67,9	67,9
Overijssel	79,9	79,9	79,9
Utrecht	72,6	73,6	74,9
Zeeland	89,1	89,1	89,1
Zuid-Holland	90,4	90,4	90,4
Gemiddeld	**81,4**	**83,0**	**83,5**

Maximum tarief	**113,2**	**115,0**	**115,0 *)**

**) betreft maximumtarief opcenten 2020*

Aantal leasevoertuigen in Noord-Holland

Sinds 2016 werkt een verandering in de provinciale belastinggrondslag (denk bijvoorbeeld aan de verhuizing van een grootwagenparkhouder/leasebedrijf naar een andere provincie) direct en egaliserend door in de verdeling van het provinciefonds. Onderstaand overzicht geeft inzicht in de ontwikkeling van het aantal leasevoertuigen in Nederland en in de provincie Noord-Holland. De stijging van het aantal leasevoertuigen in 2019 is het gevolg van de verhuizing van een leasemaatschappij van de provincie Flevoland naar Noord-Holland (circa 60.000 voertuigen).

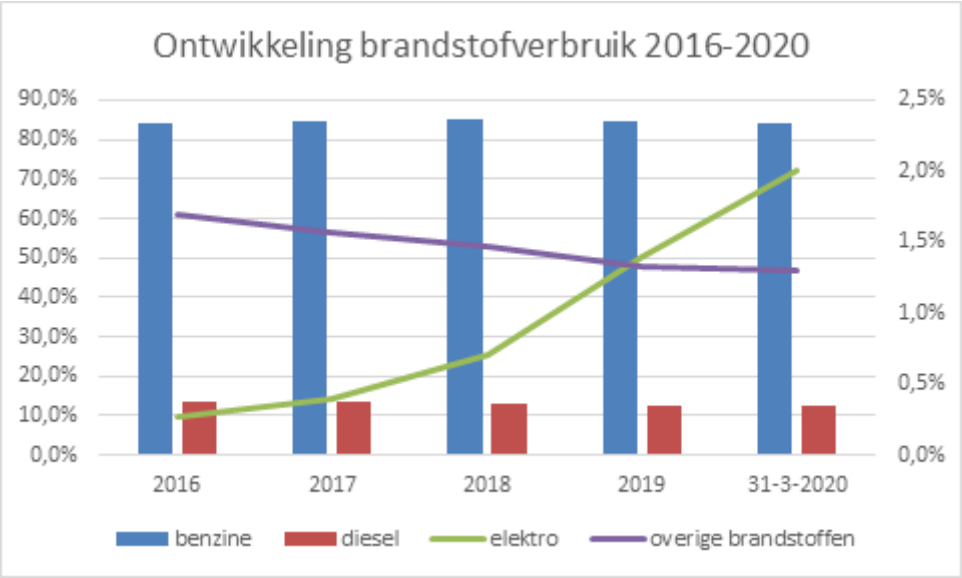
Noord-Holland	**31-12-2016**	**31-12-2017**	**31-12-2018**	**31-12-2019**
Particulieren				
Personenauto's	69.050	78.944	90.903	166.783
Motoren	107	117	129	76
	69.157	**79.061**	**91.032**	**166.859**
GWH				
Personenauto's	23.800	26.370	32.814	41.082
Bestelauto's	2.357	1.813	1.812	2.028
Motoren	19	12	5	20
	26.176	**28.195**	**34.631**	**43.130**
Totaal	**95.333**	**107.256**	**125.663**	**209.989**

Overzicht aantal leasevoertuigen in Noord-Holland (2016-2019)

Aandeel Noord-Holland	**31-12-2016**	**31-12-2017**	**31-12-2018**	**31-12-2019**
Particulieren	13,7%	15,0%	16,3%	29,1%
GWH	22,1%	18,9%	18,0%	17,7%
Totaal	**15,3%**	**15,8%**	**16,7%**	**25,7%**

Ontwikkeling brandstofgebruik voertuigen

In het Belastingplan 2017 is bepaald dat voor plug-in hybride auto's met een CO_2-uitstoot van niet meer dan 50 gr/km de MRB (en opcenten) voor de jaren 2017 tot en met 2020 de helft van het reguliere tarief bedraagt. Voor voertuigen met alleen een elektromotor of met waterstofverbranding is men geen motorrijtuigenbelasting verschuldigd. Onderstaand overzicht geeft de ontwikkeling aan in het soort brandstof van de voertuigen (inclusief motoren) vanaf 2015 tot en met het 1ste kwartaal 2020. De onderstaande grafiek toont aan dat met name het aantal voertuigen dat gebruik maakt van elektro en aardgas ten opzichte van 2016 toeneemt.

Grafiek brandstofverbruik 2016-2020

Op basis van de gewichtsuitdraai per 1 januari 2020 wordt door de Belastingdienst de zogenoemde 'theoretische' opbrengst provinciale opcenten voor 2020 verwacht van € 218,1 miljoen (personenauto's € 216,7 miljoen en motoren € 1,4 miljoen). Het Rijk wil (hybride)elektrische auto's in de periode 2021-2024 (gedeeltelijk) volledig vrijstellen van motorrijtuigenbelasting. De voorgestelde stimuleringsmaatregel voor het (hybride) elektrisch vervoer leidt tot een versmalling van de belastinggrondslag van de provincies. De provincies lopen hierdoor substantiële potentiële inkomsten mis door de (gedeeltelijke) MRB-vrijstelling op (hybride) elektrische voertuigen. De Raad voor het Openbaar Bestuur (ROB) heeft dit in een adviesbrief onder de aandacht van minister Ollengren gebracht. Door de ROB is berekend, dat de inkomstenderving voor de provincie Noord-Holland bij invoering van deze vrijstelling voor 2021 circa € 10 miljoen gaat bedragen.

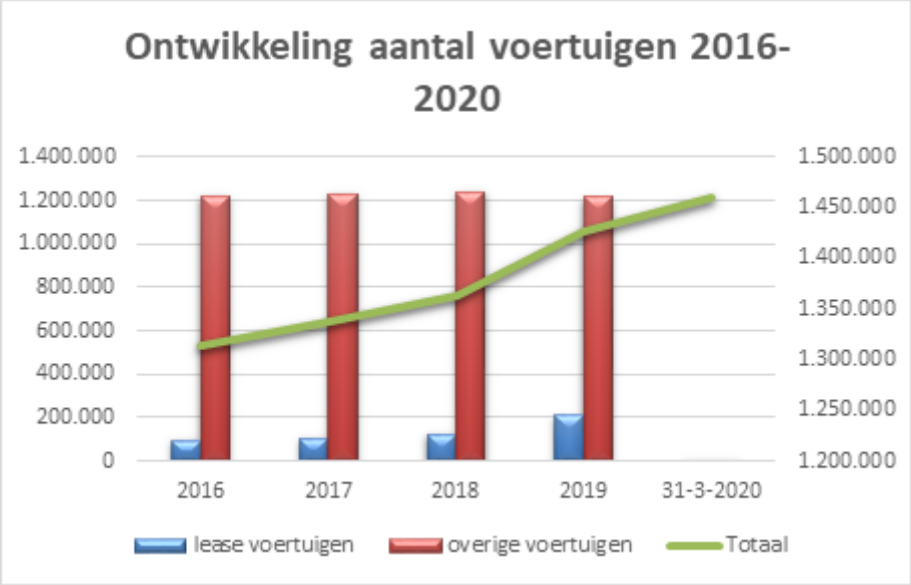
Het effect op de opbrengsten is op dit moment nog niet exact vast te stellen.

Voorgesteld wordt om voor 2021 tot en met 2023 rekening te houden met een structurele opbrengst, van € 218,1 miljoen, waarbij gerekend is met het huidige tarief opcenten van 67,9.

Overzicht gerealiseerde en geraamde opbrengsten opcenten motorrijtuigenbelasting

	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Begroting 2017	195,4	195,4	195,4	-	-	-	-	-
Jaarrekening 2017	201,9	-	-	-	-	-	-	-
Kaderbrief 2018-2021	-	199,4	199,4	199,4	199,4	-	-	-
Begroting 2018	-	199,4	199,4	199,4	199,4	-	-	-
Jaarrekening 2018	-	208,0	-	-	-	-	-	-
Kaderbrief 2019-2022	-	204,1	204,1	204,1	204,1	204,1	-	-
Begroting 2019	-	-	204,1	204,1	204,1	204,1	-	-
Jaarrekening 2019	-	-	218,4	-	-	-	-	-
Kaderbrief 2020-2023	-	-	208,7	208,7	208,7	208,7	208,7	-
Begroting 2020	-	-	-	218,1	218,1	218,1	218,1	-
Kaderbrief 2021-2024	-	-	-	-	218,1	218,1	218,1	218,1
Begroting 2021	-	-	-	-	218,1	218,1	218,1	218,1

Ontwikkeling aantal voertuigen

Grafiek ontwikkeling aantal voertuigen in Noord-Holland 2016 -maart 2020

Heffingen

Grondwaterheffing

Sinds 1 januari 2010 is de Grondwaterheffing gebaseerd op de Waterwet. De heffing is uitsluitend bestemd voor de ten laste van de provincie komende kosten voor het grondwaterbeheer, waaronder het tegengaan van verdroging in bepaalde gebieden. In 2019 bedroeg de opbrengst van de Grondwaterheffing € 800.000 (afgerond). Er is een voorziening ingesteld met als doel onnodige fluctuaties van het heffingstarief tegen te gaan en tevens om onvoorziene en ontoerekenbare schades te kunnen betalen. Heffingplichtig zijn de onttrekkers van 25.000 m³ of meer grondwater per heffingsjaar. Het tarief is vastgesteld op € 0,0085 per m³ onttrokken grondwater. Voor 2021 wordt een opbrengst geraamd van € 800.000.

Rechten

Leges

Provincies hebben een aantal taken ter zake waarvan individuele diensten worden afgenomen door bewoners of bedrijven. Door de afnemers van zo'n dienst moeten leges worden betaald ter bekostiging van de aan deze diensten gerelateerde kosten (zoals personeels-, huisvestings- en materiaalkosten). In de tarieventabel behorende bij de legesverordening zijn voor de provincie Noord-Holland tarieven opgenomen voor onder andere het afgeven van vergunningen in het kader van de fysieke leefomgeving (Wabo), Waterwet, Wet natuurbescherming en Wegenwet.

Uitgangspunt van Provinciale Staten is dat leges kostendekkend zijn of worden. Provinciale Staten voeren als beleid dat kostendekkendheid in eerste instantie bereikt wordt door het optimaliseren van efficiency en in tweede instantie door het verhogen van de tarieven. Dit beleid vereist inzicht in de kostenstructuur, kostenbeheersing en kostentoerekening. Samen met de uitvoerende organisaties zoals de Omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied (ODNZKG) en de Omgevingsdienst Noord-Holland-Noord (ODNHN) wordt gewerkt aan het meer inzichtelijk maken van de

kostentoerekening van de verschillende legestarieven. In het 4de kwartaal van 2020 worden de legestarieven 2021 aan u ter vaststelling aangeboden.

Kostendekkendheid leges in 2021

De uitvoering van de vergunningverlening en handhaving is opgedragen aan de omgevingsdiensten (Omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied (ODNZKG) en de regionale Omgevingsdienst Noord-Holland-Noord(ODNHN) en is opgenomen in de lumpsum bekostiging. Het onderstaande overzicht geeft enig inzicht in de kostendekkendheid van de verschillende leges. Bij de vaststelling van de legesverordening en tarieventabel 2021 geven wij u inzicht in de meer actuele kosten verbonden aan de vergunningverlening. Nader onderzoek in de toe te rekenen kosten is wenselijk. Aan de hand van de thans beschikbare gegevens menen wij te kunnen concluderen dat nog niet alle legestarieven kostendekkend zijn.

Tarieventabel leges	Uitvoerende organisatie	Raming baten 2021	Raming lasten 2021
WABO	OD NZKG	€ 1.972.000	€ 1.752.000
Wegen/waterwegen	provincie Noord-Holland	€ 261.000	€ 400.000
Waterwet	OD NZKG	€ 145.000	€ 421.000
Wet hygiëne zwembaden	OD NHN	€ 2.500	€ 78.700
Ontgrondingenwet	OD NZKG	€ 31.000	€ 253.000
Wadloop	provincie Fryslân *)	€ 14.000	€ 22.400
Wet Natuurbescherming	Bij12/faunafonds *)	€ 300.000	€ 600.000
Wet Natuurbescherming	OD NHN	€ 150.000	€ 3.511.600
Wet Luchtvaart	OD NZKG	€ 46.000	€ 130.000
Overige	provincie Noord-Holland	€ 0	€ 0
Totaal provinciale heffingen		**€ 2.921.500**	**€ 7.168.700**

** Deze leges worden ontvangen bij de Uitvoerende organisatie en worden verrekend met de bijdrage die de provincie Noord-Holland moet betalen (bijvoorbeeld voor faunaschade). Daarmee lopen deze baten niet via de begroting van de provincie Noord-Holland.*

Overzicht kostendekkendheid leges 2021

Op dit moment is nog onvoldoende duidelijk in hoeverre de coronacrisis doorwerkt in de verwachte opbrengsten leges. Denk hierbij bijvoorbeeld aan investeringen (leges WABO) of evenementen (Wet Luchtvaart). Met de gevolgen van de coronacrisis is rekening gehouden en de ramingen 2021 zijn dan ook 'voorzichtig' geraamd.

Voor 2021 worden de totale legesopbrengsten geraamd op circa € 2,9 miljoen.

Gevolgen Omgevingswet

De invoering van de Omgevingswet is uitgesteld tot 1 januari 2022. Bij de invoering van de Omgevingswet hebben de provincies de mogelijkheid om (weer) leges te heffen voor aanvragen van een milieuvergunning. In de loop van 2021 worden Provinciale Staten hier nader over geadviseerd en worden de legesverordening en tarieventabel voor het belastingjaar 2022 aangepast.

Nazorgheffing gesloten stortplaatsen

In de zogenoemde Leemtewet is op 1 april 1998 een regeling in de Wet milieubeheer opgenomen over de nazorg van operationele stortplaatsen. Dit zijn stortplaatsen waar het storten van afvalstoffen niet vóór 1 september 1996 is beëindigd. In de Leemtewet is bepaald dat de provincies bestuurlijk en financieel ervoor verantwoordelijk zijn dat deze stortplaatsen na sluiting geen nadelige gevolgen voor het milieu veroorzaken. Daartoe dient eeuwigdurende nazorg plaats te vinden. Dit houdt in dat maatregelen genomen dienen te worden om bodem beschermende voorzieningen op gesloten stortplaatsen in stand te houden, te onderhouden, te herstellen en eventueel te vervangen. Voorts dienen de bodem beschermende voorzieningen regelmatig te worden geïnspecteerd en de bodem onder de stortplaats te worden onderzocht. Ter bestrijding van deze kosten is een nazorgheffing ingesteld, die wordt geheven bij de exploitanten van de operationele stortplaatsen. De jaarlijkse heffing wordt vastgelegd in een door Provinciale Staten vast te stellen tarieventabel en berekend aan de hand van het doelvermogen dat aanwezig moet zijn bij sluiting van de stortplaats en het opgebouwde kapitaal in het Nazorgfonds. De heffingen worden in het uitsluitend voor nazorg bestemde Nazorgfonds gestort. Het Nazorgfonds is een bij wet vastgestelde rechtspersoon. In het Nazorgfonds wordt een zodanig kapitaal opgebouwd, dat uit het rendement daarvan de eeuwigdurende nazorg gefinancierd kan worden. Voor het begrotingsjaar 2021 wordt vooralsnog geen opbrengst geraamd.

Opbrengst belastingen en lokale heffingen

Voor 2021 gaat de totale opbrengst belastingen en lokale heffingen € 221,8 miljoen bedragen.

Belasting / Heffing	Jaarrekening 2017	Jaarrekening 2018	Jaarrekening 2019	Begroting 2020	Begroting 2021
Opcenten motorrijtuigenbelasting	201,9	208,0	218,4	210,0	218,1
Grondwaterheffing	0,8	0,9	0,8	0,8	0,8
Leges	2,6	-	-	-	-
* WABO	-	2,3	1,8	2,0	2,0
* overige leges	-	0,7	0,7	1,0	0,9
Totaal provinciale belastingen/heffingen	**205,3**	**211,9**	**221,7**	**213,8**	**221,8**
Nazorgfonds stortplaatsen	0,5	-	-	-	-
Totaal	**205,8**	**211,9**	**221,7**	**213,8**	**221,8**

Overzicht verwachte opbrengsten begroting 2021

Onbenutte belastingcapaciteit

Het maximum aantal opcenten dat provincies in 2021 mogen heffen wordt wettelijk vastgesteld. Voor 2021 is het maximum nog niet bekend. Naar verwachting wordt dit in augustus/september 2020 bekend gemaakt. Uitgaande van de verwachte opbrengstraming voor 2021 van € 218,1 miljoen en het huidige opcententarief (67,9) is de opbrengst per opcent € 3,2 miljoen. Uitgaande van het maximumtarief opcenten 2020 zijnde 115,0 zijn 47,1 opcenten onbenut. De theoretische (meer)opbrengst vanwege onbenutte belastingcapaciteit bedraagt afgerond € 150,7 miljoen. Ontwikkelingen rond de voertuigvolumegegevens blijken uit de gewichtsuitdraaien, die per kwartaal door de Belastingdienst beschikbaar worden gesteld.

Prognose opcenten 2021 (x € 1.000.000)	Opcenten tarief 2021	Opbrengst per opcent (x € 1.000.000)	Maximum opcenten tarief 2020	Maximale opbrengst 2021 (x € 1.000.000)	Onbenutte belastingcapaciteit 2021 (x € 1.000.000)
218,1	67,9	3,21	115,0	369,4	150,7

Overzicht onbenutte belastingcapaciteit

	Jaarrekening 2017	Jaarrekening 2018	Jaarrekening 2019	Begroting 2020	Begroting 2021
A) Opcenten motorrijtuigenbelasting	67,9	67,9	67,9	67,9	67,9
B) Landelijke gemiddelde opcenten in het jaar ervoor	80,5	80,5	81,4	83,0	83,5
C) Aantal opcenten t.o.v. landelijke gemiddelde (A / B) x 100%	84,3%	84,3%	83,4%	81,8%	81,3%

4. Financiële begroting

4.1 Inleiding

Artikel 3 en de artikelen 17 t/m 23 van het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) bevatten de wettelijke eisen waaraan de financiële begroting en meerjarenraming moeten voldoen.

Over het algemeen is in dit hoofdstuk de volgorde van de wetsartikelen aangehouden. Om de leesbaarheid en de verbanden tussen jaren zo goed mogelijk in beeld te brengen, hebben we er voor gekozen de tabellen en toelichtingen voor het begrotingsjaar 2021 enerzijds en de meerjarenraming 2021 - 2024 anderzijds te integreren in één hoofdstuk, waarin een compleet meerjarig beeld wordt gegeven.

4.2 Meerjarenraming

4.2.1 Meerjarenraming 2021-2024

Openbaar bestuur (x € 1.000)

	Rekening 2019	Begroot 2020	Begroot 2021	Begroot 2022	Begroot 2023	Begroot 2024
Lasten	21.034	23.394	21.542	21.261	20.656	20.208
Baten	-333	-105	-93	-93	-93	-93
Saldo van baten en lasten	**20.701**	**23.289**	**21.449**	**21.168**	**20.563**	**20.115**
Storting reserves	0	0	0	2.000	2.000	0
Onttrekking reserves	-2.310	-1.192	-1.604	-998	-196	0
Resultaat	**18.391**	**22.097**	**19.845**	**22.170**	**22.367**	**20.115**

Klimaat en Milieu (x € 1.000)

	Rekening 2019	Begroot 2020	Begroot 2021	Begroot 2022	Begroot 2023	Begroot 2024
Lasten	52.140	55.667	48.320	42.939	38.190	31.490
Baten	-3.508	-2.915	-2.635	-2.575	-2.575	-2.575
Saldo van baten en lasten	**48.632**	**52.752**	**45.685**	**40.364**	**35.615**	**28.915**
Storting reserves	40.537	15.365	14.169	14.069	14.069	1.419
Onttrekking reserves	-14.274	-19.696	-15.901	-10.849	-6.987	-1.524
Resultaat	**74.894**	**48.421**	**43.953**	**43.584**	**42.697**	**28.810**

Ruimte en Water (x € 1.000)

	Rekening 2019	Begroot 2020	Begroot 2021	Begroot 2022	Begroot 2023	Begroot 2024
Lasten	44.377	42.630	30.073	27.675	25.440	18.272
Baten	-18.256	-11.442	-10.110	-9.905	-9.979	-9.909
Saldo van baten en lasten	**26.121**	**31.188**	**19.963**	**17.770**	**15.461**	**8.363**
Storting reserves	58.081	13.788	8.862	9.312	9.262	2.762
Onttrekking reserves	-21.726	-26.412	-18.438	-10.902	-8.662	-1.562
Resultaat	**62.476**	**18.564**	**10.387**	**16.180**	**16.061**	**9.563**

Bereikbaarheid (x € 1.000)

	Rekening 2019	Begroot 2020	Begroot 2021	Begroot 2022	Begroot 2023	Begroot 2024
Lasten	175.835	321.932	246.189	228.939	188.931	181.900
Baten	-29.198	-39.617	-9.026	-10.077	-7.214	-7.393
Saldo van baten en lasten	**146.637**	**282.315**	**237.163**	**218.862**	**181.717**	**174.507**
Storting reserves	606.496	152.411	123.229	109.989	108.494	103.655
Onttrekking reserves	-269.037	-305.564	-170.534	-143.212	-101.658	-91.875
Resultaat	**484.097**	**129.162**	**189.858**	**185.639**	**188.553**	**186.286**

Groen (x € 1.000)

	Rekening 2019	Begroot 2020	Begroot 2021	Begroot 2022	Begroot 2023	Begroot 2024
Lasten	63.529	98.210	98.182	99.634	99.331	83.734
Baten	-9.681	-1.269	-2.760	-2.935	-3.085	-3.085
Saldo van baten en lasten	**53.847**	**96.941**	**95.422**	**96.699**	**96.246**	**80.649**
Storting reserves	62.322	31.209	36.880	39.940	37.370	29.224
Onttrekking reserves	-53.071	-57.968	-58.727	-60.669	-61.312	-45.734
Resultaat	**63.098**	**70.182**	**73.575**	**75.970**	**72.304**	**64.139**

Economie, Cultuur en Welzijn (x € 1.000)

	Rekening 2019	Begroot 2020	Begroot 2021	Begroot 2022	Begroot 2023	Begroot 2024
Lasten	65.153	66.263	37.159	33.421	29.788	23.443
Baten	-373	-223	-223	-223	-223	-223
Saldo van baten en lasten	**64.780**	**66.040**	**36.936**	**33.198**	**29.565**	**23.220**
Storting reserves	40.540	16.549	12.001	11.301	8.301	3.551
Onttrekking reserves	-23.563	-29.554	-17.971	-10.066	-6.150	-4.150
Resultaat	**81.756**	**53.035**	**30.966**	**34.433**	**31.716**	**22.621**

Financiën en bedrijfsvoering (x € 1.000)

	Rekening 2019	Begroot 2020	Begroot 2021	Begroot 2022	Begroot 2023	Begroot 2024
Lasten	66.479	82.883	68.905	93.340	98.121	103.988
Baten	-439.917	-443.873	-438.654	-446.383	-451.645	-456.708
Saldo van baten en lasten	**-373.438**	**-360.990**	**-369.749**	**-353.043**	**-353.524**	**-352.720**
Storting reserves	34.554	65.844	11.059	1.420	1.420	1.420
Onttrekking reserves	-481.462	-36.313	-17.252	-29.487	-25.735	-2.227
Resultaat	**-820.346**	**-331.459**	**-375.942**	**-381.110**	**-377.839**	**-353.527**

Totaal 2021 tot en met 2024 (bedragen x € 1.000)

Programma 1 t/m 7

	Rekening 2019	Begroot 2020	Begroot 2021	Begroot 2022	Begroot 2023	Begroot 2024
Lasten	488.546	690.978	550.369	547.208	500.456	463.034
Baten	-501.266	-499.444	-463.501	-472.191	-474.814	-479.986
Saldo van baten en lasten	**-12.720**	**191.534**	**86.868**	**75.017**	**25.642**	**-16.952**
Storting reserves	842.529	295.165	206.200	188.031	180.916	142.031
Onttrekking reserves	-865.443	-476.698	-300.427	-266.182	-210.699	-147.072
Resultaat	**-35.634**	**10.000**	**-7.359**	**-3.136**	**-4.142**	**-21.994**

4.2.2 Gronden waarop de ramingen zijn gebaseerd

De begroting is opgesteld met inachtneming van de voorschriften van het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV). Volgens het BBV is het gemodificeerd stelsel van lasten en baten van toepassing. In overeenstemming met de BBV-regelgeving is het autorisatieniveau bepaald op het totaal van de lasten en het totaal van de baten per programma. De begroting geeft in overeenstemming met de normen van het BBV een zodanig inzicht dat een verantwoord oordeel kan worden gevormd over de financiële positie en over de baten en lasten. De baten en lasten worden tenzij anders vermeld toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben.

Basis voor de ramingen in de begroting

De begroting 2021 bestaat uit de oorspronkelijke ramingen van ongewijzigd beleid met daarbij de effecten van de door uw Staten vastgestelde kaderbrief 2021. Daarnaast zijn in de begroting 2021 een aantal autonome ontwikkelingen verwerkt en een aantal onvermijdelijke ontwikkelingen meegenomen. Op deze plaats vermelden wij de meer algemene opmerkingen waarop de ramingen zijn gebaseerd.

Verantwoording subsidies

Subsidies worden geraamd in het jaar, dat deze worden toegekend. Voor meerjarige lopende projectsubsidies zijn binnen IPO-verband afspraken gemaakt met BBV en de accountants. Deze afspraken houden in dat wanneer de subsidies niet voor het eind van het jaar zijn afgerond, het restant bedrag in een reserve "Subsidieverplichtingen" beschikbaar blijft voor de restant uitbetalingen de komende jaren. Omdat wij werken met 1 operationeel doel per reserve, zullen daarvoor zo nodig meerdere reserves worden ingesteld in de loop van 2021. Op die manier blijven per operationeel doel de lopende subsidieverplichtingen inzichtelijk.

Investeringen en afschrijvingen

Investeringen in de openbare ruimte met maatschappelijk nut betreffen voornamelijk infrastructurele werken in de openbare ruimte, zoals aanleg en reconstructie van wegen, vaarwegen, bruggen, viaducten, groen en kunstwerken. Deze worden vermeerderd met bijkomende kosten en onder aftrek van bijdragen van derden geactiveerd. De ondergrond van deze werken wordt daarbij als integraal onderdeel van het werk beschouwd. Deze activa worden eveneens lineair afgeschreven in maximaal:

Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	50
Vaarwegen	40/80
Wegen	50
Technische installaties	5/8/15

Afschrijvingsbeleid

De materiële vaste activa met economisch nut zijn gewaardeerd tegen de verkrijgingsprijs, vermeerderd met bijkomende kosten en verminderd met bijdragen van derden en cumulatieve afschrijvingen. De activa worden lineair afgeschreven. Als basis voor de berekening van de afschrijving wordt de netto aanschafwaarde gehanteerd. Na afstoting van materiële vaste activa worden boekwinsten of verliezen ten gunste of ten laste van de exploitatie verantwoord.

Gronden en terreinen	n.v.t.
Woonruimten	40
Bedrijfsgebouwen	40
Renovatie bedrijfsgebouwen	25
Machines, apparaten en installaties	15
Overige materiële vaste activa	3/10

Financiële vaste activa

Kapitaalverstrekkingen aan gemeenschappelijke regelingen en overige verbonden partijen, (overige) leningen u/g en (overige) uitzettingen worden –tenzij anders word vermeld – opgenomen tegen nominale waarde. Zo nodig word een voorziening voor verwachte oninbaarheid in mindering gebracht.

De onder de financiële vaste activa opgenomen deelnemingen worden tegen nominale en/of aanschafwaarde opgenomen tenzij blijkt dat de marktwaarde lager is dan de nominale c.q verkrijgingsprijs ofwel nihil is.

Reserves en voorzieningen

Reserves en voorzieningen worden gewaardeerd tegen nominale waarde. Uitzondering hierop is de Voorziening pensioenen (oud-) leden Gedeputeerde Staten die tegen contante waarde van de pensioenaanspraken word gewaardeerd.

Rente

De provincie rekent geen interne rente toe aan investeringen of andere activiteiten aangezien er bij ons geen sprake is van een financieringstekort.

Dividenduitkering

De provincie ontvangt dividend vanuit de deelnemingen waarin zij een aandeel heeft. De hoogte van de dividenduitkering wordt gebaseerd op berichtgeving vanuit de deelnemingen.

Dividendopbrengsten van deelnemingen worden als baten genomen op het moment waarop het dividend betaalbaar is gesteld.

Salariskosten en toerekening van organisatiekosten

De apparaatskosten worden direct verantwoord als directe salariskosten dan wel materiële kosten op de voorgeschreven taakvelden (w.o. ook het taakveld Overhead) op basis van de bij de begroting (inclusief begrotingswijzigingen) vastgestelde verdeelsleutels. De verdeelsleutel word gebaseerd op de verwachte tijdsbesteding van het provinciaal personeel. Daarnaast word enkel een deel van de verantwoorde kosten van overhead toegerekend aan investeringsprojecten waarbij tijdschrijfgegevens in het financiële systeem als basis dienen.

Algemene uitkering en decentralisatieuitkeringen van het provinciefonds

De raming van de inkomsten uit het provinciefonds zijn gebaseerd op de meicirculaire 2020.

Opcenten motorrijtuigenbelasting

Het maximum aantal opcenten dat provincies in 2021 mogen heffen wordt wettelijk vastgesteld. Voor 2021 is het maximum nog niet bekend. Naar verwachting wordt dit in augustus/september 2020 bekend gemaakt. Uitgaande van de verwachte opbrengstraming voor 2021 van € 218,1 miljoen en het huidige opcententarief (67,9) is de opbrengst per opcent € 3,2 miljoen. Uitgaande

van het maximumtarief opcenten 2020 zijnde 115,0 zijn 47,1 opcenten onbenut. De theoretische (meer)opbrengst vanwege onbenutte belastingcapaciteit bedraagt afgerond € 150,7 miljoen. Ontwikkelingen rond de voertuigvolumegegevens blijken uit de gewichtsuitdraaien, die per kwartaal door de Belastingdienst beschikbaar worden gesteld.

Binnen de paragraaf Provinciale heffingen wordt hier specifieker op ingegaan.

4.2.3 Verklaring van aanmerkelijke verschillen

Overzicht aanmerkelijke verschillen lasten (x 1.000 euro)

Nr	Lasten per programma	Rekening 2019	Begroot 2020	Begroot 2021	Verschil t.o.v. jaarrekening 2019	Verschil t.o.v. Begroting 2020
1	Openbaar bestuur	21.034	23.394	21.542	508	-1.852
2	Klimaat en Milieu	52.140	55.667	48.320	-3.820	-7.347
3	Ruimte en Water	44.377	42.630	30.073	-14.304	-12.557
4	Bereikbaarheid	175.835	321.932	246.189	70.354	-75.743
5	Groen	63.529	98.210	98.182	34.653	-28
6	Economie, Cultuur en Welzijn	65.153	66.263	37.159	-27.994	-29.104
7	Financiën en bedrijfsvoering	66.479	82.883	68.905	2.426	-13.978
	Totaal van de lasten	488.546	690.978	550.369	61.823	-140.609

Overzicht aanmerkelijke verschillen baten (x 1.000 euro)

Nr	Baten per programma	Rekening 2019	Begroot 2020	Begroot 2021	Verschil t.o.v. jaarrekening 2019	Verschil t.o.v. begroting 2020
1	Openbaar bestuur	-333	-105	-93	240	12
2	Klimaat en Milieu	-3.508	-2.915	-2.635	873	280
3	Ruimte en Water	-18.256	-11.442	-10.110	8.146	1.332
4	Bereikbaarheid	-29.198	-39.617	-9.026	20.172	30.591
5	Groen	-9.681	-1.269	-2.760	6.921	-1.491
6	Economie, Cultuur en Welzijn	-373	-223	-223	150	
7	Financiën en bedrijfsvoering	-439.917	-443.873	-438.654	1.263	5.219
	Totaal van de baten	-501.266	-499.444	-463.501	37.765	35.943

Algemene oorzaken van verschillen
Over het algemeen zijn de verschillen tussen de jaarschijven van de vorige begroting en de huidige te verklaren aan de hand van een beperkt aantal oorzaken. Aan de lastenkant zijn de belangrijkste hiervan de variaties in uitvoering van incidentele projecten en subsidies. Deze zijn

ongelijkmatig over de jaren verdeeld. Het ene jaar gebeurt slechts voorbereiding, terwijl in het volgende jaar de uitvoering van start gaat en volop wordt uitgegeven. Veel van deze projecten dekken wij uit onze reserves. Het overzicht van stortingen en onttrekkingen dat u vindt bij de financiële tabellen geeft u hierin inzicht.

Verdere algemene oorzaken van de verschillen zijn:

- Mutaties in de kasraming van reserves als gevolg van (bijvoorbeeld) het later afrekenen van subsidies/aanvragen van voorschotten door subsidieontvangers, en vertraging in projecten.
- Mutaties in de raming van begrotingsposten gerelateerd aan de voortgang in projecten/declaratiegedrag van leveranciers
- Voorstellen voor nieuw beleid
- (mutaties in) specifieke uitkeringen van het Rijk
- Verschuivingen van budgetten uit administratief technische overwegingen

Specifieke oorzaken
De belangrijkste verklaring van verschillen tussen 2020 en 2021 is te vinden in de verwerking van de kaderbrief 2021. Daarnaast hebben zich echter ook nog ontwikkelingen voorgedaan, die in deze begroting zijn verwerkt. In de toelichting op de opbouw van de exploitatie zijn deze ontwikkeling nader gespecificeerd/toegelicht.

4.2.4 Structureel en reëel evenwicht

Presentatie van het structureel begrotingssaldo (bedragen x € 1.000)

	Begroot 2021	Begroot 2022	Begroot 2023	Begroot 2024
Saldo van baten en lasten	86.868	75.017	25.642	-16.952
Toevoegingen en onttrekkingen aan reserves	-94.227	-78.152	-29.784	-5.041
Begrotingssaldo na bestemming	**-7.359**	**-3.135**	**-4.142**	**-21.994**
Waarvan incidentele baten en lasten (saldo)	11.937	19.646	20.889	15.101
Structureel begrotingssaldo	**-19.296**	**-22.780**	**-25.030**	**-37.095**

Incidentele en structurele baten en lasten 2021 (Bedragen x € 1.000)

2021	Programma	Incidenteel	Structureel	Eindtotaal
Totaal Exploitatie		**138.402**	**-51.534**	**86.868**
Baten		-13.488	-450.013	-463.501
	1 Openbaar bestuur	0	-93	-93
	2 Klimaat en Milieu	0	-2.635	-2.635
	3 Ruimte en Water	-5.785	-4.325	-10.110
	4 Bereikbaarheid	-5.703	-3.323	-9.026
	5 Groen	-2.000	-760	-2.760
	6 Economie, Cultuur en Welzijn	0	-223	-223
	7 Financiën en bedrijfsvoering	0	-438.654	-438.654

Lasten			151.890	398.479	550.369
	1	Openbaar bestuur	485	21.057	21.542
	2	Klimaat en Milieu	15.863	32.457	48.320
	3	Ruimte en Water	13.721	16.352	30.073
	4	Bereikbaarheid	55.676	190.513	246.189
	5	Groen	55.943	42.239	98.182
	6	Economie, Cultuur en Welzijn	18.691	18.468	37.159
	7	Financiën en bedrijfsvoering	-8.489	77.394	68.905
Totaal Reserves			**-126.465**	**32.238**	**-94.227**
Baten			-296.399	-4.028	-300.427
	1	Openbaar bestuur	-1.604	0	-1.604
	2	Klimaat en Milieu	-15.901	0	-15.901
	3	Ruimte en Water	-18.298	-140	-18.438
	4	Bereikbaarheid	-167.495	-3.039	-170.534
	5	Groen	-58.660	-67	-58.727
	6	Economie, Cultuur en Welzijn	-17.971	0	-17.971
	7	Financiën en bedrijfsvoering	-16.470	-782	-17.252
Lasten			169.934	36.266	206.200
	1	Openbaar bestuur	0	0	0
	2	Klimaat en Milieu	14.169	0	14.169
	3	Ruimte en Water	8.862	0	8.862
	4	Bereikbaarheid	123.229	0	123.229
	5	Groen	7.785	29.095	36.880
	6	Economie, Cultuur en Welzijn	6.250	5.751	12.001
	7	Financiën en bedrijfsvoering	9.639	1.420	11.059
Eindtotaal			**11.937**	**-19.296**	**-7.359**

Incidentele en structurele baten en lasten 2022 (Bedragen x € 1.000)

2022		Programma	Incidenteel	Structureel	Eindtotaal
Totaal Exploitatie			**127.381**	**-52.364**	**75.017**
Baten			-14.269	-457.922	-472.191
	1	Openbaar bestuur	0	-93	-93
	2	Klimaat en Milieu	0	-2.575	-2.575
	3	Ruimte en Water	-5.525	-4.380	-9.905
	4	Bereikbaarheid	-6.744	-3.333	-10.077
	5	Groen	-2.000	-935	-2.935
	6	Economie, Cultuur en Welzijn	0	-223	-223
	7	Financiën en bedrijfsvoering	0	-446.383	-446.383
Lasten			141.651	405.558	547.208
	1	Openbaar bestuur	185	21.076	21.261
	2	Klimaat en Milieu	10.731	32.208	42.939
	3	Ruimte en Water	11.586	16.089	27.675
	4	Bereikbaarheid	45.752	183.188	228.939
	5	Groen	55.885	43.749	99.634
	6	Economie, Cultuur en Welzijn	15.315	18.106	33.421
	7	Financiën en bedrijfsvoering	2.197	91.143	93.340
Totaal Reserves			**-107.736**	**29.584**	**-78.152**
Baten			-262.020	-4.162	-266.182
	1	Openbaar bestuur	-998	0	-998
	2	Klimaat en Milieu	-10.849	0	-10.849
	3	Ruimte en Water	-10.762	-140	-10.902
	4	Bereikbaarheid	-140.039	-3.173	-143.212
	5	Groen	-60.602	-67	-60.669
	6	Economie, Cultuur en Welzijn	-10.066	0	-10.066
	7	Financiën en bedrijfsvoering	-28.705	-782	-29.487

Lasten			154.285	33.746	188.031
	1	Openbaar bestuur	2.000	0	2.000
	2	Klimaat en Milieu	14.069	0	14.069
	3	Ruimte en Water	9.312	0	9.312
	4	Bereikbaarheid	109.989	0	109.989
	5	Groen	12.665	27.275	39.940
	6	Economie, Cultuur en Welzijn	6.250	5.051	11.301
	7	Financiën en bedrijfsvoering	0	1.420	1.420
Eindtotaal			**19.646**	**-22.780**	**-3.135**

Incidentele en structurele baten en lasten 2023 (Bedragen x € 1.000)

2023		Programma	Incidenteel	Structureel	Eindtotaal
Totaal Exploitatie			**77.228**	**-51.585**	**25.642**
Baten			-11.452	-463.362	-474.814
	1	Openbaar bestuur	0	-93	-93
	2	Klimaat en Milieu	0	-2.575	-2.575
	3	Ruimte en Water	-5.525	-4.454	-9.979
	4	Bereikbaarheid	-3.927	-3.287	-7.214
	5	Groen	-2.000	-1.085	-3.085
	6	Economie, Cultuur en Welzijn	0	-223	-223
	7	Financiën en bedrijfsvoering	0	-451.645	-451.645
Lasten			88.680	411.777	500.456
	1	Openbaar bestuur	185	20.471	20.656
	2	Klimaat en Milieu	6.749	31.441	38.190
	3	Ruimte en Water	9.486	15.954	25.440
	4	Bereikbaarheid	5.388	183.543	188.931
	5	Groen	54.528	44.803	99.331
	6	Economie, Cultuur en Welzijn	11.549	18.239	29.788
	7	Financiën en bedrijfsvoering	795	97.326	98.121
Totaal Reserves			**-56.339**	**26.555**	**-29.784**
Baten			-205.578	-5.121	-210.699
	1	Openbaar bestuur	-196	0	-196
	2	Klimaat en Milieu	-6.987	0	-6.987
	3	Ruimte en Water	-8.662	0	-8.662
	4	Bereikbaarheid	-97.423	-4.235	-101.658
	5	Groen	-61.245	-67	-61.312
	6	Economie, Cultuur en Welzijn	-6.150	0	-6.150
	7	Financiën en bedrijfsvoering	-24.916	-819	-25.735
Lasten			149.240	31.676	180.916
	1	Openbaar bestuur	2.000	0	2.000
	2	Klimaat en Milieu	14.069	0	14.069
	3	Ruimte en Water	9.262	0	9.262
	4	Bereikbaarheid	108.494	0	108.494
	5	Groen	12.165	25.205	37.370
	6	Economie, Cultuur en Welzijn	3.250	5.051	8.301
	7	Financiën en bedrijfsvoering	0	1.420	1.420
Eindtotaal			**20.889**	**-25.030**	**-4.142**

Incidentele en structurele baten en lasten 2024 (Bedragen x € 1.000)

2024		Programma	Incidenteel	Structureel	Eindtotaal
Totaal Exploitatie			**37.865**	**-54.817**	**-16.952**
Baten			-11.631	-468.355	-479.986
	1	Openbaar bestuur	0	-93	-93
	2	Klimaat en Milieu	0	-2.575	-2.575
	3	Ruimte en Water	-5.525	-4.384	-9.909
	4	Bereikbaarheid	-4.106	-3.287	-7.393
	5	Groen	-2.000	-1.085	-3.085
	6	Economie, Cultuur en Welzijn	0	-223	-223
	7	Financiën en bedrijfsvoering	0	-456.708	-456.708
Lasten			49.496	413.538	463.034
	1	Openbaar bestuur	0	20.208	20.208
	2	Klimaat en Milieu	826	30.664	31.490
	3	Ruimte en Water	2.386	15.886	18.272
	4	Bereikbaarheid	1.388	180.512	181.900
	5	Groen	39.649	44.085	83.734
	6	Economie, Cultuur en Welzijn	4.739	18.704	23.443
	7	Financiën en bedrijfsvoering	508	103.480	103.988
Totaal Reserves			**-22.763**	**17.722**	**-5.041**
Baten			-141.618	-5.454	-147.072
	1	Openbaar bestuur	0	0	0
	2	Klimaat en Milieu	-1.524	0	-1.524
	3	Ruimte en Water	-1.562	0	-1.562
	4	Bereikbaarheid	-87.270	-4.605	-91.875
	5	Groen	-45.667	-67	-45.734
	6	Economie, Cultuur en Welzijn	-4.150	0	-4.150
	7	Financiën en bedrijfsvoering	-1.445	-782	-2.227
Lasten			118.855	23.176	142.031
	1	Openbaar bestuur	0	0	0
	2	Klimaat en Milieu	1.419	0	1.419
	3	Ruimte en Water	2.762	0	2.762
	4	Bereikbaarheid	103.655	0	103.655
	5	Groen	11.019	18.205	29.224
	6	Economie, Cultuur en Welzijn	0	3.551	3.551
	7	Financiën en bedrijfsvoering	0	1.420	1.420
Eindtotaal			**15.101**	**-37.095**	**-21.994**

4.2.5 Specificatie incidentele lasten en baten en structurele reservemutaties

Incidentele Baten (bedragen x € 1.000)

OD	Onderwerp	2021	2022	2023	2024
3.4.5	Verkopen onroerend goed	-5.525	-5.525	-5.525	-5.525
4.3.2	Projecten voor derden - wegen	-3.747	-4.772	-1.799	-1.799
5.1.3	Oostelijke Vechtplassen (bijdragen van derden)	-2.000	-2.000	-2.000	-2.000
4.1.2	MRA-E laadinfra(bijdragen van derden)	-1.828	-1.925	-2.081	-2.307
	Overige incidentele baten < € 0,5 mln.	-388	-47	-47	0
	Totaal incidentele baten	**-13.488**	**-14.269**	**-11.452**	**-11.631**

Incidentele Lasten (bedragen x € 1.000)

OD	Onderwerp	2021	2022	2023	2024
5.1.1	Programma Natuurontwikkeling	37.540	43.978	41.067	29.941
4.1.2	Incidentele subsidies openbaar vervoer	35.711	31.241	0	0
5.1.3	Programma Oostelijke vechtplassen	8.025	5.386	5.386	5.966
6.4.1	Subsidies monumenten	5.868	3.143	3.143	3.668
4.1.2	Subsidies t.b.v Fietsbeleid	7.925	5.578	1.925	0
3.4.1	OV-knooppunten	5.641	5.791	3.791	111
5.3.3	Cofinanciering Waddenzee	2.765	2.923	4.045	3.712
2.1.3	Bodemsanering	4.500	5.807	2.000	855
5.3.2	Landschapsfonds	2.800	3.500	4.000	0
4.2.1	Ontwikkelen Provinciale inrastructuur	3.437	2.437	2.437	944
2.1.6	Programma Gezonde Leefomgeving	3.220	3.220	3.220	0
6.5.2	MKB innovatiestimulering topsectoren	3.000	3.000	0	0
6.5.1	Herstructurering bedrijfsterreinen	2.525	2.525	2.525	0
6.5.4	Duurzame Landbouw (o.a. de voedselvisie)	2.160	2.160	2.160	660
2.2.1	Energietransitie	5.890	140	140	0
3.4.5	Verkopen onroerend goed (afwaardering balans)	1.500	1.500	1.500	1.500
4.4.2	Innovatieprojecten mobiliteit	5.095	916	62	0
5.1.2	Programma Groene Uitweg	4.813	98	30	30
4.3.2	Projecten voor derden - wegen	1.948	2.973	0	0
3.1.3	Klimaatadaptatie	1.600	1.600	1.500	0
4.1.1	Mobiliteitsbeleid algemeen	1.100	1.075	925	405
3.5.2	Versnellen woningbouw	1.145	1.145	1.145	0
2.2.1	Klimaatneutraal maken eigen organisatie	1.170	936	936	0
6.5.3	Inclusieve arbeidsmarkt	900	900	900	0
6.2.1	Cultuureducatie	856	856	856	106
3.5.1	Woonbeleid (o.a. woonakkoorden)	1.100	700	700	0
7.2.5	Opleiding en Ontwikkeling (GO-gelden)	500	1.500	287	0
7.2.1	I-Portfolio	508	508	508	508
3.1.2	Meekoppelkansen bij dijkversterk. En kustontw.	1.700	75	75	0
6.4.2	Uitvoeringsprogramma SvA/NHW	1.400	0	0	0
7.1.7	Stelpost herijking budgetteringsplanning	-9.639	0	0	0
	Overige incidentele lasten < € 0,5 mln.	5.187	6.040	3.417	1.090
	Totaal incidentele Lasten	**151.890**	**141.651**	**88.680**	**49.496**

Structurele stortingen in reserves (bedragen x € 1.000)

OD	Onderwerp	Begroot 2021	Begroot 2022	Begroot 2023	Begroot 2024
5.1.1	Resv. Groen	29.095	27.275	25.205	18.205
6.4.1	Resv. Monumenten	5.751	5.051	5.051	3.551
7.2.1	Resv. Bedrijfsvoerin	1.420	1.420	1.420	1.420
Eindtotaal		**36.266**	**33.746**	**31.676**	**23.176**

Structurele onttrekkingen aan de reserves (bedragen x € 1.000)

OD	Onderwerp	Begroot 2021	Begroot 2022	Begroot 2023	Begroot 2024
3.4.3	Resv. Kaplst. Haven	-140	-140	0	0
4.2.1	Resv. Kaplst. Wegen	-2.756	-2.849	-3.446	-3.779
4.3.2	Resv. Kapitaallasten	-283	-315	-780	-817
4.3.3	Resv. Kapls. Vaarweg	0	-9	-9	-9
5.1.1	Resv. Kaplst. Groen	-67	-67	-67	-67
7.2.4	Resv. huisvesting	-782	-782	-819	-782
Eindtotaal		**-4.028**	**-4.162**	**-5.121**	**-5.454**

4.2.6 EMU saldo

Het EMU-saldo is het saldo van inkomsten en uitgaven met derden (dus geen afschrijvingen, waardemutaties, etc.) van de de provincie Noord-Holland. In het BBV is voorgeschreven dat de provincies het EMU saldo opnemen in de begroting en de jaarstukken. Het EMU-saldo geeft een indicatie voor de ontwikkeling van de liquiditeits- en financiële positie (eigen vermogen en schulden).

	Omschrijving	Begroting 2020* x € 1.000	Begroting 2021 x € 1.000	Begroting 2022 x € 1.000	Begroting 2023 x € 1.000	Begroting 2024 x € 1.000
(0)	Exploitatiesaldo vóór toevoeging aan c.q. onttrekking uit reserves (zie BBV, artikel 17c)	-193.928	-86.868	-75.017	-25.642	16.952
(1)	Mutatie (im)materiële vaste activa	79.269	77.685	116.903	68.541	21.494
(2)	Mutatie voorzieningen	-446	-1.310	-1.272	-508	-167
(3)	Mutatie voorraden (incl. bouwgronden in exploitatie)	-	-	-	-	-
(4)	Verwachte boekwinst/verlies bij de verkoop van financiële vaste activa en (im)materiële vaste activa, alsmede de afwaardering van financiële vaste activa	-	-	-	-	-
(0-1+2-3-4)	**EMU saldo**	**-273.643**	**-165.863**	**-193.192**	**-94.691**	**-4.709**

* t/m Tweede begrotingswijziging 2020

4.3 Uiteenzetting financiële positie

4.3.1 Opbouw exploitatie

4.3.1.1 Opbouw exploitatie

De wijzigingen in deze begroting ten opzichte van de ontwerpbegroting zijn voornamelijk het gevolg van de verwerking van de kaderbrief 2021. Daarnaast vinden exogene en onvermijdelijke bijstellingen plaats. In het overzicht hieronder is een specificatie opgenomen van de opbouw van het begrotingssaldo 2021 en de meerjarenraming. De niet-begrotingsneutrale wijzigingen die nieuw zijn in deze begroting zijn onder de tabel toegelicht.

Opbouw begroting 2021 (bedragen x € 1.000)

OD		Begroot 2021	Begroot 2022	Begroot 2023	Begroot 2024
	Ontwerpbegroting 2021	**-**	**-**	**-**	**-33.701**
	Mutaties Kaderbrief 2021	-4.741	886	-1.899	-2.335
	Saldo meerjarenraming na verwerking kaderbrief 2021	**-4.741**	**886**	**-1.899**	**-36.036**
	Niet begrotingsneutrale mutaties in de begroting 2021				
1.1.1	Functioneren van Provinciale Staten faciliteren	133	133	43	188
1.1.3	Kwaliteit van beleid borgen	-42	0	0	0
1.3.3	Ondermijning tegengaan, weerbaarheid stimuleren	300	0	0	0
1.4.1	Bestuurshandelingen communiceren	-632	-632	-632	-32
2.1.3	Kwaliteit bodem en ondergrond verbeteren	199	99	-1	-1
2.1.5	VTH-taken uitvoeren en coördineren	0	0	0	1.000
2.1.6	Gezonde leefomgeving bevorderen	0	0	0	1.000
2.2.1	Bijdragen aan energietransitie	0	0	0	100
3.4.5	Grondbeleid uitvoeren t.b.v. provinciale doelen	-9	-9	-9	-9
3.5.2	Bijdragen aan versnelling woningbouwproductie	0	0	0	1.200
4.1.2	Mobiliteitsbeleid uitvoeren	0	0	0	995
4.2.1	Studies voor verbetering en aanleg infrastructuur	0	0	0	4.750
4.2.2	OV, wegen en kunstwerken verbeteren en aanleggen	-454	-379	-379	-379
4.3.2	OV, wegen en kunstwerken in stand houden	1.012	1.069	859	1.035
4.4.1	Netwerkmanagement en verkeerskundig beheer	2.007	2.527	2.666	3.086
5.2.2	Recreatiegebieden en recreatieve routes	-100	-56	0	0
5.3.2	Bijdragen aan regionale samenwerking t.a.v groen	0	0	0	4.000
7.1.2	Algemene uitkering provinciefonds beheren	-4.827	-6.626	-4.643	-2.637
7.1.4	Financieringsfunctie beheren	2	1	1	-132
7.1.7	Stelposten beheren	-9.639	0	0	0
7.1.8	Algemene reserve beheren	9.639	0	0	0
7.2.2	Bedrijfsvoering realiseren	-183	-183	-183	-183
7.2.3	Vennootschapsbelasting	-24	35	35	61
	Totaal	**-2.618**	**-4.021**	**-2.243**	**14.042**
	Begrotingssaldo	**-7.359**	**-3.135**	**-4.142**	**-21.994**

Toelichting niet-begrotingsneutrale wijzigingen

1.1.1 Functioneren van Provinciale Staten faciliteren

- Voor de werkgroep Jeugdparticipatie is een totaalbedrag van € 140.000,- toegevoegd aan de begroting verdeeld over de jaren 2020-2023.
- De nieuwe Verordening Rechtspositie voor politieke ambtsdragers is op 28 maart 2019 in werking getreden. Hierin wordt een scholingsvergoeding voor Statenleden en duo-commissieleden per benoemingsperiode na toetsing door de griffie aangeboden. Geraamd is € 90.000 voor 2021-2022 en € 180.000 voor 2024

- Het Presidium heeft in 2019 besloten dat er jaarlijks € 8.000 wordt begroot voor de Ribbius Peletier penning in het kader van 100 jaar vrouwenkiesrecht

1.1.3 Kwaliteit van beleid borgen
Het deel van de subsidie voor Amsterdam Smart City dat begroot stond in 2021 wordt al in 2020 verleend.

1.3.3 Ondermijning tegengaan, weerbaarheid stimuleren
Zoals in de tweede begrotingswijziging 2020 besloten wordt een deel van de uitgaven ten behoeve van de Agenda Weerbaar NH vanwege de Corona-crisis verschoven naar 2021

1.4.1 Bestuurshandelingen communiceren
Voor evenementensponsoring is dubbel budget beschikbaar gesteld, zowel structureel via de kaderbrief 2019 als incidenteel via het coalitieakkoord in de begroting 2020. Het budget kan met € 600.000 worden verlaagd. Voor externe communicatie is voor de realisatie van de doelen € 32.000 minder nodig.

2.1.3 Kwaliteit bodem en ondergrond verbeteren
Incidentele ophoging in verband met de sluiting van stortplaatsen

2.1.5 VTH-taken uitvoeren en coördineren
Intensivering handhaving natuur- en milieutaken en energiebesparing conform het coalitieakkoord

2.1.6 Gezonde leefomgeving bevorderen
Storting reserve Gezonde leefomgeving conform het coalitieakkoord

2.2.1 Bijdragen aan energietransitie
Klimaat-neutrale organisatie conform het coalitieakkoord

3.4.5 Grondbeleid uitvoeren t.b.v. provinciale doelen
Betreft geraamde opbrengsten

3.5.2 Bijdragen aan versnelling woningbouwproductie
Storting in de reserve woningbouw conform het coalitieakkoord

4.1.2 Mobiliteitsbeleid uitvoeren
- Er wordt € 500.000 gestort in de reserve uitvoeren mobiliteitsbeleid door derden voor de aanpak kust Zuid-Kennermerland conform het coalitieakkoord.
- €75.000 betreft de bijdrage aan het werkprogramma MRA-E laadinfra. De provincie voert samen met partners binnen de Metropool Regio Amsterdam (MRA) het programma MRA Elektrisch vervoer uit.
- € 420.000 betreft een administratieve correctie op de kaderbrief 2021.

4.2.1 Studies voor verbetering en aanleg infrastructuur
Storting van € 4,75 mln. in de reserve ontwikkeling provinciale infrastructuur voor de ondertunneling Broek in Waterland (€ 3,5 mln.) en bereikbaarheid Den Helder (€ 1,25) conform het coalitieakkoord.

4.2.2 OV, wegen en kunstwerken verbeteren en aanleggen
De benodigde capaciteitskosten voor de directie B&U zijn opnieuw geïnventariseerd en doorgerekend.

4.3.2 OV, wegen en kunstwerken in stand houden
De begrote onderhoudskosten worden verhoogd in verband met areaaluitbreiding.

4.4.1 Netwerkmanagement en verkeerskundig beheer
Er is € 1.4 miljoen noodzakelijk om blijvend aan de wettelijke veiligheidsrichtlijnen voor de tunnels te voldoen. Bij het variabel onderhoud (vaar)wegen verwachten wij een toename van € 0,5 miljoen als gevolg van hogere energielasten. De overige budgetten binnen het operationeel doel zijn opnieuw doorgerekend wat leidt tot een stijging van € 0,1 miljoen.

5.2.2 Recreatiegebieden en recreatieve routes
Begrote subsidies voor Wandelnet en Landelijk Fietsplatform zijn al in 2020 verleend.

5.3.2 Bijdragen aan regionale samenwerking t.a.v groen
Storting in de reserve Landschap conform het coalitieakkoord

7.1.2 Algemene uitkering provinciefonds beheren
Bijstelling van de algemene uitkering op basis van de Meicirculaire 2020.

7.1.4 Financieringsfunctie beheren
Actualisatie van het verwachte renteresulaat

7.1.7 Stelposten beheren
In de tweede begrotingswijziging 2020 wordt voorgesteld het daar ontstane negatieve saldo, dat voor een bedrag van 9,7 miljoen wordt onttrokken aan de algemene reserve, in 2021 weer terug te storten. Om dit onderdeel van de herijking goed in beeld te houden is hiervoor, conform de tweede begrotingswijziging 2020, een nader in te vullen stelpost opgenomen in de voorliggende begroting.

7.1.8 Algemene reserve beheren
n de tweede begrotingswijziging 2020 wordt voorgesteld het daar ontstane negatieve saldo, dat voor een bedrag van 9,7 miljoen wordt onttrokken aan de algemene reserve, in 2021 weer terug te storten. Om dit onderdeel van de herijking goed in beeld te houden is hiervoor, conform de tweede begrotingswijziging 2020, een nader in te vullen stelpost opgenomen in de voorliggende begroting.

7.2.2 Bedrijfsvoering realiseren
Betreft een correctie op de verwachte detacheringsopbrengsten

7.2.3 Vennootschapsbelasting
De provincie is VPB plichtig voor de deelname in PolanenPark CV.

4.3.1.2 Geprognotiseerde balans (bedragen x € 1 miljoen)

		31-12-2020	31-12-2021	31-12-2022	31-12-2023	31-12-2024
Activa						
	Immateriële activa	-	-	-	-	-
	Materiële activa (investeringen)	820.612	898.297	1.015.200	1.083.741	1.105.235
	Economisch nut	*143.848*	*144.935*	*144.373*	*150.005*	*154.337*
	Openbare ruimte met maatschappelijk nut	*676.764*	*753.362*	*870.827*	*933.736*	*950.898*
	Financiële vaste activa	211.614	226.768	244.472	234.175	234.964
	Kapitaalverstrekkingen	*159.010*	*174.799*	*192.588*	*193.377*	*194.166*
	Verstrekte langlopende leningen	*52.604*	*51.969*	*51.884*	*40.798*	*40.798*
	Vlottende activa					
	Voorraden	55	55	55	55	55
	Uitzettingen met een looptijd < 1 jaar	310.938	227.550	144.461	66.323	7.538
	Liquide middelen	550	580	450	400	300
	Overlopende activa	29.000	30.000	28.000	29.000	28.000
	Activa	1.372.769	1.383.250	1.432.638	1.413.694	1.376.092
Passiva						
	Algemene reserves	128.519	123.358	97.370	74.149	74.149
	Bestemmingsreserves	798.633	709.568	657.404	650.840	645.799
	Voorzieningen	20.326	19.016	17.744	17.236	17.069
	Vaste Schuld	-	-	-	33.963	112.352
	Netto-vlottende schulden	15.000	16.000	17.000	15.000	16.000
	Overlopende passiva	410.291	515.308	643.120	622.506	510.723
	Passiva	1.372.769	1.383.250	1.432.638	1.413.694	1.376.092

4.3.2 Arbeidskosten gerelateerde verplichtingen

Onderstaand overzicht geeft de verplichtingen die de provincie heeft ten aanzien van arbeidskosten die jaarlijks een beslag leggen op de begroting weer. Het gaat hier om verplichtingen die in een jaar ontstaan en in latere jaren tot uitbetaling komen, maar niet op de balans zijn opgenomen.

Jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen

	2021	2022	2023	2024
Vakantiedagen	-	-	-	-
Wachtgelden en aanvullende uitkeringen invaliditeit	-	-	-	-
Werkloosheidsuitkeringen				
* als gevolg van reorganisatie	€ 10.000	-	-	-
* overige werkloosheidsuitkeringen	€ 153.000	€ 32.000	-	-
Totaal	**€ 163.000**	**€ 32.000**	**€ 0**	**€ 0**

Toelichting

Vakantiegelden

Door de invoering van het individueel keuzebudget (voortkomend uit de cao) worden vakantiegelden in het lopende jaar volledig uitbetaald.

Wachtgelden en aanvullende uitkeringen invaliditeit

Het betreft hier de voormalige medewerkers die op dit moment nog via de personeel- en salarisadministratie maandelijks een uitkering ontvangen. De Statenleden zijn buiten beschouwing gelaten conform artikel 44, lid 3 van het BBV.

Werkloosheidsuitkeringen

Het betreft hier de voormalige medewerkers die op dit moment maandelijks een uitkering ontvangen van het UWV en/of Loyalis.

4.3.3 Investeringen

In de tabel 4.3.3 zijn de netto investeringen van de materiële vaste activa en de financiële vaste activa apart weergegeven. Omdat de provincie geen immateriële vaste activa heeft staan deze niet in dit overzicht. De opgenomen bedragen zijn het saldo van de bruto investeringen, de desinvesteringen en bijdragen van derden.

Overzicht van netto investeringen per programma (bedragen x € 1.000,-)

	Overzicht van netto investeringen per programma	2021	2022	2023	2024
Programma Lopende investeringen:					
	Materiële vaste activa				
	Investeringen met een economisch nut				
3	Gronden Wieringerrandmeer	-250	-	-2.250	-2.250
3	BBL Gronden	-200	-	-200	-200
3	Strategisch grondbeleid	-6.000	-7.722	-	-
5	Gronden NNN	8.000	9.000	10.000	10.000
3	Beheergrondbank Laag-Holland				
4	Steunpunten voor dagelijks beheer (vaar)wegen	2.700	1.500	1.300	-

	Investeringen in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut				
4	Investeringen provinciale infrastructuur (inclusief OV en Fiets)	43.890	79.880	46.390	10.130
4	Groenprojecten	518	518	518	518
4	DVM (intelligente verkeerslichten)	800	800	800	400
2	Vervangingsinvesteringen wegen	16.500	19.100	25.000	11.200
2	Vervangingsinvesteringen vaarwegen	18.300	24.100	7.400	14.600
2	Vervangingsinvesteringen kunstwerken	8.600	7.100	200	-
	Totaal Materiële vaste activa	**92.858**	**134.276**	**89.158**	**44.398**
	Financiële vaste activa				
2	Ontwikkelingsfonds Duurzame Energie B.V. (ODENH)	-	-	-	-
3	Participatiefonds deelnemingen Duurzame Energie	-	-	-	-
	Innovatiefonds Noord-Holland	-			
	Totaal financiële vaste activa	**-**	**-**	**-**	**-**
	Totaal netto investeringen	**92.858**	**134.276**	**89.158**	**44.398**

4.3.4 Activa

4.3.4.1 Staat van geactiveerde immateriële en materiële investeringen (art. 34, 35 een 52)

Omschrijving van de investeringen (bedragen x € 1.000)	Boekwaarde per 31-12-2020	Netto investeringen 2021	Desinvesteringen 2021	Afwaarderingen 2021	Afschrijving 2021	Boekwaarde per 31-12-2021
1. Immateriële activa						
Bijdragen aan activa in eigendom van derden	-	-	-	-	-	-
Totaal immateriële activa	-	-	-	-	-	-
2. materiële vaste activa						
A. Investeringen met een economisch nut	**143.848**	**10.700**	**6.450**	**-**	**3.163**	**144.935**
- Gronden en terreinen	71.373	8.000	6.450	-	-	72.923
- Bedrijfsgebouwen	72.475	2.700	-	-	3.163	72.012
B. Investeringen in openbare ruimte met een						
maatschappelijk nut	**676.764**	**88.608**	**-**	**-**	**12.010**	**753.362**
- Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	676.764	88.608	-	-	12.010	**753.362**
Totaal materiële vaste activa	**820.612**	**99.308**	**6.450**	**-**	**15.173**	**898.297**
Totaal geactiveerde investeringen	**820.612**	**99.308**	**6.450**	**-**	**15.173**	**898.297**

4.3.4.2 Staat van geactiveerde kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen van bijdragen aan activa in eigendom van derden (art. 36)

Tabel 4.3.4.2 geeft de ontwikkeling van de boekwaarde van de financiële vaste activa weer.

- De investering in deelnemingen in 2021 betreft een verwachte investering van €15 miljoen in het Participatiefonds Duurzame Economie en
- Een investering van €789.000 in Innovatiefonds Noord-Holland BV.

	Omschrijving van de investeringen (bedragen x € 1.000)	Boekwaarde per 31-12-2020	Investeringen in 2021	Desinvesteringen in 2021	Herwaardering in 2021	Afschrijvingen in 2021	Boekwaarde per 31-12-2021
A.	**Kapitaalverstrekkingen aan:**						
	- deelnemingen	159.009	15.789	-	-	-	174.798
B.	**Leningen aan:**						
	- openbare lichamen	33.200	-	-	-	-	33.200
	- deelnemingen	12.596	-	635	-	-	11.961
C.	**Overige langlopende leningen**	6.808	-	-	-	-	6.808
	Totaal financiële vaste activa	**211.613**	**15.789**	**635**	-	-	**226.767**

4.3.5 kapitaallasten

Tabel 4.3.5 geeft de totale kapitaallasten per onderdeel weer zoals ze voor de jaren 2021 tot en met 2024 op dit moment in de begroting staan geraamd.

Omschrijving	2021	2022	2023	2024
A. Capaciteitskosten				
Grond Houtplein	-	-	-	-
Renovatie Houtplein	1.643	1.643	1.643	1.643
Nieuwbouw Dreef	557	557	557	557
Totaal A	2.200	2.200	2.200	2.200
B. Directe kosten				
Parkeergarage Dreef	407	407	407	407
Aanleg van provinciale wegen	7.618	8.388	9.539	9.593
Projecten gedekt uit de reserve kapitaallasten wegen				
Vervangingsinvesteringen wegen PMO	2.721	2.963	3.303	4.267
Vervangingsinvesteringen Kunstwerken	283	315	780	817
DVM (intelligente verkeerslichten)	-	90	90	90
Steunpunten B&U	137	314	332	332
Stelpost Bereikbaarheid	200	740	1.242	1.754
Vervangingsinvesteringen vaarwegen PMO	1.024	1.373	1.842	2.188
Investeringen OV	95	95	534	867
Investeringen Groen (reserve kapitaallasten)	69	69	69	110

Kapitaallasten Havencomplexen		140	140	-	-
Archeologie opdrachten		279	279	279	279
	Totaal B	12.973	15.173	18.417	20.704
	Totaal A + B	**15.173**	**17.373**	**20.617**	**22.904**

4.3.6 Financiering

4.3.6.1 Overzicht van het renteresultaat

In tabel 4.3.6.1 is het renteresultaat opgenomen. Het renteresultaat bestaat uit het saldo van de ontvangen rente van de verstrekte langlopende leningen en de verwachte te betalen rente op het vreemd vermogen. Hiervan is naar verwachting sprake vanaf 2023. In tabel 4.4.1 van deze begroting is een overzicht opgenomen van de verstrekte langlopende leningen in 2021.

	Renteresultaat	**2020**	**2021**	**2022**	**2023**	**2024**
	De externe rentelasten over de korte en lange termijn					
A.	Financiering	-	-	-	286	1070
B.	De externe rentebaten	648	623	616	616	749
	Totaal door te rekenen externe rente	-648	-623	-616	-330	321
	De rente die aan de grondexploitatie moet worden					
C.	Doorberekend	-	-	-	-	-
	De rente van projectfinanciering die aan het					
	betreffende taakveld moeten worden toegerekend	-	-	-	-	-
	Saldo door te rekenen externe rente	-648	-623	-616	-330	321
D1.	Rente over eigen vermogen	-	-	-	-	-
D2.	Rente over voorzieningen	-	-	-	-	-
	De aan taakvelden (programma's inclusief overzicht					
	Overhead) toegerekende rente (renteomslag)	0	0	0	0	0
E.	De werkelijk aan taakvelden (programma's inclusief					
	overhead) toegerekende rente (renteomslag)	-	-	-	-	-
F.	Renteresultaat op het taakveld treasury	-648	-623	-616	-330	321

4.3.6.2 Staat van investeringen en financiering

Bedragen x € 1.000	Begin 2021	Vermeer-deringen 2021	Vermin-deringen 2021	Afschrijving-en 2021	Eind 2021
Activa					
Immateriële activa	-	-	-	-	-
Materiële activa (investeringen)	820.612	99.308	6.450	15.173	898.297
Economisch nut	*143.848*	*10.700*	*6.450*	*3.163*	*144.935*
Openbare ruimte met maatschappelijk nut	*676.764*	*88.608*	-	*12.010*	*753.362*
Financiële vaste activa	159.010	15.789	-	-	174.799
Deelnemingen	*159.010*	*15.789*	-	-	*174.799*
Bijdrage aan activa in eigendom van derden	-	-	-	-	
Verstrekte langlopende leningen	52.604	-	635	-	51.969
Activa	**1.032.226**	**115.097**	**7.085**	**15.173**	**1.125.065**
Passiva					
Algemene reserves	128.519	9.639	14.800	-	123.358
Bestemmingsreserves	798.633	196.562	285.627	-	709.568
Voorzieningen	20.326	783	2.093	-	19.016
Passiva	**947.478**	**206.984**	**302.520**	**-**	**851.942**
			mutatie		
			-188.375		
Tekort aan financieringsmiddelen	**-84.748**				**-273.123**

Bedragen x € 1.000	Begin 2022	Vermeerderingen 2022	Verminderingen 2022	Afschrijvingen 2022	Eind 2022
Activa					
Immateriële activa	-	-	-	-	-
Materiële activa (investeringen)	898.297	141.998	7.222	17.373	1.015.700
Economisch nut	*144.935*	*10.500*	*7.222*	*3.340*	*144.873*
Openbare ruimte met maatschappelijk nut	*753.362*	*131.498*	-	*14.033*	*870.827*
Financiële vaste activa	174.799	17.789	-	-	192.588
Deelnemingen	*174.799*	*17.789*	-	-	*192.588*
Bijdrage aan activa in eigendom van derden	-	-	-	-	-
Verstrekte langlopende leningen	51.969	-	85	-	51.844

	Activa	1.125.065	159.787	7.307	17.373	1.260.132
Passiva						
Algemene reserves		123.358	-	25.988	-	97.370
Bestemmingsreserves		709.568	188.032	240.196	-	657.404
Voorzieningen		19.016	783	2.055	-	17.744
	Passiva	851.942	188.815	268.239	-	772.518
				mutatie		
				-214.491		
Tekort aan financieringsmiddelen		**-273.123**				**-487.614**

Bedragen x € 1.000	**Begin 2023**	**Vermeerderingen 2023**	**Verminderingen 2023**	**Afschrijvingen 2023**	**Eind 2023**
Activa					
Immateriële activa	-	-	-	-	-
Materiële activa (investeringen)	1.015.200	91.608	2.450	20.617	1.083.741
Economisch nut	*144.373*	*11.300*	*2.450*	*3.218*	*150.005*
Openbare ruimte met maatschappelijk nut	*870.827*	*80.308*	-	*17.399*	*933.736*
Financiële vaste activa	192.588	789	-	-	193.377
Deelnemingen	*192.588*	*789*	-	-	*193.377*
Bijdrage aan activa in eigendom van derden	-	-	-	-	-
Verstrekte langlopende leningen	51.884	-	11.086	-	40.798
Activa	1.259.672	92.397	13.536	20.617	1.317.916
Passiva					
Algemene reserves	97.370	-	23.221	-	74.149
Bestemmingsreserves	657.404	180.917	187.481	-	650.840
Voorzieningen	17.744	783	1.291	-	17.236
Vreemd vermogen	-	33.963	-	-	33.963
Passiva	772.518	215.663	211.993	-	776.188
			mutatie		
			-54.574		
Tekort aan financieringsmiddelen	**-487.154**				**-541.728**

Bedragen x € 1.000		Begin 2024	Vermeerderingen 2024	Verminderingen 2024	Afschrijvingen 2024	Eind 2024
Activa						
	Immateriële activa	-	-	-	-	-
	Materiële activa (investeringen)	1.083.741	46.848	2.450	22.904	1.105.235
	Economisch nut	*150.005*	*10.000*	*2.450*	*3.218*	*154.337*
	Openbare ruimte met maatschappelijk nut	*933.736*	*36.848*	-	*19.686*	*950.898*
	Financiële vaste activa	193.377	789	-	-	194.166
	Deelnemingen	*193.377*	*789*	-	-	*194.166*
	Bijdrage aan activa in eigendom van derden	-	-	-	-	-
	Verstrekte langlopende leningen	40.798	-			40.798
	Activa	1.317.916	47.637	2.450	22.904	1.340.199
Passiva						
	Algemene reserves	74.149	-	-	-	74.149
	Bestemmingsreserves	650.840	142.032	147.073	-	645.799
	Voorzieningen	17.236	783	950	-	17.069
	Vreemd Vermogen	33.963	78.389	-		112.352
	Passiva	776.188	221.204	148.023	-	849.369
				mutatie		
				50.898		
	Tekort aan financieringsmiddelen	**-541.728**				**-490.830**

4.3.7 Stand en mutaties van reserves

4.3.7.1 Staat van het verloop van de reserves (art. 54)

2021

OD	Reserve (bedragen x € 1.000)	Beginsaldo	Storting	Storting reserve kapitaal-lasten	Over-heveling vanuit andere reserve	Onttrekking ten behoeve van de exploitatie	Onttrekking ten behoeve van investerin-gen	Over-heveling naar andere reserve	Vrijval	Eindsaldo
	Algemene reserves									
7.1.8	Algemene reserve	128.519	9.639	-	-	-14.800	-	-	-	123.358
	Totaal algemene reserves	**128.519**	**9.639**	-	-	**-14.800**	-	-	-	**123.358**
	Programma 1 Openbaar bestuur									
1.4.2	Cofinanciering Europese projecten	4.579	-	-	-	-	-	-	-1.604	2.975
										-
	Programma 2 Klimaat en Milieu									-
2.1.3	Reserve Bodemsanering	25.176	320	-	-	-5.169	-	-	-	20.327
2.2.1	Rerserve Energietransitie	19.240	10.200	-	-	-6.484	-	-	-	22.956
2.2.2	Reserve Circulaire economie	314	350	-	-	-473	-	-	-	191
2.2.3	Reserve Verduurzaming Bestaande Woningvoorraad	493	-	-	-	-375	-	-	-	118
2.1.6	Reserve Gezonde Leefomgeving	300	3.300	-	-	-3.400	-	-	-	200
										-
	Programma 3 Ruimte en Water									-
3.1.2	Reserve Meekoppelkansen bij Dijkversterkingen en Kustontwikkeling	25.894	100	-	-	-1.700	-	-	-1.390	22.904
3.2.1	Reserve Waterrecreatie	1	1.562	-	-	-1.562	-	-	-	1
3.4.1	Reserve OV Knooppunten	12.437	5.000	-	-	-5.530	-	-	-	11.907
3.4.3	Reserve Ontwikkeling Havencomplexen	8.654	-	-	-	-	-	-	-3.929	4.725
3.4.4	Reserve Ruimtelijke Ontwikkeling	343	-	-	-	-	-	-	-342	1
3.5.1	Reserve Woonbeleid	4.808	-	-	-	-1.100	-	-	-	3.708

3.5.2	Reserve Woningbouw	7.592	1.200	-	-	-1.145	-	-	-	7.647
3.1.3	Reserve Klimaatadaptatie	1.070	1.000	-	-	-1.600	-	-	-	470
										-
	Programma 4 Bereikbaarheid									-
4.1.1	Reserve Mobiliteitsbeleid	3.110	205	-	2.500	-1.100	-	-	-174	4.541
4.1.2	Reserve Uitvoeren van Mobiliteitsbeleid door Derden	103.146	23.746	-	-	-60.911	-	-	-3.946	62.035
4.2.1	Reserve Ontwikkelen Profinciale Infrastructuur	194.282	19.824	-	-	-4.438	-	-	-1.763	207.905
4.3.2	Reserve Investeringen Kunstwerken	12.307	14.268	-	750	-21.100	-	-	-1.400	4.825
4.3.2	Reserve Groot Onderhoud Wegen	9.009	1.800	-	-	-	-1.300	-	-	9.509
4.3.3	Reserve Groot Onderhoud Vaarwegen	2.775	6.000	-	-	-2.963	-	-750	-866	4.196
4.4.2	Reserve Innovatieprojecten Mobiliteit	5.868	352	-	-	-5.170	-	-	-	1.050
4.5.1	Reserve Openbaar Vervoer Projecten	17.088	52.484	-	-	-59.114	-	-2.500		7.958
										-
	Programma 5 Groen									-
5.1.1	Reserve Groen	69.849	29.095	-	-	-39.322	-	-	-	59.622
5.1.2	Reserve Groene Uitweg	23.471	107	-	-	-4.920	-	-	-	18.658
5.1.3	Reserve Oostelijke Vechtplassen	15.537	2.058	-	-	-8.853	-	-	-	8.742
5.2.1	Reserve Uittreding Goois Natuurreservaat	6.501	-	-	-	-	-	-	-	6.501
5.3.3	Reserve Cofinanciering Waddenzee	6.437	3.120	-	-	-2.765	-	-	-	6.792
5.3.2	Reserve Landschap	300	2.500	-	-	-2.800	-	-	-	-
										-
	Programma 6 Economie, Cultuur en Welzijn									-
6.5.1	Reserve Herstructurering Bedrijventerreinen	4.107	2.500	-	-	-2.525	-	-	-3.479	603
6.5.2	Reserve MKB Innovatie-instrumenten	3.901	3.750	-	-	-4.082	-	-	-	3.569
6.5.4	Reserve Duurzame Landbouw	-	-	-	-	-	-	-	-	-
6.5.5	Reserve Europese Landbouwprojecten	572	-	-	-	-300	-	-	-	272
6.4.1	Reserve Monumenten (Mr. F.J. Kranenburgfonds)	3.463	5.751	-	-	-6.185	-	-	-	3.029
6.4.2	Reserve SvA/NHW Werelderfgoed	4.067	-	-	-	-1.400	-	-	-	2.667
										-
	Programma 7 Financien en Bedrijfsvoering									-
7.2.1	Reserve Bedrijfsvoering	4.002	1.420	-	-	-1.170	-	-	-	4.252
7.2.5	Reserve GO-gelden	2.288	-	-	-	-500	-	-	-	1.788

7.2.4	Reserve Huisvesting	13.701	-	-	-	-782	-	-	-	12.919
										-
	Reserves ter dekking van kapitaallasten									-
3.4.3	Reserve Dekking kap.lasten invest.Haven (Progr. 3)	280	-	-	-	-140	-	-	-	140
4.2.1	Reserve Kapitaallasten Wegen (Progr. 4)	115.063	-	-	-	-2.661	-	-	-	112.402
4.2.1	Reserve Kapitaallasten OV (Progr. 4)	36.444	-	-	-	-95	-	-	-	36.349
4.3.2	Reserve Kapitaallasten investeringen kunstwerken (Progr. 4)	26.406	-	1.300	-	-283	-	-	-	27.423
4.3.3	Reserve Kapitaallasten Vaarwegen (Progr. 4)	200	-	-	-	-	-	-	-	200
5.1.1	Reserve Kapitaallasten Groen (Progr. 5)	3.559	-	-	-	-67	-	-	-	3.492
	Totaal Bestemmingsreserves	**798.633**	**192.012**	**1.300**	**3.250**	**-262.184**	**-1.300**	**-3.250**	**-18.893**	**709.568**
	Totaal Reserves	**927.152**	**201.651**	**1.300**	**3.250**	**-276.984**	**-1.300**	**-3.250**	**-18.893**	**832.926**

2022

OD	Reserve (bedragen x € 1.000)	Beginsaldo	Storting	Storting reserve kapitaal-lasten	Over-heveling vanuit andere reserve	Onttrekking ten behoeve van de exploitatie	Onttrekking ten behoeve van investerin-gen	Over-heveling naar andere reserve	Vrijval	Eindsaldo
	Algemene reserves									
7.1.8	Algemene reserve	123.358	-	-	-	-25.988	-	-	-	97.370
	Totaal algemene reserves	**123.358**	-	-	-	**-25.988**	-	-	-	**97.370**
	Programma 1 Openbaar bestuur									
1.4.2	Cofinanciering Europese projecten	2.975	2.000	-	-	-	-	-	-998	3.977
	Programma 2 Klimaat en Milieu									
2.1.3	Reserve Bodemsanering	20.327	320	-	-	-6.477	-	-	-	14.170
2.2.1	Rerserve Energietransitie	22.956	10.100	-	-	-500	-	-	-	32.556

2.2.2	Reserve Circulaire economie	191	350	-	-	-473	-	-	-	68
2.2.3	Reserve Verduurzaming Bestaande Woningvoorraad	118	-	-	-	-	-	-	-	118
2.1.6	Reserve Gezonde Leefomgeving	200	3.300	-	-	-3.400	-	-	-	100
	Programma 3 Ruimte en Water									
3.1.2	Reserve Meekoppelkansen bij Dijkversterkingen en Kustontwikkeling	22.904	50	-	-	-75	-	-	-	22.879
3.2.1	Reserve Waterrecreatie	1	1.562	-	-	-1.562	-	-	-	1
3.4.1	Reserve OV Knooppunten	11.907	5.000	-	-	-5.680	-	-	-	11.227
3.4.3	Reserve Ontwikkeling Havencomplexen	4.725	-	-	-	-	-	-	-	4.725
3.4.4	Reserve Ruimtelijke Ontwikkeling	1	-	-	-	-	-	-	-	1
3.5.1	Reserve Woonbeleid	3.708	-	-	-	-700	-	-	-	3.008
3.5.2	Reserve Woningbouw	7.647	1.200	-	-	-1.145	-	-	-	7.702
3.1.3	Reserve Klimaatadaptatie	470	1.500	-	-	-1.600	-	-	-	370
	Programma 4 Bereikbaarheid									
4.1.1	Reserve Mobiliteitsbeleid	4.541	205	-	-	-1.075	-	-	-	3.671
4.1.2	Reserve Uitvoeren van Mobiliteitsbeleid door Derden	62.035	11.133	-	-	-47.919	-	-	-230	25.019
4.2.1	Reserve Ontwikkelen Profinciale Infrastructuur	207.905	20.834	-	-	-4.383	-	-	-	224.356
4.3.2	Reserve Investeringen Kunstwerken	4.825	12.782	-	3.575	-19.522	-	-	-1.400	260
4.3.2	Reserve Groot Onderhoud Wegen	9.509	1.000	-	-	-	-800	-	-	9.709
4.3.3	Reserve Groot Onderhoud Vaarwegen	4.196	6.000	-	-	-2.983	-	-3.575	-1.251	2.387
4.4.2	Reserve Innovatieprojecten Mobiliteit	1.050	442	-	-	-916	-	-	-	576
4.5.1	Reserve Openbaar Vervoer Projecten	7.958	53.218	-	-	-55.985	-	-	-	5.191
	Programma 5 Groen									
5.1.1	Reserve Groen	59.622	27.275	-	-	-45.760	-	-2.000	-	39.137
5.1.2	Reserve Groene Uitweg	18.658	107	-	-	-205	-	-	-	18.560
5.1.3	Reserve Oostelijke Vechtplassen	8.742	2.058	-	2.000	-6.214	-	-	-	6.586
5.2.1	Reserve Uittreding Goois natuurreservaat	6.501	-	-	-	-	-	-	-	6.501
5.3.3	Reserve Cofinanciering Waddenzee	6.792	5.000	-	-	-2.923	-	-	-	8.869
5.3.2	Reserve Landschap	-	3.500	-	-	-3.500	-	-	-	-

	Programma 6 **Economie, Cultuur en Welzijn**									
6.5.1	Reserve Herstructurering Bedrijventerreinen	603	2.500	-	-	-2.525	-	-	-	578
6.5.2	Reserve MKB Innovatie-instrumenten	3.569	3.750	-	-	-4.081	-	-	-	3.238
6.5.4	Reserve Duurzame Landbouw	-	-	-	-	-	-	-	-	-
6.5.5	Reserve Europese Landbouwprojecten	272	-	-	-	-	-	-	-	272
6.4.1	Reserve Monumenten (Mr. F.J. Kranenburgfonds)	3.029	5.051	-	-	-3.460	-	-	-	4.620
6.4.2	Reserve SvA/NHW Werelderfgoed	2.667	-	-	-	-	-	-	-	2.667
	Programma 7 **Financien en Bedrijfsvoering**									
7.2.1	Reserve Bedrijfsvoering	4.252	1.420	-	-	-1.217	-	-	-	4.455
7.2.5	Reserve GO-gelden	1.788	-	-	-	-1.500	-	-	-	288
7.2.4	Reserve Huisvesting	12.919	-	-	-	-782	-	-	-	12.137
	Reserves ter dekking van kapitaallasten									
3.4.3	Reserve Dekking kap.lasten invest.Haven (Progr. 3)	140	-	-	-	-140	-	-	-	-
4.2.1	Reserve Kapitaallasten Wegen (Progr. 4)	112.402	-	-	-	-2.754	-	-	-	109.648
4.2.1	Reserve Kapitaallasten OV (Progr. 4)	36.349	-	-	-	-95	-	-	-	36.254
4.3.2	Reserve Kapitaallasten investeringen kunstwerken (Progr. 4)	27.423	-	800	-	-315	-	-	-	27.908
4.3.3	Reserve Kapitaallasten Vaarwegen (Progr. 4)	200	-	-	-	-9	-	-	-	191
5.1.1	Reserve Kapitaallasten Groen (Progr. 5)	3.492	-	-	-	-67	-	-	-	3.425
	Totaal Bestemmingsreserves	**709.568**	**181.657**	**800**	**5.575**	**-229.942**	**-800**	**-5.575**	**-3.879**	**657.404**
	Totaal Reserves	**832.926**	**181.657**	**800**	**5.575**	**-255.930**	**-800**	**-5.575**	**-3.879**	**754.774**

2023

OD	Reserve (bedragen x € 1.000)	Beginsaldo	Storting	Storting reserve kapitaal-lasten	Over-heveling vanuit andere reserve	Onttrekking ten behoeve van de exploitatie	Onttrekking ten behoeve van investerin-gen	Over-heveling naar andere reserve	Vrijval	Eindsaldo
	Algemene reserves									
7.1.8	Algemene reserve	97.370	-	-	-	-23.221	-	-	-	74.149
	Totaal algemene reserves	**97.370**	**-**	**-**	**-**	**-23.221**	**-**	**-**	**-**	**74.149**
	Programma 1 Openbaar bestuur									
1.4.2	Cofinanciering Europese projecten	3.977	2.000	-	-	-	-	-	-196	5.781
	Programma 2 Klimaat en Milieu									-
2.1.3	Reserve Bodemsanering	14.170	320	-	-	-2.670	-	-	-	11.820
2.2.1	Rerserve Energietransitie	32.556	10.100	-	-	-500	-	-	-	42.156
2.2.2	Reserve Circulaire economie	68	350	-	-	-418	-	-	-	-
2.2.3	Reserve Verduurzaming Bestaande Woningvoorraad	118	-	-	-	-	-	-	-	118
2.1.6	Reserve Gezonde Leefomgeving	100	3.300	-	-	-3.400	-	-	-	-
										-
	Programma 3 Ruimte en Water									-
3.1.2	Reserve Meekoppelkansen bij Dijkversterkingen en Kustontwikkeling	22.879	-	-	-	-75	-	-	-	22.804
3.2.1	Reserve Waterrecreatie	1	1.562	-	-	-1.562	-	-	-	1
3.4.1	Reserve OV Knooppunten	11.227	5.000	-	-	-3.680	-	-	-	12.547
3.4.3	Reserve Ontwikkeling Havencomplexen	4.725	-	-	-	-	-	-	-	4.725
3.4.4	Reserve Ruimtelijke Ontwikkeling	1	-	-	-	-	-	-	-	1
3.5.1	Reserve Woonbeleid	3.008	-	-	-	-700	-	-	-	2.308
3.5.2	Reserve Woningbouw	7.702	1.200	-	-	-1.145	-	-	-	7.757
3.1.3	Reserve Klimaatadaptatie	370	1.500	-	-	-1.500	-	-	-	370
										-
	Programma 4 Bereikbaarheid									-

4.1.1	Reserve Mobiliteitsbeleid	3.671	205	-	-	-925	-	-	-	2.951
4.1.2	Reserve Uitvoeren van Mobiliteitsbeleid door Derden	25.019	8.935	-	-	-11.695	-	-	-230	22.029
4.2.1	Reserve Ontwikkelen Profinciale Infrastructuur	224.356	19.874	-	-	-3.335	-	-	-	240.895
4.3.2	Reserve Investeringen Kunstwerken	260	16.167	-	1.500	-16.425	-	-	-1.400	102
4.3.2	Reserve Groot Onderhoud Wegen	9.709	1.200	-	-	-	-600	-	-	10.309
4.3.3	Reserve Groot Onderhoud Vaarwegen	2.387	6.000	-	-	-3.108	-	-1.500	-1.710	2.069
4.4.2	Reserve Innovatieprojecten Mobiliteit	576	47	-	-	-62	-	-	-	561
4.5.1	Reserve Openbaar Vervoer Projecten	5.191	53.966	-	-	-56.433	-	-	-	2.724
										-
	Programma 5 Groen									-
5.1.1	Reserve Groen	39.137	25.205	-	-	-42.849	-	-4.000	-	17.493
5.1.2	Reserve Groene Uitweg	18.560	107	-	-	-137	-	-	-	18.530
5.1.3	Reserve Oostelijke Vechtplassen	6.586	2.058	-	4.000	-6.214	-	-	-	6.430
5.2.1	Reserve Uittreding Goois natuurreservaat	6.501	-	-	-	-	-	-	-	6.501
5.3.3	Reserve Cofinanciering Waddenzee	8.869	2.000	-	-	-4.045	-	-	-	6.824
5.3.2	Reserve Landschap	-	4.000	-	-	-4.000	-	-	-	-
										-
	Programma 6 Economie, Cultuur en Welzijn									-
6.5.1	Reserve Herstructurering Bedrijventerreinen	578	2.500	-	-	-2.525	-	-	-	553
6.5.2	Reserve MKB Innovatie-instrumenten	3.238	750	-	-	-165	-	-	-	3.823
6.5.4	Reserve Duurzame Landbouw	-	-	-	-	-	-	-	-	-
6.5.5	Reserve Europese Landbouwprojecten	272	-	-	-	-	-	-	-	272
6.4.1	Reserve Monumenten (Mr. F.J. Kranenburgfonds)	4.620	5.051	-	-	-3.460	-	-	-	6.211
6.4.2	Reserve SvA/NHW Werelderfgoed	2.667	-	-	-	-	-	-	-	2.667
										-
	Programma 7 Financien en Bedrijfsvoering									-
7.2.1	Reserve Bedrijfsvoering	4.455	1.420	-	-	-1.408	-	-	-	4.467
7.2.5	Reserve GO-gelden	288	-	-	-	-288	-	-	-	-
7.2.4	Reserve Huisvesting	12.137	-	-	-	-819	-	-	-	11.318
										-
	Reserves ter dekking van kapitaallasten									-
3.4.3	Reserve Dekking kap.lasten invest.Haven (Progr. 3)	-	-	-	-	-	-	-	-	-

4.2.1	Reserve Kapitaallasten Wegen (Progr. 4)	109.648	-	-	-	-2.912	-	-	-	106.736
4.2.1	Reserve Kapitaallasten OV (Progr. 4)	36.254	-	-	-	-534	-	-	-	35.720
4.3.2	Reserve Kapitaallasten investeringen kunstwerken (Progr. 4)	27.908	-	600	-	-780	-	-	-	27.728
4.3.3	Reserve Kapitaallasten Vaarwegen (Progr. 4)	191	-	-	-	-9	-	-	-	182
5.1.1	Reserve Kapitaallasten Groen (Progr. 5)	3.425	-	-	-	-67	-	-	-	3.358
	Totaal Bestemmingsreserves	**657.404**	**174.817**	**600**	**5.500**	**-177.845**	**-600**	**-5.500**	**-3.536**	**650.840**
	Totaal Reserves	**754.774**	**174.817**	**600**	**5.500**	**-201.065**	**-600**	**-5.500**	**-3.536**	**724.989**

2024

OD	Reserve (bedragen x € 1.000)	Beginsaldo	Storting	Storting reserve kapitaal-lasten	Over-heveling vanuit andere reserve	Onttrekking ten behoeve van de exploitatie	Onttrekking ten behoeve van investerin-gen	Over-heveling naar andere reserve	Vrijval	Eindsaldo
	Algemene reserves									
7.1.8	Algemene reserve	74.149	-	-	-	-	-	-	-	74.149
	Totaal algemene reserves	**74.149**	-	-	-	-	-	-	-	**74.149**
	Programma 1 Openbaar bestuur									
1.4.2	Cofinanciering Europese projecten	5.781	-	-	-	-	-	-	-	5.781
	Programma 2 Klimaat en Milieu									
2.1.3	Reserve Bodemsanering	11.820	320	-	-	-1.525	-	-	-	10.615
2.2.1	Rerserve Energietransitie	42.156	100	-	-	-	-	-	-	42.256
2.2.2	Reserve Circulaire economie	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2.2.3	Reserve Verduurzaming Bestaande Woningvoorraad	118	-	-	-	-	-	-	-	118
2.1.6	Reserve Gezonde Leefomgeving	-	1.000	-	-	-	-	-	-	1.000

	Programma 3 Ruimte en Water									
3.1.2	Reserve Meekoppelkansen bij Dijkversterkingen en Kustontwikkeling	22.804	-	-	-	-	-	-	-	22.804
3.2.1	Reserve Waterrecreatie	1	1.562	-	-	-1.562	-	-	-	1
3.4.1	Reserve OV Knooppunten	12.547	-	-	-	-	-	-	-	12.547
3.4.3	Reserve Ontwikkeling Havencomplexen	4.725	-	-	-	-	-	-	-	4.725
3.4.4	Reserve Ruimtelijke Ontwikkeling	1	-	-	-	-	-	-	-	1
3.5.1	Reserve Woonbeleid	2.308	-	-	-	-	-	-	-	2.308
3.5.2	Reserve Woningbouw	7.757	1.200	-	-	-	-	-	-	8.957
3.1.3	Reserve Klimaatadaptatie	370	-	-	-	-	-	-	-	370
	Programma 4 Bereikbaarheid									
4.1.1	Reserve Mobiliteitsbeleid	2.951	205	-	-	-405	-	-	-	2.751
4.1.2	Reserve Uitvoeren van Mobiliteitsbeleid door Derden	22.029	10.511	-	-	-9.375	-	-	-230	22.935
4.2.1	Reserve Ontwikkelen Profinciale Infrastructuur	240.895	19.374	-	-	-1.250	-	-	-	259.019
4.3.2	Reserve Investeringen Kunstwerken	102	11.372	-	1.300	-11.336	-	-	-1.400	38
4.3.2	Reserve Groot Onderhoud Wegen	10.309	-	-	-	-	-	-	-	10.309
4.3.3	Reserve Groot Onderhoud Vaarwegen	2.069	6.000	-	-	-3.055	-	-1.300	-1.843	1.871
4.4.2	Reserve Innovatieprojecten Mobiliteit	561	-	-	-	-	-	-	-	561
4.5.1	Reserve Openbaar Vervoer Projecten	2.724	54.893	-	-	-57.076	-	-	-	541
	Programma 5 Groen									
5.1.1	Reserve Groen	17.493	18.205	-	-	-31.604	-	-4.000	-	94
5.1.2	Reserve Groene Uitweg	18.530	107	-	-	-137	-	-	-	18.500
5.1.3	Reserve Oostelijke Vechtplassen	6.430	2.058	-	4.000	-6.214	-	-	-	6.274
5.2.1	Reserve Uittreding Goois natuurreservaat	6.501	-	-	-	-	-	-	-	6.501
5.3.3	Reserve Cofinanciering Waddenzee	6.824	854	-	-	-3.712	-	-	-	3.966
5.3.2	Reserve Landschap	-	4.000	-	-	-	-	-	-	4.000
	Programma 6 Economie, Cultuur en Welzijn									
6.5.1	Reserve Herstructurering Bedrijventerreinen	553	-	-	-	-	-	-	-	553
6.5.2	Reserve MKB Innovatie-instrumenten	3.823	-	-	-	-165	-	-	-	3.658
6.5.4	Reserve Duurzame Landbouw	-	-	-	-	-	-	-	-	-

6.5.5	Reserve Europese Landbouwprojecten	272	-	-	-	-	-	-	-	272
6.4.1	Reserve Monumenten (Mr. F.J. Kranenburgfonds)	6.211	3.551	-	-	-3.985	-	-	-	5.777
6.4.2	Reserve SvA/NHW Werelderfgoed	2.667	-	-	-	-	-	-	-	2.667
	Programma 7 **Financien en Bedrijfsvoering**									
7.2.1	Reserve Bedrijfsvoering	4.467	1.420	-	-	-1.445	-	-	-	4.442
7.2.5	Reserve GO-gelden	-	-	-	-	-	-	-	-	-
7.2.4	Reserve Huisvesting	11.318	-	-	-	-782	-	-	-	10.536
	Reserves ter dekking van kapitaallasten									
3.4.3	Reserve Dekking kap.lasten invest.Haven (Progr. 3)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
4.2.1	Reserve Kapitaallasten Wegen (Progr. 4)	106.736	-	-	-	-2.912	-	-	-	103.824
4.2.1	Reserve Kapitaallasten OV (Progr. 4)	35.720	-	-	-	-867	-	-	-	34.853
4.3.2	Reserve Kapitaallasten investeringen kunstwerken (Progr. 4)	27.728	-	-	-	-817	-	-	-	26.911
4.3.3	Reserve Kapitaallasten Vaarwegen (Progr. 4)	182	-	-	-	-9	-	-	-	173
5.1.1	Reserve Kapitaallasten Groen (Progr. 5)	3.358	-	-	-	-67	-	-	-	3.291
	Totaal Bestemmingsreserves	**650.840**	**136.732**	**-**	**5.300**	**-138.300**	**-**	**-5.300**	**-3.473**	**645.799**
	Totaal Reserves	**724.989**	**136.732**	**-**	**5.300**	**-138.300**	**-**	**-5.300**	**-3.473**	**719.948**

4.3.7.2 Toelichting op de reserves

	Reserve Investeringen Kunstwerken
Functie	Doelgerichte bestemmingsreserve
Doel	Realiseren van investeringen in kunstwerken.
Instellingsbesluit	Derde begrotingswijziging 2019
Programma	4 Bereikbaarheid
Looptijd	Onbepaald

	Reserve Landschap
Functie	Budgetgerichte bestemmingsreserve
Doel	Investeren in groene ruimte voor rust en ontspanning in onze dichtbevolkte provincie.
Instellingsbesluit	Begroting 2020
Programma	5 Groen
Looptijd	Onbepaald

	Reserve Gezonde leefomgeving
Functie	Doelgerichte bestemmingsreserve
Doel	Om de ambities op het gebied van de leefbaarheid waar te kunnen maken, wordt een programma 'Gezonde Leefomgeving' opgezet. Hierbij wordt onder andere ingezet op meer structureel onderzoek naar gezondheid en het monitoren van de omgevingskwaliteit (o.a. lucht, geluid, geur). Ook onderwerpen als de sanering van asbestdaken en het terugdringen van geluidsoverlast door provinciale wegen vallen hieronder. Dit zal worden aangevuld met extra activiteiten op het vlak van toezicht en handhaving bij de majeure risicobedrijven waarvoor de provincie bevoegd gezag is.
Instellingsbesluit	Begroting 2020
Programma	2 Klimaat en Milieu
Looptijd	t/m 2023

	Reserve Klimaatadaptie
Functie	Budgetgerichte bestemmingsreserve
Doel	-Vormgeven eigen klimaatadaptatiebeleid en eigen klimaatadaptatieprojecten, opstellen integraal waterplan, cofinancieren aanvullend klimaatonderzoek, verbinden met andere provinciale opgaven (bv.: biodiversiteit, KRW,OV-knooppunten, etc.), - Cofinanciering Deltaprogramma's. Conform afspraken die zijn vastgelegd in het landelijke bestuursakkoord Klimaatadaptatie (projecten wateroverlast, droogte, hittestress, overstromingen en meekoppelkansen), - Cofinanciering klimaatadaptatieprojecten van derden (o.a. waterschappen, gemeenten, belangenorganisaties, bedrijven). - Cofinanciering van digitaal beter beschikbaar maken klimaatgegevens voor inwoners en bedrijven (o.a. overstromings-wateroverlast gegevens).
Instellingsbesluit	Begroting 2020
Programma	3 Ruimte en Water
Looptijd	t/m 2024

	Reserve Kapitaallasten Investeringen Havencomplexen
Functie	Budgetgerichte bestemmingsreserve
Doel	Deze reserve heeft als doel kapitaallasten van investeringen in havencomplexen binnen programma Ruimte te dekken. Per 1 januari 2017 is de wet- en regelgeving BBV gewijzigd, waardoor investeringen in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut niet meer in één keer ten laste van een reserve worden gebracht, maar geactiveerd moeten worden. Daartoe zijn diverse reserves ter dekking van de kapitaallasten ingesteld. In de notitie Materiële vaste activa (december 2017) van de commissie BBV is hierover opgenomen dat het saldo van de bestemmingsreserve kapitaallasten gelijk moet zijn aan de boekwaarde van de desbetreffende activa. Vanuit deze reserve worden jaarlijks de kapitaallasten van de investering gedekt.
Instellingsbesluit	Laatste Begrotingswijziging 2018
Programma	3 Ruimte en Water
Looptijd	De reserve wordt ingesteld bij de laatste begrotingswijziging 2018. De looptijd is gelet op het BBV gekoppeld aan de duur van de afschrijving.

	Reserve Oostelijke Vechtplassen
Functie	Doelgerichte bestemmingsreserve
Doel	De reserve heeft als doel de toekomstige uitgaven voortvloeiend uit het Gebiedsakkoord Oostelijke Vechtplassen te kunnen dekken. In december 2017 wordt het Gebiedsakkoord Oostelijke Vechtplassen getekend. Hierin participeren naast Provincie Noord-Holland ook andere overheden, ondernemers, watersportverbond, bewonersverenigingen, recreantenverenigingen en natuur- en milieuorganisaties. Het gebiedsakkoord geeft invulling aan verschillende beleidsopgaven: Natuur (Natuurnetwerk Nederland (NNN) en Natura 2000), Waterkwaliteitsverbetering (Kaderrichtlijn Water (KRW)), Visie Waterrecreatie en Recreatieve verbindingen.
Instellingsbesluit	Begroting 2018
Programma	7 Financiën en Bedrijfsvoering
Looptijd	De afronding van de, in het Gebiedsakkoord Oostelijke Vechtplassen, genoemde opgaven is vooralsnog voorzien in 2027.

	Reserve Bodemsanering
Functie	Budgetgerichte bestemmingsreserve
Doel	De reserve heeft als doel toekomstige bodemsaneringskosten te dekken op basis van afspraken opgenomen in het landelijke bodemconvenant 2016-2020. Dit convenant beschrijft de bodemdoelen die de provincie Noord-Holland zal realiseren en de Decentralisatie Uitkering Bodem (DUB) die het Rijk hiervoor beschikbaar stelt.
Instellingsbesluit	Zomernota 2017
Programma	2 Klimaat en Milieu
Looptijd	Onbepaald

	Reserve Groen
Functie	Budgetgerichte bestemmingsreserve
Doel	De reserve heeft als doel het realiseren van het in het hoofdstuk 'Beschermen' vastgelegde beleid van de Agenda Groen (vastgesteld door Provinciale Staten d.d. 11 maart 2013) met betrekking tot het Natuurnetwerk Nederland (NNN), Natura2000 en Programmatische Aanpak Stikstof (PAS), verbindend groen, natuurcompensatie en recreatieve verbindingen. De uitvoering wordt geprogrammeerd in het jaarlijks door PS vast te stellen geactualiseerde Provinciaal Meerjarenprogramma Groen (PMG). De Reserve Groen is niet bedoeld voor het financieren van het beheer van groengebieden.
Instellingsbesluit	Zomernota 2013, vastgesteld door PS op 23 september 2013, punt 10 bij voordracht 44.
Programma	5 Groen
Looptijd	Vanaf: 23 september 2013 Eindigt op: 31 december 2025

	Reserve Openbaar Vervoer Projecten
Functie	Doelgerichte bestemmingsreserve
Doel	Reserveren van provinciale middelen voor de uitvoering van Visie Openbaar Vervoer 2020 (Visie Openbaar Vervoer 2020, vastgesteld door PS op 6 februari 2012, punt 9 bij voordracht 03). Egalisatie van nog niet bestede middelen voor infrastructuur, aanleg en constructie.
Instellingsbesluit	Nota Reserves en Voorzieningen 2004 d.d. 14 juni 2004, nummer 48.Kaderbrief 2012, vastgesteld door PS op 27 juni 2011, punt 8 bij voordracht 50.
Programma	4 Bereikbaarheid
Looptijd	Vanaf: 14 juni 2004 Eindigt op: Geen einddatum

	Reserve Huisvesting
Functie	Bestemmingsreserve voor Kapitaallasten
Doel	De reserve is bestemd voor het dekken van de kapitaallasten die volgen uit de recente investeringen in de huisvesting van de provincie.
Instellingsbesluit	Lentenota 2009, vastgesteld door PS op 22 juni 2009, punt 10
Programma	7 Financiën en Bedrijfsvoering
Looptijd	Vanaf: 22 juni 2009 Eindigt op: 2038

	Reserve Groene Uitweg
Functie	Budgetgerichte bestemmingsreserve
Doel	Het uitvoeren van het programma De Groene Uitweg. Dit programma heeft tot doel om de landschappelijke kwaliteiten van de Vechtstreek te behouden en waar mogelijk te verbeteren. Het programma maakt onderdeel uit van het pakket van Groen Blauwe investeringen die zijn gekoppeld aan de uitvoering van het Stroomlijnalternatief Schiphol Amsterdam Almere (SAA). Diverse projecten vallen onder de zes thema's, zoals beschreven in de Noordvleugelbrief uit 2006. De thema's zijn: Natuurboulevard / Waterberging Horstermeer / Recreatieve vaarverbindingen / Fietspaden en -bruggen / Stelling van Amsterdam en Nieuwe Hollandse Waterlinie / Behoud weidelandschap.
Instellingsbesluit	Zomernota 2013, vastgesteld door PS op 23 september 2013, punt 10 bij voordracht 44.
Programma	5 Groen
Looptijd	Vanaf: 23 september 2013 Eindigt op: 2022

	Reserve Uittreding Goois Natuurreservaat
Functie	Doelgerichte bestemmingsreserve
Doel	Reserveren van middelen voor de uittreding uit het Goois natuurreservaat.
Instellingsbesluit	Jaarstukken 2019
Programma	5 Groen
Looptijd	Onbepaald

	Reserve Cofinanciering Waddenzee
Functie	Budgetgerichte bestemmingsreserve
Doel	Provinciale cofinanciering realiseren van projecten in het kader van het Investeringskader Waddengebied 2016-2026 en Waddenfonds.
Instellingsbesluit	Zomernota 2011, vastgesteld door PS op 26 september 2011, punt 10 bij voordracht 70.
Programma	5 Groen
Looptijd	Vanaf: 26 september 2011 Eindigt op: 31 december 2030

	Reserve Herstructurering Bedrijventerreinen
Functie	Doelgerichte bestemmingsreserve
Doel	Bij de Laatste begrotingswijziging 2010 is besloten om de bestemmingsreserve 'Herstructurering Bedrijventerreinen' opnieuw in te stellen. Dit in verband met het convenant bedrijventerreinen 2010-2020 en de decentralisatie hiervoor van de zogenaamde TOPPER-middelen. Het Rijk heeft de middelen beschikbaar gesteld voor het uitvoeren van het Provinciaal Herstructureringsprogramma.
Instellingsbesluit	Laatste Begrotingswijziging 2010
Programma	3 Ruimte en Water
Looptijd	t/m 2023

	Reserve Cofinanciering Europese projecten
Functie	Budgetgerichte bestemmingsreserve
Doel	Ambitie: De provincie Noord-Holland benut 'met verstand' optimaal de Europese subsidiemogelijkheden voor het realiseren van haar eigen doelstellingen.
Instellingsbesluit	Nota Reserves en Voorzieningen 2004 d.d. 14 juni 2004, nummer 48.
Programma	1 Openbaar Bestuur
Looptijd	Vanaf: 14 juni 2004 Eindigt op: 31 december 2020

	Reserve Europese landbouwprojecten
Functie	Budgetgerichte bestemmingsreserve
Doel	Cofinanciering en uitvoeringskosten Europees Landbouwfonds voor Plattelandsontwikkeling (ELFPO-POP3) en Europees Fonds Maritieme Zaken en Visserij (EFMZV). De programma's POP3 en EFMZV zijn gereed. Naast dat de middelen uit de reserve worden ingezet voor realiseren van provinciaal beleid voor met name

	landbouw en visserij, zijn ze ook bestemd voor de uitvoeringskosten van RVO die de functie vervult van beheersautoriteit en betaalorgaan om de Europese bijdrage aan de subsidie EU-conform uit te voeren.
Instellingsbesluit	Zomernota 2015
Programma	3 Ruimte en Water
Looptijd	t/m 2026

	Reserve Monumenten (Mr. F.J. Kranenburgfonds)
Functie	Budgetgerichte bestemmingsreserve
Doel	a. verstrekken van onderhouds- en restauratiesubsidies ten behoeve van provinciale monumenten; b. verstrekken van een onderhoudssubsidie voor molens in Noord-Holland.
Instellingsbesluit	Instellingsbesluit van het fonds stamt van voor 1989.
Programma	7 Financiën en Bedrijfsvoering
Looptijd	Onbepaald

	Reserve Uitvoeren van Mobiliteitsbeleid door Derden
Functie	Budgetgerichte bestemmingsreserve
Doel	De reserve heeft als doel toekomstige uitgaven te dekken voor de uitvoering van Mobiliteitsbeleid waarmee de Provincie andere wegbeheerders (gemeenten en waterschappen) en organisaties (bv. op gebied verkeersveiligheid) in staat stelt om een bijdrage te leveren aan het verbeteren van de verkeersveiligheid en bereikbaarheid. Onder dit doel valt de subsidieregeling kleine infrastructuur en gedragsbeïnvloeding, evenals de subsidieregeling voor fietsvoorzieningen en doorstroming openbaar vervoer. Verder valt hieronder de jaarlijkse storting die we ten behoeve van de verbetering van het openbaar vervoer in de ov terminal in de Zuidas en de stortingen die we voor de OLV Greenport doen.
Instellingsbesluit	Begroting 2019
Programma	4 Bereikbaarheid
Looptijd	Onbepaald

	Reserve Ontwikkelen Provinciale Infrastructuur
Functie	Budgetgerichte bestemmingsreserve
Doel	De reserve heeft als doel toekomstige uitgaven te dekken voor het uitvoeren van studies voor het aanleggen en verbeteren infrastructuur en ter dekking van uitgaven met betrekking tot het jaarlijks door PS vastgestelde 4 jarig programma Mobiliteit of separate krediet besluiten.
Instellingsbesluit	Begroting 2019
Programma	4 Bereikbaarheid
Looptijd	Onbepaald

	Reserve Mobiliteitsbeleid
Functie	Budgetgerichte bestemmingsreserve
Doel	De reserve heeft als doel toekomstige uitgaven te dekken voor de voorbereiding van het opstellen en uitvoeren van beleid. In het jaarlijkse door PS vast te stellen programma Mobiliteit maken we dit inzichtelijk. Het gaat hierbij om activiteiten voor onder andere fiets, het goederenvervoer, duurzame respectievelijk slimme mobiliteit, waaronder ook verkeersmanagementbeleid, het openbaar vervoer, verkeersveiligheid, en mobility-as-a-service en de samenwerkingsverbanden met Regio en Rijk.
Instellingsbesluit	Begroting 2019
Programma	4 Bereikbaarheid
Looptijd	Onbepaald

	Reserve Kapitaallasten Vervangingsinvesteringen Kunstwerken (VIK)
Functie	Bestemmingsreserve voor Kapitaallasten
Doel	Deze reserve heeft als doel toekomstige kapitaallasten van investeringen in kunstwerken binnen programma Bereikbaar te dekken. In 2016 is het BBV (Besluit Begroting en Verantwoording) gewijzigd. Een van de wijzigingen is het met ingang van 2017 verplicht activeren van activa met een maatschappelijk nut. Daarom is het vanaf 2017 niet langer toegestaan om investeringen in één keer af te schrijven. In dit kader zijn bij de Begroting 2017

	(inclusief meerjarenraming) de begrote investeringsbijdragen voor kunstwerken ten laste van de reserves afgeraamd en zijn deze bijdragen (zover reeds in de betreffende reserve aanwezig) aan betreffende reserves onttrokken en gestort in de reserve Kapitaallasten Vaarwegen. Vanuit deze reserve worden de uitgaven in een periode van 25 jaar afgeschreven (zijnde 1/25 jaarlijks). Conform het BBV worden kunstwerken echter als onderdeel beschouwd van het kapitaalgoed wegen en niet tot het kapitaalgoed vaarwegen.
Instellingsbesluit	Begroting 2019
Programma	4 Bereikbaarheid
Looptijd	De looptijd is gelet op het BBV onbepaald

	Reserve Innovatieprojecten Mobiliteit
Functie	Budgetgerichte bestemmingsreserve
Doel	Deze reserve heeft als doel uitgaven te dekken voor innovatieve projecten op het gebied van Mobiliteit, zoals Smart Mobility, Beter Benutten, Intelligente kruispunten, I-Centrales en SolaRoad.
Instellingsbesluit	Begroting 2019
Programma	4 Bereikbaarheid
Looptijd	Onbepaald

	Reserve Energietransitie
Functie	Budgetgerichte bestemmingsreserve
Doel	De reserve heeft als doel om de kosten te dekken van activiteiten die bijdragen aan de opgave om de nationale broeikasgasuitstoot in 2030 met 49% terug te dringen ten opzichte van 1990. Deze activiteiten geven invulling aan de rol van provincies zoals deze is afgesproken in het Energieakkoord voor duurzame groei (2013) en haar opvolger het Klimaat- en energieakkoord (2018).
Instellingsbesluit	Begroting 2019
Programma	2 Klimaat en Milieu
Looptijd	t/m 2030

	Reserve Circulaire Economie
Functie	Budgetgerichte bestemmingsreserve
Doel	De reserve heeft als doel uitvoering te geven aan de Uitvoeringsagenda Circulaire Economie, zoals vastgesteld in 2017, voor het uitvoeringsjaar 2019. De Uitvoeringsagenda geeft concrete invulling aan de Ontwikkelagenda circulaire economie “We maken het rond” uit 2017
Instellingsbesluit	Begroting 2019
Programma	2 Klimaat en Milieu
Looptijd	2019 t/m 2020

	Reserve Verduurzaming bestaande Woningvoorraad
Functie	Budgetgerichte bestemmingsreserve
Doel	De reserve heeft als doel om de kosten te dekken van activiteiten die bijdragen aan het verduurzamen van de bestaande woningvoorraad. Deze activiteiten geven invulling aan de faciliterende rol van provincies zoals deze is afgesproken in het Energieakkoord voor duurzame groei (2013) en haar opvolger het Klimaat- en energieakkoord (juli 2018).
Instellingsbesluit	Begroting 2019
Programma	2 Klimaat en Milieu
Looptijd	t/m 2025

	Reserve OV-Knooppunten
Functie	Budgetgerichte bestemmingsreserve
Doel	De reserve heeft als doel om de kosten te dekken van cofinanciering van projecten die een goede bijdrage te leveren aan de totale knooppuntontwikkeling. Het gaat veelal om complexe gebiedsontwikkelingen die langdurige trajecten kennen met meerdere (co)financiers. Hiervoor gelden randvoorwaarden en is een toetsingskader met heldere criteria opgesteld. Gemeenten zijn verantwoordelijk voor de aanvraag.
Instellingsbesluit	Begroting 2019
Programma	3 Ruimte en Water

Looptijd	Onbepaald

	Reserve Ruimtelijke Ontwikkeling
Functie	Budgetgerichte bestemmingsreserve
Doel	De reserve heeft als doel toekomstige uitgaven te dekken voor het uitvoeren van studies voor en bijdragen aan diverse ruimtelijke ontwikkelingen, zoals Bloemendalerpolder en De Kop Werkt.
Instellingsbesluit	Begroting 2019
Programma	3 Ruimte en Water
Looptijd	t/m 2025

	Reserve Kapitaallasten Vaarwegen
Functie	Bestemmingsreserve voor Kapitaallasten
Doel	De reserve heeft als doel toekomstige kapitaallasten van investeringen in vaarwegen binnen programma Bereikbaarheid te dekken. In 2016 is het BBV (Begroting, Besluitvorming en Verantwoording) gewijzigd. Een van de wijzigingen is het met ingang van 2017 verplicht activeren van activa met een maatschappelijk nut. Daarom is het vanaf 2017 niet langer toegestaan om bijdragen aan een investering ten laste van een reserve in één keer af te schrijven. In dit kader zijn bij de Begroting 2017 (inclusief meerjarenraming) de begrote investeringsbijdragen ten laste van de reserves afgeraamd en zijn deze bijdragen (zover reeds in de betreffende reserve aanwezig) aan betreffende reserves onttrokken en gestort in de reserve Kapitaallasten Vaarwegen. Vanuit deze reserve worden de uitgaven in een periode van 25 jaar afgeschreven (zijnde 1/25 jaarlijks). Indien na afronding van de investering blijkt dat de investeringsbijdrage vanuit de oorspronkelijke reserve lager uitvalt, zal het verschil (tussen de overhevelde en werkelijke bestede bijdrage) worden teruggeboekt.
Instellingsbesluit	Zomernota 2017
Programma	4 Bereikbaarheid
Looptijd	De looptijd is gelet op het BBV onbepaald.

	Reserve Kapitaallasten Groen
Functie	Bestemmingsreserve voor Kapitaallasten
Doel	De reserve heeft als doel toekomstige kapitaallasten van investeringen in Groen binnen programma Groen te dekken. In 2016 is het BBV (Begroting, Besluitvorming en Verantwoording) gewijzigd. Een van de wijzigingen is het met ingang van 2017 verplicht activeren van activa met een maatschappelijk nut. Daarom is het vanaf 2017 niet langer toegestaan om bijdragen aan een investering ten laste van een reserve in één keer af te schrijven. In dit kader zijn bij de Begroting 2017 (inclusief meerjarenraming) de begrote investeringsbijdragen ten laste van betreffende reserves afgeraamd en zijn deze bijdragen (zover reeds in de betreffende reserve aanwezig) aan de reserves onttrokken en gestort in de reserve Kapitaallasten Groen. Vanuit deze reserve worden de uitgaven in een periode van 25 jaar afgeschreven (zijnde 1/25 jaarlijks). Indien na afronding van de investering blijkt dat de investeringsbijdrage vanuit de oorspronkelijke reserve lager uitvalt, zal het verschil (tussen de overhevelde en werkelijke bestede bijdrage) worden teruggeboekt.
Instellingsbesluit	Zomernota 2017
Programma	5 Groen
Looptijd	De looptijd is gelet op het BBV onbepaald.

	Reserve Kapitaallasten OV
Functie	Bestemmingsreserve voor Kapitaallasten
Doel	De reserve heeft als doel toekomstige kapitaallasten van investeringen in Openbaar Vervoer (OV) binnen programma Bereikbaarheid te dekken. In 2016 is het BBV (Begroting, Besluitvorming en Verantwoording) gewijzigd. Een van de wijzigingen is het met ingang van 2017 verplicht activeren van activa met een maatschappelijk nut. Daarom is het vanaf 2017 niet langer toegestaan om bijdragen aan een investering ten laste van een reserve in één keer af te schrijven. In dit kader zijn bij de Begroting 2017 (inclusief meerjarenraming) de begrote investeringsbijdragen ten laste van de reserves afgeraamd en zijn deze bijdragen (zover reeds in de betreffende reserve aanwezig) aan betreffende reserves onttrokken en gestort in de reserve Kapitaallasten OV. Vanuit deze reserve worden de uitgaven in een periode van 25 jaar afgeschreven (zijnde 1/25 jaarlijks). Indien na afronding van

	de investering blijkt dat de investeringsbijdrage vanuit de oorspronkelijke reserve lager uitvalt, zal het verschil (tussen de overhevelde en werkelijke bestede bijdrage) worden teruggeboekt.
Instellingsbesluit	Begroting 2018
Programma	4 Bereikbaarheid
Looptijd	De looptijd is gelet op het BBV onbepaald.

	Reserve Groot Onderhoud Wegen
Functie	Egalisatiereserve
Doel	Reservering van middelen voor beheer en onderhoud van de provinciale wegen, waarvan de activiteiten zijn opgenomen in een door GS goedgekeurd (voortschrijdend) groot onderhoudsplan (PMO).
Instellingsbesluit	Jaarrekening 2017
Programma	4 Bereikbaarheid
Looptijd	Onbepaald

	Reserve Groot Onderhoud Vaarwegen
Functie	Egalisatiereserve
Doel	Reservering van middelen voor beheer en onderhoud van de provinciale vaarwegen, waarvan de activiteiten zijn opgenomen in een door GS goedgekeurd (voortschrijdend) groot onderhoudsplan (PMO).
Instellingsbesluit	Jaarrekening 2017
Programma	4 Bereikbaarheid
Looptijd	Onbepaald

	Reserve Waterrecreatie
Functie	Budgetgerichte bestemmingsreserve
Doel	De reserve heeft als doel om de kosten te dekken van een visie op waterrecreatie en via cofinanciering middelen ter beschikking te stellen voor initiatieven die bijdragen aan de bevordering van waterrecreatie, rekening houdend met ruimtelijk beleid.
Instellingsbesluit	Zomernota 2015
Programma	3 Ruimte en Water
Looptijd	t/m 2030

	Reserve Bedrijfsvoering
Functie	Doelgerichte bestemmingsreserve
Doel	De reserve is bestemd voor het egaliseren van de bedrijfsvoeringskosten en strategische ICT-investeringen (Impulsbudget).
Instellingsbesluit	Zomernota 2016
Programma	7 Financiën en Bedrijfsvoering
Looptijd	Onbepaald

	Reserve Ontwikkeling Havencomplexen
Functie	Budgetgerichte bestemmingsreserve
Doel	Reserve voor versterken van de rol van havencomplexen in de Noord-Hollandse economie
Instellingsbesluit	Zomernota 2015
Programma	3 Ruimte en Water
Looptijd	t/m 2024

	Reserve Meekoppelkansen bij Dijkversterkingen
Functie	Budgetgerichte bestemmingsreserve
Doel	Bijdragen aan meekoppelkansen gekoppeld aan dijkversterkingsprojecten. Dijkversterkingen worden uitgevoerd door de waterbeheerders. Het zijn omvangrijke projecten waarbij voor de provincie en andere regionale partijen en ondernemers de mogelijkheid bestaat om recreatieve- en watersportvoorzieningen, extra natuur, landschapsvoorzieningen, etc. mee te koppelen met de dijkversterking of een aan de dijkversterking gerelateerd ruimtelijk kwaliteitsprogramma op te stellen.Dijkversterkingen en kustontwikkelingen worden uitgevoerd door de waterbeheerders en/of regionale overheden/partners. Het zijn omvangrijke projecten waarbij voor de provincie,

	regionale partners en ondernemers de mogelijkheid bestaat om recreatieve- en watersportvoorzieningen, extra natuur, landschapsvoorzieningen, etc. mee te koppelen met de dijkversterking of kustontwikkeling eventueel met een hieraan gerelateerd op te stellen ruimtelijk kwaliteitsprogramma.
Instellingsbesluit	Zomernota 2016
Programma	3 Ruimte en Water
Looptijd	De reserve loopt t/m 31 december 2025. Dijkversterkingen zijn zowel qua voorbereiding als uitvoering langlopende projecten. Meekoppelkansen kunnen vaak pas worden uitgevoerd als de waterkering is versterkt. De looptijd van de reserve is om die reden tot eind 2025.

	Reserve Kapitaallasten Wegen
Functie	Bestemmingsreserve voor Kapitaallasten
Doel	De reserve heeft als doel toekomstige kapitaallasten van investeringen in weginfrastructuur (landwegen en fietspaden) binnen programma Bereikbaarheid te dekken. Nadere toelichting In 2016 is het BBV (Begroting, Besluitvorming en Verantwoording) gewijzigd. Een van de wijzigingen is het met ingang van 2017 verplicht activeren van activa met een maatschappelijk nut. Daarom is het vanaf 2017 niet langer toegestaan om bijdragen aan een investering ten laste van een reserve in één keer af te schrijven. In dit kader zijn bij de Begroting 2017 (inclusief meerjarenraming) de begrote investeringsbijdragen ten laste van de reserves afgeraamd en zijn deze bijdragen (zover reeds in de betreffende reserve aanwezig) aan de betreffende reserves onttrokken en gestort in de reserve Kapitaallasten Wegen. Vanuit deze reserve worden de uitgaven in een periode van 25 jaar afgeschreven (zijnde 1/25 jaarlijks). Indien na afronding van de investering blijkt dat de investeringsbijdrage vanuit de oorspronkelijke reserve lager uitvalt, zal het verschil (tussen de overhevelde en werkelijke bestede bijdrage) teruggeboekt.
Instellingsbesluit	Begroting 2017
Programma	4 Bereikbaarheid
Looptijd	De looptijd is gelet op het BBV onbepaald.

	Reserve Go-gelden
Functie	Budgetgerichte bestemmingsreserve
Doel	De reserve is bedoeld om uitvoering te geven aan de inzet van decentrale arbeidsvoorwaarden-gelden door het Georganiseerd Overleg.
Instellingsbesluit	Zomernota 2016
Programma	7 Financiën en Bedrijfsvoering
Looptijd	De looptijd van de reserve is afhankelijk van de, nog te besluiten, specifieke aanwending. Vooralsnog wordt de einddatum bepaald op 31-12-2021.

	Reserve MKB innovatie-instrumenten
Functie	Budgetgerichte bestemmingsreserve
Doel	De reserve heeft als doel financiële dekking te bieden aan de MKB innovatie-instrumenten
Instellingsbesluit	Begroting 2019
Programma	3 Ruimte en Water
Looptijd	t/m 2025

	Reserve Duurzame Landbouw
Functie	Budgetgerichte bestemmingsreserve
Doel	Modernisering en verduurzaming glastuinbouw NH. Besteding vindt plaats in de glasconcentratiegebieden, zoals duurzame fysieke investeringen in onder andere Greenport Aalsmeer. Een deel van deze reserve is bestemd voor de cofinanciering POP3 aangaande verplaatsingsregeling glastuinbouw.
Instellingsbesluit	Begroting 2019
Programma	3 Ruimte en Water
Looptijd	t/m 2025

	Reserve Woonbeleid

Functie	Budgetgerichte bestemmingsreserve
Doel	De reserve heeft als doel om door middel van afstemming en regionale programmering bij te dragen aan voldoende woningen en passende kwaliteit en aan een aantrekkelijk woonmilieu.
Instellingsbesluit	Begroting 2019
Programma	3 Ruimte en Water
Looptijd	t/m 2025

	Reserve Woningbouw
Functie	Budgetgerichte bestemmingsreserve
Doel	De reserve heeft als doel door versnelling van de woningbouw en binnenstedelijk bouwen bij te dragen aan voldoende woningen en passende kwaliteit en aan een aantrekkelijk woonmilieu.
Instellingsbesluit	Begroting 2019
Programma	3 Ruimte en Water
Looptijd	t/m 2025

	Reserve SvA/NHW Werelderfgoed
Functie	Budgetgerichte bestemmingsreserve
Doel	De reserve heeft als doel het behoud van de Outstanding Universal Value (OUV) van het UNESCO werelderfgoed Stelling van Amsterdam, het uitdragen en breed bekend maken van deze waarde en de restauratie in combinatie met herontwikkeling van forten en andere geschikte gebouwen langs de Stelling.
Instellingsbesluit	Begroting 2019
Programma	6 Economie, Cultuur en Welzijn
Looptijd	t/m 2025

4.3.8 Stand en mutaties van de voorzieningen

4.3.8.1 Staat van het verloop van de voorzieningen

2021

2021	Beginsaldo	Storting	Onttrekking	Vrijval	Eindsaldo
1. Financiële risico's	2.675	-		-	2.675
2. Kosten reorganisatie	38	-	-38	-	-
3. Pensioenen leden GS	11.672	586	-655	-	11.603
4. Grondwaterheffing	2.210	197	-	-	2.407
5. Bodembeheertaken	1.495	-	-400	-	1.095
6. Sanering Parnassia	2.236		-1.000		1.236
Totaal voorzieningen	**20.326**	**783**	**-2.093**	**-**	**19.016**

2022

2022	Beginsaldo	Storting	Onttrekking	Vrijval	Eindsaldo
1. Financiële risico's	2.675,00	-	-	-	2.675,00
2. Kosten reorganisatie	-	-	-	-	-
3. Pensioenen leden GS	11.603	586	-655	-	11.534
4. Grondwaterheffing	2.407	197	-	-	2.604
5. Bodembeheertaken	1.095	-	-400	-	695
6. Sanering Parnassia	1.236	-	-1.000	-	236
Totaal voorzieningen	**19.016**	**783**	**-2.055**	**-**	**17.744**

2023

2023	Beginsaldo	Storting	Onttrekking	Vrijval	Eindsaldo
1. Financiële risico's	2.675	-	-	-	2.675,00
2. Kosten reorganisatie	-	-	-	-	-
3. Pensioenen leden GS	11.534	586	-655	-	11.465
4. Grondwaterheffing	2.604	197	-	-	2.801
5. Bodembeheertaken	695	-	-400	-	295
6. Sanering Parnassia	236		-236		-
Totaal voorzieningen	**17.744**	**783**	**-1.291**	**-**	**17.236**

2024

2024	Beginsaldo	Storting	Onttrekking	Vrijval	Eindsaldo
1. Financiële risico's	2.675	-	-	-	2.675
2. Kosten reorganisatie	-	-	-	-	-
3. Pensioenen leden GS	11.465	586	-655	-	11.396
4. Grondwaterheffing	2.801	197	-	-	2.998
5. Bodembeheertaken	295	-	-295	-	-
6. Sanering Parnassia	-	-	-	-	-
Totaal voorzieningen	**17.236**	**783**	**-950**	**-**	**17.069**

4.3.8.2 Toelichting op de voorzieningen

	Voorziening Bodembeheertaken
Doel	Uitvoering van bodembeheertaken. Hiermee geeft de provincie uitvoering aan de afspraken uit het landelijk bodemconvenant 2010-2015 tussen Rijk, gemeente, provincies en waterschappen.
Instellingsbesluit	Bodemsaneringstrategie en uitvoeringsprogramma bodemsanering 2010-2014 (GS dd. 26 januari 2010)
Programma	2 Klimaat en Milieu
Looptijd	Ingesteld op: 26 januari 2010 Eindigt op: Geen einddatum

	Voorziening Financiële Risico's
Doel	De voorziening dient als buffer voor de opvang van concrete financiële risico's, waarvan de kans groot is dat deze binnen afzienbare tijd daadwerkelijk tot verplichting zullen leiden.
Instellingsbesluit	Najaarsbericht 2005
Programma	7 Financiën en Bedrijfsvoering
Looptijd	Ingesteld op: November 2005 Eindigt op: Geen einddatum

	Voorziening Grondwaterheffing
Doel	Het voorkomen van continue aanpassing van de grondwaterheffing. Bij hogere c.q. lagere ontvangsten dan geraamd, kan dit verschil verrekend worden met de gevormde voorziening.
Instellingsbesluit	Jaarrekening 2004 op grond van invoering BBV per 1 januari 2004.
Programma	3 Ruimte en Water
Looptijd	Ingesteld op: Juni 2005 Eindigt op: Geen einddatum

	Voorziening Kosten Reorganisatie
Doel	De voorziening is ingesteld om daarmee de kosten te dekken die gepaard gaan met de reorganisatie van het ambtelijk apparaat.
Instellingsbesluit	De voorziening is ingesteld bij de Nota reserves en voorzieningen 2004 (voordracht 48), besluit PS van 11 juni 2004.
Programma	7 Financiën en Bedrijfsvoering
Looptijd	Ingesteld op: 11 juni 2004 Eindigt op: 31 december 2021 Door de geleidelijke verschuiving van de AOW-gerechtigde leeftijd van 65 naar 67 jaar is de einddatum van de voorziening opgeschoven van 31 december 2019 naar 31 december 2021.

	Voorziening Pensioenen Leden GS
Doel	Het zeker stellen van de opgebouwde pensioenrechten van (ex)gedeputeerden.
Instellingsbesluit	Volgens het BBV (artikel 44) dient een voorziening te worden ingesteld voor verplichtingen waarvan de omvang redelijkerwijs is vast te stellen. Daarom is besloten een voorziening in te stellen voor de pensioenen van (oud) leden van GS.
Programma	1 Openbaar Bestuur
Looptijd	Ingesteld op: 1 juni 2005 Eindigt op: Geen einddatum

	Voorziening Bodemsanering Parnassia
Doel	Uitvoering van bodemsanering van de verontreinigde grond behorend bij het voormalig provinciaal Ziekenhuis (De provincie is verantwoordelijk voor het saneren van deze grond).
Instellingsbesluit	Jaarrekening 2019
Programma	2 Klimaat en Milieu
Looptijd	Eindigt op: wanneer bodemsanering Parnassia gereed is.

4.4 Overige financiële overzichten

4.4.1 Langlopende leningen

In tabel 4.4.1 zijn de verstrekte langlopende leningen van de provincie opgenomen. De rentebaten die bij deze renteleningen horen zijn onderdeel van het renteresultaat zoals dat in staat 4.3.6.1 zijn opgenomen. Tevens is hieronder een toelichting op de leningen gegeven.

Bedragen x € 1.000	Oorspronkelijk bedrag geldlening	Rente	Restantbedrag per 01-01-2021	Te verstrekken leningen in 2021	Totaal van de rente in 2021	Aflossing in 2021	Restandschuld per 31-12-2021	Laatste jaar van aflossing
Leningen aan openbare lichamen								
Gemeente Hilversum (1)	16.101		16.101	-	-	-	16.101	2029
Gemeente Laren (1)	8.587		8.587	-	-	-	8.587	2029
Gemeente Gooische Meren (1)	8.512		8.512	-	-	-	8.512	2029
Leningen aan openbare lichamen	33.200		33.200	-	-	-	33.200	
Leningen aan deelnemingen								
Zeehaven IJmuiden N.V. (2)	635	4,10%	635	-	7	635	-	2021
Reg. Ontwikk.mij. voor	13.607	-	11.086	-	-	-	11.086	div.

het Noordzeekanaalgebied N.V. (3)								
Schiphol Area Development Company (4)	3.375	4,46%	1.250	-	-	-	1.250	2025
Leningen aan deelnemingen	17.617		12.971	-	7	636	12.336	
Overige langlopende leningen								
Nationaal Restauratiefonds (5)	5.100	3,87%	5.100	-	-	-	5.100	2060
Stichting Streekrekening Texel (6)	1.500	0,028	1.500	-	-	-	1.500	2042
Vila Nieuwland (7)	123	2,60%	123	-	3	-	123	2025
Collectief Agrarisch Natuurbeheer (8)	850	0,52%	85	-	-	-	85	2022
Stichting Voorbereiding Pallas reactor (9)	40.000	1,50%	40.885		613		40.885	2022
Voorziening Stichting Voorbereiding Pallas reactor (9)	-40.000	-	-40.885				-40.885	
Overige langlopende leningen	7.573		6.808	-	616	-	6.808	
Totaal	**58.390**		**52.979**	**-**	**623**	**636**	**52.344**	

Organisatie/instelling	Datum & nummer besluit PS of GS
Gemeente Hilversum (1)	976112/1013313
Gemeente Laren (1)	976112/1013313
Gemeente Gooische Meren (1)	976112/1013313
Zeehaven IJmuiden N.V. (2)	GS 21-06-2011;33454
Reg. Ontwikk.mij. voor het Noordzeekanaalgebied N.V. (3)	17-02-03;22/27-11-06;111
Schiphol Area Development (4)	13 februari 2018 GS 1035658/1044807
Nationaal Restauratiefonds (5)	21-06-2011;27350
Stichting Streekrekening Texel (6)	21-06-2011;27350
Vila Nieuwland (7)	226465/561131
Collectief Agrarisch Natuurbeheer (8)	GS 2015; 184
Stichting Voorbereiding Pallas reactor (10)	GS 309599/340912

(1) Betreft de verkoop in 2017 van het terrein Crailo aan de gemeenten Hilversum, Gooische Meren en Laren voor een bedrag van €33,2 miljoen ex.BTW (incl.BTW 38,57 mln.). Hierbij heeft de provincie NH een uitgestelde betaling verleent aan de gemeenten voor een bedrag van € 33,2 miljoen tot uiterlijk 31-12-2029, waarbij de gemeenten vrij zijn om (delen) eerder te betalen. Aan de gemeenten wordt een rentevergoeding in rekening gebracht van 0% over de eerste 6 jaar (2018-2023) en 0,4% per jaar over de tweede 6 jaar (2024-2029).

(2) Aan Zeehaven IJmuiden is in 2011 een rentedragende lening verstrekt, welke dient tot aflossing van een schuld van IJmuider Delta BV aan een dochter van Regionale Ontwikkelingsmij. voor het Noordzeekanaalgebied NV.(RON). De leningsovereenkomst heeft een looptijd van 10 jaar.

(3) Betreft een door PS verstrekt kredietfaciliteit tot maximaal € 13.606.700,- voor de financiering van projecten die de RON (Regionale Ontwikkelingsmaatschappij voor het Noordzeekanaalgebied N.V.) initieert c.q. in participeert. Bij besluit van PS van 13-2-2003; nr.22 is een leenfaciliteit van € 6,8 mln. beschikbaar gesteld. Bij besluit van 27-11-2006; nr.111 is de faciliteit verhoogd met € 6.806.700,-. De gemeente Amsterdam heeft dezelfde faciliteit beschikbaar gesteld. Bij besluit nummer 64 is op 11 juli 2011 ingestemd met het Convenant Doorstart RON en alle daarbij behorende documentatie. Uitvloeisel van het Convenant doorstart RON is dat de aan de RON verstrekte kredieten in 2012 over zijn gegaan naar de Provincie en de gemeente Amsterdam gezamenlijk en omgezet zijn in een achtergestelde renteloze lening. In 2013 heeft de gemeente Amsterdam haar aandeel in de RON plus voornoemde lening ingebracht in Havenbedrijf Amsterdam N.V. bij de verzelfstandiging van haar havenbedrijf. In november 2016 is het gedeelte van voornoemde gezamenlijke lening van het Havenbedrijf Amsterdam N.V. afgelost door de RON onder de voorwaarde dat het Havenbedrijf Amsterdam N.V. de gelden zal aanwenden voor de aanleg van een kade op Hoogtij.

(4) Dit betreft een kredietfaciliteit ad € 3.375.000 welke in maart 2018 beschikbaar is gesteld aan SADC (Schiphol Area Development Company N.V.). De andere drie aandeelhouders hebben een identieke kredietfaciliteit voor SADC gecreëerd, waardoor SADC per saldo een faciliteit heeft van in totaal € 13,5 miljoen. In 2020 is deze faciliteit voor het eerst benut, voor een bedrag ad € 1.250.000.

(5) De renteloze lening aan het Nationaal Restauratiefonds (NRF) vloeit voort uit de Samenwerkingsovereenkomst dd.15 november 2017 met de Stichting Nationaal Restauratiefonds ter verbreding van het Noord-Hollands Fonds voor monumenten ten bate van herbestemming, restauratie en verduurzaming van beschermde monumenten en karakteristiek vastgoed in Noord-Holland. De hoogte van het Fonds bedraagt € 9,1 mln. waarvan reeds € 5,1 mln. is gestort. Zodra de rekening-courant van het Fonds minder dan € 1 mln. bedraagt zal een 2e tranche van € 2 mln. worden gestort. Het NRF gaat uit het fonds hypothecaire leningen verstrekken voor de restauratie van provinciale monumenten en stolpboerderijen. De looptijd van de overeenkomst loopt tot 2060.

(6) Aan de Stichting Streekrekening Texel is in 2012 een renteloze lening met een looptijd van 30 jaar verstrekt ten behoeve van het beheer van de Hoge Berg te Texel.

(7) Betreft een lening t.b.v. een uitgestelde betaling door geldnemer naar aanleiding van de verkoop van de Wierschuur in het kader van het herontwikkelingsplan Wieringerrandmeer.

(8) Betreft een subsidie in de vorm van een lening waarmee de recent opgerichte gecertificeerde agrarische collectieven in staat kunnen worden gesteld een bijdrage te verlenen aan agrarisch natuur-landschaps- en waterbeheer in Noord-Holland. Deze leningen zullen in 2022 worden afgelost.

(9) Aan de stichting Voorbereiding Pallas-reactor is een subsidie in de vorm van een rentedragende geldlening van € 40 miljoen verleend voor de activiteiten in de voorbereidingsfase van de Pallas-reactor. Voor de verstrekte lening is een verliesvoorziening getroffen tot hetzelfde bedrag van de uitstaande lening.

4.4.2 Investeringskredieten

Voor een overzicht van de nieuw aangevraagde kredieten verwijzen we naar de Voordracht van het integraal meerjarenprogramma infrastructuur (iMPI). Voor nadere informatie over alle lopende en voorziene projecten wordt verwezen naar het iMPI zelf.

4.4.3 Staat van gewaarborgde leningen

Staat van gewaarborgde leningen 2021

Door wie de geldlening is aangegaan	Doel van de geldlening	Oorspronkelijk bedrag (x € 1.000,-)	% of deel gewaarborgd provincie	Verwachte boekwaarde 1-1-2021	Verwachte boekwaarde 31-12-2021
Viva ! Zorggroep	Bouw verpleeghuis Heemswijk	3.374	100	116	0
idem	Idem	3.403	100	227	113
Totaal		**6.778**		**343**	**113**

Staat van andere garantieverplichtingen ultimo 2020

#	Naam rechtspersoon	Inhoud garantieverplichting	Garantiebedrag per 1-1-2021 (x € 1.000)	Garantiebedrag per 31-12-2021 (x € 1.000)
(1)	Het Nationaal Groenfonds	Uitvoering van het natuurbeleid (convenantleningen)	6,20%	6,20%
(2)	BNG Bank	financiering van het project Hoogtij van de RON NV	21.000	21.000
(3)	BNG Bank	(her-) financiering van PolanenPark CV	10.000	8.000
(4)	Glasvezelnetwerk Hollands Kroon B.V.	Garantstelling voor het leggen van glasvezelnetwerk	12.200	11.764
(5)	Breedband Beemster/Kabeltex	Garantstelling voor het leggen van glasvezelnetwerk	4.800	4.629
	Totaal		**48.000**	**45.393**

(1) Betreft garantstelling van het aandeel in de rente en aflossing van convenantsleningen aangegaan door het Nationaal Groenfonds.

(2) De oorspronkelijk afgegeven garantie aan de BNG van oorspronkelijk € 70 mln. is in 2018 verlaagd naar € 52 mln en in februari 2020 is dit bedrag verlaagd naar € 42 mln.. PNH staat garant voor 50%. Op deze garantie loopt een afgegeven contragarantie door het Havenbedrijf Amsterdam NV van 33,3 %.

(3) De afgegeven garantie bedraagt € 20 mln., per 31-12-2019 is € 12 mln opgenomen. Op deze garantie loopt een afgegeven contragarantie van 20% van de Gemeente Haarlemmerliede en Spaarnwoude,20% van de Schiphol Air Development Company (SADC) en 20% van de Regionale Ontwikkelingsmaatschappij Noordzeekanaalgebied (RON NV).

(4) De garantstelling is in december 2018 verleend voor het aanleggen van het "Glasvezelnet Hollandse kroon". Voor deze kosten worden twee leningen afgesloten bij de Bank Nederlandse Gemeenten. De omvang van de lening en garantstelling bedraagt € 10,3 miljoen voor het witte netwerk en € 1,9 miljoen voor het grijze netwerk.

(5) De garantstelling is in december 2018 verleend voor het project "Coöperatie Breedband Beemster U.A.". Voor de kosten van deze activiteiten worden twee leningen afgesloten bij

de Bank Nederlandse Gemeenten. De omvang van de lening en garantstelling bedraagt € 4,3 miljoen voor het witte netwerk en € 0,5 miljoen voor het grijze netwerk.

4.5 Overzicht van lasten en baten per taakveld

Taakvelden (x € 1.000)		Begroting 2021			Begroting 2022			Begroting 2023			Begroting 2024		
		Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
0	**Algemene dekkingsmiddelen**	**274.730**	**-739.075**	**-464.345**	**280.996**	**-712.558**	**-431.563**	**278.662**	**-662.336**	**-383.675**	**245.644**	**-603.772**	**-358.128**
0.1	Uitkering provinciefonds	0	-208.716	-208.716	0	-216.443	-216.443	0	-221.696	-221.696	0	-226.979	-226.979
0.2	Opbrengst Provinciale belastingen	0	-218.057	-218.057	0	-218.057	-218.057	0	-218.057	-218.057	0	-218.057	-218.057
0.3	Geldleningen en uitzettingen	0	-623	-623	0	-616	-616	286	-616	-330	1.070	-749	321
0.4	Deelnemingen	0	-7.115	-7.115	0	-7.115	-7.115	0	-7.115	-7.115	0	-7.115	-7.115
0.5	Algemene dekkingsmiddelen, overige b	-5.093	-4.137	-9.230	19.290	-4.145	15.145	23.597	-4.153	19.444	28.724	-3.800	24.924
0.6	Overhead	73.621	0	73.621	73.614	0	73.614	73.802	0	73.802	73.758	0	73.758
0.7	Vennootschapsbelasting	2	0	2	61	0	61	61	0	61	61	0	61
0.8	Mutaties reserves	206.200	-300.427	-94.227	188.031	-266.182	-78.152	180.916	-210.699	-29.784	142.031	-147.072	-5.041
1	**Bestuur**	**22.140**	**-99**	**22.041**	**21.859**	**-100**	**21.759**	**21.254**	**-101**	**21.153**	**20.646**	**-101**	**20.545**
1.1	Provinciale Staten	4.425	0	4.425	4.465	0	4.465	4.460	0	4.460	4.320	0	4.320
1.2	Gedeputeerde Staten	4.651	0	4.651	4.651	0	4.651	4.651	0	4.651	4.651	0	4.651
1.3	Kabinetszaken	2.568	-43	2.525	2.568	-43	2.525	2.568	-43	2.525	2.568	-43	2.525
1.4	Bestuurlijke organisatie	6.200	0	6.200	6.179	0	6.179	6.179	0	6.179	5.861	0	5.861
1.5	Interbestuurlijk toezicht op de regi	15	0	15	15	0	15	15	0	15	15	0	15
1.6	Openbare orde en veiligheid	1.489	-50	1.439	1.189	-50	1.139	1.189	-50	1.139	1.039	-50	989
1.9	Bestuur, overige baten en lasten	2.792	-6	2.786	2.792	-7	2.785	2.192	-8	2.184	2.192	-8	2.184
2	**Verkeer en vervoer**	**246.614**	**-9.026**	**237.589**	**229.365**	**-10.077**	**219.288**	**189.356**	**-7.214**	**182.143**	**182.009**	**-7.393**	**174.616**
2.1	Landwegen	132.093	-7.853	124.241	121.150	-8.899	112.251	110.449	-6.031	104.419	101.545	-6.210	95.335
2.2	Waterwegen	16.389	-1.173	15.216	17.198	-1.178	16.020	17.790	-1.183	16.607	18.206	-1.183	17.023
2.3	Openbaar vervoer	96.612	0	96.612	88.957	0	88.957	58.555	0	58.555	59.504	0	59.504
2.9	Verkeer en vervoer, overige baten en	1.520	0	1.520	2.060	0	2.060	2.562	0	2.562	2.754	0	2.754
3	**Water**	**9.693**	**-1.283**	**8.410**	**7.907**	**-1.257**	**6.650**	**7.707**	**-1.300**	**6.407**	**6.132**	**-1.300**	**4.832**
3.1	Waterkeringen	4.699	0	4.699	3.074	0	3.074	2.974	0	2.974	1.399	0	1.399
3.2	Kwantiteit oppervlaktewater	849	0	849	848	0	848	848	0	848	848	0	848

3.3	Kwantiteit grondwater	1.794	-938	856	1.794	-972	822	1.794	-1.015	779	1.794	-1.015	779
3.4	Kwaliteit oppervlaktewater	962	0	962	962	0	962	962	0	962	962	0	962
3.5	Kwaliteit grondwater	1.389	-345	1.044	1.229	-285	944	1.129	-285	844	1.129	-285	844
3.9	Water, overige baten en lasten	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
4	**Milieu**	**38.448**	**-2.290**	**36.158**	**33.227**	**-2.290**	**30.937**	**29.224**	**-2.290**	**26.934**	**22.840**	**-2.290**	**20.550**
4.1	Bodembescherming	4.618	0	4.618	5.925	0	5.925	2.118	0	2.118	973	0	973
4.2	Luchtverontreiniging	232	0	232	232	0	232	232	0	232	232	0	232
4.3	Geluidhinder	488	0	488	408	0	408	288	0	288	288	0	288
4.4	Vergunningverlening en handhaving	19.267	-2.255	17.012	19.180	-2.255	16.925	19.159	-2.255	16.904	19.058	-2.255	16.803
4.5	Ontgrondingen	0	-35	-35	0	-35	-35	0	-35	-35	0	-35	-35
4.6	Duurzaamheid	10.529	0	10.529	4.168	0	4.168	4.113	0	4.113	2.195	0	2.195
4.9	Milieu, overige baten en lasten	3.314	0	3.314	3.314	0	3.314	3.314	0	3.314	94	0	94
5	**Natuur**	**95.327**	**-2.760**	**92.567**	**96.733**	**-2.935**	**93.798**	**95.645**	**-3.085**	**92.560**	**80.125**	**-3.085**	**77.040**
5.1	Natuurontwikkeling	64.388	-2.000	62.388	63.629	-2.000	61.629	60.423	-2.000	58.423	49.005	-2.000	47.005
5.2	Beheer natuurgebieden	20.087	-485	19.602	21.653	-535	21.118	23.271	-585	22.686	23.169	-585	22.584
5.3	Beheer flora en fauna	8.052	-275	7.777	7.951	-400	7.551	7.951	-500	7.451	7.951	-500	7.451
5.9	Natuur, overige baten en lasten	2.800	0	2.800	3.500	0	3.500	4.000	0	4.000	0	0	0
6	**Regionale economie**	**30.348**	**-526**	**29.822**	**30.982**	**-293**	**30.689**	**27.265**	**-320**	**26.945**	**21.223**	**-320**	**20.903**
6.1	Agrarische aangelegenheden	3.036	0	3.036	2.735	0	2.735	2.735	0	2.735	1.235	0	1.235
6.2	Logistiek	7.612	-526	7.086	7.352	-293	7.059	7.212	-320	6.892	4.687	-320	4.367
6.3	Kennis en innovatie	7.086	0	7.086	7.835	0	7.835	3.919	0	3.919	2.269	0	2.269
6.4	Recreatie en toerisme	10.714	0	10.714	10.760	0	10.760	10.899	0	10.899	10.982	0	10.982
6.9	Regionale economie, overige baten en	1.900	0	1.900	2.300	0	2.300	2.500	0	2.500	2.050	0	2.050
7	**Cultuur en maatschappij**	**18.264**	**-30**	**18.234**	**13.678**	**-30**	**13.648**	**13.761**	**-30**	**13.731**	**13.541**	**-30**	**13.511**
7.1	Cultuur	14.191	-30	14.161	9.606	-30	9.576	9.689	-30	9.659	9.929	-30	9.899
7.2	Maatschappij	4.073	0	4.073	4.072	0	4.072	4.072	0	4.072	3.612	0	3.612
8	**Ruimte**	**21.004**	**-8.839**	**12.165**	**20.492**	**-8.833**	**11.659**	**18.497**	**-8.837**	**9.660**	**12.904**	**-8.767**	**4.137**
8.1	Ruimtelijke ordening	11.846	-8.839	3.007	11.585	-8.833	2.752	11.590	-8.837	2.753	11.522	-8.767	2.755
8.2	Volkshuisvesting	2.911	0	2.911	2.511	0	2.511	2.511	0	2.511	666	0	666
8.3	Stedelijke vernieuwing	6.247	0	6.247	6.396	0	6.396	4.396	0	4.396	716	0	716
	Totaal taakvelden	**756.569**	**-763.927**	**-7.359**	**735.239**	**-738.373**	**-3.135**	**681.372**	**-685.513**	**-4.142**	**605.065**	**-627.058**	**-21.994**

5. Lijst subsidies buiten uitvoeringsregeling

Toelichting

In de Algemene wet Bestuursrecht is geregeld op welke grondslagen de provincie subsidie kan verstrekken. Naast het subsidiëren op basis van uitvoeringsregelingen (wettelijk voorschrift, bevoegdheid hiervoor ligt bij Gedeputeerde Staten), kan onder andere subsidie worden verstrekt met de provinciale begroting als juridische grondslag: de zogenoemde lijst buiten uitvoeringsregeling, een bijlage bij de begroting. Op deze lijst worden beoogde subsidieontvangers met naam, projectnaam en (maximale) hoogte van de te verstrekken subsidie opgenomen.

De lijst wordt bij vaststelling en wijziging van de begroting vastgesteld door Provinciale Staten en biedt daarmee de juridische grondslag voor het verstrekken van deze subsidies door Gedeputeerde Staten;

De lijst omvat subsidies waarvoor geen uitvoeringsregeling beschikbaar is maar die wel bijdragen aan de provinciale doelen. In de eerste kolom (OD) op de lijst staat aangegeven aan welk operationeel doel van de begroting het gesubsidieerde project bijdraagt. De uitgaven (lasten) die voor de subsidie begroot zijn, zijn onderdeel van de begrote uitgaven binnen het betreffende operationele doel waaraan de subsidie is gekoppeld. De wijzigingen op deze lijst betreffen dus enkel wijzigingen in de juridische grondslag voor GS om subsidies te kunnen verstrekken en niet een wijziging in de begroting zelf.

De lijst wordt iedere begrotingsbehandeling aangepast. Nieuwe subsidieaanvragers en projecten worden toegevoegd, projecten waarvan zeker is dat die in het lopende begrotingsjaar (nog) geen doorgang vinden worden verwijderd en soms wordt de hoogte van de te verstrekken subsidie aangepast of vindt een aanpassing van de gegevens van de subsidieontvanger plaats. Deze aanpassingen blijven gedurende het hele jaar zichtbaar op de lijst. Aan het einde van het jaar, bij de laatste begrotingswijziging is als het ware de definitieve lijst bekend.

Programma 2 Klimaat en Milieu

OD	Naam subsidie aanvrager	Max subsidie 2021
2.1.5	Omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied	€ 75.938
2.2.1	Gemeente Haarlem, Garantieregeling (proef)boring geothermie Haarlem Schalkwijk	€ 3.200.000
2.2.1	OCAP BV/CO2 vervloeier en lokaal distributienetwerk voor glastuinbouwgebieden Alton en Het Grootslag	€ 3.000.000
2.2.2	C-creators, uitvoeren activiteiten voor circulaire economie	€ 70.000

Programma 3 Ruimte en Water

OD	Naam subsidie aanvrager	Max subsidie 2021
3.1.2	Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier, aanleg wandel en fietspaden i.k.v. dijkplaatsen en het nemen van inrichtingsmaatregelen voor natuur voor de dijkversterking van Hoorn-Amsterdam	€ 12.000.000
3.1.3	HHNK, regiomanager Zoet zout knooppunt	€ 40.000
3.2.2.	Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier, Maatregelen	€400.000

	bodem en water	
3.4.1	Gemeente Zaanstad, Knooppunt Kogerveld fase 2	€ 2.500.000
3.4.1	Zaandijk Zaanse Schans, bijdrage aan de doelstelling OV-knooppunten	€ 5.000.000
3.4.2	Stichting Ondersteuning Omgevingsraad Schiphol (SOORS)	€ 112.500
3.4.4	GEM Bloemendalerpolder CV; Bloemendalerpolder Kwaliteitsimpuls – Faunapassage	€ 2.840.000
3.5.1	Vereniging Dorpswerk Noord-Holland, Toekomstplan voor dorp en dorpshuis	€ 31.000
3.5.2	Gemeente Zaanstad, Knooppunt Kogerveld	€ 2.775.000
3.5.2	Gemeente Haarlem/ Gebiedsontwikkeling Koepelterrein Versnelling binnenstedelijk bouwen	€ 1.000.000

Programma 4 Bereikbaarheid

OD	Naam subsidie aanvrager	Max subsidie 2021
4.1.2	Gemeente Amsterdam: Zuid-as DOK	€ 29.015.000
4.1.2	Pro rail: Bereikbaarheid kust Zuid Kennemerland per spoor	€ 1.450.000
4.5.1	Regionaal Overlegorgaan Consumentenbelangen Openbaar Vervoer :Bijdrage 2021	€ 50.000
4.1.2	Vervoers Regio Amsterdam: HOV Amstelveen-Uithoorn	€ 1.893.681
4.1.2	Gemeente Haarlem:Doorfiets route Kennemerland	€ 452.250
4.1.2	Gemeente Velsen:Doorfiets route Kennemerland	€ 209.634
4.1.2	Gemeente Haarlemmermeer:Fiets Filevrij realisatie F200 Amsterdam-Haarlem	€ 805.300
4.1.2	Gemeente Haarlem:Fiets Filevrij realisatie F200 Amsterdam-Haarlem	€ 159.441
4.1.2	Gemeente Velsen: Velsertraverse fietsonderdoorgang	€ 1.300.000
4.1.2	Gemeente Hilversum:Inpassingsgelden OV SAAL	€ 3.750.000
4.1.2	Gemeente Gooise Meren: Inpassingsgelden OV SAAL	€ 2.935.000
4.1.2	Gemeente Alkmaar: Kogendijk/N9	€ 1.500.000
4.1.2	Stichting CROW:Bijdrage kennis platform verkeer en vervoer	€ 185.000
4.1.2	Koningin Arthur: Netwerk en kennisplatform vrijwilligersvervoer Noord-Holland	€ 155.951

Programma 5 Groen

OD	Naam subsidie aanvrager	Max subsidie 2021
5.1.1	Stichting Bovenlanden Aalsmeer; Groene As fase 3 en 4, aankoopvergoeding	€ 607.000
5.1.1	Stichting Bovenlanden Aalsmeer; Groene As fase 3 en 4, inrichtingskosten	€ 1.491.7000
5.1.1	Hoogheemraadschap van Rijnland; Baggeren Amstelveense Poel	€ 700.000
5.1.1	Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier; Uitgeester- en Heemskerkerbroek	€ 700.000
5.1.1	Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier, Maatregelen bodem en water	€ 400.000

5.1.2	Groengebied Amstelland; Groene Uitweg Gaasperplas Centraal (GV66)	€ 450.000
5.1.2	Gemeente Schagen; Boskerpark realisatie NNN Inrichting (NHN16)	€ 247.000
5.1.2	Landschap Noord-Holland; NNN inrichting Zandpolder (NHN17)	€ 700.000
5.1.2	Staatsbosbeheer; Duurzaam beheer Diemerbos (GV64, aanvulling)	€ 17.925
5.1.4	Gemeente Amsterdam; Vitaal Platteland Burkmeer	€ 500.000
5.1.4	Landschap Noord-Holland; Vitaal Platteland Ilperveld	€ 1.100.000
5.1.4	Recreatie Noord-Holland; Vitaal Platteland Alkmaarder- en Uitgeestermeer	€ 1.250.000
5.1.4	Recreatie Noord-Holland; Vitaal Platteland Recreatief grid	€ 200.000
5.1.4	Staatsbosbeheer; Vitaal Platteland Waterland-Oost	€ 4.200.000
5.1.4	Water, Land en Dijken; Vitaal Platteland Landelijk Noord	€ 784.764
5.1.4	Natuurmonumenten; Vitaal Platteland Wormer- en Jisperveld	€ 1.865.000
5.1.4	Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier; Vitaal Platteland Waterkennis	€ 250.000
5.1.4	Regio Gooi en Vecht; Recreatiemakelaar Gooi- en Vechtstreek	€ 20.000
5.2.2	Nationaal Park Zuid-Kennemerland	€ 121.789
5.2.2	Nationaal Park Duinen van Texel	€ 170.000
5.2.2	Gemeente Haarlemmermeer: Invoering duurzaam watersysteem en aanleg ondiepe plas PARK21	€ 5.697.359
5.2.2	Gemeente Haarlemmermeer; Groen-recreatieve projecten	€ 2.070.000
5.2.2	Stichting Wandelnet; coördinatie en systeembeheer van de landelijke routenetwerken wandelen 2020-2023	€ 160.000
5.2.2	Stichting Landelijk Fietsplatform; coördinatie en systeembeheer van de landelijke routenetwerken fietsen 2020-2023	€ 100.000
5.2.4	Faunabeheereenheid	€ 960.000
5.3.2	Landschap Noord-Holland; Uitvoering Programma 'Betrekken bij Groen'	€ 708.000
5.3.2	Vereniging Agrarisch Natuur- en Landschapsbeheer Water, Land & Dijken; Boerderij-educatie Laag Holland	€ 80.000
5.3.2	Bureau Promotie Laag Holland	€ 80.000
5.3.2	Vogelbescherming Nederland; Interreg project BIO BUILD	€ 80.000
5.3.3	Stichting Erfgoed & Publiek: Terpen en Wierdenland	€ 200.000
5.3.3	Stichting Waddengroep; Waddengastronomie	€ 300.000

Programma 6 Economie, Cultuur en Welzijn

OD	Naam subsidie aanvrager	Max subsidie 2021
6.1.1	Vereniging Dorpswerk Noord-Holland	€ 60.000
6.1.1	Sportservice	€ 120.000
6.2.1	Plein C	€ 750.000
6.2.1	Probiblio	€ 3.464.240
6.3.1	Stichting NMF/Steunpunt M&A	€ 180.864
6.3.1	Mooi Noord-Holland/Steunpunt M&A	€ 279.136
6.3.2	Molenfederatie	€ 15.000
6.3.2	Noord-Holland Archief	€ 125.000
6.3.3	Museum Kaap Skil	€ 360.000
6.3.3	Stichting Huis van Hilde/publieksfunctie Huis van Hilde	€ 125.000

6.4.1	ROP Midden West	€ 17.000
6.4.2	Fort Resort Beemster/ Restauratie Fort aan de Middenweg	€ 600.000
6.4.2	Gemeente Gooise Meren/Vestingplein Muiden	€ 800.000
6.5.1	Gemeente Amsterdam/Regionale Detailhandelsvisie Groot Amsterdam	€ 10.000
6.5.1	Gemeente Uithoorn/Regionale Detailhandelsvisie Amstelland-Meerlanden	€ 10.000
6.5.1	Gemeente Zaanstad/Regionale Detailhandelsvisie Zaanstreek-Waterland	€ 10.000
6.5.1	Gemeente Hoorn/Regionale Detailhandelsvisie West-Friesland	€ 10.000
6.5.1	NBTC Holland Marketing/HollandCity strategie	€ 150.000
6.5.1	Stichting OdeaanNH	€ 150.000
6.5.1	Coöperatie Breedband Beemster B.V.	€ 4.800.000
6.5.1	Glasvezelnetwerk Hollands Kroon B.V.	€ 12.200.000
6.5.1	Gemeente Zaanstad, Regiodeal ZaanIJ	€ 3.000.000
6.5.3	TerraTechnica.Inholland Alkmaar, lerend innoveren	€ 150.000
6.5.3	Zaancampus, toepassen gaming op kiezen voor techniek	€ 50.000
6.5.3	RPA/ONHN Skillsaanpak NHN	€ 50.000
6.5.4	Greenport Aalsmeer/programmabureau	€ 150.000
6.5.4	Greenport Aalsmeer/uitvoeringsprogramma	€ 100.000
6.5.4	Greenport Noord-Holland Noord/programmabureau	€ 165.000
6.5.4	Greenport Noord-Holland-Noord/uitvoeringsprogramma	€ 100.000
6.5.4	Greenports Nederland/programma	€ 150.000
6.5.4	Stichting Voedsel Verbindt/Voedsel Verbindt	€ 50.000

6. Bijlagen

6.1 Bestuur en directie

Provinciale Staten

Zetelverdeling Provinciale Staten	Aantal zetels
GroenLinks	9
VVD	9
Forum voor Democratie	8
D66	6
PvdA	6
CDA	4
Partij voor de Dieren	3
PVV	3
SP	3
ChristenUnie	1
50Plus/Partij voor de Ouderen	1
DENK	1
Fractie Baljeu	1

Provinciale Staten leden

Voor informatie over de leden van Provinciale Staten van de provincie Noord-Holland kunt u zich wenden tot de provinciale website: klik hier.

Gedeputeerde Staten

Voor informatie over de leden van Gedeputeerde Staten van de provincie Noord-Holland kunt u zich wenden tot de provinciale website: klik hier.

De directie

Renée Bergkamp	Algemeen directeur/ Provinciesecretaris
Hans van der Stelt	Directeur Concernzaken
Herman Schartman	Directeur Beleid
Lindy Molenkamp	Directeur Beheer en Uitvoering

6.2 Noord-Holland in feiten en cijfers

Voor informatie over Noord-Holland in feiten en cijfers kunt u zich wenden tot de provinciale website: klik hier. Hier kunt u zelf tabellen, grafieken en kaarten samenstellen.

6.3 Waar zijn wij te bereiken

Bezoekadres

Provinciaal Bestuur van Noord-Holland
Dreef 3,2012 HR Haarlem

Ambtelijke organisatie van Noord-Holland
Houtplein 33, 2012 DE Haarlem

Postadres

Postbus 3007, 2001 DA Haarlem

Algemene telefoonnummer

023-5143143

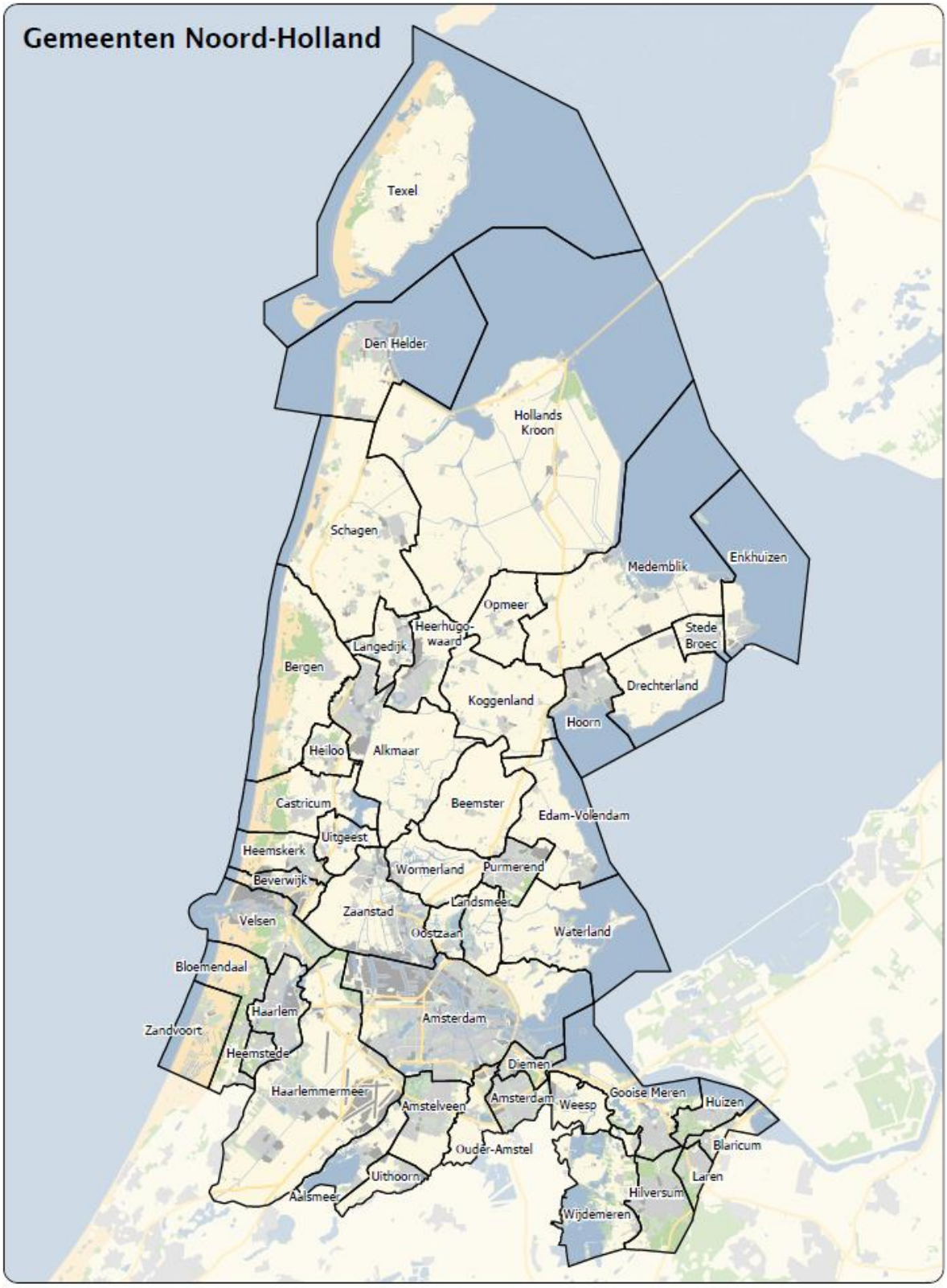
Website

www.noord-holland.nl

Algemene email

post@noord-holland.nl

6.4 Lijst met gemeenten

A	K
Aalsmeer	Koggenland
Alkmaar	L
Amstelveen	Landsmeer
Amsterdam	Langedijk
B	Laren
Beemster	M
Bergen (NH.)	Medemblik
Beverwijk	O
Blaricum	Oostzaan
Bloemendaal	Opmeer
C	Ouder-Amstel
Castricum	P
D	Purmerend
Den Helder	S
Diemen	Schagen
Drechterland	Stede Broec
E	T
Edam-Volendam	Texel
Enkhuizen	U
G	Uitgeest
Gooise Meren	Uithoorn
H	V
Haarlem	Velsen
Haarlemmermeer	W
Heemskerk	Waterland
Heemstede	Weesp
Heerhugowaard	Wijdemeren
Heiloo	Wormerland
Hilversum	Z
Hollandse Kroon	Zaanstad
Hoorn	Zandvoort
Huizen	

Provincie Noord-Holland

POSTBUS 3007 | 2001 DA HAARLEM

Provinciale Staten van Noord-Holland
door tussenkomst van de statengriffier mw. drs. K. Bolt
Dreef 3, tweede etage
2012 HR HAARLEM

Gedeputeerde Staten
Uw contactpersoon
dhr. J. Koning
CZ/FIN

Telefoonnummer +31235144992
koningj@noord-holland.nl

Verzenddatum
- 2 SEP. 2020

Kenmerk
1452383/1470472

Uw kenmerk

Betreft: Begroting 2021

Geachte leden,

Hierbij ontvangt u ter besluitvorming de bijgaande statenvoordracht met het bijbehorende ontwerpbesluit, met bijlagen, over de begroting 2021

Hoogachtend,

Gedeputeerde Staten van Noord-Holland,

provinciesecretaris
R.M. Bergkamp

voorzitter
A.Th.H. van Dijk

2 bijlage(n)
- Voordracht begroting 2021
- Begroting 2021

Postbus 3007
2001 DA Haarlem
Telefoon (023) 514 3143

Houtplein 33
2012 DE Haarlem
www.noord-holland.nl
Kvk-nummer 34362354
Btw-nummer NL.0010.03.124.B.08

Provincie Noord-Holland

2020

VOORDRACHT

Provinciale Staten van Noord-Holland

Haarlem, 1 september 2020

Onderwerp: Begroting 2021

Kenmerk: 1452383/1470472

Bijlagen:
- Begroting 2021

1. Inleiding

De begroting is een belangrijk stuurinstrument voor de provincie Noord-Holland waarin Provinciale Staten de budgettaire kaders voor het jaar 2021 vaststellen. In deze voordracht vatten wij de belangrijkste aspecten van de begroting samen. In het bijgevoegde ontwerpbesluit vragen wij u de begroting vast te stellen.

Naast het boekwerk van de begroting die als bijlage bij deze voordracht is te vinden is er ook een digitale webversie van de begroting ontwikkeld. Deze is te vinden op onze website via: https://www.noord-holland.nl/bestuur/financien.

2. Bijzondere tijden, bijzondere vraagstukken

De coronacrisis heeft een majeure impact op de provincie. Om de effecten van de coronacrisis te mitigeren hebben Uw Staten de moties 41 en 42 aangenomen waarin u ons opdraagt om een noodfonds en een herstel- en duurzaamheidsfond op te richten. Voor de uitvoering van motie 41 is in de tweede begrotingswijziging een bedrag van € 10 miljoen opgenomen.

Daarnaast is er nog een aantal nieuwe beleidsinhoudelijke ontwikkelingen zoals Invest MRA, de financiering van het Natuurnetwerk Nederland en de cofinanciering op het Europese POP3-programma, waarover wij op korte termijn een besluit zullen nemen. Deze beleidsinhoudelijke ontwikkelingen, inclusief de financiële dekking daarvan, worden op dit moment in beeld gebracht. Via de eerste begrotingswijziging zullen wij u een voorstel voor de uitwerking hiervan aan u voorleggen. Wij streven ernaar om bij de dekking van die moties de lopende provinciale ambities zo min mogelijk te belasten

Ook is in de tweede begrotingswijziging 2020 voorgesteld het daar ontstane negatieve saldo, dat voor een bedrag van € 9,7 miljoen wordt onttrokken aan de algemene reserve, in 2021 weer terug te storten. Om dit onderdeel van de herijking goed in beeld te houden is hiervoor, conform uw besluit bij de tweede begrotingswijziging 2020, een nader in te vullen stelpost opgenomen in de voorliggende begroting. Hierdoor is in deze begroting een positief saldo van € 7,359 miljoen ontstaan. Daarbij moet in acht worden genomen dat de stelpost nog moet worden ingevuld. Daarnaast willen wij het saldo van de begroting betrekken bij de voorliggende extra vraagstukken.

3. Toelichting op de begroting 2021

Programma-indeling
Tijdens de behandeling van de begroting 2020 hebben uw Staten de wens uitgesproken om de indeling van de begroting beter te laten aansluiten op de ambities van het coalitieakkoord. Naar

aanleiding hiervan is bij de kaderbrief besloten de programma-indeling te wijzigen. De voorliggende begroting is conform deze gewijzigde programma-indeling opgesteld. Dit betekent dat de begroting 2021 is opgebouwd vanuit de volgende 7 programma's:

1) Openbaar Bestuur
2) Klimaat en Milieu
3) Water en Ruimte
4) Bereikbaarheid
5) Groen
6) Economie, Cultuur en Welzijn
7) Financiën en Bedrijfsvoering

Zoals ook in de vastgestelde kaderbrief beschreven is de herschikking bewust uitgevoerd op het niveau van de programmadoelen. De onderliggende operationele doelen per beleidsdoel zijn onveranderd ten opzichte van de vigerende begrotingsindeling. Daarmee sluit de begrotingsindeling beter aan op de ambities van het coalitieakkoord maar blijft het mogelijk op het niveau van operationele doelen een analyse te maken van de historische ontwikkeling van kosten en activiteiten. In aanloop naar de begroting 2022 wordt bekeken in hoeverre aanpassingen op het niveau van de beleidsdoelen en de operationele doelen wenselijk en haalbaar zijn.

Financieel overzicht
Onderstaand overzicht geeft weer wat de invloed is geweest op het begrotingssaldo van de kaderbrief 2021 en de in deze begroting voorgestelde financiële mutaties.

Opbouw begroting 2021

Bedragen * € 1 miljoen	**2021**	**2022**	**2023**	**2024**
Min is voordelig				
0. Ontwerpbegroting 2021	-	-	-	-33,7
1. Kaderbrief 2021	-4,74	0,89	-1,90	-2,33
2. Niet-budget neutrale mutaties in de begroting 2020	-2,62	-4,02	-2,24	14,04
Totaal begrotingssaldo	**-7,36**	**-3,14**	**-4,14**	**-21,99**

Onderstaand overzicht laat zien hoeveel de provincie de komende jaren per programma per saldo verwacht uit te geven of te ontvangen en wat de begrote mutaties in de reserves zijn.

Saldo van baten en lasten per programma (bedragen x € 1.000)

Min is voordelig	Begroot 2021	Begroot 2022	Begroot 2023	Begroot 2024
1 Openbaar bestuur	21.449	21.168	20.563	20.115
2 Klimaat en Milieu	45.685	40.364	35.615	28.915
3 Ruimte en Water	19.963	17.770	15.461	8.363
4 Bereikbaarheid	237.163	218.862	181.717	174.507
5 Groen	95.422	96.699	96.246	80.649
6 Economie, Cultuur en Welzijn	36.936	33.198	29.565	23.220
7 Financiën en bedrijfsvoering	-369.749	-353.043	-353.524	-352.720
Totaal saldo van baten en lasten	**86.868**	**75.017**	**25.642**	**-16.952**

Saldo van stortingen en onttrekkingen aan reserves (bedragen x € 1.000)

Min is voordelig	Begroot 2021	Begroot 2022	Begroot 2023	Begroot 2024
Stortingen	206.200	188.031	180.916	142.031
Onttrekkingen	-300.427	-266.182	-210.699	-147.072
Totaal mutaties reserves	**-94.227**	**-78.152**	**-29.784**	**-5.041**
Begrotingsresultaat (saldo van baten en lasten + mutaties reserves)	**-7.359**	**-3.135**	**-4.142**	**-21.994**

4. Kredietbesluiten integraal meerjarenprogramma infrastructuur (iMPI)

n de financiële verordening is opgenomen dat kredieten bij de vaststelling van de begroting ter besluitvorming aan Provinciale Staten worden voorgelegd. Per kredietaanvraag melden wij of voor de projecten een bijdrage van derden en/of dekking uit eigen reserves wordt verkregen en welke bedragen uiteindelijk ten laste van welke kapitaallasten komen. De kredietaanvragen in deze voordracht worden toegelicht, zodat ze zelfstandig leesbaar zijn (zonder het iMPI). In het iMPI 2021-2028 worden de projecten inhoudelijk nader toegelicht en worden de kaders en de context bij het programmeren van infrastructurele projecten uitgebreid beschreven. In de Voordracht van het iMPI 2021-2028 wordt verbinding gelegd met de begroting door te besluiten de kredietaanvragen op te nemen in de voordracht van de begroting 2021. Voor de uitvoering van het iMPI vragen wij u daarom de volgende investeringskredieten (exclusief btw) beschikbaar te stellen.

a. alg-13 Nieuwe aansluiting A9, gemeente Heiloo € 7.553.331

Deze kredietverhoging komt niet ten laste van de kapitaallasten PMI.
De kredietverhoging wordt volledig gedekt door de gemeente Heiloo. Naast haar eigen bijdrage (€ 2.312.328) ontvangt Heiloo hiervoor bijdragen van haar projectpartners gemeente Alkmaar (€ 2.398.587), gemeente Castricum (€ 767.788) en provincie Noord-Holland (€ 2.074.627). Voor het verkrijgen van de provinciale bijdrage, vraagt de gemeente Heiloo een subsidie aan die bij de Eerste Begrotingswijziging 2021 (EBW2021) op de Lijst subsidies buiten uitvoeringsregeling wordt geplaatst. Hierna zal de subsidie aan de

gemeente Heiloo worden verleend met als dekking de reserve Uitvoering mobiliteitsbeleid door derden. Daartoe zal bij de EBW2021 tevens het benodigd bedrag vanuit de reserve Ontwikkeling provinciale infrastructuur naar deze reserve worden overgeheveld.
De provincie bouwt namens de gemeente Heiloo de nieuwe aansluiting op de A9 bij Heiloo.
De PAS-problematiek (Programma Aanpak Stikstof) veroorzaakt vertragingskosten, extra onderzoek en meerkosten voor maatregelen tegen de emissie van stikstof. Bovendien worden de projectkosten conform de overeenkomst tussen projectpartners geïndexeerd.
(Jaar ingebruikname: 2024)

b. alg-29a Nieuwbouw Wilhelminasluis € 2.402.000
Deze kredietverhoging komt niet ten laste van de kapitaallasten PMI.
De gemeente Zaanstad levert een bijdrage van € 2.402.000.
Tijdens de uitvoering zijn op verzoek van Zaanstad aanvullende werkzaamheden uitgevoerd.
(Jaar ingebruikname: 2021, Afschrijvingstermijn: 50 jaar)

c. alg-29b Vervangen Zaanbrug, gemeenten Wormerland en Zaanstad € 422.607
Deze kredietverhoging komt niet ten laste van de kapitaallasten PMI.
De gemeente Wormerland levert een bijdrage van € 213.015 en de gemeente Zaanstad € 209.592.
De provincie vervangt namens de gemeenten de Zaanbrug en de bijdragen van de gemeenten jaarlijks geïndexeerd.
(Jaar ingebruikname: 2022, Afschrijvingstermijn: 50 jaar)

d. HOV-14 Hoogwaardig Openbaar Vervoer Legmeerdijk (N231)/ halte Royal FloraHolland € 4.800.000
Van deze kredietaanvraag komt € 720.000 ten laste van de kapitaallasten PMI. De VRA geeft een subsidie van € 4.080.000. Er wordt een uitvoeringskrediet aangevraagd voor de aanleg van een HOV-halte bij Royal FloraHolland en een loopbrug over de N231.
(Jaar ingebruikname: 2022, Afschrijvingstermijn: 50 jaar)

e. N231-17 Ongestoord Logistieke Verbinding, gemeente Aalsmeer € 1.567.000
Van deze kredietaanvraag komt € 1.373.000 uit de Reserve Ontwikkeling Provinciale Infrastructuur. De VRA geeft een subsidie van € 194.000.
Er wordt een uitvoeringskrediet aangevraagd voor de realisatie van een extra ingang op de N231 ten noorden van de hoofdingang van Royal FloraHolland.
(Jaar ingebruikname: 2022, Afschrijvingstermijn: 50 jaar)

f. N247-16 Bereikbaarheid Waterland, maatregelen N247, gedeelte A10-Edam € 5.000.000
Van deze kredietverhoging komt € 1.482.500 ten laste van de kapitaallasten PMI. De VRA geeft een subsidie van € 3.517.500.
Tijdens de aanbesteding bleek de maximale aanneemsom te laag voor het gehele contract. Daarom zijn enkele onderdelen uit het contract gehaald en als optie meegegeven. Om alle opties te kunnen realiseren wordt er een aanvullend krediet aangevraagd.
(Jaar ingebruikname: 2023, Afschrijvingstermijn: 50 jaar)

g. N517-01, Verlengen busbaan N517 en aanleg linksafstrook, gemeente Edam/Volendam € 225.000
Deze kredietverhoging komt ten laste van de kapitaallasten PMI.

Vanwege benodigde aanpassingen in het ontwerp, zijn de kosten van realisatie en projectmanagement gestegen.
(Jaar ingebruikname: 2021, Afschrijvingstermijn: 50 jaar)

h. N522-05 Vervanging/opwaardering brug Ouderkerk, gemeenten Amstelveen en Ouder-Amstel **€ 2.385.000**

Deze kredietverhoging komt geheel ten laste van de kapitaallasten PMI.
De aannemer heeft een extra claim neergelegd als gevolg van vertraging door het ontbreken van de benodigde gronden. Naar verwachting lopen de kosten hierdoor op met € 5.300.000 Dit bedrag wordt verdeeld tussen het vervangings- (55%) en nieuwe investeringskrediet (45%).
(Jaar ingebruikname: 2023, Afschrijvingstermijn: 50 jaar)

Recapitulatie investeringskredieten nieuwe infrastructuur

WBS-code	Project-nummer	Kredietbesluiten PMI Begroting 2021	Reeds beschik-baar krediet	Krediet (= a+b+ c+d)	a. Bijdragen derden	b. Reserve	c. Extra invester-ingen	d. Netto Kapitaal-lasten	Totaal krediet	Jaar ingebruik-name
P.00099	alg-13	Nieuwe aansluiting op de A9, gemeente Heiloo (GGA Alkmaar)	38.346.000	7.553.331	7.553.331				45.899.331	2024
P.00077.1	alg-29a	Nieuwbouw Wilhelminasluis (kredietverhoging)	51.572.000	2.402.000	2.402.000				53.974.000	2021
P.00079.1	alg-29b	Vervangen Zaanbrug (kredietverhoging)	23.905.250	422.607	422.607				24.327.857	2022
P.00130.2	HOV-14	HOV Legmeerdijk (N231)/halte Royal FloraHolland		4.800.000	4.080.000			720.000	4.800.000	2022
P.00130.1	N231-17	Ongestoord Logisitieke Verbinding Greenport		1.567.000	194.000	1.373.000			1.567.000	2022
P.00039.4	N247-16	Bereikbaarheid Waterland, maatregelen N247, gedeelte A10-Edam (kredietverhoging)	51.495.000	5.000.000	3.517.500			1.482.500	56.495.000	2023
P.00080.2	N517-01	Verlengen busbaan N517 en aanleg linksafstrook (kredietverhoging)	3.400.000	225.000				225.000	3.625.000	2021
P.00047.2	N522-05	Vervanging/opwaardering brug Ouderkerk (kredietverhoging)	24.130.000	2.385.000				2.385.000	26.515.000	2023
		Totaal kredietbesluiten		**24.354.938**	**18.169.438**	**1.373.000**	**0**	**4.812.500**		

WBS-code	Project-nummer	Kredietbesluiten PMI Begroting 2021	Kapitaallasten (volgend op het jaar van ingebruikname) 2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028
P.00099	alg-13	Nieuwe aansluiting op de A9, gemeente Heiloo (GGA Alkmaar)			0	0	0	0	0	0	0
P.00077.1	alg-29a	Nieuwbouw Wilhelminasluis (kredietverhoging)			0	0	0	0	0	0	0
P.00079.1	alg-29b	Vervangen Zaanbrug (kredietverhoging)				0	0	0	0	0	0
P.00130.2	HOV-14	HOV Legmeerdijk (N231)/halte Royal FloraHolland				14.400	14.400	14.400	14.400	14.400	14.400
P.00130.1	N231-17	Ongestoord Logisitieke Verbinding Greenport				0	0	0	0	0	0
P.00039.4	N247-16	Bereikbaarheid Waterland, maatregelen N247, gedeelte A10-Edam (kredietverhoging)					29.650	29.650	29.650	29.650	29.650
P.00080.2	N517-01	Verlengen busbaan N517 en aanleg linksafstrook (kredietverhoging)			4.500	4.500	4.500	4.500	4.500	4.500	4.500
P.00047.2	N522-05	Vervanging/opwaardering brug Ouderkerk (kredietverhoging)					47.700	47.700	47.700	47.700	47.700
		Totaal kredietbesluiten	**0**	**0**	**4.500**	**18.900**	**96.250**	**96.250**	**96.250**	**96.250**	**96.250**
		kapitaallasten PMI (OD 421): huidige raming									
		kapitaallasten PMI (kapitaallasten afgesloten en lopende projecten)	4.295.000	4.957.000	5.634.000	6.627.000	6.681.000	6.901.000	7.591.000	7.591.000	7.591.000
		stelpost PMI (gereserveerde ruimte nieuwe kredieten)	0	0	840.000	1.600.000	1.700.000	1.400.000	1.400.000	1.400.000	2.000.000
		Totaal budget kapitaallasten	**4.295.000**	**4.957.000**	**6.474.000**	**8.227.000**	**8.381.000**	**8.301.000**	**8.991.000**	**8.991.000**	**9.591.000**
		bijraming kapitaallasten PMI	0	0	5.000	19.000	96.000	96.000	96.000	96.000	96.000
		aframing stelpost PMI	0	0	-5.000	-19.000	-96.000	-96.000	-96.000	-96.000	-96.000
		Saldo mutaties	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
		kapitaallasten PMI (OD 421): na verwerking kredietbesluiten									
		kapitaallasten PMI (kapitaallasten afgesloten en lopende projecten)	4.295.000	4.957.000	5.639.000	6.646.000	6.777.000	6.997.000	7.687.000	7.687.000	7.687.000
		stelpost PMI (gereserveerde ruimte nieuwe kredieten)	0	0	835.000	1.581.000	1.604.000	1.304.000	1.304.000	1.304.000	1.904.000
		Totaal budget kapitaallasten	**4.295.000**	**4.957.000**	**6.474.000**	**8.227.000**	**8.381.000**	**8.301.000**	**8.991.000**	**8.991.000**	**9.591.000**

Toelichting
1. Bijdragen van derden worden niet geactiveerd en leiden dus niet tot kapitaallasten
2. Bijdragen t.l.v. reserves worden geactiveerd via de reserves Dekking kapitaallasten Wegen en OV

Voor de uitvoering van het iMPI vragen wij u in te stemmen met de volgende vervangingskredieten (exclusief BTW):

a. N242a-05 Vervangen glazen onderpanelen geluidsschermen N242 en N244/N508 (nieuw) € 1.500.000

Dit bedrag komt ten laste van de kapitaallasten PMO (wegen).
De bestaande glazen geluidsschermen hebben een grote onderhoudsbehoefte.
Veel glazen panelen zijn sinds installatie in 2008 vervangen. Nu worden de glazen onderpanelen van de geluidsschermen vervangen door bestendiger en duurzamer materiaal.
(Jaar ingebruikname: 2021, Afschrijvingstermijn: 50 jaar)

b. K19o-a-01- Vaarwegvak 32 (nieuw) € 1.600.000

Dit bedrag komt ten laste van de kapitaallasten PMO (vaarwegen).
De technische staat van de oeverbeschoeiing is zodanig dat deze vervangen moet worden voor een nieuwe beschoeiing. Het betreft vaarwegvak 32; Ringvaart Oost; Nieuwe Meer – Aalsmeerderbrug. Vervangen houten oeverconstructies van ca. 900 m en ca. 750 door hout.
(Jaar ingebruikname: 2024, Afschrijvingstermijn: 40 jaar)

c. K19o-b-01- Vaarwegvak 33 (nieuw) € 1.690.000

Dit bedrag komt ten laste van de kapitaallasten PMO (vaarwegen).
De technische staat van de oeverbeschoeiing is zodanig dat deze vervangen moet worden voor een nieuwe beschoeiing. Het betreft vaarwegvak 33, Ringvaart Oost: Aalsmeerderbrug - Nieuwe Wetering. Vervanging van circa 1.000 m houten oeverconstructie voor hout.
(Jaar ingebruikname: 2024, Afschrijvingstermijn: 40 jaar)

d. N243a-04 Trajectbenadering N243a (kredietverhoging) € 180.000

Dit bedrag komt ten laste van de kapitaallasten PMO (wegen).
Voor dit project is reeds een krediet beschikbaar van € 9.300.000.
De kredietverhoging is veroorzaakt door vertraging in het project. De voornaamste reden is dat de behandeling door de Raad van State veel langer heeft geduurd dan gepland. Tijdens de vertraging dient het projectteam operationeel gehouden te worden tegen extra kosten en de latere uitvoering leidt ook tot verhoging van de indexatie.
(Jaar ingebruikname: 2023, Afschrijvingstermijn: 50 jaar)

e. 25C02B-90 K19w Cruquiusbrug A (kredietverhoging) € 2.450.000

Dit bedrag komt ten laste van de kapitaallasten PMO (wegen). Voor dit project is reeds een krediet beschikbaar van € 9.800.000. Met deze kredietaanvraag komt het totale vervangingsinvesteringskrediet op € 12.250.000.
Cruquiusbrug A is aan het einde van de levensduur en geheel aan vervanging toe. Er zijn scope wijzigingen doorgevoerd in het project. Gewijzigde doorvertaling van wet- en regelgeving heeft geleid tot verbreding van het brugdek. 24 uurs centrale afstandsbediening is ook binnen scope gebracht.
(Jaar ingebruikname: 2024, Afschrijvingstermijn: 50 jaar)

f. 25G16/17-90 Vervanging brug Ouderkerk, gemeenten Amstelveen en Ouder-Amstel (kredietverhoging) € 2.915.000

Dit bedrag komt ten laste van de kapitaallasten PMO (wegen). Voor dit

project is reeds een krediet beschikbaar van € 16.870.000. Met deze kredietaanvraag komt het totale vervangingsinvesteringskrediet op € 19.785.000
De huidige brug wordt vervangen door twee nieuwe bruggen. De aannemer heeft een extra claim neergelegd als gevolg van vertraging door het ontbreken van de benodigde gronden. Naar verwachting lopen de kosten hierdoor op met € 5.300.000. Deze verhoging wordt verdeeld tussen het vervangings- (55%) en nieuwe investeringskrediet (45%).
(Jaar ingebruikname: 2023, Afschrijvingstermijn: 50 jaar)

Wijziging dekking kredieten
De dekking van de volgende uitvoeringskredieten wijzigt.

1. **N247-16 Bereikbaarheid Waterland, maatregelen N247, gedeelte A10-Edam**
   Voor dit project is inclusief de huidige kredietverhoging een krediet van € 56.495.000 beschikbaar. Er is een wijziging in de dekking van dit project. De bijdragen van de gemeenten Amsterdam en Waterland worden respectievelijk € 1.000.000 en € 250.000 lager, omdat er verrekening van de BTW plaatsvindt en er hiervoor geen bijdrage van de gemeenten noodzakelijk is.

   De totale dekking van het project ziet er als volgt uit:

	totaal
kredieten	**56.495.000**
dekking	
VRA	22.100.000
Res. infrastr Rijksbijdrage BB verv. MRA-BBV-703	500.000
gemeente Amsterdam	290.000
gemeente Purmerend	307.500
gemeente Edam/Volendam	140.000
gemeente Waterland	157.500
reserve Groen	320.000
kapitaallasten Water (reserve GO Vaarwegen)	70.000
totaal inkomsten	23.885.000
netto investering kapitaallasten PMI	**32.610.000**

2. **N197-04 Busbaan Wijckerpoort (Velsertraverse-busstation Beverwijk)**
   Voor dit project is bij de Derde Actualisering van het PMI 2019-2025 (Vd 14-2020) een krediet beschikbaar gesteld van € 19.600.000, waarvan € 17.700.000 ten laste komt van de reserve Ontwikkeling provinciale infrastructuur (€15.000.000 Investeringsagenda Openbaar Vervoer 2015-2020 en € 2.700.000 Actieprogramma Fiets. De € 2.700.000 komt echter niet uit het Actieprogramma Fiets, maar moet ten laste komen van de kapitaallasten PMI (Doorfietsroutes).

Af te sluiten kredieten
De volgende kredieten kunnen worden afgesloten.

	projectnr.	projectnaam af te sluiten kredieten	krediet	uitgaven (afgerond)	resterend krediet
a.	N205-08	Bermverharding N205, gedeelte N232-Vijfhuizerweg	450.000	389.000	61.000
b.	N232-11	Trajectbenadering N232a, gedeelte komgrens Haarlem-N205	100.000	77.000	23.000
c.	N235-03	Bereikbaarheid waterland: maatregelen N235	26.250.000	20.165.000	6.085.000
d.	N236-06	Reconstructie N236, deel 1	8.800.000	8.789.000	11.000
e.	N236-09	Reconstructie N236, deel 2	650.000	630.000	20.000
f.	N241-06	Herinrichting kruispunt N241-Langereis	9.600.000	9.545.500	54.500
g.	N247-21	Praktijkproef fietspad Broek in Waterland/Monnickendam	400.000	380.000	20.000
h.	N248-03	Reconstructie N248 en parallelweg, gedeelte N245-N249	8.150.000	6.178.000	1.972.000
i.	N502-03	Trajectbenadering N502c, gedeelte Callantsoog-Callantsogervaart	350.000	314.000	36.000
j.	N516-03	Trajectbenadering N516a	4.228.000	3.801.000	427.000
k.	N520-03	Reconstructie kruispunt N520-Bennebroekerweg	270.000	270.000	0

5. Verlengen looptijd reserves

Reserve Circulaire economie
Bij het instellingsbesluit voor de reserve Circulaire economie is, in lijn met de actieagenda circulaire economie 2017-2020 gekozen voor een looptijd van de reserve tot en met 2020. Naar aanleiding van het Coalitieakkoord 'Duurzaam doorpakken' uit 2019 zal in de loop van 2020 een nieuwe actieagenda Circulaire economie worden geformuleerd waarvoor met het nieuwe akkoord €1.050.000 beschikbaar is gesteld. De uitgaven ten behoeve van deze actieagenda lopen via de reserve Circulaire economie en daarvoor is het nodig de looptijd van de reserve Circulaire economie te verlengen.

Reserve Cofinanciering Europese projecten
Bij het instellingsbesluit voor de reserve Cofinanciering Europese projecten is de looptijd van de reserve bepaald op de periode tot en met 2020. Naar aanleiding van het Coalitieakkoord 'Duurzaam doorpakken' waarin € 4 miljoen beschikbaar is gesteld voor de cofinanciering van Europese projecten is het nodig de looptijd van de reserve te verlengen tot en met 2027. De Europese subsidieprogramma's hebben een looptijd van 2021 tot en met 2027 en daarom stellen wij voor de looptijd van de Reserve Cofinanciering Europese projecten daarmee gelijk te laten lopen.

6. Voorstel

Wij stellen u voor te besluiten overeenkomstig het bijgaande ontwerpbesluit.

Gedeputeerde Staten van Noord-Holland,

dhr. A.Th.H. van Dijk, voorzitter

mw. R.M. Bergkamp, provinciesecretaris

Ontwerpbesluit

Nr. 1452383/1470472

Provinciale Staten van Noord-Holland;

gelezen de voordracht van Gedeputeerde Staten van 1 september 2020;

besluiten:

1. De volgende kredieten voor nieuwbouwinvesteringen beschikbaar te stellen:
   a. alg-13 Nieuwe aansluiting A9, gemeente Heiloo (GGA Alkmaar) € 7.553.331
   (kredietverhoging)
   Het krediet komt niet ten laste van de kapitaallasten PMI.
   b. alg-29a Nieuwbouw Wilhelminasluis (kredietverhoging) € 2.402.000
   Het krediet komt niet ten laste van de kapitaallasten PMI.
   c. alg-29b Vervangen Zaanbrug, gemeenten Wormerland en Zaanstad € 422.607
   (kredietverhoging)
   Het krediet komt niet ten laste van de kapitaallasten PMI.
   d. HOV-14 Hoogwaardig Openbaar Vervoer Legmeerdijk (N231)/ € 4.800.000
   halte Royal FloraHolland
   Een bedrag van € 720.000 komt ten laste van de kapitaallasten PMI.
   e. N231-17 Ongestoord Logistieke Verbinding, gemeente Aalsmeer € 1.568.000
   Het krediet komt niet ten laste van de kapitaallasten. Een bedrag van € 1.374.000 komt uit de Reserve Ontwikkelen Provinciale infrastructuur.

f. N247-16 Bereikbaarheid Waterland, maatregelen N247, gedeelte A10-Edam (kredietverhoging) € 5.000.000
Een bedrag van € 1.482.500 komt ten laste van de kapitaallasten PMI.
g. N517-01, Verlengen busbaan N517 en aanleg linksafstrook, gemeente Edam/Volendam (kredietverhoging) € 225.000
Het totale bedrag komt ten laste van de kapitaallasten PMI.
h. N522-05 Vervanging/opwaardering brug Ouderkerk, gemeenten Amstelveen en Ouder-Amstel (kredietverhoging) € 2.385.000
Dit bedrag komt geheel ten laste van de kapitaallasten PMI.

2. in te stemmen met de volgende kredietaanvragen voor vervangingsinvesteringen
a. N242a-05 Vervangen glazen onderpanelen geluidsschermen N242 en N244/N508 (nieuw) € 1.500.000
Dit bedrag komt geheel ten laste van de kapitaallasten PMO wegen
b. K19o-a-01- Vaarwegvak 32 (nieuw) € 1.600.000
Dit bedrag komt geheel ten laste van de kapitaallasten PMO vaarwegen
c. K19o-b-01- Vaarwegvak 33 (nieuw) € 1.690.000
Dit bedrag komt geheel ten laste van de kapitaallasten PMO vaarwegen
d. N243a-04 Trajectbenadering N243a (kredietverhoging) € 180.000
Dit bedrag komt geheel ten laste van de kapitaallasten PMO wegen
e. 25C02B-90 K19w Cruquiusbrug A (kredietverhoging) € 2.450.000
Dit bedrag komt geheel ten laste van de kapitaallasten PMO wegen
f. 25G16/17-90 Vervanging brug Ouderkerk, gemeenten Amstelveen en Ouder-Amstel (kredietverhoging) € 2.915.000
Dit bedrag komt geheel ten laste van de kapitaallasten PMO wegen

3. De dekking van de volgende kredieten te wijzigen:

Project-nummer	Aanpassing dekking kredieten	Krediet	Bijdragen derden	Subsidie VRA	Reserves	Kapitaallasten PMI
N197-04	Busbaan Wijckerpoort (oud)	19.600.000	1.900.000		17.700.000	0
N197-04	Busbaan Wijckerpoort (nieuw)	19.600.000	1.900.000		15.000.000	2.700.000
N247-16	BW, maatregelen N247 (oud)	56.495.000	2.645.000	22.100.000	390.000	31.360.000
N247-16	BW, maatregelen N247 (nieuw)	56.495.000	1.395.000	22.100.000	390.000	32.610.000

4. De volgende kredieten af te sluiten:

	projectnr.	projectnaam af te sluiten kredieten	krediet	uitgaven (afgerond)	resterend krediet
a.	N205-08	Bermverharding N205, gedeelte N232-Vijfhuizerweg	450.000	389.000	61.000
b.	N232-11	Trajectbenadering N232a, gedeelte komgrens Haarlem-N205	100.000	77.000	23.000
c.	N235-03	Bereikbaarheid waterland: maatregelen N235	26.250.000	20.165.000	6.085.000
d.	N236-06	Reconstructie N236, deel 1	8.800.000	8.789.000	11.000
e.	N236-09	Reconstructie N236, deel 2	650.000	630.000	20.000
f.	N241-06	Herinrichting kruispunt N241-Langereis	9.600.000	9.545.500	54.500
g.	N247-21	Praktijkproef fietspad Broek in Waterland/Monnickendam	400.000	380.000	20.000
h.	N248-03	Reconstructie N248 en parallelweg, gedeelte N245-N249	8.150.000	6.178.000	1.972.000
i.	N502-03	Trajectbenadering N502c, gedeelte Callantsoog-Callantsogervaart	350.000	314.000	36.000
j.	N516-03	Trajectbenadering N516a	4.228.000	3.801.000	427.000
k.	N520-03	Reconstructie kruispunt N520-Bennebroekerweg	270.000	270.000	0

5. De looptijd van de reserve Circulaire economie te wijzigen in: tot en met 2026
6. De looptijd van de reserve Cofinanciering Europese projecten te wijzigen in: tot en met 2027
7. De begroting 2021 en meerjarenraming 2021-2024 vast te stellen.

Haarlem,

Provinciale Staten voornoemd,

, voorzitter

, statengriffier

Provincie Noord-Holland

POSTBUS 3007 | 2001 DA HAARLEM

Provinciale Staten van Noord-Holland
door tussenkomst van de statengriffier mw. drs. K. Bolt
Dreef 3, tweede etage
2012 HR HAARLEM

Gedeputeerde Staten
Uw contactpersoon
dhr. W. Kegel
CZ/FIN

Telefoonnummer +31235143679
kegelw@noord-holland.nl

Verzenddatum
- 6 OKT. 2020

Kenmerk
1492443/1492446

Uw kenmerk

Betreft: Bestedingsplannen bestemmingsreserves

Geachte leden,

Ter uitvoering van art. 167, tweede lid, van de Provinciewet (inzake de actieve informatieplicht) brengen wij u het besluit van ons college ter kennis waarin wij de bestedingsplannen voor de bestemmingsreserves hebben vastgesteld.

Toelichting
Bij de behandeling van de kaderbrief 2021 in PS heeft de portefeuillehouder Financiën toegezegd om uw Staten meer inzicht te geven in de staat van de reserves door middel van bestedingsplannen. Het bestedingsplan moet inzicht geven in de wijze waarop wij van plan zijn de doelen die PS gesteld hebben bij het instellen van de reserve te verwezenlijken en waaraan wij verwachten de middelen in de reserve uit te geven.

De bestedingsplannen zijn opgesteld vanuit de kaders die door de Staten zijn meegegeven in de kadernota reserves en voorzieningen 2018. De basis voor de invulling van het bestedingsplan vormt de doelstelling die in het instellingsbesluit van elke reserve is vastgelegd. Dit is waar mogelijk aangevuld met relevante beleidskaders en omgevingsfactoren die van invloed zijn op de aanwending van de reserve.

In financieel opzicht zijn de actuele standen van de reserves opgenomen, aangevuld met de geplande stortingen en/of overhevelingen in de komende jaren. Voor zover mogelijk is ook per reserve aangegeven voor welke activiteiten de middelen in de reserves plannen uitgewerkt worden. Omdat de bestedingsplannen een horizon van acht jaar hanteren is het niet in alle gevallen mogelijk om een financieel sluitend overzicht van activiteiten tot en met 2027 op te stellen. De concretisering van de activiteiten en het bijstellen van de

Postbus 3007
2001 DA Haarlem
Telefoon (023) 514 3143

Houtplein 33
2012 DE Haarlem
www.noord-holland.nl
Kvk-nummer 34362354
Btw-nummer NL.0010.03.124.B.08

planningen vindt plaats via de reguliere planning- en controlcyclus waarin u besluit over het vaststellen en bijstellen van de begroting.

Hoogachtend,
Gedeputeerde Staten van Noord-Holland,

provinciesecretaris

R.M. Bergkamp

voorzitter

A.Th.H. van Dijk

1 bijlage(n)

Overzicht bestedingsplannen bestemmingsreserves

Inhoudsopgave

Bestedingsplan reserve Cofinanciering Europese projecten 2
Bestedingsplan reserve Bodemsanering....4
Bestedingsplan reserve Gezonde leefomgeving 7
Bestedingsplan reserve energietransitie....10
Bestedingsplan reserve Circulaire economie....13
Bestedingsplan reserve Verduurzaming bestaande woningvoorraad 14
Bestedingsplan reserve Meekoppelkansen bij dijkversterkingen en kustontwikkeling....16
Bestedingsplan reserve Klimaatadaptatie....18
Bestedingsplan reserve Waterrecreatie 20
Bestedingsplan reserve OV-Knooppunten 22
Bestedingsplan reserve Ontwikkelen Havencomplexen 24
Bestedingsplan reserve Ruimtelijke Ontwikkeling 26
Bestedingsplan reserve Woonbeleid....28
Bestedingsplan reserve Woningbouw 30
Bestedingsplan reserve Mobiliteitsbeleid....32
Bestedingsplan reserve uitvoeren mobiliteitsbeleid door derden....34
Bestedingsplan reserve Ontwikkelen Provinciale infrastructuur....36
Bestedingsplan reserve Innovatieprojecten mobiliteit 39
Bestedingsplan reserve Openbaar Vervoer Projecten 41
Bestedingsplan reserve Groen 43
Bestedingsplan reserve Groene uitweg 45
Bestedingsplan reserve Oostelijke Vechtplassen 47
Bestedingsplan reserve landschap 49
Bestedingsplan reserve cofinanciering Waddenzee 51
Bestedingsplan reserve Monumenten (Mr. F.J. Kranenburgfonds) 53
Bestedingsplan reserve Stelling van Amsterdam/Nieuwe Hollandse Waterlinie 55
Bestedingsplan reserve Herstructurering bedrijventerreinen 57
Bestedingsplan reserve MKB instrumenten 59
Bestedingsplan reserve Duurzame Landbouw 61
Bestedingsplan reserve Europese landbouwprojecten landbouwsubsidies....63
Bestedingsplan reserve Go-gelden....65

Bestedingsplan reserve Cofinanciering Europese projecten

In dit bestedingsplan wordt nader toegelicht hoe het college van Gedeputeerde Staten invulling geeft aan de bestemming die Provinciale Staten aan de betreffende middelen gegeven hebben.

In dit bestedingsplan is het beginsaldo per 1 januari 2020 als startpunt genomen en indien van toepassing zijn ook de geplande stortingen in de komende jaren toegevoegd. In voorkomende gevallen lopen stortingen door tot na de weergegeven periode, en ook sommige projecten hebben een looptijd die verder reikt dan de acht jaren die hierin zijn opgenomen. Om die reden kan het voorkomen dat de geschatte kosten voor de activiteiten het beschikbare bedrag overstijgt.

De jaarlijkse onttrekkingen aan de reserve zijn niet in dit overzicht opgenomen; deze komen terug in de begroting en meerjarenraming

Programma	1 Openbaar bestuur
Operationeel doel	1.4.2
Saldo per 1 januari 2020	€ 5.771.058
Totaal geraamde stortingen 2020 - 2027	€ 4.000.000
Onttrekking reserve taakstelling kaderbrief 2021	€ 2.798.000
Totaal beschikbaar	€ 6.973.058

Doel Reserve

Instellingsbesluit: **Nota Reserves en Voorzieningen 2004**

Ambitie: de provincie Noord-Holland benut ‘met verstand; optimaal de Europese subsidiemogelijkheden voor het realiseren van haar eigen doelstellingen.

Aanvullende informatie

Sinds 2007 stimuleert Noord-Holland met deze cofinanciering ondernemers om voor innovaties en duurzaamheid gebruik te maken van het Europees Fonds voor Regionale Ontwikkeling (EFRO). Met deze Europese subsidies én de provinciale cofinanciering wordt mede uitvoering gegeven aan de provinciale beleidsdoelen. Daarnaast dragen deze projecten bij aan de regionale economie onder andere door de extra werkgelegenheid die hiermee gegenereerd wordt.

De Europese subsidieprogramma’s hebben een looptijd van zeven jaar. Het toekomstige EFRO subsidieperiode 2021-2027 moet nog door de Europese Commissie en het ministerie van EZK vastgesteld worden. Daarnaast wordt uit het EU herstelfonds – REACT-EU – in 2021 en in 2022 extra middelen beschikbaar gesteld voor de transitie naar een digitale en groene economie. Ook dit is door de Europese Commissie nog niet vastgesteld.

De provincie Noord-Holland is met de programma's Kansen voor West en Interreg actief betrokken bij de EFRO-subsidies. Het Europese Landbouw Fonds ELFPO waar o.a. de POP subsidies uit voortkomen valt buiten deze reserve.

Bij de kaderbrief 2021 is gekort op deze reserve, daar staat een storting van €4 miljoen uit het coalitieakkoord tegenover. Uit die €4 miljoen dienen ook de verplichte uitvoeringskosten voor de EFRO-subsidies bekostigd te worden, waardoor per saldo voor de periode 2021-2027 minder dan €3 miljoen beschikbaar is aan cofinanciering voor ondernemers die aanspraak willen maken op een Europese subsidie. Het is echter niet verplicht om te cofinancieren en het is ook niet zo dat zonder provinciale cofinanciering ondernemers geen Europese subsidie ontvangen. Projecten kunnen tussen de 40%-50% EFRO subsidie ontvangen, de rest moet met private of publieke, bv provinciale cofinanciering, aangevuld worden.

Gerelateerde besluitvorming

1. Het instellingsbesluit reserve cofinanciering Europese projecten en de Uitvoeringsregeling cofinanciering Europese projecten loopt tot eind 2020;
2. In het huidige coalitieakkoord is opgenomen dat er middelen worden gereserveerd voor het cofinancieren van Europese projecten;
3. In de begroting 2021 is verlenging van het instellingsbesluit 'Reserve cofinanciering Europese projecten' tot 31-12-2027 voorzien.
4. De Europese EFRO subsidieprogramma's 2021-2027 zijn nog niet door de Europese Commissie en het ministerie van EZK goedgekeurd. De verwachting is dat dat medio 2021 zal gebeuren. Hieruit vloeit een convenant voort en zal Noord-Holland samen met de andere zeven partners de uitvoeringskosten moeten bekostigen.
5. Er is geen verplichting vanuit de Europese Commissie dat nationale of decentrale overheden Europese subsidies mede cofinancieren. Noord-Holland stimuleert ondernemers al vanaf 2007 met cofinanciering om gebruik te maken van Europese subsidies;

Geplande activiteiten

	Omschrijving	Verwachte kosten
1.	Lopende cofinancieringsaanvragen Europese projecten 2019 en 2020	€ 2.764.416
2.	Te reserveren bijdrage uitvoeringskosten Europese subsidieprogramma's periode 2020-2027	€ 1.300.000
3.	Te reserveren Cofinanciering Europese projecten in de periode 2021-2027	€ 2.900.000
	Totaal	€ 6.964.416

Bestedingsplan reserve Bodemsanering

In dit bestedingsplan wordt nader toegelicht hoe het college van Gedeputeerde Staten invulling geeft aan de bestemming die Provinciale Staten aan de betreffende middelen gegeven hebben.

In dit bestedingsplan is het beginsaldo per 1 januari 2020 als startpunt genomen en indien van toepassing zijn ook de geplande stortingen in de komende jaren toegevoegd. In voorkomende gevallen lopen stortingen door tot na de weergegeven periode, en ook sommige projecten hebben een looptijd die verder reikt dan de acht jaren die hierin zijn opgenomen. Om die reden kan het voorkomen dat de geschatte kosten voor de activiteiten het beschikbare bedrag overstijgen.

De jaarlijkse onttrekkingen aan de reserve zijn niet in dit overzicht opgenomen; deze komen terug in de begroting en meerjarenraming

Programma	2 Klimaat en Milieu
Operationeel doel	2.1.3
Saldo per 1 januari 2020	€ 25.720.661
Totaal geraamde stortingen 2020 - 2027	€ 5.396.000
Totaal beschikbaar	€ 31.116.661

Doel Reserve

Instellingsbesluit: **Zomernota 2017**

De reserve heeft als doel toekomstige bodemsaneringskosten te dekken op basis van afspraken opgenomen in het landelijke bodemconvenant 2016-2020. Dit convenant beschrijft de bodemdoelen die de provincie Noord-Holland zal realiseren en de Decentralisatie Uitkering Bodem (DUB) die het Rijk hiervoor beschikbaar stelt).

Aanvullende informatie

Het wettelijk kader voor de uitvoering van bodemtaken door de provincie en voor het landelijk bodemconvenant is de Wet bodembescherming (Wbb) . Vanaf 2022 wordt de Omgevingswet het wettelijk kader en zullen de uit te voeren taken veranderen. De verantwoordelijkheid voor verontreiniging in de bovengrond gaat over naar de gemeenten. Provincies houden een verantwoordelijkheid voor de aanpak van verontreinigd grondwater en de bodemtaken voor complexe bedrijven. Deze verantwoordelijkheid heeft vanaf 2022 ook betrekking op het grondwater in Amsterdam, Haarlem, Zaanstad en Alkmaar.

Verder blijft de provincie ook na 2021 verantwoordelijk voor de uitvoering van onder de Wbb gestarte en beschikte projecten. Bodemsaneringsprojecten kennen vaak een meerjarige uitvoeringsfase, gevolgd door een beheerfase van soms tientallen jaren. Dit betekent dat de beschikbare middelen voor bijvoorbeeld de

aanpak van spoedlocaties, gebiedsgericht grondwaterbeheer en nazorg en beheer van oude bodemverontreinigingen over een periode van 30 jaar of soms nog langer ingezet zullen worden.

Momenteel is een landelijk bestuursakkoord Bodem 2022-2026 in voorbereiding. Naar verwachting zal dit akkoord in 2021 gesloten worden. Voor 2021 worden afspraken gemaakt over een overbruggingsjaar. Verwacht wordt dat financiële afspraken uit het huidige convenant de basis vormen voor te maken afspraken voor 2021. De bedoeling is dat hierover meer duidelijkheid wordt verkregen in oktober 2020.
In 2021 zal duidelijk zijn hoeveel DUB de provincie voor uitvoering van het bestuursakkoord 2022-2026 ontvangt. De verwachting is dat dit ongeveer €0,5 mln per jaar zal zijn. De belangrijkste onderwerpen voor de provincie in het nieuwe akkoord zijn naar verwachting: (gebiedsgericht) grondwaterbeheer, zeer zorgwekkende stoffen (m.n.. PFAS) en loodverontreiniging.

De inwerkingtreding van de Omgevingswet was aanvankelijk voorzien op 1 januari 2021. Het uitstel tot 2022 betekent, dat de provincie onder de Wbb in het overbruggingsjaar 2021 nog verantwoordelijk is voor alle taken genoemd in het provinciaal uitvoeringsprogramma Landelijk bodemconvenant 2016-2020 en dat de mogelijk voor derden om voor sommige taken subsidie aan te vragen in beginsel verlengd zou moeten worden van 31 december 2020 tot 31 december 2021

De belangrijkste bodemtaken betreffen de aanpak van spoedlocaties bodemsanering, hierover wordt GS jaarlijks geïnformeerd, en gebiedsgericht grondwaterbeheer.
In verband met de inwerkingtreding van de Omgevingswet zijn gemeenten momenteel bezig hun bodeminformatiesystemen te inventariseren om na te gaan of er potentiële spoedlocaties zijn, die nog onder de Wbb verantwoordelijkheid van de provincie vallen en toegevoegd moeten worden aan de huidige lijst van spoedlocaties van de provincie. Ook landelijk PFAS onderzoek kan leiden tot extra spoedlocaties. De omvang van het taakveld spoedlocaties voor de komende jaren is derhalve nog onzeker. Op basis van een eerste inschatting is de verwachting, dat het thans beschikbare budget in aanvulling met het de komende jaren te ontvangen DUB budget voldoende zal zijn.

Gebiedsgericht grondwaterbeheer is vooral in 't Gooi belangrijk. De provincie voert hier al jaren met gemeenten, waterschap en waterleidingbedrijven een omvangrijk beheerprogramma uit. Dit beheer is nog zeker 30 jaar nodig. Hiervoor zijn naar verwachting voldoende financiële middelen beschikbaar. Deze middelen komen niet alleen uit DUB, maar ook uit bijdragen van de andere partijen en uit afkoopafspraken met derden.

Er is bij de diverse activiteiten in de ramingen geen rekening gehouden met tegenvallers en geen risicobudget per activiteit gereserveerd, maar er is een risicobudget voor het gehele programma opgenomen. Dit maakt het mogelijk er rekening mee te houden dat tegenvallers bij de ene activiteit opgevangen kunnen worden door meevallers bij een andere activiteit, waardoor uiteindelijk minder budget gereserveerd hoeft te worden.

Gerelateerde besluitvorming

- Provinciaal uitvoeringsprogramma Bodemconvenant 2016-2020
- Bodemsanering Noord-Holland 2017, uitvoeringsregeling subsidie.
- Voortgang uitvoering Convenant bodem en ondergrond 2016-2020

Geplande activiteiten

	Omschrijving	Verwachte kosten
1.	Uitvoering geven aan het afspraken uit het landelijk bodemconvenant 2016-2020 en verplichtingen op basis van beschikkingen Wet bodembescherming: • Aanpak spoedlocaties bodemsanering • Gebiedsgericht grondwaterbeheer • Diffuse verontreinigingen (bv lood) • Nieuwe bedreigingen – Zeer zorgwekkende Stoffen (bv PFAS) • Sanering Waterbodems • Nazorg en beheer oude bodemverontreiniging (inclusief voormalige stortplaatsen) • Warme overdracht – ondersteuning gemeenten met betrekking tot taken Omgevingswet • Opvangen risico's • Vrije ruimte. Totaal	€ 7.155.000 € 8.340.000 € 1.880.000 € 1.100.000 € 4.037.000 € 3.857.000 € 1.340.000 € 2.500.000 € 907.661 € 31.116.661

Bestedingsplan reserve Gezonde leefomgeving

In dit bestedingsplan wordt nader toegelicht hoe het college van Gedeputeerde Staten invulling geeft aan de bestemming die Provinciale Staten aan de betreffende middelen gegeven hebben.

In dit bestedingsplan is het beginsaldo per 1 januari 2020 als startpunt genomen en indien van toepassing zijn ook de geplande stortingen in de komende jaren toegevoegd. In voorkomende gevallen lopen stortingen door tot na de weergegeven periode, en ook sommige projecten hebben een looptijd die verder reikt dan de acht jaren die hierin zijn opgenomen. Om die reden kan het voorkomen dat de geschatte kosten voor de activiteiten het beschikbare bedrag overstijgt.

De jaarlijkse onttrekkingen aan de reserve zijn niet in dit overzicht opgenomen; deze komen terug in de begroting en meerjarenraming

Programma	2 Klimaat en Milieu
Operationeel doel	2.1.6
Saldo per 1 januari 2020	€ 0
Totaal geraamde stortingen 2020 - 2027	€ 14.200.000
Totaal beschikbaar	€ 14.200.000

Doel Reserve

Instellingsbesluit: **Begroting 2020**

Om de ambities op het gebied van de leefbaarheid waar te kunnen maken, wordt een programma ‘Gezonde Leefomgeving’ opgezet. Hierbij wordt onder andere ingezet op meer structureel onderzoek naar gezondheid en het monitoren van de omgevingskwaliteit (o.a. lucht, geluid, geur). Ook onderwerpen als de sanering van asbestdaken en het terugdringen van geluidsoverlast door provinciale wegen vallen hieronder. Dit zal worden aangevuld met extra activiteiten op het vlak van toezicht en handhaving bij de majeure risicobedrijven waarvoor de provincie bevoegd gezag is.

Aanvullende informatie

In het coalitieakkoord ‘Duurzaam doorpakken!’ is aangegeven dat het bevorderen van een gezonde leefomgeving vraagt om een programmatische aanpak en een financiële impuls in de vorm van een leefbaarheidsfonds van in totaal € 14,2 miljoen, waarvan € 13,2 mln in deze collegeperiode. De ambities zijn verder uitgewerkt in een plan voor het Programma Gezonde Leefomgeving. GS hebben dit programmaplan op 12 mei 2020 vastgesteld. Dit plan is op 22 juni 2020 besproken in de commissie NLG. De beschikbare middelen worden ingezet op vier onderdelen, te weten gezondheidsonderzoeken (€ 2,5 miljoen), monitoring van de omgevingskwaliteit (€ 2,5 miljoen), een uitvoeringsregeling (€ 7,5 miljoen) en overige maatregelen (€700.000,-). In de commissievergadering NLG van 22 juni 2020 is afgesproken de bij het

programma behorende uitvoeringsregeling apart te bespreken. Deze is door GS op 8 september 2020 in concept vastgesteld en zal na bespreking met de commissie NLG worden uitgewerkt.
De uitvoeringsregeling is bedoeld voor het ondersteunen van initiatieven van derden. Waar mogelijk wordt daarbij naar cofinanciering gezocht, zodat een 'multipliereffect' optreedt. Een belangrijk deel van uitvoeringsregeling wordt ingezet te behoeve van maatregelen door bedrijven en gemeenten. Daarnaast bestaat de mogelijk om subsidie aan te vragen voor monitoringprojecten door inwoners en scholen.

Naast de budgetten voor onderzoek en monitoring en het budget voor de uitvoeringsregeling is er € 1.700.000,- beschikbaar voor 'overige maatregelen'. Dit biedt de mogelijkheid om gericht bij te dragen aan concrete maatregelen die nu nog niet in beeld zijn. Omdat we werken met een jaarlijks uitvoeringsplan van het programma, is er ruimte om in te spelen op actualiteiten en kunnen er al gaande nieuwe accenten worden gelegd. Het in het programmaplan opgenomen bedrag van € 700.000,- is opgehoogd naar € 1.700.000,-, omdat naast de € 13.2 mln voor deze collegeperiode (2020-2023) nog € 1 mln beschikbaar is ter overbrugging in een volgende periode (2024). Deze € 1 mln is daarom toegevoegd aan het onderdeel 'overige maatregelen'.

Gerelateerde besluitvorming

- 12-05-2020: GS Besluit inzake programmaplan Gezonde Leefomgeving, kenmerk 1336074/1336805
- 08-09-2020: GS besluit inzake concept uitvoeringsregeling Gezonde Leefomgeving, kenmerk 1476546/1477221

Geplande activiteiten

	Omschrijving	Verwachte kosten
1.	Gezondheidsonderzoeken, o.a.: – Zeer zorgwekkende stoffen – Ultrafijnstof	2.5 mln
2.	Monitoring omgevingskwaliteit – Project Hollandse Luchten – eNose-netwerk	2.5 mln
3.	Uitvoeringsregeling 1A. Zware industrie – maatregelen 1B. Zware industrie – onderzoek 2A. Ondersteunen van gemeenten bij aangaan Schone Lucht Akkoord 2B. Ondersteunen van gemeenten bij activiteiten uitvoering Schone lucht akkoord 2C. Ondersteunen van gemeenten bij ambities gezonde leefomgeving in ruimtelijke planontwikkeling 3. Monitoring - opzetten van een lokale meetgemeenschap, waaronder scholen	7.5 mln
4.	Overige maatregelen – onvoorziene en/of actuele zaken	1.7 mln
	Totaal	14.2 mln.

Toelichting

1. Gezondheidsonderzoeken
In 2020 start het vervolgonderzoek naar gezondheid in de IJmond. Hiervoor is € 1 miljoen gereserveerd. Voor nieuwe onderzoeken op andere locaties is € 0,5 miljoen beschikbaar voor de jaren 2021 t/m 2023. Voor nieuwe onderzoeken zal te zijner tijd een inhoudelijk voorstel worden voorgelegd aan GS en PS van de provincie Noord-Holland.

2. Monitoring omgevingskwaliteit
De pilotfase van het project Hollandse Luchten loopt tot en met juni 2020. Hiervoor is reeds budget beschikbaar binnen de staande begroting. De pilotfase wordt afgesloten met een evaluatie en een voorstel voor uitbreiding van het project met nieuwe locaties. Hiervoor is € 0,2 miljoen in 2020 gereserveerd en € 0,5 miljoen jaarlijks in de daaropvolgende jaren. Daarnaast is er € 0,2 miljoen per jaar begroot voor de voortzetting van het eNose-netwerk dat gebruikt wordt om geuroverlast en varend ontgassen in het Noordzeekanaalgebied te monitoren.

3. Uitvoeringsregeling
Om initiatieven van derden te ondersteunen, wordt een uitvoeringsregeling opgesteld. Over de looptijd van het programma is voor deze uitvoeringsregeling in totaal € 7,5 miljoen beschikbaar. Waar mogelijk wordt daarbij cofinanciering gezocht, zodat een 'multipliereffect' optreedt. Medio 2020 wordt naar verwachting de eerste tranche opengesteld. Vervolgens bekijken we per jaar of het wenselijk is om de criteria en/of subsidieplafonds voor de verschillende onderdelen aan te passen. De uitvoeringsregeling is vooral bedoeld voor spoor 3 (Maatregelen), eventueel aangevuld met monitoringprojecten door derden.

4. Overige maatregelen
Vraagstukken op het gebied van milieu, gezondheid en gezonde leefomgeving kennen een bepaalde mate van onvoorspelbaarheid. Denk bijvoorbeeld aan het optreden van de grafietregens bij Tata Steel of de PFAS-problematiek. Om die reden wordt een deel van het budget gereserveerd om te kunnen inspelen op actualiteiten.

Bestedingsplan reserve energietransitie

In dit bestedingsplan wordt nader toegelicht hoe het college van Gedeputeerde Staten invulling geeft aan de bestemming die Provinciale Staten aan de betreffende middelen gegeven hebben.

In dit bestedingsplan is het beginsaldo per 1 januari 2020 als startpunt genomen en indien van toepassing zijn ook de geplande stortingen in de komende jaren toegevoegd. In voorkomende gevallen lopen stortingen door tot na de weergegeven periode, en ook sommige projecten hebben een looptijd die verder reikt dan de acht jaren die hierin zijn opgenomen. Om die reden kan het voorkomen dat de geschatte kosten voor de activiteiten het beschikbare bedrag overstijgt.

De jaarlijkse onttrekkingen aan de reserve zijn niet in dit overzicht opgenomen; deze komen terug in de begroting en meerjarenraming

Programma	2 Klimaat en Milieu
Operationeel doel	2.2.1
Saldo per 1 januari 2020	€ 22.208.000
Totaal geraamde stortingen 2020 - 2027	€ 36.850.000
Totaal geraamde onttrekkingen (klimaatadaptatie en maritiem cluster Kop van Noord-Holland)	€ 1.220.000
Totaal beschikbaar	€ 57.838.000

Doel Reserve

Instellingsbesluit: **Begroting 2019**

De reserve heeft als doel om de kosten te dekken van activiteiten die bijdragen aan de opgave om de nationale broeikasgasuitstoot in 2030 met 49% terug te dringen ten opzichte van 1990. Deze activiteiten geven invulling aan de rol van provincies zoals deze is afgesproken in het Energieakkoord voor duurzame groei (2013) en haar opvolger het Klimaat- en energieakkoord (2018).

Aanvullende informatie

Het energietransitie beleid van PNH is onderdeel van het Actieprogramma Klimaat en valt uiteen in vijf hoofdonderwerpen: Waterstof, Warmtetransitie, RES (inclusief wind- en zonnebeleid), Energie Infrastructuur en Verduurzaming Provinciaal bezit. Hiervoor worden aparte strategieën ontwikkeld, die in november 2020 worden aangeboden aan PS.

Financiering van deze onderwerpen vindt onder andere plaats vanuit de reserve energietransitie. Denk daarbij aan onderzoek naar de ondergrond om geothermie mogelijk te maken, de proceskosten voor de RESsen, ruimtelijke onderzoeken ter voorbereiding op de aanpassing en uitbreiding van de infrastructuur en het ontwikkelen en beschikbaar stellen van relevante data en kennis, zoals het warmtebronnenregister. Maar ook het verduurzamen van de infra en de gebouwen van PNH.

De reserve is opgebouwd uit twee delen: € 36,85 miljoen die in het coalitie-akkoord beschikbaar is gesteld, en € 20,988 miljoen die nog in de vorige coalitieperiode beschikbaar is gesteld. In totaal € 57,838 miljoen.

De bedragen die in de tabel 'geplande activiteiten' zijn opgenomen, zijn indicatief. Er zijn veel plannen in voorbereiding en een nauwkeuriger opgave van de kosten kan pas in de loop der tijd aangegeven worden.

Gerelateerde besluitvorming

- Uitv. programma Wind op Land 2011, Voordracht: 2011-123
- subsidie-regeling voor gemeentes voor opstellen wijk-uitvoerings-plannen voor warmte-transitie, voordracht 2018-58
- CO2-monitoring, terugdringen van de uitstoot van broeikasgassen, met name CO2, voordracht 2017-29
- Versterken CO2 infrastructuur door bijdrage te leveren aan (1) afvangst CO2 installatie Meerlanden, Haarlemmermeer, (2)OCAP, 1102069/1102081
- ZON: Stimulering Zonne-energie 1278586/1278589
- Seismisch onderzoek in MRA regio ivm mogelijkheden voor Geothermie bronnen 1278459/1278460
- Energie neutraal maken eigen organisatie, coalitieakkoord
- Voortzetten van het Servicepunt Duurzame Energie voor komende 5 jaar, 1372536/1372538
- Regionale Energie Strategieën 1.0
- Actieprogramma klimaat obv coalitieakkoord
- Visie-ontwikkeling Ondergronds Aqua-Geo en WKO. Uitkomst bepaalt of nadere besluitvorming, obv coalitieakkoord
- Regiodeal, 1360086/1360087
- Zonneakkers Schiphol, obv coalitieakkoord

Geplande activiteiten

	Omschrijving	Verwachte kosten
1.	Waterstof ontwikkelen strategie, proceskosten, (ruimtelijk) onderzoek en vervolgopdrachten	€ 3.000.000
2.	Warmtetransitie CO2 infrastructuur, Geothermie, Servicepunt Duurzame Energie, Visie-ontwikkeling Ondergronds Aqua-Geo en WKO, warmtebronnen register Regiodeal	€ 25.000.000

3.	Regionale Energie Strategieën (RES) (inclusief zonne- en windbeleid), zonneakkers Schiphol	€ 9.000.000
4.	Energie Infrastructuur follow up systeemstudie, afstemming met netbeheerders, ontwikkelen visie geïntegreerd energiesysteem, ondersteuning pilots.	€ 13.838.000
5.	Verduurzaming Provinciaal bezit	€ 7.000.000
	Totaal	€ 57.838.000

Bestedingsplan reserve Circulaire economie

In dit bestedingsplan wordt nader toegelicht hoe het college van Gedeputeerde Staten invulling geeft aan de bestemming die Provinciale Staten aan de betreffende middelen gegeven hebben.

In dit bestedingsplan is het beginsaldo per 1 januari 2020 als startpunt genomen en indien van toepassing zijn ook de geplande stortingen in de komende jaren toegevoegd. In voorkomende gevallen lopen stortingen door tot na de weergegeven periode, en ook sommige projecten hebben een looptijd die verder reikt dan de acht jaren die hierin zijn opgenomen. Om die reden kan het voorkomen dat de geschatte kosten voor de activiteiten het beschikbare bedrag overstijgt.

De jaarlijkse onttrekkingen aan de reserve zijn niet in dit overzicht opgenomen; deze komen terug in de begroting en meerjarenraming

Programma	2 Klimaat en Milieu
Operationeel doel	2.2.2
Saldo per 1 januari 2020	€ 687.000
Totaal geraamde stortingen 2020 - 2027	€ 1.150.000
Totaal beschikbaar	€ 1.837.000

Doel Reserve

Instellingsbesluit: **Begroting 2019**

De reserve heeft als doel uitvoering te geven aan de Uitvoeringsagenda Circulaire Economie, zoals vastgesteld in 2017, voor het uitvoeringsjaar 2019. De Uitvoeringsagenda geeft concrete invulling aan de Ontwikkelagenda circulaire economie “We maken het rond” uit 2017

Aanvullende informatie

Gerelateerde besluitvorming

In de Actieagenda Circulaire Economie 2021 – 2025 zal worden aangegeven hoe deze reserve tot besteding zal komen. Deze Actieagenda wordt 1 december 2020 aan GS voorgelegd. In januari 2021 volgt de behandeling in de commissie M&B en daarna zal de definitieve vaststelling van het Actieprogramma plaatsvinden in GS (januari of februari 2021)

Geplande activiteiten

	Omschrijving	Verwachte kosten
1.	Actieagenda Circulaire Economie 2021 - 2025	€ 1.837.000

Bestedingsplan reserve Verduurzaming bestaande woningvoorraad

In dit bestedingsplan wordt nader toegelicht hoe het college van Gedeputeerde Staten invulling geeft aan de bestemming die Provinciale Staten aan de betreffende middelen gegeven hebben.

In dit bestedingsplan is het beginsaldo per 1 januari 2020 als startpunt genomen en indien van toepassing zijn ook de geplande stortingen in de komende jaren toegevoegd. In voorkomende gevallen lopen stortingen door tot na de weergegeven periode, en ook sommige projecten hebben een looptijd die verder reikt dan de acht jaren die hierin zijn opgenomen. Om die reden kan het voorkomen dat de geschatte kosten voor de activiteiten het beschikbare bedrag overstijgt.

De jaarlijkse onttrekkingen aan de reserve zijn niet in dit overzicht opgenomen; deze komen terug in de begroting en meerjarenraming

Programma	2 Klimaat en Milieu
Operationeel doel	2.2.3

Saldo per 1 januari 2020	€ 1.393.000
Totaal geraamde stortingen 2020 - 2027	€ 100.000
Totaal beschikbaar	€ 1.493.000

Doel Reserve

Instellingsbesluit (Begroting 2019 voordracht 60-2018)

De reserve heeft als doel om de kosten te dekken van activiteiten die bijdragen aan het verduurzamen van de bestaande woningvoorraad. Deze activiteiten geven invulling aan de faciliterende rol van provincies zoals deze is afgesproken in het *Energieakkoord voor duurzame groei* (2013) en haar opvolger het *Klimaat- en energieakkoord* (juli 2018).

Aanvullende informatie

Met het programma *Verduurzaming bestaande woningvoorraad Noord-Holland* stimuleert de provincie particuliere woningeigenaren en corporaties hun woningen te verduurzamen. Het programma is in 2018 vastgesteld, heeft een looptijd van 3,5 jaar en voor de uitvoering hebben PS € 10.181.000 beschikbaar gesteld, toen nog in de reserve Actieprogramma 2010.

Met het beschikbaar gestelde budget worden de volgende activiteiten ondersteund:

- Het opzetten en uitvoeren van energieloketten door gemeenten waar woningeigenaren advies kunnen krijgen over woningverduurzaming.
- Het ontwikkelen van activiteiten om woningeigenaren te stimuleren de geadviseerde verduurzamingsmaatregelen uit te laten voeren.
- Het in de praktijk testen van vier alternatieve financieringsvormen voor woningverduurzaming.
- Het ontwikkelen en uitvoeren van duurzaamheidsinitiatieven van burgercollectieven, zoals collectieve zonnestroomsystemen. Mogelijk is het beschikbare budget in 2020 volledig besteed.
- Activiteiten waarbij woningbouwcorporaties worden gestimuleerd beter met elkaar samen te werken en met gemeenten af te stemmen op het vlak van verduurzaming van corporatie bezit.

Diverse subsidieontvangers geven aan dat de coronacrisis de uitvoering van projecten belemmert. Het voornemen is om de termijn waarbinnen projecten moeten zijn afgerond met een jaar te verlengen, waardoor het programma in 2022 doorloopt.

Gerelateerde besluitvorming

Programma verduurzaming bestaande woningvoorraad Noord-Holland
12/12/2017 999181/999189

In de begroting 2019 is deze reserve ingesteld. De reserve is gevoed met middelen uit de per 1 januari 2019 opgeheven reserve Actieprogramma 2010 voor verduurzaming bestaande woningbouw. In 2019 is er in totaal € 9.345.680 gestort in deze reserve en er is € 7.952.000 onttrokken aan de reserve.

Geplande activiteiten

	Omschrijving	Verwachte kosten
1.	Programma verduurzaming bestaande woningvoorraad Noord-Holland 12/12/2017 999181/999189 • P1 Versterking ondersteuningsprogramma energie • P2 Ontwikkelen energieadvies software • P3 Ondersteuning lokale duurzame energie coöperaties • P4 Ondersteuning Innovatieve financieringsvormen Corporaties • C1 Kennisontwikkelingsprogramma corporaties	1.493.000

Bestedingsplan reserve Meekoppelkansen bij dijkversterkingen en kustontwikkeling

In dit bestedingsplan wordt nader toegelicht hoe het college van Gedeputeerde Staten invulling geeft aan de bestemming die Provinciale Staten aan de betreffende middelen gegeven hebben.

In dit bestedingsplan is het beginsaldo per 1 januari 2020 als startpunt genomen en indien van toepassing zijn ook de geplande stortingen in de komende jaren toegevoegd. In voorkomende gevallen lopen stortingen door tot na de weergegeven periode, en ook sommige projecten hebben een looptijd die verder reikt dan de acht jaren die hierin zijn opgenomen. Om die reden kan het voorkomen dat de geschatte kosten voor de activiteiten het beschikbare bedrag overstijgt.

De jaarlijkse onttrekkingen aan de reserve zijn niet in dit overzicht opgenomen; deze komen terug in de begroting en meerjarenraming

Programma	3 Ruimte en Water
Operationeel doel	3.1.2
Saldo per 1 januari 2020	€ 28.130.000
Totaal geraamde stortingen 2020 - 2027	€ 770.000
Onttrekking reserve taakstelling kaderbrief 2021	€ 1.370.000
Totaal beschikbaar	€ 27.530.000

Doel Reserve

Instellingsbesluit (Zomernota 2016)

Bijdragen aan meekoppelkansen gekoppeld aan dijkversterkingsprojecten en kustontwikkeling.
Dijkversterkingen en kustontwikkelingen worden uitgevoerd door de waterbeheerders en/of regionale overheden/partners. Het zijn omvangrijke projecten waarbij voor de provincie, regionale partners en ondernemers de mogelijkheid bestaat om recreatieve- en watersportvoorzieningen, extra natuur, landschapsvoorzieningen, etc. mee te koppelen met de dijkversterking of kustontwikkeling eventueel met een hieraan gerelateerd op te stellen ruimtelijk kwaliteitsprogramma.

Aanvullende informatie

2016
In het instellingsbesluit van de reserve Meekoppelkansen staat de volgende omschrijving mbt de stortingen:

- De storting bedraagt € 15 miljoen uit het coalitieakkoord (€ 3.750.000 per jaar in 2016 t/m 2019), € 4.726.872 uit de reserve Actieprogramma 2010, onderdeel Uitvoeringsprogramma Kust en € 500.000 uit de Reserve Groen.
- Bij het coalitieakkoord is € 15 miljoen beschikbaar gesteld voor (co)financiering van meekoppelkansen gekoppeld aan dijkversterkingen zoals de Markermeerdijken, Waddenzeedijken Texel en de Afsluitdijk. Op 3 juni 2011 hebben PS ingestemd met het inzetten van € 9.685.550 van het Uitvoeringsprogramma Kust voor extra ruimtelijke kwaliteit gekoppeld aan dijkversterkingen. Een deel hiervan, € 4.7 miljoen, wordt overgeheveld naar de Reserve Meekoppelkansen bij dijkversterkingen. De € 500.000 uit de reserve Groen is bestemd voor natuurinrichting van de vooroeverdijk.

2019
Storting in Reserve voor Ecologische maatregelen van €150.000. Bijdrage economische maatregelen.

In 2019 zijn de reserves Exin-H, Twin-H en het Actieprogramma opgeheven, in deze reserves zat nog € 9.167.399 bestemd voor dijkversterkingen en kustontwikkeling. Dit is gestort in deze reserve.

2020 – 2022
Storting in de Reserve voor Identiteit kustplaatsen IJsselmeer van € 200.000.

2020
Storting in de Reserve voor Decentralisatie Uitkering Erfgoed Deal meicirculaire 2020 van € 570.000.

Beleidsnota's

- Meekoppelkansen Markermeerdijken voordracht 2016-46
- Kust op Kracht/ Zwakke Schakels GS 5-12-2017
- Ecologische Maatregelen Markermeer Voordracht 2017-79

Gerelateerde besluitvorming

- uitvoering Waterwet/Overstromingsrisicobeheerplan (EU-ROR)
- Watervisie 2016-2021
- Omgevingsvisie NH2050
- PS-Voordracht 2015-68 regionale ambities gekoppeld aan de versterking van de Markermeerdijken
- Aanvullende brief van GS aan PS in 2017 ((nr. 378735/940986)

Geplande activiteiten

	Omschrijving	Verwachte kosten
1.	Ambitieprogramma Markermeerdijken • Meekoppelkansen Markermeerdijken • Ecologische Maatregelen Markermeer • Dijkversterking Durgerdam en Katwoude • Erfgoeddeal	23.009.000

	• Proceskosten	
2.	Overige meekoppelkansen, dijkversterkingen • Kust op Kracht • Afsluitdijk • IJsselmeergebied (kustontwikkeling) • Den Oever–Den Helder • Prins Hendrikzanddijk Texel	4.521.000
	Totaal	27.530.000

Bestedingsplan reserve Klimaatadaptatie

In dit bestedingsplan wordt nader toegelicht hoe het college van Gedeputeerde Staten invulling geeft aan de bestemming die Provinciale Staten aan de betreffende middelen gegeven hebben.

In dit bestedingsplan is het beginsaldo per 1 januari 2020 als startpunt genomen en indien van toepassing zijn ook de geplande stortingen in de komende jaren toegevoegd. In voorkomende gevallen lopen stortingen door tot na de weergegeven periode, en ook sommige projecten hebben een looptijd die verder reikt dan de acht jaren die hierin zijn opgenomen. Om die reden kan het voorkomen dat de geschatte kosten voor de activiteiten het beschikbare bedrag overstijgt.

De jaarlijkse onttrekkingen aan de reserve zijn niet in dit overzicht opgenomen; deze komen terug in de begroting en meerjarenraming

Programma	3 Ruimte en Water
Operationeel doel	3.1.3
Saldo per 1 januari 2020	€ 0
Totaal geraamde stortingen 2020 - 2027	€ 5.320.000
Totaal beschikbaar	€ 5.320.000

Doel Reserve

Instellingsbesluit (Begroting 2020)

De reserve heeft al doel:
-Vormgeven eigen klimaatadaptatiebeleid en eigen klimaatadaptatieprojecten, opstellen integraal waterplan, cofinanciering aanvullend klimaatonderzoek, verbinden met andere provinciale opgaven (bv.: biodiversiteit, KRW, OV-knooppunten, etc.),
- Cofinanciering Deltaprogramma's. Conform afspraken die zijn vastgelegd in het landelijke bestuursakkoord Klimaatadaptatie (projecten wateroverlast, droogte, hittestress, overstromingen en meekoppelkansen),
- Cofinanciering klimaatadaptatieprojecten van derden (o.a. waterschappen, gemeenten, belangenorganisaties, bedrijven).
- Cofinanciering van digitaal beter beschikbaar maken klimaatgegevens voor inwoners en bedrijven (o.a. overstromings-wateroverlast gegevens).

Aanvullende informatie

In het coalitieakkoord 2019 – 2023 is er € 5,1mln. beschikbaar gesteld voor klimaatadaptatie,

Er was al budget beschikbaar gesteld in de reserve Energietransitie voor klimaatadaptatie, het restant van dit budget; € 220.000 is gestort in de reserve Klimaatadaptatie.

Gerelateerde besluitvorming

- *UvR fysieke uitvoeringsprojecten klimaatadaptatie (Verseon 1357939) € 3 miljoen*
- *UvR onderzoek klimaatadaptatie (Verseon 1357939) € 300.000*
- *Uitvoeringsprojecten klimaatadaptatie € 2 miljoen*

Geplande activiteiten

	Omschrijving	Verwachte kosten
1.	subsidieregeling (UVR) ten behoeve van: Fysieke uitvoeringsprojecten klimaatadaptatie provincie Noord-Holland; Onderzoek uitvoeringsprojecten klimaatadaptatie	3.300.000
2.	Proceskosten	500.000
3.	*(Regionale) cofinanciering impulsregeling klimaatadaptatie Rijk*	1.500.000

	Totaal	**5.300.000**

Bestedingsplan reserve Waterrecreatie

In dit bestedingsplan wordt nader toegelicht hoe het college van Gedeputeerde Staten invulling geeft aan de bestemming die Provinciale Staten aan de betreffende middelen gegeven hebben.

In dit bestedingsplan is het beginsaldo per 1 januari 2020 als startpunt genomen en indien van toepassing zijn ook de geplande stortingen in de komende jaren toegevoegd. In het geval van de Reserve Waterrecreatie lopen de stortingen door tot na de weergegeven periode (tot 2030), en ook sommige projecten hebben een looptijd die verder reikt dan de acht jaren die hierin zijn opgenomen. Om die reden kan het voorkomen dat de geschatte kosten voor de activiteiten het beschikbare bedrag overstijgt.

De jaarlijkse onttrekkingen aan de reserve zijn niet in dit overzicht opgenomen; deze komen terug in de begroting en meerjarenraming

Programma	3 Ruimte en Water
Operationeel doel	3.2.1
Saldo per 1 januari 2020	€ 4.890.000
Totaal geraamde stortingen 2020 - 2027	€ 14.248.000
Totaal beschikbaar	€ 19.138.000

Doel Reserve

Instellingsbesluit: **Zomernota 2015**

De reserve heeft als doel om de kosten te dekken van een visie op waterrecreatie en via cofinanciering middelen ter beschikking te stellen voor initiatieven die bijdragen aan de bevordering van waterrecreatie, rekening houdend met ruimtelijk beleid.

Aanvullende informatie

De basis voor de geraamde bestedingen uit de Reserve Waterrecreatie vormen de visie Waterrecreatie 2030 en het Uitvoeringsprogramma Waterrecreatie.

Per 1 januari 2020 resteerde er € 4.890.000,- in deze Reserve.

In 2020 is er € 2.000.000,- in de reserve Waterrecreatie bijgestort. Voor de jaren 2021 t/m 2024 is er een storing van € 1.562.000,- geraamd. Dit bedrag was oorspronkelijk € 2.000.000,- per jaar, maar is bij de taakstelling Reserve naar beneden bijgesteld. Voor de jaren 2025 t/m 2027 is er een storting van € 2.000.000,- per jaar geraamd. Dit totaal maakt dat de stortingen in de Reserve Waterrecreatie voor de periode 2020 t/m 2027 uitkomt op € 14.248.000,-.

Gerelateerde besluitvorming

- Visie Waterrecreatie 2030, vastgesteld door Provinciale Staten op 3 oktober 2016;
- Uitvoeringsprogramma Waterrecreatie 2016-2019, vastgesteld door Gedeputeerde Staten in oktober 2016;
- 1e begrotingswijziging 2020, vastgesteld op door PS op 9 maart 2020.

Geplande activiteiten

	Omschrijving	Verwachte kosten
1.	• Uitvoeringsregeling Waterrecreatie 2021 t/m 2027.	€ 7.449.800,-
2.	• Samenwerkingsovereenkomst waterplanten zuidelijk IJsselmeergebied Procesgeld en investeringsgeld voor de jaren 2020 t/m 2022	€ 543.300,-
3.	• Bijdrage aan samenwerkingsproject 'Varen doe je samen', voor de jaren 2020 t/m 2027 € 13.300,- per jaar.	€106.400,-
4.	• Durfsporten - zonering. Voor de jaren 2020 t/m 2022 is hiervoor € 30.000,- per jaar gereserveerd. Voor de jaren 2023 t/m 2027 € 100.000,- per jaar.	€ 590.000,-
5.	• Aquapunctuurpunten buiten UVR en meekoppelkansen. Reservering voor de jaren 2020 t/m 2027	€ 3.500.000,-
6.	• Innovatiebudget. Voor de jaren 2020 t/m 2027 is hiervoor € 100.000,- per jaar gereserveerd.	€ 800.000,-
7.	• Restant UVR RPOW (Recreatief Personenvervoer Over Water). Aanvragen uit restant UVR, zijn 1e kwartaal 2020 afgehandeld.	€ 1.038.000,-
8.	• Bijdrage aan Boerenverdrietsluis. Verwerkt in de eerste begrotingswijziging waarover PS op 9 maart 2020 hebben besloten	€ 3.000.000,-
9.	• Bijdragen aan diverse projecten mbt waterrecreatie. Bijdragen zijn verwerkt in de eerste begrotingswijziging 2020 waarover PS op 9 maart 2020 hebben besloten.	€ 213.500,-
10.	• Proceskosten (communicatie, congressen, inhuur projecten etc.) voor de jaren 2020 t/m 2027	€ 1.897.000,-
	TOTAAL	€ 19.138.000

Bestedingsplan reserve OV-Knooppunten

In dit bestedingsplan wordt nader toegelicht hoe het college van Gedeputeerde Staten invulling geeft aan de bestemming die Provinciale Staten aan de betreffende middelen gegeven hebben.

In dit bestedingsplan is het beginsaldo per 1 januari 2020 als startpunt genomen en indien van toepassing zijn ook de geplande stortingen in de komende jaren toegevoegd. In voorkomende gevallen lopen stortingen door tot na de weergegeven periode, en ook sommige projecten hebben een looptijd die verder reikt dan de acht jaren die hierin zijn opgenomen. Om die reden kan het voorkomen dat de geschatte kosten voor de activiteiten het beschikbare bedrag overstijgt.

De jaarlijkse onttrekkingen aan de reserve zijn niet in dit overzicht opgenomen; deze komen terug in de begroting en meerjarenraming.

Programma	3 Ruimte en Water
Operationeel doel	3.4.1
Saldo per 1 januari 2020 OV-knooppunten	€ 7.148.738
Totaal stortingen OV-knooppunten 2020 - 2027	€ 3.397.500
Totaal stortingen OV-fonds 2020 – 2027	€ 20.000.000
Totaal beschikbaar	€ 30.546.238

Doel Reserve

Instellingsbesluit: **Begroting 2019**

De reserve heeft als doel om de kosten te dekken van cofinanciering van projecten die een goede bijdrage te leveren aan de totale knooppuntontwikkeling. Het gaat veelal om complexe gebiedsontwikkelingen die langdurige trajecten kennen met meerdere (co)financiers. Hiervoor gelden randvoorwaarden en is een toetsingskader met heldere criteria opgesteld. Gemeenten zijn verantwoordelijk voor de aanvraag.

Aanvullende informatie

- In 2019 is het budget van het OV-fonds toegevoegd aan de reserve OV-knooppunten. De naam van de reserve is toen echter niet aangepast. Dit zal bij de laatste begrotingswijziging 2020 plaatsvinden.
- Ook het hierboven beschreven doel van de reserve zal in overeenstemming worden gebracht met het nieuwe beleid.
- De reserve bestaat uit het budget van het OV-fonds en het investeringsbudget OV-knooppunten uit de vorige coalitieperiode.

- In het Coalitieakkoord Duurzaam Doorpakken 2019-2023 is besloten een OV-fonds in te stellen met als doel woon- en werkgebieden duurzaam met elkaar te verbinden.
- Op 7 juli 2020 is het Bestedingsplan OV-fonds door GS vastgesteld. In dit bestedingsplan wordt aangegeven hoe de drie bouwstenen 'OV en Ketenaanpak', 'Programma OV-Knooppunten' en 'Regionale OV-Toekomstbeeld' gezamenlijk aan het doel bijdragen, inhoudelijk samenkomen en hoe de middelen op een transparante, efficiënte en doelmatige wijze kunnen worden besteed.
- In het Bestedingsplan OV-fonds is een prioritering aangebracht, waarbij de integrale opgave, bijdrage aan de doelen, urgentie en draagvlak leidend zijn.
- Het Bestedingsplan OV-fonds is op 14 september vastgesteld door PS.
- Bij bovengenoemd Bestedingsplan is ook een projectenlijst toegevoegd met kansrijke integrale projecten, waarbij we als samenwerkingspartner betrokken zijn.
- Het gaat hier om complexe gebiedsontwikkelingen die langdurige trajecten kennen met meerdere samenwerkingspartners en (co)financiers. Mede om deze reden is het Bestedingsplan OV-fonds flexibel en adaptief van aard. Op die manier is het ook mogelijk om in te spelen op urgente (nieuwe) ontwikkelen.

Gerelateerde besluitvorming

OV-fonds

- Op 7 juli 2020 hebben GS het Bestedingsplan OV-fonds vastgesteld (1413429/1413431).
- Op 14 september 2020 hebben PS het Bestedingsplan OV-fonds vastgesteld.

- *OV-knooppunten*

  Sinds de Structuurvisie Noord-Holland 2040 (2010) is verdichting rondom OV-knooppunten één van de beleidsthema's. In de jaren hierna werd OV-knooppunten een programma, werden de uitgangspunten uit MaakPlaats! (2013) leidraad voor het beleid en is de notitie 'OV-knooppunten: strategie per corridor' vastgesteld (2015). In 2016 volgde de notitie 'Doelstellingen en monitor en in 2017 is een investeringsbudget beschikbaar gekomen.

- Op 26 september 2017 hebben PS ingestemd met de voordracht Middelen OV-knooppunten;
- Op 29 mei 2018 hebben GS besloten subsidie te verlenen aan knooppunt Castricum (934343/1081227);
- Op 11 december 2018 hebben GS besloten bij te dragen aan knooppunt Heerhugowaard (1153882/1153883);
- Op 18 december 2018 hebben GS besloten bij te dragen aan knooppunten Kogerveld (fase1) en Zaandijk Zaanse Schans (1158924/1158932);
- Op 5 november 2019 hebben GS besloten subsidie te verlenen aan knooppunt Heerhugowaard 1153882/1292972);
- Op 30 juni 2020 hebben GS besloten subsidie te verlenen aan knooppunten Kogerveld (fase 1) en Zaandam (Mauritsbuurt) (1153882/1434451);
- Op 26 mei 2020 hebben GS het programmaplan *Strategie Programma OV-knooppunten 2019-2023* vastgesteld (1413429/1413431);
- Op 7 juli 2020 hebben GS het Bestedingsplan OV-fonds vastgesteld. Hierin zijn ook de middelen van OV-knooppunten opgenomen (1413429/1413431).

Geplande activiteiten

	Omschrijving	Verwachte kosten
1.	OV-knooppunten Zaandam Kogerveld (Hofwijk Noord) en Zaandam (Mauritsbuurt)	3.000.000
2.	*Zaandijk Zaanse Schans*	5.000.000
3.	*Kogerveld Fase 2*	2.546.000
4.	OV-fonds 2020-2024	20.000.000
	Totaal	30.546.000

Bestedingsplan reserve Ontwikkelen Havencomplexen

In dit bestedingsplan wordt nader toegelicht hoe het college van Gedeputeerde Staten invulling geeft aan de bestemming die Provinciale Staten aan de betreffende middelen gegeven hebben.

In dit bestedingsplan is het beginsaldo per 1 januari 2020 als startpunt genomen en indien van toepassing zijn ook de geplande stortingen in de komende jaren toegevoegd. In voorkomende gevallen lopen stortingen door tot na de weergegeven periode, en ook sommige projecten hebben een looptijd die verder reikt dan de acht jaren die hierin zijn opgenomen. Om die reden kan het voorkomen dat de geschatte kosten voor de activiteiten het beschikbare bedrag overstijgt.

De jaarlijkse onttrekkingen aan de reserve zijn niet in dit overzicht opgenomen; deze komen terug in de begroting en meerjarenraming

Programma	6 Economie, Cultuur en Welzijn
Operationeel doel	3.4.3
Saldo per 1 januari 2020	€ 9.704.105
Totaal geraamde stortingen 2020 - 2027	€ 250.000
Onttrekking reserve (Cofinanciering Maritiem Cluster Kop van Noord-Holland)	€ 1.000.000
Onttrekking reserve taakstelling kaderbrief 2021	€ 3.929.000
Totaal beschikbaar	€ 5.025.105

Doel Reserve

Instellingsbesluit: **Zomernota 2015**

Reserve voor versterken van de rol van havencomplexen in de Noord-Hollandse economie

Aanvullende informatie

Subsidieregeling duurzame zeehavens is in 2019 afgerond.. Hiervan is een restant teruggekomen in de reserve Duurzame Zeehavens die bij de LWB 2019 is gestort in de reserve ontwikkeling Havencomplexen. Samen met de restant middelen vanuit de reserve ontwikkeling Havencomplexen kan de subsidieregeling opnieuw opgesteld worden. Deze is nu in ontwikkeling en wordt in november aan GS ter besluitvorming voorgelegd.

Gerelateerde besluitvorming

Voorbereidingskosten Energiehaven zijn maximaal € 780.000,-GS besluit 10 maart 2020 1182778/1383268

Geplande activiteiten

	Omschrijving	Verwachte kosten
1.	Uitvoeringregeling Duurzame Zeehavens	€ 4.245.105
2	Voorbereidingskosten energiehaven	€ 780.000
	Totaal	€ 5.025.105

Bestedingsplan reserve Ruimtelijke Ontwikkeling

In dit bestedingsplan wordt nader toegelicht hoe het college van Gedeputeerde Staten invulling geeft aan de bestemming die Provinciale Staten aan de betreffende middelen gegeven hebben.

In dit bestedingsplan is het beginsaldo per 1 januari 2020 als startpunt genomen en indien van toepassing zijn ook de geplande stortingen in de komende jaren toegevoegd. In voorkomende gevallen lopen stortingen door tot na de weergegeven periode, en ook sommige projecten hebben een looptijd die verder reikt dan de acht jaren die hierin zijn opgenomen. Om die reden kan het voorkomen dat de geschatte kosten voor de activiteiten het beschikbare bedrag overstijgt.

De jaarlijkse onttrekkingen aan de reserve zijn niet in dit overzicht opgenomen; deze komen terug in de begroting en meerjarenraming

Programma	3 Ruimte en Water
Operationeel doel	3.4.4
Saldo per 1 januari 2020	€ 5.339.510
Onttrekking reserve taakstelling kaderbrief 2021	€ 342.000
Totaal beschikbaar	€ 4.997.510

Doel Reserve

Instellingsbesluit: **Begroting 2019**

De reserve heeft als doel toekomstige uitgaven te dekken voor het uitvoeren van studies voor en bijdragen aan diverse ruimtelijke ontwikkelingen, zoals Bloemendalerpolder en De Kop Werkt.

Aanvullende informatie

Uit deze reserve worden nog twee subsidies verleend nl (61983/106781):

- GEM Bloemendalerpolder CV; Bloemendalerpolder Kwaliteitsimpuls – Faunapassage € 2.840.000
- Gemeente Weesp; Bloemendalerpolder Kwaliteitsimpuls Openbare Voorzieningen – Brede School € 2.157.000

Na verlening van deze subsidies kan deze reserve worden opgeheven, het restant van de reserve komt dan in de algemene middelen.

Gerelateerde besluitvorming

GEM Bloemendalerpolder CV; Bloemendalerpolder Kwaliteitsimpuls – Faunapassage

€ 2.840.000. De definitieve subsidie wordt in september 2020 aangevraagd door de GEM Bloemendalerpolder CV. Onze opmerkingen van de concept subsidieaanvraag van 17 juli 2020 worden daarin verwerkt. Het is waarschijnlijk dat het definitieve subsidiebedrag zal worden vastgesteld op € 2.500.000.

Gemeente Weesp; Bloemendalerpolder Kwaliteitsimpuls Openbare Voorzieningen – Brede School

€ 2.157.000. Subsidie is verleend op 19 juni 2020 (1423921/1440053). Op 28 augustus 2020 is uitstel verleend (1423921/1481749). De opening van de school zal plaatsvinden op 1 maart 2021 ipv na de kerstvakantie. In de afgelopen periode was minder personeel beschikbaar in de bouw (i.v.m. Covid-19) en kon niet alles op tijd geleverd en/ of gerealiseerd worden.

Geplande activiteiten

	Omschrijving	Verwachte kosten
1.	GEM Bloemendalerpolder CV; Bloemendalerpolder Kwaliteitsimpuls – Faunapassage	2.500.000
2.	Gemeente Weesp; Bloemendalerpolder Kwaliteitsimpuls Openbare Voorzieningen – Brede School	2.157.000
	Totaal	4.657.000

Bestedingsplan reserve Woonbeleid

In dit bestedingsplan wordt nader toegelicht hoe het college van Gedeputeerde Staten invulling geeft aan de bestemming die Provinciale Staten aan de betreffende middelen gegeven hebben.

In dit bestedingsplan is het beginsaldo per 1 januari 2020 als startpunt genomen en indien van toepassing zijn ook de geplande stortingen in de komende jaren toegevoegd. In voorkomende gevallen lopen stortingen door tot na de weergegeven periode, en ook sommige projecten hebben een looptijd die verder reikt dan de acht jaren die hierin zijn opgenomen. Om die reden kan het voorkomen dat de geschatte kosten voor de activiteiten het beschikbare bedrag overstijgt.

De jaarlijkse onttrekkingen aan de reserve zijn niet in dit overzicht opgenomen; deze komen terug in de begroting en meerjarenraming

Programma	3 Ruimte en Water
Operationeel doel	3.5.1
Saldo per 1 januari 2020	€ 5.907.392
Totaal geraamde stortingen 2020 - 2027	€ 250.000
Totaal beschikbaar	€ 6.157.392

Doel Reserve

Instellingsbesluit: **Begroting 2019**

De reserve heeft als doel om door middel van afstemming en regionale programmering bij te dragen aan voldoende woningen en passende kwaliteit en aan een aantrekkelijk woonmilieu.

Aanvullende informatie

De reserve is ingesteld bij de begroting 2019. Hiervoor was voor dit doel geld beschikbaar in de reserve Actieprogramma 2010 en de Reserve TWIN-H. Voor de Uvr Woonvisie, stimulering CPO, Provinciale Woonvisie en Stedelijke Vernieuwing.

Het voorstel is om het restant van de Uvr Woonvisie en Zelfbouw te gebruiken voor de woonakkoorden. De verwachting is dat er dit jaar nog € 950.000 wordt uitgegeven, het restant komt dan uit op € 2,085 miljoen.

In de Provinciale woonagenda (1353159/1379237) is € 2 miljoen gereserveerd voor de Uvr woonakkoorden, € 800.000 voor opdrachten en onderzoek woonakkoorden.

Aan Dorpswerk NH wordt een subsidie buiten uitvoeringsregeling van € 72.000 verleend die bedoeld is voor het opstellen van toekomstplannen voor dorpen.

De storting van € 250.000 bestaat uit een bijdrage van het Rijk van € 250.000 voor flexwonen.

BZK heeft aan de provincie een financiële impuls van € 250.000 beschikbaar gesteld voor flexwonen. Met dit bedrag gaat de provincie gemeenten en andere partijen ondersteunen met bijvoorbeeld onderzoek, bij het proces zelf of in het bevorderen van regionale samenwerking. Ook een financiële bijdrage aan nieuwe projecten behoort tot de mogelijkheden. Gemeenten en provincie kunnen hierover desgewenst afspraken maken in het woonakkoord.

Gerelateerde besluitvorming

Niet van toepassing.

Geplande activiteiten

	Omschrijving	Verwachte kosten
1.	Provinciale woonagenda: • Uvr woonakkoorden • Opdrachten en onderzoek woonakkoorden	 € 4.085.000 € 800.000
2.	Dorpswerk NH	€ 72.000
3.	Flexwonen	€ 250.000
4.	Verwachte uitgaven 2020 (UVR Woonvisie en proceskosten)	€ 950.000
	Totaal	€ 6.157.000

Bestedingsplan reserve Woningbouw

In dit bestedingsplan wordt nader toegelicht hoe het college van Gedeputeerde Staten invulling geeft aan de bestemming die Provinciale Staten aan de betreffende middelen gegeven hebben.

In dit bestedingsplan is het beginsaldo per 1 januari 2020 als startpunt genomen en indien van toepassing zijn ook de geplande stortingen in de komende jaren toegevoegd. In voorkomende gevallen lopen stortingen door tot na de weergegeven periode, en ook sommige projecten hebben een looptijd die verder reikt dan de acht jaren die hierin zijn opgenomen. Om die reden kan het voorkomen dat de geschatte kosten voor de activiteiten het beschikbare bedrag overstijgt.

De jaarlijkse onttrekkingen aan de reserve zijn niet in dit overzicht opgenomen; deze komen terug in de begroting en meerjarenraming

Programma	3 Ruimte en Water
Operationeel doel	3.5.2
Saldo per 1 januari 2020	€ 12.161.636
Totaal geraamde stortingen 2020 - 2027	€ 6.000.000
Totaal beschikbaar	€ 18.161.636

Doel Reserve

Instellingsbesluit: Begroting 2019

De reserve heeft als doel door versnelling van de woningbouw en binnenstedelijk bouwen bij te dragen aan voldoende woningen en passende kwaliteit en aan een aantrekkelijk woonmilieu.

Aanvullende informatie

De reserve is ingesteld bij de begroting 2019. Hiervoor was voor dit doel geld beschikbaar in de reserve Actieprogramma 2010 en de Reserve TWIN-H, voor binnenstedelijk bouwen en wonen en vitaliteit woonomgeving van dorpen en steden stimuleren. In het coalitieakkoord is er € 6 miljoen beschikbaar gesteld voor Wonen (woonakkoorden en aanjaagteams). Dit is gestort in deze reserve.

In de Provinciale woonagenda (1353159/1379237) is € 4,58 miljoen gereserveerd voor subsidies versnelling woningbouw. Hier komt nog € 1,42 bij vanuit het coalitieakkoord, totaal € 6 miljoen. Dit is voor de versnelling van de woningbouw in Noord-Holland.

Voor de Versnellingsprojecten (knelpuntenbudget) is € 11.281.000 gereserveerd, onder andere voor projecten Zaanstad/ Kogerveld (1153882/1357336), Zaandam Kogerveld (Hofwijk Noord) en Zaandam (Mauritsbuurt) (1153882/1434451) en het Koepelterrein in Haarlem.

Voor de versnelling van de woningbouw in Noord-Holland Noord is via de Uitvoeringsregeling subsidie versnelling woningbouw gemeenten Noord-Holland 2019 (1272819/1272215) € 1,1 miljoen beschikbaar.

Gerelateerde besluitvorming

Niet van toepassing.

Geplande activiteiten

	Omschrijving	Verwachte kosten
1.	Uitvoeringsregeling subsidie versnelling woningbouw gemeenten Noord-Holland	€ 1.100.000
2.	Versnellingsprojecten (knelpunten budget) waaronder Zaanstad/ Kogerveld, Zaandam Mauristbuurt en Koepelterrein Haarlem, proceskosten	€ 17.061.000
	Totaal	€ 18.161.000

Bestedingsplan reserve Mobiliteitsbeleid

In dit bestedingsplan wordt nader toegelicht hoe het college van Gedeputeerde Staten invulling geeft aan de bestemming die Provinciale Staten aan de betreffende middelen gegeven hebben.

In dit bestedingsplan is het beginsaldo per 1 januari 2020 als startpunt genomen en indien van toepassing zijn ook de geplande stortingen in de komende jaren toegevoegd. In voorkomende gevallen lopen stortingen door tot na de weergegeven periode, en ook sommige projecten hebben een looptijd die verder reikt dan de acht jaren die hierin zijn opgenomen. Om die reden kan het voorkomen dat de geschatte kosten voor de activiteiten het beschikbare bedrag overstijgt.

De jaarlijkse onttrekkingen aan de reserve zijn niet in dit overzicht opgenomen; deze komen terug in de begroting en meerjarenraming

Programma	4 Bereikbaarheid
Operationeel doel	4.1.1
Saldo per 1 januari 2020	€ 3.716.721
Totaal geraamde stortingen 2020 - 2027	€ 1.698.642
Totaal beschikbaar	€ 5.415.363

Doel Reserve

Instellingsbesluit: **Begroting 2019**

De reserve heeft als doel toekomstige uitgaven te dekken voor de voorbereiding van het opstellen en uitvoeren van beleid. In de jaarlijkse door PS vast te stellen programma Mobiliteit maken we dit inzichtelijk. Het gaat hierbij om activiteiten voor onder andere fiets, goederen vervoer, duurzame respectievelijk slimme mobiliteit , waaronder ook verkeersmanagementbeleid, het openbaar vervoer, verkeersveiligheid, mobility-as-a-service en de samenwerkingsverbanden met Regio en Rijk.

Aanvullende informatie

Voor het programma Samen Bouwen aan Bereikbaarheid (SBaB) neemt naar verwachting het BO MIRT in november 2020 een besluit over het OV-systeem aan de (zuid)westkant van Amsterdam. Hieronder vallen het doortrekken van de Noord-Zuidlijn naar Schiphol en Hoofddorp (MASH/ZWASH), de netwerkstrategie, Amsterdam Bay Area, de westkant van Amsterdam en het uitvoeringsprogramma SBaB 2021-2023. Het uitvoeringsprogramma omvat onder meer afspraken over minder verkeershinder en over slimme, duurzame en veilige mobiliteit. Een deel van deze afspraken komt voort uit het Regionaal Mobiliteitsprogramma (RMP) Noord-Holland en Flevoland.

Samen met de regionale partners werkt de provincie aan het concretiseren van het Regionaal Openbaar Vervoer Toekomstbeeld (ROVT), waarbij de governance via SBaB en Platform Mobiliteit verloopt. Hierbij kijken we naar het OV-netwerk als één geheel (alle treinen, metro's, trams en bussen). In de netwerkstrategie van SBaB vindt vervolgens afstemming plaats tussen modaliteiten. In het BO MIRT 2020 is naar verwachting ook besloten over de verbetering van het spoor tussen Flevoland en Amsterdam (OV SAAL), wordt een besluit verwacht over de extra kosten van het Zuidasdok (conform het advies van de commissie Dekker) en de mogelijke integratie van de MIRT-verkenning 3e perron Station Zuid.

Verkeersveiligheid: samen met het Rijk, gemeenten, de Vervoerregio Amsterdam en andere partners (politie, OM, Cumela, VVN, ANWB, Fietsersbond etc.) werken we aan verkeersveiligheid. De gezamenlijke aanpak ligt vast in het landelijk Strategisch Plan Verkeersveiligheid (SPV2030). Onze partners verwachten in 2021 een bijdrage van de provincie voor het uitvoeren van deze onderzoeken, verkenningen en nadere activiteiten.

Gerelateerde besluitvorming

Hier wordt, indien van toepassing, verwezen naar besluiten of afspraken die relevant zijn voor het bestemmen van de middelen in deze reserve.

- CA2019: Coalitieakkoord Duurzaam doorpakken
- SBAB
- Strategisch plan verkeersveiligheid 2030
- Uitvoeringsagenda verkeersveiligheid Noord-Holland

Geplande activiteiten

	Omschrijving	Verwachte kosten
1.	Uitvoering geven aan studies naar Mobiliteitsbeleid , onderdeel : Coalitie akkoord 2019. • Verkennende onderzoeken doortrekken Noord-Zuidlijn (Zaan-IJ corridor)/Houtribdijk/ OV-Visie MRA 2020-2023	€ 450.000
2.	Uitvoering geven aan studies naar Mobiliteitsbeleid , onderdeel : Fiets 2020	€ 85.000
3.	Uitvoering geven aan studies naar Mobiliteitsbeleid , onderdeel : Mobiliteitsbeleid algemeen • Rijk-regioprogramma Samen Bouwen aan Bereikbaarheid (SBAB) 2020-2024 • Onderzoeken en bijdragen mobiliteitsbeleid 2020-2025 • MRA-E	€ 2.160.000

5.	Uitvoering geven aan studies en opdrachten naar Mobiliteitsbeleid , onderdeel : Gedrag en Verkeersveiligheid 2020-2027	€ 2.720.000
	Totaal	€ 5.415.000

Bestedingsplan reserve uitvoeren mobiliteitsbeleid door derden

In dit bestedingsplan wordt nader toegelicht hoe het college van Gedeputeerde Staten invulling geeft aan de bestemming die Provinciale Staten aan de betreffende middelen gegeven hebben.

In dit bestedingsplan is het beginsaldo per 1 januari 2020 als startpunt genomen en indien van toepassing zijn ook de geplande stortingen in de komende jaren toegevoegd. In voorkomende gevallen lopen stortingen door tot na de weergegeven periode, en ook sommige projecten hebben een looptijd die verder reikt dan de acht jaren die hierin zijn opgenomen. Om die reden kan het voorkomen dat de geschatte kosten voor de activiteiten het beschikbare bedrag overstijgt.

De jaarlijkse onttrekkingen aan de reserve zijn niet in dit overzicht opgenomen; deze komen terug in de begroting en meerjarenraming

Programma	4 Bereikbaarheid
Operationeel doel	4.1.2
Saldo per 1 januari 2020	€ 161.060.637
Totaal geraamde stortingen 2020 - 2027	€ 95.556.221
Totaal beschikbaar	€ 256.616.858

Doel Reserve

Instellingsbesluit **Begroting 2019**

De reserve heeft als doel om toekomstige uitgaven te dekken voor de uitvoering van mobiliteitsbeleid waarmee de Provincie andere wegbeheerders (gemeenten en waterschappen) en organisaties (bv op gebied verkeersveiligheid) in staat stelt om een bijdrage te leveren aan het verbeteren van de verkeersveiligheid en de bereikbaarheid.

Aanvullende informatie

Samen met partners (andere overheden, maatschappelijke organisaties en inwoners) werkt de provincie aan een toekomstbestendig mobiliteitssysteem.

Vanuit deze reserve dragen wij bij aan de financiering van projecten van andere partners ten behoeve van de regionale bereikbaarheid en de verkeersveiligheid.

Onder dit doel valt de subsidieregeling *kleine infrastructuur en gedragsbeïnvloeding*, evenals de subsidieregeling voor *fietsvoorzieningen en doorstroming openbaar vervoer*.

Naast deze regelingen is er sprake van reserveringen in de reserves voor incidentele subsidies, zoals de stortingen die we doen ten behoeve van de verbetering van het openbaar vervoer in de OV terminal in de Zuidas, de stortingen die we voor de ongestoorde logistieke verbinding (OLV) Greenport en de bijdragen aan OV SAAL.

Gerelateerde besluitvorming

Subsidieregelingen buiten uitvoeringsregeling:

- Lijst subsidies buiten uitvoeringsregeling (Tweede begrotingswijziging 2020)

Subsidieregelingen met een uitvoeringsregeling:

- Infrastructuur: Subsidie regeling kleine infrastructuur
- Fiets: Actieprogramma/Perspectief fiets
- OV: (zie onder “geplande activiteiten”)
- Gedragsbeïnvloeding verkeersveiligheid: Subsidie regeling gedragsbeïnvloeding

Geplande activiteiten

	Omschrijving	Verwachte kosten
1.	Uitvoering geven aan het programma infrastructuur, dat uit verschillende onderdelen bestaat. • Zaanbrug • Investeringsprogramma Bereikbaarheid Alkmaar: uitvoering areaal derden • Subsidie regeling kleine infra: jaarlijkse regeling • Omrijkosten OV: jaarlijkse dekking • OV SAAL • Veilige uitwegen 2021-2022	€ 116.205.971
2.	Uitvoering geven aan het programma fiets, dat uit verschillende onderdelen bestaat. • Actieprogramma fiets • N197-04	€ 21.488.212

3.	Uitvoering geven aan het programma OV, dat uit verschillende onderdelen bestaat. • Bereikbaarheid Kust Zuid Kennemerland: onderdeel verbetering spoor Zandvoort • Investeringsagenda doorstroming OV 2015-2020 • A1 busvoorzieningen • Haltevoorzieningen Gooi & Vechtstreek • Herinrichting Houtplein	€ 109.542.675
4.	Uitvoering geven aan het programma gedragsbeïnvloeding, dat uit verschillende onderdelen bestaat. • Subsidie regeling gedragsbeïnvloeding	€ 9.380.000
	Totaal	€ 256.616.858

Bestedingsplan reserve Ontwikkelen Provinciale infrastructuur

In dit bestedingsplan wordt nader toegelicht hoe het college van Gedeputeerde Staten invulling geeft aan de bestemming die Provinciale Staten aan de betreffende middelen gegeven hebben.

In dit bestedingsplan is het beginsaldo per 1 januari 2020 als startpunt genomen en indien van toepassing zijn ook de geplande stortingen in de komende jaren toegevoegd. In voorkomende gevallen lopen stortingen door tot na de weergegeven periode, en ook sommige projecten hebben een looptijd die verder reikt dan de acht jaren die hierin zijn opgenomen. Om die reden kan het voorkomen dat de geschatte kosten voor de activiteiten het beschikbare bedrag overstijgt.

De jaarlijkse onttrekkingen aan de reserve zijn niet in dit overzicht opgenomen; deze komen terug in de begroting en meerjarenraming

Programma	4 Bereikbaarheid
Operationeel doel	4.2.1
Saldo per 1 januari 2020	€ 252.840.608
Totaal geraamde stortingen 2020 - 2027	€ 31.118.178
Totaal beschikbaar	€ 283.958.786

Doel Reserve

Instellingsbesluit **Begroting 2019**

Deze reserve heeft als doel toekomstige uitgaven te dekken voor het uitvoeren van studies naar het aanleggen en verbeteren van infrastructuur, de daadwerkelijke realisatie van deze projecten en ter dekking van uitgaven met betrekking tot het jaarlijks door PS vastgestelde 4 jarige programma's Mobiliteit of separate krediet besluiten.

Aanvullende informatie

De provincie is eigenaar van wegen, vaarwegen, openbaar vervoer infrastructuur en fietspaden. Vanuit die rol is de provincie verantwoordelijk voor regionale bereikbaarheid en verkeersveiligheid. Daarbij moet de provincie ook zorgdragen voor een veilige en gezonde leefomgeving rondom deze infrastructuur.

Activiteiten en projecten in deze reserve zijn geïnitieerd vanuit verschillende kaders, zoals de investeringsstrategie Noord-Hollandse infrastructuur (iNHI; vastgesteld door PS 2014), de

corridorstudie Hoorn-Amsterdam (CAH), de Visie Openbaar Vervoer 2020 (voor de aanleg van Hoogwaardig Openbaar Vervoerverbindingen (HOV)), het onderzoek “Knelpunten in de hoofdfietsinfrastructuur” (2016) en het Perspectief Fiets (vastgesteld door GS in 2018).

Na de initiatie worden de projecten opgenomen in (de studiefase van) het integraal Meerjaren Programma Infrastructuur iMPI (voorheen het Provinciaal Meerjarenprogramma Infrastructuur (PMI)). In het iMPI staan alle infrastructurele projecten van de provincie geprogrammeerd. Het iMPI wordt jaarlijks gelijktijdig met de begroting voorgelegd aan Provinciale Staten, waarbij inzicht wordt gegeven in de fase waar het project bevindt, de kosten die met het project gemoeid zijn en de dekking van het project. Het iMPI 2021-2028 staat geagendeerd in PS van 9 november 2020.

De provinciale infrastructurele projecten in de studiefase zijn indicatief geraamd en gepland, omdat de precieze aanpak van het knelpunt nog onzeker is. Kosten voor verkenningen en studies naar provinciale infrastructuur worden gedekt uit deze reserve. Voor projecten die naar de planfase gaan, geldt dat deze in veel gevallen gepaard gaan met grote regionale betrokkenheid en cofinanciering. Projecten in de planfase zijn al verder uitgewerkt en de planning is gebaseerd op kennis over de voorkeursvariant die gaat worden gebouwd en de doorlooptijden die daarvoor gebruikelijk zijn. De raming en planning van projecten in de realisatiefase zijn gebaseerd op minimaal de aanbestedingsdocumenten en daarom met kleinere bandbreedte. Deze categorie projecten zijn door PS van realisatiekredieten voorzien.

Gerelateerde besluitvorming

- PMI: 3e actualisatie PMI 2019-2025 (PS 9 maart 2020)

Geplande activiteiten

	Omschrijving (overzicht	Verwachte kosten
1.	Uitvoering geven aan het (3e actualisatie PMI 2019-2025), onderdeel: **Weginfrastructuur** (inclusief verbeteringen voor fiets en OV), • Verbinding A8-A9 • Bereikbaarheid Haarlemmermeer-Bollenstreek • Fietstunnel La Place • Investering Programma Bereikbaarheid Alkmaar • N197-04 Wijckerpoort • N244a deel C, Beatrixbrug • OLV Greenport Ingang • N201Reservering Boerenlandvariant • N23 Westfrisiaweg (Afrondende werkzaamheden) • iMPI projecten: N504-09, N242-21, N240-05, N208-05	€ 119.981.740

2.	Uitvoering geven aan (3e actualisatie PMI 2019-2025), onderdeel: **Fietsinfrastructuur**, • AVANT/CAH (Corridorstudie Amsterdam-Hoorn) -onderdeel fiets • Verduurzaming Fiets • Fietsknelpunten	€ 13.945.515
3.	Uitvoering geven aan het (3e actualisatie PMI 2019-2025), onderdeel: **OV infrastructuur** • HOV 't Gooi • HOV-05 Schiphol-Oost • HOV-12 Noordwijk - Schiphol • HOV-15 Uitrol productformule R-Net • HOVASZ (HOV Aalsmeer-Schiphol-Zuid) • AVANT/CAH (Corridorstudie Amsterdam-Hoorn) - onderdeel OV • Velsen	€ 90.534.207
4.	Uitvoering geven aan het (3e actualisatie PMI 2019-2025), onderdeel: **Coalitie akkoord 2019**, • Bereikbaarheid Den Helder • Leefbaarheidsfonds A8-A9 • Ondertunneling N246 Broek in Waterland • Bereikbaarheid Gooi en Vechtstreek	€ 36.250.000
5.	Uitvoering geven aan het (3e actualisatie PMI 2019-2025), onderdeel: **PMI Studiekosten + diversen**, zoals de onderzoekskosten in de studiefase van de geprogrammeerde projecten en het opstellen van het meerjarenprogramma.	€ 10.874.324
	Totaal	€ 283.958.786

Bestedingsplan reserve Innovatieprojecten mobiliteit

In dit bestedingsplan wordt nader toegelicht hoe het college van Gedeputeerde Staten invulling geeft aan de bestemming die Provinciale Staten aan de betreffende middelen gegeven hebben.

In dit bestedingsplan is het beginsaldo per 1 januari 2020 als startpunt genomen en indien van toepassing zijn ook de geplande stortingen in de komende jaren toegevoegd. In voorkomende gevallen lopen stortingen door tot na de weergegeven periode, en ook sommige projecten hebben een looptijd die verder reikt dan de acht jaren die hierin zijn opgenomen. Om die reden kan het voorkomen dat de geschatte kosten voor de activiteiten het beschikbare bedrag overstijgt.

De jaarlijkse onttrekkingen aan de reserve zijn niet in dit overzicht opgenomen; deze komen terug in de begroting en meerjarenraming

Programma	4 Bereikbaarheid
Operationeel doel	4.4.2
Saldo per 1 januari 2020	€ 20.800.046
Totaal geraamde stortingen 2020 - 2027	€ 2.155.000
Onttrekking reserve taakstelling kaderbrief 2021	-/- € 491.046
Totaal beschikbaar	€ 22.464.000

Doel Reserve

Instellingsbesluit: **Begroting 2019**

Deze reserve heeft als doel uitgaven te dekken voor innovatieve projecten op het gebied van Mobiliteit, met daarin twee hoofd onderdelen: Smart Mobility, (bijvoorbeeld: Beter Benutten, Intelligente kruispunten, I-Centrales) en Duurzame infrastructuur (bijvoorbeeld: Energieopwekking en -besparing in de wegen en bruggen, hergebruik van bouwmaterialen en levensduurverlenging van de bestaande wegen en bruggen.

Aanvullende informatie

- Innovatieve projecten worden altijd in samenwerking met andere (nationale en soms Europese) overheden uitgevoerd. Veelal is het ook in samenwerking met kennisinstituten en marktpartijen. Dit maakt dat de provincie niet alleen zeggenschap heeft over de voortgang. De aard van de projecten (innovatie) maakt dat de voortgang anders kan verlopen dan de planning. De (fysieke) sluiting van de kennisinstituten gedurende de lock-down heeft de veel innovatieve projecten vertraagd

Gerelateerde besluitvorming

Voor wat betreft duurzaamheid zijn bestuurlijke toezeggingen gedaan in de vorm van ondertekening van de Green Deals Duurzaam GWW en Duurzaam GWW 2.0. Voor wat betreft Smart Mobility zijn toezeggingen gedaan naar de MRA.

Geplande activiteiten

	Omschrijving	Verwachte kosten
1.	Uitvoering geven aan het programma Smart mobility conform de MRA-agenda (2017) en coalitieakkoord (pag. 24) *Concreet zijn de volgende activiteiten in beeld:* • De intelligente VerkeersRegelInstallatie (iVRI) voor optimale doorstroming op een kruising • Gevolgen van Connected en zelfrijdende auto's op de inrichtng van onze infrastructuur • informatieuitwisseling tussen verkeerscentrales en de serviceproviders en automotive (Europees project Socrates) • Coöperative adaptive cruise control • Communicatietechnieken voertuigen en VRI's • Interactie fietser met Smart Mobility-toepassingen • Verbeteren effectiviteit regionaal verkeersnetwerk • I-centrale	€ 9.640.000
2a	Uitvoering geven aan het programma duurzaamheid; onderdeel energiebesparing en -opwekking; passend op de Beleidsagenda Energietransitie en de nota: "Perspectief voor zon in Noord-Holland" *Concreet zijn de volgende activiteiten in beeld:* • LED verlichting langs provinciale wegen • een fietspad, of een deel hiervan, uitrusten met een zonnepaneel-wegdek. • Het realiseren van een energie neutrale beweegbare brug (Cruquius).	€ 9.524.000
2b	Uitvoering geven aan het programma duurzaamheid; onderdeel circulair beheer en bouwen. Dit past in het Ontwikkelperspectief Circulaire Economie, vastgesteld door PS in juni 2017 en de GS-nota Verduurzaming Infrastructuur (11/04/2017) De provincie zet in op innovaties die veel impact hebben op grondstoffen- en CO2-reductie *Concreet zijn de volgende activiteiten in beeld:*	€ 3.300.000

	▪ Levensduurverlenging van het rijdek van beweegbare bruggen (ISB) ▪ Levensduurverlenging van beton door bescherming door mossen ▪ Hergebruik van bouwmaterialen: Industrieel, Flexibel en Demontabel (IFD), voor bruggen, viaducten, onderdoorgangen en sluizen ▪ Cement vervanger in beton (CO_2 reductie) ▪ Circulair bouw contract ▪ Materialen paspoort ▪ Asfalt met 4 maal langere levensduur: Epoxy Asfalt proef N240 ▪ Project geluidsvangrail (pilot N512, Egmond) ▪ Biodynamische oever (dichte en diepe beworteling i.p.v. beschoeiing of damwanden)	
		€ 22.464.000

Bestedingsplan reserve Openbaar Vervoer Projecten

In dit bestedingsplan wordt nader toegelicht hoe het college van Gedeputeerde Staten invulling geeft aan de bestemming die Provinciale Staten aan de betreffende middelen gegeven hebben.

In dit bestedingsplan is het beginsaldo per 1 januari 2020 als startpunt genomen en indien van toepassing zijn ook de geplande stortingen in de komende jaren toegevoegd. In voorkomende gevallen lopen stortingen door tot na de weergegeven periode, en ook sommige projecten hebben een looptijd die verder reikt dan de acht jaren die hierin zijn opgenomen. Om die reden kan het voorkomen dat de geschatte kosten voor de activiteiten het beschikbare bedrag overstijgt.

De jaarlijkse onttrekkingen aan de reserve zijn niet in dit overzicht opgenomen; deze komen terug in de begroting en meerjarenraming

Programma	4 Bereikbaarheid
Operationeel doel	4.5.1
Saldo per 1 januari 2020	€ 19.325.957
Totaal geraamde stortingen 2020 – 2027	€ 435.106.000
Totaal beschikbaar	€ 454.431.957

Doel Reserve

Instellingsbesluit: **Kaderbrief 2012**

De reserve heeft als doel *Reserveren van provinciale middelen voor de uitvoering van Visie Openbaar Vervoer 2020 (Visie Openbaar Vervoer 2020, vastgesteld door PS op 6 februari 2012, punt 9 bij voordracht 03). Egalisatie van nog niet bestede middelen voor infrastructuur, aanleg en constructie.*

Aanvullende informatie

Hier wordt verwezen naar overige relevante informatie die betrekking heeft op deze reserve zoals:

- Beleidsnota op basis waarvan de bestedingen uit deze reserve gepland worden:
  Visie openbaar vervoer 2020
  Bestuursakkoord Zero Emissie Regionaal openbaar vervoer per Bus
  PS-besluit EHBOV-kit (Jeroen kun jij dit aanvullen met de juiste GS-nota en nr?)
- Een globale initiële, indicatieve planning bij (over de voortgang kan in de jaarrekening verantwoording worden afgelegd bijvoorbeeld over onderuitputting t.o.v. de kasraming).
  - Noord-Holland Noord tot medio 2028
  - Haarlem-IJmond tot september 2027
  - Gooi en Vecht tot medio 2021 huidige concessie, daarna start nieuwe concessie periode
  - Investeringsuitgaven in buurtbussen en Zero emissie bussen, 2020-2024
- Informatie over de complexiteit van het bereiken van het doel en de mate van invloed die de provincie heeft.
  - De gevolgen van de aanwezigheid van het coronavirus zijn groot, ook voor het openbaar vervoer in de concessies van de provincie Noord-Holland. De Vervoerders en decentrale overheden hebben landelijk in het NOVB aangedrongen op snelle duidelijkheid van het Rijk over voortzetting van de beschikbaarheids-vergoeding in 2021. Naar verwachting is hierover in september 2020 (Prinsjesdag) meer duidelijkheid.

    De groei in het gebruik van het OV zoals we de laatste jaren landelijk zagen krijgt door de coronacrisis een forse knauw. Niettemin zien wij een belangrijke rol weggelegd voor het openbaar vervoer voor de bereikbaarheid en verduurzaming van onze provincie. Onze inzet zal daarom niet alleen gericht zijn op het opvangen van de gevolgen van corona maar juist ook op de verdere ontwikkeling van het openbaar vervoer. Zodat de stijgende lijn in reizigersaantallen, zoals we voor de coronacrisis zagen, weer snel wordt opgepakt.

Gerelateerde besluitvorming

Hier wordt, indien van toepassing, verwezen naar besluiten of afspraken die relevant zijn voor het bestemmen van de middelen in deze reserve.

- 1e en 2e Begrotingswijzing 2020
- Aanbesteding Gooi en Vechtstreek 2021
- Aanbesteding NHN 2018
- Aanbesteding Haarlem-IJmond 2017
- Buurtbus subsidies

Geplande activiteiten

	Omschrijving	Verwachte kosten
1.	Concreet zijn de volgende activiteiten in beeld: • Vervangsopgave buurtbussen NHN • Investering buurtbussen Gooi& Vechtstreek • Marketing campagnes • Zero emissie investeringen in NHN en HIJ • Investering bedragen Zero emissie bussen	18.821.537
2.	Uitvoering geven aan de wet Personen vervoer 2000 door het uitvoeren van de bus concessies Haarlem-IJmond, Noord-Holland-Noord en Gooi en Vechtstreek, inclusief proceskosten en subsidies Buurtbussen en ROCOV.	435.610.420
	Totaal	454.431.957

Bestedingsplan reserve Groen

In dit bestedingsplan wordt nader toegelicht hoe het college van Gedeputeerde Staten invulling geeft aan de bestemming die Provinciale Staten aan de betreffende middelen gegeven hebben.

In dit bestedingsplan is het beginsaldo per 1 januari 2020 als startpunt genomen en indien van toepassing zijn ook de geplande stortingen in de komende jaren toegevoegd. In voorkomende gevallen lopen stortingen door tot na de weergegeven periode, en ook sommige projecten hebben een looptijd die verder reikt dan de acht jaren die hierin zijn opgenomen. Om die reden kan het voorkomen dat de geschatte kosten voor de activiteiten het beschikbare bedrag overstijgt.

De jaarlijkse onttrekkingen aan de reserve zijn niet in dit overzicht opgenomen; deze komen terug in de begroting en meerjarenraming

Programma	5 Groen
Operationeel doel	5.1.1
Saldo per 1 januari 2020	€ 96.325.476
Totaal geraamde stortingen 2020 - 2027	€ 174.429.000
Totaal beschikbaar	€ 270.754.476

Doel reserve

Instellingsbesluit: Zomernota 2013

De reserve heeft als doel het realiseren van het in het hoofdstuk ‘Beschermen’ vastgelegde beleid van de Agenda Groen (vastgesteld door Provinciale Staten d.d. 11 maart 2013) met betrekking tot het Natuurnetwerk Nederland (NNN), Natura2000 en Programmatische Aanpak Stikstof (PAS), verbindend groen, natuurcompensatie en recreatieve verbindingen. De uitvoering wordt geprogrammeerd in het jaarlijks door PS vast te stellen geactualiseerde Provinciaal Meerjarenprogramma Groen (PMG). De Reserve Groen is niet bedoeld voor het financieren van het beheer van groengebieden.

Aanvullende informatie

- Het Provinciaal Meerjarenprogramma Groen (PMG) is de voorloper van het huidige Programma Natuurontwikkeling (PNO).
- De Programmatische Aanpak Stikstof (PAS) bestaat niet meer als apart programma. Stikstofmaatregelen zijn samengevoegd met andere herstelmaatregelen in Natura 2000 gebieden. De met beide programma’s gemoeid gaande budgetten zijn om die reden vanaf 2020 dan ook samengevoegd.

- De onttrekkingen aan deze reserve worden geprogrammeerd in het PNO en verwerkt op de diverse begrotingsmomenten. Inhoudelijke en financiële verantwoording valt terug te lezen in de Jaarstukken onder het Programma Groen.
- In maart 2020 is het Regiebureau NNN opgericht, dat draagt zorg voor tijdige afronding van het NNN. Het Regiebureau geeft op programmatische wijze sturing aan de NNN-realisatie. Het Regiebureau programmeert de projecten en activiteiten, stuurt op grondverwerving en realisatie, bewaakt voortgang, start nieuwe projecten op, organiseert de bemensing en komt met interventies om de NNN realisatie te versnellen. De gehele restantopgave wordt ondergebracht in concrete projecten en gebiedsgerichte plannen.
- De huidige berekeningen laten zien dat de binnen de Reserve Groen beschikbare budgetten niet voldoende zijn om het NNN af te ronden.

Gerelateerde besluitvorming

- Programma Natuurontwikkeling (PNO) 2020-2024 (VD-83) (1235439/1274513). PS 18-11-2019. (Het Programma Natuurontwikkeling (PNO) 2021-2025 zal worden behandeld in PS 09-11-2020.)

Geplande activiteiten

	Omschrijving: Verwachte kosten o.b.v. PNO 2020-2024 (PS 18-11-2019). Betreft verwachte kosten voor de jaren 2020 t/m -2027.	**Verwachte kosten**
1.	Grondverwerving	€ 167,5 milj.
2.	Projecten Regio's (Kop van Noord-Holland, Alkmaar en omgeving, West-Friesland, Zuid-Kennemerland, Zaanstreek-Waterland, Noord-Holland Zuid, Gooi- en Vechtstreek)	€ 89,7 milj.
3.	Nog te ramen inrichtingskosten	€ 26,2 milj.
4.	Processen o.a. Studiefaseprojecten, Verbinden en Ontsnipperen en Aanvullende grondkosten (onteigening en afkoop op beperkte schaal)	€ 35,9 milj.
5.	Herstelmaatregelen PAS en Natura 2000 (samengevoegd, zie kopje 'Aanvullende informatie')	€ 15,2 milj.
6.	Uitvoeringsregelingen o.a. SKNL Functiewijziging, SKNL Inrichting, SKNL Kwaliteitsimpuls en UVR Bedrijfsverplaatsingen en overige subsidies.	€ 80,1 milj.
	Totaal	**€ 414,6 milj.**

Bestedingsplan reserve Groene uitweg

In dit bestedingsplan wordt nader toegelicht hoe het college van Gedeputeerde Staten invulling geeft aan de bestemming die Provinciale Staten aan de betreffende middelen gegeven hebben.

In dit bestedingsplan is het beginsaldo per 1 januari 2020 als startpunt genomen en indien van toepassing zijn ook de geplande stortingen in de komende jaren toegevoegd. In voorkomende gevallen lopen stortingen door tot na de weergegeven periode, en ook sommige projecten hebben een looptijd die verder reikt dan de acht jaren die hierin zijn opgenomen. Om die reden kan het voorkomen dat de geschatte kosten voor de activiteiten het beschikbare bedrag overstijgt.

De jaarlijkse onttrekkingen aan de reserve zijn niet in dit overzicht opgenomen; deze komen terug in de begroting en meerjarenraming

Programma	5 Groen
Operationeel doel	5.1.2
Saldo per 1 januari 2020	€ 24.131.000
Totaal geraamde stortingen 2020 - 2027	€ 0
Totaal beschikbaar	€ 24.131.000

Doel Reserve

Instellingsbesluit: **Zomernota 2013**

Het uitvoeren van het programma De Groene Uitweg. Dit programma heeft tot doel om de landschappelijke kwaliteiten van de Vechtstreek te behouden en waar mogelijk te verbeteren. Het programma maakt onderdeel uit van het pakket van Groen Blauwe investeringen die zijn gekoppeld aan de uitvoering van het Stroomlijnalternatief Schiphol Amsterdam Almere (SAA). Diverse projecten vallen onder de zes thema's, zoals beschreven in de Noordvleugelbrief uit 2006. De thema's zijn: Natuurboulevard / Waterberging Horstermeer / Recreatieve vaarverbindingen / Fietspaden en -bruggen / Stelling van Amsterdam en Nieuwe Hollandse Waterlinie / Behoud weidelandschap.

Aanvullende informatie

Het Programma GU is onderdeel van de Noordvleugelbrief van het Kabinet uit 2006 en is een set van afspraken ter compensatie van de infrastructurele ingrepen aan de rijkswegen A6, A1 en A9.

Diverse projecten uit het programma zijn al gerealiseerd. Het programma gaat de afrondende fase in. Het jaar 2020 werd gekenmerkt door het ontbinden van het convenant Naarden buiten de Vesting. De financiële vrijval binnen de reserve Groene Uitweg die hierdoor is ontstaan blijft gelabeld aan de Groene

Uitwegdoelstellingen en zal in de resterende maanden van 2020 worden gekoppeld aan de uitvoeringsagenda voor het landschap, die onder regie van de Regio Gooi en Vechtstreek wordt opgesteld.

Besluitvorming over deze actualisatie vindt plaats -na het advies van de Stuurgroep Gooi en Vechtstreek- door Gedeputeerde Staten. De wijzigingen in het programma worden meegenomen in de vaststelling en begroting van het Programma Natuurontwikkeling 2022-2026.

Gerelateerde besluitvorming

Niet van toepassing

Geplande activiteiten

	Omschrijving	Verwachte kosten
1.	• Het programma Groene Uitweg uitvoeren	€ 24.131.000

Bestedingsplan reserve Oostelijke Vechtplassen

In dit bestedingsplan wordt nader toegelicht hoe het college van Gedeputeerde Staten invulling geeft aan de bestemming die Provinciale Staten aan de betreffende middelen gegeven hebben.

In dit bestedingsplan is het beginsaldo per 1 januari 2020 als startpunt genomen en indien van toepassing zijn ook de geplande stortingen in de komende jaren toegevoegd. In voorkomende gevallen lopen stortingen door tot na de weergegeven periode, en ook sommige projecten hebben een looptijd die verder reikt dan de acht jaren die hierin zijn opgenomen. Om die reden kan het voorkomen dat de geschatte kosten voor de activiteiten het beschikbare bedrag overstijgt.

De jaarlijkse onttrekkingen aan de reserve zijn niet in dit overzicht opgenomen; deze komen terug in de begroting en meerjarenraming

Programma	5 Groen
Operationeel doel	5.1.3
Saldo per 1 januari 2020	€ 16.118.699
Totaal geraamde stortingen 2020 - 2027	€ 11.464.000 stortingen van partners (extern geld) € 17.041.000 overhevelingen vanuit de reserve Groen
Totaal beschikbaar	€ 44.623.899 (inclusief extern geld)

Doel Reserve

Instellingsbesluit: **Begroting 2018**

De reserve heeft als doel de toekomstige uitgaven voortvloeiend uit het Gebiedsakkoord Oostelijke Vechtplassen te kunnen dekken.
In december 2017 is het Gebiedsakkoord Oostelijke Vechtplassen getekend. Hierin participeren naast Provincie Noord-Holland ook andere overheden, ondernemers, watersportverbond, bewonersverenigingen, recreantenverenigingen en natuur- en milieuorganisaties. Het gebiedsakkoord geeft invulling aan verschillende beleidsopgaven: Natuur (Natuurnetwerk Nederland (NNN) en Natura 2000), Waterkwaliteitsverbetering (Kaderrichtlijn Water (KRW)), Visie Waterrecreatie en Recreatieve verbindingen.

Aanvullende informatie

Het programma Oostelijke Vechtplassen is een complex 10-jarig programma met 21 partners, het doel is het gezamenlijk aanpakken en oplossen van verschillende opgaven in het gebied.

De kosten van het programma zijn geraamd op € 77,2 miljoen, met name gefinancierd door bijdragen van PNH en 7 partners. Het merendeel van de projecten wordt uitgevoerd door PNH, maar ook enkele partners voeren projecten uit. Zoals in de partnerovereenkomst afgesproken, worden bijdragen jaarlijks overgemaakt naar het Groenfonds. Op basis van goedgekeurde fasebudgetten en jaarprognoses, worden projectgelden periodiek uitbetaald.
Via een uitgebreide jaarlijkse voortgangsrapportage kan GS en PS de voortgang van het gebiedsakkoord volgen. Deze voortgangsrapportage laat de stand van zaken, de financiële voortgang en de bevindingen op het gebied van draagvlak en uitvoeringskracht zien.

Gerelateerde besluitvorming

- Gebiedsakkoord OVP, ondertekend op 06-12-2017 (GS 10-10-2017)
- Uitvoeringsprogramma OVP, ondertekend 06-12-2017
- Partnerovereenkomst OVP, ondertekend op 20-11-2019
- Programma Natuurontwikkeling (PNO) 2020-2024 (PS 18 november 2019, Voordracht 83-2019)

Geplande activiteiten

	Omschrijving	Verwachte kosten
1.	Uitvoering geven aan de SOK/UVP, gericht op de pijlers Ontwikkelen vrijetijdslandschap, Versterking ecologische waarden en Transitie recreatiesector. Het programma bestaat uit de volgende 6 onderdelen:	
	• Recreatieve verbindingen	8.688.000
	• Bagger & Zwevend slib	17.963.000
	• Proces en onderzoek	0
	• Versterking ecologische waarden	16.198.000
	• Bestrijding invasieve exoten	193.000
	• Transitie recreatiesector	205.000
	• Diversen	1.377.000
	• Totaal	47.234.000

Bestedingsplan reserve landschap

In dit bestedingsplan wordt nader toegelicht hoe het college van Gedeputeerde Staten invulling geeft aan de bestemming die Provinciale Staten aan de betreffende middelen gegeven hebben.

In dit bestedingsplan is het beginsaldo per 1 januari 2020 als startpunt genomen en indien van toepassing zijn ook de geplande stortingen in de komende jaren toegevoegd. In voorkomende gevallen lopen stortingen door tot na de weergegeven periode, en ook sommige projecten hebben een looptijd die verder reikt dan de acht jaren die hierin zijn opgenomen. Om die reden kan het voorkomen dat de geschatte kosten voor de activiteiten het beschikbare bedrag overstijgt.

De jaarlijkse onttrekkingen aan de reserve zijn niet in dit overzicht opgenomen; deze komen terug in de begroting en meerjarenraming

Programma	5 Groen
Operationeel doel	5.3.2
Saldo per 1 januari 2020	€ 0
Totaal geraamde stortingen 2020 - 2027	€ 14.300.000
Totaal beschikbaar	€ 14.300.000

Doel Reserve

Instellingsbesluit: **Begroting 2020**

Investeren in groene ruimte voor rust en ontspanning in onze dichtbevolkte provincie.

Aanvullende informatie

- In het Coalitieakkoord is € 10.300.000 gereserveerd voor het instellen van een Landschapsfonds. In de Begroting 2021 is het voorstel opgenomen om in 2024 € 4 miljoen extra in de reserve te storten.
- De Noord-Hollandse landschappen zijn waardevol en van belang voor de leefbaarheid, voor rust en ontspanning. Ze verdienen daarom bescherming. Dit is geregeld in de Omgevingsverordening. Daarnaast is in het Coalitieakkoord ‘Duurzaam doorpakken!‘ opgenomen dat provincie Noord-Holland een Landschapsfonds instelt om te investeren in het versterken van het landschap en het verbeteren van de toegankelijkheid ervan.
- Planning: In 2020 onderzoeken wij hoe het Landschapsfonds kan worden vormgegeven en brengen wij duidelijkheid in de besteding van de middelen. De besteding kan vanaf 2021 starten.
- Samenwerking met belanghebbende partijen is van cruciaal belang voor een goede inzet van de middelen en het komen tot uitvoering.

Gerelateerde besluitvorming

Coalitieakkoord 2019-2023 'Duurzaam doorpakken!'

Geplande activiteiten

	Omschrijving	Verwachte kosten
1.	Uitvoering geven aan het in het coalitieakkoord benoemde Landschapsfonds: - In 2020 is een inventarisatie gestart naar kansrijke projecten die in aanmerking komen voor een bijdrage uit het Landschapsfonds. Hieruit wordt een aantal projecten geselecteerd. Per geselecteerd project wordt, in samenwerking met belanghebbende partijen, onderzocht wat nodig is om tot uitvoering te komen en worden nadere afspraken gemaakt. - Een deel van de middelen komt in ieder geval ten goede aan de liniedijken van de Stelling van Amsterdam (UNESCO). In 2020 is onderzoek gedaan naar de herstelbehoefte van de liniedijken. De volgende stap is het maken van een uitvoeringsprogramma.	€ 14.300.000

Bestedingsplan reserve cofinanciering Waddenzee

In dit bestedingsplan wordt nader toegelicht hoe het college van Gedeputeerde Staten invulling geeft aan de bestemming die Provinciale Staten aan de betreffende middelen gegeven hebben.

In dit bestedingsplan is het beginsaldo per 1 januari 2020 als startpunt genomen en indien van toepassing zijn ook de geplande stortingen in de komende jaren toegevoegd. In voorkomende gevallen lopen stortingen door tot na de weergegeven periode, en ook sommige projecten hebben een looptijd die verder reikt dan de acht jaren die hierin zijn opgenomen. Om die reden kan het voorkomen dat de geschatte kosten voor de activiteiten het beschikbare bedrag overstijgt.

De jaarlijkse onttrekkingen aan de reserve zijn niet in dit overzicht opgenomen; deze komen terug in de begroting en meerjarenraming

Programma	5 Groen
Operationeel doel	5.3.3
Saldo per 1 januari 2020	€ 3.320.742
Totaal geraamde stortingen 2020 - 2027	€ 18.974.000
Totaal beschikbaar	€ 22.294.742

Het totaal aan stortingen in de jaren 2020-2017 was € 21 miljoen. In het kader van de taakstelling worden onderstaande bedragen in mindering gebracht op de stortingen:

2021: € 1.880.500

2024: € 145.500

Het totaal aan stortingen 2020-2017 wordt dus: € 21.000.000 minus € 2.026.000 = € 18.974.000

Doel Reserve

Instellingsbesluit: Zomernota 2011

Provinciale cofinanciering van projecten in het kader van de Waddenzee en de decentralisatie van het Waddenfonds

Aanvullende informatie

Betreft cofinanciering projecten met tevens een financiële ondersteuning van het Waddenfonds. Het gaat daarbij zowel om de tender regeling als om de majeure projecten vanuit (vooral) het Investeringsprogramma Waddengebied (IKW). Tevens financiële reservering voor zeer diverse activiteiten gerelateerd aan het Waddendossier waaronder proceskosten IKW eventuele projectondersteuning IKW.

Notabene: De algemene zaken rond het Waddengebied worden in een apart exploitatiebudget opgenomen en vallen buiten deze reserve.

Gerelateerde besluitvorming

- Kaderbrief 2022, PS 08-07-2019, Voordracht 51-2019.
- Investeringskader Waddengebied 2016-2026 (IKW), PS 03-10-2016, Voordracht 67-2016.
- zie ook https://www.investeringskaderwaddengebied.nl/

Relaties met:

- Omgevingsvisie (PS, 2018)
- Decentralisatie Waddenfonds (2012 e.v.)
- en in afstemming met verschillende gebieds- en sectorale programma's zoals 'De Kop Werkt!', 'De Nieuwe Afsluitdijk', 'Programma Rijke Waddenzee (2012 e.v.)'

Geplande activiteiten

	Omschrijving	Verwachte kosten
1.	Projecten majeure opgave: Vermarkten Wadden Werelderfgoed	1.571.575
2.	Projecten majeure opgave: Vitale Kust	7.405.000
5.	Projecten majeure opgave: Vitale Kust fase 2	700.000
3.	Projecten majeure opgave: Havenontwikkeling & Natuurverbetering fase 1	1.405.974
4.	Projecten majeure opgave: Havenontwikkeling & Natuurverbetering fase 2	8.500.000
6.	Projecten ecologie: Vis Koepelkosten Ruim baan voor vissen, Vogels Fase 1 en 2	1.638.887
7.	Reservering Tenders en Swimway	325.000
8.	Proceskosten IKW	380.000
	TOTAAL	**21.925.948**

Bestedingsplan reserve Monumenten (Mr. F.J. Kranenburgfonds)

In dit bestedingsplan wordt nader toegelicht hoe het college van Gedeputeerde Staten invulling geeft aan de bestemming die Provinciale Staten aan de betreffende middelen gegeven hebben.

In dit bestedingsplan is het beginsaldo per 1 januari 2020 als startpunt genomen en indien van toepassing zijn ook de geplande stortingen in de komende jaren toegevoegd. In voorkomende gevallen lopen stortingen door tot na de weergegeven periode, en ook sommige projecten hebben een looptijd die verder reikt dan de acht jaren die hierin zijn opgenomen. Om die reden kan het voorkomen dat de geschatte kosten voor de activiteiten het beschikbare bedrag overstijgt.

De jaarlijkse onttrekkingen aan de reserve zijn niet in dit overzicht opgenomen; deze komen terug in de begroting en meerjarenraming

Programma	6 Economie, Cultuur en Welzijn
Operationeel doel	6.4.1
Saldo per 1 januari 2020	€ 5.184.000
Totaal geraamde stortingen 2020 - 2027	€ 36.478.000
Totaal beschikbaar	€ 41.662.000

Doel Reserve

Instellingsbesluit: voor 1989

a. verstrekken van restauratiesubsidies ten behoeve van rijksmonumenten
b. verstrekken van onderhouds- en restauratiesubsidies ten behoeve van provinciale monumenten;
c. verstrekken van onderhoudssubsidies voor rijksmonumentale molens in Noord-Holland.

Aanvullende informatie

Niet van toepassing.

Gerelateerde besluitvorming

GS Nota 1318410/1318411

Geplande activiteiten

	Omschrijving	Verwachte kosten
1.	UVR herbestemming/haalbaarheidsonderzoek *Verduurzaming beschermde monumenten door middel van subsidiëring haalbaarheidsonderzoeken en door financiering van uitvoering*	€ 675.000
2.	Actualisering provinciaal erfgoedregister	€ 394.000
3.	Loods Herbestemming	€ 1.200.000
4.	UvR Restauratie Rijksmonumenten.	€ 27.100.000
5.	Molens	€ 2.115.000
6.	UvR Onderhoud Provinciale Monumenten NH	€ 1.200.000
7.	UvR Restauratie Provinciale Monumenten	€ 3.200.000
8.	UvR Verduurzaming culturele instellingen (afgerond in 2020)	€ 2.000.000
9.	Uitvoering opdrachten, restauratie-opleidingstrajecten en verdere steun van onderhouds- en restauratieopgaven mede bepaald door vraag en actualiteiten.	€ 3.778.000
	Totaal	€ 41.662.000

Bestedingsplan reserve Stelling van Amsterdam/Nieuwe Hollandse Waterlinie

In dit bestedingsplan wordt nader toegelicht hoe het college van Gedeputeerde Staten invulling geeft aan de bestemming die Provinciale Staten aan de betreffende middelen gegeven hebben.

In dit bestedingsplan is het beginsaldo per 1 januari 2020 als startpunt genomen en indien van toepassing zijn ook de geplande stortingen in de komende jaren toegevoegd. In voorkomende gevallen lopen stortingen door tot na de weergegeven periode, en ook sommige projecten hebben een looptijd die verder reikt dan de acht jaren die hierin zijn opgenomen. Om die reden kan het voorkomen dat de geschatte kosten voor de activiteiten het beschikbare bedrag overstijgt.

De jaarlijkse onttrekkingen aan de reserve zijn niet in dit overzicht opgenomen; deze komen terug in de begroting en meerjarenraming

Programma	6 Economie, Cultuur en Welzijn
Operationeel doel	6.4.2
Saldo per 1 januari 2020	€ 7.284.400
Totaal geraamde stortingen 2020 - 2027	€ 0
Totaal beschikbaar	€ 7.284.400

Doel Reserve

Instellingsbesluit: **Begroting 2019**

De reserve heeft als doel het behoud van de Outstanding Universal Value's (OUV) van het UNESCO werelderfgoed Stelling van Amsterdam, het uitdragen en breed bekend maken van deze waarde en de restauratie in combinatie met herontwikkeling van forten en andere geschikte gebouwen langs de Stelling.

Aanvullende informatie

De basis voor de bestedingen uit deze reserve vormt het Uitvoeringsprogramma 2017 -2020 Stelling van Amsterdam/Nieuwe Hollandse Waterlinie. De reserve bedroeg op 1 januari 2020 € 7.284.400,-. Hiervan is € 4.500.000,- . gereserveerd voor diverse projecten waarover al besluitvorming door Provinciale Staten over heeft plaatsgevonden. Dit zijn onder andere de restauratie van het fort bij Hoofddorp, duurzaamheidsmaatregelen Pampus en herinrichting van het Vestingsplein te Muiden. Voor de komende jaren resteert nog € 2.784.000,- in de reserve. Hier zijn al activiteiten voor gepland, er heeft alleen nog geen besluitingvorming plaatsgevonden.

De provincie is zelf overigens geen initiatiefnemer van deze activiteiten. Dit zijn derden zoals gemeenten, terrein beherende organisaties, stichtingen etc.. Deze partijen zijn ofwel eigenaar of pachter van onderdelen

van de Stelling van Amsterdam (SvA) en Nieuwe Hollandse Waterlinie (NHW). De ervaring van de afgelopen jaren leert dat restauratie en/of herbestemming van forten en andere onderdelen van de SvA en de NHW langdurige trajecten zijn met veel financiële en procedurele onzekerheden. In de regel lopen projecten dan ook vertraging op ten opzichte van de oorspronkelijke planning. De provincie ondersteunt deze projecten behalve financieel ook door het betrekken van benodigde partijen zoals de Rijksdienst voor Cultureel Erfgoed.

Gerelateerde besluitvorming

De middelen uit de reserve Stelling van Amsterdam/Nieuwe Hollandse Waterlinie worden besteed door middel van subsidies. Dit gaat altijd via een 'subsidie buiten uitvoeringsregeling'. Provinciale Staten nemen twee keer per jaar een besluit over deze subsidies.

Geplande activiteiten

	Omschrijving	Verwachte kosten
	Herbstemming en restauratie onderdelen Stelling van Amsterdam/Nieuwe Hollandse Waterlinie, zoals de restauratie van het fort bij Hoofddorp, duurzaamheidsmaatregelen Pampus en herinrichting van het Vestingsplein te Muiden	€ 7.284.400,-

Bestedingsplan reserve Herstructurering bedrijventerreinen

In dit bestedingsplan wordt nader toegelicht hoe het college van Gedeputeerde Staten invulling geeft aan de bestemming die Provinciale Staten aan de betreffende middelen gegeven hebben.

In dit bestedingsplan is het beginsaldo per 1 januari 2020 als startpunt genomen en indien van toepassing zijn ook de geplande stortingen in de komende jaren toegevoegd. In voorkomende gevallen lopen stortingen door tot na de weergegeven periode, en ook sommige projecten hebben een looptijd die verder reikt dan de acht jaren die hierin zijn opgenomen. Om die reden kan het voorkomen dat de geschatte kosten voor de activiteiten het beschikbare bedrag overstijgt.

De jaarlijkse onttrekkingen aan de reserve zijn niet in dit overzicht opgenomen; deze komen terug in de begroting en meerjarenraming

Programma	6 Economie, Cultuur en Welzijn
Operationeel doel	6.5.1
Saldo per 1 januari 2020	€ 4.032.000
Totaal geraamde stortingen 2020 - 2023	€ 10.000.000
Taakstelling reserve (kaderbrief 2021)	€ 3.479.000
Totaal beschikbaar	€ 10.553.000

Doel Reserve

Bij de Laatste begrotingswijziging 2010 is besloten om de bestemmingsreserve ‘Herstructurering Bedrijventerreinen’ opnieuw in te stellen. Dit in verband met het convenant bedrijventerreinen 2010-2020 en de decentralisatie hiervoor van de zogenaamde TOPPER-middelen. Het Rijk heeft de middelen beschikbaar gesteld voor het uitvoeren van het Provinciaal Herstructureringsprogramma.

Instellingsbesluit: Laatste begrotingswijziging 2010

Aanvullende informatie

In het coalitieakkoord "Duurzaam doorpakken" hebben Gedeputeerde Staten besloten tot continueren van subsidieregelingen voor herstructurering van bedrijventerreinen en winkelgebieden en hiervoor voor deze collegeperiode € 10 mln. beschikbaar gesteld. Op 11 februari 2020 hebben zij in lijn hiermee besloten hoe dit bedrag dan te besteden. Als uitwerking hiervoor zijn drie uitvoeringsregelingen opgesteld, alle ten behoeve van verbetering van

werklocaties. Het gaat dan om een subsidieregeling HIRB (Herstructurering en Intelligent Ruimtegebruik Bedrijventerreinen), een subsidieregeling OTW (Ondersteuning Toekomstbestendige Werklocaties), en een subsidieregeling Toekomstbestendige Winkelgebieden.

Gerelateerde besluitvorming

- GS besluit (1359663/1359665) 11 februari 2020 over invulling HIRB programma
- Besluit kaderbrief 2021 tot vermindering reserve ihkv afspraak taakstelling reserves coalitieakkoord

Geplande activiteiten

	Omschrijving	Verwachte kosten
	totaal te besteden	€ 10.553.000
1.	UVR HIRB fysieke maatregelen Voor de UVR HIRB is € 1,5 mln. per jaar beschikbaar. Deze UVR wordt jaarlijks opengesteld voor aanvragen die vervolgens in een tenderprocedure worden beoordeeld. De regeling is bedoeld voor fysieke herstructurering van bedrijventerreinen waarbij met name extra aandacht voor duurzaamheidsmaatregelen.	€ 6.000.000
2.	UVR Ondersteuning Toekomstbestendige Werklocaties De UVR OTW heeft een jaarlijks budget van € 425.000,– en wordt ingezet voor (procesmatige) ondersteuning t.b.v. het toekomstbestendig maken van bedrijventerreinen. Focus ligt ook hier op duurzaamheid, en daarnaast ook op beheer	€ 1.700.000
3.	UVR Winkelgebieden Voor de UVR Winkelgebieden wordt jaarlijks ook € 425.000,- ingezet voor de verbetering/toekomstbestendig maken van winkelgebieden. Focus ligt daarbij op de thema's leegstand, verduurzaming, en samenwerking.	€ 1.700.000
4.	Pilots verblijfsrecreatie Voor verblijfsrecreatiegebieden wordt via pilots eerst nader gekeken hoe de inzet het best vorm kan worden gegeven. Hiervoor is in 2020 € 50.000,- vrijgemaakt, en vervolgens in de jaren daarna € 150.000,- per jaar voor de vervolgaanpak	€ 500.000
5.	Onderzoek regionale visies kennisbijeenkomsten	€ 100.000

	Tenslotte wordt € 100.000,- van het totale bedrag van € 10 mln. ingezet voor ondersteunende activiteiten t.b.v. het werklocatiebeleid, zoals het uitvoeren van onderzoeken en het organiseren van kennisbijeenkomsten en dergelijke.	
6.	Overige maatregelen en onvoorzien Binnen het doel van de reserve, is mede gezien de ontwikkelingen in de economie (kantoorgebruik, thuiswerken, detailhandel etc) ruimte gehouden voor het kunnen financieren van beleidsmatige inzet op actuele ontwikkelingen.	€ 553.000

Bestedingsplan reserve MKB instrumenten

In dit bestedingsplan wordt nader toegelicht hoe het college van Gedeputeerde Staten invulling geeft aan de bestemming die Provinciale Staten aan de betreffende middelen gegeven hebben.

In dit bestedingsplan is het beginsaldo per 1 januari 2020 als startpunt genomen en indien van toepassing zijn ook de geplande stortingen in de komende jaren toegevoegd. In voorkomende gevallen lopen stortingen door tot na de weergegeven periode, en ook sommige projecten hebben een looptijd die verder reikt dan de acht jaren die hierin zijn opgenomen. Om die reden kan het voorkomen dat de geschatte kosten voor de activiteiten het beschikbare bedrag overstijgt.

De jaarlijkse onttrekkingen aan de reserve zijn niet in dit overzicht opgenomen; deze komen terug in de begroting en meerjarenraming

Programma	6 Economie, Cultuur en Welzijn
Operationeel doel	6.5.2
Saldo per 1 januari 2020	€ 7.650.000
Totaal geraamde stortingen 2020 - 2023	€ 12.000.000
Totaal beschikbaar	€ 19.650.000[1]

Doel Reserve

Instellingsbesluit: **Begroting 2019**

De reserve heeft als doel financiële dekking te bieden aan de MKB innovatie-instrumenten

Aanvullende informatie

In het coalitieakkoord Duurzaam Doorpakken staat beschreven dat de provincie middelen beschikbaar stelt om over de volle breedte duurzame innovatie te stimuleren. Deze middelen zijn verdeeld over verschillende innovatie-instrumenten die door het vorige college zijn vastgesteld. Hier gaat het om activiteiten als het Programma Investeringsgereed MKB Noord-Holland (PIM), GO NH!, de Uitvoeringsregeling MKB Innovatiestimulering Topsectoren (MIT-regeling), het Innovatiefonds Noord-Holland en het Participatiefonds Duurzame Economie Noord-Holland.

Gerelateerde besluitvorming

- GS besluit 7 januari 2020 om GO!NH en PIM voort te zetten

[1] Daarnaast ontvangt de provincie vanwege de MKB samenwerkingsagenda met Rijk, specifiek voor de MIT regeling cofinanciering. Deze rijksfinanciering is achteraf en verdeeld door de tijd en afhankelijk van de verstrekte subsidies. De provinciale reserve financiert voor.

- GS besluit 10 maart 2020 voor uitvoering MIT
- GS besluiten 21 april 2020 tot uitvoering COL (via Innovatiefonds NH) en 1 september 2020 (kosten voor COL)

Geplande activiteiten

1	Versnellingsprogramma GO!-NH opdrachten	€ 750.000
2	Investeringsgereedprogramma PIM	€ 2.000.000
3	MKB ondersteunende activiteiten bijvoorbeeld gericht op internationaal groeivermogen (Globalisers) en netwerkvergroting van innovatieve MKB'ers.	€ 427.500
4	COLNH De Corona Overbruggingslening in Noord-Holland (COLNH) wordt uitgevoerd onder regie van InnovatiefondsNH. Er is rekening mee gehouden dat mogelijke exploitatietekorten uit de reserve gedekt kunnen worden en dat via een lening voorfinanciering van de uitvoerings-/beheerskosten mogelijk wordt gemaakt.	€ 600.000
5	het Innovatiefonds Noord-Holland (INH)	7.850.000
6	MIT Subsidiergeling De UVR MIT-regeling is een samenwerking met het ministerie van Economische Zaken en Klimaat. De provincie stelt hiervoor €3 miljoen beschikbaar (de regeling loopt tot 2022). Het ministerie verdubbelt dit bedrag, waardoor er jaarlijks €6 miljoen beschikbaar is. De regeling is bedoeld voor ondernemers in de vroege fase van innovatie: haalbaarheidsprojecten en Research and Development samenwerkingsprojecten (R&D samenwerkingsprojecten). Voor haalbaarheidsprojecten is jaarlijks €1.728.000 beschikbaar voor ondernemers. Voor R&D samenwerkingsprojecten is er jaarlijks €4.032.000 beschikbaar waarbij aanvragen worden beoordeeld in een tenderprocedure. Tevens wordt een deel besteed aan uitvoeringskosten.	9.000.000
	Totaal	20.627.000

Bestedingsplan reserve Duurzame Landbouw

In dit bestedingsplan wordt nader toegelicht hoe het college van Gedeputeerde Staten invulling geeft aan de bestemming die Provinciale Staten aan de betreffende middelen gegeven hebben.

In dit bestedingsplan is het beginsaldo per 1 januari 2020 als startpunt genomen en indien van toepassing zijn ook de geplande stortingen in de komende jaren toegevoegd. In voorkomende gevallen lopen stortingen door tot na de weergegeven periode, en ook sommige projecten hebben een looptijd die verder reikt dan de acht jaren die hierin zijn opgenomen. Om die reden kan het voorkomen dat de geschatte kosten voor de activiteiten het beschikbare bedrag overstijgt.

De jaarlijkse onttrekkingen aan de reserve zijn niet in dit overzicht opgenomen; deze komen terug in de begroting en meerjarenraming

Programma	6 Economie, Cultuur en Welzijn
Operationeel doel	6.5.4
Saldo per 1 januari 2020	€ 928.245
Totaal geraamde stortingen 2020 - 2027	€ 0
Totaal beschikbaar	€ 928.245

Doel Reserve

Instellingsbesluit: **Begroting 2019**

Modernisering en verduurzaming glastuinbouw NH. Besteding vindt plaats in de glasconcentratiegebieden, zoals duurzame fysieke investeringen in onder andere Greenport Aalsmeer. Een deel van deze reserve is bestemd voor de cofinanciering POP3 aangaande verplaatsingsregeling glastuinbouw.

Aanvullende informatie

In 2008 is besloten over de Tweede Investeringsimpuls Noord-Holland (TWIN-H [2]) en daarbij is voor Greenport Aalsmeer een bedrag van € 10 miljoen gereserveerd. In 2019 is de reserve TWIN-H opgeheven en het saldo overgeheveld naar verschillende andere reserves, waarbij het saldo voor Greenport Aalsmeer is overgeheveld naar de nieuw ingestelde 'Reserve Duurzame landbouw'.

[2] *De doelstellingen van TWIN-H ISV concentreren zich op kwaliteit van de woningvoorraad en leefomgeving en menging van functies met daarin aandacht voor sociale en fysieke functies. Er is daarbij sprake van herstructurering en/of transformatie van functies. Bij voorkeur is er sprake van verdichting en intensivering van ruimtegebruik enerzijds en verhoging van de kwaliteit van de openbare ruimte anderzijds. De gelden in de 'Reserve duurzame landbouw' zijn bestemd voor dit vanuit TWIN-H gestelde doeleinde.*

Met een nieuwe Ruimtelijk economische visie Greenport Aalsmeer 2015-2025 en bijbehorende uitvoeringsagenda was in 2016 een actualisatie nodig van het TWIN-H uitvoeringsprogramma om aan te kunnen sluiten op de nieuw gemaakte regionale afspraken en acties. Het beleidsdoel bleef ongewijzigd, namelijk het moderniseren van het glasareaal.

Doel van de actualisatie van het TWIN-H programma Greenport Aalsmeer was om de middelen breder in te kunnen zetten dan het besluit uit 2008. Het onderdeel Verplaatsing van glastuinbouwbedrijven zou dan ook kunnen worden ingezet buiten de Greenport Aalsmeer. Door een deel van de TWIN-H middelen te koppelen aan POP3 middelen (EU) kon er een subsidieregeling uitgevoerd worden voor de verplaatsing van glastuinbouwbedrijven in geheel Noord-Holland. Het onderdeel Herstructurering/Modernisering bleef wel gekoppeld aan de opgave in Greenport Aalsmeer.

Gerelateerde besluitvorming

GS nota 1167828 1167883

Geplande activiteiten

	Omschrijving	Verwachte kosten
1.	*De begrotingswijziging in 1e kwartaal 2021 zal worden gebruikt om de Reserve Duurzame Landbouw voor cofinanciering van POP-middelen in te zetten, in lijn met de doeleinden TWIN-H middelen, nl verplaatsing van glastuinbouwbedrijven.*	Nader te bepalen

Bestedingsplan reserve Europese landbouwprojecten landbouwsubsidies

In dit bestedingsplan wordt nader toegelicht hoe het college van Gedeputeerde Staten invulling geeft aan de bestemming die Provinciale Staten aan de betreffende middelen gegeven hebben.

In dit bestedingsplan is het beginsaldo per 1 januari 2020 als startpunt genomen en indien van toepassing zijn ook de geplande stortingen in de komende jaren toegevoegd. In voorkomende gevallen lopen stortingen door tot na de weergegeven periode, en ook sommige projecten hebben een looptijd die verder reikt dan de acht jaren die hierin zijn opgenomen. Om die reden kan het voorkomen dat de geschatte kosten voor de activiteiten het beschikbare bedrag overstijgt.

De jaarlijkse onttrekkingen aan de reserve zijn niet in dit overzicht opgenomen; deze komen terug in de begroting en meerjarenraming

Programma	6 Economie, Cultuur en Welzijn
Operationeel doel	6.5.5
Saldo per 1 januari 2020	€ 1.113.755
Totaal geraamde stortingen 2020 - 2027	€ 250.000
Totaal beschikbaar	€ 1.363.755

Doel Reserve

Instellingsbesluit: **Zomernota 2015**

Cofinanciering en uitvoeringskosten Europees Landbouwfonds voor Plattelandsontwikkeling (ELFPO-POP3) en Europees Fonds Maritieme Zaken en Visserij (EFMZV). De programma's POP3 en EFMZV zijn gereed. Naast dat de middelen uit de reserve worden ingezet voor realiseren van provinciaal beleid voor met name landbouw en visserij, zijn ze ook bestemd voor de uitvoeringskosten van RVO die de functie vervult van beheersautoriteit en betaalorgaan om de Europese bijdrage aan de subsidie EU-conform uit te voeren.

Aanvullende informatie

De uitvoering van POP3 is onderdeel van de decentralisatie van het Natuurbeleid. De afspraken over het huidige POP3 zijn vastgelegd in het Convenant Uitvoering POP3 (487573/489838, Sc 8991) dat provincies en rijk in december 2014 hebben ondertekend en de ministeriële regeling uitvoering ELFPO 2014-2020 (5 februari 2015, nr. WJZ / 14108646).

Gerelateerde besluitvorming

De reserve € 9,8 mln is in 2018 verhoogd met € 2,5 mln omdat de uitvoeringskosten toenamen en wij meer EU budget kregen toegedeeld. De Europese Commissie heeft in december 2019 een voorstel gepresenteerd om het POP3 te verlengen. Op 28 mei 2020 hebben Rijk, IPO en Unie van waterschappen een besluit genomen over de invulling en verdeling van de EU middelen voor de jaren 2021 en 2022. Deze afspraken worden uiterlijk in december 2020 verlengd.

Geplande activiteiten

	Omschrijving	Verwachte kosten
1.	POP3 onderdeel Jonge landbouwers dec. 2019 1301495-1301497 POP3 onderdeel Jonge landbouwers dec. 2020 (vrijval 2016) POP3 onderdeel Openstelling LEADER-projecten 2020 (vrijval 2016-2019)	€ 140.000
2.	Uitvoeringskosten RVO 487573/489838, 547348/559055	€ 915.000
3.	Verdere uitvoering POP3 binnen huidige programma, inclusief verwerking (uitkering van subsidie vanwege) toegekende bezwaren.	€ 308.755
	Totaal	€ 1.363.755

Bestedingsplan reserve Go-gelden

In dit bestedingsplan wordt nader toegelicht hoe het college van Gedeputeerde Staten invulling geeft aan de bestemming die Provinciale Staten aan de betreffende middelen gegeven hebben.

In dit bestedingsplan is het beginsaldo per 1 januari 2020 als startpunt genomen en indien van toepassing zijn ook de geplande stortingen in de komende jaren toegevoegd. In voorkomende gevallen lopen stortingen door tot na de weergegeven periode, en ook sommige projecten hebben een looptijd die verder reikt dan de acht jaren die hierin zijn opgenomen. Om die reden kan het voorkomen dat de geschatte kosten voor de activiteiten het beschikbare bedrag overstijgt.

De jaarlijkse onttrekkingen aan de reserve zijn niet in dit overzicht opgenomen; deze komen terug in de begroting en meerjarenraming

Programma	7 Financiën en Bedrijfsvoering
Operationeel doel	7.2.5
Saldo per 1 januari 2020	€ 3.037.713
Totaal geraamde stortingen 2020 - 2027	€ 0
Totaal beschikbaar	€ 3.037.713

Doel Reserve

Instellingsbesluit: **Zomernota 2016**

De reserve is bedoeld om uitvoering te geven aan de inzet van decentrale arbeidsvoorwaarden-gelden door het Georganiseerd Overleg.

Aanvullende informatie

De GO-gelden zijn voornamelijk bedoeld om de duurzame inzetbaarheid van medewerkers te vergroten door een Talentbudget beschikbaar te stellen waarmee medewerkers zich kunnen ontwikkelen.
Alle medewerkers die op 1 juli 2017 in vaste dienst waren kunnen aanspraak maken op een budget van € 4.000,- die zij in een periode van 5 jaar kunnen besteden aan een opleiding die hun duurzame inzetbaarheid vergroten. Dit zijn 901 medewerkers.
Het restantbudget is ingezet om de organisatie van het Talentbudget te bekostigen.

Gerelateerde besluitvorming

De oorsprong van de GO-gelden ligt in een akkoord tussen werkgever en vakbonden over de afkoop van decentrale arbeidsvoorwaardengelden en de restant POB-gelden uit 2015. De zeggenschap van deze gelden ligt derhalve bij het Georganiseerd Overleg.

Geplande activiteiten

	Omschrijving	Verwachte kosten
1.	*Uitvoering geven aan het Talentbudget.*	€ 3.037.713

Provincie Noord-Holland

Economie Financiën en Bestuur

Dossiernummer	4521
Extern Zaak ID	1452383
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	26 oktober 2020
Agendapunt	4.b.1
Omschrijving	Brief GS aan PS inz Memorie van antwoord begroting 2021 (A-genda's alle comissies bij begrotingsbehandeling oktober)
Organisatieonderdeel	CZ/FIN

Bijlagen
Memorie van antwoord - Begroting 2021.pdf
Brief aan PS over memorie van antwoord bij de begroting 2021.pdf

Geagendeerd	**Vergaderdatum**
Overdracht vanuit GS	12 oktober 2020
Ruimte Wonen en Klimaat	19 oktober 2020
Natuur Landbouw & Gezondheid	19 oktober 2020
Mobiliteit & Bereikbaarheid	26 oktober 2020
Economie Financiën en Bestuur	**26 oktober 2020**
Ingekomen stukken ter kennisname	31 oktober 2020

Toelichting

In de memorie van antwoord beantwoorden Gedeputeerde Staten de schriftelijke vragen die Provinciale Staten over de begroting 2021 hebben gesteld.

Nr	Com-missie	Fractie	Naam vragensteller	Porte-feuille-houder	OD	Pagina begr-oting	Vraag	Antwoord
1	NLG	GroenLinks	A. Er	J. Olthof	2	24	Waarop wordt gebaseerd dat de luchtkwaliteit de afgelopen jaren verbeterd is?	Dit blijkt onder andere uit de monitoring van het Nationaal Samenwerkingsprogramma Luchtkwaliteit (NSL). De gegevens zijn in te zien via de website https://www.nsl-monitoring.nl/ en ook na te lezen in de jaarlijkse monitoringsrapportages die daarover in opdracht van het Rijk worden opgesteld. De jaarlijkse monitoringsrapportages zijn te vinden op https://www.infomil.nl/onderwerpen/lucht-water/luchtkwaliteit/slag/monitoren-nsl/handleiding-monitoring-nsl/rapportage/
2	NLG	GroenLinks	A. Er	J. Olthof	2.1.1	27	In welke innovatieve technieken, naast de eNose, is er nog meer geïnvesteerd om inzicht te krijgen in de aard en oorzaak van geurgerelateerde klachten? Zo ja, worden deze momenteel toegepast?	Er is niet geinvesteerd in andere innovatieve technieken naast de enoses. Het huidige meerjarige contract voor het netwerk met enose-sensoren loopt af. De opdrachtgevers van het monitoringsnetwerk (provincie en Havenbedrijf Amsterdam) zijn gestart met een marktconsultatie om te verkennen hoe de markt er momenteel uit ziet voor dit soort sensoren ten behoeve van voortzetting van het netwerk in 2021.
3	NLG	GroenLinks	A. Er	J. Olthof	2.1.2	28	Op welke termijn vinden de onderzoeken naar de GPP's plaats?	Vaststelling van de geluidsproductieplafonds (GPP's) voor wegen is binnen 2 jaar na inwerking treden van de Omgevingswet. Wij zullen het onderzoek naar de GPP's uitvoeren binnen de daarvoor gestelde termijn en starten in 2021. In de Omgevingsverordening 2022 zullen daarvoor de wegen, waarvoor GPP's moeten worden aangewezen, zijn benoemd. Voor de industrieterreinen van regionaal belang dienen ook GPP's te worden vastgesteld volgens de nieuwe rekenregels onder de Omgevingswet. Dat dient echter pas uiterlijk in 2029 gebeurd te zijn.
4	RWK	GroenLinks	A. Gielen	E.P. Stigter	2.2.3	35	De middelen gereserveerd in het coalitieakkoord voor de energietransitie worden opgenomen uit de reserve als de plannen verder zijn uitgewerkt. Inmiddels zijn we onder andere het actieprogramma klimaat rijker. Hoe komen de plannen daarin gepresenteerd terug in de begroting?	Zodra de plannen concreet zijn, wordt de financiering in de begroting opgenomen. Waarschijnlijk worden dit jaar nog plannen op het gebied van H2, Warmtetransitie en energieinfra gepresenteerd. Dit wordt in de begrotingswijzing 2021 en begroting 2022.
5	RWK	GroenLinks	A. Gielen	E.P. Stigter	2.2.3	35	Na 2021 staat er ruim 5 miljoen minder per jaar begroot voor bijdragen aan de energietransitie. Waar gaat de extra 5 miljoen van 2021 naar toe? Verwacht GS na 2021 met minder middelen de gestelde doelen te behalen?	De lasten bestaan uit het exploitatiebudget, het capaciteitskostenbudget en onttrekkingen uit de reserve. Het grootste deel van het budget voor Energietransitie zit in een reserve. Voor 2022 is er naast het exploitatie- en capaciteitskostenbudget tot nu toe alleen een kasraming opgenomen van € 500.000 voor het Servicepunt Duurzame Energie. We zijn nu bezig met het concretiseren van de plannen, ook aan de hand van het actieprogramma Klimaat. Bij de begroting 2022 worden dan kasramingen opgenomen voor de jaren 2022 ev.

Nr	Com-missie	Fractie	Naam vragensteller	Porte-feuille-houder	OD	Pagina begr-oting	Vraag	Antwoord
6	NLG/ RWK?	GroenLinks	M. Cardol	C.J. Loggen	3.1.2	41	Citaat: “In 2021 starten we met circa 15 regionale partijen met de uitvoering van het Ambitieprogramma Ruimtelijke Kwaliteit Kustzone Hoorn-Amsterdam (APRKK Hoorn-Amsterdam). Het gaat hierbij om recreatie-, natuur- en cultuurhistorische projecten.” Vraag: Graag een toelichting op bovenstaande: welke partijen zijn betrokken en graag een duiding van de aard van de projecten?	De betrokken partijen: de gemeenten Hoorn, Koggenland, Edam-Volendam, Waterland en Amsterdam, Natuurmonumenten, Staatsbosbeheer, Vogelbescherming, Sportvisserij Nederland, Recreatieschap Twiske-Waterland, Recreatieschap Westfriesland, Rijkswaterstaat en Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier. De projecten zijn beschreven in het Ambitieprogramma Ruimtelijke Kwaliteit Kustzone Hoorn-Amsterdam (APRK). Naar verwachting nemen alle betrokken partijen nog dit jaar het definitieve besluit hierover waaronder wijzelf. Wij hopen nog dit jaar de subsidie uitvoeringsregeling, een Kader Ruimtelijke Ontwikkeling Kustzone Hoorn-Amsterdam en de genoemde rapportage APRK aan PS te voor te leggen.
7	NLG	GroenLinks	M. Cardol	C.J. Loggen	3.2.3	45	Vraag: De provincie verstrekt vergunningen voor grondwateronttrekking (in opvolgende jaren 25 p.j.). Kunt u aangeven aan wie deze vergunningen worden verstrekt? Zijn er ook andere vormen van grondwateronttrekking en hoe is de vergunningverlening hiervoor geregeld?	De provincie verleent vergunningen voor bodemenergie, drinkwater en grote industriële onttrekkingen (meer dan 150.000 m3). Deze worden verleend aan gebouweigenaren en -beheerders, drinkwaterbedrijven en industriën. Andere vormen van onttrekking zijn voor bronbemalingen, landbouw en kleinere industriële onttrekkingen. Hiervoor geldt, afhankelijk van de omvang, een vergunning of meldingsplicht. De waterschappen zijn bevoegd gezag en een en ander is geregeld in de Waterwet en in de Keur van de waterschappen.
8	M&B	GroenLinks	J. Gringhuis	J. Olthof	4.1.1	61	Er wordt een besluit verwacht over extra kosten van het Zuidasdok (conform het advies van de commissie Dekker). Wordt er ook een extra financiële bijdrage van de provincie Noord-Holland verwacht aan het realiseren van het Zuidasdok?	Vooralsnog zijn de gemeente Amsterdam en het Rijk in overleg over de extra kosten van het Zuidasdok en is de provincie daar niet bij betrokken. De provincie draagt afgerond € 87 miljoen (prijspeil 2020) bij aan de OV Terminal binnen het project. Omdat ook de kosten voor de OVT hoger uitvallen is het mogelijk dat een beroep op de provincie wordt gedaan voor een extra bijdrage.
9	M&B	GroenLinks	J. Gringhuis	J. Olthof	4.1.1	62	De provincie gaat in beeld brengen wat de consequenties van de Netwerkstrategie van de SBaB en de verstedelijkingsstrategie van de MRA zijn voor o.a. de OV-concessies. Wat gaat u met betrekking tot de OV-concessies precies onderzoeken? Kunt u hier een toelichting op geven?	Hier wordt met name bedoeld het voorkeurs 'OV-netwerk' uit de netwerkstrategie (is er nog niet) en de mogelijke invloed daarvan op de 'OV-concessies'. Daarbij is het OV-netwerk het resultaat van de afwegingen over bereikbaarheid en verstedelijking. SBaB en de verstedelijkingsstrategie worden nauw met elkaar afgestemd.
10	M&B	GroenLinks	J. Gringhuis	J. Olthof	4.1.1	62	Hoeveel laadpalen zijn er tot nu toe in 2020 geplaatst? Hoeveel verwacht u er dit jaar nog bij te plaatsen?	Wij verwachten via het programmabureau MRA-Elektrisch in het hele jaar 2020 ongeveer 2000 laadpalen te plaatsen in de provincies Noord-Holland, Flevoland en Utrecht. Hiervan worden er ongeveer 1300 geplaatst in de provincie Noord-Holland. Tot nu toe (medio

Nr	Com-missie	Fractie	Naam vragen steller	Porte-feuille-houder	OD	Pagina begr-oting	Vraag	Antwoord
								september 2020) zijn er 1266 laadpalen geplaatst, waarvan 868 in Noord-Holland.
11	M&B	GroenLinks	J. Gringhuis	J. Olthof	4.3.1	73	Waarom lopen de kosten van 4.3.1 (opstellen beheerbeleid en programmeren) jaarlijks steeds verder op? T.o.v. 2019 is de verwachte begroting in 2024 10 keer zo hoog.	Een deel van het totaalbedrag onder 4.3.1 wordt gevormd door de stelpost 'kapitaallasten'. In de begroting is rekening gehouden met een vervangingsinvesteringsvolume van 45 miljoen euro per jaar. De kapitaallasten die hieruit volgen lopen ieder jaar op tot een bedrag van 45 miljoen rond het jaar 2060. De toename van de kosten onder 4.3.1. wordt hierdoor veroorzaakt.
12	M&B	GroenLinks	J. Gringhuis	J. Olthof	4.4.2	78	De verwachte uitgaven voor het doorvoeren van innovatieprojecten mobiliteit doorvoeren nemen jaarlijks af tot ongeveer 1.990. Hoe is dit te verklaren?	Dit betreft de huidige vastgestelde programmering. De komende tijd worden nieuwe beleidsnota's voorgelegd waaruit nieuwe innovatieprojecten kunnen volgen. Dit zal pas in een nieuwe begroting zichtbaar worden.
13	M&B	GroenLinks	J. Gringhuis	J. Olthof	4.5.1	79	Is er al een inschatting gemaakt of de provincie een bijdrage aan de concessiehouders moet leveren om het OV in stand te houden? Zo ja, kunt u aangeven hoe hoog deze bijdrage ongeveer is?	Ja. In het Nationaal OV Beraad (NOVB) is landelijk afgesproken dat de decentrale opdrachtgevers OV (provincies en vervoerregio's) voor 2020 en 2021 100% uit betalen van de beschikbare exploitatiebijdrage, ook al wordt er minder OV aangeboden. Vooralsnog is daarbovenop geen extra bijdrage nodig.
14	M&B	GroenLinks	J. Gringhuis	J. Olthof	4.5.1	79	Wordt er bij de evaluatie van de ov-concessie Haarlem-IJmond ook onderzocht wat de effecten zijn van het verduurzamen van de bussen?	De evaluatie is gericht op de vervoerkundige prestaties. De effecten van de nieuwe bussen voor de dienstregeling (betrouwbaarheid, actieradius) worden daarbij betrokken.
15	M&B	GroenLinks	J. Gringhuis	J. Olthof	4.5	79	Welk effect heeft de terugval van het aantal reizigers op de aanschaf van de elektrische bussen voor de nieuwe concessie?	Voor de nieuwe concessie Gooi en Vechtstreek (start medio 2021) betekent dit dat de vervoerder problemen heeft om de financiering bij banken rond te krijgen van de aanschaf van (elektrische) bussen (investering). Dit heeft consequenties voor het moment van bestellen en leveren van de bussen. Wij zijn in overleg met Transdev over de mogelijkheden om hen te ondersteunen bij de aanschaf van de elektrische bussen, zodat zij de bussen zo snel mogelijk kunnen bestellen.
16	NLG	GroenLinks	M. Cardol	E.A.S. Rommel	5.1.1	86	Citaat: "De afronding van het NNN gebeurt in nauwe samenhang met andere beleidsopgaven die 'landen' in het landelijk gebied, zoals de gebiedsgerichte aanpak stikstof, verbetering van de waterkwaliteit, klimaatadaptatie, de aanleg van natuurverbindingen en natuurvriendelijke oevers, energietransitie, de bodemdalingsproblematiek, het bieden van recreatieve mogelijkheden, landschapsbescherming, natuurinclusieve landbouw en economische ontwikkeling." Vraag: Veel opgaven in het landelijk gebied w.o. afronding NNN worden terecht in	Voor de uitvoering van alle doelen die in het Natuurpact (2013) staan (zoals natuurbeheer, agrarisch natuurbeheer, het uitkeren van tegemoetkomingen in faunaschade, de verwerving en inrichting van het NNN en de uitvoering van hydrologische maatregelen), ontvangen wij een bijdrage van het Rijk. Deze bijdrage loopt via het Provinciefonds en is sinds enkele jaren niet meer specifiek gelabeld aan de Natuurpact-doelen. Deze is dus ook niet meer als zodanig herkenbaar in het Provinciefonds. Voor deze doelen zijn de budgetten beschikbaar die in de provinciale begroting staan.

Nr	Com-missie	Fractie	Naam vragen steller	Porte-feuille-houder	OD	Pagina begr-oting	Vraag	Antwoord
							samenhang aangepakt. Het overzicht van extra middelen vanuit het Rijk (en mogelijk ook de EU) die hierin een rol kunnen spelen – denk aan: energietransitie/uitstootCO2-reductie, aanpak stikstof, aanpak bodemdaling, agrarisch natuurbeheer – ontbreekt. Kunt u een overzicht geven van deze (extra) middelen, de verwerking hiervan in de begroting en de (mogelijke) inzet van deze middelen voor uitbreiding van het NNN?	Daarnaast stelt het Rijk soms aanvullende middelen beschikbaar voor specifieke doelen. Een recent voorbeeld is de € 5 miljard die Landelijk beschikbaar wordt gesteld voor (met name) de stikstofproblematiek. Over de inzet van deze middelen, het aandeel ervan dat naar de provincies gaat, en de verdeling tussen de provincies, zullen dit najaar nadere afspraken worden gemaakt via het zgn. Programma Natuur. Hier is op dit moment dus nog geen concrete uitspraak te doen. Een ander recent voorbeeld is € 18 miljoen die wij van het Rijk zullen ontvangen voor de bodemdalingsproblematiek. Hierover zijn uw Staten recent geïnformeerd. Van de Europese Unie ontvangen wij soms specifieke projectsubsidies, maar dit is slechts incidenteel het geval. Als er projecten zijn die deels met Europese middelen worden gefinancierd, is dit terug te vinden in het Programma Natuurontwikkeling. Verder draagt de Europese Unie bij aan cofinanciering van het agrarisch natuurbeheer en het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid. Deze budgetten lopen echter niet via de provinciale begroting, maar via de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO.nl). Binnen de provinciale begroting maken wij onderscheid tussen enerzijds reguliere begrotingsposten, en anderzijds uitgaven die via reserves lopen. De begrotingsposten zijn voor structurele lasten, zoals natuur- en recreatiebeheer, tegemoetkomingen faunaschade en Betrekken bij Groen en Groen Kapitaal. De reserves dienen voor incidentele uitgaven, zoals de verwerving en inrichting van gronden voor het NNN, de gebiedsgerichte aanpak stikstof of bodemdaling. De belangrijkste reserve is de Reserve Groen. Hier storten wij onder andere de rijksmiddelen in die wij voor deze doelen ontvangen (zie de volgende alinea). De omvang en het verloop van de Reserve Groen brengen we in beeld bij het Programma Natuurontwikkeling, waarvan de meest actuele versie (PNO 2021-2025) op 09-11-2020 in uw Staten zal worden besproken. Op hoofdlijnen zijn de bestedingen uit de Reserve Groen in het Begrotingsjaar 2021 als volgt: Programma's en projecten in de regio's (€ 4,8 miljoen), Herstelmaatregelen N2000 (incl. voormalig PAS) (€ 7,2 miljoen), Regiebureau NNN (verwerving, zelfrealisatie, inzetten van ruilgronden, vergroenen of afkopen van pachtcontracten, volledige

Nr	Com-missie	Fractie	Naam vragen steller	Porte-feuille-houder	OD	Pagina begr-oting	Vraag	Antwoord
								schadeloosstelling en onteigening) (€ 18,8 miljoen), SKNL functiewijziging (vergoeding in de vorm van een subsidie voor grondeigenaren i.v.m. afwaardering/waardvermindering van bijv. landbouwgrond naar natuurgrond) en SKNL-kwaliteitsimpuls (vergoeding in de vorm van een subsidie voor grondeigenaren voor het realiseren van een gewenst dan wel hogere kwaliteit natuurtype) (samen € 4 miljoen), overige regelingen en subsidies (3 miljoen). Daarnaast zijn er specifieke reserves voor gebiedsprogramma's, zoals voor de Oostelijke Vechtplassen, de Groene Uitweg en (in oprichting) Laag Holland. Op dit moment zijn de beschikbare middelen in de Reserve Groen niet toereikend om het gehele NNN af te ronden. Zoals ook in het PNO zal worden toegelicht, zijn er op dit moment voldoende middelen om t/m 2023 verder te werken. Wel worden binnenkort aanvullende stortingen in de Reserve Groen verwacht. Te denken valt aan de rijksmiddelen die beschikbaar komen via het Programma Natuur, en daarnaast heeft ons college aangekondigd bij de Eerste begrotingswijziging 2021 ook een eigen voorstel voor aanvullende middelen voor NNN-realisatie aan uw Staten voor te leggen.
17	NLG	GroenLinks	A. Er	I. Zaal	5.2.2	91	Waar hangt de ontwikkeling van nieuwe icoonroutes van af. Wanneer wordt duidelijk of deze wel of niet zullen worden ontwikkelt?	Het huidige netwerk van Lange Afstand Fietsroutes (LF) sluit onvoldoende aan op de veranderende wensen en behoeften van de fietstoerist. Het Fietsplatform heeft als initiatiefnemer en landelijk beheerder van de LF-routes het voortouw genomen voor de door-ontwikkeling van de LF-routes. Zij zetten in op de realisatie van een beperkt aantal nationale LF-icoonroutes, 'sterke merken' van Nederland Fietsland – routes die zich onderscheiden met een sterk eigen verhaal. De ontwikkeling van Icoonroutes hangt af van diverse factoren, zoals: wat maakt de route tot een succes, is er voldoende spreiding (zowel op themaniveau als geografisch), wat is het mogelijke gebruikersprofiel en is er draagvlak bij de van de betrokken provincies ten behoeve van de financiering, totstandkoming en continuering? Zodra (bestuurlijke) besluiten nodig zijn dan worden deze voorgelegd aan Gedeputeerde Staten.
18	NLG	CDA	Willemien Koning	C.J. Loggen	3.1.2	43	Pag 41 Bijdrage van 1,7 miljoen voor meekoppelkansen, onder meer voor ecologische maatregelen Markermeer.	Het gaat hier om de volgende projecten: Polder IJdoorn, Peereboom/De Nes en de Schardammer Kogen. Deze projecten zijn tevens onderdeel van het zogenoemde

Nr	Com-missie	Fractie	Naam vragensteller	Porte-feuille-houder	OD	Pagina begr-oting	Vraag	Antwoord
							In het overzicht op pagina 43 staat geen uitsplitsing hierover. Graag een specificatie.	Ambitieprogramma Ruimtelijke Kwaliteit Kustzone Hoorn-Amsterdam (APRK). Deze projecten zijn verder beschreven in dit programma. Naar verwachting zullen wij het programma nog dit jaar aan PS voorleggen.
19	NLG	CDA	Willemien Koning	C.J. Loggen	3.2.1	46	Prioriteit voor waterrecreatie; maar in de budgettabel 2021 is als aangemerkte prioriteit aanpak van waterplantenproblemen niet in ruime mate begroot t.o.v. 2020. Graag duiding, want het strookt niet als dit als prioriteit bestempeld wordt.	Het begrote bedrag 2021 in de budgettabel betreft de onttrekking aan de Reserve Waterrecreatie in totaal en is dus niet specifiek gekoppeld aan de aanpak waterplanten. Waterplanten wordt ook in 2021 prioritair opgepakt. Hiervoor zijn binnen de Reserve Waterrecreatie voldoende middelen beschikbaar. Overigens wordt ook op andere onderdelen binnen de begroting gewerkt aan de aanpak van waterplanten, zoals bijvoorbeeld bij de bestrijding van Cabomba binnen het Gebiedsakkoord Oostelijke Vechtplassen (Operationeel Doel 5.1.3).
20	NLG	CDA	Dennis Heijnen	E.A.S. Rommel	3.4.5	53	Over de zinsnede "indien nodig passen wij onteigening toe", wat zijn hiervoor de criteria en hoe moeten we ‘indien nodig’ interpreteren?	De onteigeningsprocedure is een wettelijke, met vele waarborgen omklede procedure die als ultimum remedium wordt ingezet als de uitvoering van een project in gevaar komt wij niet over de noodzakelijke grond kunnen beschikken. Onteigening wordt uitsluitend ingezet als uiterst redmiddel als de uitgebreide minnelijke onderhandelingen met de grondeigenaar stranden.
21	NLG	CDA	Dennis Heijnen	E.A.S. Rommel	3.4.5	53	Zijn er inmiddels goede instrumenten ontwikkeld die overeenstemming hebben van de betrokken partijen, waaronder de pachters? Kunt u ons die regelingen toesturen?	De vraag is ons niet duidelijk, omdat de context ontbreekt. Ook het woordje 'inmiddels' doet een context vermoeden die wij niet kunnen duiden. Wellicht dat de vragensteller doelt op een nieuw pachtbeleid (vastgesteld door GS op 26 mei 2020). De notitie en toelichting zijn te vinden op: https://www.noord-holland.nl/Loket/Vastgoed_en_grond/Verpachtingen/Algemene_documenten Vóór de vaststelling van het nieuwe pachtbeleid zijn de pachters geconsulteerd d.m.v. meerdee bijeenkomsten en hun opmerkingen zijn meegenomen in het nieuwe beleid.
22	MB	CDA	Christa Kuiper	J. Olthof	4.1.2	63	Wordt bij de opstelling van de 3 Regionale Uitvoeringsprogramma’s Verkeersveiligheid de Uitvoeringsagenda Verkeersveiligheid Noord-Holland 2020-2024 met de daarin opgenomen prioritering als uitgangspunt betrokken?	Ja. Het provinciaal uitvoeringsprogramma is één van de uitgangspunten. De gemeenten in iedere regio hebben ook een programma waar vanuit input wordt geleverd. Op basis van de regionale risicoanalyses en regionaal overleg worden doelstellingen en maatregelen geformuleerd.
23	EFB	CDA	Christa Kuiper	Z. Pels	6.2.1	103	Er staat vermeld dat in het Coalitieakkoord besloten is cofinanciering beschikbaar te stellen van jaarlijks € 750.000,-- voor het vervolg va het matchingsprogramma	Deelname aan Cultuureducatie met Kwaliteit 2021-2024 is onder het voorbehoud dat PS jaarlijks de daarvoor bestemde middelen beschikbaar stellen. Het budget voor

Nr	Com-missie	Fractie	Naam vragen steller	Porte-feuille-houder	OD	Pagina begr-oting	Vraag	Antwoord
							Cultuureducatie met Kwaliteit in de periode 2021-2024. Is het niet aan PS om te besluiten voor dit programma budget beschikbaar te stellen? Voor de ondersteuning van bovenlokale culturele samenwerking is in 2020 € 13.518.000 begroot en in 2021 en volgende jaren € 4.596.000,-. Waar wordt dit verschil door veroorzaakt?	2020 van € 13. 518.000 is inclusief € 10 miljoen voor uitvoering van motie 41 m.b.t. het noodfonds. Dit betekent dat in 2020 voor de ondersteuning van bovenlokale culturele samenwerking € 3.518.000 is begroot. In 2021 en volgende jaren is dit verhoogd naar € 4.596.000,-. Het verschil van € 1.078.000 wordt verklaard door verhoging van de budgetten van Plein C met € 450.000 en Probiblio met € 628.000.
24	EFB	CDA	Christa Kuiper	Z. Pels	6.4.2	110	Gaarne een toelichting op de afname van de begrootte bedragen (2020 4.420; 2021 2.362; 2022 ev. 962)	Er wordt elk jaar budget uitgegeven uit de reserve Stelling van Amsterdam. De reserve wordt niet meer aangevuld. Vandaar de afname van de begrootte bedragen.
25	NLG	CDA	Willemien Koning	I. Zaal	6.5.5	115	Er is aangegeven dat Noord-Holland geen geld beschikbaar heeft gesteld in 2021 en verder, waardoor geen co-financiering kan plaatsvinden. Betreft dit POP-3 gelden? Hoeveel inkomsten worden gemist? Welke bedrag is er in het verleden aan co-financiering ontvangen en wat kostje dit de provincie aan co-financiering? Wat is de verhouding co-financiering / provinciale middelen? Welk bedrag aan provinciale middelen is nodig om in Noord-Holland maximaal gebruik te maken van Europese / landelijke co financiering? Welke gevolgen heeft het ontbreken van co-financiering voor STIVAS?	Ja, dit gaat over POP3 (niet-grondgebonden subsidies). De voorliggende tekst wordt door de tijd ingehaald. Wij willen u met de eerste begrotingswijzing een voorstel doen om geld te beschikking te stellen voor de verlenging van POP3 na 2020.
26	EFB	CDA	Dennis Heijnen	Z. Pels	Nvt	131	Is de accountant akkoord met het feit dat enkele risico's niet gekwantificieerd zijn?	Ja, de accountant is hiermee akkoord aangezien sommige risico's niet gekwantificeerd kunnen worden omdat de informatie hiervoor ontbreekt. Als voorbeeld kan hier de risico's met betrekking tot Corona worden genoemd. deze waren op het moment van opstellen nog niet in te schatten of te kwantificeren; dit inzicht komt al gaandeweg.
27	EFB	CDA	Dennis Heijnen	Z. Pels	Nvt	153	Het totaal aan capaciteitskosten verminderd in de komende jaren. Wat is hiervan de oorzaak? Wordt de formatie verkleind?	Sinds de invoering van "Capaciteitssturing" sturen wij niet meer uitsluitend op formatie (medewerkers in dienst), maar op de totale capaciteit die nodig is voor de opgaven. In de hier getoonde cijfers is ook de externe inhuur opgenomen. De totale capaciteitskosten kunnen conform de afgesproken spelregels zo nodig in de loop van het jaar stijgen, wanneer extra (bestaand) budget voor een opgave wordt ingezet voor tijdelijke extra capaciteit om de opgave te realiseren. Voor wat betreft de hier voorliggende cijfers is de verklaring, dat in de tweede begrotingswijziging 2020 is opgenomen dat een verschuiving heeft plaatsgevonden. Dit leidde in 2020 tot

Nr	Com-missie	Fractie	Naam vragen steller	Porte-feuille-houder	OD	Pagina begr-oting	Vraag	Antwoord
								een toename van de aan de begrotingsprogramma's toegerekende capaciteit en een gelijke verlaging van de aan investeringen toegerekende capaciteit. Dit ziet u in de vergelijking tussen 2019 en 2020. Daarop heeft een kritische herbeoordeling plaatsgevonden van deze capaciteit en is inderdaad een kostenverlaging ingeboekt vanaf 2021. Dit is onder andere het gevolg van het vervangen van (dure) inhuur door vaste formatie en een per saldo vermindering van de formatie door de herbeoordeling van de benodigde capaciteit.
28	NLG	CDA	Dennis Heijnen	E.A.S. Rommel	Nvt	170	Er wordt gesproken over grondverwervingsprojecten in verband met de uitvoering van het collegeprogramma? Om welke projecten gaat het en welk bedrag is daarmee gemoeid?	Het betreft de grondverwerving voor aantal infrastructurele projecten in het kader van het PMI en PMO: o.a. aanpassingen aan de N522, N246, N247, N239. Daarnaast wordt sterk ingezet op grondverwerving t.b.v. de realisatie van het Natuurnetwerk Nederland (NNN). Het betreft in 2020 gerichte grondverwerving in de projecten Schil Naardermeer, 't Hol en de andere deelgebieden van de Oostelijke Vechtplassen. Daarnaast vinden er op minnelijke basis verschillende losse aankopen en ruilingen plaats. Vanaf 2021 volgen gerichte aankoopstrategieën voor ook andere NNN-gebieden, waarbij de grondverwerving integraal moet bijdragen aan een oplossing van de stikstofproblematiek. Om antwoord te geven op de vraag om welk bedrag het gaat, is noodzakelijk om te weten over welke tijdsperiode de vragensteller doelt. Grosse mode gaat het bij de infrastructurele projecten om ca. 2-3 miljoen euro per jaar. Voor wat betreft de NNN ging het in 2019 om ca. 5 miljoen euro. De verwachting is dat de uitgave t.b.v. verwervingen NNN/stikstof de komende jaren, tot 2027, gaat stijgen tot ca. 35 miljoen/jaar.
29	NLG	CDA	Dennis Heijnen	E.A.S. Rommel	nvt	171	Ons bereiken signalen dat voor aankoop van agrarische gronden door provincie soms te lage en soms te hoge prijzen worden betaald in ogen van perceelseigenaren en andere spelers op grondmarkt. Hoe bepaalt de provincie de prijs die zij betaalt voor aankoop van agrarische gronden?	De ervaring leert inderdaad dat een eigenaar eigenlijk altijd vindt dat een te lage prijs wordt betaald, terwijl de buren en andere geïnteresseerden tegelijkertijd vinden dat de provincie teveel heeft betaald. De prijs die de provincie betaalt voor gronden betreft altijd de marktwaarde, gebaseerd op een NRVT-gecertifeerde taxatie.
30	NLG	CDA	Dennis Heijnen	E.A.S. Rommel	Nvt	215	Met de reserve groen worden verschillende doelen nagestreeft. Wat is de onderverdeling in van de doelen tov het bedrag dat beschikbaar is in de reserve? Welke bedrag is beschikbaar voor de toekomstige afwaarding	Voor de uitvoering van alle doelen die in het Natuurpact (2013) staan (zoals natuurbeheer, agrarisch natuurbeheer, het uitkeren van tegemoetkomingen in faunaschade, de verwerving en inrichting van het NNN en de uitvoering van hydrologische maatregelen),

Nr	Com-missie	Fractie	Naam vragen steller	Porte-feuille-houder	OD	Pagina begr-oting	Vraag	Antwoord
							bij verkoop/overdracht van gronden die zijn omgezet naar NNN? Is dit bedrag toereikend?	ontvangen wij een bijdrage van het Rijk. Deze bijdrage loopt via het Provinciefonds en is sinds enkele jaren niet meer specifiek gelabeld aan de Natuurpact-doelen. Deze is dus ook niet meer als zodanig herkenbaar in het Provinciefonds. Voor deze doelen zijn de budgetten beschikbaar die in de provinciale begroting staan. Daarnaast stelt het Rijk soms aanvullende middelen beschikbaar voor specifieke doelen. Een recent voorbeeld is de € 5 miljard die Landelijk beschikbaar wordt gesteld voor (met name) de stikstofproblematiek. Over de inzet van deze middelen, het aandeel ervan dat naar de provincies gaat, en de verdeling tussen de provincies, zullen dit najaar nadere afspraken worden gemaakt via het zgn. Programma Natuur. Hier is op dit moment dus nog geen concrete uitspraak te doen. Een ander recent voorbeeld is € 18 miljoen die wij van het Rijk zullen ontvangen voor de bodemdalingsproblematiek. Hierover zijn uw Staten recent geïnformeerd. Van de Europese Unie ontvangen wij soms specifieke projectsubsidies, maar dit is slechts incidenteel het geval. Als er projecten zijn die deels met Europese middelen worden gefinancierd, is dit terug te vinden in het Programma Natuurontwikkeling. Verder draagt de Europese Unie bij aan cofinanciering van het agrarisch natuurbeheer en het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid. Deze budgetten lopen echter niet via de provinciale begroting, maar via de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO.nl). Binnen de provinciale begroting maken wij onderscheid tussen enerzijds reguliere begrotingsposten, en anderzijds uitgaven die via reserves lopen. De begrotingsposten zijn voor structurele lasten, zoals natuur- en recreatiebeheer, tegemoetkomingen faunaschade en Betrekken bij Groen en Groen Kapitaal. De reserves dienen voor incidentele uitgaven, zoals de verwerving en inrichting van gronden voor het NNN, de gebiedsgerichte aanpak stikstof of bodemdaling. De belangrijkste reserve is de Reserve Groen. Hier storten wij onder andere de rijksmiddelen in die wij voor deze doelen ontvangen (zie de volgende alinea). De omvang en het verloop van de Reserve Groen brengen we in beeld bij het Programma Natuurontwikkeling, waarvan de meest actuele versie (PNO 2021-2025) op 09-11-2020 in uw Staten zal worden besproken. Op hoofdlijnen zijn

Nr	Com-missie	Fractie	Naam vragen steller	Porte-feuille-houder	OD	Pagina begr-oting	Vraag	Antwoord
								de bestedingen uit de Reserve Groen in het Begrotingsjaar 2021 als volgt: Programma's en projecten in de regio's (€ 4,8 miljoen), Herstelmaatregelen N2000 (incl. voormalig PAS) (€ 7,2 miljoen), Regiebureau NNN (verwerving, zelfrealisatie, inzetten van ruilgronden, vergroenen of afkopen van pachtcontracten, volledige schadeloosstelling en onteigening) (€ 18,8 miljoen), SKNL functiewijziging (vergoeding in de vorm van een subsidie voor grondeigenaren i.v.m. afwaardering/waardvermindering van bijv. landbouwgrond naar natuurgrond) en SKNL-kwaliteitsimpuls (vergoeding in de vorm van een subsidie voor grondeigenaren voor het realiseren van een gewenst dan wel hogere kwaliteit natuurtype) (samen € 4 miljoen), overige regelingen en subsidies (3 miljoen). Daarnaast zijn er specifieke reserves voor gebiedsprogramma's, zoals voor de Oostelijke Vechtplassen, de Groene Uitweg en (in oprichting) Laag Holland. Op dit moment zijn de beschikbare middelen in de Reserve Groen niet toereikend om het gehele NNN af te ronden. Zoals ook in het PNO zal worden toegelicht, zijn er op dit moment voldoende middelen om t/m 2023 verder te werken. Wel worden binnenkort aanvullende stortingen in de Reserve Groen verwacht. Te denken valt aan de rijksmiddelen die beschikbaar komen via het Programma Natuur, en daarnaast heeft ons college aangekondigd bij de Eerste begrotingswijziging 2021 ook een eigen voorstel voor aanvullende middelen voor NNN-realisatie aan uw Staten voor te leggen.
31	RWK	VVD	J.F.L. Kaamer van Hoegee	E.P. Stigter	3.1	24	U noemt het nog vast te stellen actieprogramma klimaat. Kunt u aangeven wanneer dit actieprogramma ter behandeling aan Provinciale Staten wordt voorgelegd?	Het Actieprogramma Klimaat is inmiddels aan PS toegestuurd en staat ter bespreking op de B agenda van de commissie RWK op 19 oktober.
32	RWK	VVD	J.F.L. Kaamer van Hoegee	E.P. Stigter	3.1	24 & 33	Op pagina 24 spreekt u van een actieprogramma Klimaat dat loopt tot en met 2023 en op pagina 33 spreekt u van een actieprogramma Klimaat 2021-2025. Kunt u aangeven wat de verschillen zijn tussen deze twee actieprogramma's?	De looptijd van het Actieprogramma Klimaat is 2020 t/m 2023.
33	RWK	VVD	J.F.L. Kaamer van Hoegee	E.P. Stigter	2.2	32	Onder prioriteiten staat: Minimaal 25.000 particuliere woningeigenaren hebben duurzaamheidsmaatregelen getroffen. Voor welke datum moet dit gerealiseerd zijn? En hoe wordt dit gemeten?	Het programma verduurzaming bestaande woningvoorraad Noord-Holland heeft een looptijd tot en met 2021, maar wordt door de impact van Corona, indien gemeenten dat wensen, verlengd tot 2022. Dit doel moet uiterlijk 31 december 2022 zijn gerealiseerd.

Nr	Com-missie	Fractie	Naam vragen steller	Porte-feuille-houder	OD	Pagina begr-oting	Vraag	Antwoord
								De energieloketten zijn de belangrijkste partijen die bijdragen aan deze doelstelling. Zij houden bij met welke woningeigenaar zij contact hebben gehad en of het contact tot realisatie van maatregelen heeft geleid.
34	RWK	VVD	J.F.L. Kaamer van Hoegee	E.P. Stigter	2.2.2	33	Er wordt gesproken over een meerjaren-uitvoeringsprogramma waterstof en een uitvoeringsprogramma warmtetransitie. Wanneer worden beide programma's aan PS voorgelegd?	De verwachting is dat beide uitvoeringsprogramma's ter bespreking op de B-agenda van de commissie van 23 november komen te staan.
35	RWK	VVD	J.F.L. Kaamer van Hoegee	E.P. Stigter	2.2.3	34/35	U schrijft: "Met het programma Verduurzaming bestaande woningvoorraad Noord-Holland stimuleert de provincie particuliere woningeigenaren en corporaties hun woningen te verduurzamen. Het programma is in 2018 vastgesteld, heeft een looptijd van 3,5 jaar en voor de uitvoering hebben PS € 10.181.000 beschikbaar gesteld." Tevens geeft u aan dat de looptijd met 1 jaar verlengt wordt tot en met 2022. Kunt u aangeven waarom in de tabel op pagina 35 onder 2.2.3 middelen begroot zijn tot en met 2024 en ook waarom dit cumulatief niet om € 10.181.000 gaat, maar om € 10.209.000?	De kosten die je ziet staan bij 2022 en verder zijn capaciteitskosten. Als het programma echt stopt in 2022 en er komen geen andere activiteiten voor in de plaats, dan zal deze capaciteit bij andere operationele doelen worden ingezet. Hier moet naar gekeken worden in de begroting 2022. In alle jaren zitten er in de lasten ook de capaciteitskosten. Die worden niet betaald uit de € 10,18 miljoen. In 2018 zijn er ook al uitgaven gedaan ten laste van deze € 10,18 miljoen, deze zijn niet zichtbaar in de tabel van deze begroting.
36	NLG	VVD	B.G.P. de Wit	E.A.S. Rommel	5.1.1	87	In 2019 was 65% van de herstelmaatregelen in het kader van de PAS uitgevoerd of in uitvoering. In 2020 moet dit groeien tot 85% en vanaf 2021 tot 100%. Kunt u een uitwerking aanleveren over de basis waarover het percentage wordt berekend (teller gedeeld door de noemer)? Wat is de verklaring voor de stap van 65 naar 85% in 2020 (teller en noemer), en in 2021 naar 100%? Wat zijn de hiervoor benodigde middelen, en hoe worden deze gefinancierd?	De percentages worden berekend door het aantal uitgevoerde maatregelen te delen door het totaal aantal uit te voeren maatregelen en dat te vermenigvuldigen met 100. De verklaring van de verhoging van 65% naar 85% is dat meer maatregelen uit het programma van Natura 2000-herstelmaatregelen zijn uitgevoerd. De benodigde middelen zijn benoemd in het Programma Natuurontwikkeling (laatste versie 2021-2022, onderdeel PNH22), bedragen circa € 34.5 miljoen en worden gefinancierd uit gelden uit de middelen die de provincie bij het Natuurpact (2013) van het Rijk heeft ontvangen en die, via het Provinciefonds, in de reserve groen zijn gestort.
37	NLG	VVD	B.G.P. de Wit	C.J. Loggen	5.1.3	88	Inzake bijgevoegde tabel: kunt u een verdieping geven over de percentages in de tabel (wat stellen de teller en noemer voor), en aan welke (rand)voorwaarden moet worden voldaan om de realisatie in % te voldoen conform de streefwaardes? (bijgevoegde tabel bevat volgende cijfers)	De Stuurgroep Oostelijke Vechtplassen geeft jaarlijks een uitgebreide rapportage over de voortgang van het programma in het afgelopen jaar. Deze ontvangt Provinciale Staten ook en in deze rapportage wordt per onderdeel de voortgang beschreven. Voor de begroting (en de rekening), waarin we werken met indicatoren die in een oogopslag een beeld moeten geven. We hebben er

Nr	Com-missie	Fractie	Naam vragen steller	Porte-feuille-houder	OD	Pagina begr-oting	Vraag	Antwoord
							Operationeel doel 5.1.3 - Programma oostelijke vechtplassen uitvoeren Indicator: Voortgang uitvoering programma (cumulatief) Meeteenheid: Percentage 2019: 10% 2020: 20% 2021: 35% 2022: 45% 2023: 60% 2024: 70%	voor gekozen om de voortgang van het Programma Oostelijke Vechtplassen in een percentage uit te drukken. De noemer is dan 100 en volledige realisatie. De teller het deel dat in een jaar gehaald is of wordt. Het is, nu de uitvoering van het programma een jaar loopt, een grove indicatie. Onderzoeken lopen, gesprekken met bewoners en andere belanghebbenden en activiteiten worden uitgevoerd. Voor een gedetailleerd beeld van de voortgang is de jaarlijkse rapportage (die over 2019 is gereed) geschikt. Deze rapportage is recent aan u toegestuurd (kenmerk: 1484091/1484092).
38	NLG	VVD	B.G.P. de Wit	E.A.S. Rommel	5.1.4	88	U stelt dat het gebied Laag Holland uitdagingen kent voor onder andere de landbouw. In het gebiedsprogramma wordt dit meegenomen. De VVD leest de term uitdaging als zijde factoren van invloed op een toekomstig bedrijfsperspectief voor individuele bedrijven, en daarmee de sector als geheel in het gebied. Kunt u een toelichting geven over welke uitdagingen dat zijn voor de landbouw, waarbij wij een uitsplitsing vragen tussen enerzijds externe factoren (buiten het individuele bedrijf staande factoren zoals natuurontwikkeling en bodemdaling, waarop een individuele ondernemer geen directe invloed heeft op de ontwikkeling in het gebied) en interne factoren (in de directe invloedsfeer van het individuele bedrijf)?	De uitdagingen ten aanzien van het toekomstperspectief van individuele bedrijven liggen op het terrein van de economie (bijvoorbeeld verbreding, nieuwe agrarische verdienmodellen, korte ketens) en op het terrein van de duurzaamheid (bijvoorbeeld kringlooplandbouw, natuurinclusieve landbouw, voedseltransitie). Die zijn niet strikt te scheiden van opgaven, waarbij de landbouw als geheel vaak deel van het probleem en deel van de oplossing is, zoals bij bodemdaling, het stikstofdossier, waterkwaliteit en biodiversiteit. Hierop heeft een individuele ondernemer overigens wel degelijk directe invloed.
39	NLG	VVD	B.G.P. de Wit	E.A.S. Rommel	5.2	230	Kunt u een toelichting geven op de ontwikkeling van de begrote uitgaven aan natuurbeheer uit onderstaande tabel, mede in relatie tot het aantal te beheren natuurhectares (het aantal te beheren hectares groei in NNN, het bedrag voor beheer is in 2024 bijvoorbeeld lager dan in 2023)? Kunt u daarnaast een uitslitsing maken van de besteding van deze beheergelden tussen agrarisch natuurbeheer, particulier natuurheer, natuurbeheer door recreatieschappen, natuurbeheer door overheden en natuurbeheer door TBO's (in euro's en hectares)? <Tabel is weggevallen in dit excel bestand maar zie hiervoor op pagina 229-230 in de begroting de tabel: Overzicht van lasten en baten per taakveld en dan de taakvelden 5.1 (natuurontwikkeling) en 5.2 (beheer natuurgebieden)	De meerjarige, geprognosticeerde ontwikkeling van de financiën voor het natuurbeheer, agrarisch natuurbeheer en het beheer door de recreatieschappen is te vinden in het financiële hoofdstuk van het Programma Natuurontwikkeling (PNO) 2021-2025 welke op 9 november 2020 in uw Staten zal worden besproken (zie tevens ons antwoord op vraag 123). Hierbij moet opgemerkt worden dat zowel particulier natuurbeheer als 'natuurbeheer door overheden' deel uitmaken van de kostenpost 'natuurbeheer'. Een uitsplitsing van deze post is dus niet te maken. De reden dat in de tabel op pag. 230 de lasten in 2024 lager zijn dan die in 2023 ligt in het feit dat 2023 vooralsnog het laatste jaar is van de bij het Coalitieakkoord toegekende € 100.000 voor 'Groene vrijwilligers Betrekken bij Groen'. Daarnaast is er in 2023 nog een technische correctie. Deze lasten zijn er in 2024 vooralsnog niet (meer), waardoor de lasten in 2024 lager

Nr	Com-missie	Fractie	Naam vragen steller	Porte-feuille-houder	OD	Pagina begr-oting	Vraag	Antwoord
								zijn dan in 2023. Voor natuurbeheer houden wij er overigens rekening mee dat het aantal hectares beheerde natuur jaarlijks stijgt. Zie hiervoor de tabel onder Operationeel doel '5.2.1 NNN en agrarische natuur beheren' op pag. 91 van de begroting en het eerder benoemde PNO.
40	NLG	VVD	B.G.P. de Wit	E.A.S. Rommel	5.1.1	89	In 2021 wordt EUR 39 miljoen uit de reserve Groen onttrokken. Kunt u een uitsplitsing maken van de besteding van deze onttrekkingen? <Bijgevoegd is een overzicht van de begrote onttrekking vanuit de reserve groen, zie de cijfers hieronder: Rekening 2019: -32.536 begroting 2020: -50.760 2021: -39.322 2022: -47.760 2023: -46.849 2024: -35.604>	De onttrekkingen aan de Reserve Groen worden geprogrammeerd middels het Programma Natuurontwikkeling (PNO), waarvan de meest actuele versie (PNO 2021-2025) op 09-11-2020 in uw Staten zal worden besproken. Op hoofdlijnen zijn de bestedingen uit de Reserve Groen in het Begrotingsjaar 2021 als volgt: Programma's en projecten in de regio's (€ 4,8 milj.), Herstelmaatregelen N2000 (incl. voormalig PAS) (€ 7,2 milj.), Regiebureau NNN (verwerving, zelfrealisatie, inzetten van ruilgronden, vergroenen of afkopen van pachtcontracten, volledige schadeloosstelling en onteigening) (€ 18,8 milj.), SKNL (incl. kwaliteitsimpuls) (€ 4 milj), overige regelingen en subsidies (3 milj.). Dit telt op tot circa € 37,8 milj. De overige € 1,5 milj. betreft capaciteitskosten.
41	NLG	VVD	B.G.P. de Wit	E.A.S. Rommel	5.2.1.	91	Kunt u een analyse op de efficiëntie en effectiviteit van het beheer aanleveren tussen agrarisch beheerde gebieden en niet-agrarisch beheerde gebieden, zoals weergegeven in onderstaande tabel? Componenten van deze analyse zijn bijvoorbeeld de geldende natuurdoelen in het gebied en de kosten van beheer per hectare (inclusief meewegende factor voor de geldende natuurdoelen op die hectares). < De meegestuurde tabel is weggevallen maar betreft de tabel met de indicatoren zoals opgenomen onder operationeel doel 5.2.1 in de begroting: beheerd areaal natuurbeheer & beheerd areaal agrarisch natuurbeheer>	Natuurbeheer kan op twee manieren door ons gesubsidieerd worden: in de vorm van 'natuurbeheer door natuurbeheerders' ("Natuurbeheer", in de tabel) of in de vorm van 'agrarisch natuurbeheer'. Binnen het NNN ligt de focus op natuurbeheer, daarbuiten op agrarisch natuurbeheer. Binnen het NNN vindt nog wel agrarisch natuurbeheer plaats, maar uw Staten hebben besloten dit te willen afbouwen (n.a.v. de besluitvorming over het Verkenningsjaar). De tarieven voor natuurbeheer en agrarisch natuurbeheer verschillen iets. Dit komt omdat bij natuurbeheer het hectaretarief wordt berekend op basis van de benodigde werkzaamheden (momenteel wordt voor een hectare natuurbeheer voor weidevogelgrasland een bedrag van € 644 ha/jaar vergoed), terwijl bij het agrarisch natuurbeheer sprake is van een vergoeding van de inkomstenderving van de agrarische ondernemer (momenteel een gemiddeld bedrag van € 560 per jaar, variërend van € 400 tot € 1.030 per ha/jaar afhankelijk van het natuurtype, legselbeheer € 20 tot € 100 ha/jaar). Over de efficiëntie van de beide vormen vallen geen algemene uitspraken te doen. In beide vormen zijn voorbeelden van gebieden te bedenken die uitermate succesvol en efficiënt zijn, of

Nr	Com-missie	Fractie	Naam vragen steller	Porte-feuille-houder	OD	Pagina begr-oting	Vraag	Antwoord
								iets minder succesvol. Hier wordt door de provincie op gemonitord."
42	NLG	VVD	B.G.P. de Wit	E.A.S. Rommel	5.2.3	92	De provincie is verantwoordelijk voor passieve soortenbescherming, en dient ontheffingen te verlenen bij bijvoorbeeld (woning)bouwprojecten (bijvoorbeeld voor vleermuizen). Kunt u aangeven hoeveel van dergelijke ontheffingen in 2019 aangevraagd zijn, hoeveel daadwerkelijk verleend zijn en wat de doorlooptijd van dat proces is (minimaal, maximaal, gemiddeld)? In gevallen waar een ontheffing niet verleend wordt, wat betekent dat voor de voortgang van het (woning)bouwproject? Welke mogelijkheden zijn er alsdan om alsnog het soort te beschermen én het project uit te voeren?	Wij hebben in 2019 circa 140 ontheffingen afgegeven gerelateerd aan ruimtelijke ingrepen en in het kader van soortbescherming. Voor zover wij hebben kunnen nagaan is het niet gebeurd dat woningbouwprojecten geen doorgang kunnen vinden vanwege bezwaren vanuit de Wet natuurbescherming en aanwezige soorten. Goed contact tussen aanvrager en omgevingsdienst kan dit voorkomen. De doorlooptijd van een vergunning is wisselend, de wettelijke termijn is maximaal 13 weken. Wij houden geen overzicht bij van de voortgang van woningbouwprojecten in de gevallen dat een ontheffingsaanvraag wordt afgewezen. Bij afwijzing van het plan is het aan te raden om het plan zo aan te passen dat geen verbodsbepalingen worden overtreden. Hierover kan ook met de Omgevingsdienst Noord-Holland Noord contact worden gezocht.
43	NLG	VVD	B.G.P. de Wit	I. Zaal	6.5.4	114	De provincie werkt aan een Voedselvisie, waarvan u enkele accenten benoemt in de begroting. De VVD vindt de agarische sector in Noord-Holland, Nederland en Europa van groot strategisch belang, bijvoorbeeld in relatie tot het verdienmodel van onze economie en onze positie op het internationale wereldtoneel. Daarom hebben wij de volgende vragen: - Wat betekent het willen doorbreken van ketenafhankelijkheden? En hoe verhoudt zich dat tot de voedselketen van producent tot consument, die voor velen van de Noord-Hollandse prooductie én consumptie sterk internationaal is? Kunt u een overzicht geven van de ketenafhankelijkeden voor de top 10 geproduceerde goederen en top 10 geconsumeerde goederen? - U beschrijft de ambitie om agrarische kringlopen zo klein mogelijk te willen sluiten. De afgelopen decennia is eht agrarisch beleid in Nederland gefocust geweest op specialisatie, bijvoorbeeld tussen akkerbouw en melkveehouderij. Dit heeft invloed op de kringlopen in de sector, bijvoorbeeld inzake (natuurlijke) mest. Kunt u een overzicht aanleveren van de huidige kringlopen in de Noord-Hollandse agrarische sector (dus zowel intern in de provincie, als stromen in- en uitgaand de provincie), en specifiek daarbij de wisselwerking tussen akkerbouw en melkveehouderij?	De vragen die u stelt zijn van belang bij het opstellen van de Voedselvisie. Bij de uitwerking van de Voedselvisie kijken we mede naar de visie 'Waardevol en verbonden' van de minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit, waarin aandacht is voor het doorbreken van de ketenafhankelijkheid in relatie tot de opgaven die zij ziet en de diverse niveaus in het voedselsysteem waarop deze afhankelijkheden zich manifesteren. De Voedselvisie is nog niet door ons college vastgesteld. De beantwoording van uw vragen zal via dat traject zijn plaats krijgen. Naar verwachting wordt de Voedselvisie eind 2020 door ons college vastgesteld en ter besluitvorming aan uw Staten aangeboden.

Nr	Com-missie	Fractie	Naam vragen steller	Porte-feuille-houder	OD	Pagina begr-oting	Vraag	Antwoord
44	EFB	VVD	B.G.P. de Wit	I. Zaal		2	U stelt dat het aantal bedrijfsfaillissementen stijgend is. Heeft u een overzicht van het aantal bedrijfsfaillissementen in 2020 t/m augustus, en een vergelijking met dezelfde periode in 2018 en 2019? Kunt u aangeven in welke sectoren de bedrijfsfaillissementen in Noord-Holland met name plaatsvinden? Heeft u ook een onderbouwde verwachting voor het aantal bedrijfsfaillissementen in de rest van 2020 en 2021, en in welke sectoren dat zit?	Een actueel overzicht van het aantal bedrijfsfaillissementen, ook gespecificeerd naar de sectoren, is te vinden in de coronamonitor welke is te raadplegen op onze website via: https://www.noord-holland.nl/Actueel/Coronavirus/Coronamonitor Wij beschikken niet over een onderbouwde verwachting van het aantal bedrijfsfaillissementen in de rest van 2020 en 2021. U kunt wel in bovengenoemde coronamonitor zien wat de verwachtingen zijn van de impact van de coronacrisis op de Noord-Hollandse economie in termen van toegevoegde waarde en werkgelegenheid.
45	VRAGEN BRIEF BEGROTING M&B	VVD	G.H. van Geffen	J. Olthof		PAGINA BRIEF BEGROTING	p. 5 waarom is er een bijraming kapitaallasten PMI enerzijds en aframing stelpost PMI anderzijds voor de jaren 2022 en daarna? Wat gebeurt er als je dit achterwege laat? p. 6 brief onderdeel d: waarom was een behandeling Raad van State hier nodig? Was deze behandeling onvoorzien, zo ja waarom en zo nee, waarom zijn deze kosten (of een planning die hiermee rekening hield) niet opgenomen geweest in het project? p.7 nummer 2 waarom moet 2,7 miljoen niet uit het Actieprogramma Fiets komen maar uit de kapitaallasten PMI Doorfietsroutes? Wat zou er gebeuren als je het wel uit het Actieprogramma Fiets laat komen? p. 8 af te sluiten kredieten: bij sommige kredieten, zoals c. en h. is wel rond 20% van het bedrag ongebruikt. Lijkt op zich goed nieuws natuurlijk maar is dit dan zo moeilijk vooraf in te schatten?	p.5: De stelpost PMI en de Kapitaallasten PMI zijn communicerende vaten. De kapitaallasten van de op dit moment (t/m Tweede Begrotingswijziging 2020) door PS beschikbaar gestelde kredieten zijn geraamd op de begrotingspost Kapitaallasten PMI. De ruimte ter dekking van de extra kapitaallasten wordt bepaald door het budget op de Stelpost PMI. De systematiek hierbij is dat het bedrag aan kapitaallsten (voortvloeiend uit nieuwe kredietbesluiten door PS) leidt tot een evenredige verlaging budget Stelpost PMI en verhoging begrotingspost Kapitaallasten PMI. Op basis van het beschikbaar budget Stelpost PMI is er dekking van de door nieuwe kredietbesluiten PMI (in kader van iMPI 2022-2029) waarover PS bij de Begroting 2021 gaan besluiten. Het achterwege laten (zijnde het ontbreken van de Stelpost PMI) zou betekenen dat er geen dekking binnen de begroting is voor deze kredietbesluiten bij de Begroting 2021. p.6: We hadden niet voorzien dat er vanuit twee bestemmingsplannen beroepsprocedures bij de Raad van State zijn ingediend voor hetzelfde project. Bovendien was de doorlooptijd ongebruikelijk lang. De bezwaarmakers probeerden de aanleg van stil asfalt en 60 km/uur te bewerkstelligen. p. 7: Per abuis is in de 3e actualisatie PMI 2019-2025 (PS 9 maart 2020) bij het project Wijckerpoort een verkeerde dekking opgenomen. Er is geen gewijzigd inzicht. De € 2,7 miljoen t.l.v. resv Ontwikkeling provinciale infrastructuur (OPI) moet zijn kapitaallastenbudget PMI Doorfietsroutes (Kaderbrief 2019).

Nr	Com-missie	Fractie	Naam vragen steller	Porte-feuille-houder	OD	Pagina begr-oting	Vraag	Antwoord
								p. 8: De kredieten voor nieuwbouwinvesteringen worden aangevraagd aan de hand van de raming (inclusief reserveringen voor risico's en onvoorzien) die wordt gebruikt als basis voor de aanbesteding. In de daaropvolgende aanbesteding en uitvoering kunnen zich meevallers voordoen, bijvoorbeeld door gunstige marktomstandigheden.
46	M&B	VVD	G.H. van Geffen	J. Olthof	3.4.2	51	Evaluatie Regeling Burgerluchthavens en Militaire Luchthavens en daaraan gekoppeld, evaluatie provinciaal regionaal luchtvaartbeleid: wat is hiervoor de planning?	Wij pleiten samen met de andere 11 provincies bij de minister om de evaluatie van het RBML zo snel mogelijk op te pakken. Parallel gaan we een plan van aanpak maken over de herijking van ons eigen beleid. Zodra meer helderheid is over beide plannigen worden uw Staten geinformeerd.
47	M&B/ RWK/ EFB	VVD	G.H. van Geffen	Z. Pels	3.4.2	51	'Koninklijke Marine, Defensie en Rijksvastgoedbedrijf, gemeente en provincie werken nauw samen om tot een Visie Den Helder 2050 te komen'. In Den Helder zijn ook enkele grote en een aantal kleinere bedrijven gevestigd. Hoe wordt geborgd dat wat zij te bieden hebben – denk aan bijdragen energietransitie, bieden werkgelegenheid - en wat zij nodig hebben – bv. goed opgeleid personeel, bereikbaarheid, ruimte - onderdeel is van de (totstandkoming van de) Visie?	De uitwerking van de visie volgt de lijn van de thema's havenontwikkeling (o.a. efficiënt ruimtegebruik), maritieme stadontwikkeling, bereikbaarheid, energietransitie en klimaatbestendigheid. Groei van de werkgelegenheid is één van de criteria waaraan oplossingsrichtingen getoetst worden. Het uiteindelijke doel is immers een toekomstbestendige, economisch gezonde regio. De op te stellen visie is vooral ruimtelijk van aard. Het georganiseerde bedrijfsleven en andere stakeholders worden betrokken bij het tot stand komen ervan. De aansluiting tussen arbeidsmarkt en onderwijs is belegd via Match2020 (onderdeel van het programma DeKopWerkt), specifiek voor techniek in het triple helixnetwerk Tech@Connect en in de programmalijn 'human capital' in de met het Rijk gesloten Regio Deal Maritiem Cluster Kop van Noord-Holland. Bovendien voert de gemeente Den Helder zelf ook nog een apart programma onder de naam Helders Perspectief.
48	MB	VVD	G.H. van Geffen	J. Olthof	4.1.1	61	De paragraaf noemt bij de samenwerkingspartners niet (meer) het bedrijfsleven of samenwerkende vervoerders. Klopt het dat er verminderd contact is met deze partijen?	Nee, de contacten met deze samenwerkingpartners zijn onverminderd.
49	M&B/ EFB	VVD	G.H. van Geffen	J. Olthof	4.1.2	63	Bovenaan 'we nemen het onderzoek naar het goederenvervoer over water hierin mee'. In de beantwoording technische vragen cie M&B 24 februari staat: M.b.t. 8.i en mijn technische vragen van vorige maand, dank voor het ontvangen van het vervolgonderzoek goederenvervoer over water (8.i.). En klopt het dat het eerder genoemde onderzoek naar bedrijventerreinen / overslaglocaties nog ontbreekt?	Het vervolgonderzoek naar het goederenvervoer over water is u op 5 februari 2020 toegezonden. Op basis van recente inzichten over de logistieke sector en de wens van Gedeputeerde Staten om de verschillende logistieke stromen in Noord-Holland beter in kaart te hebben, is onze conclusie dat de verkenning naar bedrijventerreinen / overslaglocaties nog onvoldoende informatie oplevert. We werken daarom aan een strategie

Nr	Com-missie	Fractie	Naam vragen steller	Porte-feuille-houder	OD	Pagina begr-oting	Vraag	Antwoord
							Antwoord: Het onderzoek naar bedrijventerreinen/overslaglocaties is gestart maar nog niet afgerond. Er vindt nog overleg met gemeenten plaats over dit onderwerp. Verwacht wordt dat de resultaten van het onderzoek in Q3 kunnen worden toegezonden. Betreft 'het onderzoek naar het goederenvervoer over water' een ander onderzoek of het eerder genoemde onderzoek naar bedrijventerreinen/overslaglocaties? Wanneer kunnen wij als staten inhoudelijke resultaten tegemoet zien?	en uitvoeringsagenda logistiek in Noord-Holland, waar vervoer over water onderdeel van uitmaakt. We komen in het tweede kwartaal 2021 bij u terug met meer informatie hieromtrent.
50	M&B	VVD	G.H. van Geffen	J. Olthof	4.1.2	63	2e alinea: de verkeersveiligheidsprogramma's/ projecten – kunnen de staten hierop invloed uitoefenen (voor vaststelling) en zo ja, op welke momenten?	Ja. Provinciale Staten hebben, eind 2019, kennis genomen van het uitvoeringsprogramma verkeersveiligheid Noord-Holland. Jaarlijks (januari van elk jaar) worden de Staten geïnformeerd over de voortgang. Dat moment kan gebruikt worden om in gesprek te gaan over de verkeersveiligheidsprogramma's.
51	M&B	VVD	G.H. van Geffen	J. Olthof	7.3.4	72	Onderaan, onderzoek naar de behoefte van vervanging: over welke vervanging gaat het hier? Waarom maken verkeercentrale en bediencentrale geen onderdeel uit van NIKG? En in de laatste alinea 'voor het operationeel houden van de centrale': welke centrale wordt bedoeld?	Het onderzoek richt zich op de huidige staat van de verschillende gebouwen/ steunpunten welke worden gebruikt voor verkeersmanagement doeleinden inclusief gladheidsbestrijding. De NIKG gaat over de instandhouding van de infrasctructurele kapitaalgoederen, gebouwen worden hierbij buiten beschouwig gelaten. Het onderzoek in hoeverre er voldoende budget is voor het operationeel houden van de centrale betreft de verkeersmanagement centrale in Hoofddorp.
52	M&B	VVD	G.H. van Geffen	J. Olthof	4.4.1	74	Enalaatste alinea: 'in 2020 is de provincie gestart met het treffen van de nodige maatregelen ter voorbereiding op de implementatie van de Omgevingswet in 2021': waar en in welke zin is de Omgevingswet van invloed op vergunningen en ontheffingen voor werkzaamheden en transporten?	De implementatie van de Omgevingswet heeft invloed op het afhandelingsproces van vergunningen welke worden verleend voor o.a. werkzaamheden of transporten op provinciale wegen en vaarwegen. Hierbij zullen alleen de rechtstreeks werkende regels voor burgers en bedrijven uit de Omgevingsverordening relevant zijn. In het Omgevingsloket kunnen burgers en bedrijven zien of ze een vergunning nodig hebben en eventueel ook aanvragen. Onder de Omgevingswet hoeven minder vergunningen worden aangevraagd en zullen er minder lange beslistermijnen zijn. Vaak kan worden volstaan met een 'melding'.
53	M&B	VVD	G.H. van Geffen	J. Olthof / E.P. Stigter	4.4.2	78	De innovatieprojecten mobiliteit worden in 2022-2024 veel kleiner (budgettair), klopt dat? Is de planning dat het werken aan innovatie zal verminderen? Een andere vraag is het ontbreken van SolaRoad in de plannen, betekent dit dat er daarvoor geen concrete projecten zijn in 2021?	De budgettaire ruimte neemt inderdaad af. De planning is echter dat innovatie nog steeds een belangrijk speerpunt blijft van de organisatie. Daartoe worden nieuwe voorstellen ontwikkeld die nog niet vertaald zijn in begrotingsvoorstellen. Zie verder antwoord hierboven.

Nr	Com-missie	Fractie	Naam vragen steller	Porte-feuille-houder	OD	Pagina begr-oting	Vraag	Antwoord
54	M&B	VVD	G.H. van Geffen	J. Olthof	3.1	128	Brug Ouderkerk – door het stilliggen van de uitvoering lijdt de aannemer schade, de hoogte hiervan is nog niet bekend. De begeleidende brief van de begroting meldt al een bedrag van ruim 5 miljoen. Betreft dat de hier genoemde schade, of komt er nog een bedrag voor schade aannemer later bovenop?	De ruim 5 mln, die aanvullend is aangevraagd voor Project Brug Ouderkerk moet alle extra kosten als gevolg van de vertraging vanwege grondverwerving (dus incl. de claim van de aannemer) dekken. Op basis van de huidige inzichten (inmiddels is een flink deel van de claim overeengekomen met de aannemer), past dit ook. Vooralsnog komt er dus geen bedrag meer bovenop.
55	M&B	VVD	G.H. van Geffen	J. Olthof	3.1	131	Leeghwaterbrug: is het risico in relatie tot de aannemer nog niet afgerond, zo ja, wat was de uitkomst, en zo nee, waarom niet, wat is de verwachting over behandeling en uitkomst hiervan?	Nee, het risico in relatie tot de claim van de aannemer is nog niet afgerond. Op dit moment vinden er nog gesprekken plaats. Beide partijen hebben nog wel de intentie om hier minnelijk uit te komen. Over de uitkomst kan op dit moment nog geen uitspraken worden gedaan
56	M&B	VVD	G.H. van Geffen	J. Olthof	3.2	142	Vaarwegen en oevers worden beheerd op kwaliteitsniveau C/D. Hoe verhoudt zich dat tot de ambitie van modale shift: van wegvervoer naar vervoer over water? Gaat dit niet betekenen dat je ook andere (hogere) kwaliteitseisen moet stellen?	“Nee. De oevers moeten in alle gevallen veilig zijn en de vaarwegen tevens bevaarbaar. Dat borgen we met de huidige kwaliteitsniveaus in combinatie met de huidige werkwijze van risicogestuud beheer. De toename van scheepvaartbewegingen als gevolg van de ambitie van modal shift heeft hierop geen invloed.”
57	EFB	VVD	G.H. van Geffen	Z. Pels	Zie p.	150	‘in het kader van de Participatiewet wordt gestreeft om het wettelijk quotum te halen’; hoeveel bedraagt dit quotum voor de provincie Noord-Holland en op welk percentage/aantal zit de provincie nu?	Het huidig quotum voor 2020 is 32,28 fte. We liggen goed op koers. Op dit moment zijn er 29,83 fte in dienst, met een kandidaat vindt laatste gesprek plaats, daarmee 31,08 fte in dienst.
58	M&B	VVD	G.H. van Geffen	Z. Pels	3.5	154	Onderaan meldt de provinciale deelneming in PDENH. Blijkens de website van de provincie is dit fonds in april 2020 ontbonden en uit de KvK geschreven. Wat is waar?	De vennootschap Ontwikkelingsfonds Duurzame Energie Provincie Noord-Holland (ODENH) is ontbonden en uitgeschreven uit het handelsregister. De vennootschap Participatiefonds Duurzame Economie Noord-Holland (PDENH) bestaat nog gewoon.
59	NLG	VVD	N.A.L. Roosendaal	J. Olthof	2.1.5	31	Wat zijn de verwachte en meetbare maatschappelijke effecten van de extra middelen die ter beschikking worden gesteld aan de ODNZKG?	Er wordt bij operationeel doel 2.1.5. en op pagina 31 niet gesproken over extra middelen voor de OD NZKG. Er wordt gemeld dat de OD NZKG structureel te maken heeft met extra inzet op complexe dossiers zoals Harsco Metals en Tata Steel. Deze extra inzet bestaat uit intensievere handhaving (hogere frequentie), extra inzet voor vergunningverlening (bijvoorbeeld door motie PS om vergunning Tata Steel door te lichten en inzichtelijker te maken), maar ook extra inzet door meer juridische procedures en de vraag naar milieu-specialistisch advies (voor bijvoorbeeld het programma Tata Steel op thema's als lucht, geluid, geur e.d.). De verwachte maatschappelijke effecten zijn dat het naleefgedrag van de betrokken bedrijven verbetert, de leefomgeving van de omwonenden verbetert/gezonder wordt.

Nr	Com-missie	Fractie	Naam vragen steller	Porte-feuille-houder	OD	Pagina begr-oting	Vraag	Antwoord
60	RWK	VVD	N.A.L. Roosen daal	E.P. Stigter	2.2	32	Verder: blz. 32 wordt als doel gesteld dat 25000 particuliere woningeigenaren duurzaamheidsmaatregelen hebben getroffen. Opmerking: dit is niet SMART. Gaat het hier om nieuwe duurzaamheidsmaatregelen die moeten leiden tot een structureel hoger aantal A-label registraties (+10% sinds 2020) of iets dergelijks?	Het gaat hier om het aantal woningeigenaren dat één of meer nieuwe verduurzamingsmaatregelen heeft getroffen. DEze maatregelen leiden tot energiebesparing en/of opwek van extra duurzame energie. Daarnaast wordt een inschatting gemaakt tot welke CO2-besparing deze maatregelen leiden.
61	NLG	VVD	N.A.L. Roosen daal	E.A.S. Rommel	5.1	90	Wat zijn de verwachtingen ten aanzien van de duurzame opbrengsten door de partners in het beheer vanwege Corona en wat zijn de mogelijke financiële risico's voor de provincie?	De Coronacrisis heeft geen invloed op beheeractiviteiten en beheerdoelen van de terreinbeherende organisaties. De hiervoor benodigde middelen zijn eerder via begrotingen en subsidies vastgesteld en de geplande beheeractiviteiten voor dit jaar vinden gewoon doorgang. Wel is de druk op natuur- en recreatiegebieden groter, omdat deze drukker bezocht werden. Hierover hebben wij intensief contact met de terreinbeherende organisaties, maar wij voorzien op dit moment geen extra kosten voor de provincie. Ook is in enkele recreatieschappen sprake van verminderde inkomsten vanwege het niet doorgaan van evenementen en sluiting van (horeca-/recreatie-) bedrijven in het voorjaar. Bij het Recreatieschap Spaarnwoude zijn de gemiste inkomsten het hoogst. Uw Staten zijn door dit recreatieschap in de brief van 17 juli 2020 geïnformeerd over de Coronacrisis en gevolgen voor het programma 2020. Het bestuur van het recreatieschap Spaarnwoude heeft in mei jl. besloten niet te zullen bezuinigen op beheer en onderhoud. Op dit moment zien wij op dit vlak geen concrete risico's voor de provincie; als deze zich wel (concreet) voordoen, zullen wij uw Staten informeren.
62	M&B	VVD	K.J. Terwal	J. Olthof	Maatschappelijk doel	58	Er wordt gesteld dat de provincie inzet op het stimuleren dat reizigers zoveel mogelijk van duurzame modaliteiten gebruik maken, zoals lopen, fiets en het OV. Wat is de reden dat de hybride/elektrische auto niet in dit rijtje wordt genoemd? Kan hieruit geconcludeerd worden dat de provincie de hybride/elektrische auto niet als duurzame modaliteit ziet? Zo ja, dan graag een uitgebreid antwoord.	Nee, wij zien hybride en elektrische auto's als duurzame(re) varianten van fossiele brandstofauto's. De verduurzaming van het Nederlandse wagenpark is een Rijks- en EU-verantwoordelijkheid. De provincie ondersteunt deze transitie door vraaggestuurd laadpalen in de gehele provincie uit te rollen via MRA-Elektrisch.
63	M&B	VVD	K.J. Terwal	J. Olthof	Maatschappelijk doel	59	Er wordt gesteld dat de provincie werken aan infrastructuur duurzaam doet, indien technisch en financieel redelijkerwijs haalbaar en dat hierbij geldt dat de provincie oog heeft voor alternatieven, waarbij zij het aandeel nieuwe infrastructuur beperkt. Kunt u voorbeelden geven in welke regio's in de provincie u het aandeel nieuwe infrastructuur in de toekomst wilt	Met deze zinsnede wordt bedoeld dat knelpunten niet automatisch worden opgelost met nieuwe infrastructuur, maar een aanpak die meer dan in het verleden voorafgegaan wordt met een bredere verkenning van zowel infrastructurele- als niet-infrastructurele oplossingen. Daarbij komen tevens alle vervoersmodaliteiten in beeld, zoals aangegeven in het

Nr	Com-missie	Fractie	Naam vragensteller	Porte-feuille-houder	OD	Pagina begr-oting	Vraag	Antwoord
							beperken? Kunt u aangeven met paginanummer waar dit voornemen staat genoemd in het coalitieakkoord 'Duurzaam doorpakken!' Kunt u tevens aangeven hoe dit voornemen zich verhoudt tot de zinsnede in het coalitieakkoord 'Duurzaam doorpakken!' op pagina 9 'Om Noord-Holland in de toekomst bereikbaar te houden moet worden geïnvesteerd in alle vervoersmodaliteiten.'	coalitieakkoord, om zo zorg te dragen dat er in alle noodzakelijke modaliteiten wordt geïnvesteerd. Een voorbeeld is de besluitvorming ten aanzien van de Duinpolderweg, waarbij een integrale afweging is gemaakt tussen alle vervoersmodaliteiten. Een ander voorbeeld is de verkenning naar de knelpunten op de Bosrandweg- Fokkerweg in de regio Haarlemmermeer – Amstelland.
64	EFB	VVD	M. Van Meerten	Z. Pels	6.4.2	110	De taken en activiteiten inzake de Stelling van Amsterdam worden overgedragen aan een nieuwe uitvoeringsorganisatie. Daarnaast blijft de provincie zelf ook projecten uitvoeren.Het budget voor de Stelling loopt op maar geeft geen onderscheid in beide doelstellingen. Kunt u aangeven hoeveel en wanneer er naar de nieuwe uitvoeringsorganisatie gaat? En vervolgens wat de provincie aan budget reserveert voor eigen projecten. (Pag 110 vd begroting)	Een klein deel van de taken en activiteiten van de Stelling van Amsterdam gaat maar over naar de nieuwe uitvoeringsorganisatie. Het grootste deel blijft bij de provincie Noord-Holland. We dragen jaarlijks € 300.000,- bij aan de nieuwe uitvoeringorganisatie. Dit bedrag bestaat uit menskracht en financiële middelen.
65	EFB	VVD	M. Van Meerten	I. Zaal	6.5.5	115	Bij POP3 staan geen bedragen bij de komende begrotingsjaren. Kunt u een inschatting maken hoeveel budget er idealitair vrijgemaakt zou moeten worden?	Zie antwoord vraag 25.
66	EFB	PVV	I. Bezaan	Z. Pels	NVT	176	"Voorgesteld wordt om voor 2021 tot en met 2023 rekening te houden met een structurele opbrengst, van € 218,1 miljoen, waarbij gerekend is met het huidige tarief opcenten van 67,9." VRAAG: Kunt u aangeven wat de structurele opbrengst wordt van de opcenten als niet wordt uitgegaan van 67.9, maar van 65.0 en 60.0 als tarieven?	Uitgaande van de opbrengst van € 218,1 miljoen bedraagt de opbrengst per opcent € 3.210.000,-. Bij een tarief opcenten van 60 bedraagt de opbrengst € 192,6 miljoen en een tarief van 65 € 208,7 miljoen.
67	EFB	PVV	I. Bezaan	I. Zaal	NVT	150	"En we gaan door met het sponsoren van provinciale evenementen, waarbij we extra aandacht geven aan duurzaamheid, dierenwelzijn en diversiteit." VRAAG: Kunt u zo precies mogelijk aangeven op welke manier de provincie extra aandacht gaat geven inzake "diversiteit"?	We kiezen bij de evenementen die we sponsoren voor evenementen die een zo groot mogelijke diversiteit aan Noord-Hollanders bereiken. Dat betekent een spreiding over de verschillende regio's van de provincie, maar ook evenementen die verschillende groepen Noord-Hollanders aanspreken: jong en oud, man en vrouw, hoog en laag opgeleid en van verschillende culturele achtergronden. In sponsorovereenkomsten hebben we daarnaast opgenomen dat de provincie inclusiviteit tijdens evenementen wil stimuleren. We gaan daarom met de evenementenorganisatie in gesprek over de toepassing van maatregelen die inclusiviteit bevorderen.
68	EFB/ M&B	PVV	I. Bezaan	E.P. Stigter / I. Zaal	NVT	162	Het Participatiefonds Duurzame Economie Provincie Noord-Holland B.V., Innovatiefonds Noord-Holland B.V. en SolaRoad B.V. hebben negatieve resultaten geboekt in 2019. VRAAG: Kan zo gedetailleerd mogelijk worden	INH: het negatieve resultaat heeft te maken met de waardering van de uitgezette leningen. In overleg met de accountant van INH en met vertegenwoordigers namens EFRO is een systematiek vastgesteld waarmee het risico van de uitstaande leningen per lening wordt ingeschat en

Nr	Com-missie	Fractie	Naam vragen steller	Porte-feuille-houder	OD	Pagina begr-oting	Vraag	Antwoord
							toegelicht wat de redenen zijn voor de negatieve resultaten?	voorzieningen worden genomen. Deze systematiek is in de jaarrekening van INH verwerkt. Dit betekent onder andere dat er m.b.t. de leningen gewerkt wordt met een risico percentage van 50%. De uitstaande leningen worden daarmee voor 50% gewaardeerd op de balans. PDENH: het negatieve resultaat heeft te maken met de waardering van de uitgezette financieringen: dit betreffen zowel leningen als participaties. De leningen worden bij eerste verwerking opgenomen tegen de reële waarde en vervolgens gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs. Participaties worden gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs onder aftrek van afschrijvingen. Er wordt rekening gehouden met bijzondere waardeverminderingen; dit is het geval als de boekwaarde hoger is dan de realiseerbare waarde ervan. Bijzondere waardeverminderingen worden toegepast met stappen van -/- 25%. Solaroad: Dit betreft de eerste jaarrekening van Solaroad, met een verlengd boekjaar; vanaf oprichting van de B.V. in 2018 tot en met 31 december 2019. Het negatieve resultaat wordt veroorzaakt door het feit dat de B.V. nauwelijks inkomsten heeft gegenereerd en wel kosten heeft gemaakt, met name voor personeel. De twee pilots zwaar verkeer zijn beëindigd en vervolgens zijn de activiteiten in de B.V. zoveel mogelijk stil gezet.
69	M&B	PVV	M. Deen	J. Olthof	4.1.1	62	“In 2021 verwachten wij 5.000 laadpalen te plaatsen.” VRAAG: Kunt u aangeven wat de realisatie van deze 5.000 laadpalen de provincie gaat kosten?	De provincie Noord-Holland trekt bij de uitvoering van haar elektrisch vervoer beleid met gemeenten en provincies samen op binnen het samenwerkingsverband MRA-Elektrisch. De provincie Noord-Holland draagt € 100.000 per jaar bij aan het samenwerkingsverband voor het bekostigen van de taken uit het jaarlijkse werkprogramma. Het samenwerkingsverband bundelt lokale, regionale, nationale en Europese middelen. Hierdoor is het mogelijk om zonder aanvullende bekostiging vanuit de provincie het verwachte aantal laadpalen te plaatsen.
70	M&B	PVV	M. Deen	J. Olthof/ E.P. Stigter	NVT	59	“De corona-crisis heeft de samenleving voor een ongekende uitdaging gesteld, die ook effect heeft op mobiliteit. Belangrijke vraag daarbij is hoe de provincie de mobiliteitsbehoefte van een weer opstartende economie en samenleving moeten faciliteren. Hiervoor is nodig om onverminderd in te zetten op een grotere rol van OV op lange termijn t.b.v. duurzame mobiliteit.” VRAAG: Kunt u aangeven hoe het autogebruik in Noord-	Ons beeld (september 2020) is dat de situatie in Noord-Holland vergelijkbaar is met de landelijke situatie. Door de coronacrisis is er t.o.v. 2019 op dit moment 5% minder autoverkeer in Nederland. Maximaal is er 47% reductie van het autogebruik geweest door de coronacrisis. Het vrachtverkeer daarentegen is gestegen met 8% (maximaal een 12% afname). Door de coronacrisis is het autobezit enkele procenten gestegen.

Nr	Com-missie	Fractie	Naam vragen steller	Porte-feuille-houder	OD	Pagina begr-oting	Vraag	Antwoord
							Holland zich het afgelopen jaar heeft ontwikkeld, alsmede wat de verwachtingen zijn voor de nabije toekomst en of een eventueel gestegen en/of stijgend autogebruik wordt meegenomen in provinciaal mobiliteitsbeleid? Zo ja, graag zoveel mogelijk details & zo nee, waarom niet?	In het hele land met 2%. Deze groei leidt echter nog niet tot een stijgend autogebruik. De verandering in de modal split (aandeel modaliteit in de alle vervoersbewegingen) is vooral positief voor de fiets, die met 5% gestegen is t.o.v. de auto (-2%) en het OV (-4%). De toekomstige ontwikkelingen worden sterk beïnvloed door de duur van de contact-beperkende coronamaatregelen en de economische gevolgen. Het Kennisinstituut voor Mobiliteitsbeleid (KiM) verwacht dat de totale groei van het wegverkeer t/m 2025 onder de pre-coronacrisis trendprognose ligt. Dit verandert de situatie op de weg in Noord-Holland vooralsnog niet dusdanig dat het ingezette beleid aangepast moet worden. De ontwikkelingen worden op de voet gevolgd.
71	M&B	PVV	M. Deen	J. Olthof / E.P. Stigter	4.4.2	76	“De provincie kan haar infrastructuur inzetten voor innovaties ten behoeve van duurzame energieopwekking o een fietspad, of een deel hiervan, uitgerust met een zonnewegdek.” VRAAG: Zijn er momenteel nieuwe plannen in de maak die in de nabije toekomst kunnen resulteren in fietspaden met een zonnewegdek? Zo ja, graag zoveel mogelijk details.	Nee, er zijn geen nieuwe plannen. GS heeft op 11 december 2019 besloten om het resterende budget dat over is van de pilot Zwaar Verkeer te gebruiken voor de doorontwikkeling van zonnewegen voor licht verkeer (https://www.noord-holland.nl/Actueel/Archief/2019/December_2019/SolaRoad_richt_zich_op_fietspad). Het actieve vervolg van de technisch inhoudelijke doorontwikkeling van het product SolaRoad, in vervolg op het GS-besluit laat even op zich wachten. Dit als gevolg van het besluit binnen het consortium dat twee partijen uit het consortium, TNO en Strukton, met EU-subsidie een nieuwe verbeterde versie beproeven in een Interreg-project in Limburg in samenwerking met de Hogeschool aldaar. Zowel TNO als Strukton hebben daar een vestiging. PNH mag niet aan deze proef meedoen, omdat de provincie Noord-Holland geografisch in een andere Interreg-regio ligt. Uiteraard deelt PNH wel in de uiteindelijke conclusie die de fysieke test in Limburg oplevert. Op basis van de bevindingen in Limburg (Chamelot) zal het vervolg van de technisch inhoudelijke doorontwikkeling opnieuw worden bepaald. De resultaten van de test worden eind Q2, begin Q3-2021 verwacht. Voor het zonnefietspad te Krommenie geldt, dat het mogelijk in 2020, anders in 2021 kan worden vervangen. De financiering, á ± 380.000,- komt vanuit “versnelling zonne-energie” (dir.Beleid) WBS-code 06.2172-1105-0005. Het idee is om dit te gebruiken om

Nr	Com-missie	Fractie	Naam vragen steller	Porte-feuille-houder	OD	Pagina begr-oting	Vraag	Antwoord
								het productieproces zodanig te optimaliseren dat dit leidt tot een nog grotere prijsdaling, waarmee zonnefietspaden voor meer (kleinere) wegbeheerders bereikbaar worden en het concept zonnewegen verbreed wordt. Daarnaast zal het project Zon op Infra wat een samenwerking is met Provincie Noord-Brabant en Provincie Zuid-Holland leiden tot drie zonnefietspaden, in elke provincie één. Deze kunnen van verschillende aanbieders zijn. Door het volume van deze samenwerking wordt de doorontwikkeling van zonnefietspaden gestimuleerd en de toepassing landelijk verbreed.
72	M&B	PVV	M. Deen	J. Olthof	4.4.2	78	"Coast to Coast (C2C) De provincie Noord-Holland participeert vanaf 2013 in het Coast to Coast-programma. Het programma is gericht op samenwerking en kennisuitwisseling met California op het gebied van slimme en duurzame (e-)mobiliteit en klimaatverandering. Het programma is verlengd tot en met 2021 maar structurele financiering is nodig om het programma verder gestalte te geven. Naast het realiseren van een stevig netwerk tussen overheden, onderzoekscentra en bedrijfsleven heeft het programma concrete resultaten opgeleverd. Deze resultaten dragen bij aan verduurzaming van de economie. Ook levert het programma kansrijke initiatieven op gebied van verduurzaming van mobiliteit en daarmee een bijdrage aan aanpak van klimaatverandering. Zo wordt hier met online seminars aandacht vor gevraagd en worden concrete investeringsprojecten opgezet, zowel in California als hier. De ontwikkelingen zullen de komende jaren in toenemende mate gaan versnellen. Een van de concrete samenwerkingsinitiatieven die voortkomen uit het C2C programma is de samenwerking tussen Nissan en de provincie Noord-Holland waarbij onderzocht worden hoe geautomatiseerde systemen kunnen communiceren met onze wegkantsystemen en de infrastructuur." VRAAG: Kunt u zo gedetaileerd mogelijk aangeven hoe hoog de financiering is vanuit de provincie en wat vanaf 2013 jaarlijks alle kosten en baten zijn van de provinciale deelname aan C2C? Graag een gemotiveerd antwoord.	In de periode medio 2013 tot medio 2018 bedroeg de concrete bijdrage van de provincie per jaar 8 uur per week in-kind. In de periode medio 2018 tot medio 2020 bedroeg de concrete bijdrage van de provincie, in plaats van 8 uur per week, €25.000,- per jaar middels C2C lidmaatschap. In totaal bedroegen de out-of-pocket kosten aan C2C door de Provincie vanaf 2013 tot heden dus €50.000,-. Dit heeft onder andere geleid tot de volgende baten voor Noord-Hollandse bedrijven: · PNH bedrijven zijn begeleid tijdens hun marktverkenning in de Verenigde Staten (o.a. APPM, EVBox, Goudappel Cofeng, Greenflux, MrGreen, Tacstone/PAL-V, Van Moof Bikes); · PNH bedrijven zijn begeleid bij het starten/uitbreiden van vestiging in Californië/VS (o.a. APPM, EVBox, GoudAppel Cofeng, Greenflux, Tacstone/PAL-V en TomTom); · Californische bedrijven zijn gestimuleerd en ondersteund (vaak samen met NFIA) om zich in Noord-Holland te vestigen of investeringspartners te vinden zoals Tesla, Zero Motors en Greenlots; · Samen met RVO wordt ingeschat dat de totale omzet van Nederlandse bedrijven in CA/VS in 2019 enkele tientallen miljoenen euro bedroeg; · Samen met de NFIA wordt ingeschat dat de totale omzet van Californische bedrijven in NL in 2019 enkele honderden miljoenen euro bedroeg;

Nr	Com-missie	Fractie	Naam vragen steller	Porte-feuille-houder	OD	Pagina begr-oting	Vraag	Antwoord
								· Deze bedrijven genereren naast business in Noord-Holland ook NH branding door zichtbaarheid en toepassing van NH oplossingen in Californië; · Een goed voorbeeld vanuit Noord-Holland van belang voor Californië is het slimme aanbestedingsbeleid voor laadinfrastructuur door MRA Elektrisch welke momenteel wordt onderzocht voor inzet in grotere metropoolregio's in Californië zoals Sacramento en San Francisco; Daarnaast zijn er onder andere de volgende concrete baten voor Noord-Holland als provinciale overheid: · 20 bilaterale / multilaterale overeenkomsten, zowel G2G als met NGO's waarvan de provincie direct en indirect profiteert; · 15 trans-Atlantische ministeriële missies van en naar NL; · Concrete ministeriële bezoeken aan de Provincie door Ministers van Californië: Janea Scott in 2014 en Matt Rodriquez in 2015; · Bezoek van Gedeputeerde Mobiliteit samen met het Koninklijk Paar aan Washington DC medio 2015 en aansluitend RVO e-Mobility missies aan de MidWest (medio 2015 en eind 2017); · Het bezoek van Gedeputeerde Mobilitieit aan Californië (maart 2016) in opvolging van de ontmoeting tussen Governor Jerry Brown en Minister-President Mark Rutte in San Francisco (januari 2016); · Strategische samenwerkingsovereenkomst tussen C2C en University of California Davis/ITS in 2019 om (1) kennis uit te wisselen op het gebied van energie, housing and transportation en (2) NL bedrijven een "soft-landing" te kunnen maken in Californië: "providing access to innovation, collaboration, finance and talent" en (3) twee PNH trainees specifiek onderzoek te kunnen laten doen naar de kansen en mogelijkheden voor samenwerking tussen PNH en Californië; · Strategische overeenkomsten tussen C2C en PEVC/VELOZ (de grootste publiek-private samenwerking in de wereld op het gebied van schone mobiliteit) in 2013 en vernieuwd in 2017 welke onder andere heeft geleid tot de overeenkomst met Nissan (zie hieronder); · Samenwerking met het onderzoeksinstituut van een wereldwijd leidende autofabrikant (Nissan) die samen met de Provincie de connectie tussen voertuigen en

Nr	Com-missie	Fractie	Naam vragen steller	Porte-feuille-houder	OD	Pagina begr-oting	Vraag	Antwoord
								infrastructuur wil ontwikkelen en toepassen (project in UP Smart Mobility); · Kennis over toepassing ICT in verkeerskundig beheer en verkeersmanagement (o.a. algoritmen voor betere doorstroming bij verkeerslichten en wachtrijverkorting); · Meer inzicht in nieuwe ontwikkelingen en de snelheid waarmee deze op de NL markt verwacht mogen worden (o.a. gebruikt bij Koers Smart Mobility); · Kennis over de ontwikkeling van elektrische en zelfrijdende voertuigen, inclusief inzicht in 'smart grid' oplossingen, als bouwsteen voor projecten in het Uitvoeringsprogramma Smart Mobility.
73	NLG	PVV	R. van Tiggelen	I. Zaal	NVT	NVT	Worden zorgboerderijen door de provincie op welke manier dan ook ondersteund? Zo ja, op welke manier?	Ja, ondersteuning van zorgboerderijen is mogelijk binnen de Groene Uitweg (voor totstandkoming of uitbreiding van zorglandbouw). In 2020 is een project op deze manier gesubsidieerd.
74	NLG	PVV	N. Kaptheijns	E.A.S. Rommel	3.4.5	53	"Voor diverse beleidsdoelen - in het bijzonder Bereikbaarheid: verbeteren en aanleggen infrastructuur en Groen: beschermen en ontwikkelen van de groenstructuur - koopt, ruilt en verkoopt de provincie grond en vastgoed. Indien noodzakelijk wordt het onteigeningsinstrument toegepast." VRAAG: Kunt u aangeven hoe vaak dit jaar (tot nu toe) het instrument van onteigening is toegepast, waarvoor en wat de gebruiksfunctie van gronden was en wordt? En kunt u aangeven bij welke lopende zaken nog niet de administratieve onteigening is opgestart?	**Gerechtelijke procedure gestart:** Alleen in het project N522 (Brug Ouderkerk aan de Amstel) wordt in oktober 2020 één dagvaarding uitgebracht. Het KB was in juli 2020. Er wordt onteigend om een gedeelte parallelweg en een parkeerterrein aan te leggen op oorspronkelijk agrarische grond. **Administratieve procedure gestart:** Voor de reconstructie (verbreding van de weg en veiligere knooppunten) van de N241 is de administratieve procedure gestart (= verzoek aan de Kroon). Hierin zitten nog 16 dossiers/grondeigenaren. Met 48 andere grondeigenaren is reeds minnelijke overeenstemming bereikt. Het gaat hier voornamelijk om agrarische grond. Voor de reconstructie van de N239 wordt in november 2020 het verzoek aan de Kroon verwacht. Hierin zitten 2 dossiers. Het gaat om agrarische grond en grond behorend bij een transformatorhuisje. Nieuwe functie is: wegen. Voor de reconstructie van de N247 is de administratieve procedure dit jaar opgestart en het KB is inmiddels ontvangen. Hierin zaten 8 dossiers/eigenaren. Maar ondertussen is met 7 eigenaren overeenstemming bereikt. Het gaat hier om agrarische grond en bedrijfserf. Nieuwe bestemming is: wegen. **Administratieve nog niet gestart:** NNN Oostelijke Vechtplassen, waaronder 't Hol. Bestemming is nu agrarisch, erf, divers en wordt natuur. Het betreft veel verschillende eigenaren (ca. 100), waarvoor de komende

Nr	Com-missie	Fractie	Naam vragen steller	Porte-feuille-houder	OD	Pagina begr-oting	Vraag	Antwoord
								tijd nog het minnelijke traject wordt gevoerd. Schil Naarderdermeer. Hierin zitten nog 4 dossiers. Bestemming is nu agrarisch. Wordt natuur. Verzoek naar de Kroon zal naar verwachting in het voorjaar van 2021 plaatsvinden. Ter info: het daadwerkelijke aantal dossiers waar een dagvaarding voor uitgaat, dus die daadwerkelijk onteigend worden, bedraagt al sinds jaar en dag ongeveer 5 – 10 % van de dossiers die de administratieve fase ingaan. Het betreft dus maar een heel klein aantal dossier dat daadwerkelijk wordt onteigend.
75	RWK	PVV	N. Kaptheijns	E.P. Stigter	2.2.1	231	“De gemeente Haarlem ontvangt in 2021 een bedrag van 3,2 miljoen euro inzake garantieregeling (proef)boring geothermie Haarlem Schalkwijk.” VRAAG: Kunt u een inschatting geven van de baten die deze garantieregeling oplevert, welke risico’s en onzekerheden een rol spelen (in de breedste zin van beide woorden) en hoe met deze wordt omgegaan?	Zoals in het Bestedingsplan Geothermie is aangekondigd (PS-brief 1278459/1278462, oktober 2019), werken we als provincies Noord-Holland en Flevoland, samen met het ministerie van EZK, aan een garantieregeling voor de eerste geothermie-(proef)boringen in de MRA. Financiële ondersteuning is nodig omdat projecten binnen de zogenaamde "witte vlekken" nog geen beroep kunnen doen op de landelijke garantieregeling (RNES), als gevolg van onzekerheden t.a.v. de ondergrond. Deze begrotingspost is bedoeld om het benodigde budget te reserveren, de komende maanden wordt de garantieregeling verder opgetuigd (bepalen van o.a. risico's die wel en niet worden afgedekt, grootte van het ondernemersrisico, specifieke ondergrondkennis die men dient op te leveren, etc.) Hierover worden uw Staten nog geïnformeerd.
76	RWK	PVV	N. Kaptheijns	C.J. Loggen	1.2.2	15-16	“Met het systematische toezicht op de risicodomeinen: Financiën, Omgevingsrecht, Archief- en Informatiebeheer en Huisvesting verblijfsgerechtigde asielzoekers, bevordert de provincie het streven naar een gezonde en veilige leefomgeving voor mens en natuur. De daarvoor noodzakelijke randvoorwaarden zijn: goed informatie- en financieel beheer.” VRAAG: Hoeveel statushouders zijn er dit jaar in totaal gehuisvest in alle gemeenten van Noord-Holland en hoe verhoudt dat cijfer zich tot de taakstelling?	Voor dit jaar kunnen we alleen voor de 1e termijn (van 1 januari tot 1 juli 2020) aangeven hoeveel statushouders er zijn gehuisvest. Voor de tweede termijn, die tot einde van het jaar loopt, is dat nog niet bekend. In de eerste termijn van 2020 dienden de Noord-Hollandse gemeenten in totaal 1228 verblijfgerechtigden te huisvesten en zijn er 798 binnen de termijn gerealiseerd. De totale achterstand bedroeg 430.
77	RWK	PVV	N. Kaptheijns	E.P. Stigter	2.2.1	33	“Ook draagt de provincie bij aan de landelijke doelstelling om 1,5 miljoen woningen voor 2030 van het gas af te krijgen. Onderdelen hiervan zijn onder andere de Regionale Energiestrategie (RES), een meerjaren-uitvoeringsprogramma waterstof, het verder ontwikkelen van de energie-infrastructuur en een	Gemeenten stellen momenteel Transitievisies Warmte op. In deze visies brengen gemeenten globaal per buurt in beeld welk type duurzame warmtevoorziening voor burgers tot de laagste kosten leidt. Hierbij zijn er grofweg drie opties: woningen worden in de toekomst duurzaam verwarmd via een warmtenet, met een

Nr	Com-missie	Fractie	Naam vragen steller	Porte-feuille-houder	OD	Pagina begr-oting	Vraag	Antwoord
							uitvoeringsprogramma warmtetransitie. Concrete activiteiten zijn onder andere stimulering zon op daken, servicepunt duurzame energie, het geothermie versnellingsprogramma, de aangepaste koers wind op land, en het doen van onderzoek, het formuleren van beleid en stimuleren van innovatie." VRAAG: Kunt u aangeven in hoeverre de burger keuzevrijheid heeft om van het gas af te gaan of wordt iedereen uiteindelijk gedwongen? Graag een gemotiveerd antwoord met zoveel mogelijk details.	elektrische warmtepomp of met een gasgestookte ketel op groen gas of waterstof. In die buurten waar verwarmen op gas tot de laagste kosten leiden verandert er in feite niets. Voor die buurten waar verwarmen met een warmtepomp of verwarmen met een warmtenet tot laagste kosten voor burgers leiden, wordt verwacht dat burgers over stappen op deze warmtevoorziening. Op termijn zal in deze wijken het gasnet aan het einde van de levensduur vanwege veiligheid worden verwijderd. Nadat de gemeenteraad heeft besloten over de duurzame warmtevoorziening van een wijk krijgen burgers minimaal 8 jaar de tijd om over te stappen. Gemeenten kunnen burgers niet dwingen om over te stappen op een alternatieve warmtevoorziening. Voor buurten met een warmtenet verandert dit mogelijk. Medio 2022 gaat voor warmtenetten de nieuwe warmtewet in. In deze wet is voorgesteld dat burgers een aansluiting op een warmtenet dienen te accepteren, tenzij zij kunnen aantonen dat er een goedkoper alternatief is.
78	RWK	PVV	N. Kapthei jns	E.P. Stigter	2.2.1	33	Kunt u zo gedetailleerd mogelijk aangeven hoe GS denken de genoemde doelstelling voor 2030 te kunnen bereiken, zeker in het licht dat de provincie eerder van het aardgas af wil dan de landelijke deadline van 2050? Graag een gemotiveerd antwoord met zoveel mogelijk details, waaronder een tijdlijn.	GS conformeren zich aan het landelijke doel, zoals afgesproken in het Klimaatakkoord, dat in 2050 alle gebouwen duurzaam worden verwarmd. De tekst waar deze vraag naar verwijst gaat over het landelijke tussendoel voor 2030. In de beleidsagenda energietransitie 2020-2024 en in het Actieprogramma Klimaat 2021-2025, is uitgewerkt hoe wij dit doel willen bereiken. In het najaar worden deze plannen aan PS aangeboden. Zie ook het antwoord op vraag 80.
79	RWK	PVV	N. Kapthei jns	E.P. Stigter	2.2.1	33	Kunt u aangeven wat de provincie in totaal financieel bijdraagt aan het van het aardgas halen van woningen? Zo ja, graag zoveel mogelijk details met (indien relevant) een uitsplitsing van de bijdragen.	Het verduurzamen van de gebouwde omgeving is primair een taak voor gemeenten. Wij ondersteunen gemeenten hierbij met de volgende drie instrumenten: het programma Verduurzaming bestaande woningvoorraad Noord-Holland, het Servicepunt Duurzame Energie (SPDE) en de regeling Warmtetransitie gebouwde omgeving op wijkniveau. Op pagina 34 wordt nader ingegaan op de kosten van het programma verduurzaming bestaande woningvoorraad. Het SPDE adviseert gemeenten bij het verduurzamen van de gebouwde omgeving. De jaarlijkse kosten van het SPDE zijn € 500.000,-. Met de regeling warmtetransitie gebouwde omgeving op wijkniveau, kunnen gemeenten subsidie aanvragen voor het opstellen van een gedetailleerd warmtetransitieplan voor

Nr	Com-missie	Fractie	Naam vragen steller	Porte-feuille-houder	OD	Pagina begr-oting	Vraag	Antwoord
								een wijk. Voor deze regeling was bij aanvang € 2.980.000,- beschikbaar.
80	RWK	PVV	N. Kapthei jns	E.P. Stigter	2.2.1	25	"Als woningen vanaf 2030 – of zoveel eerder als mogelijk - van het aardgas af gaan, moeten er verschillende alternatieven voor aardgas klaar zijn voor concrete toepassing. Het Noord-Hollandse Servicepunt Duurzame energie gaat ook deze periode weer een belangrijke adviesrol vervullen naar gemeenten en hun partners." VRAAG: Kunt u aangeven op welke wijze Servicepunt Duurzame Energie tot op heden een belangrijke adviesrol heeft vervult, welke bijdragen het Servicepunt (jaarlijks) van de provincie ontvangt en wat de exacte invulling is van de adviezen die zij hebben gegeven?	De jaarlijkse kosten voor het Het Servicepunt Duurzame Energie (SPDE) bedragen € 500.000,-. Het SPDE adviseert gemeenten over verduurzaming van de geobouwde omgeving en ondersteunt gemeenten o.a. bij het ontwikkelen en uitwisselen van kennis over energiebesparing, duurzame energietechnieken en hoe men burgers kan laten participeren in de warmtetransitie. In het jaarplan (zie hiervoor de website: www.servicepuntduurzameenergie.nl) zijn de activiteiten van het SPDE gedetailleerd beschreven.
81	RWK	PVV	N. Kapthei jns	E.P. Stigter	2.2.1	25	Kunt u aangeven op welke manier rekening wordt gehouden met een scenario dat er geen geschikte alternatieven voor aardgas beschikbaar zijn en terug moet worden geschakeld naar aardgas?	Uit de gemeentelijke Transitievisies Warmte zal blijken, dat in bepaalde wijken (denk hierbij aan oude wijken in de binnenstad) de kosten voor het isoleren van gebouwen te hoog zijn. Voor die wijken zal de gasinfrastructuur in stand worden gehouden en zal aardgas op termijn worden vervangen door duurzaam gas (groen gas of waterstof).
82	NLG	PvdD	I Kostic	E.A.S. Rommel	3.4.5	5	Bij "Grondbeleid uitvoeren t.b.v. provinciale doelen" geldt elk jaar - 9.000 euro. Waarom? Wat houdt dit concreet in en hoe volgt het uit de Kaderbrief?	Wij ontvangen structureel € 9.000 per jaar van Tennet voor de vergoeding van het plaatsen van electriciteitsmasten (380 kV-leiding langs A5) op enkele provinciale percelen aldaar. De begrotingsregels vereisen dat nieuwe, niet budgettair neutrale wijzigingen die nog niet bij de Kaderbrief bekend waren, worden benoemd. Deze Tennet-inkomsten waren ten tijde van de Kaderbrief nog net bekend.
83	NLG	PvdD	I Kostic	J. Olthof	2.1.4	5	Bij "VTH-taken uitvoeren en coördineren" geldt + 1.000.000 euro in 2024. Hoe moeten dit lezen? Waarom alleen in 2024 (en niet bijv. verspreid over de jaren) en wat houdt het concreet in?	Eén van de afspraken in het coalitieakkoord is een intensivering van de handhaving natuur- en milieutaken en energiebesparing. Hiervoor is jaarlijks € 1 miljoen beschikbaar gesteld. In de begroting 2020 is dit geregeld voor de periode 2020-2023. Nu wordt dit ook verwerkt in de meerjarenraming voor 2024.
84	NLG	PvdD	I Kostic	E.A.S. Rommel	5.2.2	5	Bij "Recreatiegebieden en recreatieve routes" geldt -100.000 euro in 2021 en -56.000 euro in 2022. a) Waarom? Wat houdt dit concreet in voor recreatiegebieden? b) Wat houdt dit in voor mogelijkheden voor broodnodig extra toezicht en handhaving in recreatiegebieden, nu de druk steeds meer toeneemt?	a) Deze budgetschuif wordt veroorzaakt door het feit dat de subsidie voor Wandelnet en Landelijk Fietsplatform in 2020 voor 4 jaar wordt verstrekt. Het hiervoor benodigde budget uit 2021 en 2022 dient te worden overgeheveld naar 2020. Zie ook paragraaf 6.2.2 van de Tweede Begrotingswijziging 2020 (PS 14-09-2020). b) Deze aanpassingen hebben geen invloed op budget voor toezicht en handhaving. In de recreatieschappen worden de kosten voor toezicht en handhaving van

Nr	Com-missie	Fractie	Naam vragen steller	Porte-feuille-houder	OD	Pagina begr-oting	Vraag	Antwoord
								oudsher in de begroting opgenomen onder het hoofdstuk Toezicht. De deelnemers aan het recreatieschap betalen deze kosten. Bij de vijf recreatieschappen waaraan de provincie deelneemt, is er geen sprake van capaciteitstekort bij toezicht en handhaving. De begrotingen worden elk jaar door het bestuur van de recreatieschappen naar behoefte aangepast.
85	EFB	PvdD	I.Kostic	?	1.4.2	p.16 en p.21	Op p.16 staat: "In het jaar 2019 is de verkenning gestart met gemeenten binnen de 8 bestuurlijke regio's over het samen opstellen van regionale samenwerkingsagenda's met de provincie. In de jaren 2020 t/m 2023 worden de samenwerkingsagenda's - daar waar van toegevoegde waarde - ingevuld en vastgesteld. De opgave staat daarbij centraal en de schaal waarop de opgaven opgepakt moeten worden kan variëren." En op p.21 komen de acht samenwerkingsagenda's terug in een tabel. a) Om wat voor agenda's gaat dit precies? b) Worden PS geraadpleegd bij het vastestellen van de samenwerkingsagenda's?	a) Een regionale samenwerkingsagenda is als instrument genoemd in de uitvoeringsparagraaf van de provinciale Omgevingsvisie. Er is geen blauwdruk. Het uiteindelijk resultaat, de vorm en de inhoud van een regionale samenwerkingsagenda verschilt per regio en is een resultaat van een gezamenlijk proces. b) Nee. De samenwerkingsagenda's zullen passen binnen de door PS gestelde kaders zoals de provinciale Omgevingsvisie en begroting. Het resultaat van de verkenning kan ook zijn dat er alleen een ambtelijke samenwerkingsagenda tot stand komt. Indien er een agenda bestuurlijk wordt vastgesteld zal dit ter informatie gaan naar PS.
86	EFB	PvdD	I.Kostic	I. Zaal	1.4.1	21	'En we gaan door met het sponsoren van provinciale evenementen, waarbij we extra aandacht geven aan duurzaamheid, dierenwelzijn en diversiteit. Bij de vaststelling van het nieuwe sponsorbeleid is door ex-gedeputeerde Van der Hoek aangegeven dat na een jaar zal worden gevalueerde hoe met dierenwelzijn is omgegaan tijdens evenmenten zoals Jumping Amsterdam en Landbouwshow Opmeer. Wanneer worden we hierover geinformeerd in de commissie?	Er volgt in januari 2021 een voortgangsbrief aan Provinciale Staten.. In 2020 hebben we alleen bij Jumping Amsterdam te maken gehad met dierenwelzijn. Landbouwshow Opmeer heeft in 2020 niet plaatsgevonden. Door corona zal Jumping Amsterdam in 2021 niet georganiseerd worden. Zoals door PS gevraagd organiseren of ondersteunen we geen evenementen waarbij levend gekookte kreeft op het menu staat.
87	NLG	PvdD	I.Kostic	I. Zaal	2.1.6	23	O.a. Oxford onderzoek heeft laten zien dat we een van de grootste postieve verschillen als het gaat om klimaat en milieu kunnen maken als we in de landbouw meer zouden inzetten op plantaardige eiwitten en minder op dierlijke. Waarom wordt dan – in lijn met wetenschappelijk bevindingen - inzetten op transitie naar natuurinclusieve, meer plantaardige landbouw- en foodsector niet geschaard onder operationele doelen voor Klimaat en Milieu (onder beleidsdoel Gezonde leefomgeving of onder een apart beleidsdoel)? (https://ourworldindata.org/food-choice-vs-eating-local; https://www.forbes.com/sites/michaelpellmanrowland/2018/06/12/save-the-planet/;	De sector is in transitie, duurzame voedselproductie zal onder meer terugkomen in de voedselvisie. In ons Actieprogramma Klimaat is landbouw één van de vijf thema's. De herschikking van de begroting 2021 is, zoals beschreven in de door u vastgestelde kaderbrief 2021, bewust uitgevoerd op het niveau van de programma's. De onderliggende operationele doelen per beleidsdoel zijn onveranderd ten opzichte van de vigerende begrotingsindeling. In aanloop naar de begroting 2022 zal GS een voorstel doen voor eventuele aanpassingen op het niveau van de beleids- en operationele doelen.

Nr	Com-missie	Fractie	Naam vragen steller	Porte-feuille-houder	OD	Pagina begr-oting	Vraag	Antwoord
							https://www.bbc.com/news/science-environment-46654042)	
88	RWK	PvdD	F. Zoon	E.P. Stigter	2.1.1	26	Als beleidsindicator (effectindicator) Luchtverontreiniging CO2-emissie in ton staat vermeld: 18.567.000 gerealiseerd (peildatum 2017). a) Wat betekent de '18.567.000 gerealiseerd (peildatum 2017)'? Is dat de hoeveelheid CO2-emissie, totaal, in 2017? b) Het betreft CO2-equivalenten? c) Het landelijk doel is 49% reductie CO2-uitstoot t.o.v. 1990 in 2030. Van hoeveel ton naar hoeveel ton moet de CO2-emissie dalen? d) Wat is de bijdrage van elk van de sectoren Duurzame elektriciteit, Gebouwde omgeving, Industrie, Landbouw, Mobiliteit, Eigen organisatie, aan dit reductiedoel? e) Wat is het tussendoel voor het eind van deze Collegeperiode? f) Is bekend dat de EU klimaatambities aanscherpt in voorstel van EU Commissie: naar 55% reductie in 2030? https://www.omgevingsweb.nl/nieuws/aangescherpt-europees-klimaatbeleid-als-aanjager-voor-parijs-55-broeikasgasreductie-in-2030-ten-opzichte-van-1990/?utm_source=Mailing+Lijst&utm_medium=email&utm_campaign=Omgevingsweb%20nieuwsbrief%20dagelijks%2022-09-2020	a) Dit is inderdaad de hoeveelheid CO2-uitstoot in tonnen. b) Nee, het betreft de CO2-uitstoot gerelateerd aan het verbruik van fossiele brandstoffen binnen onze provincie. Volgens de berekeningen van de Klimaatmonitor is de uitstoot van overige broeikasgassen binnen onze provincie ca 2.400.000 ton CO2eq. c) Omdat er geen betrouwbare decentrale gegevens zijn wat betreft de CO2-uitstoot van voor 2010 volgens de door decentrale overheden gehanteerde gebruikerbenadering is het lastig de landelijke ambitie naar provinciale doelstellingen te vertalen. in de CO2-impactanalyse zal hier verder op ingegaan worden. d) Voor de sector hernieuwbare electriciteit wordt mbt de RESén gewerkt aan doelen voor 2030, dit kan vervolgens vertaald kunnen worden naar vermeden CO2-uitstoot. Voor de overige sectoren wordt gewerkt richting klimaatneutraal in 2050 en monitoren we jaarlijks de voortgang via het dashboard energietransitie in NH: https://cijfers.noord-holland.nl/dashboard/energietransitie. Wat betreft de eigen organisatie: de eigen CO2-footprint wordt momenteel in beeld gebracht en volgens de planning in het najaar afgerond. e) er zijn in het Actieprogramma geen tussendoelen gesteld. Wel zal m.b.v. de CO2-impactanalyse de effecten van de maatregelen in kaart worden gebracht. f) Jazeker, echter gezien de recente besluitvorming is de nieuwe EU ambitie niet meegenomen in het Actieprogramma Klimaat.
89	RWK	PvdD	F. Zoon	E.P. Stigter	2.2.1	26	Als beleidsindicator (effectindicator) staat vermeld 'Totale productie van hernieuwbare energie in petajoule (PJ): 14,938 PJ, Peildatum 2017. a) Betekent dit dat in 2017 in Noord-Holland 14,9 PJ hernieuwbaar werd opgewekt? b) Wat is het doel hernieuwbaar opgewekte energie: hoeveel PJ, in welk jaar?	a) klopt (bron: Klimaatmonitor. Inmiddels zijn ook de cijfers van 2018 bekend geworden en zaten we in 2018 op 17 PJ). b) Met het RES-traject wordt momenteel samen met de partners de doelen mbt hernieuwbare opwek voor 2030 uitgewerkt.
90	NLG	PvdD	I Kostic	J. Olthof	2.1.1	27	"In het kader van de Omgevingswet voert de provincie een verkenning uit naar de toekomst van het geurbeleid. De doelstelling van het provinciale geurbeleid tot nu toe is om toe te werken naar een verwaarloosbare geurhinder in Noord-Holland." a) Past ook de geurhinder	a) geurhinder van landbouwbedrijven valt in de huidige situatie en in de nieuwe situatie onder de Omgevingswet onder het gezag van de gemeente waar het bedrijf gevestigd is. b) inwoners kunnen voor klachten over

Nr	Com-missie	Fractie	Naam vragen steller	Porte-feuille-houder	OD	Pagina begr-oting	Vraag	Antwoord
							vanuit (grote) landbouwbedrijven bij het geurbeleid (nu of in de toekomst)? b) Waar kunnen burgers van Noord-Holland terecht bij geurhinder door bijv. een (grote, industriele) veehouderij?	geurhinder terecht bij de gemeente waar het landbouwbedrijf gevestigd is.
91	NLG	PvdD	I Kostic	I. Zaal / C.S. Loggen	2.1.1.	28	"Bij de uitvoering van het Milieubeleidsplan is veel energie gestoken in het sturen op een schonere scheepvaart en de lobby richting het Rijk en Europa ten behoeve van strengere emissie-eisen van de binnenvaart. Praktisch gezien heeft dit ertoe geleid dat de provincie Noord-Holland per 1 maart 2017 een verbod op varend ontgassen heeft ingesteld." Kunnen in -in theorie – zulke lobbyactiviteiten door de provincie ook ingezet worden bij Europa en het Rijk om bijv. het gebruik van landbouwgif zo snel mogelijk aan banden te leggen?	Ja, dat zou in theorie kunnen. Echter wordt vanuit het Interprovinciaal overleg (IPO) al ingezet op afspraken over gewasbeschermingsmiddelen zoals onder meer opgenomen in de IPO postion paper Delta aanpak Waterkwaliteit oktober 2019. Provincies nemen via het IPO deel aan o.a. de versnellingstafel "landbouw" (nutriënten en gewasbeschermingsmiddelen) als onderdeel van de Delta-aanpak Waterkwaliteit. Bij de versnellingstafels zijn partijen in het waterdomein verenigt om de problematiek van o.a. nutriënten, gewasbeschermingsmiddelen in het oppervlakte- en grondwater samen aan te pakken. De Delta-aanpak richt zich op alle belangrijke bronnen voor waterverontreiniging: landbouw, stedelijk afvalwater en industrie.
92	RWK	PvdD	F. Zoon	E.P. Stigter	2.2.1	33	Op pag. 33 is te lezen: "Rijksambities: 49% minder nationale broeikasgasuitstoot in 2030 ten opzichte van 1990 en de ambitie om per 2050 energieneutraal te zijn." De afgesproken reductie in 2030 betreft een nationale doelstelling. Welke percentage doelstelling heeft de provincie in 2030 op provinciaal niveau?	De provincie heeft de landelijke doelstellingen overgenomen.
93	RWK	PvdD	I Kostic	E.P. Stigter	2.2.1	33 en 25	Actieprogramma Klimaat: "Aandachtspunt is het verdelen van de lusten en lasten, gelet op het maatschappelijk draagvlak en de financiële consequenties." a) Hoe wordt dit aandachtspunt precies opgepakt? b) Wat wordt gedaan met feit dat zwakste schouders nu onevenredig zware lasten dragen en het minst van ondersteuningsregelingen (bijv. subsidies voor verduurzaming) lijkten te profiteren? c) Hoe kan de provincie met eigen maatregelen mensen met een klein budget meer ondersteuning geven? [voorbeeld probleem met bestaande subsidies: veel indirect gericht op grotere huizen, die arme mensen niet hebben. Er is vaak een bepaalde minimale oppervlakte nodig die burger moet isoleren (zoveel ramen en zoveel m2 vloer), en aan die oppervlakte komen bezitters van kleinere woningen nooit. Ze worden dus bijvoorbaat uitgesloten.]	1. Bijvoorbeeld door bij grootschalige windparken op land en of zonneparken gaan wij initiatiefnemers vragen om een Omgevingsfonds in te stellen. Zo'n fonds kan lokale opgaven op het gebied van bijvoorbeeld leefbaarheid en landschap financieren. Denk aan de plaatsing van zonnepanelen bij omliggende sportverenigingen of scholen, de aanleg van een glasvezelnetwerk of aan financiële participatie van omwonenden. 2. Primair is het Rijk aan zet om subsidies en leningen ook voor mensen met een kleine beurs toegankelijk te maken. Wij zullen het Rijk hier op wijzen. 3. Wij ondersteunen een pilot met het Woning Abonnement (WOAB). WOAB ontzorgt woningeigenaren volledig bij het verduurzamen van hun woning, inclusief de financiering van maatregelen. Aflossing van de lening gebeurt met het bedrag dat wordt bespaard op de energierekening. WOAB is ook geschikt voor mensen met een kleine beurs. Als de pilot slaagt gaan wij na of we

Nr	Com-missie	Fractie	Naam vragen steller	Porte-feuille-houder	OD	Pagina begr-oting	Vraag	Antwoord
								WOAB kunnen helpen bij de opschaling. Daarnaast overwegen wij een pilot met de slimme meter waarbij het energieloket burgers op basis van hun energiedata adviseert over hoe door gedragsverandering energie kan worden bespaard.
94	M&B/ EFB	PvdD	I Kostic	Z. Pels	2.2.2	33	Een essentieel onderdeel van circulaire en duurzame economie is ook besparing: minder verbruik, minder consumptie (ook door Provincie zelf als organisatie). Een gemiddeld persoon uit het Westen bezit in zijn leven ongeveer 10.000 items: dat allemaal goed recyclen zal niet lukken, dus moet ook worden ingezet op besparing en consuminderen (Raworth, 2018). Wordt dat straks bij de Actieagenda 2021-2025 Circulaire Economie en de uitvoering ervan meegenomen?	Inzet op besparing en consuminderen is een belangrijk element in het verminderen van grondstofgebruik. In de actieagenda circulaire economie 2021-2025 die nu wordt uitgewerkt, worden de acties voor de komende vijf jaar opgenomen. Belangrijk elementen in de afweging over de te nemen acties zijn de vraag of de provincie een passende rol kan spelen, of het instrumenten tot haar beschikking heeft om de gewenste maatschappelijke doelen te bereiken en of hoe het zich verhoudt tot de activiteiten van andere partijen waaronder Europa, Rijk en de MRA. Inzet op besparing, bijvoorbeeld in de vorm van het voorkomen van voedselverspilling, en consuminderen raakt primair aan gedragsverandering van inwoners/consumenten. Hier ligt geen primaire taak voor de provincie, deze ligt eerder bij Rijk of gemeenten. Voor kleinschalige activiteiten van derden (stichtingen en verenigingen) heeft de provincie wel de Uitvoeringsregeling Kleinschalige activiteiten Circulaire Economie Noord-Holland. De provincie geeft via deze regeling subsidie voor activiteiten die bijdragen aan de bewustwording en gedragsverandering van inwoners uit Noord-Holland, zodat kansen voor een circulaire economie en de noodzaak om tot een circulaire economie te komen worden vergroot. De regeling is voor het eerst opengesteld in 2020 met een plafond van €25.000 en heeft een looptijd gelijk aan de nieuwe actieagenda. De regeling zal worden geëvalueerd. Zo nodig zal de regeling worden aangepast om te zorgen dat de maatschappelijke opgave en de doelstelling optimaal wordt bereikt en er zal jaarlijks worden besloten over een subsidieplafond.
95	RWK	PvdD	I Kostic	E.P. Stigter	2.2.1	33	Actieprogramma Klimaat: er wordt ingezet op besparing energiegebruik? Hoe? Hoeveel budget is ervoor?	De provincie is voor ±115 bedrijven het bevoegde gezag. Voor deze vergunningsplichtige bedrijven neemt de provincie energiebesparingsvoorwaarden op in de vergunningsaanvragen, overeenkomstig met de Nederlandse en Europese wetgeving. De Omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied en de Omgevingsdienst IJmond houden bovendien risicogericht

Nr	Com-missie	Fractie	Naam vragen steller	Porte-feuille-houder	OD	Pagina begr-oting	Vraag	Antwoord
								toezicht op deze bedrijven. Sinds 2017 is er structureel €170.000,- beschikbaar gemaakt voor deze taken. Momenteel wordt onderzocht hoeveel extra middelen nodig zijn om voorbereid te zijn op nieuwe wetgeving afkomstig uit het Klimaatakkoord en in te spelen op actuele ontwikkelingen. Hiervoor zijn middel beschikbaar gemaakt in coalitieakkoord onder de noemer 'handhaving natuur- en milieutaken en energiebesparing'.
96	RWK	PvdD	F. Zoon	E.P. Stigter	2.2.1	33	Op blz. 33 is te lezen: "Ook draagt de provincie bij aan de landelijke doelstelling om 1,5 miljoen woningen voor 2030 van het gas af te krijgen." a) Hoeveel woningen doen we in Noord-Holland? b) Hoeveel woningen zíjn er van het gas? Ofwel, wat is de opgave nog? c) Wat is het beleid van de provincie om hier daadkrachtig aan bij te dragen?	In lijn met het landelijke doel moeten in Noord-Holland in 2030 255.000 woningen duurzaam worden verwarmd of hierop zijn voorbereid. Een exact getal van het huidige aantal duurzaam verwarmde woningen in Noord-Holland hebben we niet. Naar schatting zijn volgens het CBS op dit moment in Noord-Holland 80.000 woningen (6 %) aangesloten op een duurzaam verwarmd warmtenet. Het aantal woningen dat op een andere wijze dan met een warmtenet duurzaam wordt verwarmd is onbekend. Sinds 1 juli 2018 is de aansluitplicht van nieuwe gebouwen op het aardgasnet vervallen. Gevolg is dat steeds meer nieuwe woningen niet meer op het aardgasnet worden aangesloten. Volgens Liander werd in Noord-Holland in het tweede kwartaal van 2020 80 % van de nieuwe woningen niet meer aangesloten op het aardgasnet. Gemeenten zijn verantwoordelijk voor het verduurzamen van de warmtevoorziening van de gebouwde omgeving. DE provincie ondersteunt hen hier echter wel bij. Hiervoor hebben wij het programma Verduurzaming bestaande woningbouw opgezet (zie blz 34 begroting), stellen wij het Servicepunt Duurzame Energie beschikbaar voor kennis en advies en kunnen gemeenten subsidie aanvragen via de regeling Warmtetransitie gebouwde omgeving op wijkniveau voor het uitwerken van warmtetransitieplannen voor een wijk. Met de uitwerking van motie 42 Economisch herstel- en duurzaamheidsfonds zullen wij aanvullende maatregelen aan PS voorstellen.
97	NLG	PvdD	I Kostic	C.J. Loggen	3.2.2	39	In de Tabel Beleidsindicatoren is te lezen over de waterkwaliteit: 0% goed; gemiddeld 35% matig; 43% ontoereikend en 22% slecht. Op dit moment wordt dus nog steeds 0% van de KRW-doelen gehaald en is doelbereik nog ver weg. In de Memorie van Antwoord bij de Programmabegroting 2020 werd aangegeven dat "over de besteding met name met de waterschappen	**Ad a**) U doelt op de besteding van de 21 miljoen uit het coalitie-akkoord, die onder meer voor waterkwaliteit is bestemd. In 2020 zijn met de waterschappen afspraken gemaakt over financiering van de KRW-pilot, zoals genoemd in het coalitie-akkoord. Ook in 2021 zullen mogelijk afspraken met de waterschappen worden gemaakt, dat is nu nog niet duidelijk. **Ad b)** Voor de

Nr	Com-missie	Fractie	Naam vragen steller	Porte-feuille-houder	OD	Pagina begr-oting	Vraag	Antwoord
							gesproken worden en waar nodig zullen met hen afspraken worden gemaakt'. a) Wordt er komend jaar weer gesproken met waterschappen over de besteding van het geld voor het halen van het KRW-doelen? b) Wat waren de percentages vorig jaar? c) Heeft GS in beeld wat de belangrijkste oorzaken zijn van de slechte waterkwaliteit? Zo ja, welke zijn dit? d) Wat gaat de provincie dóen om de waterkwaliteit te verbeteren en daarmee KRW-doelen aan het eind van de Collegeperiode meer in zicht te hebben? Hoeveel geld wordt hiervoor vrijgemaakt?. e) Welk doel stelt GS zichzelf in dezen?	cijfers van vorige jaren verwijzen wij u naar het onderdeel 'kwaliteit oppervlaktewater' op www.waarstaatjeprovincie.nl. Hier zijn de cijfers t/m 2018 weergegeven. In het regionaal waterprogramma N-H 2022-2027, waarvan het ontwerp naar verwachting in januari in de statencommissie besproken kan worden, zullen wij de meest recente toestandsgegevens opnemen. **Ad c)** Een belangrijk kwaliteitsprobleem voor het oppervlaktewater, in Noord-Holland maar ook elders in Nederland, is het te hoge niveau van nutriënten (fosfaat en stikstof) in het water. Naast andere bronnen zoals rioolwaterzuiveringsinstallaties is dit voor een belangrijk deel het gevolg van historische en actuele emissies vanuit de landbouw. De huidige invulling van het mestbeleid vermindert de actuele emissies onvoldoende. Een ander probleem is de normoverschrijding van een aantal verontreinigende stoffen. De Europees genormeerde stoffen die op grotere schaal de norm overschrijden, zijn vooral alomtegenwoordige PBT-stoffen: persistente (slecht afbreekbare), bioaccumulerende (zich in het milieu ophopende) én toxische stoffen. Het gebruik van deze stoffen is in de meeste gevallen verboden, maar ze worden nog steeds in het milieu aangetroffen. **Ad d**) Onze maatregelen voor de periode 2022-2027 brengen wij in beeld in het genoemde regionaal waterprogramma. **Ad e**) Samen met de andere overheden willen wij de KRW-doelen in 2027 zoveel mogelijk gehaald hebben.
98	NLG	PvdD	I. Kostic	C.J. Loggen	3.2.2	39	Wat zijn de wettelijke vereisten waar het regionaal programma KRW aan moet voldoen?	Hiervoor verwijzen wij naar het Besluit Kwaliteit Leefomgeving, met name artikel 4.4.
99	NLG/ M&B	PvdD	I Kostic	C.J. Loggen	3.2.2	39	Betekent het KRW-proof maken van de eigen provinciale vaarwegen dat het doel is dat alle KRW-doelen behaald worden op eigen wateren?	Voor alle KRW-waterlichamen in Noord-Holland is het doel dat de KRW-doelen, zowel de ecologische als de chemische, uiteindelijk worden gehaald. Met het waar mogelijk en zinvol aanleggen van natuurvriendelijke oevers in onze provinciale vaarwegen dragen wij bij aan het halen van de ecologische KRW-doelen. Dit geldt ook voor het beter vispasseerbaar maken van onze sluizen. Een en ander voor zover de vaarwegen overeenkomen of een relatie hebben met KRW-oppervlaktewaterlichamen. Ook waterschappen en het Rijk hebben uiteraard een belangrijke rol in het nemen van maatregelen om de KRW-doelen te halen.

Nr	Com-missie	Fractie	Naam vragen steller	Porte-feuille-houder	OD	Pagina begr-oting	Vraag	Antwoord
100	NLG	PvdD	I Kostic	C.J. Loggen	3.2.1	40	We hebben steeds meer last van droogte. De landbouw, en dan met name de veehouderij, is een van de grote waterverbruikers. GS zou kijken hoe dit het beste aan te pakken. a) Wanneer rapporteert GS hierover bij PS? b) Hoe wordt de aanpak van grootwaterverbruik in de landbouw meegenomen in de begroting? (https://www.vmt.nl/duurzaamheid-mvo/artikel/2019/10/visie-van-arjen-hoekstra-voedingsindustrie-zet-geen-substantiele-stappen-om-watervoetafdruk-in-keten-te-verminderen-10138490?io_source=www.vmt.nl&_ga=2.28211516.1890818558.1600716779-1294495731.1600422401; https://www.foodlog.nl/artikel/gates-vergist-zich-in-watervoetafdruk-vlees/)	Voor wat betreft het gebruik van grondwater is er geen sprake van uitputting van grondwatervoorraden door overmatige grondwateronttrekking door de landbouw. Dit blijkt uit de KRW-beoordeling van de waterbalans. Naar aanleiding van de droogte van afgelopen jaar worden in heel Nederland de (grote en kleine) grondwateronttrekkingen in kaart gebracht. Wat betreft gebruik van oppervlaktewater zijn afgelopen droge jaren geen beregeningsverboden opgelegd. Beregening staat in categorie 4 van de verdringingsreeks. Dat wil zeggen dat zo gauw we in een situatie van watertekort komen het onttrekken van oppervlaktewater ten behoeve van beregening kan worden verboden. Zie verder 45-46
101	NLG	PvdD	I Kostic	C.J. Loggen	3.2.1	44	“De reserve waterrecreatie heeft als doel het realiseren van de Visie op de Waterrecreatie Noord-Holland 2030, ‘Water, bron van recreatie’. Deze is vastgesteld door Provinciale Staten op 3 oktober 2016.” Als PS onderdelen van de Visie of daaruit voorvloeiende activiteiten zou willen aanpassen, hoe zou dat in theorie het beste kunnen?	Op dit moment is geen aanpassing van de Visie waterrecreatie voorzien. Als uw Staten tekstuele aanpassingen in de visie willen aanbrengen, staat u hiervoor het instrument van een motie ter beschikking.
102	NLG	PvdD	I Kostic	C.J. Loggen	3.2.2	44	Welke meekoppelkansen bedoelt dit College in de zinsnede: “In 2021 wordt er € 1,8 miljoen ingezet voor onder meer: “het realiseren van de zogeheten aquapunctuurpunten (beschreven in de Visie) en meekoppelkansen bij (provinciale) projecten en bij beheer en onderhoud van het eigen provinciaal areaal.”	Het budget van € 1,8 miljoen wordt ingezet voor meerdere doelen op het gebied van waterrecreatie, waaronder aquapunctuur en meekoppelkansen. Welke meekoppelkansen dit in 2021 betreft is nu nog niet te zeggen. Vaak komen meekoppelkansen in beeld in de daadwerkelijke voorbereiding van werkzaamheden, bijvoorbeeld bij de aankondiging van werkzaamheden of de burgerparticipatie die hieraan vooraf gaat. Een recent voorbeeld van een gerealiseerde meekoppelkans is de wedstrijdlocatie voor sportvissen langs de Huygendijk in Heerhugowaard, waar de realisatie van 24 vissteigers langs het Kanaal Omval-Kolhorn kon worden meegenomen in de werkzaamheden die de provincie uitgevoerd heeft aan het herstellen van de oevers van het kanaal.
103	RWK	PvdD	J.P. Hollebeek	C.J. Loggen	3.3.2	47	“De opgave staat altijd centraal en bepaalt of en zo ja met wie en met welke instrumenten we opgaven proberen aan te pakken.” Het is niet duidelijk wat die “opgave” is. Is die gedefinieerd? Zo ja: hoe luidt die definitie? Zo nee: wie gaat die opgave definiëren?	Met de opgave in deze zin wordt de opgave bedoeld uit de Omgevingsvisie NH 2050, waar op dat moment aan wordt gewerkt.
104	RWK	PvdD	J.P. Hollebeek	C.J. Loggen	3.3.2	47	“Focus van het advies ligt dan ook niet op de ruimtelijke kwaliteit van de afzonderlijke plannen, maar vooral op hoe deze bijdragen aan de kwaliteit van het landschap.”	Het verschil zit erin dat er niet gekeken wordt naar de kwaliteit van een ruimtelijk plan an sich, maar dat er naar een ontwikkeling gekeken wordt in een grotere

Nr	Com-missie	Fractie	Naam vragen steller	Porte-feuille-houder	OD	Pagina begr-oting	Vraag	Antwoord
							Wat is het verschil tussen de ruimtelijke kwaliteit en de kwaliteit van het landschap?	context. Hierbij is het van belang of de ontwikkeling bijdraagt aan de landschappelijke kwaliteit zoals beschreven in de Leidraad Landschap en Cultuurhistorie.
105	M&B	PvdD	J.P. Hollebeek	J. Olthof	3.4	48	Als prioriteit wordt genoemd: "Stimuleren van het verbeteren van de leefbaarheid in de omgeving van Schiphol." a) Gaat het hierbij alleen om stimuleren of ook zelf actief bijdragen? b) Welke actoren worden hierbij gestimuleerd en op welke wijze? c) Welke factoren dragen bij aan het verbeteren van de leefbaarheid rond Schiphol? d) Hoe kan de Provincie factoren die bijdragen aan de leefbaarheid rond Schiphol stimuleren?	Het gaat hierbij om stimuleren en actief bijdragen. Voor het gebied binnen de 20 Ke stimuleren we dat bij nieuwe woningbouwontwikkelingen een zorgvuldige afweging wordt gemaakt over luchtvaartgeluid. We dragen bij aan onderzoek naar nieuwe manieren om via slimme ruimtelijke inrichtingen hinder van vliegtuiggeluid tegen te gaan. We stimuleren verdere kennisontwikkeling op dit vlak en zetten ons in om de kennis die voorhanden is zo breed mogelijk beschikbaar te maken. Specifiek voor het zwaar beperkte en belaste gebied geldt dat ruimtelijke beperkingen soms gevolgen hebben voor de vitaliteit van bestaande kernen. Samen met gemeenten brengen we deze knelpunten in kaart en proberen we hiervoor oplossingen te vinden.
106	M&B	PvdD	J.P. Hollebeek	J. Olthof	3.4.2	50	Op pag. 50 is te lezen: "Bijzondere aandacht gaat uit naar de multimodale mogelijkheden om de internationale connectiviteit vorm te geven." a) Wat betekent het concreet? b) Wat doet de provincie concreet op dit punt? c) Heeft dit al iets opgeleverd? Zo ja, wat precies?	Als provincie zien wij kansen in een multimodale aanpak voor het vormgeven van de regionale en internationale bereikbaarheid. Concreet gaat dat om vliegen, treinen en in de toekomst wellicht ook om nieuwe vormen van vervoer. Wij voeren hier gesprekken over met de minister. Ook in MRA verband staat een multimodale invuling van de bereikbaarheid centraal. Dit vertaalt zich onder meer in de regionale bereikbaarheidsdiscussies, doortrekken Noordzuidlijn. Ontwikelingen i.r.t. Smartmobility.
107	M&B/ RWK	PvdD	J.P. Hollebeek	Z. Pels / J. Olthof	3.4.3	51	"In de Visie Noordzeekanaalgebied 2040 hebben wij, samen met onze partners, de regionale belangen voor dit gebied geformuleerd. In 2020 is het gebied aangewezen als NOVI-gebied, geziende complexe opgaven met betrekking tot de integrale prioriteiten/opgaven om ruimte te vinden voor klimaatadaptatie en energietransitie, duurzame economische groei en sterke en gezonde steden en regio's." A. Is infrastructuur langs het Noordzeekanaal ook onderdeel van deze prioriteiten/opgaven? B. Is er aandacht voor het verkeer dat deze ontwikkelingen genereert en is er aandacht voor het combineren van verkeersstromen ter ontlasting van bijvoorbeeld Krommenie en Assendelft?	In het algemeen is bereikbaarheid ook onderdeel van de opgaven die integraal dienen te worden benaderd. Daar hoort behalve OV en fiets ook infrastructuur bij, als potentiële oplossing. In de aanpak wordt breed gekeken en worden oplossingen gezocht vanuit samenhang tussen problemen en aanpakken. Dus verkeer genererende ontwikkelingen maken hier zeker deel van uit. Of specifiek de ontlasting van Krommenie en Assendelft aan de orde zullen komen is op dit moment niet te zeggen.
108	NLG	PvdD	I Kostic	E.A.S. Rommel	3.4.5	53	Bij de Begroting 2020 stelden wij de vraag; "Hoeveel hectare van die BBL- en PASO-gronden zijn in de omgeving van Schiphol gelegen, en is bij verkoop van deze gronden de voorwaarde gesteld dat op deze	Nee, de pachtvoorwaarden zijn nog niet aangepast. Zij zijn onderdeel van bestuurlijk overleg met o.a. Schiphol en het Rijk. Wij streven naar aanpassing van de pachtvoorwaarden vóór het pachtseizoen 2022. Tot de

Nr	Com-missie	Fractie	Naam vragen steller	Porte-feuille-houder	OD	Pagina begr-oting	Vraag	Antwoord
							gronden geen voor ganzen aantrekkelijke gewassen mogen worden geteeld?" Antwoord was toen: "In totaal ligt er 480 hectare van de BBL- en PASO-gronden in de omgeving van Schiphol. De verwachting is dat er in 2020 een verkoop van 24 ha van deze gronden gaat plaatsvinden. In de zone rondom Schiphol onderzoeken wij momenteel of wij onze pachtvoorwaarden aan kunnen passen op dit punt." Heeft de provincie de pachtvoorwaarden al aangepast op dit punt? Zo nee, wanneer gebeurt dat?	aanpassing geldt dat pachters aanspraak kunnen maken op de subsidieregeling van het ministerie van I&M bij het onderwerken van graan.
109	RWK	PvdD	J.P. Hollebeek	C.J. Loggen	3.5.1	55	"Op basis van een woonakkoord kunnen gemeenten subsidie aanvragen voor regionale projecten of onderzoeken. Voor de periode 2020-2023 is € 2 miljoen beschikbaar gesteld om projecten in het kader van de woonakkoorden te subsidiëren." Kan deze subsidie ingezet worden voor een groene, duurzame, klimaatadaptieve en natuurinclusieve inrichting van de beoogde locatie? Zo ja: kan de Provincie dit middels deze subsidie actief stimuleren?	Ja, regio's kunnen hier subsidie voor aanvragen. Soms is er echter ook een beter passende regeling beschikbaar, denk aan: fysieke uitvoeringsprojecten klimaatadaptatie. Daarnaast wordt vanuit het programma Gezonde Leefomgeving gewerkt aan een uitvoeringsregeling die gemeenten stimuleert om gezonde leefomgeving aan het begin van planvorming of projectvorming als belang mee te wegen. Wij zullen regio's ook actief op deze mogelijheden wijzen.
110	RWK	PvdD	J.P. Hollebeek	C.J. Loggen	3.5.2	55	"Bij de vaststelling van de Woonagenda is besloten om € 4,58 miljoen aan het resterende budget voor het Uitvoeringsprogramma Binnenstedelijk bouwen en versnellen woningbouw toe te voegen." Kan dit budget ingezet worden voor een groene, duurzame, klimaatadaptieve en natuurinclusieve inrichting van de beoogde locatie? Zo ja: kan de Provincie dit actief stimuleren?	Ja, dit is mogelijk. De eerste en belangrijkste voorwaarde voor inzet is dat er meer en/of sneller woningen worden gebouwd. Maar daarnaast wordt bij de beoordeling van een aanvraag ook gekeken naar 'bijvangst', andere doelstellingen van provinciaal beleid die met het project worden gerealiseerd, waaronder natuurinclusief of klimaatadaptief bouwen. Dit laatste speelt bijvoorbeeld ook voor de subsidie die vanuit het Uitvoeringsprogramma op korte termijn aan het Koepelterrein wordt verstrekt.
111	RWK	PvdD	J.P. Hollebeek	C.J. Loggen	3.5.2	56	"Vanuit haar rol als kennismakelaar faciliteert de provincie afstemming met marktpartijen en belangenorganisaties via: - Versnellingstafel: een klein kernteam van wetenschap, gemeenten en marktpartijen. - Klankbordgroep Marktpartijen: breder afstemmingsoverleg van bouwers, ontwikkelaars, corporaties en belangenorganisaties. - Bouwtafel, georganiseerd door Bouwend Nederland (BNL)." Zijn hierbij ook organisaties die zich inzetten voor duurzaamheid, klimaatadaptatie, biodiversiteit en natuurinclusiviteit betrokken, gezien de opgaven op deze terreinen?	De tafels zijn bedoeld om in gesprek te gaan met de partijen die genoemd staan. Veel partijen zijn zelf bezig met thema'sals duurzaamheid, klimaatadaptatie etc en brengen die kennis in. Tegelijkertijd nodigen wij experts uit die hun kennis over deze onderwerpen kunnen delen op deze tafels.
112	M&B	PvdD	J.P. Hollebeek	J. Olthof	4.2.1	64	"Naast locatie- of trajectstudies, pakt de provincie opgaven steeds vaker gebiedsgericht aan met onze partners." Is de ecologische infrastructuur ook onderdeel	De oevers en bermen langs de provinciale (vaar)wegen worden gerekend tot deze infrastructurele netwerken en maken onderdeel uit van de te verwachten

Nr	Com-missie	Fractie	Naam vragen steller	Porte-feuille-houder	OD	Pagina begr-oting	Vraag	Antwoord
							van deze opgaven voor het verbeteren, onderhouden en aanleggen van infrastructuur? Vallen budgetten voor de aanleg en het beheer van bermen en oevers parallel aan provinciale infrastructuur onder de te verwachte investeringen? Vallen budgetten voor aanleg en onderhoud van voorzieningen die barrieres opheffen zoals duikers, faunapassages en ecoducten onder de te verwachte investeringen?	investeringsprojecten. Meekoppelkansen voor de verbetering van de ecologie, zoals het opheffen van barriérewerking, worden hierin meegenomen. Indien grootschalige investeringen in ecologische voorzieningen worden voorzien, zoals de aanleg van een ecoduct, dan worden deze aan de hand van begrotingsprogramma 5 Groen geprogrammeerd in het Programma Natuur Ontwikkeling (PNO). Het onderhoud van bestaande ecologische infrastructuur wordt gedekt uit de onderhoudsbudgetten voor infrastructuur. Voor het ecologisch beheer van onze bermen en oevers (zoals sinusmaaien) zijn in het verleden extra middelen beschikbaar gesteld in de begroting.
113	M&B	PvdD	J.P. Hollebeek	J. Olthof	4.2.	66	Uit Voordracht: alg-13 Nieuwe aansluiting A9, gemeente Heiloo € 7.553.331 Deze kredietverhoging komt niet ten laste van de kapitaallasten PMI. De kredietverhoging wordt volledig gedekt door de gemeente Heiloo. Naast haar eigen bijdrage (€ 2.312.328) ontvangt Heiloo hiervoor bijdragen van haar projectpartners gemeente Alkmaar (€ 2.398.587), gemeente Castricum (€ 767.788) en provincie Noord- Holland (€ 2.074.627). Hebben de gemeenteraden van Heiloo, Alkmaar, Castricum al ingestemd met de kredietverhoging € 7.553.331 totaal, voor de nieuwe aansluiting A9, gemeente Heiloo? Zo nee, wanneer wordt de kredietverhoging ter vaststelling voorgelegd aan deze raden?	De kredietverhoging van afgerond € 7,5 mln is opgebouwd uit twee bedragen: € 1,8 mln indexatiekosten en € 5,7 mln kosten stikstofproblematiek. De kredietverhoging van €1,8 mln is door de betrokken gemeenten reeds vastgesteld. De bijdrage aan de kredietverhoging van € 5,7 mln is op 29 september 2020 in het college van B&W van de gemeente Alkmaar goedgekeurd (geen raadsbesluit vereist). In de gemeenteraad van Heiloo wordt deze bijdrage behandeld op 5 oktober 2020. De gemeente Castricum onderzoekt nog de dekking voor haar bijdrage en de uitkomst daarvan zal bepalen welk besluitvormingstraject wordt doorlopen.
114	M&B	PvdD	J.P. Hollebeek	J. Olthof	4.3	68	Als een van de prioriteiten bij het in stand houden van infrastructuur wordt biodiversiteit genoemd. Is biodiversiteit alleen een prioriteit bij dit operationeel doel (4.3), of geldt dat ook voor andere doelen van het programma bereikbaarheid (programma 4)?	Het verbeteren van de biodiversiteit is een prioriteit die ook geldt bij de andere doelen van het programma bereikbaarheid. Het verhogen van biodiversiteit vindt hoofdzakelijk plaats binnen de uitvoering van de gebiedsonderhoudscontracten rondom wegen en vaarwegen. Ook bij groot onderhoud en nieuwe investeringen wordt biodiversiteit integraal meegenomen. Daarnaast zijn er ook relaties met de andere programma's 2 en 3, waar koppelkansen zijn zullen deze worden benut.
115	M&B	PvdD	J.P. Hollebeek	J. Olthof	4.3.3	72	"Het streven is daar waar kansen zijn voor natuurvriendelijke oevers, deze structureel als het nieuwe duurzame normaal toe te passen." Hoe verhoudt dit zich tot het gegeven dat de streefwaarde voor 2021 0 km' is?	"In 2021 worden naar verwachting geen oevertrajecten en daarmee ook geen natuurvriendelijke oevers opgeleverd, vandaar dat de streefwaarde voor 2021 op 0 km staat. In 2021 zijn meerdere oevertrajecten in voorbereiding die in inclusief kansen voor natuurvriendelijke in 2022 ev. worden opgeleverd."

Nr	Com-missie	Fractie	Naam vragen steller	Porte-feuille-houder	OD	Pagina begr-oting	Vraag	Antwoord
116	M&B	PvdD	I.Kostic, J.Hollebeek	C.J. Loggen	4.3.3	72	Wordt er komende jaren bij beheeractiviteiten van vaarwegen ook geld besteed aan plekken voor sportvissers en sportwedstrijden? Zo ja, hoeveel?	Binnen een tweetal oeververvanginsprojecten in Noord-Holland zijn visplekken gerealiseerd die gefinancierd zijn vanuit de bestaande middelen waterrecreatie en die zijn verantwoord in het 'Verdelingsoverzicht en -voorstel uitvoeringsmiddelen visie Waterrecreatie 2018' waarover GS op 4 december 2018 besloten heeft (Registratienummer: 1142145/1142146). De staten zijn hierover per brief geïnformeerd. Verder zijn op dit moment geen concrete middelen verdeeld voor sportvisplekken op komende oeververvangingsprojecten.
117	M&B	PvdD	J.P. Hollebeek	J. Olthof	4.1.2	73	Worden de resultaten uit de pilot GeluidVangrail verder uitgerold en kunnen deze doorgevoerd worden als Operationeel?	Er volgt nog een adviesrapport van een Ingenieurs- en Adviesbureau voor de Geluidvangrail met de definitieve aanbevelingen. We verwachten dit voor half oktober te ontvangen. Tot nu toe hebben we alleen een geluidmeetrapport met positieve resultaten maar nog niet met de aanbevelingen voor toepassingsmogelijkheden langs onze wegen. Dit is per locatie weer specifiek. Zodra dit rapport er is en de Geluidvangrail is opgenomen in het landelijke Reken- en meetvoorschrit Geluid heeft het een eenzelfde status als elk ander geluidreducerende oplossing. Dan kan de uitrol beginnen.
118	NLG	PvdD	I Kostic	E.A.S. Rommel / I. Zaal	5.2.1	83	In de twee-jaarlijkse staat over de biodiversiteit is o.a. te lezen: "Meer kennis van de biodiversiteit in het agrarisch gebied is van groot belang gezien de opgave die er ligt in het landelijk gebied, om de transitie in de landbouw samen te laten gaan met het herstel van de biodiversiteit." a) Wanneer zet GS de transitie in de landbouw precies in ? b)Welk percentage Natuurinclusief is bereikt aan het eind van deze Collegeperiode, gelet op de ambitie 100% in 2030? c) Hoeveel geld verwachten GS hiervoor vrij te gaan maken?	a) GS zetten al langer in op het bevorderen van de transitie van de landbouw (zie onder meer de brief van de 26 mei 2020 1424098/1424104 over de uitkomsten van motie Natuurinclusieve landbouw) en het strategisch beleidskader Economie. b) GS hebben geen streefwaarde toegekend aan dit doel, omdat natuurinclusiviteit op veel verschillende manieren bereikt kan worden. c) het budget hiervoor wordt bepaald bij de vaststelling van het Masterplan Biodiversiteit en de Voedselvisie.
119	NLG	PvdD	F. Zoon	E.A.S. Rommel	5.1.1	86	Op pag. 86 is te lezen: "Daarom voeren wij in 2021 het Masterplan Biodiversiteitsherstel uit, waarmee we werken aan kansen voor biodiversiteitsherstel in natuurgebieden, agrarische gebieden, bebouwde gebieden en in het watersysteem." A. Wat gaat de provincie concreet dóen in 2021 om natuur te herstellen? Gaat zij de landbouw omvormen, woonwijken vergroenen, waterkwaliteit verbeteren? B. Welke meetbare resultaten hierin stelt GS zich ten doel? (SMART)	Onze concrete activiteiten worden via de verschillende documenten aan uw Staten toegelicht. U kunt deze activiteiten vinden in de begroting, en nader gespecificeerd in het Programma Natuurontwikkeling en (bijvoorbeeld) de voortgangsrapportage voor het gebiedsprogramma Oostelijke Vechtplassen, de voortgangsbrieven over de stikstofaanpak en de activiteiten van onze Aanpak Groen Kapitaal. Het omvormen van landbouwpercelen, het stimuleren van voldoende groen in de stad en het verbeteren van de waterkwaliteit behoren inderdaad tot deze activiteiten.

Nr	Com-missie	Fractie	Naam vragen steller	Porte-feuille-houder	OD	Pagina begr-oting	Vraag	Antwoord
120	NLG	PvdD	I Kostic	E.A.S. Rommel	5.1.1.	86	De provincie is verantwoordlijk voor natuur en steekt daar geld van burgers in. Het is daarom ook belangrijk dat burgers de waarde van natuur en de daarin levende dieren leren kennen. a) Hoe is natuureducatie in Noord-Holland nu geregeld? Hoeveel procent van de Noord-Hollanders krijgt natuureducatie op duurzame (niet alleen eenmalige in vorm van bijv. cursus) basis? b) Op welke manier kan de provincie meer inzetten op natuureducatie? Welke mogelijkheden zijn er daartoe?	De gezamenlijke NME's vragen de provincie regelmatig om steun voor meer samenwerking en professionalisering. Omdat natuureducatie een gemeentelijke taak is, zijn hiervoor geen provinciale middelen beschikbaar. Wel worden via het programma Betrekken bij Groen, gericht op de groene vrijwilligers in onze provincie, de "vertellers" – natuurgidsen, mensen die rondleiden in de natuur, ondersteund. Zo krijgen zij (ook educatieve) begeleiding om hun werk te doen. Ook via onze Aanpak Groen Kapitaal zetten wij goede, educatieve voorbeelden op het podium en geven hen een platform.
121	NLG	PvdD	F. Zoon	E.A.S. Rommel	5.1.1	87	Op pag. 87 is te lezen dat TBO's vanaf 2021 100% van de PAS-maatregelen uitvoeren. Betreft dit de Herstelmaatregelen, als kappen, plaggen, goede hydrologische omstandigheden terugbrengen?	Ja, dat klopt
122	NLG	PvdD	F. Zoon	E.A.S. Rommel / C.J. Loggen	5..1.1	89	5.1.1. bevat vele activiteiten: KRW, Realisatie NNN, natuurherstelmaatregelen, Bossenstrategie, Biodiversiteit en Gebiedsgerichte aanpak Stikstof. Hiervoor is (p.89) in 2021 € 41.121 per jaar beschikbaar. Daarvan is € 37.540 gereserveerd voor Programma Natuurontwikkeling (p. 191). Klopt het dat voor Bossenstrategie, KRW en Gebiedsgerichte aanpak Stikstof dan nog 3.581 begroot is in 2021? Zo ja, kunt u dit bedrag specificeren hoe de verdere verdeling is over de onderwerpen. Zo nee, kunt u dan een overzicht geven hoe de lasten van 5.1.1. verdeeld zijn over de verschillende thema's?	Naast de € 37,450 miljoen voor het PNO (dat is inclusief Gebiedsgerichte aanpak Stikstof) zitten in deze 41,121 miljoen: de capaciteitskosten voor Operationeel Doel 5.1.1, het budget voor Onderzoek & en Advies Groen en de bijdrage aan het Nationaal Groenfonds inzake de tot 2015 onder het Rijk gesloten overeenkomsten voor functiewijziging (SKNL). Aan de bossenstrategie zijn naast capaciteit, vooralsnog geen kosten verbonden. De met de KRW samenhangende middelen zijn gestort in de Reserve Groen en zullen in het Programma Natuurontwikkeling 2022-2026 en tevens in het Regionaal Waterprogramma 2022-2027 worden opgenomen.
123	NLG	PvdD	F. Zoon	E.A.S. Rommel	5.2.1	91	Hoeveel geeft de provincie in 2021 uit aan SNL?	De geraamde kosten zijn als volgt: Natuurbeheer (SVNL-N) € 12,8 milj., Agrarisch Natuurbeheer (SVNL-A) € 8,1 milj. en Organisatiekosten (IPO, BIJ12, RVO.nl en monitoringkosten) € 2,1 milj. Voor een nadere specificatie wordt verwezen naar paragraaf 5.4 van het Programma Natuurontwikkeling 2021-2025 welke op 09-11-2020 in uw Staten zal worden besproken.
124	NLG	PvdD	I Kostic	I. Zaal	5.2.2	91	Er is een steeds grotere druk op recreatiegebieden (inclusief natuurgebieden). Terreinbeheerders en natuurorganisaties maken hun zorgen kenbaar over gebrek aan capaciteit voor toezicht en handhaving. a) Heeft de provincie met behulp van partners als in kaart gebracht hoeveel capaciteit nodig voor sterke toezicht en handhaving? Of is de provincie van plan dat in beeld te brengen? b) Is er in begroting rekening gehouden met de	a) In de recreatieschappen worden de kosten voor toezicht en handhaving van oudsher in de begroting opgenomen onder het hoofdstuk Toezicht. De deelnemers aan het recreatieschap betalen deze kosten. Bij de vijf recreatieschappen waaraan de provincie deelneemt, is er geen sprake van capaciteitstekort bij toezicht en handhaving. In Corona-tijd wordt van de recreatiegebieden gelukkig

Nr	Com-missie	Fractie	Naam vragen steller	Porte-feuille-houder	OD	Pagina begr-oting	Vraag	Antwoord
							al bestaande en dus steeds stijgende druk op kwetsbare gebieden waar mensen recreeeren? Zo ja, hoe?	optimaal gebruik gemaakt. Vanwege Corona gingen evenementen bij betreffende recreatiegebieden dit jaar niet door, waardoor capaciteit vrij kwam bij de handhavers die zij weer elders goed konden benutten. In de subsidie Natuur- en Landschapsbeheer (SVNL-N) heeft de provincie sinds 2019 de toeslag voor toezicht (als onderdeel van openstellingsbijdrage) opgenomen. De terrein beherende natuur- en landschapsorganisaties die in aanmerking komen voor deze subsidie krijgen dus ook deze toeslag. De hoogte en de voorwaarden van SVNL-N zijn landelijk bepaald. Daar kan de provincie niet van afwijken. b) Ja, in de begrotingen van de recreatieschappen is al rekening gehouden met toezicht. De begrotingen worden elk jaar door het bestuur van de recreatieschappen naar behoefte aangepast.
125	NLG	PvdD	F. Zoon	E.A.S. Rommel	5.2.3	92	In de tekst staat: "Het faunabeheer gebeurt voor de meeste soorten op basis van een faunabeheerplan dat door Gedeputeerde Staten wordt goedgekeurd." In welke gevallen gebeurt faunabeheer dat niet is gebaseerd op een faunabeheerplan? Wordt deze niet door de FBE gemaakt en beoordeelt GS dit niet?	In gevallen waar geen sprake is van planmatig beheer kunnen losse ontheffingen of opdrachten afgegeven worden door GS (na beoordeling). De FBE kan een ontheffing of opdracht aanvragen, maar dit kan ook door een andere partij gebeuren. Een voorbeeld is een ontheffing in het kader de bestrijding van bruine en zwarte ratten of een opdracht voor de bestrijding van wasbeerhond (een invasieve exoot).
126	NLG	PvdD	F. Zoon	E.A.S. Rommel	5.2.3	92	Op pag. 92 is te lezen: “Hierbij zoeken wij steeds een balans tussen de instandhouding van een populatie en bescherming van de intrinsieke waarde van dieren enerzijds, en maatschappelijke belangen zoals volksgezondheid, openbare veiligheid en het tegengaan van belangrijke schade aan gewassen of flora en fauna, anderzijds.” Hoe weegt de provincie de ‘bescherming van intrinsieke waarde’? Deze is immers niet kwantitatief uit te drukken. Schade en grootte van een populatie wel.	De bescherming van de intrinsieke waarde van natuur is één van de uitgangspunten van de Wet natuurbescherming. De wet bepaalt immers dat het doden of verstoren van dieren verboden is, tenzij hiertoe een ontheffing wordt afgegeven. Het is dus een 'nee, tenzij-regime'. De redenen waarom een ontheffing kan worden afgegeven zijn (limitatief) in de wet opgesomd. Dat is het kader dat wij hanteren bij de ontheffingverlening.
127	NLG	PvdD	F. Zoon	E.A.S. Rommel	5.2.3	92	In de tekst staat dat “problematiek rond de grote ganzenpopulaties urgent zijn”. Urgent betekent dringend en spoedeisend. Monitor Faunaschade laat echter de afgelopen jaren een stabiliteit zien in getaxeerde schade. Tevens is er een aanpassing gedaan in het eigen risico om de schade te laten dalen. Waar komt deze urgentie vandaan?	De urgentie van het aanpakken van de ganzenproblematiek hebben wij toegelicht in onze brief over het ganzenbeleid, die wij kort voor het zomerreces aan uw Staten hebben gestuurd. Deze urgentie is erin gelegen dat het huidige schadeniveau nog steeds zeer aanzienlijk is, hetgeen zowel voor de agrariërs als voor ons als overheid, zeer nadelig is. Bovendien brengen ganzen in veel gevallen ook schade aan aan andere natuurwaarden, zoals weidevogels. De staat van

Nr	Com-missie	Fractie	Naam vragen steller	Porte-feuille-houder	OD	Pagina begr-oting	Vraag	Antwoord
								instandhouding van grauwe ganzen is in het geheel niet in het geding.
128	NLG	PvdD	F. Zoon	E.A.S. Rommel	5.2.3	92	De kool- en pimpelmees staat voor Noord-Holland óók in de top 5 met faunaschadecijfers, zie BIJ12 en Jaarverslag FBE '18. Betekent dit dat de Provincie een faunabeheerplan gaat laten opstellen voor om kool- en pimpelmezen te doden? Zo nee, waarom wordt er wel jacht gemaakt op Ganzen? Waar ligt de grens in urgent beleid op het ene dier en geen beleid op het andere dier?	De provincie bepaalt niet of er een faunabeheerplan wordt gemaakt; dit is een afweging die door de Faunabeheereenheid wordt gemaakt. Dat neemt niet weg dat het grondgebruikers vrij staat om bij de Omgevingsdienst NHN een ontheffing aan te vragen voor beheer en schadebestrijding, ook waar het gaat om kool- en pimpelmezen. De OD NHN zal deze ontheffingsaanvraag dan beoordelen aan de hand van provinciale regelgeving. Er is in die zin dus geen onderscheid tussen 'urgent beleid' versus 'geen beleid'.
129	NLG	PvdD	I Kostic	E.A.S. Rommel	5.2.3	92	"De provincie werkt aan de bestrijding van invasieve exoten, zoals …de eendensoort rosse stekelstaart." Onze kijk op dieren verandert. We erkennen steeds meer de eigen belevingswereld en intrinsieke waarde van dieren. We erkennen ze als wezens met gevoel. Meeste politieke partijen en burgers preferen daarom niet-dodelijke middelen als het gaat om aanpak van dieren. a. Welke niet-dodelijke middelen zet de provincie in voor deze aanpak? b. Hoeveel onderzoek heeft de provincie tot nu toe laten doen naar niet-dodelijke, ecologische alternatieven? c. Hoeveel gaat de provincie komende jaren steken in onderzoek en toepassing van niet-dodelijke, diervriendelijke middelen?	a) Wij zijn een groot voorstander van de inzet van niet-dodelijke methoden bij het faunabeheer. Echter, voor de bestrijding van invasieve exoten is dit problematisch, omdat de provincie de taak heeft om de door de Europese Unie aangewezen invasieve exoten, met uitzondering van de wolhandkrab, uitheemse rivierkreeften en de beverrat, te doden. b) Gelet op het bovenstaande hebben wij hier geen specifiek onderzoek naar laten doen. Wel doen wij, via BIJ12, onderzoek naar niet-dodelijke beheermethoden voor andere soorten dan invasieve exoten (zie ook vraag 131). c) Zie antwoord b ten aanzien van invasieve exoten en antwoord 131 ten aanzien van andere soorten.
130	NLG	PvdD	F. Zoon	E.A.S. Rommel	5.2.3	93	In de tabel is af te lezen dat er in 2021 1.200 controles Wet natuurbescherming zullen worden uitgevoerd. A. Welk percentage hiervan is gepland voor controles op de jacht? B. Hoeveel toezichthouders en handhavers zijn er voor de provincie werkzaam voor toezicht en handhaving op de jacht? C. Is er een takenscheiding tussen toezichthouders en handhavers?	Ruim 40% van de controles is voor jacht gerelateerde controles. Er is 5 fte beschikbaar voor toezicht en handhaving op het gebied van de jacht. Er is geen takenscheiding tussen toezicht en handhaving. De 5 fte zijn allen boa en kunnen meteen handhaven zodra zij vanuit toezicht een overtreding constateren.
131	NLG	PvdD	F. Zoon	E.A.S. Rommel	5.2.3	92	De meeste partijen in PS geven aan dat ze indien mogelijk niet-dodelijke methodes van faunabeheer verkiezen boven dodelijke (afschot, vergassing e.d. van dieren). Dodelijke methodes zijn ook behoorlijk ouderwets en passen niet in een innovatieve samenleving, waarin technologisch heel veel mogelijk is. Effectieve niet-dodelijke faunabeheermethoden zijn dus vooral een kwestie van voldoende investeren in innovatie op dit gebied. a) Hoeveel wordt precies geïnvesteerd in innovatie op dit gebied? Hoe heeft de hoogte van die investeringen zich de afgelopen jaren precies	a) Via het onderzoeksprogramma van BIJ12 (samenwerkingsverband van provincies voor bepaalde uitvoeringstaken) vindt onderzoek plaats naar niet-dodelijke of ecologische alternatieven voor faunabeheer. Jaarlijks is er een budget van 460.000 euro beschikbaar voor de onderzoeksagenda. Het onderwerp 'niet-dodelijke verjagingsmiddelen' is opgenomen als onderwerp voor de agenda 2020-2021. b) Nee. We zullen de suggestie meegeven aan BIJ12 in het kader van het landelijke onderzoeksprogramma.

Nr	Com-missie	Fractie	Naam vragen steller	Porte-feuille-houder	OD	Pagina begr-oting	Vraag	Antwoord
							ontwikkeld? b) Is door de provincie overwogen om bijv. via terugkerende Hackathons op dit gebied een prijs uit te schrijven voor beste innovatieve en effectieve niet-dodelijke oplossingen?	
132	NLG	PvdD	J.P. Hollebeek	I. Zaal	5.2.2	91	"Wandelen en fietsen zijn goede manieren om de natuur en het landschap te beleven. De provincie levert een jaarlijkse bijdrage aan de organisaties Wandelnet en Fietsplatform en verstrekt subsidie voor het beheer van het Noord-Hollandpad en voor de uitbreiding van het Wandelnetwerk Noord-Holland. De komende jaren verwachten wij tot een afronding van het netwerk te komen. In 2020 zijn de icoonroutes voor fietsen, de Zuiderzeeroute en Kustroute, afgerond. Mogelijk worden nog nieuwe icoonroutes ontwikkeld." Is dit doel gekoppeld aan het doorfietsroutenetwerk? Worden de recreatieve routes en fietsroutes voor forensen in samenhang beschouwd, of is er een harde scheiding tussen de budgetten?	Bij de ontwikkeling van het regionale fietsnetwerk en doorfietsroutes worden recreatieve motieven meegenomen, zolang de routes ook onderdeel uitmaken van het regionale fietsnetwerk. Dat geldt voor ongeveer de helft van de recreatieve routes. Het budget voor de Icoonroutes valt onder het Programma Natuurontwikkeling. Het budget voor het doorfietsroutenetwerk valt onder het programma Mobiliteit.
133	NLG/ RWK	PvdD	J.P. Hollebeek	E.A.S. Rommel	5.3.2	95	In de bijdragen aan regionale samenwerking ten aanzien van groen in deze paragraaf worden genoemd: de Metropoolregio Amsterdam, het Bestuurlijk Platform Groene Hart en de nationale parken Duinen van Texel en Zuid-Kennemerland. Zij de begrote bedragen louter voor deze vier partners/gebieden gereserveerd? Zo nee: welke partners gebieden vallen nog meer onder de budgetten voor dit operationeel doel?	De genoemde partners zijn alle partners binnen Operationeel Doel (OD) '5.3.2 Bijdragen aan regionale samenwerking t.a.v. groen', binnen dit OD zijn er geen andere partners. Daarnaast zijn in het budget voor dit OD ook de kasramingen van de Reserve Landschap, het budget voor Laag Holland en de capaciteitskosten opgenomen.
134	RWK	PvdD	J.P. Hollebeek	E.A.S. Rommel / C.J. Loggen	5.3.1	95	Op pag. 95 is te lezen "Ook gaan we door met het stimuleren van het vergroenen van bebouwd gebied door natuurinclusief bouwen." a. Wat verstaat GS onder Natuurinclusieve woonwijken en natuurinclusieve bedrijventerreinen? Welke groene elementen bevatten deze concreet? b. Hoeveel van deze wijken en bedrijventerreinen zijn er afgelopen jaar bij gekomen, en in aanbouw of ontwikkeling? c. Hoe stimuleert GS het vergroenen? Wie stimuleert GS (welke partijen)? d. Gaat GS ook zelf actief bijdragen aan het realiseren van natuurinclusieve ruimtelijke inrichting, ipv alleen stimuleren? e. Wat is het beleid van GS om natuurinclusieve ruimtelijke inrichting te bevorderen: doel (hoeveel), middelen/maatregelen, tijd?	a) GS gaan, net als in de recente brief van de minister aan de Tweede Kamer, uit van natuurinclusief op alle schaalniveaus, dus natuurinclusieve bouwmaterialen, gebouw-gebonden maatregelen (o.a. nestkasten, groene daken) en grondgebonden natuurinclusieve inrichting van de openbare en private (o.a. tuinen) ruimte, liefst in verbinding met natuur en landschap in de omgeving. b) Daar bestaat geen totaaloverzicht van. Voorbeelden zijn de ontwikkeling (wonen/werken) rond station Sloterdijk in Amsterdam en bedrijventerrein Park 2020 in Hoofddorp. c) GS stimuleren het vergroenen via de aanpak Groen Kapitaal en de landelijke netwerken natuurinclusief bouwen en infranatuur. Via Groen Kapitaal wordt kennis en inspriratie aangeboden aan het provinciale netwerk, o.a. recent in de Week van het Groene Kapitaal. Via het landelijk netwerk is via het programma "Klimaatadaptief met natuur", getrokken door de Neprom, contact met de

Nr	Com-missie	Fractie	Naam vragen steller	Porte-feuille-houder	OD	Pagina begr-oting	Vraag	Antwoord
								bouwsector. d) Ja, wij dragen als provincie ons steentje bij door het goede voorbeeld te geven bij onze eigen gebouwen en infrastructuur (bijv. natuurvriendelijke oevers langs onze eigen vaarwegen). e) Doel van de Omgevingsvisie is om zoveel mogelijk ontwikkelingen natuurinclusief te laten zijn. We vertalen dat naar onze eigen organisatie en projecten (zie hierboven) en dragen dit gedachtengoed uit via onze aanpak Groen Kapitaal en bijvoorbeeld de Woonagenda.
135	EFB/ RWK/ NLG	PvdD	J.P. Hollebe ek	Z. Pels	6.4.2	109	Medio 2020 zou UNESCO hebben besloten om het werelderfgoed uit te breiden met de Nieuwe Hollandse Waterlinie. Vanwege de coronacrisis is dit besluit uitgesteld. De Nieuwe Hollandse Waterlinie loopt van Muiden in Noord-Holland door Utrecht en Gelderland tot de Biesbosch in Noord-Brabant. De Stelling van Amsterdam en de Nieuwe Hollandse Waterlinie gaan na de uitbreiding samen verder onder de naam 'Unesco Werelderfgoed Hollandse Waterlinies'. De siteholdertaken voor de Hollandse Waterlinies brengen we onder in een gezamenlijke uitvoeringsorganisatie met de provincies Utrecht, Gelderland en Noord-Brabant. Deze gezamenlijke uitvoeringsorganisatie is gehuisvest bij de provincie Utrecht. In 2021 spannen we ons in om de gezamenlijke uitvoeringsorganisatie vorm te geven en taken van het siteholderschap over te dragen. Dit zijn onder andere: het opstellen van het managementplan voor het werelderfgoed, harmoniseren ruimtelijk beleid Hollandse Waterlinies, eerste aanspreekpunt Rijk en Unesco, communicatie over het werelderfgoed en uitdragen van de universele waarden. Naast de grote cultuurhistorische waarde herbergen de waterlinies vaak grote ecologische waarden. Hoe worden deze waarden gewaarborgd binnen de nieuwe organisatiestructuur?	De vier provincies die betrokken zijn bij het toekomstige werelderfgoed Hollandse Waterlinies behouden hun bevoegdheden op het gebied van ruimtelijke ordening, natuurbescherming etc.. De nieuwe uitvoeringsorganisatie voert alleen de siteholdertaken voor het werelderfgoed uit en doet dat in nauw overleg met de provincies. Het waarborgen van ecologiche waarden blijft dus ook een bevoegdheid van de provincie Noord-Holland.
136	NLG	PvdD	I Kostic	I. Zaal	6.5	110	Onlangs is Statenbreed een motie aangenomen voor coronasteun voor opvangcentra wilde dieren door de provincie. Daarin is heel duidelijk uitgesproken dat ook opvangcentra wilde dieren steun in coronatijd van de provincie verdienen. Er is een heldere wens van PS om met financiele steun te komen, daar waar aangetoond kan worden dat corona tot extra problemen heeft geleid. In de motie is opgenomen te onderzoeken of deze steun kan voldoen aan de voorwaarden zoals gesteld in de motie over het noodfonds sociale infrastructuur. Onlangs	Om motie 50 op een goede manier uit te voeren was het nodig de in de motie genoemde stappen te doorlopen. De eerste stap was het onderzoeken of opvangcentra in aanmerking kunnen komen voor noodsteun vanuit het provinciale steun- en herstelfonds voor corona (motie 41). We moesten afwachten of gemeenten de mogelijkheid om opvangcentra te steunen, geboden door de provincie in de brief aan de gemeenten over motie 41, zouden oppakken. Dat blijkt (gezien de voorwaarden die zijn opgesteld) niet het geval. Nu is het

Nr	Com-missie	Fractie	Naam vragen steller	Porte-feuille-houder	OD	Pagina begr-oting	Vraag	Antwoord
							hebben GS de meer uitgewerkte voorwaarden met PS gedeeld. Daaruit blijkt (zo constanteren opvangcentra zelf en Stichting Dierenlot) dat de voorwaarden opvangcentra voor wilde dieren op voorhand grotendeels uitsluiten. Die zorgen heeft Stichting Dierenlot ook met GS geuit als het goed is. De motie heeft daarom een tweede route voor goede coronasteun voor opvangcentra wilde dieren, namelijk de begroting 2021. Hierover zou een voorstel aan PS worden gedaan. Waar blijft dit voorstel? Waar staat de steun Opvangcentra dieren in het wild in de Begroting 2021?	tijd voor stap 2 van motie 50; we zoeken aanvullend budget voor de opvangcentra in de provinciale begroting voor landbouw. Het resultaat hiervan zal zichtbaar zijn in de 1e begrotingswijziging.
137	NLG	PvdD	I.Kostic	I. Zaal	6.5	110	Dit college heeft los van coronacrisis 200.000 vrijgemaakt voor steun aan belangrijk (gemeentegrenzen overstijgend) werk dat de opvangecentra voor wilde dieren verrichten. a) Waar kunnen we dat precies terugzien in de begroting? b) Word thet geld uitgesmeerd over meerder jaren besteed?	a) Dit budget is niet expliciet terug te zien in de begroting, maar is onderdeel van het bedrag op regel '5.2.3. Uitvoering geven aan de wet natuurbescherming' in de budgettabel op pag. 94. b) De wijze waarop de middelen besteed worden, hebben wij toegelicht in de brief die in juli 2020 aan uw Staten is gestuurd.
138	NLG	PvdD	I Kostic	I. Zaal	6.5.4	114	"Voor de visserij ligt er een uitdaging om innovatief en duurzaam te kunnen blijven vissen. In 2020 wordt voor het IJsselmeergebied gewerkt aan een overeenkomst om de visserijdruk in evenwicht te brengen met de draagkracht van het ecosysteem. GS hebben € 750.000 beschikbaar gesteld voor 2021." Convenanten en andere afspraken zonder afdwingbare doelen hebben in het verleden nauwelijks of onvoldoende effect gesorteerd als het om visserij gaat. Er is nog steds sprake van overbevissing in bijv. het Waddengebied (een van de meest intensief beviste gebieden ter wereld) en onlangs is nog gebleken dat garnalenvissers meer hebben gevangen dan is toegestaan. Het ontbreekt aan hele sterke toezicht en handhaving. a) Worden in de overeenkomst wel afdwingbare doelen opgenomen? b) Wordt door verantwoordelijke overheid ingezet op sterkere toezicht en handhaving? c) Waar worden de 750.000 euro precies aan besteed? Welk activiteiten? d) Op welke onafhankelijke wetenschappelijke inzichten zal de overeenkomst worden gebaseerd? Welke wetenschappelijk aantoonbare resultaten worden verwacht uit de overeenkomst (als het gaat om bijvoorbeeld het weghalen van de druk op het ecosysteem)? e) Krijgen we de overeenkomst te zien voordat we de Begroting gaan vaststellen? Zo nee, hoe verwacht u dan dat we als PS over het bedrag kunnen	a) Worden in de overeenkomst wel afdwingbare doelen opgenomen? a) Nee, het betreft een overeenkomst tussen overheidspartijen over de financiering van de opkoop van vergunningen en flankerend beleid gericht op de herstructurering van de visserij. Deze doelen worden uitgewerkt op basis van het op 15 maart 2019 door alle partijen vastgestelde 'Actieplan toekomstbestendig visserijbeheer IJsselmeergebied'. Het actieplan is reeds aan uw staten toegezonden (1187322/1187333). b) Wordt door verantwoordelijke overheid ingezet op sterkere toezicht en handhaving? b) Een passend en doelmatig toezicht en handhaving is onderdeel van de uitwerking van het actieplan. c) Waar worden de 750.000 euro precies aan besteed? Welk activiteiten? c) Het bedrag wordt ingezet voor flankerend beleid en de opkoop van vergunningen. De activiteiten worden uitgewerkt in het actieplan, waarbij gedacht aan omscholing en verbreding naar andere economische activiteiten. Vogelbescherming en Stichting Blauwe Hart zijn overigens bestuurlijk vertegenwoordigd. d) Op welke onafhankelijke wetenschappelijke inzichten zal de overeenkomst worden gebaseerd? Welke wetenschappelijk aantoonbare resultaten worden verwacht uit de overeenkomst (als het gaat om bijvoorbeeld het weghalen van de druk op het ecosysteem)? d) De maatregelen in het actieplan zijn

Nr	Com-missie	Fractie	Naam vragen steller	Porte-feuille-houder	OD	Pagina begr-oting	Vraag	Antwoord
							besluiten, zonder dat we weten waar we precies in investeren en wat het ons gaat opleveren aan reslutaten?	gebaseerd op de wettelijke vereisten die vanuit de Nbw en KRW worden gesteld. e) Krijgen we de overeenkomst te zien voordat we de Begroting gaan vaststellen? Zo nee, hoe verwacht u dan dat we als PS over het bedrag kunnen besluiten, zonder dat we weten waar we precies in investeren en wat het ons gaat opleveren aan reslutaten? e) zie antwoord a en c: de overeenkomst regelt de financiele toezeggingen van de verschillende partijen voor de herstructurering van de IJsselmeervisserij. De ondertekening van de bestuursovereenkomst is voorzien in december 2020. Een afschrift van de overeenkomst wordt aan uw staten toegezonden.
139	NLG	PvdD	I Kostic	I. Zaal			Noord-Holland heeft een gedeputeerde Dierenwelzijn. a) Wanneer wordt een operationeel doel geformuleerd voor dierenwelzijn, gezien we er gedeputeerde voor hebben? b) Heeft de provincie de door Dierenbescherming eind 2019 gestuurde brief met adviezen voor de provincie over provinciale omgang met wilde dieren gelezen? (Zie de stukken onder agendapunt 9a hier: https://www.ibabsonline.eu/Agenda.aspx?site=NoordHolland&agendaid=1f6ef767-1b40-4186-8220-7b55d5eb8c77&FoundIDs=) c) Daarin doet Dierenbescherming goede innovatieve, toekomstbestendige suggesties over de manier waarop een beschaafd provincie van de 21ste eeuw moet omgaan met wilde dieren. Welke van de punten worden meegenomen in beleid van de provincie? Welke punten overweegt de provincie om in de toekomst mee te nemen? d) Klopt het dat nu in totaal slechts 200.000 euro aan dierenwelzijn (heel concreet alleen opvangcentra wilde dieren) wordt besteed door de provincie, verspreid tot 2023? https://staten.zuid-holland.nl/DMS_Import/Statencommissie_Klimaat_Natuur_en_Milieu_KNM/2020/Agenda_KNM_22_januari_2020/Opening_procedurevergadering/Ingekomen_stukken/Stuknr_716844559.org; https://api1.ibabs.eu/publicdownload.aspx?site=noordholland&id=1100157045)	a) Er zal geen operationeel doel geformuleerd worden voor dierenwelzijn, omdat de omvang van de provinciale middelen voor dit doel relatief beperkt is. b) Ja. c) Ons beleid voor faunabeheer is gebaseerd op het advies dat is opgesteld door de interprovinciale Maatschappelijke Adviesraad Faunaschade (MARF), waarin een breder vertegenwoordiging van partijen zitting heeft. Op dit advies heeft de Dierenbescherming een overwegend positieve reactie gegeven (zie ook agendapunt 9.a van de vergadering van de Statencommissie NLG van 16 jan. 2020). d) Het klopt dat voor de looptijd van het coalitieakkoord €200.000,- beschikbaar is gesteld voor de opvang van wilde dieren. Daarnaast dragen wij bij aan het onderzoeksprogramma van BIJ12 naar onderzoek naar diervriendelijke manieren van faunabeheer.
140	NLG	PvdD	I Kostic	J. Olthof	alge meen	algeme en	PvdD en GL intiatiefvoorstel is al een tijd geleden aangenomen, maar daar wordt nog geen vaart mee gemaakt. https://noordholland.partijvoordedieren.nl/initiatieven/naar-een-toekomst-zonder-plastic-zwerfafval Een van de	Verhoging van het huidige kwaliteitsniveau zwerfvuil naar het hoogste A+ niveau langs provinciale (vaar) wegen is op jaarbasis 700k gemoeid. Dit kostenverschil is weergegeven in de nieuwe NIKG 2020-2023. Er is binnen de provincie geen programma dat zich specifiek

Nr	Com-missie	Fractie	Naam vragen steller	Porte-feuille-houder	OD	Pagina begr-oting	Vraag	Antwoord
							besluitpunten uit het voorstel was: 2.1. De provincie beziet of, hoe en tegen welke kosten verbetering in de aanpak van zwerfafval langs provinciale wegen en op provinciale terreinen bij toekomstige gebiedscontracten kan worden meegenomen. a) Kan GS op korte termijn (nog voor definitieve vaststelling begroting 2021) eindelijk komen met een kostenoverzicht zoals het aangenomen intiatiefvoorstel daarom vraagt? b) Ook is met het intiatiefvoorstel uitgesproken "provincie Noord-Holland heeft de ambitie uit om een afvalloze provincie te worden". Wanneer wordt daar verder beleid voor uitgewerkt ? Hoeveel geld wordt daarvoor uitgetrokken?	op een zwerfafval richt. Afgestemd op de taak die de provincie ten aanzien van zwerfafval heeft, wordt hier waar mogelijk invulling aan gegeven. Enerzijds richt de invulling zich op het terugdringen van zwerfafval in de openbare ruimte rond de (water)wegen die bij de provincie in eigendom en beheer zijn. Anderzijds zullen in de diverse (bestuurlijke) overleggen de hiervoor verantwoordelijke gemeenten, (vaar)wegbeherende en terreinbeherende organisaties op hun taak ten aanzien van zwerfafval worden aangesproken. Ook ondersteund de provincie initiatieven van derden voor opruimacties langs provinciale (vaar)wegen. Vanuit de provincie zal aan de Landelijke Opschoondag, World Clean Up Day en andere op zwerfafval gerichte activiteiten medewerking en publiciteit worden gegeven.
141	EFB	PvdD	I.Kostic	CdK	alge meen	algeme en	Als PS- in theorie- geld zou willen reserveren voor een referendum: onder welk programma en budget zouden de kosten dat meest logisch vallen?	Het reserveren van middelen voor een referendum zou binnen de begroting het meest logisch passen bij programma 1-openbaar bestuur en het operationeel doel 1.1.1 –functioneren van Provinciale Staten faciliteren.
142	EFB	D66	Arja Kapitei n	Z. Pels		4	De meerjarenbegroting komt totaal van 2021-2024 35 mio voordelig uit? Terwijl bekend is dat er meer dan 100 mio extra wordt uitgegeven ivm de corona-maatregelen. Waarom wordt dit administratief nu zo weergegeven?	Voor de vertaling van motie 42 naar de provinciale begroting moet bekend zijn hoe het op te richten fonds wordt vormgegeven. Op het moment van opstellen van de begroting is de motie onvoldoende uitgewerkt om deze, en de bijbehorende dekking, al te verwerken in de begroting. Inmiddels is de uitwerking van de plannen weer een stuk verder, hierover wordt u binnenkort per brief geïnformeerd. Daarin gaan wij ook in op de dekking van motie 42
143	EFB	D66	Arja Kapitei n	I. Zaal	1.4.2	22	Het budget voor de provinciale inzet bij gemeenschappelijke opgaven op EU, landelijk, regionaal en lokaal niveau halveert tov 2024 tov 2019. Wat maakt dit mogelijk? Wat gaan we minder doen?	De halvering van dit budget komt door een optelsom van verschillende bezuinigingen vastgesteld in de Kaderbrief 2021. Hieronder valt het schrappen van het budget van € 27.000 per jaar voor Public Affairs (incidenteel was hiervoor in 2020 €250.000 voor het Prinsjesfestival gereserveerd). Vanaf 2022 is er jaarlijks € 45.000 minder beschikbaar voor de post Coördinatie Europabeleid. Dat jaar vervalt ook de incidentele jaarlijkse bijdrage van €50.000. GS besloten overigens om dit bij de eerste begrotingswijziging deels te herstellen en weer €40.000 aan het budget toe te voegen. Het grootste verschil tussen 2019 en 2024 is echter te verklaren door het besluit met de Kaderbrief 2021 om een bedrag van in totaal € 2.798.000 uit de reserve Cofinanciering Europese projecten te laten vrijvallen. Het gevolg is dat projectaanvragen voor het Europese

Nr	Com-missie	Fractie	Naam vragen steller	Porte-feuille-houder	OD	Pagina begr-oting	Vraag	Antwoord
								Fonds voor Regionale Ontwikkeling (EFRO) mogelijk minder of geen provinciale cofinanciering ontvangen en dat het maximum bedrag voor cofinanciering per project lager zal zijn. Welke activiteiten vanaf 2022 worden uitgevoerd, zal afhankelijk zijn van de inhoud van de nieuwe Europastrategie die de Provinciale Staten in 2021 vaststellen. Tot slot zal het Rijk een weeffout in het provinciefonds gaan oplossen, waardoor de jaarlijkse compensatie van € 600.000 aan de provincie Zeeland via de IPO-bijdrage komt te vervallen per 2023.
144	RWK	D66	Emre Kanik	E.P. Stigter	2.1, 2.2	26	Waar staan we op dit moment met de resultaten op deze beleidsindicatoren over de productie van hernieuwbare energie en over de CO2 emissie, want hier staan alleen waarden uit 2017	De getallen voor de productie van hernieuwbare energie en de CO2-emmissie worden aangeleverd door het CBS en lopen altijd circa 2 jaar achter. In middels zijn de cijfers voor 2018 beschikbaar. In dat jaar was de productie van hernieuwbare energie in Noord-Holland gestegen naar 17,022 Petjajoule en komt de CO2-uitstoot uit op 18.647.900 ton.
145	MB	D66	Marcel Steeman	J. Olthof	2.1.2	29	Waarom zijn de streefwaardes voor extra stil asfalt ongeveer gehalveerd, vergeleken met de begroting van vorig jaar?	De streefwaardes (plandrempel) voor extra stil asfalt volgen uit het Actieplan geluid. De wegvakken met geluidsreducerend asfalt in het kader van het Actieplan geluid 2018-2022 bedraagt 4 km. Echter de realisatie verdeeld over de looptijd van 4 jaar en afhankelijk van de onderhoudstermijn van de wegwegvakken.
146	NLG	D66	Amélie Strens	E.A.S. Rommel	5.1	84	Hoeveel ha natuurgebied zijn er in 2019 verworven en ingericht? Hier staat alleen het totaal aantal ha tot en met 2018 en vorig jaar stond er alleen hoeveel er in 2018 was gerealiseerd. Zijn er meer recente gegevens beschikbaar?	In 2019 is 249 hectare NNN gerealiseerd (inrichting gereed). Voor meer informatie wordt verwezen naar de Jaarstukken 2019 (PS 29 juni 2020), pag. 78, paragraaf '6.1.1 Beschermen en ontwikkelen van NNN en Natura2000-gebieden'. In 2019 is, naast SKNL-subsidie voor functiewijziging, 83 ha aangekocht ik het kader van NNN.
147	NLG	D66	Arja Kapitein	E.A.S. Rommel	5.1.4	88	Gaan wij vanuit begrotingsperspectief alleen iets doen aan de bodemdaling in Laag Holland of ook nog aan de bodemdaling in het zuiden van onze provincie? In het laatste geval: waar staat dat in de begroting?	Conform de informatie in de brief aan PS van 11 september 2020 wordt zowel binnen Laag Holland als binnen het Groene Hart gewerkt aan het tegengaan van bodemdaling en gaat het Ministerie van LNV een bedrag van € 18 miljoen aan Impulsgelden daarvoor beschikbaar stellen. Zodra deze rijksmiddelen definitief beschikbaar worden gesteld, zullen deze in de begroting worden verwerkt.
148	NLG	D66	Amélie Strens	E.A.S. Rommel	5.2.1	91	Hoe hangen de hectares NNN bij operationeel 5.2.1 samen met de genoemde hectares bij beleidsindicatoren aan het begin van hoofdstuk 5 en de genoemde hectares bij 5.1.1? Er zitten namelijk nogal grote verschillen in. Hoe kunnen die verklaard worden?	T.a.v. het aantal hectares verworven en ingerichte NNN: Het aantal hectares in de voortgangsrapportage is terug te voeren op het aantal hectares zoals afgesproken binnen het Natuurakkoord (2012). Daaraan zijn later in overleg tussen Rijk en provincies nog hectares

Nr	Com-missie	Fractie	Naam vragen steller	Porte-feuille-houder	OD	Pagina begr-oting	Vraag	Antwoord
								toegevoegd, zoals (reeds bestaande) natuurterreinen van Defensie of waterleidingmaatschappijen. Tegelijkertijd heeft de provincie Noord-Holland altijd de oorspronkelijke NNN-opgave van vóór het Natuurakkoord als ambitie gehouden, waar sommige andere provincies hierop gekort hebben. De cijfers zijn dus niet met elkaar te vergelijken. De cijfers zoals genoemd onder 5.1.1 zijn afkomstig uit ons eigen GIS-systeem, waarin geregistreerd is welke natuur verworven en/of ingericht is en ook welk type natuur het betreft. T.a.v. het aantal hectares beheerde natuur geldt dat deze ook niet 1-op-1 te vergelijken zijn. De genoemde 53.284 ha beheerde natuur in de voortgangsrapportage van het Rijk is een optelsom van gesubsidieerd- en niet gesubsidieerd beheer. Het aantal hectares gesubsidieerd natuurbeheer in de voortgangsrapportage bedraagt 34.329 ha. Dit betreft overigens alleen het reguliere natuurbeheer (SVNL-N), dus exclusief agrarisch natuurbeheer (SVNL-A).
149	NLG	D66	Arja Kapitein	E.A.S. Rommel	5.3.2	97	Reservering Landschap is nieuw voor dit beleidsdoel. Kunnen we een nadere toelichting krijgen waarom dit op deze manier in de begroting verwerkt is?	De Reserve Landschap vloeit voort uit het Coalitieakkoord 2019-2023 en is door uw Staten ingesteld bij de behandeling van de Begroting 2020 tijdens uw vergadering op 11-11-2019 (zie voordracht 73-2019, paragraaf 3 ‘Instellingsbesluiten nieuwe Reserves’). De reserve dient ertoe de middelen die in het Coalitieakkoord beschikbaar zijn gesteld voor het Landschapsfonds in onder te brengen, met als doel ‘Investeren in groene ruimte voor rust en ontspanning in onze dichtbevolkte provincie’.
150	M&B	D66	Linde Gonggrijp	I. Zaal	6.5.2	113	Wat zijn “globalisers” en wat is de laatste status hiervan (immers al 3 in 2020)	Uit de evaluatie van het investeringsgereedprogramma PIM en versnellingsprogramma GO!-NH is gebleken dat ondersteuning bij internationalisering niet voldoende wordt aangeboden. Hierdoor is het voor snelgroeiende bedrijven lastig om toe te treden op internationale markten en wordt groei belemmerd. De Globaliser is een programma waarin bedrijven door DutchBasecamp begeleid worden met het ontwikkelen van een internationale groeistrategie. De Globaliser is een pilot om te kijken of een dergelijk programma een goede aanvulling is op de bestaande MKB-innovatie-instrumenten (PIM, GO!-NH, Innovatiefonds NH en PDENH). Voor de Globaliser Sustainable Solutions zijn vooral ondernemers uit het netwerk van de MKB-

Nr	Com-missie	Fractie	Naam vragen steller	Porte-feuille-houder	OD	Pagina begr-oting	Vraag	Antwoord
								innovatie instrumenten benaderd. Meer dan de helft van de deelnemende bedrijven aan de Globaliser Sustainable Solutions hebben eerder deelgenomen aan een innovatie-instrument van de provincie. In de Globaliser Sustainable Solutions worden 8 Noord-Hollandse scale-ups die werken aan duurzame producten en diensten 10 weken lang begeleid bij het vinden van de juiste markt, het bouwen van go-to-market strategie en het valideren van die strategie. Naast de Globaliser Sustainable Solutions organiseert en co-financiert de provincie ook twee Globalisers i.s.m. Amsterdam Trade & Innovate en het Ontwikkelingsbedrijf Noord-Holland Noord. De Globaliser i.s.m. Amsterdam Trade richt zich op 'smart health' en start in oktober 2020. In de eerste helft van 2021 biedt het Ontwikkelingsbedrijf Noord-Holland Noord de Globaliser aan (thema wordt later bekend). In totaal kunnen we met 3 Globalisers 24 Noord-Hollandse bedrijven helpen met het betreden van een internationale markt.
151	EFB	D66	Emre Kanik	I. Zaal	6.5.4	114	Er zijn 4 extra georganiseerde campusinitiatieven MBO. Is al bekend waar of wat?	De extra initiatieven kennen soms een aanloop in 2020. In 2020 is de RIF Purmervalley (creative tech/ICT, Purmerend, Horizon College) toegekend. Voor deze RIF ligt er een vraag voor co-financiering bij de MRA. Eind oktober wordt duidelijk of de RIF Smart Maintenance (voor Techport IJmond, NOVA college) en de RIF Greenfields (voor Noord-Holland Noord en Zaanstreek Waterland, Clusius College) worden gehonoreerd. In 2021 verwachten wij nog een aanvraag RIF Zorg uit de Kop, co-financiering hiervoor komt uit het programma de KopWerkt/Match 2020.
152	NLG	D66	Arja Kapitein	I. Zaal	6.5.4	114	Wat voor soort doelstellingen hebben de projecten vanuit Greenport? Hoe wordt daarover gerapporteerd aan PS?	De Greenports zijn samenwerkingsverbanden van overheden, bedrijfsleven en kennis- en onderwijsinstellingen. De Greenports hebben een belangrijke rol in de uitvoering van afspraken uit het Klimaatakkoord en de Nationale Tuinbouwagenda. De Greenports werken o.a. aan projecten op het gebied van ruimtelijke inichting, duurzaamheid en energie (concentreren van glastuinbouwbedrijven, verduurzamen van energiegebruik, verminderen van gebruik van bestrijdsingsmiddelen); arbeidsmarkt en onderwijs (aantrekken van gekwalificeerde arbeidskrachten, goede aansluiting onderwijs en arbeidsmarkt); internationalisering; kennis en innovatie. Rapportage aan PS wordt meegenomen in de P & C cyclus.

Nr	Com-missie	Fractie	Naam vragen steller	Porte-feuille-houder	OD	Pagina begr-oting	Vraag	Antwoord
153	NLG	D66	Arja Kapitein	I. Zaal	6.5.4	115	Wat betekent het begrip “aantal” als resultaat voor het programma Voedsel verbindt?	We verstrekken jaarlijks een bijdrage aan vier substantiële projecten die bijdragen aan het versterken en behouden van een duurzame agro-sector.
154	NLG	D66	Arja Kapitein	I. Zaal	6.5.5	115	Wat betekent dat NH voor dit onderdeel geen aanspraak kan maken op de Europese middelen? Wat is de impact hiervan? Wat zouden wij moeten doen om wel aanspraak te kunnen maken op deze middelen	Zie antwoord vraag 25.
155	EFB	D66	Arja Kapitein	Z. Pels	7.1.1	119	Is het mogelijk om de opcenten voor de motorrijtuigenbelasting te variëren en op provinciaal niveau afhankelijk te maken van het type (brandstof van het) motorrijtuig?	Het is niet mogelijk om op provincieaal niveau een brandstof afhankelijk opcenten tarief te hanteren (artikel 222 Provinciewet). Deze variatie zit uiteraard wel in het tarief motorrijtuigenbelasting. Zwaardere voertuigen die de brandstof diesel gebruiken betalen meer motorrijtuigenbelasting en dus ook meer opcenten.
156	EFB	D66	Arja Kapitein	Z. Pels	7.1.7	120	Welke onderbouwing ligt onder de verhoging van de stelpost prijsstijgingen van 2,2 naar 27,1 mio?	Daar waar contractuele verplichtingen dat vereisen passen wij indexering toe op de budgetten. Dit wordt jaarlijks gedaan. Hierbij wordt nu ook al rekening gehouden met het feit dat we de komende jaren de budgetten moeten indexeren. Dit cumulatieve effect zorgt voor de stijging van €2,2 miljoen in 2020, €8,6 miljoen in 2021, €16,5 miljoen in 2022, €21,0 miljoen in 2023 en €27,1 in 2024.
157	EFB	D66	Arja Kapitein	Z. Pels	7.1.8	122	Klopt het bedrag van -474 mio als onttrekking aan de AR in 2019? Stond niet in de jaarrekening 2019 (85,9 mio aan onttrekkingen)? Of staat hier juist een verkeerd bedrag bij de stortingen in de AR in 2019?	Dit komt doordat een aantal van de opgeheven reserves (bv. TWIN-H,EXIN-H,Actieprogramma 2010 & Werkgelegenheid en economie) in 2019/ 2020 in de vergelijkingskolom realisatie 2019 in de begroting 2021 zijn opgenomen onder de algemene reserve. De betreffende reserves bestaan immers niet meer in de begroting 2021.
158	RWK	D66	Arja Kapitein	C.J. Loggen		126	Is er ook stilgestaan bij het risico op schadeclaims door de nieuwe omgevingsverordening? Zo ja, voor hoeveel ongeveer?	Hierbij is stilgestaan. De inschatting is dat de provincie geen risico op schadeclaims (bijvoorbeeld planschade) loopt door de nieuwe Omgevingsverordening. Planschade komt eerst in beeld bij wijziging van het bestemmingsplan door de gemeente. Er is daarbij sprake van een ruime termijn waarbinnen gemeenten hun bestemmingsplan moeten aanpassen aan de verordening (tot 31 dec 2028).
159	EFB	D66	Arja Kapitein	E.P. Stigter		149	Heeft Corona nog geleid tot andere prioriteiten in de ICT projecten, of tot meer projecten?	Corona heeft geleid tot de versnelde uitrol van Microsoft Teams (videovergaderen). Deze stond al op de planning maar is naar voren gehaald. Verder heeft het niet geleid tot andere prioriteiten of meer projecten.
160	EFB	D66	Arja Kapitein	CdK		150	Kunt u voorbeelden geven van wanneer en waarvoor u online platforms heeft ingezet voor participatie van bewoners?	Afgelopen jaren heeft de provincie verschillende keren gebruik gemaakt van online platforms voor participatie. Zo hebben er via de Facebookpagina Jouw Noord-Holland meer dan 10.000 Noord-Hollanders meegepraat over de

Nr	Com-missie	Fractie	Naam vragen steller	Porte-feuille-houder	OD	Pagina begr-oting	Vraag	Antwoord
								Omgevingsvisie. Op het online platform van Groen Kapitaal worden initiatieven van inwoners verzameld die de biodiversiteit stimuleren. Ook konden Noord-Hollanders via een online platform meedenken over onder meer het profiel van de nieuwe commissaris van de Koning, de voedselvisie en de opening van de Westfrisiaweg. In 2021 wordt er een adviseur participatie aangesteld bij de provincie. Eén van de taken van deze adviseur wordt om de initiatieven voor online platforms te bundelen en mogelijk met één nieuw platform te komen dat vaker ingezet kan worden.
161	NLG	D66	Arja Kapitein	I. Zaal		163	Wat is de belangrijkste reden van het negatieve resultaat van bijna 1,5 mio van het Recreatieschap Groengebied Amstelland ? Hoe groot is het deelnemersbelang van NH (dat staat namelijk niet ingevuld)?	Het negatief resultaat is het gevolg van een administratieve overboeking. Zonder deze overboeking zou de jaarrekening 2019 een positief saldo laten zien. Toelichting uit blz 4 van de jaarrekening 2019: de administratieve overboeking van € 1.397.070,- startkapitaal voor de voorziening groot onderhoud (AB besluit 18/2018) is de oorzaak van het negatief resultaat. Volgens voorschriften moet de vorming van een voorziening als deze via de exploitatierekening gebeuren. Door onttrekking van een gelijk bedrag aan de reserve Vervangingsinvesteringen wordt deze overschrijding gedekt. In de begrotingswijziging 2019 was dit bedrag nog niet verwerkt in de exploitatie. De provincie heeft in 2019 aan dit recreatieschap € 902.277 als deelnemersbijdrage betaald. De provincie betaalt 27,9% van de totale deelnemersbijdrage.
162	EFB	D66	Arja Kapitein	Z. Pels		165	Bij diverse Verbonden partijen staat het deelnemersbelang van NH niet ingevuld. Kan deze informatie toegevoegd worden?	We zijn bij de jaarrekening 2019 gestart met het door ontwikkelen van de paragraaf verbonden partijen. Bij het volgende P&C document (de jaarstukken 2020) zal voor alle verbonden partijen ook het deelnemersbelang opgenomen zijn.
163	EFB	D66	Arja Kapitein	Z. Pels		178	Hoe ziet de planning eruit om de leges kostendekkend te krijgen?	In december 2019 heeft PS ermee ingestemd om de legestarieven gefaseerd in 3 jaar op een kostendekkendheid niveau te brengen. Het eerste jaar van de gefaseerde aanpassing was 2020. In december 2020 worden de tarieven 2021 door PS vastgesteld, zijnde het tweede jaar van de gefaseerde aanpassing. De tarieven 2022 zijn de tarieven kostendekkend.

Nr	Com-missie	Fractie	Naam vragensteller	Portefeuille-houder	OD	Pagina begr-oting	Vraag	Antwoord
								Daarnaast wordt bij de invoering van de Omgevingswet in 2022 de mogelijkheid geboden om voor vergunningsaanvragen milieu leges in rekening te brengen. Die mogelijkheid bestaat nu niet. Op dit moment vindt er een discussie plaats in hoeverre de provincies van deze mogelijkheid gebruik willen gaan maken.
164	MB	D66	Remco Vonk	J. Olthof		191	Waarom is er ook voor 2022 31 mio incidenteel nodig voor subsidie van het openbaar vervoer? Dit stond niet in de begroting van vorig jaar. Wat gaan wij extra doen? Of is dit nodig voor Corona?	De uitgaven betreffende Zuidas OV-dok zijn verschoven van de periode 2019-2021 naar de periode 2020-2022. Hiervoor staat in 2022 een bedrag van € 29,7 mln. begroot. Daarnaast is € 1,5 mln. incidenteel begroot in 2022 voor een uitvoeringsregeling Haltevoorzieningen.
165	MB	D66	Marcel Steeman	J. Olthof		191	Worden er geen structurele stortingen in de reserves gedaan voor groot onderhoud aan de wegen en vaarwegen, of zijn deze cijfers volledig verwerkt in de incidentele stortingen en onttrekkingen?	De stortingen in de reserves groot onderhoud wegen en groot onderhoud vaarwegen zijn op basis van BBV-regelgeving in de notitie materiële vaste activa geclassificeerd als incidentele stortingen en dus volledig verwerkt in de incidentele stortingen en onttrekkingen. De uitgaven (lasten) voor groot onderhoud zijn wel geclassificeerd als structureel.
166	NLG	D66	Arja Kapitein	I. Zaal		212	Wat betekent het dat de reserve Duurzame landbouw op 0 staat, terwijl deze net vorig jaar is ingesteld en loopt tot en met 2025? Of is dit een foutje?	Dit was helaas een fout. De instelling van de reserve is gedaan toen afgesproken was dat aan een operationeel doel een reserve gekoppeld mocht worden. Het doel van de reserve bestond al langer. De werkelijk hoogte van de reserve Duurzame landbouw is 802K.
167	NLG/ EFB	D66	Arja Kapitein	I. Zaal		221	In de tabel staat de reserve Duurzame Landbouw niet vermeld bij programma 3, maar bij programma 6 Economie. Waar hoort dit nu bij?	De reserve Duurzame landbouw hoort bij programma 6 – Economie, cultuur en welzijn. De tabel op pagina 221 van de begroting waarin staat aangegeven dat deze reserve onder programma 3 valt bevat een tekstuele fout. In de financiële tabel op pagina 212 van de begroting is correct weergegeven dat de reserve binnen programma 6 valt.
168	EFB	D66	Emre Kanik	Z. Pels	6.3.3	106	In deze coalitieperiode is opnieuw budget beschikbaar gesteld voor onderwaterarcheologie volgens deze begroting. In de begroting 2020 stond bij operationeel doel 7.3.3. hiervoor bedragen genoemd die geheel anders in de begroting 2021 staan (zie hieronder). Kunt u de verschillen nader toelichten? Hoeveel geld is er beschikbaar voor onderwaterarcheologie? **Begrote lasten OD 6.3.3 in begroting <u>2021</u>** rekening 2019: 1.856 2020: 2.161 2021: 2.496 2022: 2.036	Het verschil tussen de cijfers in beide begrotingen voor 2020 kan verklaard worden door de uitgestelde intentie (vanuit 2019 naar 2020) van 73K voor beheer huis van hilde. Daarnaast is op basis van het coalitieakkoord voor 2024 aanvullend geld beschikbaar gekomen. Tevens is 2021 een relatief hoog bedrag omdat er een kasraming was opgenomen vanwege afspraken van het vorige coalitieakkoord (390K).

Nr	Com-missie	Fractie	Naam vragen steller	Porte-feuille-houder	OD	Pagina begr-oting	Vraag	Antwoord
							2023: 2.119 2024: 1.834 **Begrote lasten OD 6.3.3 in begroting <u>2020</u>** rekening 2018: 1.692 2019: 1.986 2020: 2.088 2021: 2.496 2022: 2.036 2023: 2.119	
169	NLG	D66	Linde Gonggr ijp	J. Olthof	2.1.2	28	De focus van het actieplan geluid richt zich op het terugdringen van geluidsoverlast op provinciale wegen. Via welke landelijke, provinciale of lokale programma's en geldstromen worden de andere gevolgen van geluidsoverlast teruggedrongen?	Net als de provincie brengt het Rijk en een aantal gemeenten om de 5 jaar de geluidsbelasting in kaart. Daarna stellen zij net als de provincie actieplannen op. Het Rijk doet dit voor snelwegen, spoorlijnen en luchthaven schiphol. Een aantal gemeenten hebben een actieplan geluid welke kunnen bijdragen aan het verminderen van ernstige hinder door omgevingslawaai, waaronder de gemeente Amsterdam.
170	NLG	D66	Linde Gonggr ijp	J. Olthof	2.1.3	29	Met de omgevingswet gaat een deel van de bodemtaken over naar gemeenten. Is er voldoende budget en activiteit om dit overdrachtsproces ordentelijk te laten lopen, zodat er geen gaten vallen in het beleid rond o.a. de bodemtaken?	Ja. De provincie heeft het project "warme overdracht", opgezet en gefinancieerd om de overdracht goed te laten verlopen. Dit project, dat de provincie samen met gemeenten en omgevingsdiensten uitvoert, kent meerdere sporen zoals het op orde brengen en overdragen van bodeminformatie, voorlichting over de omgevingswet en het uitvoeren van pilots.
171	NLG	D66	Linde Gonggr ijp	J. Olthof	2.1.6	31	Innovatie is een belangrijk onderdeel om de ambities vanuit het programma gezonde leefomgeving te realiseren. Hoeveel budget is er binnen het programma concreet beschikbaar om de innovatie doelstelling te realiseren?	Het programma Gezonde Leefomgeving richt zich op het behouden en waar mogelijk verbeteren van de fysieke leefomgeving. Innovatie is daarbij geen doel op zich zelf, maar kan een middel zijn om dit te bereiken. Budget die kansen biedt voor innovatie zijn: · innovatieve manieren van het monitoren van milieukwaliteiten (4,5 miljoen), · het onderzoeken naar en het treffen van niet wettelijk vereiste maatregelen bij de industrie (4,6 miljoen) · en voor concrete maatregelen ter uitvoering van het Schone Lucht Akkoord (0,4 miljoen).
172	EFB	D66	Linde Gonggr ijp	I. Zaal	6.5.2	112	In deze begroting vinden wij geen budget voor het onlangs gelanceerde programma Invest MRA, waar de Provincie Noord-Holland deelnemer is: https://www.invest-mra.nl/ Klopt dat? Of is het onderdeel van een ander budget?	Het programma Invest-MRA behelst op dit moment zogenaamde kwartiermakerswerkzaamheden ter voorbereiding op de oprichting van Invest-MRA. Overheden in de MRA en in Noord-Holland Noord worden uitgenodigd aandeelhouder te worden in Invest-MRA. De kwartiermaker begeleidt dit proces door onder meer te adviseren en de benodigde documenten voor besluitvorming te leveren. De werkzaamheden van de

Nr	Com-missie	Fractie	Naam vragen steller	Porte-feuille-houder	OD	Pagina begr-oting	Vraag	Antwoord
								kwartiermaker worden gefinancierd uit het budget Economie van de MRA en door de regio's in Noord-Holland Noord. De provincie doet geen individuele bijdrage aan dit traject. Indirect wel, de provincie draagt jaarlijks circa € 1,4 miljoen bij aan het budget Economie van de MRA
173	EFB	SP	W. Hooger vorst	Z. Pels			Budgettabel Programma 1: Openbaar bestuur bij (1.1) en (1.2) - waaruit bestaan in dit geval de 'baten'?	De baten onder 1.1 betreft de vergoeding van derden voor de BIBOB werkzaamheden De baten onder 1.2 betreft een vergoeding voor de secretariaatskosten die de provincie maakt voor de Stichting Prins Bernhard Cultuurfonds Noord-Holland
174	EFB	SP	W. Hooger vorst	Z. Pels / CdK	1.1.1		Wat is de stand van zaken omtrent de Agenda Bestuurlijke Vernieuwing en Burgerparticipatie?	De Agenda Bestuurlijke Vernieuwing en Burgerparticipatie is dit najaar in concept gereed. De concept agenda wordt medio januari ter bespreking in de Statenwerkgroep burgerparticipatie of in de commissie EFB geagendeerd.
175	RWK-NLG	SP	W. Hooger vorst	Z. Pels		23	Programma 2 – Klimaat en Milieu PS heeft ingestemd met een herschikking in programma's. Maar: hoe is de doelenboom van programma 2 verder specifiek ingericht in beleidsdoelen en operationele doelen? Wie heeft deze omschreven en gekozen? Moet PS deze indeling niet vaststellen?	De herschikking van de begroting 2021 is, zoals beschreven in de door u vastgestelde kaderbrief 2021, bewust uitgevoerd op het niveau van de programma's. De onderliggende operationele doelen per beleidsdoel zijn onveranderd ten opzichte van de vigerende begrotingsindeling. In aanloop naar de begroting 2022 zal GS een voorstel doen voor eventuele aanpassingen op het niveau van de beleids- en operationele doelen.
176	RWK	SP	W. Hooger vorst	E.P. Stigter	2	24	Het Actieprogramma Klimaat loopt, volgens de tekst, tot en met 2023. Moet dit Actieprogramma Klimaat niet nog worden vastgesteld door PS?	Het acieprogramma is vastgesteld door GS en aangeboden aan PS. PS kan zelf bslissen hoe er mee om te gaan.
177	RWK	SP	W. Hooger vorst	E.P. Stigter	2	25	"Waterstof is een belangrijk thema" – waarom heeft waterstof dan geen prominente plek gekregen in het proces om te komen tot de Regionale Energie Strategieën?	De RES gaat over bewezen technieken en heeft een tijdshorizon tot 2030. Groene waterstof als warmtebron in de gebouwde omgeving is nog geen bewezen techniek en voorzien wij niet voor 2030 toegepast worden (anders dan in experimentele settings). Groene waterstof speelt als energiedrager een belangrijke rol in de energietransitie, maar is geen alternatief voor zonne- en windenergie. Groene waterstof maak je van zonne- en windenergie. Op dit moment is de productie nog duur en het aanbod beperkt waardoor het meer voor de hand ligt om deze duurzame gassen in te zetten in die sectoren die echt niet zonder waterstof kunnen verduurzamen. Denk bijvoorbeeld aan de industriële processen die een

Nr	Com-missie	Fractie	Naam vragen steller	Porte-feuille-houder	OD	Pagina begr-oting	Vraag	Antwoord
								hoge temperatuur vragen en zwaar vrachtverkeer. De RES wordt om de twee jaar geactualiseerd, zodat rekening kan worden gehouden met bijvoorbeeld gewijzigde inzichten en technologische en maatschappelijke ontwikkelingen. Mochten de ontwikkelingen en inzichten rond de toepassing van waterstof in de gebouwde omgeving wijzigen, dan kan hiermee vanzelfsprekend rekening worden gehouden bij de geactualiseerde versies van de RES.
178	RWK-NLG	SP	W. Hooger vorst	C.J. Loggen		27	'…. regels voor industrieterreinen van provinciaal belang …' Deze worden opgenomen in de eerste versie van de Omgevingsverordening. Wie bepaalt deze regels?	PS stellen de Omgevingsverordening NH2020 en de daarin opgenomen regels voor Industrieterreinen van provinciaal belang vast.
179	RWK-NLG	SP	W. Hooger vorst	J. Olthof	2.1.1	27	Is het "Programma Gezonde Leefomgeving" gelijk aan het eerder genoemde "Leefbaarheidsfonds"? Graag een uitleg.	In het coalitieakkoord 'Duurzaam doorpakken!' is aangegeven dat het bevorderen van een gezonde leefomgeving vraagt om een programmatische aanpak en een financiële impuls in de vorm van een leefbaarheidsfonds van in totaal € 14,2 miljoen, waarvan € 13,2 mln in deze collegeperiode. De beschikbare middelen in deze collegeperiode worden ingezet op vier onderdelen, te weten gezondheidsonderzoeken (€ 2,5 miljoen), monitoring van de omgevingskwaliteit (€ 2,5 miljoen), een uitvoeringsregeling (€ 7,5 miljoen) en overige concrete maatregelen (€700.000,-).
180	NLG-MB	SP	W. Hooger vorst	J. Olthof	2.1.1	28	'varend ontgassen' is sinds 1-3-2017 verboden in Noord-Holland. Handhaving is gekoppeld aan de aanwezigheid van een ontgassingsinstallatie. Is die er nog altijd niet? En als deze er wel is/zijn: is dit voldoende?	Er vinden momenteel proefnemingen plaats met ontgassingsinstallaties. De verwachting is dat eind 2020 deze proefnemingen gereed zijn, en in 2021 de commerciele fase kan starten. De partijen betrokken bij toezicht en handhaving (ODNZKG, politie en IL&T) hebben een handhavingsprotocol opgesteld, en een test gedaan. Op basis daarvan zijn er op dit moment geen bezwaren voor de handhaving voor varend ontgassen.
181	NLG-MB	SP	W. Hooger vorst	J. Olthof	2.1.2	29	Streefwaardes 'extra stil asfalt' – waarom liggen deze streefwaardes op zo'n laag niveau? Dit zet uiteindelijk toch geen zoden aan de dijk?	De wegvakken met geluidsreducerend asfalt in het kader van het Actieplan geluid 2018-2022 bedraagt bij elkaar 4 km. De realisatie is verdeeld over de looptijd van 4 jaar en afhankelijk van de onderhoudstermijn van de wegwegvakken. In het Actieplan Geluid 2018-2022 staat hoe de provincie de geluidsoverlast langs provinciale wegen terugdringt. De belangrijkste maatregel is het toepassen van stil asfalt. Bij het opstellen van het actieplan is gekeken op welke locaties aan de criteria wordt voldaan om geluidsreducrend asfalt toe te passen. Dat gebeurt op basis van de geluidbelasting aan de

Nr	Com-missie	Fractie	Naam vragen steller	Porte-feuille-houder	OD	Pagina begr-oting	Vraag	Antwoord
								woningen (plandrempel van 60 dB buiten stedelijk en 63 dB binnenstedelijk). U kunt voor meer informatie het actieplan geluid hier terug vinden: https://www.noord-holland.nl/Onderwerpen/Duurzaamheid_Milieu/Geluid Het huidige actieplan geluid betreft overigens een derde tranche. In de eerdere tranches zijn ook maatregelen getroffen voor extra stil asfalt.
182	EFB-NLG	SP	W. Hooger vorst	J. Olthof	2.1.3	30	In 2021 is eenmalig € 120.000 nodig i.v.m. de sluiting van een stortplaats. Welke stortplaats is dit?	Op dit moment zijn twee stortplaatsen, Hollandse Brug te Naarden en Schoteroog te Haarlem, in sluitingsprocedure. Eind dit jaar gaat een derde in procedure, de baggerstortplaats Insteekhaven te Den Helder. Het eenmalige bedrag is nodig voor de Insteekhaven (eindinspectie en juridische onderzoek).
183	NLG-EFB	SP	W. Hooger vorst	J. Olthof	2.1.3	29	Hoeveel financiële middelen zijn er jaarlijks beschikbaar specifiek voor de opgave “de (toekomst)waarde van de ondergrond inclusief het aardkundig en archeologisch erfgoed beschermen” ?	De toekomstwaarde is één van de vier doelstellingen die hoort bij het operationele doel 2.1.3 “kwaliteit bodem en ondergrond verbeteren”. Voor deze doelstelling wordt alleen budget voor capaciteit ingezet. De kosten voor het VTH-beleid ten behoeve van deze doelstelling is ondergebracht bij de budgetten van de omgevingsdiensten via de uitvoeringsovereenkomsten. Dit zit verder niet in dit operationele doel.
184	NLG	SP	W. Hooger vorst	J. Olthof		32	Budgettabel: Welke factoren rechtvaardigen het structureel verlagen van de lasten voor operationele doelen (2.1.1.), (2.1.2.) en (2.1.3.) ? Welke factoren rechtvaardigen het structureel verlagen van de lasten voor operationele doelen (2.2.1.) en (2.2.3.) ?	De structurele lasten worden niet verlaagd binnen deze operationele doelen maar er is sprake van hogere incidentele uitgaven. Bij de operationele doelen 2.1.1 en 2.1.2 is sprake van een incidenteel beschikbaar gesteld budget voor incidentele uitgaven in het jaar 2020. Bij 2.1.3 is er sprake van incidentele uitgaven vanuit de reserve bodemsanering die over de jaren afnemen.. Bij de operationele doelen 2.2.1 en 2.2.3 is ook incidenteel budget beschikbaar gesteld door uw Staten in de reserve Energietransitie en de reserve Verduurzaming bestaande woningvoorraad.
185	RWK	SP	W. Hooger vorst	E.P. Stigter		35	Budgettabel: Waarom wordt er ook na 2020 niet méér ingezet op de verduurzaming van de bestaande woningvoorraad?	GS werkt momenteel motie 42 Econmisch herstel en duurzaamheidsfonds uit. Daarin zijn voorstellen opgenomen voor het stimuleren van verduurzamen van de bestaande woningvoorraad na 2020.
186	RWK	SP	W. Hooger vorst	GS		38	Budgettabel: Waaruit bestaan de ‘baten’ bij (3.4.) – Uitvoeren ruimtelijk beleid	Dit betreffen de opbrengsten van: verkoop onroerend goed (waaronder gronden), Huur-/pacht opbrengsten van onroerend goed, bijdrage van derden voor SHIP, en leges voor de provinciale luchtvaarttaken.

Nr	Com-missie	Fractie	Naam vragen steller	Porte-feuille-houder	OD	Pagina begr-oting	Vraag	Antwoord
187	RWK	SP	W. Hooger vorst	C.J. Loggen	3.1.2	41	€ 1,7 miljoen voor 'meekoppelkansen' i.h.k.v. extra ruimtelijke kwaliteit. Welke projecten zijn dit?	Het gaat hier om de volgende projecten: Polder IJdoorn, Peereboom/De Nes en de Schardammer Kogen. Deze projecten zijn tevens onderdeel van het zogenoemde Ambitieprogramma Ruimtelijke Kwaliteit Kustzone Hoorn-Amsterdam. Naar verwachting zullen wij het programma nog dit jaar aan PS voorleggen.
188	NLG-RWK	SP	W. Hooger vorst	C.J. Loggen	3.1.2	42	Er wordt bijgedragen aan het Deltaprogramma in 2021. Er wordt gewerkt aan een nota "Integrale visie Ijsselmeergebied" en een "Projectenboek". Hoe rijmt dit zich met het Rijkswaterstaat-proces om te komen tot de Ijsselmeeragenda 2050?	Er wordt gewerkt aan een integrale visie Ijsselmeerkust en projectenboek samen met gemeenten. Rijkswaterstaat werkt niet aan een Ijsselmeeragenda, die is al in 2018 opgesteld: Agenda IJsselmeergebied 2050. In die agenda is het DP IJsselmeer integraal opgenomen. Rijkswaterstaat werkt aan het MIRT project Wieringerhoek (met een ecologische doelstelling) samen met provincie, gemeenten, HHNK, PWN. De kustvisie levert tevens input aan Wieringerhoek. De planning van Rijkswaterstaat stuurt op het vaststellen van een VKA door de minister in de tweede helft 2021.
189	NLG	SP	W. Hooger vorst	C.J. Loggen	3.2.2	44	Nieuwe zwemplekken: Hoeveel subsidie is er in 2019 en 2020 verstrekt voor nieuwe zwemplekken in onze provincie? Welke nieuwe zwemplekken zijn dit?	Er is € 14.975,-- subsidie verstrekt aan de gemeente Drechterland voor onderzoek naar de nieuwe zwemlocatie 'Oosterleek'. Komend jaar wordt de locatie ingericht door de gemeente. Als dit is gebeurd kan de locatie als nieuwe officiële zwemplek worden aangewezen. De betreffende regeling is met name gebuikt voor verbetering van de waterkwaliteit op bestaande plekken. Er is € 430.000,-- subsidie verstrekt voor 15 zwemlocaties.
190	NLG-RWK	SP	W. Hooger vorst	C.J. Loggen	3.2.3	45-46	Is het, gezien de klimaatproblematiek en het vaker voorkomen van droge periodes, niet verstandig om financiële middelen te reserveren om watertekorten aan te kunnen pakken? Zo ja: hoe gaan we hier vorm aan geven?	Watertekorten en verzilting als gevolg van droge periodes komen steeds vaker voor. Knelpunten kunnen niet meer alleen in het watersysteem opgelost worden maar moeten ook worden gezocht bij de gebruikers zelf en in de ruimtelijke inrichting. Bijv: stimuleren zelfvoorzienenendheid (zowel industrie als landbouw), ontwikkelen zouttolerante teelten en brakke natuur, inrichten klimaatbuffers en bij inrichting rekening houden met waterbeschikbaarheid. Alle overheden zijn samen aan zet om de watervraagstukken in samenhang aan te pakken; lokaal-regionaal-landelijk. In onder meer het programma bodemdaling en ook bij de dijkversterkingen (ambitieprogramma), deltaprogramma zoet water, aanpak klimaatadaptatie en regionale waterprogramma geven wij onze inzet. Ook financieel. Vooralsnog is de meerjarenbegroting (reserves, voorziening, exploitatiebegrotingen) afdoende om onze

Nr	Com-missie	Fractie	Naam vragen steller	Porte-feuille-houder	OD	Pagina begr-oting	Vraag	Antwoord
								inzet te financieren. Indien nodig zullen wij – als eerste in de kaderbrief 2022 - aanvullende voorstellen aan PS voorleggen.
191	RWK-MB	SP	W. Hooger vorst	C.J. Loggen	3.4.1	49	Regionale Ontwikkelagenda - samenwerking provincie – NS. Over welke samenwerking gaat dit? Welk doel heeft deze samenwerking? En: welke notitie wordt hier specifiek bedoeld?	Dit betreft de samenwerking tussen de spoorsector, gemeenten en de provincie Noord-Holland. Dit jaar is gestart met het opstellen van een gezamenlijke meerjarige Regionale Ontwikkelagenda. Het doel is antwoord te geven op de vraag hoe het gewenste eindbeeld van het Regionale OV-Toekomstbeeld kan worden gerealiseerd en welke maatregelen hiervoor nodig zijn. In de agenda worden maatregelen op het gebied van OV bereikbaarheid, ketenmobiliteit (deur-tot-deur reis) en knooppuntontwikkeling opgenomen. Het opstellen van de gezamenlijke agenda gebeurt via de bestaande regionale samenwerkingen op de verschillende corridors.
192	MB	SP	W. Hooger vorst	J. Olthof	3.4.2	51	Leefbaarheid – Schiphol De uitvoering van de 2e tranche loopt nog door; resterende middelen zullen nog worden ingezet. Wie bepaalt om welke 'resterende' projecten het hier gaat en welke projecten voor dit resterende bedrag in aanmerking komen?	Dat is formeel aan het bestuur van de Stichting leefomgeving schiphol (SLS). Als financierders van de SLS (Rijk, Schiphol en provincie) hebben wij het bestuur accenten meegegeven voor de besteding van deze middelen. Het bestuur maakt een voorstel.
193	RWK	SP	W. Hooger vorst	Z. Pels	3.4.3	51-52	SHIP - hoe lang blijft SHIP nog in bedrijf? Is voortzetting van het bestaan van SHIP mogelijk, ook zonder publieke middelen?	Hoe lang SHIP in bedrijf zal blijven is op dit moment niet te zeggen. Er zal bij de besluitvorming over de toekomst van SHIP ook worden gekeken naar de wijze waarop dit zou kunnen en hoe een exploitatie rond gezet zou kunnen worden. Dan wordt ook de vraag beantwoord of dit mogelijk is zonder publieke middelen.
194	RWK	SP	W. Hooger vorst	C.J. Loggen	3.5.1	55	Wordt er periodiek (bijv. jaarlijks) een overzicht opgeleverd van de resultaten van de afzonderlijk afgesloten woonakkoorden? Zo ja: waar zijn deze te vinden?	Ja, de provinciale monitor woningbouw monitort een deel van de afspraken uit de woonakkoorden met cijfers over productie en plancapaciteit. Ook leveren wij jaarlijks een overzicht aan PS met de stand van zaken (voortgangsbrief volgt in november 2020). Daarnaast monitoren de meeste regio's zelf hun resultaten. De Monitor Woningbouw is te vinden op https://www.noord-holland.nl/Onderwerpen/Bouwen_wonen/Woonbeleid
195	RWK	SP	W. Hooger vorst	C.J. Loggen	3.5.2	55	Wordt er periodiek, bijvoorbeeld jaarlijks, een overzicht opgeleverd van de inzet van middelen met het oormerk 'versnellen woningbouwproductie en binnenstedelijk bouwen'? Zo ja: waar kunnen wij deze vinden?	Dit wordt verantwoord via de jaarrekening. Daarnaast vindt er in de 2e helft van dit jaar een herijking plaats, waarin uitgebreider wordt ingegaan op inzet en voortgang.

Nr	Com-missie	Fractie	Naam vragen steller	Porte-feuille-houder	OD	Pagina begr-oting	Vraag	Antwoord
196	MB	SP	W. Hooger vorst	J. Olthof	4.1.1	62	Wanneer kunnen we de Regionale Ontwikkelagenda Spoor tegemoet zien? Welke rol en taak heeft de provincie hierin?	De regionale ontwikkelagenda is nog in ontwikkeling. De provincie heeft hier een coördinerende rol in. Samen met de gemeenten en de spoorsector geven we vanuit onze bestaande samenwerking op corridorniveau vorm en inhoud aan de agenda. Voor het einde van het jaar kunnen we u een update geven van de stand van zaken.
197	MB	SP	W. Hooger vorst	J. Olthof	4.1.1	62	De provincie brengt, i.h.k.v. de Kamerverkiezingen, de 'mobiliteitsbelangen' van de provincie onder de aandacht van de 'beslissers'. Wat wordt er dan precies onder de aandacht gebracht? Wat is de rol van PS in het vaststellen van de 'mobiliteitsbelangen'? En: wie worden er bedoeld met 'de beslissers' in deze context?	De mobiliteitsbelangen zijn diverse ambities, wensen en voornemens die de provincie in het coalitieakkoord heeft vastgelegd. Deze ambities willen wij samen met regionale partners realiseren. Hiervoor is het veelal gewenst om hier (co)financiering van het Rijk voor te vragen. Hierbij gaat het bijvoorbeeld om de gemeenschappelijke inzet van de MRA op het doortrekken van de Noord-Zuidlijn, maatregelen voor het Regionaal Mobiliteitsplan (RMP) of verkeersveiligheid. Het betreft ambities en keuzes die vanuit de verschillende programma's (Samen Bouwen aan Bereikbaarheid, Verkeersveiligheid, etc.) al ter informatie of ter besluitvorming aan PS worden voorgelegd. Met beslissers worden de leden van de Tweede Kamer bedoeld.
198	MB	SP	W. Hooger vorst	J. Olthof	4.1.2	63	Hoe kan de provincie i.v.m. de onderuitputting van de subsidieregeling 'fietsinfrastructuur en actieve mobiliteit' sturen op een zo optimaal mogelijke besteding?	Er wordt gestuurd op het maken van regionale afspraken rondom te realiseren doorfietsroutes. In de opzet voor de regeling in 2021 worden voor die routes hogere subsidiepercentages gehanteerd, waardoor het doen van een aanvraag zo aantrekkelijk mogelijk wordt gemaakt. In de MRA, de Gooi- en Vechtstreek en in de regio Alkmaar zijn inmiddels regionale afspraken gemaakt.
199	MB	SP	W. Hooger vorst	J. Olthof	4.1.2	63	Zijn er niet al voldoende studies naar het belang en de noodzaak van goede provinciale infrastructuur?	Nee. Er zijn verschillende aanleidingen om nieuwe studies te starten. Bijvoorbeeld veranderingen in de omgeving van de infrastructuur (zoals woningbouwontwikkeling), verandering in gebruik (zoals toename verkeersintensiteiten) of gewijzigde ambities (zoals meer investeren in fiets, aandacht voor duurzaamheid, klimaatadaptatie en aandacht voor leefbaarheid).
200	MB	SP	W. Hooger vorst	J. Olthof		64	Budgettabel: Wat rechtvaardigt de aanname in de meerjarenbegroting 2021-2024 dat de kosten voor (4.1.2.) – mobiliteitsbeleid uitvoeren – zo drastisch dalen?	Dit wordt veroorzaakt door het wegvallen van enkele incientele subsidieposten, zie pagina 63 onderaan voor een nadere toelichting.
201	MB	SP	W. Hooger vorst	J. Olthof	4.2.1	66	€ 1 miljoen verhoging studiekosten Bereikbaarheid Den Helder Wanneer kunnen we rond dit project, dat al jaren loopt, een voortgangsrapportage verwachten?	U wordt op de hoogte gehouden via de reguliere actualisatie van het iMPI en de halfjaarlijkse rapportage van het programma De Kop Werkt!

Nr	Com-missie	Fractie	Naam vragen steller	Porte-feuille-houder	OD	Pagina begr-oting	Vraag	Antwoord
202	MB	SP	W. Hooger vorst	J. Olthof			Budgettabel: Kunnen we in de nabije jaren een structurele verhoging verwachten van het budget voor OV-concessies, zodat ook het fijnmazig – 'de dunne lijnen' – OV weer kansen op ontwikkeling krijgt?	Nee, voor de lopende concessies wordt uitgegaan van de exploitatiebijdragen zoals zijn vastgesteld bij de aanbesteding van de betreffende concessie. Ook bij tussentijdse evaluaties van de concessies gelden de exploitatiebijdragen als uitgangspunt.
203	MB	SP	W. Hooger vorst	J. Olthof	4.3.1	69	Er komt € 6.5 miljoen voor led-verlichting langs provinciale wegen. Is te berekenen goeveel dit ons gaat opleveren ? Besparing energiekosten? Hoeveel is er nodig om ook in de andere gebieden in NH over te gaan op led-verlichting?	Ja. Er is een businesscase gemaakt door TNO van deze investering. De theoretische terugverdientijd van ledverlichting bedraagt 10 jaar. Deze terugverdientijd is gebaseerd op: - Minder energieverbruik (minus 35-45% t.o.v. conventionele son-t verlichting, € 106K); - Minder onderhouds en vervangingskosten (ledverlichting gaat 20 jaar mee, son-t verlichting 4-5 jaar) € 539K. Omdat in gebiedscontract 6 al in de contractstukken was aangegeven dat de provincie de openbare verlichting in dit gebied gaat vervangen door ledverlichting. Heeft de opdrachtnemer bij de inschrijving hier al rekening mee gehouden en is deze besparing verwerkt in de totale aanneemsom. Van deze Led opgave zit ongeveer de helft van de te vervangen verlichting in gebiedscontract 6. De resterende jaarlijkse besparing betreft dan € 375 K (€ 106 K energieverbruik en € 269.5K beheer en vervangingskosten) Nu is 55% van de openbare verlichting voorzien van ledverlichting. Met nog ruim € 5 mln. zouden alle armaturen voorzien zijn van ledverlichting, dit is excl. de ledverlichting in de tunnels (om de tunnels te voorzien van nieuwe ledverlichting is nu de schatting € 1,5 mln. Echter, momenteel wordt een alternatief onderzocht door de bestaande armaturen te voorzien van ledlampen. Hiermee zou de investering aanzienlijk lager uitkomen). Opmerkingen bij bovenstaande berekening: - De energieprijs die PNH betaalt kan in de tijd variëren. - Over de lagere onderhoudskosten ten gevolge van aanschaf ledverlichting, buiten gebied 6, moeten wel met de betrokken gebiedsaannemers onderhandeld worden. - Door het lager energieverbruik is ook een forse besparing van de CO2-uitstoot. De gemiddeld jaarlijkse energiebesparing komt neer op 2500 MWH als alle openbare verlichting wordt vervangen. Dit staat gelijk aan een reductie van 1460 ton CO2-uitstoot. Bij een eventuele CO2- heffing gaat dit een besparing opleveren.

Nr	Com-missie	Fractie	Naam vragen steller	Porte-feuille-houder	OD	Pagina begr-oting	Vraag	Antwoord
204	MB	SP	W. Hooger vorst	J. Olthof		79	Op welke wijze gaan 'de eerste jaren van de concessies Haarlem-Ijmond en Noord-Holland-Noord' worden geevalueerd? Wordt PS hierover geïnformeerd over deze evaluatie en de resultaten en de conclusies?	In 2021 worden beide concessies geevalueerd. Daarbij wordt enerzijds beoordeeld of de prestaties in de concessie aansluiten op de doelen die bij de aanbesteding van de concessie zijn geformuleerd en anderzijds wordt beoordeeld of deze doelen nog aansluiten op het huidige beleid/ visie op het OV. Het coronavirus en de lange termijn effecten daarvan op het OV worden daarbij ook betrokken. Provinciale Staten worden na afronding van de evaluatie geïnformeerd, naar verwachting in Q4 2021.
205	MB	SP	W. Hooger vorst	J. Olthof		80	Waar kan PS terugvinden hoe de EHBOV-gelden – gelden voor verbetervoorstellen openbaar vervoer – worden of zijn besteed?	In de voordracht 27-2018 (PS vergadering van 23 april 2018) is benoemd waar deze gelden voor worden ingezet: 1. Scholieren verbindingen: Aanpassen scholierenlijnen op de vraag vanuit de scholen. 2. Lijn 164 Egmond aan Zee – Castricum: Lijn 164 door de week in de spits te laten rijden (ma-vr, ochtend- en middagspits) en te onderzoeken wat de mogelijkheden zijn voor extra bussen in het zomerseizoen/het weekend. 3. Lijn 152/652 Julianadorp –Schagen: Twee extra reismogelijkheden aan de scholierenlijn 652 toe te voegen in de 'scholierenspits' op de maandag-vrijdag die beter aansluiten op de lestijden van de scholieren. 4. Lijn 150/250 Nieuwe Niedorp – Alkmaar: Extra ochtendrit op de maandag-vrijdag Nieuwe Niedorp – Alkmaar op lijn 250 toe te voegen. 5. Lijn 30 Julianadorp – Den Helder: De frequentie overdag op zondag op lijn 30 uit te breiden naar twee keer per uur.
206	EFB	SP	W. Hooger vorst	Z. Pels	6.1.1	102	Verduurzamen van sportaccommodaties: Op welke wijze ziet GS hier een 'rol' voor Sportservice weggelegd? En: wanneer komt u dan met een voorstel tot subsidieverlening in dit kader?	Sportservice heeft veel ervaring met het verduurzamen van sportaccommodaties in Noord-Holland. Wij gaan met hen in gesprek over de uitgangspunten voor de uitvoeringsregeling verduurzaming sportaccommodaties. Wij zijn van plan om de uitvoeringsregeling in het eerste kwartaal van 2021 open stellen. Wij komen aan het begin van 2021 bij u terug met de voortgang van de instrumenten uit de beleidsnotitie Sport..
207	EFB	SP	W. Hooger vorst	Z. Pels	6.2.1	103	Waarom doen 21 van onze gemeenten NIET mee aan Cultuur met Kwaliteit? Bent u eventueel bereid om hier onderzoek naar te doen?	Dat inzicht kunnen wij nu al geven: in totaal doen 6 Noord-Hollandse gemeenten niet mee aan CMK 2021-2024: Uitgeest, Bloemendaal, Landsmeer, Diemen,

Nr	Com-missie	Fractie	Naam vragen steller	Porte-feuille-houder	OD	Pagina begr-oting	Vraag	Antwoord
								Wijdemeren, Huizen. Gemeenten maken daarin hun eigen afwegingen, ook in relatie tot financiering van of tekorten op andere beleidsterreinen zoals sociaal domein of taakbepaling van de gemeente en de daaruit vloeiende keuzes. -In Noord-Holland doen 26 kleine en middelgrote gemeenten mee aan het provinciale programma CMK - 2021 dat door Plein C wordt uitgevoerd. - 7 grote gemeenten: Amsterdam, Alkmaar, Amstelveen, Haarlem, Haarlemmermeer, Hilversum en Zaanstad hebben een eigen CMK programma. - 8 kleine gemeenten sluiten aan bij een grote gemeente: Bergen sluit aan bij het CMK programma van Alkmaar, Oostzaan bij Zaanstad en Zandvoort, bij Haarlem en Uithoorn, Aalsmeer en Ouder-Amstel bij Amstelveen.
208	EFB	SP	W. Hoogervorst	Z. Pels	6.2.1	103	Bent u bereid om eens te onderzoeken hoe de provincie een structurele financiële bijdrage kan leveren aan de bibliotheken in onze provincie, anders dan aan ProBiblio?	Onze ondersteuningsorganisatie ProBiblio voert voor ons de wettelijke taken uit zoals opgenomen in de bibliotheekwet (Wsob). Deze wet regelt de verantwoordelijkheden van gemeenten, provincies en het Rijk voor bibliotheken. Het subsidiëren van lokale bibliotheken is, volgens deze wet, een structurele taak voor gemeenten. Provincies zorgen, middels hun provinciale instelling, voor ondersteuning van deze lokale bibliotheken Vooralsnog is er geen aanleiding om te onderzoeken of het uitvoeren van de provinciale taken en verantwoordelijkheden op een andere wijze moet gaan plaatsvinden.
209	EFB	SP	W. Hoogervorst	Z. Pels	6.4.1	108	In 2021 zullen bijeenkomsten worden georganiseerd betreffende het verduurzamen van monumenten. Is al bekend wanneer en waar deze bijeenkomsten zullen worden gehouden en voor wie deze bijeenkomsten bedoeld zijn?	Het Steunpunt Monumenten & Archeologie organiseert verspreid over het jaar de bijeenkomsten voor gemeenten en stakeholders. De loods herbestemming is hierbij betrokken. Waar ze worden gehouden is afhankelijk van de ontwikkelingen rondom corona; er wordt waarschijnlijk een hybride vorm gekozen.
210	EFB	SP	W. Hoogervorst	I. Zaal	6.5.1	112	HIRB: Kunt u ons periodiek voorzien van een overzicht van verstrekte subsidies, waarbij bedragen tevens gekoppeld zijn aan doelen en resultaten? Wellicht een voortgangsrapportage?	Wij zullen u jaarlijks rapporteren over de herstructureringsprojecten waaraan HIRB-subsdie is verstrekt en over de afwegingen die daaraan ten grondslag liggen.
211	NLG	SP	W. Hoogervorst	I. Zaal	6.5.5		Plattelandsontwikkelingsprogramma POP-3: Is het verstrekken van de afzonderlijke subsidies vanuit POP-3 gericht op het versterken en/of stimuleren van wat we noemen 'nieuwe landbouw', biologische en op natuurbeheer gerichte landbouw?	De POP3 subsidies kunnen hierop zijn gericht maar de reikwijdte is breder conform ons beleid. Het POP3 bevat bijvoorbeeld ook onderdelen gericht op glastuinbouw en leefbaarheid van het platteland.

Provincie Noord-Holland

POSTBUS 3007 | 2001 DA HAARLEM

Provinciale Staten van Noord-Holland
door tussenkomst van de statengriffier mw. drs. K. Bolt
Dreef 3, tweede etage
2012 HR HAARLEM

Gedeputeerde Staten
Uw contactpersoon
dhr J. Koning
CZ/FIN

Telefoonnummer +31235144992
koningj@noord-holland.nl

Verzenddatum
- 8 OKT. 2020

Kenmerk
1452383/1501570

Uw kenmerk

Betreft: Memorie van antwoord bij de begroting 2021

Geachte leden,

Ter kennisname zenden wij u bijgaand de memorie van antwoord bij de begroting 2021 toe.

Hoogachtend,

Gedeputeerde Staten van Noord-Holland,

provinciesecretaris
R.M. Bergkamp

B.A.
voorzitter
C.J. Loggen

1 bijlage(n)

Memorie van antwoord bij de begroting 2021

Postbus 3007
2001 DA Haarlem
Telefoon (023) 514 3143

Houtplein 33
2012 DE Haarlem
www.noord-holland.nl
Kvk-nummer 34362354
Btw-nummer NL.0010.03.124.B.08

Provincie Noord-Holland

Economie Financiën en Bestuur

Dossiernummer	4359
Extern Zaak ID	1492443
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	26 oktober 2020
Agendapunt	4.b.2
Omschrijving	Financien/reserves: Brief GS aan PS inz. bestedingsplannen bestemmingsreserves (zal bij alle commissies ter kennisneming worden geagendeerd bij de begrotingsbehandeling oktober 2020)
Organisatieonderdeel	CZ/FIN

Bijlagen
Brief aan PS over bestedingsplannen bestemmingsreserves.pdf
2. Overzicht bestedingsplannen bestemmingsreserves.docx

Geagendeerd	**Vergaderdatum**
Overdracht vanuit GS	12 oktober 2020
Ruimte Wonen en Klimaat	19 oktober 2020
Natuur Landbouw & Gezondheid	19 oktober 2020
Economie Financiën en Bestuur	**26 oktober 2020**
Mobiliteit & Bereikbaarheid	26 oktober 2020
Ingekomen stukken ter kennisname	31 oktober 2020

Toelichting

Bij de behandeling van de kaderbrief 2021 in PS heeft de portefeuillehouder Financien toegezegd om de Staten meer inzicht te geven in de staat van de reserves door middel van bestedingsplannen. Daarin geeft het college aan welke ambities hij wil realiseren met de middelen in de bestemmingsreserves.

Provincie Noord-Holland

POSTBUS 3007 | 2001 DA HAARLEM

Provinciale Staten van Noord-Holland
door tussenkomst van de statengriffier mw. drs. K. Bolt
Dreef 3, tweede etage
2012 HR HAARLEM

Gedeputeerde Staten
Uw contactpersoon
dhr. W. Kegel
CZ/FIN

Telefoonnummer +31235143679
kegelw@noord-holland.nl

Verzenddatum
- 6 OKT. 2020

Kenmerk
1492443/1492446

Uw kenmerk

Betreft: Bestedingsplannen bestemmingsreserves

Geachte leden,

Ter uitvoering van art. 167, tweede lid, van de Provinciewet (inzake de actieve informatieplicht) brengen wij u het besluit van ons college ter kennis waarin wij de bestedingsplannen voor de bestemmingsreserves hebben vastgesteld.

Toelichting
Bij de behandeling van de kaderbrief 2021 in PS heeft de portefeuillehouder Financiën toegezegd om uw Staten meer inzicht te geven in de staat van de reserves door middel van bestedingsplannen. Het bestedingsplan moet inzicht geven in de wijze waarop wij van plan zijn de doelen die PS gesteld hebben bij het instellen van de reserve te verwezenlijken en waaraan wij verwachten de middelen in de reserve uit te geven.

De bestedingsplannen zijn opgesteld vanuit de kaders die door de Staten zijn meegegeven in de kadernota reserves en voorzieningen 2018. De basis voor de invulling van het bestedingsplan vormt de doelstelling die in het instellingsbesluit van elke reserve is vastgelegd. Dit is waar mogelijk aangevuld met relevante beleidskaders en omgevingsfactoren die van invloed zijn op de aanwending van de reserve.

In financieel opzicht zijn de actuele standen van de reserves opgenomen, aangevuld met de geplande stortingen en/of overhevelingen in de komende jaren. Voor zover mogelijk is ook per reserve aangegeven voor welke activiteiten de middelen in de reserves plannen uitgewerkt worden. Omdat de bestedingsplannen een horizon van acht jaar hanteren is het niet in alle gevallen mogelijk om een financieel sluitend overzicht van activiteiten tot en met 2027 op te stellen. De concretisering van de activiteiten en het bijstellen van de

Postbus 3007
2001 DA Haarlem
Telefoon (023) 514 3143

Houtplein 33
2012 DE Haarlem
www.noord-holland.nl
Kvk-nummer 34362354
Btw-nummer NL.0010.03.124.B.08

planningen vindt plaats via de reguliere planning- en controlcyclus waarin u besluit over het vaststellen en bijstellen van de begroting.

Hoogachtend,
Gedeputeerde Staten van Noord-Holland,

provinciesecretaris

R.M. Bergkamp

voorzitter

A.Th.H. van Dijk

1 bijlage(n)

Overzicht bestedingsplannen bestemmingsreserves

Inhoudsopgave

Bestedingsplan reserve Cofinanciering Europese projecten 2
Bestedingsplan reserve Bodemsanering....4
Bestedingsplan reserve Gezonde leefomgeving 7
Bestedingsplan reserve energietransitie....10
Bestedingsplan reserve Circulaire economie....13
Bestedingsplan reserve Verduurzaming bestaande woningvoorraad 14
Bestedingsplan reserve Meekoppelkansen bij dijkversterkingen en kustontwikkeling....16
Bestedingsplan reserve Klimaatadaptatie....18
Bestedingsplan reserve Waterrecreatie 20
Bestedingsplan reserve OV-Knooppunten 22
Bestedingsplan reserve Ontwikkelen Havencomplexen 24
Bestedingsplan reserve Ruimtelijke Ontwikkeling 26
Bestedingsplan reserve Woonbeleid....28
Bestedingsplan reserve Woningbouw 30
Bestedingsplan reserve Mobiliteitsbeleid....32
Bestedingsplan reserve uitvoeren mobiliteitsbeleid door derden....34
Bestedingsplan reserve Ontwikkelen Provinciale infrastructuur....36
Bestedingsplan reserve Innovatieprojecten mobiliteit 39
Bestedingsplan reserve Openbaar Vervoer Projecten 41
Bestedingsplan reserve Groen 43
Bestedingsplan reserve Groene uitweg 45
Bestedingsplan reserve Oostelijke Vechtplassen 47
Bestedingsplan reserve landschap 49
Bestedingsplan reserve cofinanciering Waddenzee 51
Bestedingsplan reserve Monumenten (Mr. F.J. Kranenburgfonds) 53
Bestedingsplan reserve Stelling van Amsterdam/Nieuwe Hollandse Waterlinie 55
Bestedingsplan reserve Herstructurering bedrijventerreinen 57
Bestedingsplan reserve MKB instrumenten 59
Bestedingsplan reserve Duurzame Landbouw 61
Bestedingsplan reserve Europese landbouwprojecten landbouwsubsidies....63
Bestedingsplan reserve Go-gelden....65

Bestedingsplan reserve Cofinanciering Europese projecten

In dit bestedingsplan wordt nader toegelicht hoe het college van Gedeputeerde Staten invulling geeft aan de bestemming die Provinciale Staten aan de betreffende middelen gegeven hebben.

In dit bestedingsplan is het beginsaldo per 1 januari 2020 als startpunt genomen en indien van toepassing zijn ook de geplande stortingen in de komende jaren toegevoegd. In voorkomende gevallen lopen stortingen door tot na de weergegeven periode, en ook sommige projecten hebben een looptijd die verder reikt dan de acht jaren die hierin zijn opgenomen. Om die reden kan het voorkomen dat de geschatte kosten voor de activiteiten het beschikbare bedrag overstijgt.

De jaarlijkse onttrekkingen aan de reserve zijn niet in dit overzicht opgenomen; deze komen terug in de begroting en meerjarenraming

Programma	1 Openbaar bestuur
Operationeel doel	1.4.2
Saldo per 1 januari 2020	€ 5.771.058
Totaal geraamde stortingen 2020 - 2027	€ 4.000.000
Onttrekking reserve taakstelling kaderbrief 2021	€ 2.798.000
Totaal beschikbaar	€ 6.973.058

Doel Reserve

Instellingsbesluit: **Nota Reserves en Voorzieningen 2004**

Ambitie: de provincie Noord-Holland benut ‘met verstand; optimaal de Europese subsidiemogelijkheden voor het realiseren van haar eigen doelstellingen.

Aanvullende informatie

Sinds 2007 stimuleert Noord-Holland met deze cofinanciering ondernemers om voor innovaties en duurzaamheid gebruik te maken van het Europees Fonds voor Regionale Ontwikkeling (EFRO). Met deze Europese subsidies én de provinciale cofinanciering wordt mede uitvoering gegeven aan de provinciale beleidsdoelen. Daarnaast dragen deze projecten bij aan de regionale economie onder andere door de extra werkgelegenheid die hiermee gegenereerd wordt.

De Europese subsidieprogramma’s hebben een looptijd van zeven jaar. Het toekomstige EFRO subsidieperiode 2021-2027 moet nog door de Europese Commissie en het ministerie van EZK vastgesteld worden. Daarnaast wordt uit het EU herstelfonds – REACT-EU – in 2021 en in 2022 extra middelen beschikbaar gesteld voor de transitie naar een digitale en groene economie. Ook dit is door de Europese Commissie nog niet vastgesteld.

De provincie Noord-Holland is met de programma's Kansen voor West en Interreg actief betrokken bij de EFRO-subsidies. Het Europese Landbouw Fonds ELFPO waar o.a. de POP subsidies uit voortkomen valt buiten deze reserve.

Bij de kaderbrief 2021 is gekort op deze reserve, daar staat een storting van €4 miljoen uit het coalitieakkoord tegenover. Uit die €4 miljoen dienen ook de verplichte uitvoeringskosten voor de EFRO-subsidies bekostigd te worden, waardoor per saldo voor de periode 2021-2027 minder dan €3 miljoen beschikbaar is aan cofinanciering voor ondernemers die aanspraak willen maken op een Europese subsidie. Het is echter niet verplicht om te cofinancieren en het is ook niet zo dat zonder provinciale cofinanciering ondernemers geen Europese subsidie ontvangen. Projecten kunnen tussen de 40%-50% EFRO subsidie ontvangen, de rest moet met private of publieke, bv provinciale cofinanciering, aangevuld worden.

Gerelateerde besluitvorming

1. Het instellingsbesluit reserve cofinanciering Europese projecten en de Uitvoeringsregeling cofinanciering Europese projecten loopt tot eind 2020;
2. In het huidige coalitieakkoord is opgenomen dat er middelen worden gereserveerd voor het cofinancieren van Europese projecten;
3. In de begroting 2021 is verlenging van het instellingsbesluit 'Reserve cofinanciering Europese projecten' tot 31-12-2027 voorzien.
4. De Europese EFRO subsidieprogramma's 2021-2027 zijn nog niet door de Europese Commissie en het ministerie van EZK goedgekeurd. De verwachting is dat dat medio 2021 zal gebeuren. Hieruit vloeit een convenant voort en zal Noord-Holland samen met de andere zeven partners de uitvoeringskosten moeten bekostigen.
5. Er is geen verplichting vanuit de Europese Commissie dat nationale of decentrale overheden Europese subsidies mede cofinancieren. Noord-Holland stimuleert ondernemers al vanaf 2007 met cofinanciering om gebruik te maken van Europese subsidies;

Geplande activiteiten

	Omschrijving	Verwachte kosten
1.	Lopende cofinancieringsaanvragen Europese projecten 2019 en 2020	€ 2.764.416
2.	Te reserveren bijdrage uitvoeringskosten Europese subsidieprogramma's periode 2020-2027	€ 1.300.000
3.	Te reserveren Cofinanciering Europese projecten in de periode 2021-2027	€ 2.900.000
	Totaal	€ 6.964.416

Bestedingsplan reserve Bodemsanering

In dit bestedingsplan wordt nader toegelicht hoe het college van Gedeputeerde Staten invulling geeft aan de bestemming die Provinciale Staten aan de betreffende middelen gegeven hebben.

In dit bestedingsplan is het beginsaldo per 1 januari 2020 als startpunt genomen en indien van toepassing zijn ook de geplande stortingen in de komende jaren toegevoegd. In voorkomende gevallen lopen stortingen door tot na de weergegeven periode, en ook sommige projecten hebben een looptijd die verder reikt dan de acht jaren die hierin zijn opgenomen. Om die reden kan het voorkomen dat de geschatte kosten voor de activiteiten het beschikbare bedrag overstijgen.

De jaarlijkse onttrekkingen aan de reserve zijn niet in dit overzicht opgenomen; deze komen terug in de begroting en meerjarenraming

Programma	2 Klimaat en Milieu
Operationeel doel	2.1.3
Saldo per 1 januari 2020	€ 25.720.661
Totaal geraamde stortingen 2020 - 2027	€ 5.396.000
Totaal beschikbaar	€ 31.116.661

Doel Reserve

Instellingsbesluit: **Zomernota 2017**

De reserve heeft als doel toekomstige bodemsaneringskosten te dekken op basis van afspraken opgenomen in het landelijke bodemconvenant 2016-2020. Dit convenant beschrijft de bodemdoelen die de provincie Noord-Holland zal realiseren en de Decentralisatie Uitkering Bodem (DUB) die het Rijk hiervoor beschikbaar stelt).

Aanvullende informatie

Het wettelijk kader voor de uitvoering van bodemtaken door de provincie en voor het landelijk bodemconvenant is de Wet bodembescherming (Wbb) . Vanaf 2022 wordt de Omgevingswet het wettelijk kader en zullen de uit te voeren taken veranderen. De verantwoordelijkheid voor verontreiniging in de bovengrond gaat over naar de gemeenten. Provincies houden een verantwoordelijkheid voor de aanpak van verontreinigd grondwater en de bodemtaken voor complexe bedrijven. Deze verantwoordelijkheid heeft vanaf 2022 ook betrekking op het grondwater in Amsterdam, Haarlem, Zaanstad en Alkmaar.

Verder blijft de provincie ook na 2021 verantwoordelijk voor de uitvoering van onder de Wbb gestarte en beschikte projecten. Bodemsaneringsprojecten kennen vaak een meerjarige uitvoeringsfase, gevolgd door een beheerfase van soms tientallen jaren. Dit betekent dat de beschikbare middelen voor bijvoorbeeld de

aanpak van spoedlocaties, gebiedsgericht grondwaterbeheer en nazorg en beheer van oude bodemverontreinigingen over een periode van 30 jaar of soms nog langer ingezet zullen worden.

Momenteel is een landelijk bestuursakkoord Bodem 2022-2026 in voorbereiding. Naar verwachting zal dit akkoord in 2021 gesloten worden. Voor 2021 worden afspraken gemaakt over een overbruggingsjaar. Verwacht wordt dat financiële afspraken uit het huidige convenant de basis vormen voor te maken afspraken voor 2021. De bedoeling is dat hierover meer duidelijkheid wordt verkregen in oktober 2020.
In 2021 zal duidelijk zijn hoeveel DUB de provincie voor uitvoering van het bestuursakkoord 2022-2026 ontvangt. De verwachting is dat dit ongeveer €0,5 mln per jaar zal zijn. De belangrijkste onderwerpen voor de provincie in het nieuwe akkoord zijn naar verwachting: (gebiedsgericht) grondwaterbeheer, zeer zorgwekkende stoffen (m.n.. PFAS) en loodverontreiniging.

De inwerkingtreding van de Omgevingswet was aanvankelijk voorzien op 1 januari 2021. Het uitstel tot 2022 betekent, dat de provincie onder de Wbb in het overbruggingsjaar 2021 nog verantwoordelijk is voor alle taken genoemd in het provinciaal uitvoeringsprogramma Landelijk bodemconvenant 2016-2020 en dat de mogelijk voor derden om voor sommige taken subsidie aan te vragen in beginsel verlengd zou moeten worden van 31 december 2020 tot 31 december 2021

De belangrijkste bodemtaken betreffen de aanpak van spoedlocaties bodemsanering, hierover wordt GS jaarlijks geïnformeerd, en gebiedsgericht grondwaterbeheer.
In verband met de inwerkingtreding van de Omgevingswet zijn gemeenten momenteel bezig hun bodeminformatiesystemen te inventariseren om na te gaan of er potentiële spoedlocaties zijn, die nog onder de Wbb verantwoordelijkheid van de provincie vallen en toegevoegd moeten worden aan de huidige lijst van spoedlocaties van de provincie. Ook landelijk PFAS onderzoek kan leiden tot extra spoedlocaties. De omvang van het taakveld spoedlocaties voor de komende jaren is derhalve nog onzeker. Op basis van een eerste inschatting is de verwachting, dat het thans beschikbare budget in aanvulling met het de komende jaren te ontvangen DUB budget voldoende zal zijn.

Gebiedsgericht grondwaterbeheer is vooral in 't Gooi belangrijk. De provincie voert hier al jaren met gemeenten, waterschap en waterleidingbedrijven een omvangrijk beheerprogramma uit. Dit beheer is nog zeker 30 jaar nodig. Hiervoor zijn naar verwachting voldoende financiële middelen beschikbaar. Deze middelen komen niet alleen uit DUB, maar ook uit bijdragen van de andere partijen en uit afkoopafspraken met derden.

Er is bij de diverse activiteiten in de ramingen geen rekening gehouden met tegenvallers en geen risicobudget per activiteit gereserveerd, maar er is een risicobudget voor het gehele programma opgenomen. Dit maakt het mogelijk er rekening mee te houden dat tegenvallers bij de ene activiteit opgevangen kunnen worden door meevallers bij een andere activiteit, waardoor uiteindelijk minder budget gereserveerd hoeft te worden.

Gerelateerde besluitvorming

- Provinciaal uitvoeringsprogramma Bodemconvenant 2016-2020
- Bodemsanering Noord-Holland 2017, uitvoeringsregeling subsidie.
- Voortgang uitvoering Convenant bodem en ondergrond 2016-2020

Geplande activiteiten

	Omschrijving	Verwachte kosten
1.	Uitvoering geven aan het afspraken uit het landelijk bodemconvenant 2016-2020 en verplichtingen op basis van beschikkingen Wet bodembescherming: • Aanpak spoedlocaties bodemsanering • Gebiedsgericht grondwaterbeheer • Diffuse verontreinigingen (bv lood) • Nieuwe bedreigingen – Zeer zorgwekkende Stoffen (bv PFAS) • Sanering Waterbodems • Nazorg en beheer oude bodemverontreiniging (inclusief voormalige stortplaatsen) • Warme overdracht – ondersteuning gemeenten met betrekking tot taken Omgevingswet • Opvangen risico's • Vrije ruimte. Totaal	€ 7.155.000 € 8.340.000 € 1.880.000 € 1.100.000 € 4.037.000 € 3.857.000 € 1.340.000 € 2.500.000 € 907.661 € 31.116.661

Bestedingsplan reserve Gezonde leefomgeving

In dit bestedingsplan wordt nader toegelicht hoe het college van Gedeputeerde Staten invulling geeft aan de bestemming die Provinciale Staten aan de betreffende middelen gegeven hebben.

In dit bestedingsplan is het beginsaldo per 1 januari 2020 als startpunt genomen en indien van toepassing zijn ook de geplande stortingen in de komende jaren toegevoegd. In voorkomende gevallen lopen stortingen door tot na de weergegeven periode, en ook sommige projecten hebben een looptijd die verder reikt dan de acht jaren die hierin zijn opgenomen. Om die reden kan het voorkomen dat de geschatte kosten voor de activiteiten het beschikbare bedrag overstijgt.

De jaarlijkse onttrekkingen aan de reserve zijn niet in dit overzicht opgenomen; deze komen terug in de begroting en meerjarenraming

Programma	2 Klimaat en Milieu
Operationeel doel	2.1.6
Saldo per 1 januari 2020	€ 0
Totaal geraamde stortingen 2020 - 2027	€ 14.200.000
Totaal beschikbaar	€ 14.200.000

Doel Reserve

Instellingsbesluit: **Begroting 2020**

Om de ambities op het gebied van de leefbaarheid waar te kunnen maken, wordt een programma ‘Gezonde Leefomgeving’ opgezet. Hierbij wordt onder andere ingezet op meer structureel onderzoek naar gezondheid en het monitoren van de omgevingskwaliteit (o.a. lucht, geluid, geur). Ook onderwerpen als de sanering van asbestdaken en het terugdringen van geluidsoverlast door provinciale wegen vallen hieronder. Dit zal worden aangevuld met extra activiteiten op het vlak van toezicht en handhaving bij de majeure risicobedrijven waarvoor de provincie bevoegd gezag is.

Aanvullende informatie

In het coalitieakkoord ‘Duurzaam doorpakken!’ is aangegeven dat het bevorderen van een gezonde leefomgeving vraagt om een programmatische aanpak en een financiële impuls in de vorm van een leefbaarheidsfonds van in totaal € 14,2 miljoen, waarvan € 13,2 mln in deze collegeperiode. De ambities zijn verder uitgewerkt in een plan voor het Programma Gezonde Leefomgeving. GS hebben dit programmaplan op 12 mei 2020 vastgesteld. Dit plan is op 22 juni 2020 besproken in de commissie NLG. De beschikbare middelen worden ingezet op vier onderdelen, te weten gezondheidsonderzoeken (€ 2,5 miljoen), monitoring van de omgevingskwaliteit (€ 2,5 miljoen), een uitvoeringsregeling (€ 7,5 miljoen) en overige maatregelen (€700.000,-). In de commissievergadering NLG van 22 juni 2020 is afgesproken de bij het

programma behorende uitvoeringsregeling apart te bespreken. Deze is door GS op 8 september 2020 in concept vastgesteld en zal na bespreking met de commissie NLG worden uitgewerkt.
De uitvoeringsregeling is bedoeld voor het ondersteunen van initiatieven van derden. Waar mogelijk wordt daarbij naar cofinanciering gezocht, zodat een 'multipliereffect' optreedt. Een belangrijk deel van uitvoeringsregeling wordt ingezet te behoeve van maatregelen door bedrijven en gemeenten. Daarnaast bestaat de mogelijk om subsidie aan te vragen voor monitoringprojecten door inwoners en scholen.

Naast de budgetten voor onderzoek en monitoring en het budget voor de uitvoeringsregeling is er € 1.700.000,- beschikbaar voor 'overige maatregelen'. Dit biedt de mogelijkheid om gericht bij te dragen aan concrete maatregelen die nu nog niet in beeld zijn. Omdat we werken met een jaarlijks uitvoeringsplan van het programma, is er ruimte om in te spelen op actualiteiten en kunnen er al gaande nieuwe accenten worden gelegd. Het in het programmaplan opgenomen bedrag van € 700.000,- is opgehoogd naar € 1.700.000,-, omdat naast de € 13.2 mln voor deze collegeperiode (2020-2023) nog € 1 mln beschikbaar is ter overbrugging in een volgende periode (2024). Deze € 1 mln is daarom toegevoegd aan het onderdeel 'overige maatregelen'.

Gerelateerde besluitvorming

- 12-05-2020: GS Besluit inzake programmaplan Gezonde Leefomgeving, kenmerk 1336074/1336805
- 08-09-2020: GS besluit inzake concept uitvoeringsregeling Gezonde Leefomgeving, kenmerk 1476546/1477221

Geplande activiteiten

	Omschrijving	Verwachte kosten
1.	Gezondheidsonderzoeken, o.a.: – Zeer zorgwekkende stoffen – Ultrafijnstof	2.5 mln
2.	Monitoring omgevingskwaliteit – Project Hollandse Luchten – eNose-netwerk	2.5 mln
3.	Uitvoeringsregeling 1A. Zware industrie – maatregelen 1B. Zware industrie – onderzoek 2A. Ondersteunen van gemeenten bij aangaan Schone Lucht Akkoord 2B. Ondersteunen van gemeenten bij activiteiten uitvoering Schone lucht akkoord 2C. Ondersteunen van gemeenten bij ambities gezonde leefomgeving in ruimtelijke planontwikkeling 3. Monitoring - opzetten van een lokale meetgemeenschap, waaronder scholen	7.5 mln
4.	Overige maatregelen – onvoorziene en/of actuele zaken	1.7 mln
	Totaal	14.2 mln.

Toelichting

1. Gezondheidsonderzoeken
In 2020 start het vervolgonderzoek naar gezondheid in de IJmond. Hiervoor is € 1 miljoen gereserveerd. Voor nieuwe onderzoeken op andere locaties is € 0,5 miljoen beschikbaar voor de jaren 2021 t/m 2023. Voor nieuwe onderzoeken zal te zijner tijd een inhoudelijk voorstel worden voorgelegd aan GS en PS van de provincie Noord-Holland.

2. Monitoring omgevingskwaliteit
De pilotfase van het project Hollandse Luchten loopt tot en met juni 2020. Hiervoor is reeds budget beschikbaar binnen de staande begroting. De pilotfase wordt afgesloten met een evaluatie en een voorstel voor uitbreiding van het project met nieuwe locaties. Hiervoor is € 0,2 miljoen in 2020 gereserveerd en € 0,5 miljoen jaarlijks in de daaropvolgende jaren. Daarnaast is er € 0,2 miljoen per jaar begroot voor de voortzetting van het eNose-netwerk dat gebruikt wordt om geuroverlast en varend ontgassen in het Noordzeekanaalgebied te monitoren.

3. Uitvoeringsregeling
Om initiatieven van derden te ondersteunen, wordt een uitvoeringsregeling opgesteld. Over de looptijd van het programma is voor deze uitvoeringsregeling in totaal € 7,5 miljoen beschikbaar. Waar mogelijk wordt daarbij cofinanciering gezocht, zodat een 'multipliereffect' optreedt. Medio 2020 wordt naar verwachting de eerste tranche opengesteld. Vervolgens bekijken we per jaar of het wenselijk is om de criteria en/of subsidieplafonds voor de verschillende onderdelen aan te passen. De uitvoeringsregeling is vooral bedoeld voor spoor 3 (Maatregelen), eventueel aangevuld met monitoringprojecten door derden.

4. Overige maatregelen
Vraagstukken op het gebied van milieu, gezondheid en gezonde leefomgeving kennen een bepaalde mate van onvoorspelbaarheid. Denk bijvoorbeeld aan het optreden van de grafietregens bij Tata Steel of de PFAS-problematiek. Om die reden wordt een deel van het budget gereserveerd om te kunnen inspelen op actualiteiten.

Bestedingsplan reserve energietransitie

In dit bestedingsplan wordt nader toegelicht hoe het college van Gedeputeerde Staten invulling geeft aan de bestemming die Provinciale Staten aan de betreffende middelen gegeven hebben.

In dit bestedingsplan is het beginsaldo per 1 januari 2020 als startpunt genomen en indien van toepassing zijn ook de geplande stortingen in de komende jaren toegevoegd. In voorkomende gevallen lopen stortingen door tot na de weergegeven periode, en ook sommige projecten hebben een looptijd die verder reikt dan de acht jaren die hierin zijn opgenomen. Om die reden kan het voorkomen dat de geschatte kosten voor de activiteiten het beschikbare bedrag overstijgt.

De jaarlijkse onttrekkingen aan de reserve zijn niet in dit overzicht opgenomen; deze komen terug in de begroting en meerjarenraming

Programma	2 Klimaat en Milieu
Operationeel doel	2.2.1
Saldo per 1 januari 2020	€ 22.208.000
Totaal geraamde stortingen 2020 - 2027	€ 36.850.000
Totaal geraamde onttrekkingen (klimaatadaptatie en maritiem cluster Kop van Noord-Holland)	€ 1.220.000
Totaal beschikbaar	€ 57.838.000

Doel Reserve

Instellingsbesluit: **Begroting 2019**

De reserve heeft als doel om de kosten te dekken van activiteiten die bijdragen aan de opgave om de nationale broeikasgasuitstoot in 2030 met 49% terug te dringen ten opzichte van 1990. Deze activiteiten geven invulling aan de rol van provincies zoals deze is afgesproken in het Energieakkoord voor duurzame groei (2013) en haar opvolger het Klimaat- en energieakkoord (2018).

Aanvullende informatie

Het energietransitie beleid van PNH is onderdeel van het Actieprogramma Klimaat en valt uiteen in vijf hoofdonderwerpen: Waterstof, Warmtetransitie, RES (inclusief wind- en zonnebeleid), Energie Infrastructuur en Verduurzaming Provinciaal bezit. Hiervoor worden aparte strategieën ontwikkeld, die in november 2020 worden aangeboden aan PS.

Financiering van deze onderwerpen vindt onder andere plaats vanuit de reserve energietransitie. Denk daarbij aan onderzoek naar de ondergrond om geothermie mogelijk te maken, de proceskosten voor de RESsen, ruimtelijke onderzoeken ter voorbereiding op de aanpassing en uitbreiding van de infrastructuur en het ontwikkelen en beschikbaar stellen van relevante data en kennis, zoals het warmtebronnenregister. Maar ook het verduurzamen van de infra en de gebouwen van PNH.

De reserve is opgebouwd uit twee delen: € 36,85 miljoen die in het coalitie-akkoord beschikbaar is gesteld, en € 20,988 miljoen die nog in de vorige coalitieperiode beschikbaar is gesteld. In totaal € 57,838 miljoen.

De bedragen die in de tabel 'geplande activiteiten' zijn opgenomen, zijn indicatief. Er zijn veel plannen in voorbereiding en een nauwkeuriger opgave van de kosten kan pas in de loop der tijd aangegeven worden.

Gerelateerde besluitvorming

- Uitv. programma Wind op Land 2011, Voordracht: 2011-123
- subsidie-regeling voor gemeentes voor opstellen wijk-uitvoerings-plannen voor warmte-transitie, voordracht 2018-58
- CO2-monitoring, terugdringen van de uitstoot van broeikasgassen, met name CO2, voordracht 2017-29
- Versterken CO2 infrastructuur door bijdrage te leveren aan (1) afvangst CO2 installatie Meerlanden, Haarlemmermeer, (2)OCAP, 1102069/1102081
- ZON: Stimulering Zonne-energie 1278586/1278589
- Seismisch onderzoek in MRA regio ivm mogelijkheden voor Geothermie bronnen 1278459/1278460
- Energie neutraal maken eigen organisatie, coalitieakkoord
- Voortzetten van het Servicepunt Duurzame Energie voor komende 5 jaar, 1372536/1372538
- Regionale Energie Strategieën 1.0
- Actieprogramma klimaat obv coalitieakkoord
- Visie-ontwikkeling Ondergronds Aqua-Geo en WKO. Uitkomst bepaalt of nadere besluitvorming, obv coalitieakkoord
- Regiodeal, 1360086/1360087
- Zonneakkers Schiphol, obv coalitieakkoord

Geplande activiteiten

	Omschrijving	Verwachte kosten
1.	Waterstof ontwikkelen strategie, proceskosten, (ruimtelijk) onderzoek en vervolgopdrachten	€ 3.000.000
2.	Warmtetransitie CO2 infrastructuur, Geothermie, Servicepunt Duurzame Energie, Visie-ontwikkeling Ondergronds Aqua-Geo en WKO, warmtebronnen register Regiodeal	€ 25.000.000

3.	Regionale Energie Strategieën (RES) (inclusief zonne- en windbeleid), zonneakkers Schiphol	€ 9.000.000
4.	Energie Infrastructuur follow up systeemstudie, afstemming met netbeheerders, ontwikkelen visie geïntegreerd energiesysteem, ondersteuning pilots.	€ 13.838.000
5.	Verduurzaming Provinciaal bezit	€ 7.000.000
	Totaal	€ 57.838.000

Bestedingsplan reserve Circulaire economie

In dit bestedingsplan wordt nader toegelicht hoe het college van Gedeputeerde Staten invulling geeft aan de bestemming die Provinciale Staten aan de betreffende middelen gegeven hebben.

In dit bestedingsplan is het beginsaldo per 1 januari 2020 als startpunt genomen en indien van toepassing zijn ook de geplande stortingen in de komende jaren toegevoegd. In voorkomende gevallen lopen stortingen door tot na de weergegeven periode, en ook sommige projecten hebben een looptijd die verder reikt dan de acht jaren die hierin zijn opgenomen. Om die reden kan het voorkomen dat de geschatte kosten voor de activiteiten het beschikbare bedrag overstijgt.

De jaarlijkse onttrekkingen aan de reserve zijn niet in dit overzicht opgenomen; deze komen terug in de begroting en meerjarenraming

Programma	2 Klimaat en Milieu
Operationeel doel	2.2.2
Saldo per 1 januari 2020	€ 687.000
Totaal geraamde stortingen 2020 - 2027	€ 1.150.000
Totaal beschikbaar	€ 1.837.000

Doel Reserve

Instellingsbesluit: **Begroting 2019**

De reserve heeft als doel uitvoering te geven aan de Uitvoeringsagenda Circulaire Economie, zoals vastgesteld in 2017, voor het uitvoeringsjaar 2019. De Uitvoeringsagenda geeft concrete invulling aan de Ontwikkelagenda circulaire economie “We maken het rond” uit 2017

Aanvullende informatie

Gerelateerde besluitvorming

In de Actieagenda Circulaire Economie 2021 – 2025 zal worden aangegeven hoe deze reserve tot besteding zal komen. Deze Actieagenda wordt 1 december 2020 aan GS voorgelegd. In januari 2021 volgt de behandeling in de commissie M&B en daarna zal de definitieve vaststelling van het Actieprogramma plaatsvinden in GS (januari of februari 2021)

Geplande activiteiten

	Omschrijving	Verwachte kosten
1.	Actieagenda Circulaire Economie 2021 - 2025	€ 1.837.000

Bestedingsplan reserve Verduurzaming bestaande woningvoorraad

In dit bestedingsplan wordt nader toegelicht hoe het college van Gedeputeerde Staten invulling geeft aan de bestemming die Provinciale Staten aan de betreffende middelen gegeven hebben.

In dit bestedingsplan is het beginsaldo per 1 januari 2020 als startpunt genomen en indien van toepassing zijn ook de geplande stortingen in de komende jaren toegevoegd. In voorkomende gevallen lopen stortingen door tot na de weergegeven periode, en ook sommige projecten hebben een looptijd die verder reikt dan de acht jaren die hierin zijn opgenomen. Om die reden kan het voorkomen dat de geschatte kosten voor de activiteiten het beschikbare bedrag overstijgt.

De jaarlijkse onttrekkingen aan de reserve zijn niet in dit overzicht opgenomen; deze komen terug in de begroting en meerjarenraming

Programma	2 Klimaat en Milieu
Operationeel doel	2.2.3

Saldo per 1 januari 2020	€ 1.393.000
Totaal geraamde stortingen 2020 - 2027	€ 100.000
Totaal beschikbaar	€ 1.493.000

Doel Reserve

Instellingsbesluit (Begroting 2019 voordracht 60-2018)

De reserve heeft als doel om de kosten te dekken van activiteiten die bijdragen aan het verduurzamen van de bestaande woningvoorraad. Deze activiteiten geven invulling aan de faciliterende rol van provincies zoals deze is afgesproken in het *Energieakkoord voor duurzame groei* (2013) en haar opvolger het *Klimaat- en energieakkoord* (juli 2018).

Aanvullende informatie

Met het programma *Verduurzaming bestaande woningvoorraad Noord-Holland* stimuleert de provincie particuliere woningeigenaren en corporaties hun woningen te verduurzamen. Het programma is in 2018 vastgesteld, heeft een looptijd van 3,5 jaar en voor de uitvoering hebben PS € 10.181.000 beschikbaar gesteld, toen nog in de reserve Actieprogramma 2010.

Met het beschikbaar gestelde budget worden de volgende activiteiten ondersteund:

- Het opzetten en uitvoeren van energieloketten door gemeenten waar woningeigenaren advies kunnen krijgen over woningverduurzaming.
- Het ontwikkelen van activiteiten om woningeigenaren te stimuleren de geadviseerde verduurzamingsmaatregelen uit te laten voeren.
- Het in de praktijk testen van vier alternatieve financieringsvormen voor woningverduurzaming.
- Het ontwikkelen en uitvoeren van duurzaamheidsinitiatieven van burgercollectieven, zoals collectieve zonnestroomsystemen. Mogelijk is het beschikbare budget in 2020 volledig besteed.
- Activiteiten waarbij woningbouwcorporaties worden gestimuleerd beter met elkaar samen te werken en met gemeenten af te stemmen op het vlak van verduurzaming van corporatie bezit.

Diverse subsidieontvangers geven aan dat de coronacrisis de uitvoering van projecten belemmert. Het voornemen is om de termijn waarbinnen projecten moeten zijn afgerond met een jaar te verlengen, waardoor het programma in 2022 doorloopt.

Gerelateerde besluitvorming

Programma verduurzaming bestaande woningvoorraad Noord-Holland
12/12/2017 999181/999189

In de begroting 2019 is deze reserve ingesteld. De reserve is gevoed met middelen uit de per 1 januari 2019 opgeheven reserve Actieprogramma 2010 voor verduurzaming bestaande woningbouw. In 2019 is er in totaal € 9.345.680 gestort in deze reserve en er is € 7.952.000 onttrokken aan de reserve.

Geplande activiteiten

	Omschrijving	Verwachte kosten
1.	Programma verduurzaming bestaande woningvoorraad Noord-Holland 12/12/2017 999181/999189 • P1 Versterking ondersteuningsprogramma energie • P2 Ontwikkelen energieadvies software • P3 Ondersteuning lokale duurzame energie coöperaties • P4 Ondersteuning Innovatieve financieringsvormen Corporaties • C1 Kennisontwikkelingsprogramma corporaties	1.493.000

Bestedingsplan reserve Meekoppelkansen bij dijkversterkingen en kustontwikkeling

In dit bestedingsplan wordt nader toegelicht hoe het college van Gedeputeerde Staten invulling geeft aan de bestemming die Provinciale Staten aan de betreffende middelen gegeven hebben.

In dit bestedingsplan is het beginsaldo per 1 januari 2020 als startpunt genomen en indien van toepassing zijn ook de geplande stortingen in de komende jaren toegevoegd. In voorkomende gevallen lopen stortingen door tot na de weergegeven periode, en ook sommige projecten hebben een looptijd die verder reikt dan de acht jaren die hierin zijn opgenomen. Om die reden kan het voorkomen dat de geschatte kosten voor de activiteiten het beschikbare bedrag overstijgt.

De jaarlijkse onttrekkingen aan de reserve zijn niet in dit overzicht opgenomen; deze komen terug in de begroting en meerjarenraming

Programma	3 Ruimte en Water
Operationeel doel	3.1.2
Saldo per 1 januari 2020	€ 28.130.000
Totaal geraamde stortingen 2020 - 2027	€ 770.000
Onttrekking reserve taakstelling kaderbrief 2021	€ 1.370.000
Totaal beschikbaar	€ 27.530.000

Doel Reserve

Instellingsbesluit (Zomernota 2016)

Bijdragen aan meekoppelkansen gekoppeld aan dijkversterkingsprojecten en kustontwikkeling.
Dijkversterkingen en kustontwikkelingen worden uitgevoerd door de waterbeheerders en/of regionale overheden/partners. Het zijn omvangrijke projecten waarbij voor de provincie, regionale partners en ondernemers de mogelijkheid bestaat om recreatieve- en watersportvoorzieningen, extra natuur, landschapsvoorzieningen, etc. mee te koppelen met de dijkversterking of kustontwikkeling eventueel met een hieraan gerelateerd op te stellen ruimtelijk kwaliteitsprogramma.

Aanvullende informatie

2016
In het instellingsbesluit van de reserve Meekoppelkansen staat de volgende omschrijving mbt de stortingen:

- De storting bedraagt € 15 miljoen uit het coalitieakkoord (€ 3.750.000 per jaar in 2016 t/m 2019), € 4.726.872 uit de reserve Actieprogramma 2010, onderdeel Uitvoeringsprogramma Kust en € 500.000 uit de Reserve Groen.
- Bij het coalitieakkoord is € 15 miljoen beschikbaar gesteld voor (co)financiering van meekoppelkansen gekoppeld aan dijkversterkingen zoals de Markermeerdijken, Waddenzeedijken Texel en de Afsluitdijk. Op 3 juni 2011 hebben PS ingestemd met het inzetten van € 9.685.550 van het Uitvoeringsprogramma Kust voor extra ruimtelijke kwaliteit gekoppeld aan dijkversterkingen. Een deel hiervan, € 4.7 miljoen, wordt overgeheveld naar de Reserve Meekoppelkansen bij dijkversterkingen. De € 500.000 uit de reserve Groen is bestemd voor natuurinrichting van de vooroeverdijk.

2019
Storting in Reserve voor Ecologische maatregelen van €150.000. Bijdrage economische maatregelen.

In 2019 zijn de reserves Exin-H, Twin-H en het Actieprogramma opgeheven, in deze reserves zat nog € 9.167.399 bestemd voor dijkversterkingen en kustontwikkeling. Dit is gestort in deze reserve.

2020 – 2022
Storting in de Reserve voor Identiteit kustplaatsen IJsselmeer van € 200.000.

2020
Storting in de Reserve voor Decentralisatie Uitkering Erfgoed Deal meicirculaire 2020 van € 570.000.

Beleidsnota's

- Meekoppelkansen Markermeerdijken voordracht 2016-46
- Kust op Kracht/ Zwakke Schakels GS 5-12-2017
- Ecologische Maatregelen Markermeer Voordracht 2017-79

Gerelateerde besluitvorming

- uitvoering Waterwet/Overstromingsrisicobeheerplan (EU-ROR)
- Watervisie 2016-2021
- Omgevingsvisie NH2050
- PS-Voordracht 2015-68 regionale ambities gekoppeld aan de versterking van de Markermeerdijken
- Aanvullende brief van GS aan PS in 2017 ((nr. 378735/940986)

Geplande activiteiten

	Omschrijving	Verwachte kosten
1.	Ambitieprogramma Markermeerdijken • Meekoppelkansen Markermeerdijken • Ecologische Maatregelen Markermeer • Dijkversterking Durgerdam en Katwoude • Erfgoeddeal	23.009.000

	• Proceskosten	
2.	Overige meekoppelkansen, dijkversterkingen • Kust op Kracht • Afsluitdijk • IJsselmeergebied (kustontwikkeling) • Den Oever–Den Helder • Prins Hendrikzanddijk Texel	4.521.000
	Totaal	27.530.000

Bestedingsplan reserve Klimaatadaptatie

In dit bestedingsplan wordt nader toegelicht hoe het college van Gedeputeerde Staten invulling geeft aan de bestemming die Provinciale Staten aan de betreffende middelen gegeven hebben.

In dit bestedingsplan is het beginsaldo per 1 januari 2020 als startpunt genomen en indien van toepassing zijn ook de geplande stortingen in de komende jaren toegevoegd. In voorkomende gevallen lopen stortingen door tot na de weergegeven periode, en ook sommige projecten hebben een looptijd die verder reikt dan de acht jaren die hierin zijn opgenomen. Om die reden kan het voorkomen dat de geschatte kosten voor de activiteiten het beschikbare bedrag overstijgt.

De jaarlijkse onttrekkingen aan de reserve zijn niet in dit overzicht opgenomen; deze komen terug in de begroting en meerjarenraming

Programma	3 Ruimte en Water
Operationeel doel	3.1.3
Saldo per 1 januari 2020	€ 0
Totaal geraamde stortingen 2020 - 2027	€ 5.320.000
Totaal beschikbaar	€ 5.320.000

Doel Reserve

Instellingsbesluit (Begroting 2020)

De reserve heeft al doel:
-Vormgeven eigen klimaatadaptatiebeleid en eigen klimaatadaptatieprojecten, opstellen integraal waterplan, cofinanciering aanvullend klimaatonderzoek, verbinden met andere provinciale opgaven (bv.: biodiversiteit, KRW, OV-knooppunten, etc.),
- Cofinanciering Deltaprogramma's. Conform afspraken die zijn vastgelegd in het landelijke bestuursakkoord Klimaatadaptatie (projecten wateroverlast, droogte, hittestress, overstromingen en meekoppelkansen),
- Cofinanciering klimaatadaptatieprojecten van derden (o.a. waterschappen, gemeenten, belangenorganisaties, bedrijven).
- Cofinanciering van digitaal beter beschikbaar maken klimaatgegevens voor inwoners en bedrijven (o.a. overstromings-wateroverlast gegevens).

Aanvullende informatie

In het coalitieakkoord 2019 – 2023 is er € 5,1mln. beschikbaar gesteld voor klimaatadaptatie,

Er was al budget beschikbaar gesteld in de reserve Energietransitie voor klimaatadaptatie, het restant van dit budget; € 220.000 is gestort in de reserve Klimaatadaptatie.

Gerelateerde besluitvorming

- *UvR fysieke uitvoeringsprojecten klimaatadaptatie (Verseon 1357939) € 3 miljoen*
- *UvR onderzoek klimaatadaptatie (Verseon 1357939) € 300.000*
- *Uitvoeringsprojecten klimaatadaptatie € 2 miljoen*

Geplande activiteiten

	Omschrijving	Verwachte kosten
1.	subsidieregeling (UVR) ten behoeve van: Fysieke uitvoeringsprojecten klimaatadaptatie provincie Noord-Holland; Onderzoek uitvoeringsprojecten klimaatadaptatie	3.300.000
2.	Proceskosten	500.000
3.	*(Regionale) cofinanciering impulsregeling klimaatadaptatie Rijk*	1.500.000

	Totaal	**5.300.000**

Bestedingsplan reserve Waterrecreatie

In dit bestedingsplan wordt nader toegelicht hoe het college van Gedeputeerde Staten invulling geeft aan de bestemming die Provinciale Staten aan de betreffende middelen gegeven hebben.

In dit bestedingsplan is het beginsaldo per 1 januari 2020 als startpunt genomen en indien van toepassing zijn ook de geplande stortingen in de komende jaren toegevoegd. In het geval van de Reserve Waterrecreatie lopen de stortingen door tot na de weergegeven periode (tot 2030), en ook sommige projecten hebben een looptijd die verder reikt dan de acht jaren die hierin zijn opgenomen. Om die reden kan het voorkomen dat de geschatte kosten voor de activiteiten het beschikbare bedrag overstijgt.

De jaarlijkse onttrekkingen aan de reserve zijn niet in dit overzicht opgenomen; deze komen terug in de begroting en meerjarenraming

Programma	3 Ruimte en Water
Operationeel doel	3.2.1
Saldo per 1 januari 2020	€ 4.890.000
Totaal geraamde stortingen 2020 - 2027	€ 14.248.000
Totaal beschikbaar	€ 19.138.000

Doel Reserve

Instellingsbesluit: **Zomernota 2015**

De reserve heeft als doel om de kosten te dekken van een visie op waterrecreatie en via cofinanciering middelen ter beschikking te stellen voor initiatieven die bijdragen aan de bevordering van waterrecreatie, rekening houdend met ruimtelijk beleid.

Aanvullende informatie

De basis voor de geraamde bestedingen uit de Reserve Waterrecreatie vormen de visie Waterrecreatie 2030 en het Uitvoeringsprogramma Waterrecreatie.

Per 1 januari 2020 resteerde er € 4.890.000,- in deze Reserve.

In 2020 is er € 2.000.000,- in de reserve Waterrecreatie bijgestort. Voor de jaren 2021 t/m 2024 is er een storing van € 1.562.000,- geraamd. Dit bedrag was oorspronkelijk € 2.000.000,- per jaar, maar is bij de taakstelling Reserve naar beneden bijgesteld. Voor de jaren 2025 t/m 2027 is er een storting van € 2.000.000,- per jaar geraamd. Dit totaal maakt dat de stortingen in de Reserve Waterrecreatie voor de periode 2020 t/m 2027 uitkomt op € 14.248.000,-.

Gerelateerde besluitvorming

- Visie Waterrecreatie 2030, vastgesteld door Provinciale Staten op 3 oktober 2016;
- Uitvoeringsprogramma Waterrecreatie 2016-2019, vastgesteld door Gedeputeerde Staten in oktober 2016;
- 1e begrotingswijziging 2020, vastgesteld op door PS op 9 maart 2020.

Geplande activiteiten

	Omschrijving	Verwachte kosten
1.	• Uitvoeringsregeling Waterrecreatie 2021 t/m 2027.	€ 7.449.800,-
2.	• Samenwerkingsovereenkomst waterplanten zuidelijk IJsselmeergebied Procesgeld en investeringsgeld voor de jaren 2020 t/m 2022	€ 543.300,-
3.	• Bijdrage aan samenwerkingsproject 'Varen doe je samen', voor de jaren 2020 t/m 2027 € 13.300,- per jaar.	€106.400,-
4.	• Durfsporten - zonering. Voor de jaren 2020 t/m 2022 is hiervoor € 30.000,- per jaar gereserveerd. Voor de jaren 2023 t/m 2027 € 100.000,- per jaar.	€ 590.000,-
5.	• Aquapunctuurpunten buiten UVR en meekoppelkansen. Reservering voor de jaren 2020 t/m 2027	€ 3.500.000,-
6.	• Innovatiebudget. Voor de jaren 2020 t/m 2027 is hiervoor € 100.000,- per jaar gereserveerd.	€ 800.000,-
7.	• Restant UVR RPOW (Recreatief Personenvervoer Over Water). Aanvragen uit restant UVR, zijn 1e kwartaal 2020 afgehandeld.	€ 1.038.000,-
8.	• Bijdrage aan Boerenverdrietsluis. Verwerkt in de eerste begrotingswijziging waarover PS op 9 maart 2020 hebben besloten	€ 3.000.000,-
9.	• Bijdragen aan diverse projecten mbt waterrecreatie. Bijdragen zijn verwerkt in de eerste begrotingswijziging 2020 waarover PS op 9 maart 2020 hebben besloten.	€ 213.500,-
10.	• Proceskosten (communicatie, congressen, inhuur projecten etc.) voor de jaren 2020 t/m 2027	€ 1.897.000,-
	TOTAAL	€ 19.138.000

Bestedingsplan reserve OV-Knooppunten

In dit bestedingsplan wordt nader toegelicht hoe het college van Gedeputeerde Staten invulling geeft aan de bestemming die Provinciale Staten aan de betreffende middelen gegeven hebben.

In dit bestedingsplan is het beginsaldo per 1 januari 2020 als startpunt genomen en indien van toepassing zijn ook de geplande stortingen in de komende jaren toegevoegd. In voorkomende gevallen lopen stortingen door tot na de weergegeven periode, en ook sommige projecten hebben een looptijd die verder reikt dan de acht jaren die hierin zijn opgenomen. Om die reden kan het voorkomen dat de geschatte kosten voor de activiteiten het beschikbare bedrag overstijgt.

De jaarlijkse onttrekkingen aan de reserve zijn niet in dit overzicht opgenomen; deze komen terug in de begroting en meerjarenraming.

Programma	3 Ruimte en Water
Operationeel doel	3.4.1
Saldo per 1 januari 2020 OV-knooppunten	€ 7.148.738
Totaal stortingen OV-knooppunten 2020 - 2027	€ 3.397.500
Totaal stortingen OV-fonds 2020 – 2027	€ 20.000.000
Totaal beschikbaar	€ 30.546.238

Doel Reserve

Instellingsbesluit: **Begroting 2019**

De reserve heeft als doel om de kosten te dekken van cofinanciering van projecten die een goede bijdrage te leveren aan de totale knooppuntontwikkeling. Het gaat veelal om complexe gebiedsontwikkelingen die langdurige trajecten kennen met meerdere (co)financiers. Hiervoor gelden randvoorwaarden en is een toetsingskader met heldere criteria opgesteld. Gemeenten zijn verantwoordelijk voor de aanvraag.

Aanvullende informatie

- In 2019 is het budget van het OV-fonds toegevoegd aan de reserve OV-knooppunten. De naam van de reserve is toen echter niet aangepast. Dit zal bij de laatste begrotingswijziging 2020 plaatsvinden.
- Ook het hierboven beschreven doel van de reserve zal in overeenstemming worden gebracht met het nieuwe beleid.
- De reserve bestaat uit het budget van het OV-fonds en het investeringsbudget OV-knooppunten uit de vorige coalitieperiode.

- In het Coalitieakkoord Duurzaam Doorpakken 2019-2023 is besloten een OV-fonds in te stellen met als doel woon- en werkgebieden duurzaam met elkaar te verbinden.
- Op 7 juli 2020 is het Bestedingsplan OV-fonds door GS vastgesteld. In dit bestedingsplan wordt aangegeven hoe de drie bouwstenen 'OV en Ketenaanpak', 'Programma OV-Knooppunten' en 'Regionale OV-Toekomstbeeld' gezamenlijk aan het doel bijdragen, inhoudelijk samenkomen en hoe de middelen op een transparante, efficiënte en doelmatige wijze kunnen worden besteed.
- In het Bestedingsplan OV-fonds is een prioritering aangebracht, waarbij de integrale opgave, bijdrage aan de doelen, urgentie en draagvlak leidend zijn.
- Het Bestedingsplan OV-fonds is op 14 september vastgesteld door PS.
- Bij bovengenoemd Bestedingsplan is ook een projectenlijst toegevoegd met kansrijke integrale projecten, waarbij we als samenwerkingspartner betrokken zijn.
- Het gaat hier om complexe gebiedsontwikkelingen die langdurige trajecten kennen met meerdere samenwerkingspartners en (co)financiers. Mede om deze reden is het Bestedingsplan OV-fonds flexibel en adaptief van aard. Op die manier is het ook mogelijk om in te spelen op urgente (nieuwe) ontwikkelen.

Gerelateerde besluitvorming

OV-fonds

- Op 7 juli 2020 hebben GS het Bestedingsplan OV-fonds vastgesteld (1413429/1413431).
- Op 14 september 2020 hebben PS het Bestedingsplan OV-fonds vastgesteld.

- *OV-knooppunten*

  Sinds de Structuurvisie Noord-Holland 2040 (2010) is verdichting rondom OV-knooppunten één van de beleidsthema's. In de jaren hierna werd OV-knooppunten een programma, werden de uitgangspunten uit MaakPlaats! (2013) leidraad voor het beleid en is de notitie 'OV-knooppunten: strategie per corridor' vastgesteld (2015). In 2016 volgde de notitie 'Doelstellingen en monitor en in 2017 is een investeringsbudget beschikbaar gekomen.

- Op 26 september 2017 hebben PS ingestemd met de voordracht Middelen OV-knooppunten;
- Op 29 mei 2018 hebben GS besloten subsidie te verlenen aan knooppunt Castricum (934343/1081227);
- Op 11 december 2018 hebben GS besloten bij te dragen aan knooppunt Heerhugowaard (1153882/1153883);
- Op 18 december 2018 hebben GS besloten bij te dragen aan knooppunten Kogerveld (fase1) en Zaandijk Zaanse Schans (1158924/1158932);
- Op 5 november 2019 hebben GS besloten subsidie te verlenen aan knooppunt Heerhugowaard 1153882/1292972);
- Op 30 juni 2020 hebben GS besloten subsidie te verlenen aan knooppunten Kogerveld (fase 1) en Zaandam (Mauritsbuurt) (1153882/1434451);
- Op 26 mei 2020 hebben GS het programmaplan *Strategie Programma OV-knooppunten 2019-2023* vastgesteld (1413429/1413431);
- Op 7 juli 2020 hebben GS het Bestedingsplan OV-fonds vastgesteld. Hierin zijn ook de middelen van OV-knooppunten opgenomen (1413429/1413431).

Geplande activiteiten

	Omschrijving	Verwachte kosten
1.	OV-knooppunten Zaandam Kogerveld (Hofwijk Noord) en Zaandam (Mauritsbuurt)	3.000.000
2.	*Zaandijk Zaanse Schans*	5.000.000
3.	*Kogerveld Fase 2*	2.546.000
4.	OV-fonds 2020-2024	20.000.000
	Totaal	30.546.000

Bestedingsplan reserve Ontwikkelen Havencomplexen

In dit bestedingsplan wordt nader toegelicht hoe het college van Gedeputeerde Staten invulling geeft aan de bestemming die Provinciale Staten aan de betreffende middelen gegeven hebben.

In dit bestedingsplan is het beginsaldo per 1 januari 2020 als startpunt genomen en indien van toepassing zijn ook de geplande stortingen in de komende jaren toegevoegd. In voorkomende gevallen lopen stortingen door tot na de weergegeven periode, en ook sommige projecten hebben een looptijd die verder reikt dan de acht jaren die hierin zijn opgenomen. Om die reden kan het voorkomen dat de geschatte kosten voor de activiteiten het beschikbare bedrag overstijgt.

De jaarlijkse onttrekkingen aan de reserve zijn niet in dit overzicht opgenomen; deze komen terug in de begroting en meerjarenraming

Programma	6 Economie, Cultuur en Welzijn
Operationeel doel	3.4.3
Saldo per 1 januari 2020	€ 9.704.105
Totaal geraamde stortingen 2020 - 2027	€ 250.000
Onttrekking reserve (Cofinanciering Maritiem Cluster Kop van Noord-Holland)	€ 1.000.000
Onttrekking reserve taakstelling kaderbrief 2021	€ 3.929.000
Totaal beschikbaar	€ 5.025.105

Doel Reserve

Instellingsbesluit: **Zomernota 2015**

Reserve voor versterken van de rol van havencomplexen in de Noord-Hollandse economie

Aanvullende informatie

Subsidieregeling duurzame zeehavens is in 2019 afgerond.. Hiervan is een restant teruggekomen in de reserve Duurzame Zeehavens die bij de LWB 2019 is gestort in de reserve ontwikkeling Havencomplexen. Samen met de restant middelen vanuit de reserve ontwikkeling Havencomplexen kan de subsidieregeling opnieuw opgesteld worden. Deze is nu in ontwikkeling en wordt in november aan GS ter besluitvorming voorgelegd.

Gerelateerde besluitvorming

Voorbereidingskosten Energiehaven zijn maximaal € 780.000,-GS besluit 10 maart 2020 1182778/1383268

Geplande activiteiten

	Omschrijving	Verwachte kosten
1.	Uitvoeringregeling Duurzame Zeehavens	€ 4.245.105
2	Voorbereidingskosten energiehaven	€ 780.000
	Totaal	€ 5.025.105

Bestedingsplan reserve Ruimtelijke Ontwikkeling

In dit bestedingsplan wordt nader toegelicht hoe het college van Gedeputeerde Staten invulling geeft aan de bestemming die Provinciale Staten aan de betreffende middelen gegeven hebben.

In dit bestedingsplan is het beginsaldo per 1 januari 2020 als startpunt genomen en indien van toepassing zijn ook de geplande stortingen in de komende jaren toegevoegd. In voorkomende gevallen lopen stortingen door tot na de weergegeven periode, en ook sommige projecten hebben een looptijd die verder reikt dan de acht jaren die hierin zijn opgenomen. Om die reden kan het voorkomen dat de geschatte kosten voor de activiteiten het beschikbare bedrag overstijgt.

De jaarlijkse onttrekkingen aan de reserve zijn niet in dit overzicht opgenomen; deze komen terug in de begroting en meerjarenraming

Programma	3 Ruimte en Water
Operationeel doel	3.4.4
Saldo per 1 januari 2020	€ 5.339.510
Onttrekking reserve taakstelling kaderbrief 2021	€ 342.000
Totaal beschikbaar	€ 4.997.510

Doel Reserve

Instellingsbesluit: **Begroting 2019**

De reserve heeft als doel toekomstige uitgaven te dekken voor het uitvoeren van studies voor en bijdragen aan diverse ruimtelijke ontwikkelingen, zoals Bloemendalerpolder en De Kop Werkt.

Aanvullende informatie

Uit deze reserve worden nog twee subsidies verleend nl (61983/106781):

- GEM Bloemendalerpolder CV; Bloemendalerpolder Kwaliteitsimpuls – Faunapassage € 2.840.000
- Gemeente Weesp; Bloemendalerpolder Kwaliteitsimpuls Openbare Voorzieningen – Brede School € 2.157.000

Na verlening van deze subsidies kan deze reserve worden opgeheven, het restant van de reserve komt dan in de algemene middelen.

Gerelateerde besluitvorming

GEM Bloemendalerpolder CV; Bloemendalerpolder Kwaliteitsimpuls – Faunapassage

€ 2.840.000. De definitieve subsidie wordt in september 2020 aangevraagd door de GEM Bloemendalerpolder CV. Onze opmerkingen van de concept subsidieaanvraag van 17 juli 2020 worden daarin verwerkt. Het is waarschijnlijk dat het definitieve subsidiebedrag zal worden vastgesteld op € 2.500.000.

Gemeente Weesp; Bloemendalerpolder Kwaliteitsimpuls Openbare Voorzieningen – Brede School

€ 2.157.000. Subsidie is verleend op 19 juni 2020 (1423921/1440053). Op 28 augustus 2020 is uitstel verleend (1423921/1481749). De opening van de school zal plaatsvinden op 1 maart 2021 ipv na de kerstvakantie. In de afgelopen periode was minder personeel beschikbaar in de bouw (i.v.m. Covid-19) en kon niet alles op tijd geleverd en/ of gerealiseerd worden.

Geplande activiteiten

	Omschrijving	Verwachte kosten
1.	GEM Bloemendalerpolder CV; Bloemendalerpolder Kwaliteitsimpuls – Faunapassage	2.500.000
2.	Gemeente Weesp; Bloemendalerpolder Kwaliteitsimpuls Openbare Voorzieningen – Brede School	2.157.000
	Totaal	4.657.000

Bestedingsplan reserve Woonbeleid

In dit bestedingsplan wordt nader toegelicht hoe het college van Gedeputeerde Staten invulling geeft aan de bestemming die Provinciale Staten aan de betreffende middelen gegeven hebben.

In dit bestedingsplan is het beginsaldo per 1 januari 2020 als startpunt genomen en indien van toepassing zijn ook de geplande stortingen in de komende jaren toegevoegd. In voorkomende gevallen lopen stortingen door tot na de weergegeven periode, en ook sommige projecten hebben een looptijd die verder reikt dan de acht jaren die hierin zijn opgenomen. Om die reden kan het voorkomen dat de geschatte kosten voor de activiteiten het beschikbare bedrag overstijgt.

De jaarlijkse onttrekkingen aan de reserve zijn niet in dit overzicht opgenomen; deze komen terug in de begroting en meerjarenraming

Programma	3 Ruimte en Water
Operationeel doel	3.5.1
Saldo per 1 januari 2020	€ 5.907.392
Totaal geraamde stortingen 2020 - 2027	€ 250.000
Totaal beschikbaar	€ 6.157.392

Doel Reserve

Instellingsbesluit: **Begroting 2019**

De reserve heeft als doel om door middel van afstemming en regionale programmering bij te dragen aan voldoende woningen en passende kwaliteit en aan een aantrekkelijk woonmilieu.

Aanvullende informatie

De reserve is ingesteld bij de begroting 2019. Hiervoor was voor dit doel geld beschikbaar in de reserve Actieprogramma 2010 en de Reserve TWIN-H. Voor de Uvr Woonvisie, stimulering CPO, Provinciale Woonvisie en Stedelijke Vernieuwing.

Het voorstel is om het restant van de Uvr Woonvisie en Zelfbouw te gebruiken voor de woonakkoorden. De verwachting is dat er dit jaar nog € 950.000 wordt uitgegeven, het restant komt dan uit op € 2,085 miljoen.

In de Provinciale woonagenda (1353159/1379237) is € 2 miljoen gereserveerd voor de Uvr woonakkoorden, € 800.000 voor opdrachten en onderzoek woonakkoorden.

Aan Dorpswerk NH wordt een subsidie buiten uitvoeringsregeling van € 72.000 verleend die bedoeld is voor het opstellen van toekomstplannen voor dorpen.

De storting van € 250.000 bestaat uit een bijdrage van het Rijk van € 250.000 voor flexwonen.

BZK heeft aan de provincie een financiële impuls van € 250.000 beschikbaar gesteld voor flexwonen. Met dit bedrag gaat de provincie gemeenten en andere partijen ondersteunen met bijvoorbeeld onderzoek, bij het proces zelf of in het bevorderen van regionale samenwerking. Ook een financiële bijdrage aan nieuwe projecten behoort tot de mogelijkheden. Gemeenten en provincie kunnen hierover desgewenst afspraken maken in het woonakkoord.

Gerelateerde besluitvorming

Niet van toepassing.

Geplande activiteiten

	Omschrijving	Verwachte kosten
1.	Provinciale woonagenda: • Uvr woonakkoorden • Opdrachten en onderzoek woonakkoorden	 € 4.085.000 € 800.000
2.	Dorpswerk NH	€ 72.000
3.	Flexwonen	€ 250.000
4.	Verwachte uitgaven 2020 (UVR Woonvisie en proceskosten)	€ 950.000
	Totaal	€ 6.157.000

Bestedingsplan reserve Woningbouw

In dit bestedingsplan wordt nader toegelicht hoe het college van Gedeputeerde Staten invulling geeft aan de bestemming die Provinciale Staten aan de betreffende middelen gegeven hebben.

In dit bestedingsplan is het beginsaldo per 1 januari 2020 als startpunt genomen en indien van toepassing zijn ook de geplande stortingen in de komende jaren toegevoegd. In voorkomende gevallen lopen stortingen door tot na de weergegeven periode, en ook sommige projecten hebben een looptijd die verder reikt dan de acht jaren die hierin zijn opgenomen. Om die reden kan het voorkomen dat de geschatte kosten voor de activiteiten het beschikbare bedrag overstijgt.

De jaarlijkse onttrekkingen aan de reserve zijn niet in dit overzicht opgenomen; deze komen terug in de begroting en meerjarenraming

Programma	3 Ruimte en Water
Operationeel doel	3.5.2
Saldo per 1 januari 2020	€ 12.161.636
Totaal geraamde stortingen 2020 - 2027	€ 6.000.000
Totaal beschikbaar	€ 18.161.636

Doel Reserve

Instellingsbesluit: Begroting 2019

De reserve heeft als doel door versnelling van de woningbouw en binnenstedelijk bouwen bij te dragen aan voldoende woningen en passende kwaliteit en aan een aantrekkelijk woonmilieu.

Aanvullende informatie

De reserve is ingesteld bij de begroting 2019. Hiervoor was voor dit doel geld beschikbaar in de reserve Actieprogramma 2010 en de Reserve TWIN-H, voor binnenstedelijk bouwen en wonen en vitaliteit woonomgeving van dorpen en steden stimuleren. In het coalitieakkoord is er € 6 miljoen beschikbaar gesteld voor Wonen (woonakkoorden en aanjaagteams). Dit is gestort in deze reserve.

In de Provinciale woonagenda (1353159/1379237) is € 4,58 miljoen gereserveerd voor subsidies versnelling woningbouw. Hier komt nog € 1,42 bij vanuit het coalitieakkoord, totaal € 6 miljoen. Dit is voor de versnelling van de woningbouw in Noord-Holland.

Voor de Versnellingsprojecten (knelpuntenbudget) is € 11.281.000 gereserveerd, onder andere voor projecten Zaanstad/ Kogerveld (1153882/1357336), Zaandam Kogerveld (Hofwijk Noord) en Zaandam (Mauritsbuurt) (1153882/1434451) en het Koepelterrein in Haarlem.

Voor de versnelling van de woningbouw in Noord-Holland Noord is via de Uitvoeringsregeling subsidie versnelling woningbouw gemeenten Noord-Holland 2019 (1272819/1272215) € 1,1 miljoen beschikbaar.

Gerelateerde besluitvorming

Niet van toepassing.

Geplande activiteiten

	Omschrijving	Verwachte kosten
1.	Uitvoeringsregeling subsidie versnelling woningbouw gemeenten Noord-Holland	€ 1.100.000
2.	Versnellingsprojecten (knelpunten budget) waaronder Zaanstad/ Kogerveld, Zaandam Mauristbuurt en Koepelterrein Haarlem, proceskosten	€ 17.061.000
	Totaal	€ 18.161.000

Bestedingsplan reserve Mobiliteitsbeleid

In dit bestedingsplan wordt nader toegelicht hoe het college van Gedeputeerde Staten invulling geeft aan de bestemming die Provinciale Staten aan de betreffende middelen gegeven hebben.

In dit bestedingsplan is het beginsaldo per 1 januari 2020 als startpunt genomen en indien van toepassing zijn ook de geplande stortingen in de komende jaren toegevoegd. In voorkomende gevallen lopen stortingen door tot na de weergegeven periode, en ook sommige projecten hebben een looptijd die verder reikt dan de acht jaren die hierin zijn opgenomen. Om die reden kan het voorkomen dat de geschatte kosten voor de activiteiten het beschikbare bedrag overstijgt.

De jaarlijkse onttrekkingen aan de reserve zijn niet in dit overzicht opgenomen; deze komen terug in de begroting en meerjarenraming

Programma	4 Bereikbaarheid
Operationeel doel	4.1.1
Saldo per 1 januari 2020	€ 3.716.721
Totaal geraamde stortingen 2020 - 2027	€ 1.698.642
Totaal beschikbaar	€ 5.415.363

Doel Reserve

Instellingsbesluit: **Begroting 2019**

De reserve heeft als doel toekomstige uitgaven te dekken voor de voorbereiding van het opstellen en uitvoeren van beleid. In de jaarlijkse door PS vast te stellen programma Mobiliteit maken we dit inzichtelijk. Het gaat hierbij om activiteiten voor onder andere fiets, goederen vervoer, duurzame respectievelijk slimme mobiliteit , waaronder ook verkeersmanagementbeleid, het openbaar vervoer, verkeersveiligheid, mobility-as-a-service en de samenwerkingsverbanden met Regio en Rijk.

Aanvullende informatie

Voor het programma Samen Bouwen aan Bereikbaarheid (SBaB) neemt naar verwachting het BO MIRT in november 2020 een besluit over het OV-systeem aan de (zuid)westkant van Amsterdam. Hieronder vallen het doortrekken van de Noord-Zuidlijn naar Schiphol en Hoofddorp (MASH/ZWASH), de netwerkstrategie, Amsterdam Bay Area, de westkant van Amsterdam en het uitvoeringsprogramma SBaB 2021-2023. Het uitvoeringsprogramma omvat onder meer afspraken over minder verkeershinder en over slimme, duurzame en veilige mobiliteit. Een deel van deze afspraken komt voort uit het Regionaal Mobiliteitsprogramma (RMP) Noord-Holland en Flevoland.

Samen met de regionale partners werkt de provincie aan het concretiseren van het Regionaal Openbaar Vervoer Toekomstbeeld (ROVT), waarbij de governance via SBaB en Platform Mobiliteit verloopt. Hierbij kijken we naar het OV-netwerk als één geheel (alle treinen, metro's, trams en bussen). In de netwerkstrategie van SBaB vindt vervolgens afstemming plaats tussen modaliteiten. In het BO MIRT 2020 is naar verwachting ook besloten over de verbetering van het spoor tussen Flevoland en Amsterdam (OV SAAL), wordt een besluit verwacht over de extra kosten van het Zuidasdok (conform het advies van de commissie Dekker) en de mogelijke integratie van de MIRT-verkenning 3e perron Station Zuid.

Verkeersveiligheid: samen met het Rijk, gemeenten, de Vervoerregio Amsterdam en andere partners (politie, OM, Cumela, VVN, ANWB, Fietsersbond etc.) werken we aan verkeersveiligheid. De gezamenlijke aanpak ligt vast in het landelijk Strategisch Plan Verkeersveiligheid (SPV2030). Onze partners verwachten in 2021 een bijdrage van de provincie voor het uitvoeren van deze onderzoeken, verkenningen en nadere activiteiten.

Gerelateerde besluitvorming

Hier wordt, indien van toepassing, verwezen naar besluiten of afspraken die relevant zijn voor het bestemmen van de middelen in deze reserve.

- CA2019: Coalitieakkoord Duurzaam doorpakken
- SBAB
- Strategisch plan verkeersveiligheid 2030
- Uitvoeringsagenda verkeersveiligheid Noord-Holland

Geplande activiteiten

	Omschrijving	Verwachte kosten
1.	Uitvoering geven aan studies naar Mobiliteitsbeleid , onderdeel : Coalitie akkoord 2019. • Verkennende onderzoeken doortrekken Noord-Zuidlijn (Zaan-IJ corridor)/Houtribdijk/ OV-Visie MRA 2020-2023	€ 450.000
2.	Uitvoering geven aan studies naar Mobiliteitsbeleid , onderdeel : Fiets 2020	€ 85.000
3.	Uitvoering geven aan studies naar Mobiliteitsbeleid , onderdeel : Mobiliteitsbeleid algemeen • Rijk-regioprogramma Samen Bouwen aan Bereikbaarheid (SBAB) 2020-2024 • Onderzoeken en bijdragen mobiliteitsbeleid 2020-2025 • MRA-E	€ 2.160.000

5.	Uitvoering geven aan studies en opdrachten naar Mobiliteitsbeleid , onderdeel : Gedrag en Verkeersveiligheid 2020-2027	€ 2.720.000
	Totaal	€ 5.415.000

Bestedingsplan reserve uitvoeren mobiliteitsbeleid door derden

In dit bestedingsplan wordt nader toegelicht hoe het college van Gedeputeerde Staten invulling geeft aan de bestemming die Provinciale Staten aan de betreffende middelen gegeven hebben.

In dit bestedingsplan is het beginsaldo per 1 januari 2020 als startpunt genomen en indien van toepassing zijn ook de geplande stortingen in de komende jaren toegevoegd. In voorkomende gevallen lopen stortingen door tot na de weergegeven periode, en ook sommige projecten hebben een looptijd die verder reikt dan de acht jaren die hierin zijn opgenomen. Om die reden kan het voorkomen dat de geschatte kosten voor de activiteiten het beschikbare bedrag overstijgt.

De jaarlijkse onttrekkingen aan de reserve zijn niet in dit overzicht opgenomen; deze komen terug in de begroting en meerjarenraming

Programma	4 Bereikbaarheid
Operationeel doel	4.1.2
Saldo per 1 januari 2020	€ 161.060.637
Totaal geraamde stortingen 2020 - 2027	€ 95.556.221
Totaal beschikbaar	€ 256.616.858

Doel Reserve

Instellingsbesluit **Begroting 2019**

De reserve heeft als doel om toekomstige uitgaven te dekken voor de uitvoering van mobiliteitsbeleid waarmee de Provincie andere wegbeheerders (gemeenten en waterschappen) en organisaties (bv op gebied verkeersveiligheid) in staat stelt om een bijdrage te leveren aan het verbeteren van de verkeersveiligheid en de bereikbaarheid.

Aanvullende informatie

Samen met partners (andere overheden, maatschappelijke organisaties en inwoners) werkt de provincie aan een toekomstbestendig mobiliteitssysteem.

Vanuit deze reserve dragen wij bij aan de financiering van projecten van andere partners ten behoeve van de regionale bereikbaarheid en de verkeersveiligheid.

Onder dit doel valt de subsidieregeling *kleine infrastructuur en gedragsbeïnvloeding*, evenals de subsidieregeling voor *fietsvoorzieningen en doorstroming openbaar vervoer*.

Naast deze regelingen is er sprake van reserveringen in de reserves voor incidentele subsidies, zoals de stortingen die we doen ten behoeve van de verbetering van het openbaar vervoer in de OV terminal in de Zuidas, de stortingen die we voor de ongestoorde logistieke verbinding (OLV) Greenport en de bijdragen aan OV SAAL.

Gerelateerde besluitvorming

Subsidieregelingen buiten uitvoeringsregeling:

- Lijst subsidies buiten uitvoeringsregeling (Tweede begrotingswijziging 2020)

Subsidieregelingen met een uitvoeringsregeling:

- Infrastructuur: Subsidie regeling kleine infrastructuur
- Fiets: Actieprogramma/Perspectief fiets
- OV: (zie onder “geplande activiteiten”)
- Gedragsbeïnvloeding verkeersveiligheid: Subsidie regeling gedragsbeïnvloeding

Geplande activiteiten

	Omschrijving	Verwachte kosten
1.	Uitvoering geven aan het programma infrastructuur, dat uit verschillende onderdelen bestaat. • Zaanbrug • Investeringsprogramma Bereikbaarheid Alkmaar: uitvoering areaal derden • Subsidie regeling kleine infra: jaarlijkse regeling • Omrijkosten OV: jaarlijkse dekking • OV SAAL • Veilige uitwegen 2021-2022	€ 116.205.971
2.	Uitvoering geven aan het programma fiets, dat uit verschillende onderdelen bestaat. • Actieprogramma fiets • N197-04	€ 21.488.212

3.	Uitvoering geven aan het programma OV, dat uit verschillende onderdelen bestaat. • Bereikbaarheid Kust Zuid Kennemerland: onderdeel verbetering spoor Zandvoort • Investeringsagenda doorstroming OV 2015-2020 • A1 busvoorzieningen • Haltevoorzieningen Gooi & Vechtstreek • Herinrichting Houtplein	€ 109.542.675
4.	Uitvoering geven aan het programma gedragsbeïnvloeding, dat uit verschillende onderdelen bestaat. • Subsidie regeling gedragsbeïnvloeding	€ 9.380.000
	Totaal	€ 256.616.858

Bestedingsplan reserve Ontwikkelen Provinciale infrastructuur

In dit bestedingsplan wordt nader toegelicht hoe het college van Gedeputeerde Staten invulling geeft aan de bestemming die Provinciale Staten aan de betreffende middelen gegeven hebben.

In dit bestedingsplan is het beginsaldo per 1 januari 2020 als startpunt genomen en indien van toepassing zijn ook de geplande stortingen in de komende jaren toegevoegd. In voorkomende gevallen lopen stortingen door tot na de weergegeven periode, en ook sommige projecten hebben een looptijd die verder reikt dan de acht jaren die hierin zijn opgenomen. Om die reden kan het voorkomen dat de geschatte kosten voor de activiteiten het beschikbare bedrag overstijgt.

De jaarlijkse onttrekkingen aan de reserve zijn niet in dit overzicht opgenomen; deze komen terug in de begroting en meerjarenraming

Programma	4 Bereikbaarheid
Operationeel doel	4.2.1
Saldo per 1 januari 2020	€ 252.840.608
Totaal geraamde stortingen 2020 - 2027	€ 31.118.178
Totaal beschikbaar	€ 283.958.786

Doel Reserve

Instellingsbesluit **Begroting 2019**

Deze reserve heeft als doel toekomstige uitgaven te dekken voor het uitvoeren van studies naar het aanleggen en verbeteren van infrastructuur, de daadwerkelijke realisatie van deze projecten en ter dekking van uitgaven met betrekking tot het jaarlijks door PS vastgestelde 4 jarige programma's Mobiliteit of separate krediet besluiten.

Aanvullende informatie

De provincie is eigenaar van wegen, vaarwegen, openbaar vervoer infrastructuur en fietspaden. Vanuit die rol is de provincie verantwoordelijk voor regionale bereikbaarheid en verkeersveiligheid. Daarbij moet de provincie ook zorgdragen voor een veilige en gezonde leefomgeving rondom deze infrastructuur.

Activiteiten en projecten in deze reserve zijn geïnitieerd vanuit verschillende kaders, zoals de investeringsstrategie Noord-Hollandse infrastructuur (iNHI; vastgesteld door PS 2014), de

corridorstudie Hoorn-Amsterdam (CAH), de Visie Openbaar Vervoer 2020 (voor de aanleg van Hoogwaardig Openbaar Vervoerverbindingen (HOV)), het onderzoek “Knelpunten in de hoofdfietsinfrastructuur” (2016) en het Perspectief Fiets (vastgesteld door GS in 2018).

Na de initiatie worden de projecten opgenomen in (de studiefase van) het integraal Meerjaren Programma Infrastructuur iMPI (voorheen het Provinciaal Meerjarenprogramma Infrastructuur (PMI)). In het iMPI staan alle infrastructurele projecten van de provincie geprogrammeerd. Het iMPI wordt jaarlijks gelijktijdig met de begroting voorgelegd aan Provinciale Staten, waarbij inzicht wordt gegeven in de fase waar het project bevindt, de kosten die met het project gemoeid zijn en de dekking van het project. Het iMPI 2021-2028 staat geagendeerd in PS van 9 november 2020.

De provinciale infrastructurele projecten in de studiefase zijn indicatief geraamd en gepland, omdat de precieze aanpak van het knelpunt nog onzeker is. Kosten voor verkenningen en studies naar provinciale infrastructuur worden gedekt uit deze reserve. Voor projecten die naar de planfase gaan, geldt dat deze in veel gevallen gepaard gaan met grote regionale betrokkenheid en cofinanciering. Projecten in de planfase zijn al verder uitgewerkt en de planning is gebaseerd op kennis over de voorkeursvariant die gaat worden gebouwd en de doorlooptijden die daarvoor gebruikelijk zijn. De raming en planning van projecten in de realisatiefase zijn gebaseerd op minimaal de aanbestedingsdocumenten en daarom met kleinere bandbreedte. Deze categorie projecten zijn door PS van realisatiekredieten voorzien.

Gerelateerde besluitvorming

- PMI: 3e actualisatie PMI 2019-2025 (PS 9 maart 2020)

Geplande activiteiten

	Omschrijving (overzicht	Verwachte kosten
1.	Uitvoering geven aan het (3e actualisatie PMI 2019-2025), onderdeel: **Weginfrastructuur** (inclusief verbeteringen voor fiets en OV), • Verbinding A8-A9 • Bereikbaarheid Haarlemmermeer-Bollenstreek • Fietstunnel La Place • Investering Programma Bereikbaarheid Alkmaar • N197-04 Wijckerpoort • N244a deel C, Beatrixbrug • OLV Greenport Ingang • N201Reservering Boerenlandvariant • N23 Westfrisiaweg (Afrondende werkzaamheden) • iMPI projecten: N504-09, N242-21, N240-05, N208-05	€ 119.981.740

2.	Uitvoering geven aan (3e actualisatie PMI 2019-2025), onderdeel: **Fietsinfrastructuur**, • AVANT/CAH (Corridorstudie Amsterdam-Hoorn) -onderdeel fiets • Verduurzaming Fiets • Fietsknelpunten	€ 13.945.515
3.	Uitvoering geven aan het (3e actualisatie PMI 2019-2025), onderdeel: **OV infrastructuur** • HOV 't Gooi • HOV-05 Schiphol-Oost • HOV-12 Noordwijk - Schiphol • HOV-15 Uitrol productformule R-Net • HOVASZ (HOV Aalsmeer-Schiphol-Zuid) • AVANT/CAH (Corridorstudie Amsterdam-Hoorn) - onderdeel OV • Velsen	€ 90.534.207
4.	Uitvoering geven aan het (3e actualisatie PMI 2019-2025), onderdeel: **Coalitie akkoord 2019**, • Bereikbaarheid Den Helder • Leefbaarheidsfonds A8-A9 • Ondertunneling N246 Broek in Waterland • Bereikbaarheid Gooi en Vechtstreek	€ 36.250.000
5.	Uitvoering geven aan het (3e actualisatie PMI 2019-2025), onderdeel: **PMI Studiekosten + diversen**, zoals de onderzoekskosten in de studiefase van de geprogrammeerde projecten en het opstellen van het meerjarenprogramma.	€ 10.874.324
	Totaal	€ 283.958.786

Bestedingsplan reserve Innovatieprojecten mobiliteit

In dit bestedingsplan wordt nader toegelicht hoe het college van Gedeputeerde Staten invulling geeft aan de bestemming die Provinciale Staten aan de betreffende middelen gegeven hebben.

In dit bestedingsplan is het beginsaldo per 1 januari 2020 als startpunt genomen en indien van toepassing zijn ook de geplande stortingen in de komende jaren toegevoegd. In voorkomende gevallen lopen stortingen door tot na de weergegeven periode, en ook sommige projecten hebben een looptijd die verder reikt dan de acht jaren die hierin zijn opgenomen. Om die reden kan het voorkomen dat de geschatte kosten voor de activiteiten het beschikbare bedrag overstijgt.

De jaarlijkse onttrekkingen aan de reserve zijn niet in dit overzicht opgenomen; deze komen terug in de begroting en meerjarenraming

Programma	4 Bereikbaarheid
Operationeel doel	4.4.2
Saldo per 1 januari 2020	€ 20.800.046
Totaal geraamde stortingen 2020 - 2027	€ 2.155.000
Onttrekking reserve taakstelling kaderbrief 2021	-/- € 491.046
Totaal beschikbaar	€ 22.464.000

Doel Reserve

Instellingsbesluit: **Begroting 2019**

Deze reserve heeft als doel uitgaven te dekken voor innovatieve projecten op het gebied van Mobiliteit, met daarin twee hoofd onderdelen: Smart Mobility, (bijvoorbeeld: Beter Benutten, Intelligente kruispunten, I-Centrales) en Duurzame infrastructuur (bijvoorbeeld: Energieopwekking en -besparing in de wegen en bruggen, hergebruik van bouwmaterialen en levensduurverlenging van de bestaande wegen en bruggen.

Aanvullende informatie

- Innovatieve projecten worden altijd in samenwerking met andere (nationale en soms Europese) overheden uitgevoerd. Veelal is het ook in samenwerking met kennisinstituten en marktpartijen. Dit maakt dat de provincie niet alleen zeggenschap heeft over de voortgang. De aard van de projecten (innovatie) maakt dat de voortgang anders kan verlopen dan de planning. De (fysieke) sluiting van de kennisinstituten gedurende de lock-down heeft de veel innovatieve projecten vertraagd

Gerelateerde besluitvorming

Voor wat betreft duurzaamheid zijn bestuurlijke toezeggingen gedaan in de vorm van ondertekening van de Green Deals Duurzaam GWW en Duurzaam GWW 2.0. Voor wat betreft Smart Mobility zijn toezeggingen gedaan naar de MRA.

Geplande activiteiten

	Omschrijving	Verwachte kosten
1.	Uitvoering geven aan het programma Smart mobility conform de MRA-agenda (2017) en coalitieakkoord (pag. 24) *Concreet zijn de volgende activiteiten in beeld:* • De intelligente VerkeersRegelInstallatie (iVRI) voor optimale doorstroming op een kruising • Gevolgen van Connected en zelfrijdende auto's op de inrichtng van onze infrastructuur • informatieuitwisseling tussen verkeerscentrales en de serviceproviders en automotive (Europees project Socrates) • Coöperative adaptive cruise control • Communicatietechnieken voertuigen en VRI's • Interactie fietser met Smart Mobility-toepassingen • Verbeteren effectiviteit regionaal verkeersnetwerk • I-centrale	€ 9.640.000
2a	Uitvoering geven aan het programma duurzaamheid; onderdeel energiebesparing en -opwekking; passend op de Beleidsagenda Energietransitie en de nota: "Perspectief voor zon in Noord-Holland" *Concreet zijn de volgende activiteiten in beeld:* • LED verlichting langs provinciale wegen • een fietspad, of een deel hiervan, uitrusten met een zonnepaneel-wegdek. • Het realiseren van een energie neutrale beweegbare brug (Cruquius).	€ 9.524.000
2b	Uitvoering geven aan het programma duurzaamheid; onderdeel circulair beheer en bouwen. Dit past in het Ontwikkelperspectief Circulaire Economie, vastgesteld door PS in juni 2017 en de GS-nota Verduurzaming Infrastructuur (11/04/2017) De provincie zet in op innovaties die veel impact hebben op grondstoffen- en CO2-reductie *Concreet zijn de volgende activiteiten in beeld:*	€ 3.300.000

	▪ Levensduurverlenging van het rijdek van beweegbare bruggen (ISB) ▪ Levensduurverlenging van beton door bescherming door mossen ▪ Hergebruik van bouwmaterialen: Industrieel, Flexibel en Demontabel (IFD), voor bruggen, viaducten, onderdoorgangen en sluizen ▪ Cement vervanger in beton (CO_2 reductie) ▪ Circulair bouw contract ▪ Materialen paspoort ▪ Asfalt met 4 maal langere levensduur: Epoxy Asfalt proef N240 ▪ Project geluidsvangrail (pilot N512, Egmond) ▪ Biodynamische oever (dichte en diepe beworteling i.p.v. beschoeiing of damwanden)	
		€ 22.464.000

Bestedingsplan reserve Openbaar Vervoer Projecten

In dit bestedingsplan wordt nader toegelicht hoe het college van Gedeputeerde Staten invulling geeft aan de bestemming die Provinciale Staten aan de betreffende middelen gegeven hebben.

In dit bestedingsplan is het beginsaldo per 1 januari 2020 als startpunt genomen en indien van toepassing zijn ook de geplande stortingen in de komende jaren toegevoegd. In voorkomende gevallen lopen stortingen door tot na de weergegeven periode, en ook sommige projecten hebben een looptijd die verder reikt dan de acht jaren die hierin zijn opgenomen. Om die reden kan het voorkomen dat de geschatte kosten voor de activiteiten het beschikbare bedrag overstijgt.

De jaarlijkse onttrekkingen aan de reserve zijn niet in dit overzicht opgenomen; deze komen terug in de begroting en meerjarenraming

Programma	4 Bereikbaarheid
Operationeel doel	4.5.1
Saldo per 1 januari 2020	€ 19.325.957
Totaal geraamde stortingen 2020 – 2027	€ 435.106.000
Totaal beschikbaar	€ 454.431.957

Doel Reserve

Instellingsbesluit: **Kaderbrief 2012**

De reserve heeft als doel *Reserveren van provinciale middelen voor de uitvoering van Visie Openbaar Vervoer 2020 (Visie Openbaar Vervoer 2020, vastgesteld door PS op 6 februari 2012, punt 9 bij voordracht 03). Egalisatie van nog niet bestede middelen voor infrastructuur, aanleg en constructie.*

Aanvullende informatie

Hier wordt verwezen naar overige relevante informatie die betrekking heeft op deze reserve zoals:

- Beleidsnota op basis waarvan de bestedingen uit deze reserve gepland worden:
  Visie openbaar vervoer 2020
  Bestuursakkoord Zero Emissie Regionaal openbaar vervoer per Bus
  PS-besluit EHBOV-kit (Jeroen kun jij dit aanvullen met de juiste GS-nota en nr?)
- Een globale initiële, indicatieve planning bij (over de voortgang kan in de jaarrekening verantwoording worden afgelegd bijvoorbeeld over onderuitputting t.o.v. de kasraming).
  - Noord-Holland Noord tot medio 2028
  - Haarlem-IJmond tot september 2027
  - Gooi en Vecht tot medio 2021 huidige concessie, daarna start nieuwe concessie periode
  - Investeringsuitgaven in buurtbussen en Zero emissie bussen, 2020-2024
- Informatie over de complexiteit van het bereiken van het doel en de mate van invloed die de provincie heeft.
  - De gevolgen van de aanwezigheid van het coronavirus zijn groot, ook voor het openbaar vervoer in de concessies van de provincie Noord-Holland. De Vervoerders en decentrale overheden hebben landelijk in het NOVB aangedrongen op snelle duidelijkheid van het Rijk over voortzetting van de beschikbaarheids-vergoeding in 2021. Naar verwachting is hierover in september 2020 (Prinsjesdag) meer duidelijkheid.

    De groei in het gebruik van het OV zoals we de laatste jaren landelijk zagen krijgt door de coronacrisis een forse knauw. Niettemin zien wij een belangrijke rol weggelegd voor het openbaar vervoer voor de bereikbaarheid en verduurzaming van onze provincie. Onze inzet zal daarom niet alleen gericht zijn op het opvangen van de gevolgen van corona maar juist ook op de verdere ontwikkeling van het openbaar vervoer. Zodat de stijgende lijn in reizigersaantallen, zoals we voor de coronacrisis zagen, weer snel wordt opgepakt.

Gerelateerde besluitvorming

Hier wordt, indien van toepassing, verwezen naar besluiten of afspraken die relevant zijn voor het bestemmen van de middelen in deze reserve.

- 1e en 2e Begrotingswijzing 2020
- Aanbesteding Gooi en Vechtstreek 2021
- Aanbesteding NHN 2018
- Aanbesteding Haarlem-IJmond 2017
- Buurtbus subsidies

Geplande activiteiten

	Omschrijving	Verwachte kosten
1.	Concreet zijn de volgende activiteiten in beeld: • Vervangsopgave buurtbussen NHN • Investering buurtbussen Gooi& Vechtstreek • Marketing campagnes • Zero emissie investeringen in NHN en HIJ • Investering bedragen Zero emissie bussen	18.821.537
2.	Uitvoering geven aan de wet Personen vervoer 2000 door het uitvoeren van de bus concessies Haarlem-IJmond, Noord-Holland-Noord en Gooi en Vechtstreek, inclusief proceskosten en subsidies Buurtbussen en ROCOV.	435.610.420
	Totaal	454.431.957

Bestedingsplan reserve Groen

In dit bestedingsplan wordt nader toegelicht hoe het college van Gedeputeerde Staten invulling geeft aan de bestemming die Provinciale Staten aan de betreffende middelen gegeven hebben.

In dit bestedingsplan is het beginsaldo per 1 januari 2020 als startpunt genomen en indien van toepassing zijn ook de geplande stortingen in de komende jaren toegevoegd. In voorkomende gevallen lopen stortingen door tot na de weergegeven periode, en ook sommige projecten hebben een looptijd die verder reikt dan de acht jaren die hierin zijn opgenomen. Om die reden kan het voorkomen dat de geschatte kosten voor de activiteiten het beschikbare bedrag overstijgt.

De jaarlijkse onttrekkingen aan de reserve zijn niet in dit overzicht opgenomen; deze komen terug in de begroting en meerjarenraming

Programma	5 Groen
Operationeel doel	5.1.1
Saldo per 1 januari 2020	€ 96.325.476
Totaal geraamde stortingen 2020 - 2027	€ 174.429.000
Totaal beschikbaar	€ 270.754.476

Doel reserve

Instellingsbesluit: Zomernota 2013

De reserve heeft als doel het realiseren van het in het hoofdstuk ‘Beschermen’ vastgelegde beleid van de Agenda Groen (vastgesteld door Provinciale Staten d.d. 11 maart 2013) met betrekking tot het Natuurnetwerk Nederland (NNN), Natura2000 en Programmatische Aanpak Stikstof (PAS), verbindend groen, natuurcompensatie en recreatieve verbindingen. De uitvoering wordt geprogrammeerd in het jaarlijks door PS vast te stellen geactualiseerde Provinciaal Meerjarenprogramma Groen (PMG). De Reserve Groen is niet bedoeld voor het financieren van het beheer van groengebieden.

Aanvullende informatie

- Het Provinciaal Meerjarenprogramma Groen (PMG) is de voorloper van het huidige Programma Natuurontwikkeling (PNO).
- De Programmatische Aanpak Stikstof (PAS) bestaat niet meer als apart programma. Stikstofmaatregelen zijn samengevoegd met andere herstelmaatregelen in Natura 2000 gebieden. De met beide programma’s gemoeid gaande budgetten zijn om die reden vanaf 2020 dan ook samengevoegd.

- De onttrekkingen aan deze reserve worden geprogrammeerd in het PNO en verwerkt op de diverse begrotingsmomenten. Inhoudelijke en financiële verantwoording valt terug te lezen in de Jaarstukken onder het Programma Groen.
- In maart 2020 is het Regiebureau NNN opgericht, dat draagt zorg voor tijdige afronding van het NNN. Het Regiebureau geeft op programmatische wijze sturing aan de NNN-realisatie. Het Regiebureau programmeert de projecten en activiteiten, stuurt op grondverwerving en realisatie, bewaakt voortgang, start nieuwe projecten op, organiseert de bemensing en komt met interventies om de NNN realisatie te versnellen. De gehele restantopgave wordt ondergebracht in concrete projecten en gebiedsgerichte plannen.
- De huidige berekeningen laten zien dat de binnen de Reserve Groen beschikbare budgetten niet voldoende zijn om het NNN af te ronden.

Gerelateerde besluitvorming

- Programma Natuurontwikkeling (PNO) 2020-2024 (VD-83) (1235439/1274513). PS 18-11-2019. (Het Programma Natuurontwikkeling (PNO) 2021-2025 zal worden behandeld in PS 09-11-2020.)

Geplande activiteiten

	Omschrijving: Verwachte kosten o.b.v. PNO 2020-2024 (PS 18-11-2019). Betreft verwachte kosten voor de jaren 2020 t/m -2027.	**Verwachte kosten**
1.	Grondverwerving	€ 167,5 milj.
2.	Projecten Regio's (Kop van Noord-Holland, Alkmaar en omgeving, West-Friesland, Zuid-Kennemerland, Zaanstreek-Waterland, Noord-Holland Zuid, Gooi- en Vechtstreek)	€ 89,7 milj.
3.	Nog te ramen inrichtingskosten	€ 26,2 milj.
4.	Processen o.a. Studiefaseprojecten, Verbinden en Ontsnipperen en Aanvullende grondkosten (onteigening en afkoop op beperkte schaal)	€ 35,9 milj.
5.	Herstelmaatregelen PAS en Natura 2000 (samengevoegd, zie kopje 'Aanvullende informatie')	€ 15,2 milj.
6.	Uitvoeringsregelingen o.a. SKNL Functiewijziging, SKNL Inrichting, SKNL Kwaliteitsimpuls en UVR Bedrijfsverplaatsingen en overige subsidies.	€ 80,1 milj.
	Totaal	**€ 414,6 milj.**

Bestedingsplan reserve Groene uitweg

In dit bestedingsplan wordt nader toegelicht hoe het college van Gedeputeerde Staten invulling geeft aan de bestemming die Provinciale Staten aan de betreffende middelen gegeven hebben.

In dit bestedingsplan is het beginsaldo per 1 januari 2020 als startpunt genomen en indien van toepassing zijn ook de geplande stortingen in de komende jaren toegevoegd. In voorkomende gevallen lopen stortingen door tot na de weergegeven periode, en ook sommige projecten hebben een looptijd die verder reikt dan de acht jaren die hierin zijn opgenomen. Om die reden kan het voorkomen dat de geschatte kosten voor de activiteiten het beschikbare bedrag overstijgt.

De jaarlijkse onttrekkingen aan de reserve zijn niet in dit overzicht opgenomen; deze komen terug in de begroting en meerjarenraming

Programma	5 Groen
Operationeel doel	5.1.2
Saldo per 1 januari 2020	€ 24.131.000
Totaal geraamde stortingen 2020 - 2027	€ 0
Totaal beschikbaar	€ 24.131.000

Doel Reserve

Instellingsbesluit: **Zomernota 2013**

Het uitvoeren van het programma De Groene Uitweg. Dit programma heeft tot doel om de landschappelijke kwaliteiten van de Vechtstreek te behouden en waar mogelijk te verbeteren. Het programma maakt onderdeel uit van het pakket van Groen Blauwe investeringen die zijn gekoppeld aan de uitvoering van het Stroomlijnalternatief Schiphol Amsterdam Almere (SAA). Diverse projecten vallen onder de zes thema's, zoals beschreven in de Noordvleugelbrief uit 2006. De thema's zijn: Natuurboulevard / Waterberging Horstermeer / Recreatieve vaarverbindingen / Fietspaden en -bruggen / Stelling van Amsterdam en Nieuwe Hollandse Waterlinie / Behoud weidelandschap.

Aanvullende informatie

Het Programma GU is onderdeel van de Noordvleugelbrief van het Kabinet uit 2006 en is een set van afspraken ter compensatie van de infrastructurele ingrepen aan de rijkswegen A6, A1 en A9.

Diverse projecten uit het programma zijn al gerealiseerd. Het programma gaat de afrondende fase in. Het jaar 2020 werd gekenmerkt door het ontbinden van het convenant Naarden buiten de Vesting. De financiële vrijval binnen de reserve Groene Uitweg die hierdoor is ontstaan blijft gelabeld aan de Groene

Uitwegdoelstellingen en zal in de resterende maanden van 2020 worden gekoppeld aan de uitvoeringsagenda voor het landschap, die onder regie van de Regio Gooi en Vechtstreek wordt opgesteld.

Besluitvorming over deze actualisatie vindt plaats -na het advies van de Stuurgroep Gooi en Vechtstreek- door Gedeputeerde Staten. De wijzigingen in het programma worden meegenomen in de vaststelling en begroting van het Programma Natuurontwikkeling 2022-2026.

Gerelateerde besluitvorming

Niet van toepassing

Geplande activiteiten

	Omschrijving	Verwachte kosten
1.	• Het programma Groene Uitweg uitvoeren	€ 24.131.000

Bestedingsplan reserve Oostelijke Vechtplassen

In dit bestedingsplan wordt nader toegelicht hoe het college van Gedeputeerde Staten invulling geeft aan de bestemming die Provinciale Staten aan de betreffende middelen gegeven hebben.

In dit bestedingsplan is het beginsaldo per 1 januari 2020 als startpunt genomen en indien van toepassing zijn ook de geplande stortingen in de komende jaren toegevoegd. In voorkomende gevallen lopen stortingen door tot na de weergegeven periode, en ook sommige projecten hebben een looptijd die verder reikt dan de acht jaren die hierin zijn opgenomen. Om die reden kan het voorkomen dat de geschatte kosten voor de activiteiten het beschikbare bedrag overstijgt.

De jaarlijkse onttrekkingen aan de reserve zijn niet in dit overzicht opgenomen; deze komen terug in de begroting en meerjarenraming

Programma	5 Groen
Operationeel doel	5.1.3
Saldo per 1 januari 2020	€ 16.118.699
Totaal geraamde stortingen 2020 - 2027	€ 11.464.000 stortingen van partners (extern geld) € 17.041.000 overhevelingen vanuit de reserve Groen
Totaal beschikbaar	€ 44.623.899 (inclusief extern geld)

Doel Reserve

Instellingsbesluit: **Begroting 2018**

De reserve heeft als doel de toekomstige uitgaven voortvloeiend uit het Gebiedsakkoord Oostelijke Vechtplassen te kunnen dekken.
In december 2017 is het Gebiedsakkoord Oostelijke Vechtplassen getekend. Hierin participeren naast Provincie Noord-Holland ook andere overheden, ondernemers, watersportverbond, bewonersverenigingen, recreantenverenigingen en natuur- en milieuorganisaties. Het gebiedsakkoord geeft invulling aan verschillende beleidsopgaven: Natuur (Natuurnetwerk Nederland (NNN) en Natura 2000), Waterkwaliteitsverbetering (Kaderrichtlijn Water (KRW)), Visie Waterrecreatie en Recreatieve verbindingen.

Aanvullende informatie

Het programma Oostelijke Vechtplassen is een complex 10-jarig programma met 21 partners, het doel is het gezamenlijk aanpakken en oplossen van verschillende opgaven in het gebied.

De kosten van het programma zijn geraamd op € 77,2 miljoen, met name gefinancierd door bijdragen van PNH en 7 partners. Het merendeel van de projecten wordt uitgevoerd door PNH, maar ook enkele partners voeren projecten uit. Zoals in de partnerovereenkomst afgesproken, worden bijdragen jaarlijks overgemaakt naar het Groenfonds. Op basis van goedgekeurde fasebudgetten en jaarprognoses, worden projectgelden periodiek uitbetaald.
Via een uitgebreide jaarlijkse voortgangsrapportage kan GS en PS de voortgang van het gebiedsakkoord volgen. Deze voortgangsrapportage laat de stand van zaken, de financiële voortgang en de bevindingen op het gebied van draagvlak en uitvoeringskracht zien.

Gerelateerde besluitvorming

- Gebiedsakkoord OVP, ondertekend op 06-12-2017 (GS 10-10-2017)
- Uitvoeringsprogramma OVP, ondertekend 06-12-2017
- Partnerovereenkomst OVP, ondertekend op 20-11-2019
- Programma Natuurontwikkeling (PNO) 2020-2024 (PS 18 november 2019, Voordracht 83-2019)

Geplande activiteiten

	Omschrijving	Verwachte kosten
1.	Uitvoering geven aan de SOK/UVP, gericht op de pijlers Ontwikkelen vrijetijdslandschap, Versterking ecologische waarden en Transitie recreatiesector. Het programma bestaat uit de volgende 6 onderdelen:	
	• Recreatieve verbindingen	8.688.000
	• Bagger & Zwevend slib	17.963.000
	• Proces en onderzoek	0
	• Versterking ecologische waarden	16.198.000
	• Bestrijding invasieve exoten	193.000
	• Transitie recreatiesector	205.000
	• Diversen	1.377.000
	• Totaal	47.234.000

Bestedingsplan reserve landschap

In dit bestedingsplan wordt nader toegelicht hoe het college van Gedeputeerde Staten invulling geeft aan de bestemming die Provinciale Staten aan de betreffende middelen gegeven hebben.

In dit bestedingsplan is het beginsaldo per 1 januari 2020 als startpunt genomen en indien van toepassing zijn ook de geplande stortingen in de komende jaren toegevoegd. In voorkomende gevallen lopen stortingen door tot na de weergegeven periode, en ook sommige projecten hebben een looptijd die verder reikt dan de acht jaren die hierin zijn opgenomen. Om die reden kan het voorkomen dat de geschatte kosten voor de activiteiten het beschikbare bedrag overstijgt.

De jaarlijkse onttrekkingen aan de reserve zijn niet in dit overzicht opgenomen; deze komen terug in de begroting en meerjarenraming

Programma	5 Groen
Operationeel doel	5.3.2
Saldo per 1 januari 2020	€ 0
Totaal geraamde stortingen 2020 - 2027	€ 14.300.000
Totaal beschikbaar	€ 14.300.000

Doel Reserve

Instellingsbesluit: **Begroting 2020**

Investeren in groene ruimte voor rust en ontspanning in onze dichtbevolkte provincie.

Aanvullende informatie

- In het Coalitieakkoord is € 10.300.000 gereserveerd voor het instellen van een Landschapsfonds. In de Begroting 2021 is het voorstel opgenomen om in 2024 € 4 miljoen extra in de reserve te storten.
- De Noord-Hollandse landschappen zijn waardevol en van belang voor de leefbaarheid, voor rust en ontspanning. Ze verdienen daarom bescherming. Dit is geregeld in de Omgevingsverordening. Daarnaast is in het Coalitieakkoord ‘Duurzaam doorpakken!‘ opgenomen dat provincie Noord-Holland een Landschapsfonds instelt om te investeren in het versterken van het landschap en het verbeteren van de toegankelijkheid ervan.
- Planning: In 2020 onderzoeken wij hoe het Landschapsfonds kan worden vormgegeven en brengen wij duidelijkheid in de besteding van de middelen. De besteding kan vanaf 2021 starten.
- Samenwerking met belanghebbende partijen is van cruciaal belang voor een goede inzet van de middelen en het komen tot uitvoering.

Gerelateerde besluitvorming

Coalitieakkoord 2019-2023 'Duurzaam doorpakken!'

Geplande activiteiten

	Omschrijving	Verwachte kosten
1.	Uitvoering geven aan het in het coalitieakkoord benoemde Landschapsfonds: - In 2020 is een inventarisatie gestart naar kansrijke projecten die in aanmerking komen voor een bijdrage uit het Landschapsfonds. Hieruit wordt een aantal projecten geselecteerd. Per geselecteerd project wordt, in samenwerking met belanghebbende partijen, onderzocht wat nodig is om tot uitvoering te komen en worden nadere afspraken gemaakt. - Een deel van de middelen komt in ieder geval ten goede aan de liniedijken van de Stelling van Amsterdam (UNESCO). In 2020 is onderzoek gedaan naar de herstelbehoefte van de liniedijken. De volgende stap is het maken van een uitvoeringsprogramma.	€ 14.300.000

Bestedingsplan reserve cofinanciering Waddenzee

In dit bestedingsplan wordt nader toegelicht hoe het college van Gedeputeerde Staten invulling geeft aan de bestemming die Provinciale Staten aan de betreffende middelen gegeven hebben.

In dit bestedingsplan is het beginsaldo per 1 januari 2020 als startpunt genomen en indien van toepassing zijn ook de geplande stortingen in de komende jaren toegevoegd. In voorkomende gevallen lopen stortingen door tot na de weergegeven periode, en ook sommige projecten hebben een looptijd die verder reikt dan de acht jaren die hierin zijn opgenomen. Om die reden kan het voorkomen dat de geschatte kosten voor de activiteiten het beschikbare bedrag overstijgt.

De jaarlijkse onttrekkingen aan de reserve zijn niet in dit overzicht opgenomen; deze komen terug in de begroting en meerjarenraming

Programma	5 Groen
Operationeel doel	5.3.3
Saldo per 1 januari 2020	€ 3.320.742
Totaal geraamde stortingen 2020 - 2027	€ 18.974.000
Totaal beschikbaar	€ 22.294.742

Het totaal aan stortingen in de jaren 2020-2017 was € 21 miljoen. In het kader van de taakstelling worden onderstaande bedragen in mindering gebracht op de stortingen:

2021: € 1.880.500

2024: € 145.500

Het totaal aan stortingen 2020-2017 wordt dus: € 21.000.000 minus € 2.026.000 = € 18.974.000

Doel Reserve

Instellingsbesluit: Zomernota 2011

Provinciale cofinanciering van projecten in het kader van de Waddenzee en de decentralisatie van het Waddenfonds

Aanvullende informatie

Betreft cofinanciering projecten met tevens een financiële ondersteuning van het Waddenfonds. Het gaat daarbij zowel om de tender regeling als om de majeure projecten vanuit (vooral) het Investeringsprogramma Waddengebied (IKW). Tevens financiële reservering voor zeer diverse activiteiten gerelateerd aan het Waddendossier waaronder proceskosten IKW eventuele projectondersteuning IKW.

Notabene: De algemene zaken rond het Waddengebied worden in een apart exploitatiebudget opgenomen en vallen buiten deze reserve.

Gerelateerde besluitvorming

- Kaderbrief 2022, PS 08-07-2019, Voordracht 51-2019.
- Investeringskader Waddengebied 2016-2026 (IKW), PS 03-10-2016, Voordracht 67-2016.
- zie ook https://www.investeringskaderwaddengebied.nl/

Relaties met:

- Omgevingsvisie (PS, 2018)
- Decentralisatie Waddenfonds (2012 e.v.)
- en in afstemming met verschillende gebieds- en sectorale programma's zoals 'De Kop Werkt!', 'De Nieuwe Afsluitdijk', 'Programma Rijke Waddenzee (2012 e.v.)'

Geplande activiteiten

	Omschrijving	Verwachte kosten
1.	Projecten majeure opgave: Vermarkten Wadden Werelderfgoed	1.571.575
2.	Projecten majeure opgave: Vitale Kust	7.405.000
5.	Projecten majeure opgave: Vitale Kust fase 2	700.000
3.	Projecten majeure opgave: Havenontwikkeling & Natuurverbetering fase 1	1.405.974
4.	Projecten majeure opgave: Havenontwikkeling & Natuurverbetering fase 2	8.500.000
6.	Projecten ecologie: Vis Koepelkosten Ruim baan voor vissen, Vogels Fase 1 en 2	1.638.887
7.	Reservering Tenders en Swimway	325.000
8.	Proceskosten IKW	380.000
	TOTAAL	**21.925.948**

Bestedingsplan reserve Monumenten (Mr. F.J. Kranenburgfonds)

In dit bestedingsplan wordt nader toegelicht hoe het college van Gedeputeerde Staten invulling geeft aan de bestemming die Provinciale Staten aan de betreffende middelen gegeven hebben.

In dit bestedingsplan is het beginsaldo per 1 januari 2020 als startpunt genomen en indien van toepassing zijn ook de geplande stortingen in de komende jaren toegevoegd. In voorkomende gevallen lopen stortingen door tot na de weergegeven periode, en ook sommige projecten hebben een looptijd die verder reikt dan de acht jaren die hierin zijn opgenomen. Om die reden kan het voorkomen dat de geschatte kosten voor de activiteiten het beschikbare bedrag overstijgt.

De jaarlijkse onttrekkingen aan de reserve zijn niet in dit overzicht opgenomen; deze komen terug in de begroting en meerjarenraming

Programma	6 Economie, Cultuur en Welzijn
Operationeel doel	6.4.1
Saldo per 1 januari 2020	€ 5.184.000
Totaal geraamde stortingen 2020 - 2027	€ 36.478.000
Totaal beschikbaar	€ 41.662.000

Doel Reserve

Instellingsbesluit: voor 1989

a. verstrekken van restauratiesubsidies ten behoeve van rijksmonumenten
b. verstrekken van onderhouds- en restauratiesubsidies ten behoeve van provinciale monumenten;
c. verstrekken van onderhoudssubsidies voor rijksmonumentale molens in Noord-Holland.

Aanvullende informatie

Niet van toepassing.

Gerelateerde besluitvorming

GS Nota 1318410/1318411

Geplande activiteiten

	Omschrijving	Verwachte kosten
1.	UVR herbestemming/haalbaarheidsonderzoek *Verduurzaming beschermde monumenten door middel van subsidiëring haalbaarheidsonderzoeken en door financiering van uitvoering*	€ 675.000
2.	Actualisering provinciaal erfgoedregister	€ 394.000
3.	Loods Herbestemming	€ 1.200.000
4.	UvR Restauratie Rijksmonumenten.	€ 27.100.000
5.	Molens	€ 2.115.000
6.	UvR Onderhoud Provinciale Monumenten NH	€ 1.200.000
7.	UvR Restauratie Provinciale Monumenten	€ 3.200.000
8.	UvR Verduurzaming culturele instellingen (afgerond in 2020)	€ 2.000.000
9.	Uitvoering opdrachten, restauratie-opleidingstrajecten en verdere steun van onderhouds- en restauratieopgaven mede bepaald door vraag en actualiteiten.	€ 3.778.000
	Totaal	€ 41.662.000

Bestedingsplan reserve Stelling van Amsterdam/Nieuwe Hollandse Waterlinie

In dit bestedingsplan wordt nader toegelicht hoe het college van Gedeputeerde Staten invulling geeft aan de bestemming die Provinciale Staten aan de betreffende middelen gegeven hebben.

In dit bestedingsplan is het beginsaldo per 1 januari 2020 als startpunt genomen en indien van toepassing zijn ook de geplande stortingen in de komende jaren toegevoegd. In voorkomende gevallen lopen stortingen door tot na de weergegeven periode, en ook sommige projecten hebben een looptijd die verder reikt dan de acht jaren die hierin zijn opgenomen. Om die reden kan het voorkomen dat de geschatte kosten voor de activiteiten het beschikbare bedrag overstijgt.

De jaarlijkse onttrekkingen aan de reserve zijn niet in dit overzicht opgenomen; deze komen terug in de begroting en meerjarenraming

Programma	6 Economie, Cultuur en Welzijn
Operationeel doel	6.4.2
Saldo per 1 januari 2020	€ 7.284.400
Totaal geraamde stortingen 2020 - 2027	€ 0
Totaal beschikbaar	€ 7.284.400

Doel Reserve

Instellingsbesluit: **Begroting 2019**

De reserve heeft als doel het behoud van de Outstanding Universal Value's (OUV) van het UNESCO werelderfgoed Stelling van Amsterdam, het uitdragen en breed bekend maken van deze waarde en de restauratie in combinatie met herontwikkeling van forten en andere geschikte gebouwen langs de Stelling.

Aanvullende informatie

De basis voor de bestedingen uit deze reserve vormt het Uitvoeringsprogramma 2017 -2020 Stelling van Amsterdam/Nieuwe Hollandse Waterlinie. De reserve bedroeg op 1 januari 2020 € 7.284.400,-. Hiervan is € 4.500.000,- . gereserveerd voor diverse projecten waarover al besluitvorming door Provinciale Staten over heeft plaatsgevonden. Dit zijn onder andere de restauratie van het fort bij Hoofddorp, duurzaamheidsmaatregelen Pampus en herinrichting van het Vestingsplein te Muiden. Voor de komende jaren resteert nog € 2.784.000,- in de reserve. Hier zijn al activiteiten voor gepland, er heeft alleen nog geen besluitingvorming plaatsgevonden.

De provincie is zelf overigens geen initiatiefnemer van deze activiteiten. Dit zijn derden zoals gemeenten, terrein beherende organisaties, stichtingen etc.. Deze partijen zijn ofwel eigenaar of pachter van onderdelen

van de Stelling van Amsterdam (SvA) en Nieuwe Hollandse Waterlinie (NHW). De ervaring van de afgelopen jaren leert dat restauratie en/of herbestemming van forten en andere onderdelen van de SvA en de NHW langdurige trajecten zijn met veel financiële en procedurele onzekerheden. In de regel lopen projecten dan ook vertraging op ten opzichte van de oorspronkelijke planning. De provincie ondersteunt deze projecten behalve financieel ook door het betrekken van benodigde partijen zoals de Rijksdienst voor Cultureel Erfgoed.

Gerelateerde besluitvorming

De middelen uit de reserve Stelling van Amsterdam/Nieuwe Hollandse Waterlinie worden besteed door middel van subsidies. Dit gaat altijd via een 'subsidie buiten uitvoeringsregeling'. Provinciale Staten nemen twee keer per jaar een besluit over deze subsidies.

Geplande activiteiten

	Omschrijving	Verwachte kosten
	Herbstemming en restauratie onderdelen Stelling van Amsterdam/Nieuwe Hollandse Waterlinie, zoals de restauratie van het fort bij Hoofddorp, duurzaamheidsmaatregelen Pampus en herinrichting van het Vestingsplein te Muiden	€ 7.284.400,-

Bestedingsplan reserve Herstructurering bedrijventerreinen

In dit bestedingsplan wordt nader toegelicht hoe het college van Gedeputeerde Staten invulling geeft aan de bestemming die Provinciale Staten aan de betreffende middelen gegeven hebben.

In dit bestedingsplan is het beginsaldo per 1 januari 2020 als startpunt genomen en indien van toepassing zijn ook de geplande stortingen in de komende jaren toegevoegd. In voorkomende gevallen lopen stortingen door tot na de weergegeven periode, en ook sommige projecten hebben een looptijd die verder reikt dan de acht jaren die hierin zijn opgenomen. Om die reden kan het voorkomen dat de geschatte kosten voor de activiteiten het beschikbare bedrag overstijgt.

De jaarlijkse onttrekkingen aan de reserve zijn niet in dit overzicht opgenomen; deze komen terug in de begroting en meerjarenraming

Programma	6 Economie, Cultuur en Welzijn
Operationeel doel	6.5.1
Saldo per 1 januari 2020	€ 4.032.000
Totaal geraamde stortingen 2020 - 2023	€ 10.000.000
Taakstelling reserve (kaderbrief 2021)	€ 3.479.000
Totaal beschikbaar	€ 10.553.000

Doel Reserve

Bij de Laatste begrotingswijziging 2010 is besloten om de bestemmingsreserve ‘Herstructurering Bedrijventerreinen’ opnieuw in te stellen. Dit in verband met het convenant bedrijventerreinen 2010-2020 en de decentralisatie hiervoor van de zogenaamde TOPPER-middelen. Het Rijk heeft de middelen beschikbaar gesteld voor het uitvoeren van het Provinciaal Herstructureringsprogramma.

Instellingsbesluit: Laatste begrotingswijziging 2010

Aanvullende informatie

In het coalitieakkoord "Duurzaam doorpakken" hebben Gedeputeerde Staten besloten tot continueren van subsidieregelingen voor herstructurering van bedrijventerreinen en winkelgebieden en hiervoor voor deze collegeperiode € 10 mln. beschikbaar gesteld. Op 11 februari 2020 hebben zij in lijn hiermee besloten hoe dit bedrag dan te besteden. Als uitwerking hiervoor zijn drie uitvoeringsregelingen opgesteld, alle ten behoeve van verbetering van

werklocaties. Het gaat dan om een subsidieregeling HIRB (Herstructurering en Intelligent Ruimtegebruik Bedrijventerreinen), een subsidieregeling OTW (Ondersteuning Toekomstbestendige Werklocaties), en een subsidieregeling Toekomstbestendige Winkelgebieden.

Gerelateerde besluitvorming

- GS besluit (1359663/1359665) 11 februari 2020 over invulling HIRB programma
- Besluit kaderbrief 2021 tot vermindering reserve ihkv afspraak taakstelling reserves coalitieakkoord

Geplande activiteiten

	Omschrijving	Verwachte kosten
	totaal te besteden	€ 10.553.000
1.	UVR HIRB fysieke maatregelen Voor de UVR HIRB is € 1,5 mln. per jaar beschikbaar. Deze UVR wordt jaarlijks opengesteld voor aanvragen die vervolgens in een tenderprocedure worden beoordeeld. De regeling is bedoeld voor fysieke herstructurering van bedrijventerreinen waarbij met name extra aandacht voor duurzaamheidsmaatregelen.	€ 6.000.000
2.	UVR Ondersteuning Toekomstbestendige Werklocaties De UVR OTW heeft een jaarlijks budget van € 425.000,– en wordt ingezet voor (procesmatige) ondersteuning t.b.v. het toekomstbestendig maken van bedrijventerreinen. Focus ligt ook hier op duurzaamheid, en daarnaast ook op beheer	€ 1.700.000
3.	UVR Winkelgebieden Voor de UVR Winkelgebieden wordt jaarlijks ook € 425.000,- ingezet voor de verbetering/toekomstbestendig maken van winkelgebieden. Focus ligt daarbij op de thema's leegstand, verduurzaming, en samenwerking.	€ 1.700.000
4.	Pilots verblijfsrecreatie Voor verblijfsrecreatiegebieden wordt via pilots eerst nader gekeken hoe de inzet het best vorm kan worden gegeven. Hiervoor is in 2020 € 50.000,- vrijgemaakt, en vervolgens in de jaren daarna € 150.000,- per jaar voor de vervolgaanpak	€ 500.000
5.	Onderzoek regionale visies kennisbijeenkomsten	€ 100.000

	Tenslotte wordt € 100.000,- van het totale bedrag van € 10 mln. ingezet voor ondersteunende activiteiten t.b.v. het werklocatiebeleid, zoals het uitvoeren van onderzoeken en het organiseren van kennisbijeenkomsten en dergelijke.	
6.	Overige maatregelen en onvoorzien Binnen het doel van de reserve, is mede gezien de ontwikkelingen in de economie (kantoorgebruik, thuiswerken, detailhandel etc) ruimte gehouden voor het kunnen financieren van beleidsmatige inzet op actuele ontwikkelingen.	€ 553.000

Bestedingsplan reserve MKB instrumenten

In dit bestedingsplan wordt nader toegelicht hoe het college van Gedeputeerde Staten invulling geeft aan de bestemming die Provinciale Staten aan de betreffende middelen gegeven hebben.

In dit bestedingsplan is het beginsaldo per 1 januari 2020 als startpunt genomen en indien van toepassing zijn ook de geplande stortingen in de komende jaren toegevoegd. In voorkomende gevallen lopen stortingen door tot na de weergegeven periode, en ook sommige projecten hebben een looptijd die verder reikt dan de acht jaren die hierin zijn opgenomen. Om die reden kan het voorkomen dat de geschatte kosten voor de activiteiten het beschikbare bedrag overstijgt.

De jaarlijkse onttrekkingen aan de reserve zijn niet in dit overzicht opgenomen; deze komen terug in de begroting en meerjarenraming

Programma	6 Economie, Cultuur en Welzijn
Operationeel doel	6.5.2
Saldo per 1 januari 2020	€ 7.650.000
Totaal geraamde stortingen 2020 - 2023	€ 12.000.000
Totaal beschikbaar	€ 19.650.000[1]

Doel Reserve

Instellingsbesluit: **Begroting 2019**

De reserve heeft als doel financiële dekking te bieden aan de MKB innovatie-instrumenten

Aanvullende informatie

In het coalitieakkoord Duurzaam Doorpakken staat beschreven dat de provincie middelen beschikbaar stelt om over de volle breedte duurzame innovatie te stimuleren. Deze middelen zijn verdeeld over verschillende innovatie-instrumenten die door het vorige college zijn vastgesteld. Hier gaat het om activiteiten als het Programma Investeringsgereed MKB Noord-Holland (PIM), GO NH!, de Uitvoeringsregeling MKB Innovatiestimulering Topsectoren (MIT-regeling), het Innovatiefonds Noord-Holland en het Participatiefonds Duurzame Economie Noord-Holland.

Gerelateerde besluitvorming

- GS besluit 7 januari 2020 om GO!NH en PIM voort te zetten

[1] Daarnaast ontvangt de provincie vanwege de MKB samenwerkingsagenda met Rijk, specifiek voor de MIT regeling cofinanciering. Deze rijksfinanciering is achteraf en verdeeld door de tijd en afhankelijk van de verstrekte subsidies. De provinciale reserve financiert voor.

- GS besluit 10 maart 2020 voor uitvoering MIT
- GS besluiten 21 april 2020 tot uitvoering COL (via Innovatiefonds NH) en 1 september 2020 (kosten voor COL)

Geplande activiteiten

1	Versnellingsprogramma GO!-NH opdrachten	€ 750.000
2	Investeringsgereedprogramma PIM	€ 2.000.000
3	MKB ondersteunende activiteiten bijvoorbeeld gericht op internationaal groeivermogen (Globalisers) en netwerkvergroting van innovatieve MKB'ers.	€ 427.500
4	COLNH De Corona Overbruggingslening in Noord-Holland (COLNH) wordt uitgevoerd onder regie van InnovatiefondsNH. Er is rekening mee gehouden dat mogelijke exploitatietekorten uit de reserve gedekt kunnen worden en dat via een lening voorfinanciering van de uitvoerings-/beheerskosten mogelijk wordt gemaakt.	€ 600.000
5	het Innovatiefonds Noord-Holland (INH)	7.850.000
6	MIT Subsidiergeling De UVR MIT-regeling is een samenwerking met het ministerie van Economische Zaken en Klimaat. De provincie stelt hiervoor €3 miljoen beschikbaar (de regeling loopt tot 2022). Het ministerie verdubbelt dit bedrag, waardoor er jaarlijks €6 miljoen beschikbaar is. De regeling is bedoeld voor ondernemers in de vroege fase van innovatie: haalbaarheidsprojecten en Research and Development samenwerkingsprojecten (R&D samenwerkingsprojecten). Voor haalbaarheidsprojecten is jaarlijks €1.728.000 beschikbaar voor ondernemers. Voor R&D samenwerkingsprojecten is er jaarlijks €4.032.000 beschikbaar waarbij aanvragen worden beoordeeld in een tenderprocedure. Tevens wordt een deel besteed aan uitvoeringskosten.	9.000.000
	Totaal	20.627.000

Bestedingsplan reserve Duurzame Landbouw

In dit bestedingsplan wordt nader toegelicht hoe het college van Gedeputeerde Staten invulling geeft aan de bestemming die Provinciale Staten aan de betreffende middelen gegeven hebben.

In dit bestedingsplan is het beginsaldo per 1 januari 2020 als startpunt genomen en indien van toepassing zijn ook de geplande stortingen in de komende jaren toegevoegd. In voorkomende gevallen lopen stortingen door tot na de weergegeven periode, en ook sommige projecten hebben een looptijd die verder reikt dan de acht jaren die hierin zijn opgenomen. Om die reden kan het voorkomen dat de geschatte kosten voor de activiteiten het beschikbare bedrag overstijgt.

De jaarlijkse onttrekkingen aan de reserve zijn niet in dit overzicht opgenomen; deze komen terug in de begroting en meerjarenraming

Programma	6 Economie, Cultuur en Welzijn
Operationeel doel	6.5.4
Saldo per 1 januari 2020	€ 928.245
Totaal geraamde stortingen 2020 - 2027	€ 0
Totaal beschikbaar	€ 928.245

Doel Reserve

Instellingsbesluit: **Begroting 2019**

Modernisering en verduurzaming glastuinbouw NH. Besteding vindt plaats in de glasconcentratiegebieden, zoals duurzame fysieke investeringen in onder andere Greenport Aalsmeer. Een deel van deze reserve is bestemd voor de cofinanciering POP3 aangaande verplaatsingsregeling glastuinbouw.

Aanvullende informatie

In 2008 is besloten over de Tweede Investeringsimpuls Noord-Holland (TWIN-H [2]) en daarbij is voor Greenport Aalsmeer een bedrag van € 10 miljoen gereserveerd. In 2019 is de reserve TWIN-H opgeheven en het saldo overgeheveld naar verschillende andere reserves, waarbij het saldo voor Greenport Aalsmeer is overgeheveld naar de nieuw ingestelde 'Reserve Duurzame landbouw'.

[2] *De doelstellingen van TWIN-H ISV concentreren zich op kwaliteit van de woningvoorraad en leefomgeving en menging van functies met daarin aandacht voor sociale en fysieke functies. Er is daarbij sprake van herstructurering en/of transformatie van functies. Bij voorkeur is er sprake van verdichting en intensivering van ruimtegebruik enerzijds en verhoging van de kwaliteit van de openbare ruimte anderzijds. De gelden in de 'Reserve duurzame landbouw' zijn bestemd voor dit vanuit TWIN-H gestelde doeleinde.*

Met een nieuwe Ruimtelijk economische visie Greenport Aalsmeer 2015-2025 en bijbehorende uitvoeringsagenda was in 2016 een actualisatie nodig van het TWIN-H uitvoeringsprogramma om aan te kunnen sluiten op de nieuw gemaakte regionale afspraken en acties. Het beleidsdoel bleef ongewijzigd, namelijk het moderniseren van het glasareaal.

Doel van de actualisatie van het TWIN-H programma Greenport Aalsmeer was om de middelen breder in te kunnen zetten dan het besluit uit 2008. Het onderdeel Verplaatsing van glastuinbouwbedrijven zou dan ook kunnen worden ingezet buiten de Greenport Aalsmeer. Door een deel van de TWIN-H middelen te koppelen aan POP3 middelen (EU) kon er een subsidieregeling uitgevoerd worden voor de verplaatsing van glastuinbouwbedrijven in geheel Noord-Holland. Het onderdeel Herstructurering/Modernisering bleef wel gekoppeld aan de opgave in Greenport Aalsmeer.

Gerelateerde besluitvorming

GS nota 1167828 1167883

Geplande activiteiten

	Omschrijving	Verwachte kosten
1.	*De begrotingswijziging in 1e kwartaal 2021 zal worden gebruikt om de Reserve Duurzame Landbouw voor cofinanciering van POP-middelen in te zetten, in lijn met de doeleinden TWIN-H middelen, nl verplaatsing van glastuinbouwbedrijven.*	Nader te bepalen

Bestedingsplan reserve Europese landbouwprojecten landbouwsubsidies

In dit bestedingsplan wordt nader toegelicht hoe het college van Gedeputeerde Staten invulling geeft aan de bestemming die Provinciale Staten aan de betreffende middelen gegeven hebben.

In dit bestedingsplan is het beginsaldo per 1 januari 2020 als startpunt genomen en indien van toepassing zijn ook de geplande stortingen in de komende jaren toegevoegd. In voorkomende gevallen lopen stortingen door tot na de weergegeven periode, en ook sommige projecten hebben een looptijd die verder reikt dan de acht jaren die hierin zijn opgenomen. Om die reden kan het voorkomen dat de geschatte kosten voor de activiteiten het beschikbare bedrag overstijgt.

De jaarlijkse onttrekkingen aan de reserve zijn niet in dit overzicht opgenomen; deze komen terug in de begroting en meerjarenraming

Programma	6 Economie, Cultuur en Welzijn
Operationeel doel	6.5.5
Saldo per 1 januari 2020	€ 1.113.755
Totaal geraamde stortingen 2020 - 2027	€ 250.000
Totaal beschikbaar	€ 1.363.755

Doel Reserve

Instellingsbesluit: **Zomernota 2015**

Cofinanciering en uitvoeringskosten Europees Landbouwfonds voor Plattelandsontwikkeling (ELFPO-POP3) en Europees Fonds Maritieme Zaken en Visserij (EFMZV). De programma's POP3 en EFMZV zijn gereed. Naast dat de middelen uit de reserve worden ingezet voor realiseren van provinciaal beleid voor met name landbouw en visserij, zijn ze ook bestemd voor de uitvoeringskosten van RVO die de functie vervult van beheersautoriteit en betaalorgaan om de Europese bijdrage aan de subsidie EU-conform uit te voeren.

Aanvullende informatie

De uitvoering van POP3 is onderdeel van de decentralisatie van het Natuurbeleid. De afspraken over het huidige POP3 zijn vastgelegd in het Convenant Uitvoering POP3 (487573/489838, Sc 8991) dat provincies en rijk in december 2014 hebben ondertekend en de ministeriële regeling uitvoering ELFPO 2014-2020 (5 februari 2015, nr. WJZ / 14108646).

Gerelateerde besluitvorming

De reserve € 9,8 mln is in 2018 verhoogd met € 2,5 mln omdat de uitvoeringskosten toenamen en wij meer EU budget kregen toegedeeld. De Europese Commissie heeft in december 2019 een voorstel gepresenteerd om het POP3 te verlengen. Op 28 mei 2020 hebben Rijk, IPO en Unie van waterschappen een besluit genomen over de invulling en verdeling van de EU middelen voor de jaren 2021 en 2022. Deze afspraken worden uiterlijk in december 2020 verlengd.

Geplande activiteiten

	Omschrijving	Verwachte kosten
1.	POP3 onderdeel Jonge landbouwers dec. 2019 1301495-1301497 POP3 onderdeel Jonge landbouwers dec. 2020 (vrijval 2016) POP3 onderdeel Openstelling LEADER-projecten 2020 (vrijval 2016-2019)	€ 140.000
2.	Uitvoeringskosten RVO 487573/489838, 547348/559055	€ 915.000
3.	Verdere uitvoering POP3 binnen huidige programma, inclusief verwerking (uitkering van subsidie vanwege) toegekende bezwaren.	€ 308.755
	Totaal	€ 1.363.755

Bestedingsplan reserve Go-gelden

In dit bestedingsplan wordt nader toegelicht hoe het college van Gedeputeerde Staten invulling geeft aan de bestemming die Provinciale Staten aan de betreffende middelen gegeven hebben.

In dit bestedingsplan is het beginsaldo per 1 januari 2020 als startpunt genomen en indien van toepassing zijn ook de geplande stortingen in de komende jaren toegevoegd. In voorkomende gevallen lopen stortingen door tot na de weergegeven periode, en ook sommige projecten hebben een looptijd die verder reikt dan de acht jaren die hierin zijn opgenomen. Om die reden kan het voorkomen dat de geschatte kosten voor de activiteiten het beschikbare bedrag overstijgt.

De jaarlijkse onttrekkingen aan de reserve zijn niet in dit overzicht opgenomen; deze komen terug in de begroting en meerjarenraming

Programma	7 Financiën en Bedrijfsvoering
Operationeel doel	7.2.5
Saldo per 1 januari 2020	€ 3.037.713
Totaal geraamde stortingen 2020 - 2027	€ 0
Totaal beschikbaar	€ 3.037.713

Doel Reserve

Instellingsbesluit: **Zomernota 2016**

De reserve is bedoeld om uitvoering te geven aan de inzet van decentrale arbeidsvoorwaarden-gelden door het Georganiseerd Overleg.

Aanvullende informatie

De GO-gelden zijn voornamelijk bedoeld om de duurzame inzetbaarheid van medewerkers te vergroten door een Talentbudget beschikbaar te stellen waarmee medewerkers zich kunnen ontwikkelen.
Alle medewerkers die op 1 juli 2017 in vaste dienst waren kunnen aanspraak maken op een budget van € 4.000,- die zij in een periode van 5 jaar kunnen besteden aan een opleiding die hun duurzame inzetbaarheid vergroten. Dit zijn 901 medewerkers.
Het restantbudget is ingezet om de organisatie van het Talentbudget te bekostigen.

Gerelateerde besluitvorming

De oorsprong van de GO-gelden ligt in een akkoord tussen werkgever en vakbonden over de afkoop van decentrale arbeidsvoorwaardengelden en de restant POB-gelden uit 2015. De zeggenschap van deze gelden ligt derhalve bij het Georganiseerd Overleg.

Geplande activiteiten

	Omschrijving	Verwachte kosten
1.	*Uitvoering geven aan het Talentbudget.*	€ 3.037.713

Provincie Noord-Holland

Economie Financiën en Bestuur

Dossiernummer	4436
Extern Zaak ID	1466258
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	26 oktober 2020
Agendapunt	4.b.3
Omschrijving	Audit: Brief GS aan PS inz. Auditopvolging peildatum 1 september 2020 (wordt als achtergrondinformatie bij de begroting geagendeerd in alle commissies van oktober)
Organisatieonderdeel	AD/CC

Bijlagen
Auditopvolging september 2020 GS notitie.pdf
Auditopvolgingslijst per 1 september 2020 bestuurlijke aanbevelingen.pdf
Brief aan PS over auditopvolging peildatum september 2020.pdf

Geagendeerd	**Vergaderdatum**
Overdracht vanuit GS	12 oktober 2020
Ruimte Wonen en Klimaat	19 oktober 2020
Natuur Landbouw & Gezondheid	19 oktober 2020
Economie Financiën en Bestuur	**26 oktober 2020**
Mobiliteit & Bereikbaarheid	26 oktober 2020
Ingekomen stukken ter kennisname	31 oktober 2020

Toelichting

Auditopvolging is een instrument om de overgenomen aanbevelingen van de externe accountant, de Randstedelijke Rekenkamer, de provinciearchivaris en Concerncontrol systematisch door te voeren. Het dient tevens als verantwoordingsinstrument naar PS en sturingsinstrument voor PS. Per halfjaar wordt gerapporteerd aan de directie, GS en PS.

Provincie Noord-Holland

Uw contactpersoon
E.L.M. Elferink
AD/CC

Telefoonnummer +31621112637
elferinke@noord-holland.nl

Kenmerk: 1466258/1466697

29 september 2020

Betreft: Auditopvolging per 1 september 2020

Memo

Inleiding

De Auditopvolgingslijst (zie bijlage 1) is een instrument om de opvolging van aanbevelingen systematisch te monitoren en eventuele risicio's binnen de organisatie onder de aandacht te brengen.

Per halfjaar rapporteert Concerncontrol hierover aan Gedeputeerde Staten en Provinciale Staten. De Auditopvolgingslijst geeft inzicht in de voortgang van de opvolging van de aanbevelingen uit onderzoeken van de Randstedelijke Rekenkamer, de externe accountant, de provinciearchivaris en van de sector Concerncontrol.

De opvolging betreft de mate waarin de maatregelen zijn ingevoerd die naar aanleiding van de aanbevelingen zijn toegezegd. Of en de mate waarin deze maatregelen het gewenste effect hebben, is geen onderdeel van de auditopvolging.

De externe accountant en provinciearchivaris schenken daar wel aandacht aan als onderdeel van hun reguliere controle respectievelijk inspectie. De Randstedelijke Rekekamer voert voor een deel van haar onderzoeken opvolgingsonderzoeken uit om te bepalen of de maatregelen effect hebben gehad. Ook Concerncontrol doet dit.

De directies die eigenaar zijn van de onderliggende processen leveren de input voor de actuele stand van zaken.

De voorliggende notitie geeft een samenvatting van de auditopvolging tot 1 september 2020. Vervolgens geven wij een analyse van de stand van zaken. De volgende tabel bevat de voortgang van de opvolging van de aanbevelingen per 1 september afgezet tegen de voortgang per 1 maart.

Tabel 1: het verloop van de auditopvolging in de periode van 1 maart 2020 tot 1 september 2020

Omschrijving	Totaal	Reken-kamer	Externe accountant	Concern-control	Provincie-archivaris
Openstaande aanbevelingen per 1 maart 2020	40	14	17	6	3
Afgeronde aanbevelingen openstaand per 1 maart 2020	16	7	7	0	2
Openstaande aanbevelingen > 6 maanden	*24*	*7*	*10*	*6*	*1*
Nieuwe aanbevelingen tot 1 september 2020	15	0	11	1	3
Afgeronde nieuwe aanbevelingen tot 1 september 2020	3	0	3	0	0
Openstaande aanbeveling ≤ 6 maanden	*12*	*0*	*8*	*1*	*3*
Totaal aantal aanbevelingen waarover dit memo rapporteert	**55**	**14**	**28**	**7**	**6**
Openstaande aanbevelingen per 1 september 2020	**36**	**7**	**18**	**7**	**4**

Samenvatting

Van de 40 aanbevelingen die per 1 maart 2020 nog openstonden zijn er het afgelopen halfjaar 15 afgerond. Nog 22 aanbevelingen zullen naar verwachting voor het einde van dit jaar zijn afgerond. De opvolging van een van de drie resterende aanbevelingen (GRC tool voor risicomanagement)[1] is afhankelijk van de prioriteiten die in 2021 zullen worden gesteld op het gebied van het i-Portfolio. De aanbeveling om een strategisch plan op te stellen voor de, eventuele, volgende cyclus van gebiedscontracten zal worden opgevolgd op basis van de thans lopende, ambtelijke, evaluatie van de gebiedscontracten.[2] De accountant heeft in zijn managementletter 2019 een aanbeveling gedaan voor een verdeelsleutel investering en onderhoud.[3] Volgens planning zal deze verdeelsleutel er K3 2021 zijn.

In de periode maart t/m augustus 2020 heeft de Randstedelijke Rekenkamer geen onderzoek gepubliceerd. De externe accountant heeft op 29 juni jl zijn verslag over 2019 aangeboden. Dat rapport bevat elf nieuwe aanbevelingen. De provinciearchivaris rapporteerde in juni 2020 over de archiefinspectie 2019. Zijn inspectierapport bevat drie nieuwe aanbevelingen. Concerncontrol rondde het GS-onderzoek naar de provinciale weerbaarheid af. Hierin is één aanbeveling opgenomen.

[1] Zie bijlage 1, Aanbestedingsprocedure projecten boven EU-grenzen, aanbeveling 3.

[2] Zie bijlage 1, Gebiedscontracten: doelen, succesfactoren en lessons-learned, aanbeveling 5.

[3] Zie bijlage 1, Managementletter 2019, aanbeveling 3.

Analyse

Onderstaande analyse gaat op de eerste plaats in op de opvolging van de aanbevelingen ten aanzien van de interne bedrijfsvoering. Daarna wordt ingegaan op de opvolging van aanbevelingen die zijn gedaan ten aanzien van het provinciaal beleid en de aspecten rond beheer en uitvoering.

Bedrijfsvoering

Archivering
De per 1 maart jl. nog openstaande aanbevelingen uit de archiefinspecties 2016-2018 zijn op één na opgevolgd. De resterende aanbeveling en de aanbevelingen uit de archiefinspectie 2019 zullen voor het einde van dit jaar zijn opgevolgd.

Financiën
Accountant Publiek Belang heeft bij de interim- en de jaarrekeningcontrole aanbevelingen gedaan. Een groot deel hiervan heeft betrekking op de vaststelling van juistheid en volledigheid van de diverse componenten van de resultatenrekening en de daarmee samenhangende balansposten. Binnen het programma Financiële Hygiëne zijn veel van de aanbevelingen verwerkt en structureel geborgd. Verdere maatregelen zijn genomen om de structurele goede werking van de betreffende processen monitoren, de nog resterende verbeteringen te realiseren en ook deze te borgen.

Aanbestedingsprocedure projecten boven de Europese aanbestedingsgrenzen
Van de zeven aanbevelingen die Concerncontrol deed stonden er 1 maart jl nog twee open. Dat is ook nu nog het geval. Het inkoopproces is in concept vastgelegd. De beoordeling van dit proces gericht op de nodige beheersmaatregelen (aanbeveling 2) vindt nog het derde kwartaal plaats waarmee deze aanbeveling dan is afgerond. De opvolging van de laatste aanbeveling gericht op het inrichten van een database met risicoanalyses en evaluaties zal niet eerder dan eind 2021 worden gerealiseerd. Dit hangt samen met de prioriteiten die gesteld zijn en worden aan projecten in het i-domein.

Garanties, leningen en revolverende fondsen
De Randstedelijke Rekenkamer heeft aanbevelingen gedaan ten aanzien de betrokkenheid van PS bij het verstrekken van garanties, leningen en revolverende fondsen. Ook heeft de rekenkamer geadviseerd een uitvoeringskader te ontwikkelen. De provincie heeft ervoor gekozen om het bestaande uitvoeringskader om te zetten in een nota garanties en leningen. Deze nota zal naar verwachting in september ter besluitvorming worden voorgelegd aan GS en vervolgens in oktober aan PS.

Risicomanagement
Dit onderwerp komt meermalen terug in onderzoeken en bevindingen van de accountant. Conform een van de aanbevelingen van de accountant zullen we risicomanagement meenemen bij het beschrijven en analyseren van de, financiële, bedrijfsprocessen. De ambitie is om dit eind 2020 te hebben afgerond.
Op basis hiervan zal ook de frauderisicoanalyse worden geactualiseerd om beter inzicht te krijgen in de specifieke frauderisico's die de provincie loopt; bewustheid te creëren en om hierover met elkaar het gesprek aan te kunnen gaan.

Mede naar aanleiding van de aanbevelingen van de accountant is besloten de kadernota Risicomanagement te actualiseren. Daarmee zullen we enerzijds meer lijn aanbrengen in het risicomanagement binnen de organisatie en anderzijds het risicobewustzijn binnen de organisatie vergroten. Een presentatie gericht op dit laatste is in concept gereed en zal binnenkort zijn definitieve vorm krijgen en daarna worden verspreid binnen de organisatie. De kadernota zal begin volgend jaar gereed zijn.

Beleid

Financieel toezicht gemeenschappelijke regelingen
De rekenkamer beval PS in haar rapport van 14 december 2015 aan om met GS af te spreken een visie op het financieel toezicht op gemeenschappelijke regelingen te ontwikkelen en om deze visie vast te leggen in beleid en de risicogerichte benadering hierin mee te nemen.

In 2016-2017 zijn alle gemeenschappelijke regelingen getoetst. De risicogerichte benadering was onderdeel van die toets. De uitkomsten van die toets boden geen aanknopingspunten voor bijstelling van de bestaande visie over het toezicht op gemeenschappelijke regelingen. In dezelfde periode liep er binnen de provincie een traject waarin breder aandacht was voor het financieel toezicht van de provincie. Ook was sprake van een landelijke ontwikkeling om tot een gemeenschappelijk toezichtskader te komen voor het interbestuurlijk toezicht. De provincie heeft zich daarbij aangesloten. Het project zou in 2019 worden afgerond maar heeft vertraging opgelopen. Het toezichtkader is inmiddels in concept gereed. Vaststelling van het kader door het vakberaad is nu voorzien voor september 2020. Daarna zal het kader aan de colleges van GS van alle provincies worden aangeboden ter vaststelling.

Uitvoering op afstand/Provinciaal opdrachtgeverschap
Op 13 juni 2016 heeft de Randstedelijke Rekenkamer haar rapport Uitvoering op afstand gepubliceerd. Dit rapport bevat vijf aanbevelingen over het provinciaal opdrachtgeverschap richting omgevingsdiensten. De laatste aanbeveling is recent afgerond. Het proces is nu zodanig ingericht dat de dienstverleningsovereenkomst met de Omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied tijdig wordt afgesloten en dat daarin de actuele lijst

van inrichtingen zal zijn opgenomen. Het gaat hierbij om inrichtingen waarvan de provincie het bevoegd gezag is voor het verlenen van de omgevingsvergunning.

Bouwen aan Regie
Met de aanbevelingen in haar rapport Bouwen aan regie van 12 december 2019 vraagt de Rekenkamer meer aandacht voor de regionale situatie. Deze aanbevelingen zijn voortvarend opgepakt. Vijf ervan zijn inmiddels opgevolgd. Op 31 maart 2020 is de nieuwe Woonagenda 2020-2025 vastgesteld. Alle regio's zijn thans in samenwerking met de provincie bezig met het afsluiten van Woonakkoorden, die volop ruimte voor regionaal maatwerk bieden. De verwachting is dat de overige vier aanbevelingen voor het einde van dit jaar zullen zijn opgevolgd.

Beheer en Uitvoering

Gebiedscontracten: doelen, succesfactoren en de lessons-learned
Op 21 mei 2019 hebben GS het rapport Gebiedscontracten: doelen, succesfactoren en de lessons-learned vastgesteld. Een van de aanbevelingen van dit rapport was om een midterm evaluatie van de gebiedscontracten uit te voeren en daarin de succesfactoren te betrekken. Deze evaluatie is gestart en zal nog dit jaar worden afgerond. De evaluatie zou inzicht moeten bieden in de mate waarin de gebiedscontracten hun volwassenheidsstadium hebben bereikt. Ook zal hieruit moeten blijken of inmiddels geprofiteerd wordt van de beoogde efficiëntie, effectiviteit en innovatie. Wanneer de evaluatie definitief is kunnen noodzakelijke bijsturingen volgen. De evaluatie geeft daarmee ook opvolging aan de overige nog openstaande aanbevelingen.

Provincie Noord-Holland

Bestuurlijke Aanbevelingen

Stand van zaken per 1 september 2020

Toelichting:
In bijgaand overzicht zijn alle nog openstaande aanbevelingen opgenomen uit onderzoeksrapporten van de Randstedelijke Rekenkamer, de externe accountant en Concerncontrol. Bij de aanbevelingen wordt aangegeven uit welk onderzoeksrapport deze afkomstig is/zijn en hoeveel van de aanbevelingen uit dit onderzoek er reeds zijn afgerond.

Financieel toezicht gemeenschappelijke regelingen

Auteur onderzoek: Randstedelijke Rekenkamer

Vastgesteld op: 14 december 2015

Afgeronde aanbevelingen: 3 /4

Nr	Aanbeveling	Bestuurlijke reactie	Eigenaar	Voortgang per 1 maart 2020	Voortgang per 1 september 2020	Status/ Deadline
1	Spreek met GS af om een visie op het financieel toezicht op gemeenschappelijke regelingen te ontwikkelen en om deze visie vast te leggen in beleid. Spreek af dat de risicogerichte benadering hierin wordt meegenomen.	Wij zijn bereid hieraan mee te werken. Voor het uitoefenen van het financieel toezicht op de gemeenschappelijke regelingen is op dit moment een ambtelijk beoordelingskader beschikbaar. Voor de begrotingscyclus 2016 zal dit kader worden toegepast. Daarbij zal het toezicht in lijn met het Gemeenschappelijk toezichtskader 2014 worden uitgevoerd. Dit houdt in dat een risicogerichte benadering daarvan onderdeel uitmaakt. Afhankelijk van de resultaten van de begrotingsronde 2016 zal worden bezien of wij een nadere visie dienen vast te stellen.	KAB/IBT	In het Vakberaad Gemeentefinanciën van 19 maart 2020 staat de eerste conceptversie van het gemeenschappelijk toezichtkader voor de regelingen op de agenda. Na behandeling ervan is het de bedoeling dat direct een defintieve versie wordt opgesteld, die in het vakberaad van 2 juli 2020 wordt vastgesteld. Daarna zal het kader aan de colleges van GS van alle provincies worden aangeboden ter vaststelling.	De inhoudelijke behandeling in het Vakberaad Gemeentefinanciën heeft geleid tot bijstelling van de conceptversie. Voor het Vakberaad van 24-9-2020 staat de volgende behandeling (voorstel: vaststellen) op de agenda. Daarna kan het gemeenschappelijk toezichtkader voor de regelingen bij alle provincies aan GS worden voorgelegd ter vaststelling. De deadline verschuift van 2020-K2 naar 2020-K4	2020-K4

Uitvoering op afstand

Auteur onderzoek: Randstedelijke Rekenkamer

Vastgesteld op: 13 juni 2016

Afgeronde aanbevelingen: 5 /5

Nr	Aanbeveling	Bestuurlijke reactie	Eigenaar	Voortgang per 1 maart 2020	Voortgang per 1 september 2020	Status/ Deadline
3	Vraag GS om ervoor te zorgen dat de opdracht aan de OD NZKG wordt vastgesteld voor aanvang van het jaar waarop deze betrekking heeft en dat het een volledig en actueel bedrijvenbestand bevat.	Zoals bij het feitelijke wederhoor is opgemerkt is een bedrijvenlijst (of –bestand) een dynamische lijst. De bedrijvenlijst zoals die op enig moment is opgesteld door OD NZKG is op dat specifieke moment leidend en volledig. OD NZKG (en daarmee de provincie) heeft dus te allen tijde een actueel overzicht van bedrijven. Niettemin zullen wij ervoor zorgen dat ook bij de actualisatie van de dienstverleningsovereenkomst (DVO) een – opdat moment- actuele bedrijvenlijst is opgenomen.	BEL/OMB	Het college heeft op 7 januari 2020 besloten de uitvoeringsovereenkomst met OD NZKG met terugwerkende kracht per 1 januari 2020 aan te gaan. De OD heeft in november 2019 de lijst met bedrijven per 1 januari 2020 opgesteld.	Aanbeveling is afgerond. Voor 2020 geldt nog steeds hetgeen onder voortgang 1 maart 2020 is gerapporteerd. Planning voor UVO2021 is: agendering in de GS-vergadering van 8 december 2020 en bespreking in de staf van 30 november 2020. De dan actuele lijst van bedrijven wordt hierin opgenomen.	Afgerond

Aanbestedingsprocedure projecten boven EU-grenzen

Auteur onderzoek: Concerncontrol

Vastgesteld op: 3 oktober 2017

Afgeronde aanbevelingen: 5 /7

Nr	Aanbeveling	Bestuurlijke reactie	Eigenaar	Voortgang per 1 maart 2020	Voortgang per 1 september 2020	Status/ Deadline
2	Neem beheersmaatregelen gericht op risicomanagement bij aanbestedingen en de uitvoering van het project, niet alleen risico's en beheersmaatregelen ten aanzien van rechtmatigheid maar ook aanbesteding specifieke (flankerende) risico's. Het benoemen van risicocategorieën (bijvoorbeeld bestuurlijke risico's, omgevingsrisico's, financiële risico's enzovoorts) draagt er aan bij dat risicoanalyses gestructureerd plaatsvinden. Hiervoor kunnen de beschrijvingen van B&U als voorbeeld dienen.	De aanbeveling ten aanzien van het uitvoeren van structurele risicoanalyses wordt overgenomen. Deze processtap is inmiddels opgenomen in de concept AO Europees aanbesteden. Daarmee wordt een risicoanalyse (specifiek gericht op het aanbestedingsproces) uitgevoerd bij elke Europese aanbesteding, en worden de risico's en beheersmaatregelen tijdens het proces opgevolgd. Er zal worden verkend of de B&U aanpak voor risicobeheersing organisatiebreed voor projecten kan worden toegepast. Nu al wordt deze aanpak bij B&U aanbestedingen, maar incidenteel ook bij aanbestedingen voor andere directies uitgewisseld en geeft een B&U risicoadviseur in voorkomende gevallen advies.	CZ/SI ism CC	Binnen concerncontrol wordt vanuit het PNH brede risicomanagement-perspectief verkend of in een concernbrede bruikbare GRC (Governance, Risk en Compliance) oplossing kan worden voorzien in de portfolio van 2020/2021. Hierbinnen kan dan het risicomanagement rond inkoop worden ingebed. Vanaf 2020 beschikt PNH over een procesvastleggingstool, waarbinnen procesrisico's en de beheersmaatregelen hierop kunnen worden vastgelegd. Binnen het project processen centraal worden de procesrisico's van de inkoopketen inzichtelijk gemaakt. Deadline verschuift van 2019-K4 naar 2020-K3	De beschrijving van het het inkoopproces waaronder de aanbestedingsprocedure en de vastlegging in Engage is gestart in augustus. De verwachting is nog steeds dat dit in K3 gereed is.	2020-K3
3	Richt een centrale database in waar de risicoanalyses en evaluaties worden bewaard om zo het lerend vermogen binnen de provincie te versterken;	De aanbeveling inzake het inrichten van een centrale database voor het bijhouden en opvolgen van risicoanalyses en evaluaties zullen wij verkennen in concernbreed verband. Het lijkt namelijk effectiever om dit op te pakken voor alle grotere projectrisico's en evaluaties en niet alleen die rond het aanbestedingsproces.	AD/CC	Vanaf 2020 beschikt PNH over een procesvastleggingstool, waarbinnen procesrisico's en de beheersmaatregelen hierop kunnen worden vastgelegd. Binnen het project processen centraal worden de processen en de bijbehorende risico's inzichtelijk gemaakt.	Vanaf 2020 beschikt PNH over een procesvastleggingstool, waarbinnen procesrisico's en de beheersmaatregelen hierop kunnen worden vastgelegd. Binnen het project processen centraal worden de hiervoor in aanmerking komende procesbeschrijvingen hierop geënt. Concerncontrol verkent tevens op welke wijze het risicomanagement systeemtechnisch kan worden ondersteund; vb. door middel van GRC tooling. De termijn waarop dit gerealiseerd kan worden laat zich moeilijk inschatten, omdat dit mede afhangt van de prioriteit die dit krijgt in de i-portfolio. Gezien de huidige prioriteitstelling hierin verwachten we dat dit op zijn vroegst ultimo 2021gerealiseerd kan zijn. 2020-K2 wordt 2021-K4	2021-K4

Het Waddenfonds gemonitord

Auteur onderzoek: Randstedelijke Rekenkamer

Vastgesteld op: 23 januari 2018

Afgeronde aanbevelingen: 8 /8

Nr	Aanbeveling	Bestuurlijke reactie	Eigenaar	Voortgang per 1 maart 2020	Voortgang per 1 september 2020	Status/ Deadline
6	Volg de (onder)uitputting van de Waddenfondsmiddelen en start uiterlijk in 2024 interprovinciaal overleg over de periode na 2026. In dat overleg dient rekening te worden gehouden met een structurele onderuitputting van het Waddenfonds en met de investeringsbehoefte van het gebied. Entameer daarover tijdig overleg met de betrokken minister(s).	Het Waddenfondsbestuur hecht er aan alleen subsidie te verlenen aan zorgvuldig uitgewerkte en doeltreffende projecten. Reservevorming is een bewuste keuze om — mede in verband met aanstaande majeure projecten — in toekomstige financieringsbehoefte te kunnen voorzien. Wij verwachten dat rand de aangekondigde midterm -review in 2021 zicht zal zijn op een forse aanwending van de gevormde reserves. De in 2021 nog beschikbare reserves kunnen in de midterm -review aanleiding geven tot voorstellen over een wijziging van inzet van middelen; zowel qua tempo en aard (majeur en thematisch).	Wadden-fonds	Planning is dat mid term review in 2020 afgerond is. De aanbeveling zal in dit proces worden meegenomen. Provinciale Staten worden over de uitkomsten van de mid term review geinformeerd. Wij beschouwen deze aanbeveling daarmee als voldoende geborgd in het verdere proces en daarmee als afgerond.	De mid term review Investeringskader Waddengebied wordt thans uitgevoerd en ook de evaluatie van het Waddenfonds in tweede helft van 2020 zal worden opgeleverd. De beide processen hebben een relatie met elkaar en zullen in het laatste kwartaal van dit jaar onder andere in de Staten worden besproken. In de bestuurlijke rondgang zal ook zeker de financiële situatie van het Waddenfonds nu en voor de periode na 2026 aan de orde komen. Wij beschouwen deze aanbeveling daarmee als voldoende geborgd in het verdere proces en daarmee als afgerond.	Afgerond

Garanties, leningen en revolverende fondsen

Auteur onderzoek: Randstedelijke Rekenkamer

Vastgesteld op: 26 november 2018

Afgeronde aanbevelingen:

1 /3

Nr	Aanbeveling	Bestuurlijke reactie	Eigenaar	Voortgang per 1 maart 2020	Voortgang per 1 september 2020	Status/ Deadline
1	Ontwikkel de **Uitvoeringsrichtlijn Leningen en garantstellingen** door in door PS vastgesteld beleid, bij voorkeur ondersteund met een afwegingskader voor de inzet van verschillende mogelijke financiële instrumenten, zoals garanties en leningen, maar ook revolverende fondsen, deelnemingen en cofinanciering.	Wij zullen de Uitvoeringsrichtlijn Leningen en garantstellingen doorontwikkelen en door PS laten vaststellen. Een algemeen afwegingskader voor de inzet van financiële instrumenten is mider eenvoudig, aangezien een dergelijke keuze maatwerk is. Daarnaast is sprake van een zekere overlap in begrippen; revolverende fondsen zijn vrijwel altijd deelnemingen. Desondanks zullen wij bij het actualiseren van de diverse nota's pogen tot een bredere afwegingskader te komen.	CZ/FIN	De nota verbonden partijen is in concept gereed. Vaststelling door PS staat gepland voor juni 2020. De uitvoeringsrichtlijn is eveneens in concept gereed en wordt ter besluitvoring in GS gebracht, waarna in mei 2020 PS worden geïnformeerd.	Op basis van het rapport van de Randstedelijke Rekenkamer van eind 2018 over leningen en garantstellingen van revolverende fondsen wordt de betreffende uitvoeringsrichtlijn (GS besluit) omgezet naar een Nota Leningen en Garantstellingen (kaderstelling door PS). Deze nota stellen GS volgens planning begin september in concept vast, waarnaar deze naar PS gaat voor besluitvorming (verwachting oktober 2020).	2020-K3
2	Bepaal wanneer en op welke wijze PS dienen te worden betrokken bij het verstrekken van nieuwe garanties en leningen en laat dit opnemen in het door PS vast te stellen beleid ter uitwerking van aanbeveling 1.	Wij zullen dit opnemen in de nieuwe versie van de Uitvoeringsrichtlijn Leingen en garantstellingen.	CZ/FIN	De uitvoeringsrichtlijn is in concept gereed en wordt ter besluitvoring in GS gebracht, waarna in mei 2020 PS worden geïnformeerd.	De nota Leningen en garantstellingen ligt ter besluitvorming voor in PS (14 september). De uitvoeringsrichtlijn leningen en garantstellingen is door GS vastgesteld.	2020-K3

Gebiedscontracten: doelen, succesfactoren en de lessons-learned

Auteur onderzoek: Concerncontrol

Vastgesteld op: 21 mei 2019

Afgeronde aanbevelingen:

1 /5

Nr	Aanbeveling	Bestuurlijke reactie	Eigenaar	Voortgang per 1 maart 2020	Voortgang per 1 september 2020	Status/Deadline
1	1. Zorg voor goede **managementinformatie** ten behoeve van goede sturing en beheersing op bestuurlijk en op ambtelijk niveau. a. Maak een volwassenheidsanalyse op operationeel en tactisch niveau van ieder gebiedscontract zodra de transitiefase formeel is afgerond. b. Betrek als onderdeel van deze analyse de bovengenoemde succesfactoren die bepalend zijn voor de uitvoering en het kunnen behalen van de doelen van het gebiedscontract. c. Bepaal op basis van deze analyse welke interventies nodig zijn om bij te sturen bij ieder van de succesfactoren. d. Ontwikkel enkele kritieke prestatie-indicatoren om de progressie met name op het niveau van operationele en tactische doelen meetbaar te maken.	Deze aanbeveling nemen wij grotendeels over. Wij zijn met de gebiedsaannemers in gesprek om verbeteringen aan te brengen in de samenwerking en met name de contractuele bedrijfsvoering. Doel is om de administratieve lasten te beperken voor zowel de gebiedsaannemer als voor de Provincie Noord-Holland. Ook zijn we al het proces gestart om te komen tot een goede gebiedsrapportage voor zowel de interne aansturing als voor de bestuurlijke verantwoording. Het opstellen van goede prestatie indicatoren is hier onderdeel van.	B&U/BSP	Het concept voor de gebiedsrapportage is gereed en afgestemd met alle betrokken partijen. De rapportage gaat voor het eerst gedraaid worden over het eerste tertiaal van 2020. De resultaten worden afgestemd met de gebiedsbeheerders. Mochten daarna nog aanpassingen nodig zijn, dan worden die verwerkt en meegenomen met de rapportage over het tweede tertiaal van 2020. De resultaten van de gebiedsrapportage zullen door de gebiedsbeheerders en sectormanager gebruikt worden voor sturingsinterventies op de succesfactoren van de gebiedscontracten en het assetmanagement.	De gebiedsrapportage met enkele kritieke prestatie-indicatoren over T1 2020 is gedraaid. Enkele KPI's bleken nog verder ontwikkeld te moeten worden om het gewenste beeld weer te kunnen geven. Deze KPI's worden over T2 2020 meegenomen. De operationele en tactische doelen die hiermee gemeten worden, zijn nog eens expliciet vastgelegd in deze gebiedsrapportages. De gebiedsbeheerders en sectormanager plegen sturingsinterventies wanneer deze nodig blijken te n.a.v. de gebiedsrapportages (sub-aanbevelingen c en d). Op dit moment voert Interne Audit een evaluatie uit van de gebiedscontracten. Deze evaluatie zal uitwijzen in welke mate de gebiedscontracten hun volwassenheidsstadium hebben bereikt (a). Ook zal hieruit blijken of inmiddels geprofiteerd wordt van de bedoelde efficiëntie, effectiviteit en innovatie (b). Wanneer de evaluatie definitief is kunnen noodzakelijke bijsturingen volgen (c).	2020-K4
2	Stel in 2021 een **midterm-evaluatie** op van gebiedscontracten om -halverwege de contractperiode- een uitspraak te kunnen doen over de werking van gebiedscontracten en voer hieruit voortvloeiende verbeteringen door waar noodzakelijk. De volwassenheidsanalyse dient hierbij als referentiekader.	Deze aanbeveling nemen wij over. Een midterm review in 2021 kan tevens als basis dienen voor de start van de volgende serie gebiedscontracten.	B&U/BSP	Op verzoek van de directeur B&U is deze evaluatie naar voren gehaald. De gebiedscontracten worden 2e helft 2020 geëvalueerd.	De evaluatie van de gebiedscontracten is nog lopende en wordt uitgevoerd door Concern Control.	2020-K4
4	Stel een **strategisch personeelsbeleid** op voor de regisserende rol van de provincie; ga daarbij in op de vereiste vaardigheden, kennisniveau gelet op de ontstane schaarste op de arbeidsmarkt.	Deze aanbeveling nemen wij over. Momenteel zijn wij reeds in gesprek met de medewerkers om de verschillende rollen helder te maken en verder uit te werken. Hierbij vinden wij het van belang dat breder wordt gekeken dan alleen gebiedscontracten en dat de filosofie van gebiedsgericht werken wordt uitgebouwd. Dat betekent dat de rol van met name de IPM gebiedsteams verder wordt verbreed.	B&U/BSP	We vullen de benodigde kennis en vaardigheden sinds medio 2019 in met zoveel mogelijk vast personeel. We zetten dit door in 2020 en verder. Ook wordt in de goede gesprekken (eerste halfjaar van 2020) aandacht besteed aan de benodigde vaardigheden voor het goed invullen van de assetmanagementrollen en functies.De verbeterpunten die uit de goede gespreken voortkomen zullen in 2020 worden opgepakt door de medewerkers zelf. Uiteraard hierin bijgestaan door hun sectormanager en teamsenior.	In 2020 en 2021 wordt een deel van de inhuur verambtelijkt. Hierdoor komt er meer balans tussen de inhuur en vast personeel. Naast een mogelijk financieel voordeel zijn kennisbehoud, een minder kwetsbare organisatie en continuiteit argumenten om dit door te voeren. De verambtelijking is een structureel deel van het SPO. De uitkomsten van de goede gesprekken zijn nog onbekend, maar thema eigenaarschap en leiderschap zijn onderdeel van de organisatieontwikkeling B&U (DOB). De keuze om meer balans te krijgen in de verhouding personeel in eigen dienst of ingehuurde externen maakt onderdeel uit van de Strategisch Personeelsontwikkeling. Dit naast de ontwikkeling van medewerkers om voor de toekomst "fit for the job" te zijn. In september, oktober en november wordt aan een eerste fase van "verambtelijking" invulling gegeven en zal er een nieuw inrichtingsplan gemaakt worden voor (de sectoren) van B&U. Daarnaast wordt in Q3 een start gemaakt met de onderwerpen die prioritair zijn voor de doorontwikkeling van de medewerkers van (DOB) B&U, zoals houding en gedrag.	2020-K3
5	Stel tijdig een **strategisch plan** voor een volgende cyclus instrumentarium voor beheer en onderhoud van gebieden met inbegrip van de inzichten die zijn opgedaan met gebiedscontracten. Ga daarbij in op de vraag of het gebiedscontract dan nog steeds het meest optimale instrument is voor beheer en onderhoud van gebieden.	Deze aanbeveling nemen wij over. Wij zijn overtuigd van de potentie van de gebiedscontracten op de doelen als samenwerking, toepassen van innovatie, gebiedsgericht werken en efficiënt uitvoeren van beheer en onderhoud. Voor de volgende serie gebiedscontracten is het goed om deze succesfactoren expliciet te benoemen en daarvoor concrete doelstellingen voor vast te stellen. De midterm review kan daarvoor als basis dienen.	B&U/BSP	Na de evaluatie van de gebiedscontracten, zullen de aanbevelingen die daaruit voortvloeien ter hand worden genomen om een verbeterplan op te stellen. Dit verbeterplan zal eind 2020 dan wel begin 2021 moeten zijn opgesteld.	Na de evaluatie van de gebiedscontracten zullen de aanbevelingen die daaruit voortvloeien ter hand worden genomen om een verbeterplan op te stellen. Dit verbeterplan zal begin 2021 worden opgesteld.	2021-K2

Bouwen aan regie

Auteur onderzoek: Randstedelijke rekenkamer

Vastgesteld op: 12 december 2019

Afgeronde aanbevelingen:

9

Nr	Aanbeveling	Bestuurlijke reactie	Eigenaar	Voortgang per 1 maart 2020	Voortgang per 1 september 2020	Status/ Deadline
1	Breng meer maatwerk aan in de regionale aanpak door rekening te houden met de verschillen qua aard en qua samenwerking in de regio's	Wij onderkennen met u dat de verschillen tussen de regio's een verschil in benadering rechtvaardigen. Wij komen hieraan tegemoet door met ingang van onze nieuwe provinciale Woonagenda in 2020 Woonakkoorden af te sluiten met regio's. Deze akkoorden worden vormvrij, hebben minder vereisten vanuit de provincie en bieden meer ruimte voor maatwerk aan gemeenten.	BEL/RO	Eind maart 2020 wordt de nieuwe Woonagenda vastgesteld en daarna gaan de verschillende regio's aan de slag met het afsluiten van Woonakkoorden, die volop ruimte voor regionaal maatwerk bieden.	Op 31 maart 2020 is de Woonagenda 2020-2025 vastgesteld. Alle regio's zijn nu bezig met het opstellen van een regionaal woonakkoord, dat aansluit bij de specifieke regionale situatie. Daarmee is deze afgerond.	Afgerond
2	Besteed meer aandacht aan de capaciteitsproblemen bij gemeenten en de verschillen daarin per regio.	Wij doen al veel, zoals u geconstateerd heeft. Aanvullend zullen wij begin 2020 de uitvoeringsregeling Woonvisie 2016 evalueren. Deze evaluatie zal zich ook richten op randvoorwaarden voor subsidie, zodat een eventuele nieuwe subsidieregeling voor gemeenten zo eenvoudig en bruikbaar mogelijk wordt ingericht. Enige vorm van verantwoording, vooraf en achteraf, zal echter altijd noodzakelijk blijven wanneer het gaat om overheidsgeld. Daarnaast bieden we de mogelijkheid vanuit ons versnellingsbudget om capaciteit in te zetten voor het versnellen van concrete woningbouwprojecten in zowel Noord-Holland Noord als de MRA. Wij zien in de praktijk en weten uit onderzoek namelijk dat dit een groot probleem is.	BEL/RO	Na het vaststellen van de evaluatie van de uvr Woonvisie (eind maart 2020) zullen we bij het opstellen van een nieuwe subsidieregeling zoveel mogelijk rekening houden met capaciteitsproblemen bij gemeenten. Ook de regelingen voor versnelling zullen ingezet blijven worden om capaciteitsproblemen zoveel mogelijk te ondervangen.	In september zal een nieuwe uitvoeringsregeling woonakkoorden 2020 worden vastgesteld waarin regio's meer mogelijkheden krijgen om extra interne of externe capaciteit te creeren. Daarnaast biedt ook het Uitvoeringsprogramma (UVP) binnenstedelijk bouwen & versnellen woningbouw mogelijkheden voor gemeenten om extra ambtelijke capaciteit in te huren via de flexibele schil. Via de herijking van het UVP in de 2e helft 2020 wordt in overleg met de nieuw aangestelde bouwambassadeur bekeken op welke wijze dit zo nodig verbeterd kan worden.	2020-K4
3	Verhelder de rolinvulling van de provincie op het gebied van wonen ten opzichte van de MRA en communiceer hierover richting de gemeenten.	Communicatie hierover vindt plaats in verschillende overleggen, zoals bijvoorbeeld het regulier RAP-coördinatorenoverleg het het ambtelijk MRA-overleg Bouwen & Wonen. Daarnaast zullen we hier in de Woonagenda aandacht aan besteden.	BEL/RO	Communicatie hierover vindt plaats tijdens de reguliere overleggen, de Woonagenda die eind maart wordt vastgesteld besteedt hier ook aandacht aan.	In de Woonagenda is hier extra aandacht aan besteed. Daarbij is wel ook geconcludeerd dat er vanwege de nauwe samenwerking tussen MRA en provincie én de grote rol die de provincie in de MRA neemt enige overlap niet te voorkomen is. Met het aanstellen van de bouwambassadeur is er voor alle gemeenten vanaf nu één duidelijk (ambtelijk) aanspreekpunt voor de versnelling. Daarmee is deze afgerond.	Afgerond
4	Werk aan de bekendheid van instrumenten richting gemeenten. Maak duidelijk wat de verschillende instrumenten de gemeenten opleveren.	Bekendheid van het instrumentarium is voor ons een must. We hebben hier dan ook de afgelopen jaren op verschillende manier aandacht aan besteed. Belangrijkste inzet hierbij is dat onze provinciale contactpersoon per regio steeds een laagdrempelige toegang vormen voor gemeenten in regioverband. Er is veel een-op-een contact. Daarnaast benutten wij de nieuwsbrief Wonen en de website hiervoor, bengen we het onder de aandacht in de regionale woonoverleggen en sturen we gemeenten hier brieven over. We zullen kijken wat we hier nog meer aan kunnen doen. De nieuwe provinciale Woonagenda en de presentatie tijdens de netwerkconferentie Wonen bieden daarvor een uitgelezen kans. Ook in de woonakkoorden maken we expliciet waar de provincie kan bijdragen in de opgaven waar de regio voor staat en zullen we het instrumentarium wederom onder de aandacht brengen.	BEL/RO	Na de vaststelling van de Woonagenda zal intensief gecommuniceerd worden met gemeenten over Woonakkoorden en in die contacten zullen de contactpersonen extra aandacht besteden aan de diverse instrumenten die benut kunnen worden.	In de 2e helft van 2020 is intensief contact tussen de provinciale contactpersonen en de regio's tijdens het opstellen van het woonakkoord. Ook is er een overzicht van beschikbare provinciale expertise en subsidie op de website geplaatst en actief gecommuniceerd. In juni vond de digitale Week van het Wonen plaats waarin diverse actuele thema's en provinciale instrumenten bekendheid hebben gekregen. Door de concept-woonakkoorden te PRIPpen (2e helft 2020) wordt met een breed scala aan provinciemedewerkers gekeken welke mogelijkheden er in een regio zijn. Daarmee is deze afgerond.	Afgerond
5	Stem met de gemeenten af waar zij behoefte aan hebben bij de regionale actieprogramma's, zodat deze documenten niet vooral verbindend van toegevoegde waarde kunnen zijn, maar ook inhoudelijk.	Wij zullen hieraan tegemoetkomen door met ingang van onze nieuwe provinciale Woonagenda in 2020 Woonakkoorden af te sluiten met regio's. Deze komen in plaats van de RAP's. Deze akkoorden worden vormvrij, hebben minder vereisten en bieden meer ruimte voor matwerk aan gemeenten. Ook in het proces van de totstandkoming van de Woonagenda gaan we in gesprek met de gemeenten om hun input zo goed mogelijk mee te nemen.	BEL/RO	Eind maart 2020 wordt de nieuwe Woonagenda vastgesteld en daarna gaan de verschillende regio's aan de slag met het afsluiten van Woonakkoorden, die volop ruimte voor regionaal maatwerk bieden.	Alle regio's zijn nu bezig met het opstellen van een regionaal woonakkoord, dat aansluit bij de specifieke regionale situatie. Daarmee is deze afgerond.	Afgerond
6	Vereenvoudig de aanvraagprocessen voor stimuleringsmaatregelen op het gebied van wonen.	Begin 2020 wordt de uitvoeringsregeling Woonvisie 2016 geëvalueerd (zie ook reactie op aanbeveling 2). Deze evaluatie zal zich ook richten op randvoorwaarden voor subsidie, zodat een eventuele nieuwe subsidieregeling voor gemeenten zo eenvouidg en bruikbaar mogelijk wordt ingericht.	BEL/RO	Na vaststellen van de evauatie (eind maart 2020) gaan we een nieuwe subsidieregeling opstellen. In het najaar wordt het Uitvoeringsprogramma Binnenstedelijk Bouwen en Versnellen Woningbouwproductie herijkt. Op basis daarvan wordt het programma en eventuele Uitvoeringsregeling aangepast. Daarbij zullen wij tevens zonodig en waar mogelijk de aanvraagprocedures vereenvoudigen	In september zal een nieuwe uitvoeringsregeling woonakkoorden 2020 worden vastgesteld, waarin de verbeterpunten uit de evaluatie zijn verwerkt. Daarnaast biedt ook het Uitvoeringsprogramma (UVP) binnenstedelijk bouwen & versnellen woningbouw mogelijkheden voor gemeenten om woningbouw te versnellen. Via de herijking van het UVP in de 2e helft 2020 wordt in overleg met de nieuw aangestelde bouwambassadeur bekeken op welke wijze dit zo nodig verbeterd kan worden.	2020-K4
7	Communiceer met gemeenten over de achtergrond en methodiek van de Monitor Woningbouw om zo onduidelijkheid over cijfers weg te nemen en eenduidigheid in begrippen te krijgen.	Wij zullen onder gemeenten inventariseren wie behoefte heeft aan uitleg over de achtergrond en de methodiek van de Monitor Woingbouw en waar we dit in de rapportage eventueel kunnen verduidelijken. Op basis van deze behoefte kan er bijv. een kennisbijeenkomst worden georganiseerd; de onderzoeker/opsteller betrokken bij de Monitor Woningbouw kan aanschuiven bij een regionaal overleg voor het geven van en toelichting etc. We gaan na waar in de rapportage Monitor Woningbouw we nog meer inzicht kunnen geven in de achtergrond, de methodiek kunnen verduidelijken en gehanteerde begrippen kunnen toelichten. Hierbij willen we opmerken dat in de inleiding van de Monitor Woningbouw staat vermeld dat de monitor cijfers bevat op basis van de meest recente gegevens van het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) en ABF research die ten tijde van het opstellen de monitor beschikbaar zijn. Verder komen de cijfers over de woningbehoefte uit de, op dat moment actuele, Provinciale bevolkingsprognose. De cijfers over de plancapaciteit komen uit de Monitor Plancapaciteit. Gemeenten voeren hiervoor zelf de gegevens in. Gemeenten worden gevraagd om ieder kalenderjaar in het 1e (en 2e kwartaal) de plancapaciteit gegevens te actualiseren. Voor het opstellen van de monitor wordt gebruik gemaakt van deze geactualiseerde gegevens voor de monitor wordt gebruik gemaakt van deze geactualiseerde gegevens voor de monitor van het desbetreffende kalenderjaar. De Monitor Woningbouw relateert de woningproductie aan de bevolkingsprognose. De regio's worden, op aanvraag, voorafgaand aan het maken van de bevolkingsprognose bezocht en daarna. Daarnaast is er altijd ruimte voor vragen. De gebruikte bronnen en methodiek van de prognose zijn uitgebreid beschreven in de rapporten die te vinden zijn op: https://www.noord-holland.nl/onderwerpen/ruimtelijke_inrichting/demografie	BEL/RO	De voorbereiding voor de Monitor Woningbouw start in Q2, en zal het raamwerk bepaald worden, de monitor zal worden opgesteld in Q3. Bij het opstellen gaan we na waar de uitleg over de achtergrond en de methodiek van de Monitor Woningbouw in de rapportage kunnen verduidelijken. De inventarisatie onder gemeenten wie behoefte heeft aan uitleg over de achtergrond en de methodiek van de Monitor vindt dan ook plaats. …	De Monitor Woningbouw 2020 wordt momenteel opgesteld. In de regio Gooi en Vechtstreek heeft inmiddels in het regionale ambtelijke overleg een toelichting plaatsgevonden over de monitoring en de bevolkingsprognose. Dit kunnen wij ook doen in andere regio's die daar behoefte aan hebben. Deze behoefte wordt in september geinventariseerd.	2020-K4
9	Schenk in de P&C-stukken meer aandacht aan de (voortgang) van de stimuleringsmaatregelen op het gebied van versnelling van woningbouwproductie.	Wij zullen in de P&C-stukken meer aandacht besteden aan de voortgang van de versnellingsacties.	BEL/RO	In het najaar van 2020 worden PS geinformeerd over de voortgang van de stimuleringsgelden	In het najaar van 2020 worden PS geinformeerd over de voortgang van de stimuleringsgelden. Dit is in voorbereiding.	2020-K4
10	Organiseer een sessie met PS waarin afspraken gemaakt worden over de informatievoorziening op het gebied van wonen.	Wij zullen een overleg met PS organiseren om afspraken over de informatievoorziening te maken.	BEL/RO	Wordt gepland ná de commissievergaderingen die over de woonagenda gaan (in februari en april 2020). PS zullen in 2021 over de voortgang van de uitvoering van de Woonagenda worden geïnformeerd.	Op 16 april 2020 heeft de commissie RWK over de vastgestelde Woonagenda gesproken. Daarbij is afgesproken dat de Staten aanvullend op de reguliere informatie over de voortgang via de planning & control-cyclus, jaarlijks per brief worden geinformeerd over de voortgang van de Woonagenda. In Q4 2022 vindt bovendien een evaluatie plaats.	Afgerond

Provinciale weerbaarheid tegen ondermijning

Auteur onderzoek: Concerncontrol

Vastgesteld op: 18 augustus 2020

Afgeronde aanbevelingen: 0 /1

Nr	Aanbeveling	Bestuurlijke reactie	Eigenaar	Voortgang per 1 september 2020	Status/ Deadline
1	Wij bevelen het college daarom aan om een selectie te maken van maatregelen bij andere provincies om ons eigen instrumentarium voor het tegengaan van ondermijnende criminaliteit te verrijken en de effectiviteit van onze aanpak te vergroten.	De aanbeveling uit het voorliggende onderzoek zullen tezamen met de uitkomsten van het weerbaarheidsbeeld dat dit najaar wordt opgeleverd, meegenomen worden in de Agenda Weerbaar Noord-Holland. Deze agenda geeft handen en voeten aan de ambitie uit het coalitieakkoord om als provincie tot een effectieve aanpak te komen van ondermijning.	AD/KAB		

Managementletter 2015

Auteur onderzoek: Accountant

Vastgesteld op: 14 maart 2016

Afgeronde aanbevelingen: 12 /12

Nr	Aanbeveling	Bestuurlijke reactie	Eigenaar	Voortgang per 1 maart 2020	Voortgang per 1 september 2020	Status/ Deadline
1	De vastlegging van prestatiedocumentatie van de levering van de goederen en/of diensten is niet in het inkoopproces gewaarborgd. Het risico bestaat dat de prestatie mogelijk niet aan de provincie is geleverd. Aanbevolen wordt nadere richtlijnen op te stellen en te verankeren in de SAP-workflow. Bij het opstellen van deze richtlijnen dient rekening gehouden te worden met de aard, de omvang en het risicoprofiel van de betreffende inkopen.	Prestatieverklaringen zijn een gebruikelijk onderdeel van bv projecten op het gebied van "Werken" binnen de provincie. Een verklaring wordt in Verseon (bv termijnstaten) opgeslagen. Ook bij inhuur op urenbasis is een ondertekende urenstaat een prestatieverklaring die in SAP aan de factuur hangt. In het geval van kleinere prestaties is een prestatieverklaring niet altijd aanwezig en zal de ambtenaar (goederenontvanger) in SAP tekenen voor prestatie akkoord. Voor de voornoemde processen en voor de overige processen zal in samenspraak met de accountant worden onderzocht of en zo ja hoe prestatieverklaringen verankerd gaan worden in de SAP-workflow danwel in een ander provinciaal proces, in samenhang met andere controles die reeds worden uitgevoerd.	CZ/SI CZ/CSC	Vanaf 23 maart 2020 is het verplicht om voor facturen vanaf € 5.000 (netto factuurbedrag) bij de goederenontvangstmelding in SAP een bewijs van prestatielevering toe te voegen. De opdracht voor de technische aanpassing in SAP is gegeven, waarna SAP afdwingt een bijlage toe te voegen. Met een steekproefsgewijze interne controle wordt de juistheid van het bewijs bij de levering getoetst. Hiermee is deze aanbeveling afgerond.	Afgerond	Afgerond

Managementletter 2017

Auteur onderzoek: Accountant

Vastgesteld op: 5 februari 2018 RekCie - PS

Afgeronde aanbevelingen: 15 /16

Nr	Aanbeveling	Bestuurlijke reactie	Eigenaar	Voortgang per 1 maart 2020	Voortgang per 1 september 2020	Status/ Deadline
3	**Prestatielevering:** 1) Wij adviseren Gedeputeerde Staten te komen tot een procedure om te borgen dat de prestatielevering in voldoende mate en eenduidig wordt vastgelegd op het moment van factuurautorisatie binnen uw financiële pakket. 2) Wij vragen u hierbij tevens aandacht te hebben voor voldoende functiescheiding tussen degene die bestelt en degene die ontvangt. Deze applicatie control kan, op het moment dat uw ITGC's effectief zijn, zorgdragen voor aanzienlijk minder gegevensgerichte werkzaamheden en derhalve een efficiëntere controle. 3) Daarnaast adviseren wij u nadrukkelijk om de controlegrens van € 50.000 aanzienlijk te verlagen. De controle op de prestatielevering is cruciaal en noodzakelijk om mogelijke fraude risico's te beheersen. Hierbij achten wij een ondergrens van € 50.000 te hoog.	Op dit onderwerp hebben wij 2 maatregelen ingezet: 1) De controle op prestatielevering is onderdeel geworden van het werkprogramma interne controle inkoop en aanbesteding. 2) Er is een wijziging op de interne richtlijn goederenontvangst in voorbereiding. In de concept wijziging is nu inderdaad € 50.000 als grens opgenomen. Wij zullen deze grens heroverwegen en de afspraken met de accountant verwerken in deze richtlijnen. Tegelijkertijd willen wij de administratieve lasten, zeker voor kleinere uitgaven, beperkt houden. Functiescheiding tussen de prestatiebevestiging en factuurmandatering is reeds in het systeem geborgd.	CZ/SI AD/CC	1) en 3) Per 16 maart a.s. gaat de verplichting in om voor alle facturen vanaf € 5.000 (netto factuurbedrag) bij de goederenontvangstmelding in SAP een bewijs van prestatielevering toe te voegen. De opdracht voor de technische aanpassing in SAP is gegeven, waarna SAP afdwingt een bijlage toe te voegen. Met een steekproefsgewijze interne controle wordt de juistheid van het bewijs bij de levering getoetst. Hiermee zijn deze 2 aanbevelingen afgerond. 2) Het klopt dat de systeemtechnische functiescheiding niet juist is ingeregeld. Als beheersmaatregeld voor dit risico hebben we een analyse over 2019 gedaan naar goederenontvangstmeldingen door dezelfde persoon als de besteller. Hieruit concluderen we dat 4% van het aantal bestellingen dezelfde goederenontavnger kende (in bestelbedrag is dit 1%). We schatten dit risico daarom in als laag en beschouwen deze aanbeveling als afgerond.	1) en 3) Afgerond. 2) Al eerder afgerond; als aanvullende controle is voor de inkopen tot en met augustus 2020 ook een analyse gedaan en concluderen we dat het percentage waar goederenontvanger en mandaathouder gelijk zijn aan elkaar nihil is. Zowel in aantallen inkopen als in inkoopbedrag	Afgerond
9	**Periodiek afsluitproces:** Wij adviseren u om procedures en richtlijnen op te stellen omtrent het maandelijks afsluiten van de financiële administratie. Deze werkzaamheden dienen op gestructureerde wijze plaats te vinden en gedocumenteerd te worden. Op deze uitgevoerde werkzaamheden dient een gedetailleerde controle plaats te vinden. Hierbij kan aandacht worden besteed aan: > stand van zaken restantbudgetten; > beoordeling van de waardering van vaste activa en investeringen; > beoordelen van up-to-date zijn van invoer > begrotingswijzigingen; > beoordeling volledigheid doorbelastingen en kostenallocatie; > stand van zaken uitputting kredieten.	Op dit moment is er geen sprake van een "harde" tussentijdse afsluiting. De zogenaamde "hard-closure" is bij overheidsinstellingen ook geen gemeengoed aangezien baten en lasten van de programma's niet gelijkmatig over het jaar zijn verdeeld. Wel moeten we blijvend scherp zijn of ons planning & control proces geoptimaliseerd kan worden. Wij zullen dan ook bij de implementatie van onze nieuwe projectenmodule en bij het project verbetering Financiële Informatievoorziening deze aanbevelingen meenemen en specifieke aandacht besteden aan de zichtbaarheid en documentatie van de periodieke afsluit-werkzaamheden.	CZ/FIN	De eerste proefafsluiting heeft in september 2019 plaatsgevonden. De ervaringen met die proef nemen wij mee bij de voorbereidingen van een systeemtechnische tussentijdse afsluiting per maand, waarbij elk 15e van de maand de voorgaande maand gesloten zal worden. Hiermee starten we direct na de jaarafsluiting 2019 (april/mei 2020). De daadwerkelijke invoering hiervan zal in K4 plaatsvinden. 2019-K4 wordt 2020-K4	In mei hebben we een tussentijdse afsluiting doorgevoerd op de belangrijkste tussenrekeningen. Na de zomer zullen we dit maandelijks doen. De crediteuren en debiteuren worden al maandelijks geanalyseerd.In september volgt de volgende tussentijdse afsluiting waar we een aantal onderdelen aan zullen toevoegen (inkoopverplichtingen en urenregistratie).	2020-K4

Managementletter 2018

Auteur onderzoek: Accountant

Vastgesteld op: 27 november 2018

Afgeronde aanbevelingen: 12 /17

Nr	Aanbeveling	Bestuurlijke reactie	Eigenaar	Voortgang per 1 maart 2020	Voortgang per 1 september 2020	Status/ Deadline
4	**Inkopen** 1) In het inkoopproces bestaat het risico op functievermenging omdat de mandaathouder prestatieleveringsakkoord kan geven. 2) Daarnaast kost het achteraf kunnen aantonen van de prestatielevering veel tijd en aandacht van uw medewerkers. 3) Een ander aandachtspunt is de juiste toerekening van kosten aan het jaar van prestatielevering.	Op dit moment loopt een proces om de risico's in het inkoopproces en de beheersmaatregelen in kaart te brengen. Het punt van functievermenging zal daarbij betrokken worden. Ten aanzien van prestatielevering is een concept richtlijn opgesteld met daarin een grensbedrag. De besluitvorming hierover is echter uitgesteld omdat: - de accountant in het kader van de gegevensgerichte controle andere eisen stelt aan de vorm van de prestatiedocumentatie - de administratieve belasting van de organisatie zeer aanzienlijk is - overwogen kan worden om de prestatiedocumentatie alleen toe te voegen bij dossiers die in de steekproef van de verbijzonderde interne controle (VIC) vallen. Wij zullen op basis van de bevindingen van de VIC de richtlijn alsnog in de besluitvorming brengen.	CZ/SI CZ/CSC AD/CC	1) De systeemtechnische functiescheiding niet nog juist is ingeregeld. Als beheersmaatregeld voor dit risico hebben we een analyse over 2019 gedaan naar goederenontvangstmeldingen door dezelfde persoon als de besteller. Hieruit concluderen we dat 4% van het aantal bestellingen dezelfde goederenontavnger kende (in bestelbedrag is dit 1%). We schatten dit risico daarom in als laag en beschouwen deze aanbeveling als afgerond. 2) Per 16 maart a.s. gaat de verplichting in om voor alle facturen vanaf € 5.000 (netto factuurbedrag) bij de goederenontvangstmelding in SAP een bewijs van prestatielevering toe te voegen. De opdracht voor de technische aanpassing in SAP is gegeven, waarna SAP afdwingt een bijlage toe te voegen. Met een steekproefsgewijze interne controle wordt de juistheid van het bewijs bij de levering getoetst. Hiermee zijn deze 2 aanbevelingen afgerond. 3) Onderdeel van het programma Finaciële hygiëne is de lopende en nieuwe verplichtingen aan de voorkant bij invoer in SAP SRM op te delen naar jaarschijven. Hiermee wordt een grote oorzaak van de geconstateerde fouten opgelost. Daarnaast hebben we in 2019 een grote kwaliteitsslag gemaakt in de beoordeling van openstaande verplichtingen per eind 2019. Voor alle verplichtingen groter dan € 50.000 is aan de budgethouder om een adequate onderbouwing gevraagd.	Afgerond	Afgerond
6	**Volledigheid van opbrengsten** Voor de controle op diverse geldstromen (opcenten Motorrijtuigenbelasting, leges Omgevingsvergunningen, bijdragen regionaal vervoer) is uw provincie informatie-afhankelijk van derden (Belastingdienst, Omgevingsdiensten, Vervoerders). Tijdige beschikbaarheid van verantwoordings- en controle-informatie die ook is gericht op de volledigheid van deze opbrengsten is belangrijk voor een soepel jaarrekeningproces.	In de planning van het jaarrekeningproces 2018 zullen wij dit punt betrekken. Wij steunen ten aanzien van de volledigheid wel in belangrijke mate op de informatieverstrekking vanuit de genoemde partijen. Voor de langere termijn zal bezien moeten worden of de controle op volledigheid van opbrengsten ook intern meer coördinatie behoeft.	CZ/FIN	Voor de genoemde inkomstenstromen worden Basis procesbeschrijvingen opgesteld in de tool Engage Process waarin de volledigheidscheck wordt meegenomen. Dit is onderdeel van het project Processen Centraal met als doel dit uiterlijk 11 maart gereed te kunnen melden. Ondertussen checkt een medwerker van Financiën de besluitenlijst 2019 van GS op besluiten waaruit een inkomstenstroom zou moeten hebben geleid. We beschouwen dit punt als afgerond.	De aanbeveling is opgevolgd voor de opcenten Motorrijtuigenbelasting. De controle op de volledige ontvangst hiervan is geborgd in de betreffende procesbeschrijving. De wijze waarop wij de volledigheid van de leges en bijdragen borgen zal nog dit jaar worden vastgelegd in procesbeschrijvingen.	2020-K4
8	**Volledige en juiste verantwoording van inkomende subsidies** De provincie ontvangt van diverse subsidiegevers subsidie. (...) De provincie heeft momenteel geen inzicht in de maatregelen die dit betreft. Er is geen sprake van een centrale registratie van inkomende subsidies en de functie om de volledigheid van inkomende subsidies te bewaken is binnen uw organisatie niet belegd. Wij adviseren u een inventarisatie van (rechten op) inkomende subsidies te maken en in de organisatie in te regelen dat de volledigheid van de verantwoorde inkomende subsidies periodiek wordt vastgesteld. De nadruk ligt daarbij ook op de manier waarop de provincie zorgt dat subsidiebaten juist (in overeenstemming met de geleverde prestaties) worden toegerekend aan het jaar.	In onze begroting en administratie zijn uiteraard de ontvangsten in het kader van de subsidies opgenomen en in beeld. Het punt wat de accountant maakt is dat wij moeilijk kunnen aantonen of deze registratie volledig is. Wij zullen bij de jaarrekening 2018 een eerste inventarisatie maken van de ontvangen subsidies en de wijze van toerekenen (op basis van geleverde prestaties). Voor de langere termijn zal onderzocht worden of de centrale registratie ook structureel in de organisatie ingericht moet worden met de daarbij behorende ambtelijke capaciteit.	BEL B&U CZ	Voor de structurele inbedding van de borging van de volledigheid van de inkomende subsidies zal binnen het project processen centraal de administratieve organisatie en de rolverdeling tussen de directies worden uitgewerkt. In het verlengde hiervan zal een centrale registratie rond de subsidies worden opgezet, om vanuit de te verwachten totaalpositie de volledigheid van de subsidie-ontvangsten vast te kunnen stellen.	Voor de structurele inbedding van de borging van de volledigheid van de inkomende subsidies zal binnen het project processen centraal de administratieve organisatie en de rolverdeling tussen de directies worden uitgewerkt. In het verlengde hiervan zal een centrale registratie rond de subsidies worden opgezet, om vanuit de te verwachten totaalpositie de volledigheid van de subsidie-ontvangsten vast te kunnen stellen. Inmiddels blijkt dat om de volledigheid te kunnen borgen hiervoor een ketenproces ingericht dient te worden. Een directievoorstel zal hiervoor worden ingebracht.	2020-K4
9	**Juiste toerekening van subisidielasten** Inzicht in de naleving van voorwaarden door en voortgangsinformatie van organisaties waaraan uw provincie subsidie verstrekt, zijn van belang voor de juiste toerekening van subsidielasten aan boekjaren. In de huidige situatie volgt uw provincie niet het stelsel van baten en lasten bij het verantwoorden van subsidielasten. Wij zijn in overleg met uw organisatie om de consequenties en te ondernemen acties voor de verslaggeving 2018 en verder te bepalen. Verwerking van de subsidielasten in overeenstemming met het stelsel van baten en lasten heeft naar verwachting een materiële invloed op uw financiële positie (en gerealiseerd resultaat 2018).	De toerekening van de subsidielasten heeft in de achterliggende weken de nodige aandacht gehad. Er is overleg geweest met de accountant, de andere provincies en de (landelijke) commissie BBV. De uitkomst is dat provincies hier verschillend mee omgaan, maar dat de huidige lijn van onze provincie niet overeenkomt met de lijn van de accountant en de commissie BBV. Kortgezegd betekent dit dat subsidielasten niet geboekt moeten worden op het moment dat de beschikking verleend wordt, maar op het moment dat de onderliggende prestaties door de subsidieontvanger zijn gerealiseerd. Zowel voor onze balansposities (reserves, verplichtingen) als voor onze procedures (informatieverstrekking vanuit de subsidieontvangers) heeft dit grote consequenties. Wij zijn in overleg met de accountant om hier in praktische zin voor de jaarrekening 2018 invulling aan te geven. Wij spreken daarbij onze zorg uit over de werklast (in en extern) en de communicatie richting de subsidieontvangers omdat de provincie een betrouwbare partner wil zijn die geen bestaande afspraken openbreekt. Het IPO is al geruime tijd in gesprek met BZK en de Commissie BBV over de "V&A verwerking subsidies" in de begroting/jaarrekening van de provincies. De provincies hebben de volgende bezwaren aangegeven: - de V&A leidt tot aanzienlijke extra administratieve lasten dat indruist tegen het doel van het Rijksbrede Subsidiekader: extra aanpassingen in bestaande subsidieverdelingen, subsidieprocessen en subsidiebeschikkingen. Daarnaast moeten extra afspraken gemaakt worden over voortgangsrapportages, personele inzet voor bewaking van de ontvangst van de voortgangsrapportages en verwerking hiervan in het subsidiedossier en de boekinhouding. Ook voor de subsidieontvanger betekent dit veel extra inspanningen. - De V&A leidt tot grote financiële verschuivingen in begroting en jaarrekening en daarmee tot veranderingen in de financiële positie. De PNH is bezig met het treffen van voorbereidingen om in oktober 2019 een brief naar subsidieontvangers te sturen om informatie op te vragen over de mate van realisatie van de afgesproken activiteiten per jaareinde en om deze informatie te verwerken. Hiermee geeft de PNH zo goed mogelijk opvolging aan de richtlijn van de Commissie BBV. PNH volgt de ontwikkelingen die BZK in gang zet nauwlettend en zal nieuwe inzichten vertalen in haar werkprocessen. De deadline schuift hierdoor op naar 2019-K4	CZ/SI AD/CC	Inmiddels hebben de provincies ambtelijk met BZK en de accountants overeenstemming bereikt over de wijze waarop de last van subsidies wordt genomen. Het komt er kort op neer dat alleen voor subsidies boven een bepaald grensbedrag (door PS te bepalen) de last van de subsidie wordt genomen in de jaren dat de prestatie wordt geleverd. Voor de andere subsidies blijft de huidige werkwijze gelden. Dit voorstel ligt nu aan de bestuurders van de provincies voor en zal daarna door de Cie. BBV definitief moeten worden vastgesteld. De werkwijze kan dan per 1 januari 2021 ingaan. 2019-K4 wordt 2020-K4	Momenteel wordt gewerkt aan de voorbereiding om uitvoering te kunnen geven aan de BBV-voorschriften. Uiterlijk 31-12-2020 is dit project gereed.	2020-K4

10	**Investeringen** Met de investeringen in vaste activa en de kosten van onderhoud van infrastructurele voorzieningen zijn grote geldstromen gemoeid. De provincie beschikt niet over een vaste activa administratie en lijkt hierdoor meer op kasritme te sturen. De verwerking van deze geldstromen in de begroting en jaarstukken, van uw provincie heeft uw aandacht en vormt ook een belangrijk aandachtspunt voor onze controle, zoals de onderbouwing van de afschrijvingstermijnen. De huidige afschrijvingstermijn van 25 jaar voor Materiële Vaste Activa met maatschappelijk nut (zoals wegen en kunstwerken) komt niet overeen met de verwachte economische gebruiksduur. Uw organisatie werkt aan herziening van de Financiële verordening om op basis van een analyse van de aanwezige Materiële Vaste Activa de afschrijvingstermijnen te herzien en de gevolgen hiervan te verwerken in de begroting en verslaggeving. Naar verwachting zal de uitkomst van deze analyse in de loop van 2019 beschikbaar komen.	Wij zijn in het kader van de actualisering van de financiële verordening en een nieuw Strategisch Assetmanagementplan aan het onderzoeken of de huidige administratieve levensduur van 25 jaar nog overeenkomt met de werkelijke gebruiksduur. De eerste beelden vanuit onze eigen analyse en de vergelijking met andere provincies laten zien dat de werkelijke gebruiksduur voor een groot deel van de infrastructuur hoger ligt dan 25 jaar en soms ook juist korter Het onderzoek richt zich erop de juiste afschrijvingstermijnen te hanteren. Gelet op de bestuurlijke planning gaan wij ervan uit dat de jaarrekening 2018 eerder wordt vastgesteld dan de actualisering van de financiële verordening en het nieuwe strategische assetmanagementplan (opvolger Nota infrastructurele kapitaalgoederen). Dat kan betekenen dat er een onzekerheid ten aanzien van dit punt kan optreden in de jaarrekening.	CZ/FIN	De evaluatie is al in 2019 afgerond en de uitkomsten zijn gebruikt voor de jaarrekening 2018. De vast activa module wordt in 2020 ingericht en eind 2020 in gebruik genomen. De Financiële verordening is op 16 december 2019 in PS vastgesteld.	De vaste activa module wordt in oktober 2020 in gebruik genomen.	2020-K4
15	**Tussentijdse informatie** Tussentijdse (financiële) informatievoorziening vindt niet op gestructureerde wijze plaats en er is geen sprake van tussentijdse periodeafsluiting. Gedurende het jaar kan meer aandacht worden gegeven aan de analyse en administratieve verwerking van saldi op tussenrekeningen, het doorboeken van gewerkte uren en de kostenverdeling. Dit vermindert het zicht op de begrotingsuitputting en de mogelijkheid om bij te sturen gedurende het jaar. Het accent van analyses komt daardoor te liggen op het moment van de jaarafsluiting.	In 2018 is via een specifieke actie een eerste aanzet gegeven om te komen tot een tussentijdse afsluiting. Daarnaast zijn voorstellen gedaan om dit structureel in te bedden. Ook de verdere ontwikkeling van de (interne) Concern Management Rapportage en de aandacht voor budgethouderschap en eigenaarschap moeten bijdragen aan het inzicht en de mogelijkheden om te sturen gedurende het jaar. Ten slotte loopt het project Verbeteren Financiële Informatievoorziening waarin de herinrichting van SAP (financieel pakket, subadministraties) een belangrijk onderdeel is.	CZ/FIN	De eerste proefafsluiting heeft in september 2019 plaatsgevonden. De ervaringen met die proef nemen wij mee bij de voorbereidingen van een systeemtechnische tussentijdse afsluiting per maand, waarbij elk 15e van de maand de voorgaande maand gesloten zal worden. Hiermee starten we direct na de jaarafsluiting 2019 (april/mei 2020). De daadwerkelijke invoering hiervan zal in K4 plaatsvinden. 2019-K4 wordt 2020-K4	In mei 2020 hebben we een tussentijdse afsluiting doorgevoerd op de belangrijkste tussenrekeningen. Na de zomer zullen we dit maandelijks doen. De crediteuren en debiteuren worden al maandelijks geanalyseerd.In september volgt de volgende tussentijdse afsluiting waar we een aantal onderdelen aan zullen toevoegen (inkoopverplichtingen en urenregistratie).	2020-K4
16	**(Fraude)risico-analyse** Uw organisatie beschikt momenteel niet over een analyse van risico's (waaronder frauderisico's) voor de belangrijkste bedrijfsprocessen, zoals investeren, inkopen, betalen, salarissen, subsidieverstrekken, diverse opbrengststromen, managementschattingen en het beheersen van verbonden partijen. De beschikbare procesbeschrijvingen zijn niet actueel en geven te weinig inzicht in de belangrijkste interne beheersmaatregelen die de risico's afdekken. Wel begrijpen wij uit de gesprekken dat veel aandacht bestaat voor risicomanagement. Fraude-analyse en -preventie zijn nog geen zichtbaar onderdeel van uw interne beheersing. Wel merken wij uit gesprekken met uw medewerkers dat belang wordt gehecht aan het vermijden en ontdekken van fraude. Periodiek overleg in uw directieteam en tussen de directie en het college van gedeputeerde staten over de frauderisicoanalyse draagt bij aan het actueel houden van het inzicht in de kwetsbare plekken in uw organisatie. Mogelijke onderwerpen zijn de aard, frequentie en diepgang van de uitgevoerde frauderisicoanalyses, de uitkomst daarvan en de manier waarop de organisatie de frauderisico's opvolgt en monitort.	Voor de primaire processen subsidies, salarissen, inkopen en aanbestedingen zijn de risico-analyses voor een belangrijk deel in concept aanwezig. De verdere borging en vastlegging is nog wel punt van aandacht. Er lopen op dit moment diverse initiatieven in de organisatie om de processen te verbeteren. Wij zullen de gesignaleerde punten van de accountant hierbij betrekken. In overleg met de integriteitscoördinator is in 2018 een eerste concept fraude-risico-analyse opgesteld. Wij zullen deze voor de afronding van het jaarrekening 2018 gereed maken	AD/CC	Het analyseren en beschrijven van de processen is in binnen het project Processen Centraal ondergebracht; zodat de voortgang en borging gemonitord kan worden; de processen ondergebracht binnen dit project kennen een eigen planning, varierend van 2019-K4 tm 2020-K4. Gestreefd wordt om fraude-risico-analyse medio 2020 op leveren.	Het analyseren en beschrijven van de processen is in binnen het project Processen Centraal ondergebracht; zodat de voortgang en borging gemonitord kan worden; de processen ondergebracht binnen dit project kennen een eigen planning, varierend van 2019-K4 tm 2020-K4. Gestreefd wordt om fraude-risico-analyse eind 2020 op leveren.	2020-K4

Accountantscontrole 2018

Auteur onderzoek: Accountant

Vastgesteld op: 8 juli 2019

Afgeronde aanbevelingen: 13 /14

Nr	Aanbeveling	Bestuurlijke reactie	Eigenaar	Voortgang per 1 maart 2020	Voortgang per 1 september 2020	Status/ Deadline
1	Uit onze interim- en jaarrekeningcontrole concluderen wij, dat breed binnen uw organisatie verbetermaatregelen nodig zijn, om het functioneren van de interne beheersing en daarmee uiteindelijk de (tussentijdse) informatievoorziening op een hoger niveau te brengen.	Wij onderschrijven deze aanbeveling. De reeds lopende programma's "Financiële Hygiëne" en "Processen centraal" worden met prioriteit en focus gecontinueerd.	AD	Het programma Financiële Hygiëne is gestart en de acties in de organisatie uitgezet. Er zijn een drietal prioriteiten: 1. follow up aanbevelingen accountant 2. budgethoudergesprekken organiseren 3. tussentijdse afsluiting Een belangrijk deel van de geprioriteerde processen is beschreven, waarbij rekening wordt gehouden met de procesrisico's de beheersmaatregelen.	De aanbevelingen om breed in de organisatie verbetermaatregelen door te voeren zijn vertaald naar het programma financiele hygiene. Het eerste deel van het programma financiele hygiene is afgerond en de interne beheersing is op een hoger niveau gebracht. Het programma krijgt een vervolg met name gericht op de borging. Er wordt apart gestuurd op doelstellingen van het programma; en hierover wordt de accountant separaat geinformeerd. De aanbeveling is breed geformuleerd en het verbeteren van de interne beheersing is een continueproces. Deze algemene aanbeveling beschouwen we hiermee als afgedaan.	Afgerond
2	Wij hebben kennis genomen van de eerste verkenningen binnen het project "Financiële hygiëne". De koers is goed. Wij adviseren u de integraliteit van het project te bewaken.	De bevindingen van de accountant zoals opgenomen in het verslag van bevindingen zullen integraal worden meegenomen in het programma "Financiële hygiëne".	AD	zie aanbeveling 1.	Zie bij aanbeveling 1.	Afgerond
3	Risicomanagement moet verbeteren door procesbeschrijvingen te baseren op risicoanalyses, door de keycontrols te beschrijven die de risico's afdekken en door frauderisicobeheersing en -preventie zichtbaar onderdeel te maken van uw interne beheersing. In processen is onvoldoende functiescheiding en interne controle ingebouwd, waardoor fouten en onzekerheden niet of pas achteraf worden gesignaleerd. De ICT die relevant is voor financiële processen biedt onvoldoende basis om te kunnen vertrouwen op geautomatiseerde beheersmaatregelen en ondersteunt een meer procesmatige inrichting van de interne beheersing niet.	Binnen de organisatie is eind vorig jaar het project "processen centraal" opgestart. Processen die een groot financieel belang hebben en/of risicovol zijn (subsidie, inkoop/aanbesteding) zijn in kaart gebracht. Het project is erop gericht om de eigen wensen in het kader van lean, kwaliteit en ISO te verbinden aan de eisen inzake betrouwbaarheid en rechtmatigheid die de accountant heeft benoemd. Daarbij zullen we per proces de risico's, beheersmaatregelen en interne controles in beeld brengen inclusief een jaarlijkse toets hierop. Daarnaast is aandacht voor de follow up van de door de accountant uitgevoerde IT-audit	CZ	Binnen het project processen centraal worden gefaseerd in 2019/2020 processen die een groot financieel belang hebben en/of risicovol zijn beschreven. Dit gebeurt oa. vanuit de behoefte om de interne beheersing van processen te versterken. Dit wordt bereikt door de procesbeschrijvingen te baseren op risicoanalyses, en binnen de kritische processen zichtbaar beheersmaatregelen te implementeren die leiden tot een verbeterde procesbeheersing. De aanbevelingen op het vlak van ICT die relevant zijn voor de financiële processen worden opgevolgd. De focus ligt hierbij op de general IT controls die randvoorwaardelijk zijn voor de interne beheersing. In april 2020 wordt een nieuwe IT audit uitgevoerd. Binnen het project processen centraal worden de application controls meegenomen.	Binnen het project processen centraal worden gefaseerd in 2019/2020 processen die een groot financieel belang hebben en/of risicovol zijn beschreven. Dit gebeurt oa. vanuit de behoefte om de interne beheersing van processen te versterken. Dit wordt bereikt door de procesbeschrijvingen te baseren op risicoanalyses, en binnen de kritische processen zichtbaar beheersmaatregelen te implementeren die leiden tot een verbeterde procesbeheersing. In eerste aanleg worden de rechtmatigheids en getrouwheidsrisico's hierin meegenomen. Nadat de procesbeschrijvingen op dit niveau zijn opgesteld zullen deze worden verrijkt met frauderisico's. De aanbevelingen op het vlak van ICT die relevant zijn voor de financiële processen zijn voor het grootste deel opgevolgd. De focus ligt hierbij op de general IT controls die randvoorwaardelijk zijn voor de interne beheersing. Hierover wordt separaat gerapporteerd in het ambtelijke deel van de auditopvolging. In mei 2020 is een nieuwe IT audit uitgevoerd. Hieruit blijkt dat een groot deel van de bevindingen op het vlak van de general IT controls inmiddels is opgelost. De stand van zaken met betrekking tot de general IT controls is nu goeddeels op orde. Nu aan deze randvoorwaarde wordt voldaan bestaat de behoefte aan het uitwerken van de IT applicationcontrols. Hiervoor wordt een directievoorstel uitgewerkt.	2020-K4
8	**Verbijzondere Interne Controle** ·Het kost uw interne controlemedewerkers veel moeite om van de directies de inkoop-, subsidie- en prestatieleveringsdocumentatie te krijgen achter de financiële mutaties. Archivering moet beter, zodat controle en verantwoording makkelijker wordt. (…) ·De kritische blik waarmee de controles worden uitgevoerd kan nog beter. Overigens hoort dit bij de fase waarin de interne controle zich bevindt. In korte tijd is al veel bereikt en gedurende het proces hebben wij al verbeteringen waargenomen. · De controles hebben een te lange doorlooptijd en vielen daardoor deels samen met de jaarrekeningcontrole. (…) Wij denken dat de toegevoegde waarde van de interne controle toeneemt door het aantal waarnemingen op de processen te verminderen en door de capaciteit te richten op de administratieve verwerking en de naleving van verslaggevingsregels. (…).	Wij zijn blij met de progressie die binnen 1 jaar op dit onderwerp is geboekt. Wij onderschrijven de aanbevelingen om te komen tot een volgende stap in de ontwikkeling: - Aandacht voor archivering in de lijn - Doorgaande professionalisering - Gebruik maken van tools die de omvang van deelwaarnemingen kunnen reduceren. Met de accountant is reeds besproken dat in 2019 de volgende stappen worden gezet.	CC/VIC CZ/CSC	Met de ontwikkelingsrichting van de uitvoerende werkzaamheden VIC van centraal (Concerncontrol) naar decentraal (de lijn, primair proces) is met ingang van de VIC 3e kwartaal een start gemaakt. Een aandachtspunt is voldoende beschikbare capaciteit. Ook wie de proceseigenaar is, is niet altijd even duidelijk. Hierdoor zal de verdere decentralisatie zeker nog een jaar duren. Het project processen centraal zal hier ook meer inzicht in geven. De aangepaste controleaanpak voor jaar 2019 heeft tot minder deelwaarnemingen geleid. De data-analyse op het proces Salarissen is door de accountant goed ontvangen. Voor 2020 zullen we opnieuw met de accountant kijken naar een meer vereenvoudigde controleaanpak. Deelwaarnemingen zullen altijd nodig zijn, maar de ambitie is om meer naar systeemgerichte controle en data-analyse te komen. Belangrijkste aandachtspunt voor de VIC is hier de IT-omgeving. Zolang de aanbevelingen van de IT-audit niet zijn opgevolgd en de uitspraak van de accountant dat het na opvolging van de bevindingen ook 1 jaar stabiel moet functioneren, zal ook in 2020 en mogelijk 2021 een gegevensgerichte controleaanpak aan de orde zijn.	Ten opzichte van 2019 is de VIC functie verder geprofessionaliseerd en wordt meer gesteund op de decentrale IC functie. De uitkomsten van de jaarrekeningcontrole leiden ook voor het jaar 2020 tot minder deelwaarnemingen. De data-analyse op het proces Salarissen is door de accountant goed ontvangen. Voor 2020 zullen we opnieuw met de accountant kijken naar een meer vereenvoudigde controleaanpak. Deelwaarnemingen zullen altijd nodig zijn, maar de ambitie is om meer naar systeemgerichte controle en data-analyse te komen. E.e.a is vertaald in het controleploan VIC 2020. Belangrijkste aandachtspunt voor de VIC is hier de IT-omgeving. De provincie heeft sinds 2018 al verbeteringen doorgevoerd en wordt toegewerkt naar een situatie dat de general IT controls eind 2020 in voldoende mate worden beheerst om bij de accountantscontrole op te kunnen steunen. In aanvulling hierop worden ook de applicatieve controls uitgewerkt. Zolang de aanbevelingen van de IT-audit niet zijn opgevolgd zal ook in 2020 en mogelijk 2021 een gegevensgerichte controleaanpak aan de orde zijn. We beschouwen deze aanbeveling hiermee als afgerond.	Afgerond
9	**Verplichtingen en intrekking subsidies (…)** Bij analyse van de opgenomen verplichtingen bleek, dat verplichtingen voor inkopen en voor subsidies niet meer bestonden omdat deze waren ingetrokken of vervallen. Verder bleek dat in 2019 verplichtingen zijn opgenomen die betrekking hadden op 2018, maar ten onrechte niet in 2018 waren verantwoord. De hieruit voortvloeiende correcties zijn alsnog verwerkt in de jaarrekening 2018. De indruk ontstaat dat de afdelingen die subsidies verstrekken niet tijdig met de financiële administratie overleggen over besluiten tot intrekking, waardoor de verlaging van de verplichting niet in het juiste boekjaar gebeurt. Wij adviseren om te zorgen voor betere toerekening van verplichtingen en subsidie-afrekeningen aan het juiste boekjaar.	In het kader van het jaarrekeningtraject 2018 is (aan de achterkant) reeds veel energie gezet om te komen tot een goed inzicht in de actuele verplichtingen rondom subsidies en bijdragen. Via het programma Financiële hygiëne en middels een periodieke afsluiting zal dit inzicht ook in 2019 gecontinueerd moeten worden. Bij het (opnieuw) beschrijven van de werkprocessen hebben wij prioriteit gegeven aan de processen van Inkoop en Subsidies. In de gesprekken met de budgethouders zal specifiek aandacht worden geschonken aan de juiste toerekening van de verplichtingen	CZ/SI	De procedure rond intrekkingen en de consequenties hiervan voor verplichtingen wordt ingebed in de procesbeschrijving van de procesketen subsidies. Deadline 2020-K1 wordt 2020-K2	Status: gereed. Dit proces is in Engage beschreven in proces P241	Afgerond

Managementletter 2019

Auteur onderzoek: Accountant
Vastgesteld op: 26 november 2019

Afgeronde aanbevelingen: 7 /9

Nr	Aanbeveling	Bestuurlijke reactie	Eigenaar	Voortgang per 1 maart 2020	Voortgang per 1 september 2020	Status/ Deadline
3	**Verdeelsleutels investeringen-onderhoud** De verantwoording van investeringen in en onderhoud van wegen en vaarwegen vraagt om een scherp onderscheid tussen bedragen die dienen te worden geactiveerd en afgeschreven of direct ten laste van de exploitatie moeten worden gebracht. Uw organisatie werkt aan een systematiek die zo goed mogelijk rekening houdt met het voorgeschreven onderscheid en tegelijk de praktische uitvoerbaarheid van verantwoording en administratie borgt.	Intern wordt gewerkt aan het vereenvoudigen van de administratie rondom gecombineerde projecten met verschillende dekkingsbronnen (nieuwe investeringen, vervanging, onderhoud). Onderdeel hiervan is de te hanteren verdeelsleutel. Met de accountant is overeenstemming dat hiervoor de zogenaamde SSK raming wordt gebruikt, op basis waarvan ook het uitvoeringskrediet en -budget wordt aangevraagd. Van belang hierbij is dat er een duidelijke splitsing is gemaakt naar dekkingsbron. De methodiek wordt op dit moment verder uitgewerkt en daarna geïmplementeerd.	CZ/FIN B&U/KBI	De hoofdlijn van de verdeelsystematiek is uitgewerkt in een notitie en besproken met de accountant. Hier is overeenstemming over. Op dit moment wordt een verdere implementatieplan uitgewerkt waarbij ingegaan wordt op de consequenties voor bestaande projecten en nieuwe projecten. Daarnaast kan dit effect hebben op de inrichting van ons financiële systeem. Ook de impact hierop wordt verder in beeld gebracht.	De systematiek is besproken tijdens een overleg tussen CZ/Fin en B&U op 1 september jl. Tijdens dit overleg is het verdere proces besproken. De processtappen zijn: - bespreken gewenste systematiek met het onderdeel Financieel beheer (15 sep) - bespreking met accountant over de verwerking bijdrage groot onderhoud (15 sept) - voorstel naar structuurwerkgroep (1 okt) -voorstel naar directie (15 okt) - invoering gewenste systematiek voor nieuwe projecten (1 jan 2021) - in kaart brengen financiele effecten voor begroting 2021 (1 mei 2021) - hoe om te gaan met de lopende projecten (1 juli 2021) Deadline verschuift van 2020-K4 naar 2021-K3	2021-K3
5	**Waardering van gronden** De presentatie en waardering van de gronden in uw jaarrekening kan verschillen naargelang het doel dat u als provincie beoogt met het grondbezit. De Notitie Materiële Vaste Activa van de Commissie BBV schrijft voor hoe gronden worden gewaardeerd en gepresenteerd. Dit leidt tot de volgende aandachtspunten: · De Commissie BBV bepaalt dat de kosten van grond die onderdeel is van de openbare weg hetzelfde wordt behandeld als de kosten van de aanleg van de weg zelf. Openbare wegen werden tot 2017 bij voorkeur niet geactiveerd. Vanaf 2017 worden investeringen in maatschappelijk nut wel geactiveerd en afgeschreven. Voor de ondergrond zou dit leiden tot afschrijving op de ondergrond. De notitie stelt echter dat op grond niet wordt afgeschreven. Momenteel heeft de Commissie BBV een vraag onderhanden over de omgang met de ondergrond van wegen. · Gronden die worden aangemerkt als Materiële Vaste Activa met een maatschappelijke functie worden gewaardeerd tegen (lagere) marktwaarde als voornemen tot verkoop bestaat.	De waardering van gronden is een belangrijk issue in de financiële positie van de provincie en de jaarrekeningcontrole 2019. Ten aanzien van de ondergrond van wegen wordt de beantwoording van de commissie BBV afgewacht. De provincie Noord-Holland heeft een sterke voorkeur om de huidige methodiek van activeren van grond als onderdeel van de weg te blijven handhaven en zoekt zonodig met andere provincies hierover landelijke afstemming. Ten aanzien van de NNN gronden spitst de discussie zich toe op bestaande gronden en de nog te verwerven gronden zoals bijvoorbeeld in de Oostelijke Vechtplassen. Het heeft onze voorkeur om deze gronden af te waarderen naar natuurwaarde zodat er geen financiële risico's in de jaarrekening optreden bij toekomstige vervreemding van gronden bijvoorbeeld bij overdracht aan een natuurbeheerorganisatie. In de komende maand voeren wij hiervoor een nadere analyse uit en maken we verdere afspraken met de accountant. Om te borgen dat de toetsing plaatsvindt op het voornemen van verkoop wordt deze toets als beheersmaatregel binnen het proces opgenomen.	BEL/GRD CZ/FIN	· De commissie BBV heeft nog geen antwoord gepubliceerd t.a.v. de waardering van grond onder wegen. Voor de jaarrekening 2019 is daarom de huidige lijn gehandhaafd: De aankoop van grond onder wegen wordt gefinancierd vanuit de betreffende projectkredieten en wordt in die hoedanigheid in 50 jaar afgeschreven. · Ten aanzien van de grondaankopen NNN is met de accountant afgesproken om de gronden tegen aankoopwaarde, incl. eventuele schadeloosstelling, op de balans te activeren. Om het genoemde financiële risico bij toekomstige vervreemding te beheersen, wordt in het bestedingsplannen van de reserves Groen en Oostelijke Vechtplassen het bedrag voor de dan benodigde afwaarding als claim vastgelegd. Het betreft het verschil tussen de aankoopwaarde en de verwachte verkoopprijs van natuurgrond die wij op een gemiddelde prijs van € 1,-/m2 stellen. De vraag of in deze systematiek ook de component schadeloosstelling bij de aankoop van gronden t.b.v. de NNN geactiveerd moet worden, gaan wij voorleggen aan de commissie BBV. Gelet op de nog te verwachten grondaankopen in de komende jaren is dit een belangrijk vraagstuk. · De gronden waarvan wij op 31-12 het voornemen hebben om te verkopen, worden onder 'voorraad' op de balans weergegeven. Het verkoopvoornemen hebben wij gedefinieerd als de gronden waarvoor er een binnen de organisatie afgestemd verkoopvoornemen is, een taxatierapport of waardebepaling is opgemaakt én een opdracht tot verkoop aan een makelaar of andere verkopende partij is gegeven.	· Voor de beheersing van het genoemde financiële risico bij toekomstige vervreemding wordt -in afwijking van de voortgang per 1 maart 2020- geen claim in de bestedingsplannen van de reserves Groen en Oostelijke Vechtplassen gelegd, maar wordt in de Zomernota aan PS voorgesteld om hiervoor een aparte bestemmingsreserve voor in te stellen. Deze bestemmingsreserve wordt jaarlijks gevuld vanuit de reserves Groen en Oostelijke Vechtplassen met het bedrag voor de toekomstige benodigde afwaarding van de aankopen die dat jaar zijn gedaan. Het betreft het verschil tussen de aankoopwaarde en de verwachte verkoopprijs van natuurgrond die wij op een gemiddelde prijs van € 1,-/m2 stellen. · De vraag aan de commissie BBV of ook de component schadeloosstelling bij de aankoop van gronden t.b.v. de NNN geactiveerd moet worden, is voorbereid.	2020-K4

Accountantscontrole 2019

Auteur onderzoek: Accountant
Vastgesteld op: 29 juni 2020

Afgeronde aanbevelingen: 3 /11

Nr	Aanbeveling	Bestuurlijke reactie	Eigenaar	Voortgang per 1 september 2020	Status/ Deadline
1	**Borging Financiële Hygiëne** De borging van de doorgevoerde verbeteringen vraagt voor 2020 en verder aandacht. Uw organisatie onderkent de noodzaak tot verbeteringen. Het project "Financiële hygiëne" heeft goede resultaten opgeleverd. Wij adviseren u de integraliteit van het project te blijven bewaken in 2020 en de voortzetting van het project goed te borgen.	Het programma "Financiële Hygiëne" loopt nu 1 jaar en wordt gecontinueerd in 2020/2021.	AD/CC CZ	Het programma "Financiële Hygiëne" loopt nu 1 jaar en wordt gecontinueerd in 2020/2021. Er wordt d.m.v. de monitor Financiele Hygiene apart gestuurd op dit programma, we beschouwen de aanbeveling hiermee als afgerond. Zie ook accountantscontrole 2018, aanbeveling 1.	Afgerond
2	**Risicomanagement en procesbeschrijving** Risicomanagement moet verbeteren door procesbeschrijvingen te baseren op risicoanalyses, door de keycontrols te beschrijven die de risico's afdekken en door frauderisicobeheersing en -preventie zichtbaar onderdeel te maken van uw interne beheersing. In 2019 is gestart met het beschrijven van de belangrijkste processen van uw provincie. Tot heden hebben wij een beperkt deel van de beschrijvingen ontvangen. Wij adviseren u om dit project in 2020 af te ronden.	Op dit moment zijn circa 50 à 60 (deel)processen beschreven in een nieuwe tool voor de vastlegging van processen. Dit is een belangrijke basis om de kwaliteit van de processen te kunnen monitoren en hierop controles uit te kunnen voeren. De risico-analyse per proces en de key-controls zullen verder uitgewerkt worden. Met de accountant is afgesproken dat bij de interimcontrole 2020 (najaar 2020) de procesbeschrijvingen inhoudelijk verder beoordeeld zullen worden.	CZ/ Processen centraal	**Beheersen procesrisico's** Er zijn circa 150 (deel)procesen die zijn/ worden beschreven in de vastleggingstool Engage process. Bij het beschrijven van de processen worden de procesrisico's inzichtelijk gemaakt. In het kader van de verantwoording zijn dit rechtmatigheids- en getrouwgheidsrisico's. Daarnaast worden de keycontrols beschreven. De processen met de grootste geldstromen en de grootste risico's staan geprioriteerd om te beschrijven in 2020. De kaders rond het beheersen van procesrisico's worden uitgewerkt in de kadernota risicomanagement en het handboek procesmatig werken. 2020-K4 wordt 2021-K2.	2021-K2
3	**Functiescheiding** In enkele processen (inkopen en memoriaalboekingen) is in 2019 onvoldoende functiescheiding en interne controle ingebouwd, waardoor fouten en onzekerheden mogelijk niet of pas achteraf worden gesignaleerd.	In de procesbeschrijvingen wordt de controle-technische functiescheiding inzake inkoop en memoriaalboekingen opgenomen. Voor de memoriaalboekingen zijn vanaf medio 2019 waarborgen ingebouwd (4-ogenprincipe, eisen aan de onderbouwing) om fouten en onzekerheden te voorkomen.	CZ/ Processen centraal	**Functiescheiding memoriaalproces** Het memoriaalproces is heringericht en hierbinnen is fiunctiescheiding aangebracht, tussen de beschikkende, registrerende en controlerende functie. Het proces is beschreven in Engage proces, en de wordkflow ingericht in topdesk. Hiermee beschouwen we dit punt als afgerond. **Functiescheiding inkoopproces.** Momenteel wordt de inkoopkeiten, waaronder het betaal proces beschreven. Bij deze beschrijving wordt de controletechnische functiescheiding expliciet meegenomen. Naar verwachting is de ze beschrijving gereed in het 4e kwartaal van 2020.	2020-K4
4	**Onderbesteding** Afgezet tegen de begroting 2019 na wijziging blijven de werkelijke lasten sterk achter. Totaal wordt 81,6% van de begrote lasten gerealiseerd. Op geen van de programma's is sprake van een overschrijding. De onderbesteding op programma's vormen een jaarlijks terugkerend patroon. (...). Uit verantwoordingsoogpunt is sprake van achteraf verklaarbare verschillen. Uit beleidsmatig oogpunt adviseren wij om te onderzoeken hoe dergelijke grote verschillen kunnen worden voorkomen. Zodoende loopt de jaarlijkse verantwoording meer in de pas met de meest actuele begrotingsinzichten.	Ook in de jaarrekening 2019 is onderbesteding een belangrijk punt. In 2020 zal via budgethoudersgesprekken, tussentijdse afsluiting en meer aandacht voor onderbouwing van de begroting en begrotingswijzigingen dit punt in de organisatie veel aandacht krijgen. In algemene zin constateren we dat er veelal sprake is van verschuiving van uitgaven naar een latere periode. In deze tijd van Coronacrisis zullen we hier extra alert op zijn. Ten aanzien van subsidies en inkopen zullen we via procesafspraken, tussentijdse informatie en budgethoudersgesprekken hier actief op blijven sturen.	BEL B&U CZ	Het onderwerp van de onderbesteding heeft permanante aandacht. Eerste stap is om zo goed mogelijk de uitgaven te ramen. Voor veel uitgaven is de provincie afhankelijk van andere partijen. Belangrijkste instrument om dreigende onderbesteding te signaleren, zijn de budgethoudergesprekken die periodiek door de hele organisatie tussen budgethouders en directeuren worden gevoerd. Hier is mogelijke onderbesteding een belangrijk gespreksonderwerp. Waar onderbesteding onafwendbaar is, wordt deze opgenomen in de eerstkomende begrotingswijziging. In september wordt een bijeenkomst belegd om andere opties in beeld te brengen om nog beter in te spelen op onderbesteding.	2021-K4
5	**SiSa** Met de SiSa-bijlage legt u verantwoording af over de besteding van de middelen die de provincie ontvangt van het rijk. De SiSa-bijlage van uw provincie is niet complex, maar bevatte een aantal afwijkingen die naar aanleiding van onze controle in de definitieve tabel zijn gecorrigeerd. Omdat een aantal SiSa regelingen naar verwachting in 2020 een hoger lastenniveau kennen dan in 2019, adviseren wij de interne controle op de SiSa tabel aan te scherpen. Dit kan bijdragen aan het succesvol afrekenen van subsidies met het Rijk.	We hebben het proces rondom de SiSa inmiddels beschreven en zullen de interne controle hierop verstevigen.	CZ/FIN	Deze aanbeveling is in de procesaanpak voor de SiSa opgenomen en doorgevoerd.	Afgerond

6	**Frauderisico-analyse** Uw organisatie beschikt niet over een actuele frauderisico-analyse die inzicht geeft in de mogelijke frauderisico's en die de beheersmaatregelen benoemt (…). Wij adviseren u om de frauderisico-analyse op te stellen en deze periodiek te agenderen in uw management en college van gedeputeerde staten. Dit draagt bij aan het actueel houden van het inzicht in de kwetsbare plekken in uw organisatie. Mogelijke gespreksonderwerpen zijn de aard, frequentie en diepgang van de uitgevoerde frauderisicoanalyses, de uitkomst daarvan en de manier waarop de organisatie de frauderisico's opvolgt en monitort.	Een eerste concept frauderisico-analyse is opgesteld. We zullen dit in 2020 een vervolg geven en dit agenderen in directie en ons college.	AD/CC		Een eerste concept frauderisico-analyse is opgesteld. We zullen dit in 2020 een vervolg geven en dit agenderen in directie en ons college.	2020-K4
7	**Rechtmatigheid** Met ingang van 2021 dient het college van gedeputeerde staten een rechtmatigheidsverantwoording af te geven. (…). Uw organisatie moet een proces inrichten waarbij het college van gedeputeerde staten zelf tot een oordeel kan komen over de financiële rechtmatigheid van transacties.	In de organisatie worden voorbereidingen getroffen om de rechtmatigheidsverantwoording te implementeren. Met onze goed functionerende Verbijzonderde Interne Controle zijn wij goed voorgesorteerd op deze ontwikkeling.	AD/CC		In de organisatie worden voorbereidingen getroffen om de rechtmatigheidsverantwoording te implementeren. Met onze goed functionerende Verbijzonderde Interne Controle zijn wij goed voorgesorteerd op deze ontwikkeling. We maken de consequenties voor de provincie inzichtelijk; en zullen GS informeren wat dit betekent voor hun verantwoordelijkheid op dit vlak.	2020-K4
8	**Verwerking projectsubsidies** Provincies verstrekken veel subsidies met een projectmatig karakter. (…) In mei 2020 heeft de Commissie BBV duidelijkheid gegeven over de verwerking van projectsubsidies. (…) Wij adviseren om het effect van deze uitspraak van de Commissie BBV op uw subsidieproces en op de toerekening van lasten aan jaren te inventariseren.	Intern is een werkgroep actief die de nieuwe voorschriften zal implementeren. Onderdeel hiervan is dat Provinciale Staten een grensbedrag of percentage moeten afspreken. Daarnaast is het wenselijk om een afzonderlijke bestemmingsreserve te vormen voor nog niet uitgekeerde subsidieverplichtingen. Hiervoor zullen wij in het najaar van 2020 aan uw Staten nadere voorstellen doen.	CZ/S&I		De eerste overleggen in de interne werkgroep zijn gevoerd en de uit te voeren (deel)activiteiten bepaald. Het actiepunt wordt opgepakt in samenwerking met sectoren FIN, SUB en CC. In het najaar 2020 zullen aanpassingen voor de nieuwe werkwijze worden geëffectueerd. De nieuwe werkwijze zal ingaan in 2021.	2020-K4
9	**Lokale heffingen** De paragraaf lokale heffingen moet inzicht geven in hoe bij de berekening van tarieven van heffingen, die hoogstens kostendekkend mogen zijn, wordt bewerkstelligd dat de geraamde baten de geraamde lasten niet overschrijden, wat de beleidsuitgangspunten zijn die ten grondslag liggen aan deze berekeningen en hoe deze uitgangspunten bij de tariefstelling worden gehanteerd. De jaarstukken geven wel inzicht in de dekkingspercentages van de leges, maar de hiervoor genoemde informatie is niet beschikbaar. Voor het beeld van de jaarstukken 2019 achten wij dit niet materieel en heeft het ontbreken van de informatie geen invloed op ons oordeel.	Over het jaar 2019 is, meer dan in voorgaande jaren, gestructureerd onderzoek gedaan naar de kostendekkendheid van de leges. Aan het advies van de accountant om meer inzicht te geven in de uitgangspunten die daaraan ten grondslag liggen is eenvoudig invulling te geven. Wij zullen dit in volgende jaarrekeningen toevoegen.	CZ/FIN		Over het jaar 2019 is, meer dan in voorgaande jaren, gestructureerd onderzoek gedaan naar de kostendekkendheid van de leges. Aan het advies van de accountant om meer inzicht te geven in de uitgangspunten die daaraan ten grondslag liggen is eenvoudig invulling te geven. Wij zullen dit in volgende jaarrekeningen toevoegen. De inspecteur provinciale belastingen beoordeelt jaarlijks de kostendekkendheid van de gezamenlijke leges. Deze beoordeling is in onze procedures geborgd.	2021-K2
10	**Beleidsindicatoren** Provincies zijn verplicht om een aantal beleidsindicatoren op te nemen in de jaarstukken. Dit zijn 11 indicatoren op basis van de Regeling beleidsindicatoren provincie. Drie indicatoren ontbreken in uw jaarstukken: de emissie van broeikasgassen, de productie van hernieuwbare energie en de staat van Rijksmonumenten binnen de provincie. Ook bevatten de indicatoren die wel zijn toegelicht niet in alle gevallen recente informatie en niet altijd worden de volgens de regeling genoemde openbare bronnen gebruikt (zoals het CBS voor de ontwikkeling van de werkgelegenheid). Voor het beeld van de jaarstukken 2019 achten wij die niet materieel en heeft dit geen invloed op ons oordeel. Wij adviseren u relevante beleidsindicatoren in de jaarstukken te verwerken en aan te vullen en hier in de voorbereiding van uw jaarstukken 2020 rekening mee te houden.	We zullen in het jaarrekeningtraject 2020 (en het begrotingstraject 2021) de genoemde indicatoren toevoegen. Ten behoeve van de jaarrekening 2019 hebben wij u via een afzonderlijke brief bij de agendastukken geïnformeerd over de ontbrekende indicatoren en de meest actuele gegevens alsnog toegevoegd.	CZ/FIN		We zullen in het jaarrekeningtraject 2020 (en het begrotingstraject 2021) de genoemde indicatoren toevoegen. Ten behoeve van de jaarrekening 2019 hebben wij u via een afzonderlijke brief bij de agendastukken geïnformeerd over de ontbrekende indicatoren en de meest actuele gegevens alsnog toegevoegd.	Afgerond
11	**Corona** Rondom Corona bestaat veel onzekerheid. Wel is duidelijk dat de economische en sociale effecten die voortvloeien uit Corona de activiteiten van uw Provincie in 2020 en verder merkbaar zullen beïnvloeden. Samen met uw medewerkers hebben wij een aantal aandachtspunten benoemd die relevant kunnen zijn voor uw risicobeheersing: (…) waardering deelnemingen, (…) belastingschulden, (…) subsidies of bijdragen in relatie tot prestatielevering (…) bij sponsoringbijdragen rekening houden met de bijdrage die organisaties mogelijk ook ontvangen uit de NOW en andere Rijkssteunregelingen. (..) bij vooruitbetaling van leveranciers verscherpte aandacht voor continuïteit van de leverancier. Een scherp toekomstbeeld ontbreekt, maar mogelijk kunnen deze aandachtspunten helpen bij de getrouwe en rechtmatige verantwoording van lasten die samenhangen met de Coronamaatregelen van uw provincie.	Via een afzonderlijk crisis-team in de organisatie worden de maatregelen geïnventariseerd en gemonitord. In dit team is ook Concerncontrol vertegenwoordigd om risico's en verslaggevingsaspecten te onderkennen. Op enkele punten heeft reeds tussentijds afstemming met de accountant plaatsgevonden.	AD/CC		Via een afzonderlijk crisis-team in de organisatie worden de maatregelen geïnventariseerd en gemonitord. In dit team is ook Concerncontrol vertegenwoordigd om risico's en verslaggevingsaspecten te onderkennen. Op enkele punten heeft reeds tussentijds afstemming met de accountant plaatsgevonden. In het kader van de jaarrekening 2020 nemen we deze aandachtspunten mee.	2020-K4

Archiefinspectie

Auteur onderzoek: Provincie archivaris (Concerncontrol)

Afgeronde aanbevelingen: 2 /6

Nr	Inspectie-jaar (vaststelling GS dd)	Aanbeveling	Bestuurlijke reactie	Eigenaar	Voortgang per 1 maart 2020	Voortgang per 1 september 2020	Status/ Deadline
1	2014 (20-1-2015)	1) Stel een compleet en samenhangend overzicht van alle digitale en papieren archief in de organisatie op, inclusief alle systemen buiten Verseon waarin archiefwaardige bescheiden worden opgeslagen en 2) stel daar beheermaatregelen voor op.	ad 1 en 2) Deze aanbevelingen zullen worden overgenomen.	CZ/CSC/ DIV	AD 1) Afgerond: We hebben een compleet overzicht van systemen waarin archiefwaardige bescheiden zijn opgeslagen en dat hebben we ook voor het analoge archief. Als onderdeel van het kwaliteitssysteem informatiebeheer wordt dit overzicht continue bijgehouden' AD 2) Op dit moment bestaat het overzicht van applicaties waarin archiefwaardige bescheiden zijn opgeslagen uit 92 applicaties. Voor 27% van deze applicaties zijn inmiddels beheermaatregelen opgesteld. Het is een dynamisch overzicht: sinds september 2019 zijn er een flink aantal applicaties bijgekomen die eerder niet in beeld waren. Dit heeft er, naast tijdelijke onderbezetting bij de unit DIV, voor gezorgd dat de deadline van eind 2019 niet gehaald is. We willen eind 2020 voor alle applicaties die op dit moment in het overzicht staan de benodigde beheermaatregelen hebben opgesteld.	AD 2) Van de 92 applicaties die in maart bekend waren zijn er nu voor 52,2 % beheermaatregelen opgesteld. Daarmee blijft het doel om vóór het einde van het jaar voor al deze 92 applicaties beheermaatregelen opgesteld te hebben binnen handbereik.	2020-K4
2	2017 (21-8-2018)	Stel waar nodig procedures op en vast voor een goed informatiebeheer, zoals (1) emailarchivering en emailvernietiging, (2) opslag en vernietiging van informatie op de netwerkschijven, (3) de minimale inhoud van een dossier per zaaktype en voor (4) conversie en migratie van digitale archiefwaardige informatie.	Ad 1) Huidige procedures worden geanalyseerd en waar nodig aangepast of nieuwe procedures worden opgesteld. Ad 2) Het programma Optimaal Digitaal zal procedures opstellen voor informatiebeheer op de netwerkschijven en conversie en migratie van digitale archiefwaardige informatie. Ad 3) De unit DIV stelt met de proceseigenaar de minimale inhoud van een dossier per zaaktype vast. Ad 4) Dit is onderdeel van de bewaarstrategie digitale informatie (zie aanbeveling 3, 2017)	CZ/CIO CZ/CSC	Het opstellen van procedures voor goed informatiebeheer is onderdeel van het voormalige Programma Optimaal Digitaal, inmiddels het project Digitaal Samenwerken, en van het kwaliteitssysteem informatiebeheer. Zo zijn procedures voor het opslaan van e-mail onderdeel van het project Digitaal Samenwerken en is het opstellen van procedures voor migratie en conversie onderdeel van het kwaliteitssysteem. De procedures voor de opslag van e-mail in dossiers worden gecommuniceerd aan medewerkers als onderdeel van de implementatie v/h project Digitaal Samenwerken. Implementatie vindt team voor team plaats. Deze maand wordt begonnen met de eerste implementatie.	Het kwaliteitssyteem informatiebeheer is op 27 februari 2020 vastgesteld door de directie. Dit besluit borgt de verdere uitwerking en implementatie van de beleidskaders, uitvoeringskaders, monitoring & rapportage. Dit zal volgens de eveneens vastgestelde planning plaatsvinden.	Afgerond
3	2018 (17-9-2019)	Vorm, beheer en bewaar de nieuwe permanent te bewaren personeelsdossiers in een informatiesysteem dat bedoeld is voor het beheren van archiefwaardige informatie of zorg ervoor dat het huidige systeem voldoet aan de gestelde eisen van Archiefwet- en regelgeving.	We zijn gestart met een verkennend onderzoek naar de mogelijkheden om alle digitale personeelsdossiers volgens de vigerende eisen te bewaren. Op basis van dit onderzoek wordt een beslissing genomen en een project gestart om de overeengekomen oplossing te realiseren.	CZ/HRM	De benodigde aanpassing of vernieuwing van de huidige inrichting voor P-dossiers is op korte termijn geen optie vanwege de al vergeven middelen uit het i-portfolio. Begin tweede kwartaal zal de directie een voorstel worden voorgelegd om 1) de aanpassing/vervanging van SAP eHRM op te nemen in de lange termijnplanning voor het i-portfolio en 2) een op risicobeheersing gebaseerde tijdelijke oplossing op de korte termijn te realiseren.	Het voorstel voor de realisatie van een tijdelijke oplossing is door de directeur Concernzaken vastgesteld. Aanpassing/vervanging van het SAP eHRM systeem is als wenselijke lange termijnoplossing op de prospectlijst voor het i-portfolio gezet. Hiermee is de uitvoering van de aanbeveling afgerond.	Afgerond
4	2019 (16-6-2020)	In het Programma OD zijn veel bestaande actiepunten ondergebracht. Het slagen van dit programma is dan ook van groot belang. Bij het overgaan naar een nieuw informatiesysteem is verlies van informatie één van de grootste risico's. Een migratiestrategie conform artikel 25 derde lid Archiefregeling is essentieel om dit risico te minimaliseren. Momenteel is er binnen het Programma OD nog veel onduidelijk op dit punt. Het is sterk aan te raden niet te lang te wachten met het onderzoeken van deze problematiek en hier keuzes in te maken.	U heeft zich in uw inspectie specifiek gericht op het programma Optimaal Digitaal. Dit programma heeft als doel optimaal digitaal samen te gaan werken aan en met bestanden. Hiervoor wordt Microsoft Office 365 ingezet en zal Sharepoint als opslagmedium voor de digitale PNH-informatie (archiefbescheiden) fungeren. Sinds de afname van de interviews door uw inspecteur begin november 2019 is onze informatieagenda veranderd. Optimaal Digitaal is niet langer een programma en gaat verder als het project digitaal samenwerken. Het project is als één van de vijf topprioriteit-projecten binnne het i-domein benoemd. Het doel van het project en de inzet van Microsoft Office 365 daarbij zijn overanderd gebleven. We willen wel sneller tastbare resultaten realiseren. Daarbij blijven onze uitgangspunten, die u zo positief ontving, onverminderd van kracht. Binnenkort wordt bij het eerste team gestart met de implementatie. We zullen periodiek uw advies inwinnen en u informeren over de voortgang van de implementatie conform artikel 18d van de Archiefverordening Noord-Holland 2014.	CZ/I&I Project Digitaal Samen-werken		Er is nog niet gemigreerd van de netwerkschijven naar Sharepoint. Er is een concept migratiestrategie voor de migratie van netwerkschijven. Deze moet op punten nog worden aangevuld. Het opstellen van de migratiestrategie gebeurt in nauwe samenwerking met unit DIV. Het implementatietraject heeft mede door de Corona-crisis enige vertraging opgelopen.	2020-K3
5	2019 (16-6-2020)	Vernietig de metadata van reeds vernietigde papieren dossiers die zijn achtergebleven in Docman. Onderzoek of alle metadata van vernietigde papieren dossiers uit Verseon zin vernietigd. Indien er nog metadata van de vernietigde papieren dossiers aanwezig is, vernietig deze metadata alsnog.		CZ/CSC/ DIV		In Verseon zijn van alle vernietigde PNH-informatie ook alle metagegevens vernietigd. Voor Docman is de unit DIV nog bezig met het onderzoek.	2020-K4
6	2019 (16-6-2020)	Evalueer de Archiefverordening en het Besluit Informatiebeheer PNH 2014 en pas deze zo nodig aan.		CZ/CIO		We wachten met evaluatie op de inwerkingtreding van de nieuwe Archiefwet die ons zeker tot aanpassing zal dwingen. De planning is daar dan ook van afhankelijk.	2021-K4

Provincie Noord-Holland

POSTBUS 3007 | 2001 DA HAARLEM

Provinciale Staten van Noord-Holland
door tussenkomst van de statengriffier mw. drs. K. Bolt
Dreef 3, tweede etage
2012 HR HAARLEM

Gedeputeerde Staten
Uw contactpersoon
dhr. E.L.M. Elferink
AD/CC

Telefoonnummer +31621112637
elferinke@noord-holland.nl

Verzenddatum

- 8 OKT. 2020

Kenmerk
1466258/1466431

Uw kenmerk

Betreft: Auditopvolging peildatum september 2020

Geachte leden,

Ter uitvoering van art. 167, tweede lid, van de Provinciewet (inzake de actieve informatieplicht) zenden wij u de auditopvolging per 1 september 2020 toe.

Auditopvolging is een instrument om de aanbevelingen van de Randstedelijke Rekenkamer, de externe accountant, de provinciearchivaris en Concerncontrol systematisch door te voeren in beleid en uitvoering. Het dient tevens als verantwoordingsinstrument naar en sturingsinstrument voor uw Staten. Wij informeren u elk half jaar over de voortgang van de opvolging van de aanbevelingen: respectievelijk de voortgang per 1 maart en per 1 september.

Bijgaand ontvangt u de *notitie auditopvolging* en de *auditopvolgingslijst per 1 september 2020.* De notitie bevat een analyse van de status van de openstaande aanbevelingen per 1 september 2020. De stand van zaken zelf ligt vast in de genoemde lijst.

Hoofdpunten analyse auditopvolging per 1 september 2020
De meeste aanbevelingen komen van uw externe accountant en hebben betrekking op ons financieel beheer. Met het icoonproject Financiële Hygiëne zetten wij ons maximaal in om dat beheer op orde te brengen. Zoals ook de accountant in zijn laatste verslag over 2019 opmerkt, levert dit project goede resultaten op. Het project heeft ook in 2020 hoge prioriteit. Daarbij zullen wij ons inspannen om de resterende aanbevelingen op te volgen en te borgen dat ons financieel beheer structureel op orde is.

Postbus 3007
2001 DA Haarlem
Telefoon (023) 514 3143

Houtplein 33
2012 DE Haarlem
www.noord-holland.nl
Kvk-nummer 34362354
Btw-nummer NL.0010.03.124.B.08

De aanbevelingen van de Randstedelijke Rekenkamer hebben voor een belangrijk deel betrekking op het samenspel tussen de gemeenten en onze provincie bij de Woonagenda. Deze aanbevelingen hebben wij voortvarend opgepakt. Het rapport 'Bouwen aan Regie' dateert van december 2019. Vijf van de negen aanbevelingen hebben wij inmiddels opgevolgd met expliciete aandacht voor en in samenspraak met gemeenten.

Hoogachtend,
Gedeputeerde Staten van Noord-Holland,

provinciesecretaris
R.M. Bergkamp

voorzitter
C.J. Loggen

2 bijlage(n)

- Notitie auditopvolging
- Auditopvolgingslijst per 1 september 2020

Provincie Noord-Holland

Economie Financiën en Bestuur

Dossiernummer	4637
Extern Zaak ID	1345173
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	26 oktober 2020
Agendapunt	8.a
Omschrijving	Voordracht Zienswijze PS op de concept begrotingen 2021 voor het IPO en BIJ12 (A-agenda EFB 26 oktober 2020)
Organisatieonderdeel	CZ/FIN

Bijlagen
Brief aan PS over zienswijze op de conceptbegrotingen 2021 van het IPO en BIJ12 (1).pdf
20201014 Voordracht PS concept begroting 2021 IPO en B12.pdf
201102 AV 2a.1 Aanbieding programmabegroting 2021.pdf
201102 AV 2a.2 Concept IPO Begroting 2021 in éénoogopslag.pdf
201102 AV 2b Conceptbegroting BIJ12 2021.pdf
Notitie conceptbegroting IPO 2021 voor AV.pdf
Bjdragen IPO Bureau en IPO Kassiersfunctie per provincie IPO Begroting 2021.pdf
Bjdragen per provincie IPO Begroting 2021.pdf
Specificatie kosten Beleidsopgaven.pdf

Geagendeerd	**Vergaderdatum**
Overdracht vanuit GS	26 oktober 2020
Economie Financiën en Bestuur	**26 oktober 2020**
Ingekomen stukken ter kennisname	31 oktober 2020
PS-vergadering	16 november 2020

Toelichting

Het IPO-bestuur heeft op 21 september 2020 de concept begrotingen voor het IPO en voor BIJ12 verstuurd naar de Provinciale Staten van Noord-Holland opdat zij instaat worden gesteld hun zienswijze te formuleren op de aangeboden stukken.

Provincie Noord-Holland

POSTBUS 3007 | 2001 DA HAARLEM

Provinciale Staten van Noord-Holland
door tussenkomst van de statengriffier mw. drs. K. Bolt
Dreef 3, tweede etage
2012 HR HAARLEM

Gedeputeerde Staten
Uw contactpersoon
dhr. M.W. Vos
CZ/FIN

Telefoonnummer +31235145010
vosm@noord-holland.nl

Verzenddatum
22 OKT. 2020

Kenmerk
1345173/1508281

Uw kenmerk

Betreft: Zienswijze op de concept begrotingen 2021 van het IPO en BIJ12

Geachte leden,

Hierbij ontvangt u ter besluitvorming de bijgaande statenvoordracht met het bijbehorende ontwerpbesluit, met bijlagen, over de zienswijze op de concept begrotingen 2021 van het Interprovinciaal Overleg (IPO) en BIJ12.

Hoogachtend,

Gedeputeerde Staten van Noord-Holland,

provinciesecretaris
R.M. Bergkamp

voorzitter
A.Th.H. van Dijk

4 bijlage(n)

1. . Voordracht Zienswijze PS op de concept begrotingen 2021 van het IPO en BIJ12;
2. Aanbieding Programma begroting 2021;
3. Concept Programma begroting IPO 2021;
4. Concept Programma begroting BIJ12 2021.

Postbus 3007
2001 DA Haarlem
Telefoon (023) 514 3143

Houtplein 33
2012 DE Haarlem
www.noord-holland.nl
Kvk-nummer 34362354
Btw-nummer NL.0010.03.124.B.08

Provincie Noord-Holland

2020

VOORDRACHT

Provinciale Staten van Noord-Holland

Haarlem, 9 november 2020

Onderwerp: Zienswijze Provinciale Staten Noord-Holland op de programma begroting 2021 van het IPO en BIJ12

Kenmerk: 1345173/1508281

Bijlagen:

1. Aanbieding Programma begroting 2021
2. Concept Programma begroting IPO 2021
3. Concept Programma begroting BIJ12 2021

1. Inleiding

Op 21 september 2020 is door het IPO-bestuur de concept programma begroting 2021 van het IPO en de concept begroting 2021 van BIJ12 ter zienswijze aan de Provinciale Staten verstuurd. Zodat zij in staat worden gesteld om een zienswijze in te dienen. Deze zal tijdens de AV-vergadering van 2 november 2020 worden behandeld. Aangezien de stukken op 21 september 2020 verstuurd zijn is de eerst volgende vergadering waar PS een besluit kan nemen over de voorgestelde zienswijze de vergadering van 9 november 2020. Na afloop van de voorbereidende commissievergaderingen zal de voorlopige zienswijze worden gedeeld met het IPO onder voorbehoud van de vaststelling door PS.

De concept programma begroting van het IPO voor 2021 is opgesteld aan de hand van een eerder ontwikkeld keuzemenu. Het keuzemenu is op 8 september besproken in de GS-vergadering. De voorkeuren van de provincie zijn tijdens een tweedaagse van het IPO-bestuur kenbaar gemaakt aan het IPO. Op basis van de voorkeuren van alle provincies is er een integraal gewogen begroting opgesteld die volgens het IPO-bestuur aansluit en recht doet aan de diverse (beleids-)opgaven waar de twaalf provincies gezamenlijk voor staan.
De bijdrage van de provincie Noord-Holland aan het IPO komt in 2021 uit op €1.329.743. Het aandeel is daarmee vastgesteld op 8,3%. Voor BIJ12 komt de bijdrage van Noord-Holland in 2021 uit op €8.814.293. Het aandeel van de provincie Noord-Holland varieert per taak en komt uit op een gemiddelde van 7,8%.

In het kader van o.a. de verwachte ontwikkelingen van Covid-19 in 2021 heeft het IPO besloten om het budget voor bijeenkomsten te beperken. Daarnaast is besloten om een aantal beleidsopgaves samen te voegen en het beschikbare budget te verminderen, ook zijn er een aantal beleidsopgave geschrapt. Zo is er gesneden in de budgetten voor de programma's ROWW, Vitaal platteland en Cultuur en Erfgoed. Vanuit BIJ12 gaat er in het kader van de veranderde manier van werken door de Coronacrises opnieuw gekeken worden naar de huisvestingsproblematiek.

Het IPO heeft het begrotingsproces sterk verbeterd de afgelopen jaren. Waar wij als provincie erg blij mee zijn. Wij staan dan ook achter nog verdere verbetering van dit proces. Ons inziens

is het belangrijk dat AV-vergaderingen altijd na PS-vergaderingen worden gepland. Hierdoor wordt het mogelijk om een ordentelijk besluitvormingsproces te volgen. Zo hoeft de zienswijze niet onder voorbehoud naar het IPO te worden verzonden, zoals dit jaar het geval is.

2. Zienswijze op de concept programma begroting van het IPO 2021 en de concept begroting van BIJ12 voor 2021

De concept begrotingen 2021 voor het IPO en BIJ12 voldoen aan de verwachtingen van de provincie. Er wordt aan PS voorgesteld om geen inhoudelijke zienswijze in te dienen op de stukken. Wel attenderen wij het IPO op een extra verbeterslag in het begrotingsproces waarbij de AV-vergaderingen in het vervolg na een PS-vergadering worden gehouden, zodat er een ordentelijk besluitvormingsproces kan worden gevolgd. Zo wordt voorkomen dat PS de zienswijze vaststelt nadat deze is behandeld in de AV-vergadering.

3. Voorstel

Wij stellen u voor te besluiten overeenkomstig het bijgaande ontwerpbesluit.

Gedeputeerde Staten van Noord-Holland,

dhr. A.Th.H. van Dijk, voorzitter

mw. R.M. Bergkamp, provinciesecretaris

Ontwerpbesluit

Nr.

Provinciale Staten van Noord-Holland;

gelezen de voordracht van Gedeputeerde Staten van 20 oktober 2020;

besluiten:

1. Geen inhoudelijke zienswijze in te dienen op de aangeboden begrotingsstukken van het IPO en BIJ12.

2. Het IPO te verzoeken de AV-vergaderingen in het vervolg te plannen na de maandelijkse PS-vergadering, zodat PS in staat wordt gesteld voorafgaand aan de vergadering de zienswijze vast te stellen.

Haarlem,

Provinciale Staten voornoemd,

, voorzitter

, statengriffier

Herengracht 23
2511 EG Den Haag
telefoon (070) 888 12 12
www.ipo.nl

Aan de leden van de Algemene Vergadering

Interprovinciaal Overleg

uw brief van	uw kenmerk	ons kenmerk	datum
		AV 10556/2020	26 oktober 2020

onderwerp
Aanbieding programmabegroting 2021

Geachte leden van de Algemene Vergadering,

Namens alle leden en adviseurs van het IPO-bestuur bieden we u hierbij aan de begroting 2021 van de gezamenlijke provincies, en de begroting BIJ12 2021.

Op verzoek van het IPO bestuur is via een zogenaamde zero base budgetting aanpak een nieuwe opzet voor de begroting 2021 gemaakt. Op 9 en 10 september heeft het IPO-bestuur de begroting integraal, inhoudelijk en financieel kunnen wegen gedurende een tweedaagse vergadering met specifiek dit doel. Het IPO-bestuur heeft in deze weging bij verschillende beleidsopgaven scherpe keuzes gemaakt. In deze keuzes zijn inhoud, beoogd resultaat alsmede de politiek-bestuurlijke weging bepalend geweest voor de uiteindelijke begroting zoals wij deze u nu voorleggen.

In aanvulling op de inhoudelijke weging door het IPO-bestuur zullen in de komende periode alle bestuurlijke adviescommissies van de gezamenlijke provincies ter voorbereiding op de meerjarenraming de beleidsopgaves wegen, en expliciet bezien op welke opgave een horizonbepaling (eindigheid van de bestuurlijke opgave in gezamenlijkheid van de twaalf provincies) gewenst is.

Het voorbereidende werk voor de nieuwe begroting is vanuit het IPO-bestuur ter hand genomen door een commissie bestaande uit dhr. Bijl (Dr), mw. Gräper (Gr), dhr. Fackeldey (Fl), dhr. Burlet (Li) en dhr. Stigter (NH). Vanuit de Algemene Vergadering heeft een klankbordgroep bestaande uit dhr. Everduim (NH), mw. Kuipers (Fr), dhr. Van 't Westeinde (Zl) en dhr. Smits (Dr) de vernieuwde begrotingsopzet kritisch gevolgd. De klankbordgroep is wat ons bestuur betreft een mooi voorbeeld van de versterkte samenwerking tussen IPO en de Algemene Vergadering waaraan we al langer werken. Langs deze weg wil het bestuur de hartelijke dank voor alle inzet uitspreken.

Deze integraal gewogen begroting 2021 doet naar het inzicht van het IPO-bestuur recht aan de beleidsopgaves waar de 12 provincies gezamenlijk voor staan, maakt per opgave transparant welk beslag dit op de provinciale middelen legt, en kent een daarbij passende omvang. Namens het IPO-bestuur leg ik nu graag de "Begroting 2021 – in één oogopslag" ter goedkeuring aan u voor.

Inlichtingen bij : Hester Menninga
Email : hmenninga@ipo.nl
Bijlagen : 1

Zoals in goed overleg afgesproken is de vergadering met de Algemene Vergadering over de begroting 2021 verplaatst naar begin november, dit zodat alle Staten voldoende tijd hebben over deze begroting te kunnen beraadslagen. Op 28 september heeft u als Algemene Vergadering aanvullend de mogelijkheid de heer Bijl, penningmeester van de gezamenlijke provincies, vragen te stellen over de begroting. Logischerwijs kunt u als Staten met uw college het gesprek voeren over deze begroting en de weging daarvan.

De leden en adviseurs in het IPO-bestuur hebben namens de eigen colleges van Gedeputeerde Staten het vertrouwen in deze opzet en invulling van de begroting uitgesproken, en wij vertrouwen op eenzelfde uitkomst van de Staten door tussenkomst van de leden van de Algemene Vergadering.

Met vriendelijke groet,
INTERPROVINCIAAL OVERLEG

drs. Th.J.F.M. Bovens
Voorzitter

Interprovinciaal Overleg
van, voor en door provincies

IPO-Begroting 2021 in één oogopslag

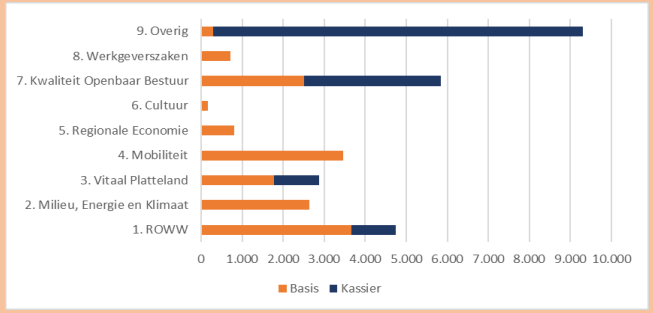
De begroting bestaat uit 9 programma's
Ieder programma bestaat uit meerdere Beleidsopgaven
Alle kosten zijn integraal toegerekend aan de Beleidsopgaven
Alle bedragen x € 1.000
= Basisbegroting
= Kassiersfunctie

Totaaloverzicht IPO Begroting 2021

1. ROWW	€ 4.744
2. Milieu, Energie en Klimaat	€ 2.635
3. Vitaal Platteland	€ 2.869 + p.m.
4. Mobiliteit	€ 3.460
5. Regionale economie	€ 806
6. Cultuur en erfgoed	€ 158
7. Kwaliteit van het Openbaar Bestuur	€ 5.850
8. Werkgeverszaken	€ 720
9. Overig	€ 9.301

	Was	Wordt (1)	Kassiers-functie	Wordt (2)	Verschil
Programmalasten	6.497	18.590	-12.138	6.452	44
Personeelslasten (direct)	7.870	9.875	-1.970	7.904	-35
Personeelslasten (overig)	557	450	-90	360	197
Huisvesting c.a.	2.079	1.628	-325	1.303	775
Totaal	**17.002**	**30.543**	**-14.523**	**16.021**	**982**

x € 1.000

Verklaring verschil (-/- = nadeel)

• Opname DSO in IPO BGR	-/- 1.650
• Correctie formatieraming	-/- 778
• Indexatie personeelslasten	-/- 156
• Toer. App.lstn aan K-functie	2.382
• Verlaging diverse ramingen	1.184
Totaal	982

Terug…

1. Ruimtelijke ontwikkeling, waaronder waterbeheer en wonen (ROWW)

De missie is een klimaatbestendige en water robuuste ruimtelijke inrichting van Nederland in 2050. De veelheid aan opgaven die op de provincies afkomen moeten in goede banen worden geleid met het oog op de schaarse ruimte waar we zorgvuldig mee om willen gaan.

Richtsnoer is de ROWW agenda 2020-2023. Hierin zijn meerjarige ambities en doelstellingen geformuleerd op de thema's water, wonen en ruimtelijke ordening met een focus op energietransitie en bodem.

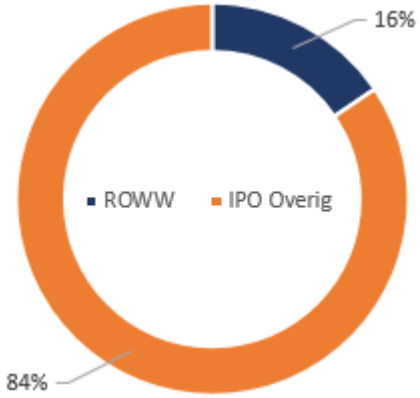
Binnen dit programma zijn twee kassiersfuncties ondergebracht:

- Implementatie Omgevingswet
- Nederlands Hydrologisch Instituut

Volgende…

Terug…

Beleidsopgaven ROWW

1. Ruimtelijke ontwikkeling
€ 716

2. Water
€ 1.127

3. Wonen
€ 165

4. Implementatie Omgevingswet
€ 761

5. Digitaal Stelsel Omgevingswet
€ 1.650

6. Nederlands Hydrologisch Instituut
€ 325

Terug…

Programmalasten	125
Directe personeelslasten	360
Overhead	231
Totaal	**716**

1.1. Ruimtelijke ontwikkeling

Output 2021

- In de Omgevingswet is een zelfbindende Nationale Omgevingsvisie (NOVI) opgenomen. Provincies hebben hun ‘aanbod’ afgegeven. De samenwerking moet zich de komende jaren verder uitkristalliseren. De vinger aan de pols is nodig om de provinciale belangen te behartigen.
- Nieuwe afspraken met I&W en gemeenten over bodemtaken.
- Uitwerken integrale en intercompartimentale aanpak van de Zeer Zorgwekkende Stoffen.

Consequenties bij heroverweging

- Het gaat hier om belangenbehartiging. Het risico bij het achterwege laten van deze activiteiten is het onvoldoende borgen van de provinciale belangen in de verschillende trajecten van wet- en regelgeving.

Terug…

Programmalasten	713
Directe personeelslasten	252
Overhead	162
Totaal	**1.127**

1.2. Water

Output 2021

- Bestuurlijk afspraken over waterkwaliteit met het oog op KRW doelstellingen.
- Belangenbehartiging in het kader van ruimtelijke adaptie.
- Samenwerking met waterschappen en gemeente inzake grondwater, drinkwater en droogtegevoelige natuurgebieden.
- Regionale keringen ontwikkelprogramma.
- Deelname in Delta aanpak waterkwaliteit.
- Informatiehuis Water (bijdrage en detachering).
- Stichting Toegepast Onderzoek Waterbeheer (STOWA)

Consequenties bij heroverweging

- Bijdrages aan (kennis) programma’s kunnen worden heroverwogen. Wellicht ook een andere rol: opdrachtgever voor specifieke vraagstellingen in plaats van co-financiering van het instituut.

Terug…

Programmalasten	47
Directe personeelslasten	72
Overhead	46
Totaal	**165**

1.3. Wonen

Output 2021

- Verkenning van de door de provincies gewenste rol binnen de brede woonagenda.
- Aanbod aan kabinet, partijpolitieke programma's en de kabinetsformatie om te pleiten voor afschaffing verhuurdersheffing en positionering van de provincies in de aanpak van de woningbouwopgave.
- Bijdrage intensiveringsprogramma binnenstedelijke transformatie van platform 31.

Consequenties bij heroverweging

- Wonen is als maatschappelijk opgave evident. Bovenstaande activiteiten verkennen de kansen voor de provincies om zich hierin (opnieuw) te positioneren.

Terug...

1.4. Implementatie Omgevingswet

Programmalasten	662
Directe personeelslasten	60
Overhead	39
Totaal	**761**

Output 2021

- Handreiking omgevingsverordening.
- Alle provincies in staat stellen om per 01-01-22 volgens omgevingswet te werken.
- Deelname programmaraad, OGB, Interbestuurlijke afstemming.
- Maandelijks overleg provinciale programmamanagers.
- Nieuwsbrieven en internetberichten.

Consequenties bij heroverweging

- Een krimp op deze formatie betekent dat de provincies niet goed meer vertegenwoordigd zijn binnen het gezamenlijke programma Aan de Slag met de Omgevingswet

Terug…

Programmalasten	1.650
Directe personeelslasten	0
Overhead	0
Totaal	**1.650**

1.5. Digitaal Stelsel Omgevingswet

Toelichting

- In het bestuursakkoord Omgevingswet uit 2015 en het Financieel Akkoord uit 2016 is afgesproken dat de provincies bijdragen aan het beheer van het Digitaal Stelstel Omgevingswet. De totale beheerkosten voor het huidige dienstverleningsniveau bedragen jaarlijks € 25,9 mln., een bedrag dat jaarlijks wordt geïndexeerd.
- De provincies dragen € 1,6 mln. bij. Wij hebben de lasten met € 50.000 verhoogd vanwege indexatie.
- Afhankelijk van het dienstverleningsniveau dat bereikt wordt, kunnen de beheerskosten oplopen tot jaarlijks € 57 mln. Dit is het geval wanneer scenario 3 uit het bestuursakkoord wordt gerealiseerd. De provinciale bijdrage loopt in dat geval op naar € 3,3 mln. per jaar, exclusief indexatie.
- Heroverweging betekent dat afspraken met de partners moeten worden herzien.

Terug...

1.6. Ned. Hydrologisch Instituut

Programmalasten	325
Directe personeelslasten	0
Overhead	0
Totaal	**325**

Output 2021

- Het Nederlands Hydrologisch Instituut voorziet in de nodige hydrologische modellen die voor provincies en partners van essentieel belang zijn bij het maken van beleidsplannen en toekomstscenario's. Het IPO-bestuur heeft ingestemd met de samenwerkingsovereenkomst en dat de bijdrage aan het NHI zal in 2021 via de kassiersfunctie zal lopen.
- Het beheer van deze voorziening is ondergebracht bij BIJ12 en er wordt nader onderzocht wat hiervoor is benodigd.

Consequenties bij heroverweging

- In 2020 is een samenwerkingsovereenkomst gesloten voor 2021. Heroverweging betekent dat deze afspraak moet worden herzien.

Terug…

2. Milieu, Energie en Klimaat

VTH

Provincies willen een brede en integrale verantwoordelijkheid nemen voor een veilige en gezonde leefomgeving. Met de inrichting van de omgevingsdiensten zijn de provincies steeds beter in staat om de taken op het terrein van Vergunningverlening, Toezicht en Handhaving (VTH) uit te voeren. Het is nu zaak dat de (inter) interprovinciale agenda's meer leidend worden in de prioriteiten van het Rijk en dat de provincies kunnen beschikken over de juiste instrumenten bevoegdheden en afwegingsruimte. Ook de middelen moeten in balans zijn met wat het Rijk aan ons opdraagt.

Energie

Het IPO heeft het klimaatakkoord ondertekend. De nationale klimaatopgave, en in het bijzonder de energietransitie, wordt van onderop vormgegeven via regionale strategieën zoals de Regionale Energie Strategieën (RES) en d Regionale Mobiliteit Strategieën (RMP) en een gebiedsaanpak voor de veenweiden. De inzet is nu gericht op de juiste randvoorwaarden voor de uitvoering. Belangrijk is de ruimtelijke verankering van de diverse strategieën en de aanpassing van de netcapaciteit aan de doelstellingen van hernieuwbare energie in 2030.

Volgende…

Terug…

Beleidsopgaven KME

Vergunningverlening, handhaving en toezicht

- 1. Gezondheid — € 150
- 2. Circulaire Economie — € 275
- 3. Klimaat en Energie — € 150
- 4. Omgevings-veiligheid — € 252
- 5. VTH-stelsel en Omgevingswet — € 467
- 6. Abonnement /Kennisdeling/ Internationaal — € 41

Energie en klimaat

- 7. Coördinatie klimaatakkoord — € 296
- 8. 6000 mw op land — € 118
- 9. Regionale Energie Strategie 1.0 — € 276
- 10. Route 35 — € 158
- 11. Industrie en bedrijven-terreinen — € 99
- 12. Warmtetransitie — € 197
- 13. Energie-infrastructuur — € 158

Terug…

Programmalasten	0
Directe personeelslasten	91
Overhead	59
Totaal	**150**

2.1. Gezondheid

Output 2021

- Verkenning van de mogelijkheden en gezamenlijke ambities over bijdrage van VTH binnen het thema gezondheid.
- Kennisuitwisseling rondom Schone Lucht Akkoord en doorwerking in omgevingsvisies.

Consequenties bij heroverweging

- Het betreft een relatief nieuw thema dat nog in een verkennende fase zit. De output is dan ook nog niet erg concreet omschreven. Wel betreft het een onderdeel van de afspraken die zijn gemaakt met I&W over omgevingswet en gezondheid. Het niet uitvoeren betekent het niet nakomen van deze afspraken.

Terug…

Programmalasten	125
Directe personeelslasten	91
Overhead	59
Totaal	**275**

2.2. Circulaire Economie

Output 2021

- Ontwikkelen en opschalen van circulaire pilots en experimenten.
- Kennisdeling succesfactoren en belemmeringen op basis van een programma.
- Handreiking Cross-Compliance voor omgevingsdiensten.

Consequenties bij heroverweging

- In het bestuurlijk omgevingsberaad hebben provincies afgesproken hun instrumentarium pro-actief in te zetten op circulaire economie. Het niet uitvoeren van bovenstaande activiteiten leidt tot een lagere of vertraagde inzet van het instrumentarium.

Terug…

Programmalasten	0
Directe personeelslasten	91
Overhead	59
Totaal	**150**

2.3. Klimaat en Energie

Output 2021

- Lobby en beleidsbeïnvloeding wijzigingswetgeving: Verbreding energiebesparingsplicht bedrijven, Normering werkgerelateerde mobiliteit, opvolging MJA3/MEE-convenanten en CO2 heffing industrie.
- Kennisopbouw relatie Omgevingswet – VTH taken – Klimaatakkoord.

Consequenties bij heroverweging

- Bovenstaande activiteiten zijn uitwerking van de afspraken zoals gemaakt met ministerie I&W met betrekking tot CO2 reductie en energiebesparing. Zonder beleidsbeïnvloeding is het risico groot dat wetgeving ontstaat die minder goed uitvoerbaar is voor provincies.

Terug…

Programmalasten	88
Directe personeelslasten	100
Overhead	64
Totaal	**252**

2.4. Omgevingsveiligheid

Output 2021

- Opzet en uitvoeren meerjarenagenda voor de 6 brzo omgevingsdiensten gericht op de verbetering van de uitvoeringspraktijk.
- Opzet en uitvoering gezamenlijke agenda omgevingsveiligheid 2021-2024 met Rijk en gemeenten.
- Deelnemen en bijdragen aan Safety Delta Nederland.

Consequenties bij heroverweging

- Activiteiten zijn onderdeel van afspraken met departement van I&W en het Bestuurlijk Omgevingsberaad. Het niet realiseren van de activiteiten vraagt om herziening van deze afspraken. De opbrengsten van Safety Delta Nederland moeten (periodiek) worden beoordeeld om na te gaan of de resultaten nog steeds voldoende toegevoegde waarde voor de provincies hebben.

Terug…

Programmalasten	100
Directe personeelslasten	223
Overhead	143
Totaal	**467**

2.5. VTH-stelsel en Omgevingswet

Output 2021

- Provinciale visie op de ontwikkeling van het VTH stelsel.
- Instrumentenkoffer waaronder uitwerking bestuurlijke boete, handreiking financiële zekerheidsstelling.

Consequenties bij heroverweging

- Activiteiten zijn onderdeel van afspraken met departement I&W en het Bestuurlijk Omgevingsberaad. Wanneer er geen instrumentenkoffer wordt gemaakt moeten de omgevingsdiensten het voor zichzelf uitzoeken.

Terug…

2.6. Abonnementen/Kennisdeling/ Internationaal

Programmalasten	41
Directe personeelslasten	0
Overhead	0
Totaal	**41**

Output 2021

- Impel: co-financiering van projecten met Inspectie Leefomgeving en Transport, Omgevingsdienst.nl, ministerie I&W en EU partners. Gericht op kwaliteit en slagkracht van provincies op het gebied van toezicht en handhaving.
- Milieuverkenning: Kenniscentrum Europa Decentraal is de beheerder. Brengt in kaart wat provincies doen aan verbetering EU-wet en regelgeving.

Consequenties bij heroverweging

- Het gaat hier om co-financiering van kennisprogramma's waarover afspraken zijn gemaakt met partners. Stoppen betekent dat je deze afspraken moet herzien. Wel is het voor beide onderwerpen goed om, periodiek, na te gaan of de opbrengst ook overeenstemt met de verwachtingen.

Terug…

Programmalasten	0
Directe personeelslasten	180
Overhead	116
Totaal	**296**

2.7. Coördinatie Klimaatakkoord

Output 2021

- Oplevering advies en ontwikkeling voorstellen hoe om te gaan met uitvoeringslasten Klimaatakkoord en nieuwe financiële arrangementen.
- Oplevering plan voor data en monitoring voortgang Klimaatakkoord.
- Voorbereiding van klimaattafels en organiseren kennisdeling tussen vakcommissies.
- Signalering, advisering en standpuntbepaling in AAC en BAC en uitvoeren belangbehartiging via consultaties, position papers, webinars etc..
- Organiseren van afgestemde lobby en communicatie-activiteiten met provincies.

Consequenties bij heroverweging

- IPO heeft als medeondertekenaar van het Klimaatakkoord belang bij inzicht van voortgang uitvoeringsafspraken voor die onderdelen die relevant zijn voor provincies. Belangenbehartiging en (bij-)sturing van de voortgang is niet goed mogelijk zonder deze algemene coördinatie.

Terug…

Programmalasten	0
Directe personeelslasten	72
Overhead	46
Totaal	**118**

2.8. 6000 Mw op land

Output 2021

- Het IPO faciliteert en organiseert platform voor kennisuitwisseling middels werkgroepen over wind en zonne-energie en stelt adviezen op voor de provincies om de 6000 MW op land te realiseren.
- IPO analyseert de monitor “Wind op Land” en adviseert provincies omtrent de verdelingsopgave rekening houdend met de afspraken van het versnellingspakket dat onderdeel is uit de opgave van het energieakkoord dat loopt tot 2023 en de afspraken uit het klimaatakkoord.

Consequenties bij heroverweging

- IPO zal als medeondertekenaar van het Klimaatakkoord onvoldoende totaaloverzicht hebben om provincies kwalitatief op niveau te adviseren over o.a. de te betrekken restopgaves bij de regionale energiestrategieën en provincies moeten zonder kennisdeling zelf het wiel uitvinden.

Terug…

Programmalasten	0
Directe personeelslasten	168
Overhead	108
Totaal	**276**

2.9. Regionale Energie Strategie 1.0

Output 2021

- IPO draagt bij aan het halen van de ambities om via de RES'n 35 Twh grootschalige elektriciteitsproductie op land in 2030 te realiseren door deel te nemen in het Nationaal Programma RES (NP-RES) en brengt als belangenbehartiger knelpunten en kansen in namens de provincies in het Interbestuurlijk Management Team en het Opdrachtgevend Beraad.
- IPO agendeert casuïstiek bij betrokken ministeries en koepels, gericht op invulling afspraak uit RES'n.
- IPO adviseert over de landschappelijke kwaliteit en ruimtelijke verankering en vertaling van de RES 1.0 in het ruimtelijk instrumentarium en organiseert hierover de kennisdeling.

Consequenties bij heroverweging

- IPO kan rol als belangenbehartiger provincies en samenwerkingspartner in NP-RES over RES'n niet effectief invullen als het zich terugtrekt uit verschillende overlegverbanden en zal ook als onbetrouwbare samenwerkingspartner gezien kunnen worden.

Terug…

Programmalasten	0
Directe personeelslasten	96
Overhead	62
Totaal	**158**

2.10. Route 35

Output 2021

- Op 1 februari 2021 levert IPO een verdelingssystematiek op die direct of op langere termijn ingezet kan worden als opgave 35 Twh via RES'n niet wordt gehaald.
- IPO verzorgt projectleiding van implementatie verdelingssystematiek en werkt hierin samen met VNG en UvW en richt het proces binnen NP-RES.
- IPO agendeert en adviseert over actuele issues t.a.v. route 35 voor besprekingen in stuurgroepen, bestuurlijke commissies en koplopergroepen.
- IPO organiseert samen met NP-RES de kennisdeling door o.a. peer-to-peer gesprekken en kennisdelingsgesprekken over de kwalitatieve PBL-analyse.

Consequenties bij heroverweging

- IPO kan rol als belangenbehartiger provincies en samenwerkingspartner in NP-RES niet effectief invullen. Bestaande afspraken over de de projectleiding van de verdelingssystematiek met partners moeten dan worden herzien.

Terug…

Programmalasten	0
Directe personeelslasten	60
Overhead	39
Totaal	**99**

2.11. Industrie en bedrijventerreinen

Output 2021

- IPO levert een verkenning op van de opgave voor verduurzamingsmogelijkheden voor bedrijventerreinen.
- IPO behartigt provinciale belangen als bevoegd gezag omtrent CO2 heffing en volgt de uitwerking van de normering van de CO2.
- IPO organiseert de afstemming van de energietransitie voor de industrieclusters met de beleidsopgaven van Regionale Economie.
- IPO stelt advies op over hoe besparingspotentieel kan worden benut t.b.v. doelstellingen klimaatakkoord samen met VNG, UvW en BZK en ziet hierbij toe op provinciale belangen en zoekt naar win-win mogelijkheden.

Consequenties bij heroverweging

- Opgave voor industrie en bedrijventerreinen raken ook andere provinciale beleidsterreinen zoals MTH en RE. Indien hierop geen coördinatie plaatsvindt staat integraliteit onder druk en worden win-win mogelijkheden met realisatie doelstellingen BZK mogelijk minder benut.

Terug…

Programmalasten	0
Directe personeelslasten	120
Overhead	77
Totaal	**197**

2.12. Warmtetransitie

Output 2021

- IPO brengt als belangenbehartiger standpunten in bij de totstandkoming van de warmtewet.
- IPO organiseert platform voor kennisuitwisseling Warmte voor o.a. nieuwe ontwikkelingen en botsproeven samen met VNG, UvW en EZK.
- IPO is in rol van opdrachtgever namens provincies vertegenwoordigt in programma aardgasvrije wijken en faciliteert kennisuitwisseling tussen provincies en tussen provincies en gemeenten.
- IPO volgt ontwikkelingen biobrandstoffen en ontsluit deze voor provincies.

Consequenties bij heroverweging

- Het IPO zal zonder deze inzet onvoldoende rol als belangenbehartiger kunnen invullen bij totstandkoming warmtewet en zonder kennisdeling zullen provincies zelf het wiel moeten uitvinden omtrent o.a. ontwikkelingen biobrandstoffen.

Terug…

Programmalasten	0
Directe personeelslasten	96
Overhead	62
Totaal	**158**

2.13. Energie-infrastructuur

Output 2021

- IPO levert een advies en strategie op voor de aanpak van netinfrastructuur passend bij de rol provincies en ontwikkelt aanpak regionale afstemming.
- IPO organiseert kennisdeling en coördineert verkenning naar regionale programma's en governance omtrent energie-infrastructuur.
- IPO brengt als belangenbehartiger standpunten in ten behoeve van de beleidsvisie marktordening van het Rijk over o.a. rolverdeling van overheden, netbeheerder en bedrijfsleven op het gebied van elektriciteit, warmte, waterstof en biomassa. bedrijfsleven

Consequenties bij heroverweging

- IPO kan op resultaatgebied van belangenbehartiging en kennisdeling-innovatie op terrein van energie-infrastructuur geen rol spelen voor gezamenlijke provincies en deze zullen dit zelf op moeten pakken.

Terug...

3. Vitaal Platteland

In het landelijk gebied komen veel transities bij elkaar, zoals verduurzaming van de landbouw, voedselzekerheid, biodiversiteitsherstel en de klimaatopgave en stikstof. Veel van deze ontwikkelingen vallen binnen op sluiten aan bij de provinciale kerntaken. Vanuit de kerntaak Vitaal Platteland draagt het IPO bij als belangenbehartiger bij de totstandkoming van wetgevingstrajecten, beleidsvorming zoals bijvoorbeeld van het Gemeenschappelijke Landbouw Beleid en voert het IPO regie op de gezamenlijke invulling van bestuurlijke afspraken omtrent het programma natuur. Complicerend is dat de ontwikkelingen omtrent bijvoorbeeld het uitvoeringsprogramma en de bijpassende organisatie van het programma natuur nog niet geheel duidelijk zijn en dus nog van invloed kunnen zijn wat dit voor het IPO zal gaan betekenen in 2021.

Binnen dit programma zijn twee kassiersfuncties ondergebracht:

- Stikstof
- Nationale Database Flora en Fauna

Volgende...

Terug…

Beleidsopgaven Vitaal Platteland

1. Gemeensch. Landbouwbeleid € 747	2. Duurzame landbouw € 59	3. Klimaatakkoord Landbouwgebruik € 98	4. Programma natuur € 417	5. Natuurwetgeving € 99
6. Faunabeheer € 99	7. Natuurbeleid € 89	8. EU-Biodiversiteit € 164	**9. Stikstof** € 197 + p.m.	**10. Nationale Database Flora en Fauna** € 900

Terug…

Programmalasten	195
Directe personeelslasten	336
Overhead	216
Totaal	**747**

3.1. Gemeensch. Landbouwbeleid

Output 2021

- Gedragen Nationaal Strategisch Plan (GLB-NSP), dat ruimte biedt voor provinciale invulling beleid en uitvoering. IPO zal om dit te realiseren actief participeren in het totstandkomingsproces van het GLB-NSP door mee te schrijven aan dit plan en procesgeld ter beschikking te stellen en geeft hiermee invulling aan mede-opdrachtgeverschap.
- IPO bewaakt bestuurlijke afspraken over transitieperiode tussen provincies en LNV en bereidt standpuntbepaling voor, voor het nieuwe GLB.
- IPO zet als belangenbehartiger in op werkbaarheid uitvoeringsregels met specifiek aandacht voor provinciale rol met gebruikmaking van ervaringen uit provincies.

Consequenties bij heroverweging

- Verzwakking positionering bij LNV als mede-opdrachtgever t.a.v. GLB-NSP, met als mogelijk gevolg dat dit onvoldoende aansluit bij provinciale standpunten en uitvoeringspraktijk en gaat om groot financieel belang (in 2021 € 85 mln. cofinanciering).

Terug…

Programmalasten	0
Directe personeelslasten	36
Overhead	23
Totaal	**59**

3.2. Duurzame Landbouw

Output 2021

- IPO behartigt provinciale belangen bij realisatie landbouwvisie van LNV en stemt beleidsontwikkelingen af met andere beleidsopgaven zoals stikstof, de realisatie van een gunstige staat van instandhouding natuur en de opgaven uit Klimaatakkoord.
- IPO bereidt interprovinciale standpuntbepaling voor en levert in 2021 naast GLB inbreng over de doorvertaling van “Farm to Fork”.

Consequenties bij heroverweging

- Verduurzaming landbouw is cruciaal voor kwaliteit landelijk gebied. Onvoldoende inbreng op wetgevings- en visie- en uitvoeringstrajecten van het Rijk op dit dossier en huidige capaciteit bij IPO hiervoor is al heel beperkt: 0,2 fte. Provincies zijn hierdoor niet zichtbaar als gesprekspartner op dit dossier.

Terug…

Programmalasten	0
Directe personeelslasten	60
Overhead	39
Totaal	**99**

3.3. Klimaatakk. Landbouw gebruik

Output 2021

- IPO bereidt afronding bestuurlijke afspraken voor, voor zover nog niet vervat in het klimaatakkoord over o.a. regelgeving , instrumenten, middelen en provinciale rol m.b.t. bossenstrategie, natuur en de structurele aanpak van het veenweidedossier.
- IPO signaleert, adviseert en bereidt standpuntbepaling voor over de activiteiten waar in het klimaatakkoord ook een trekkende of regierol voor provincies is benoemd (m.n. veenweide en natuurbeleid) en bevordert dat deze ook in samenhang met andere beleidsopgaven wordt opgepakt.

Consequenties bij heroverweging

- Provincies hebben in klimaatakkoord verantwoordelijkheid genomen voor de regie op de onderdelen veenweide en bomen, bos en natuur. Het niet oppakken van deze regierol is niet conform verwachtingen van maatschappelijke actoren en leidt tot verzwakte positie op deze beleidsopgave.

Terug…

Programmalasten	104
Directe personeelslasten	191
Overhead	123
Totaal	**417**

3.4. Programma Natuur

Output 2021

- IPO bereidt gezamenlijk proces voor dat op basis van bestuurlijke afspraken leidt tot uitwerking van een gezamenlijke programma natuur, met een uitvoeringsprogramma en richt zich hier onder meer op zaken als programmering, monitoring en rapportage en evaluatie.
- Exacte uitwerking krijgt nog vorm in gezamenlijk plan van aanpak voor de lobby en beleidsbeïnvloeding wijzigingswetgeving, waarbij inzet o.a. gericht is op gewenste provinciale rol en verantwoordelijkheid en bewaakt IPO of dit voldoende geborgd en ondersteund wordt door het programma (tot 2030 € 300 mln./jr aanvullend beschikbaar op bestaande middelen).
- IPO agendeert kansen en provinciale ambities voor de natuurinclusieve samenleving voor de langere termijn bij het Rijk in de agenda “natuurinclusief”, met versterkte aandacht voor de natuur in nabije omgeving zowel binnen als buiten natuurgebieden.

Consequenties bij heroverweging

- De bestuurlijk verwachtingen en verwachtingen van o.a. PBL en Commissie Remkes zijn dat provincies moeten “leveren” in gezamenlijkheid en dit vraagt IPO-inzet en programma-organisatie afhankelijk van nog te maken keuzes over uitvoeringsprogramma en invulling gezamenlijkheid.

Terug…

Programmalasten	0
Directe personeelslasten	60
Overhead	39
Totaal	**99**

3.5. Natuurwetgeving

Output 2021

- IPO brengt provinciale belangen in bij beleidsontwikkelingen Rijk op deze wettelijke provinciale taak en zet o.a. in op beleidsneutraliteit implementatie natuur in omgevingswet.
- IPO adviseert provincies en Rijk over beleidsontwikkelingen over stijgende faunaschades (najaar 2021), implementatie AmvB bij de Aanvullingswet Natuur en eventuele gezamenlijke aanpak ontheffingverlening Wet Natuurbescherming.
- Gedragscodes worden getoetst op de provinciale uitvoeringservaring.

Consequenties bij heroverweging

- Provincies zijn, op een provinciale kerntaak, onvoldoende in beeld als gesprekspartner van het Rijk, als deze inbreng niet geleverd wordt. Hierdoor neemt het Rijk besluiten die niet zijn beoordeeld op haalbaarheid en uitvoerbaarheid.
- Gebrek aan IPO-inzet verhoogt risico dat bij implementatie natuurwetgeving in omgevingswet deze onvoldoende aansluit op provinciale uitvoeringsrealiteit.

Terug…

Programmalasten	0
Directe personeelslasten	60
Overhead	39
Totaal	**99**

3.6. Faunabeheer

Output 2021

- Gezamenlijke wolvenplan dat geactualiseerd blijft op basis van recente ontwikkelingen wolvendossier.
- IPO adviseert en ontwikkelt innovatief faunabeleid en zorgt voor standpuntbepaling dat leidt tot minder kosten voor provincies voor faunaschade.
- IPO stemt lijst met invasieve soorten (waarvoor provincies verantwoordelijkheid dragen) af met provincies om haalbaarheid en uitvoerbaarheid te kunnen toetsen.

Consequenties bij heroverweging

- Bestuurlijke opdracht in afstemming met LNV te komen tot actualisatie wolvenplan kan niet door IPO worden ingevuld.
- Advies over gezamenlijke aanpak van beheersing kosten faunaschade kan niet door IPO worden geleverd.

Terug…

Programmalasten	10
Directe personeelslasten	48
Overhead	31
Totaal	**89**

3.7. Natuurbeleid

Output 2021

- IPO brengt provinciale belangen in bij beleidsontwikkelingen Rijk en stemt via werkgroepen hierover af met de provincies.
- IPO levert de jaarlijkse voortgangsrapportage natuur op. Dit betreft een rapportage voor PS over de voortgang van de afspraken in het natuurpact.
- IPO stemt nieuwe beleidsontwikkelingen af met provincies.

Consequenties bij heroverweging

- Provincies zijn, op een provinciale kerntaak, onvoldoende in beeld als gesprekspartner van het Rijk, als deze inbreng niet geleverd wordt.
- Wettelijke verantwoordelijkheid monitoring en informeren Rijk wordt niet (of niet afgestemd) ingevuld door IPO.

Terug…

Programmalasten	26
Directe personeelslasten	84
Overhead	54
Totaal	**164**

3.8. EU-Biodiversiteit

Output 2021

- IPO brengt als belangenbehartiger van provincies input in EU-besluitvorming biodiversiteit. EU-kaders zijn van grote impact op provinciale beleidsinvulling.
- IPO levert inbreng in nieuwe beleidsstukken (waaronder het strategische plan Natura 2000) wordt mede beleid bepaald over Natura2000 en doelbereik.
- IPO organiseert gezamenlijke processen ter verbetering doelensystematiek Natura2000 en beheerplannen Natura2000.
- IPO faciliteert kennisuitwisseling over voortgang en voert regie op verbetering van de afstemming van de provincies met andere voortouwnemers van N2000-beheerplannen.

Consequenties bij heroverweging

- IPO heeft minder invloed op besluitvormingsproces en Rijk vult deze in zonder provinciale input en afspraak over gezamenlijk optrekken als mede-departement voor EU wordt niet ingevuld.

Terug...

3.9. Stikstof

Programmalasten	p.m.
Directe personeelslasten	120
Overhead	77
Totaal	**197**

Output 2021

- Het IPO Bestuur heeft besloten om met een aparte organisatie voor stikstof te gaan werken. Hierin staat de Bestuurlijke Commissie Stikstof (BCS) centraal. Deze wordt ondersteund door een Ambtelijke Commissie Stikstof en door de interbestuurlijke programmaorganisatie “Aanpak stikstof” (IPS). Middelen zijn in 2020 voor € 4,2 mln. gevraagd en via kassiersfunctie beschikbaar gekomen, waarbij tevens is besloten in de loop van 2020 te evalueren of er ook voor 2021 sprake zal zijn van een geïntensiveerde inspanning.

Consequenties bij heroverweging

- Evaluatie van werkwijze 2020 Interprovinciaal Programma Stikstof vindt plaats in najaar 2020. Op basis van deze evaluatie worden Output 2021 en hiermee samenhangende kosten voor de provincies definitief inzichtelijk. Indicatief wordt rekening gehouden met hetzelfde bedrag dat benodigd was voor 2020 (€ 4,2 mln.). In deze begroting wordt om deze reden een PM-post opgevoerd.

Terug...

3.10. Nationale Database Flora en Fauna

Programmalasten	900
Directe personeelslasten	0
Overhead	0
Totaal	**900**

Output 2021

- NDFF levert flora en fauna informatie die nodig is voor provincies en andere overheden voor het bepalen van trends, beleids- en beheerevaluaties en planvorming.
- De wijze waarop deze data worden ingewonnen en gevalideerd via een gezamenlijk netwerk van vrijwilligers en professionals levert aanzien op in Europa.
- Via de begroting van BIJ12 zal op advies van BAC VP voorstel worden gedaan om in 2021 € 900.000 via kassiersfunctie beschikbaar te gaan stellen.

Consequenties bij heroverweging

- Huidige organisatie en financiering van de NDFF is niet ingericht op een toekomstbestendig beheer en ontwikkeling. Daardoor komen verwezenlijking van het digitaal stelsel omgevingswet, rapportages aan EU, beheerplannen N2000 en gebiedsanalyses stikstof in gedrang. LNV is bereid structureel mee te betalen en deze bereidheid valt mogelijk waarschijnlijk weg als provinciaal aandeel hierin niet wordt geleverd. Procedureel wordt voorgesteld in 2021 gebruik maken van kassiersfunctie en vanaf 2022 via de reguliere begroting van BIJ12.

Terug...

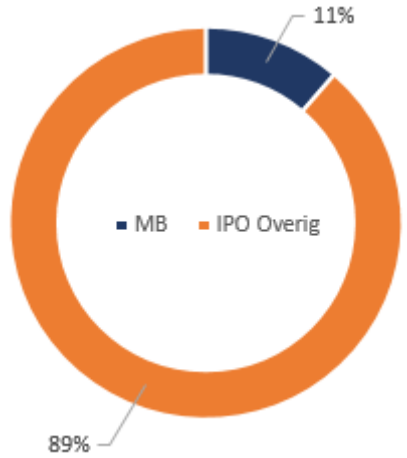
4. Mobiliteit

De ambitie is gericht op een ‘duurzame en zorgeloze mobiliteit’. Hiervoor hanteert het IPO de agenda Mobiliteit 2020-2023. Majeure inzet is het opvolgen van de afspraken uit het Klimaatakkoord.
Hierbij gaat het om een ‘netwerkaanpak’ waarbij wordt gewerkt met akkoorden met mede-overheden en partners in de keten.

Volgende...

Terug…

Beleidsopgaven Mobiliteit

1. Duurzame Mobiliteit
€ 780

2. Openbaar vervoer
€ 158

3. Verkeersveiligheid
€ 288

4. Fiets
€ 326

5. KpVV
€ 1.820

6. Goederenvervoer & Logistiek
€ 89

Terug…

Programmalasten	90
Directe personeelslasten	420
Overhead	270
Totaal	**780**

4.1. Duurzame Mobiliteit

Output 2021

- Ontwikkelen kennisagenda en leerplatform.
- Doorontwikkeling methodiek “Een nieuwe kijk op bereikbaarheid”.
- Community of practice met trekkers RMP’s.
- Kwaliteitsborging en monitoring effecten RMP’s irt klimaatakkoord.
- Strategische agendering voor het BO MIRT en het Nationaal Mobiliteitsprogramma.
- Uitwerking Bestuursakkoord Zero Emissie Bussen (BAZEB tot 2025).

Consequenties bij heroverweging

- Het stopzetten van bovenstaande activiteiten betekent dat het IPO de gekozen netwerkaanpak van het thema loslaat. Dit leidt enerzijds tot gezichtsverlies bij de partners en anderzijds tot minder effectieve inzet op het thema duurzame mobiliteit.

Terug…

Programmalasten	0
Directe personeelslasten	96
Overhead	62
Totaal	**158**

4.2. Openbaar vervoer

Output 2021

- Uitwerking agenda Toekomstbeeld OV.
- Agenderen richting IenW, ProRail en vervoerders.
- Organiseren netwerk en standpuntbepaling op gezamenlijke (spoor) dossiers.
- Beantwoorden en coördineren van inhoudelijke vragen met betrekking tot het regionaal openbaar vervoer.
- Behartigen van de gezamenlijke belangen van de provincies bij diverse onderzoeken en wetgevingstrajecten vanuit de Rijksoverheid.
- Begeleiden en behartigen belangen bij omvorming van ProRail tot ZBO.
- Begeleiden en behartigen van belangen bij de Hoofdrailnet-concessie vanaf 2025 ev.
- Het organiseren en invullen van strategische spoorgroep.
- Uitwerking de opgave ‘knooppunten’ (De Sprong, Contourennota Toekomstbeeld OV).

Consequenties bij heroverweging

- Het niet oppakken van bovenstaande activiteiten slaat terug op de rolinvulling van de provincies als vervoersautoriteit. Dit heeft betrekking op de belangenbehartiging (toekomstbeeld OV) en op de rol van betrouwbare partner in brede OV domein.

Terug…

Programmalasten	0
Directe personeelslasten	175
Overhead	112
Totaal	**288**

4.3. Verkeersveiligheid

Output 2021

- Startakkoord Strategisch Plan Verkeersveiligheid (SPV) 2030.
- Uitvoering, afronding en afstemming regionale uitvoeringsplannen in kader van SPV.
- Bijdragen aan wetsvoorstel APK, registratie en kentekenplicht voor landbouwvoertuigen.
- Implementatie RISM II richtlijn.
- Aanpassing RVV 1990.

Consequenties bij heroverweging

- In SPV 2030 zijn afspraken gemaakt over de aanpak en rolverdeling die moet leiden tot 0 verkeersdoden. Het niet uitvoeren van bovenstaande activiteiten is in strijd met deze afspraken en geeft minder invloed op voor de provincie relevante wetgevingstrajecten.

Terug…

Programmalasten	149
Directe personeelslasten	108
Overhead	69
Totaal	**326**

4.4. Fiets

Output 2021

- Uitvoering van het Bestuursakkoord fietsparkeren.
- Fiets in Duurzame Mobiliteit: ‘Normen fietsparkeren bij nieuwe ontwikkelingen’.
- Participeren Tour de Force (TdF): monitoren van de voortgang bij de individuele provincies m.b.t. hoogwaardig fietsnetwerk.
- Inbreng standpunten bij de Tourorganisatie (Tourbureau).
- Via TdF kennisinfrastructuur/kennisbank voor doelrealisatie fietsgebruik.
- Educatie en voorlichting.

Consequenties bij heroverweging

- Het gaat hier om afspraken met partners rondom een gezamenlijke inzet op de groei van het aantal fietskilometers. Heroverweging betekent dat afspraken moeten worden herzien.

Terug…

Programmalasten	1.800
Directe personeelslasten	12
Overhead	8
Totaal	**1.820**

4.5. Kennisplatform Verkeer en Vervoer

Output 2021

- Opdrachtgeverschap zo invullen dat het programma goed aansluit op prioriteiten provincies.

Consequenties bij heroverweging

- Niet participeren betekent dat de rol van kennispartner en –generator verdwijnt.
- Provincies zijn hiervoor gecompenseerd via het Provinciefonds. Hieronder ligt een bestuurlijke afspraak. Heroverweging lijkt niet opportuun.
- Overigens is het goed om na te gaan of de beoogde opbrengsten ook feitelijk gerealiseerd worden door KpVV.

Terug…

Programmalasten	0
Directe personeelslasten	54
Overhead	35
Totaal	**89**

4.6. Goederenvervoer & Logistiek

Output 2021

- Stimuleren modal shift van weg naar water en spoor.
- Lobby vrachtwagenheffing.
- Bijdrage aan ambitiedocument Goederenvervoer & Logistiek I&W.

Consequenties bij heroverweging

- Het niet langer uitvoeren van bovenstaande activiteiten betekent dat IPO onvoldoende is aangehaakt op dit belangrijke domein.
- De vrachtwagenheffing is van belang voor de provincies. Het stoppen van de lobby vergroot het risico dat deze heffing in de knel komt.

Terug…

5. Regionale economie

De missie van het programma Regionale Economie is het bijdragen aan het herstel, ontwikkeling en werkbaarheid van de regionale economie in de provincies door belangenbehartiging, kennisdeling en innovatie én netwerken. Het programma Regionale Economie is echter nog volop in ontwikkeling en bepalend is op welke beleidsopgaven provincies zelf zaken oppakken en in hoeverre en een rol gezien wordt voor het IPO.

Volgende…

Terug…

Beleidsopgaven Regionale Economie

1. Stimuleren innovatief en breed MKB
€ 158

2. Reg. Arbeidsmarkt, Circulair economie, Digitalisering
€ 158

3. Circulaire economie
€ 59

4. Cohesiebeleid
€ 59

5. Taskforce HRE en samenwerkings-agenda
€ 254

6. Vrijetijdseconomie
€ 118

Terug…

Programmalasten	0
Directe personeelslasten	96
Overhead	62
Totaal	**158**

5.1. Stimuleren innovatief en breed MKB

Output 2021

- IPO en Rijk komen eind 2020, begin 2021 komen tot een -in samenhang met 5.2.- aangepaste c.q. nieuwe samenwerkingsagenda, waarin de herstelplannen (IPO-Taskforce) van Rijk en provincies zijn geïntegreerd en indien mogelijk de VNG is aangesloten.
- IPO stemt provinciale inzet af met provincies en Rijk in de kennis- en innovatieagenda's (kia's) 2020-2023 en deze wordt begin resp. medio 2021 vastgelegd voor 2021 resp. 2022, inclusief de governance-structuur. IPO houdt hierbij rekening met koppeling kia's met regionale innovatiestrategieën, integratie van regionale/nationale/Europese inzet kia's en maakt nieuwe afspraken over o.a. MIT-regeling, ecosystemen, groeifonds.

Consequenties bij heroverweging

- Inzet provincies richting rijk en Europa raakt versnipperd indien IPO als belangenbehartiger geen rol heeft in advisering, standpuntbepaling, lobby en programmering.
- Inzet provincies in MKB niet op elkaar afgestemd.

Terug…

Programmalasten	0
Directe personeelslasten	96
Overhead	62
Totaal	**158**

5.2. Reg. Arbeidsmarkt, Circulair, Digitalisering

Output 2021

- Met het Rijk eind 2020, begin 2021 komen tot nieuwe samenwerkingsagenda, waarin de herstelplannen (IPO-Taskforce) van Rijk en provincies zijn geïntegreerd.
- In 2021 wordt duidelijk of het uitwisselingsplatform “Kennisnetwerk regionale economie” via Platform 31 voor provincies werkbaar is om als platform te dienen om kennis, vragen en documenten rond regionale economie en MBK uit te wisselen.
- IPO organiseert dat er eind 2021 stevige kennisnetwerken staan.
- IPO faciliteert de kennisuitwisseling uit de regiodeals en proeftuinen (IBP) in 2021.
- IPO komt tot een afspraak met het Rijk om (gezamenlijk) in te zetten op programma’s doorstroming onderwijs-arbeidsmarkt, om experimenteerruimte en ontkokerde inzet van middelen.
- Het IPO biedt ondersteuning aan de provinciale ronde Circulaire Economie.
- IPO organiseert standpuntbepaling omtrent afspraak met het Rijk om (gezamenlijk) (breed) MKB te ondersteunen in circulaire bedrijfsvoering.
- In 2021 voert IPO verkenning uit naar kansen, knelpunten en risico’s van digitalisering van het MKB in de regio.

Consequenties bij heroverweging

- Inzet provincies in MKB en met het Rijk niet op elkaar afgestemd
- Inzet provincies richting rijk en Europa raakt versnipperd.

Terug…

Programmalasten	0
Directe personeelslasten	36
Overhead	23
Totaal	**59**

5.3. Circulaire economie

Output 2021

- IPO CE levert begin 2021 twaalf provinciale kansenkaarten en een IPO-kansenkaart met focus op wat provincies als opdrachtgever (kunnen) doen aan circulair en wat ze daarvoor vragen aan het Rijk.
- IPO faciliteert de provinciale inbreng in het platform waar provincies in samenwerking met o.a. VNG, UvW en I&W instrumentarium opleveren dat naar eigen keuze kan worden ingezet richting een circulaire en klimaat neutrale bedrijfsvoering.
- IPO faciliteert samenwerking tussen provincies en met m.n. Rijk en medeoverheden als partners van het Grondstoffenakkoord om voortaan in gezamenlijkheid tot het landelijk Uitvoeringsprogramma CE (UP CE) te komen, startend met het UP-CE 2021.
- IPO levert afsprakenkader circulair inkopen en aanbesteden op voor provincies, dat naar eigen keuze kan worden ingezet.

Consequenties bij heroverweging

- IPO komt afspraken met Rijk en mede-overheden niet na en kansen om CE in te zetten bij herstel na Covid-19 blijven mogelijk waardoor realisatie van doelstelling ‘circulaire economie in 2050’ verder onder druk komt.

Terug…

Programmalasten	0
Directe personeelslasten	36
Overhead	23
Totaal	**59**

5.4. Cohesiebeleid

Output 2021

- IPO behartigt provinciaal belang om een zo groot mogelijk aandeel, minimaal vergelijkbaar met het huidig aandeel uit de Europese structuurfondsen te laten landen in Nederland, o.a. door lobby van IPO i.s.m. HNP.
- IPO stemt standpunten cohesiebeleid af met provincies en organiseert periodiek kennisuitwisseling van regiodeals en proeftuinen (IBP) tussen provincies.
- IPO stelt aanbevelingen op m.b.t. multi-level governance IBP i.r.t. gebruik cohesiefondsen.

Consequenties bij heroverweging

- Standpunt provincies komt niet overeen met heersende opvatting van kabinet en geen lobby leidt mogelijk tot minder middelen vanuit Europa naar Nederland en op versnipperde inzet.

Terug…

5.5. Taskforce HRE en samenwerkingsagenda

Programmalasten	0
Directe personeelslasten	155
Overhead	99
Totaal	**254**

Output 2021

- IPO levert een geactualiseerde samenwerkingsagenda eind 2020, begin 2021 i.s.m. Rijk en andere partners, waarin de herstelplannen van Rijk en provincies zijn geïntegreerd (zie ook opbrengsten onder 5.1 en 5.2). Aansluiting VNG is onderzocht en zo mogelijk gerealiseerd.
- De acties uit het actieplan Taskforce herstel regionale economie (HRE), waarvoor IPO aan de lat staat zijn voor zover mogelijk uitgewerkt in plannen van aanpak en worden in 2021 verder uitgevoerd, dit betreft naar verwachting:
  - Monitoring Regionale economieën i.v.m. Corona. Relatie leggen en adviseren over andere IPO thema's taskforce HRE.
  - Kennisuitwisseling tussen provincies organiseren;
  - Lobby richting Rijk en Europa over inzet middelen voor herstel regionale ecosystemen.
- Thema Regionale economie is met de inzet Taskforce HRE opgenomen in het nieuwe kabinetsaanbod. Hiervoor ook afstemming met Koepels.

Consequenties bij heroverweging

- Er wordt onvoldoende IPO inzet geleverd aan de nieuwe samenwerkings-agenda.
- Rol IPO in Taskforce Herstel Regionale Economie wordt niet ingevuld. Onduidelijkheid over wat provincies zelf doen en waar IPO een rol speelt kan leiden tot acties die blijven liggen, terwijl ze wel gewenst zijn. De grote dynamiek op dit dossier vereist personele inzet die passend is bij deze rolverdeling. Indien dat niet passend is trekt het IPO een te grote broek aan en worden verwachtingen niet waargemaakt. In oktober wordt hierover nader besloten. Afhankelijk van de keuze hierin zal bovengenoemde formatie nog moeten worden uitgebreid. Deze formatie is in de basis benodigd.

Terug…

Programmalasten	0
Directe personeelslasten	72
Overhead	46
Totaal	**118**

5.6. Vrijetijdseconomie

Output 2021

- De provinciale actieagenda op het thema vrijetijdseconomie is vertaald in een IPO actieagenda waarin is bepaald wat er in IPO verband wordt opgepakt. IPO werkt hierin samen met EZK en NBTC. Inventarisatie van de gewenste IPO-inzet d.m.v. een provinciale ronde. Na vaststelling van de op te pakken acties in IPO verband, incl. tijdsplanning, wordt hier in 2021 uitvoering aan gegeven.
- Begin 2021 is er een IPO-standpunt en wordt richting Rijk een advies uitgebracht, incl. lobby op deze beleidsopgave en over inzet rijksmiddelen i.v.m. herstel vrijetijdssector na Covid-19.
- Eind 2021 staat er een stevig (kennis) netwerk en wordt kennisuitwisseling gefaciliteerd.

Consequenties bij heroverweging

- Zonder heldere standpuntbepaling op deze beleidsopgave heeft de bestuurlijke vertegenwoordiging onvoldoende mandaat en gerichte inzet bij EZK en Nederlands Bureau voor Toerisme en Congressen.

6. Cultuur en erfgoed

De verwachting was dat de meeste rijksbeleidskaders en uitvoeringsacties rond de zomer 2020 tot afronding zouden komen omtrent de beleidsagenda cultuur en erfgoed. Inmiddels is over de gevolgen van de coranacrisis voor de culturele sector over de volle breedte een intensief bestuurlijk traject ontstaan. Het effect op de culturele sector van de coronacrisis is groot en er wordt gewerkt aan noodmaatregelen om de culturele sector overeind te houden. De werklast is in IPO-verband als gevolg hiervan sterk toegenomen waarin tijdelijke capaciteit is bijgeschakeld en het is de vraag of dit in 2021 nog steeds nodig zal zijn. Het vraagt een in ieder geval helderheid over het gewenste bestuurlijke ambitieniveau is. De relatief geringe personele inzet was namelijk alleen voldoende om de basistaken op voldoende niveau uit te voeren. De strategische agenda voor 2021 is nog niet vastgelegd.

Terug…

Beleidsopgaven Cultuur en erfgoed

1. Toekomstperspectief Culturele Sector
€ 79

2. Behoud erfgoed
€ 39

3. Cultuureducatie
€ 20

4. Toekomstbestendig Bibliotheekstelsel
€ 20

Terug…

Programmalasten	0
Directe personeelslasten	48
Overhead	31
Totaal	**79**

6.1. Toekomstperspectief Culturele Sector

Output 2021

- IPO adviseert provincies over Rijkscultuurstelsel met aandacht voor regionale component, werking subsidieregelingen en bereidt bestuurlijk overleggen voor o.a. corona-aanpak, stedelijke cultuurregio's en faciliteert standpuntbepaling.
- Het IPO voert namens de gezamenlijke provincies overleg met OCW en VNG over deze beleidsopgave waarbij de actualiteit van de coronacrisis met name de huidige inhoudelijke agenda bepaalt. De nieuwe strategische agenda vraagt om een bestuurlijke keuze of het IPO in de rol van belangenbehartiger meer proactief en agenderend wil gaan optreden.

Consequenties bij heroverweging

- Cultuur is qua personele inzet vanuit het IPO relatief klein en raakt ook aan de grens van een minimale schaalomvang on de in Haagse netwerken te kunnen effectief als belangenbehartiger en netwerkpartner te kunnen blijven opereren. Om de ambtelijke werkgroepen en bestuurlijke overleggen goed te kunnen voorbereiden i.c.m. de gevolgen van de coronacrisis en de vast te stellen strategische agenda is deze inzet te klein om op deze beleidsopgave echt een proactieve rol als belangenbehartiger te kunnen spelen. Het budget voor externe expertise was reeds op basis van eerdere veronderstellingen met € 25.000 verlaagd.

Terug…

Programmalasten	0
Directe personeelslasten	24
Overhead	15
Totaal	**39**

6.2. Behoud Erfgoed

Output 2021

- IPO levert inbreng in de aanpak van OCW voor de restauratie van grote monumenten en zal blijvend (ook financiële) aandacht voor de grote restauraties met het Rijk agenderen in overleg met andere overheden.
- IPO is als belangenbehartiger vertegenwoordiger in diverse overleggen rondom erfgoed en bereidt in 2021 lopende afspraken over restauraties en uitvoeringsorganisatie voor.

Consequenties bij heroverweging

- Cultuur is qua personele inzet vanuit het IPO relatief klein en raakt ook aan de grens van een minimale schaalomvang on de in Haagse netwerken te kunnen effectief als belangenbehartiger en netwerkpartner te kunnen blijven opereren. Om de ambtelijke werkgroepen en bestuurlijke overleggen goed te kunnen voorbereiden i.c.m. de gevolgen van de coronacrisis en de vast te stellen strategische agenda moet heroverwogen worden of deze basis inzet nog steeds passend is. Het budget voor externe expertise was reeds op basis van eerdere veronderstellingen al met € 25.000 verlaagd.

Terug…

Programmalasten	0
Directe personeelslasten	12
Overhead	8
Totaal	**20**

6.3. Cultuureducatie

Output 2021

- IPO blijft voor OCW aanspreekpunt voor programma Cultuureducatie met Kwaliteit 2021-2024 en vervult alleen een rol m.b.t. facilitering kennisuitwisseling in 2021.
- Verwachting is dat pas in jaar voorafgaand aan nieuw kader (2023) meer inzet nodig zal zijn.
- IPO onderhoud het netwerk omtrent cultuurparticipatie.
- IPO werkt samen met netwerkpartners aan een actieagenda toekomstig bibliotheekstelsel en vervult alleen een rol m.b.t. facilitering kennisuitwisseling in 2021 en vraagt bij Rijk als stelselpartner aandacht voor helderheid rollen en beleidsvrijheid provincies.

Consequenties bij heroverweging

- Inzet cultuurparticipatie zou je mee kunnen stoppen en beleggen bij 1 provincie. Verder is in 2021 weinig inzet nodig voor deze beleidsopgave.

Terug…

Programmalasten	0
Directe personeelslasten	12
Overhead	8
Totaal	**20**

6.4. Toekomstbestendig Bibliotheekstelsel

Output 2021

- IPO vervult met name een rol m.b.t. facilitering kennisuitwisseling in 2021 en vraagt bij Rijk als stelselpartner aandacht voor helderheid rollen en beleidsvrijheid provincies.
- In de bibliotheekwet WSOB hebben de overheden een gezamenlijke verantwoordelijkheid voor een toekomst bestendig bibliotheekstelsel met ieder specifieke taken. De provincies dragen zorg voor interbibliothecair leenverkeer (IBL) en zijn opdrachtgevers voor provinciale ondersteuningsinstellingen (POI). De laatsten hebben een specifieke taak voor het ontwikkelen van innovaties voor de fysieke bibliotheek. Het IPO werkt samen met de netwerkpartners aan een actieagenda.

Consequenties bij heroverweging

- Inzet voor convenant stelselpartners kost relatief veel tijd en leidt tot een niet verplichtende inspanningsverplichting. Provincie is nadrukkelijk stelselpartner. Moeilijk om rol te heroverwege vanwege de voorbereiding bestuurlijke overleggen.

Terug…

7. Kwaliteit van het Openbaar Bestuur

Bij de kerntaak Kwaliteit van het Openbaar Bestuur gaat het om het verrichten van wettelijke taken voor consultaties en wetgevingstrajecten namens de gezamenlijke provincies, inclusief deelname aan daartoe voorbereidende en agenda-settende interbestuurlijke activiteiten. Het versterken van het lerend netwerk tussen de provincies en het verspreiden van best practices. Ook gaat het om het versterken van de strategische kennisfunctie en het betrekken van de wetenschap bij vraagstukken in het openbaar bestuur en het midden-bestuur in het bijzonder.

Een andere invalshoek betreft de overheidsfinanciën. Het is belangrijk dat de belangen van het midden bestuur goed worden behartigd in dit domein.

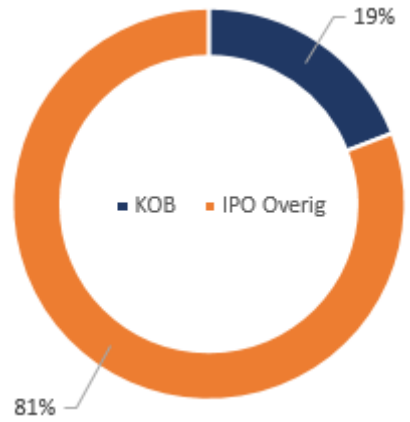
Het IPO is een vereniging die vitaal moet zijn. Dit vraagt om ontmoeting en inspiratie voor en door leden. Tot slot is de kwaliteit van het openbaar bestuur niet alleen op (inter-)provinciale of nationale schaal van belang, maar moet ook gezien worden in de Europese context.

Binnen dit programma is de kassiersfuncties Interprovinciale Digitale Agenda ondergebracht.

Volgende…

Terug…

Beleidsopgaven Kwaliteit Openbaar bestuur

1. Consultaties en wetgevings-trajecten
€ 277

2. Lerend netwerk en uitwisseling best practices
€ 224

3. Strategische kennisfunctie
€ 260

4. Overheids-financiën
€ 476

5. Vitale vereniging
€ 388

6. Europa
€ 886

7. Interprovinciale Digitale Agenda
€ 3.339

Terug…

Programmalasten	20
Directe personeelslasten	156
Overhead	100
Totaal	**277**

7.1. Consultaties en wetgevingstrajecten

Output 2021

- Wettelijke taken bij consultaties en wetgeving die zich in 2021 aandient.
- Proactieve signalering en, desgewenst, lobby Staten Generaal.

Consequenties bij heroverweging

- Deze activiteiten springen in op de actualiteit. Het niet uitvoeren van deze activiteiten gaat in tegen de wens om als 12 provincies gezamenlijk te reageren op consultaties en wetgeving.

Terug…

Programmalasten	27
Directe personeelslasten	120
Overhead	77
Totaal	**224**

7.2. Lerend netwerk en uitwisseling best practices

Output 2021

- Inzicht in wat werkt en wat niet werkt in de provinciale praktijk. Leren aan de hand van concrete voorbeelden.

Consequenties bij heroverweging

- Bij deze activiteit is de kring van provinciesecretarissen de mede-opdrachtgever. Het niet uitvoeren van deze activiteit vergroot het risico dat provincies ieder voor zich het wiel uitvinden en onvoldoende gebruik maken van elkaars ervaringen en inzichten. Tegelijkertijd is er nog geen sprake van een heldere programmering.

Terug…

Programmalasten	63
Directe personeelslasten	120
Overhead	77
Totaal	**260**

7.3. Strategische kennisfunctie

Output 2021

- Strategische themabijeenkomsten.
- Samenspel versterken met Strategische denktank, wetenschappelijk netwerk en Thorbecke leerstoel.
- Bijdrage aan Coelo verstrekken.

Consequenties bij heroverweging

- Een heroverweging is goed mogelijk. Er is nog geen sprake van een programmering of iets dergelijks met de genoemde partijen. Op dit moment is het vooral een ambitie.

Terug…

Programmalasten	104
Directe personeelslasten	227
Overhead	146
Totaal	**476**

7.4. Overheidsfinanciën

Output 2021

- Onderzoek naar effecten fiscalisering mobiliteit, samen met het Rijk.
- Actualisatie verdeelmodel provinciefonds.
- Monitoren financiële consequenties Corona-crisis.
- Uitwerken onderzoek uitvoeringskosten Klimaatakkoord (ikv art.2 Fvw).
- Rechtmatigheidsverantwoording begroting en jaarverslag 2021.

Consequenties bij heroverweging

- Genoemde activiteiten raken het hart van de provinciale financiën. Heroverweging van deze activiteiten ligt dan ook niet voor de hand.

Terug…

Programmalasten	159
Directe personeelslasten	139
Overhead	89
Totaal	**388**

7.5. Vitale vereniging

Output 2021

- IPO jaarcongres
- GS dagen
- AV
- PS dagen
- Welcome back borrel/Bestuursdiner

Consequenties bij heroverweging

- Een heroverweging is altijd mogelijk maar kan ten koste gaan van de onderlinge betrokkenheid en vitaliteit van het IPO.

Terug…

Programmalasten	256
Directe personeelslasten	384
Overhead	247
Totaal	**886**

7.6. Europa

Output 2021

- IPO behartigt belangen op dossiers agrofood, Klimaat en energie, herstel regionale economie en is de partij die bij Europese instellingen conform vastgestelde lobbyfiches inbreng levert gericht op met name belang behoud van positie, geld en provinciaal belang (via HNP).
- IPO draagt bij aan kennisuitwisseling: vooral extern gericht richting partnerregio's, EU netwerken en EU-instellingen.
- IPO draagt zorg voor afstemming BNC-fiches met provincies en stemt af of over provinciale inbreng.
- IPO faciliteert naast genoemde dossiers in 2021 voor standpuntenbepaling voor onderwerpen waar Europese ontwikkelingen relevant zijn op overige aandachtsgebieden zoals Digitalisering, Slimme mobiliteit, Circulaire economie, MKB strategie, Industriestrategie.
- Europa kenniscentrum Europa Decentraal en contributie CEMR.

Consequenties bij heroverweging

- Europa is onmisbaar podium en gezamenlijk optrekken levert schaalvoordelen op en vergroot impact.

Terug...

7.7. Interprovinciale Digitale Agenda

Programmalasten	1.250
Directe personeelslasten	1.273
Overhead	817
Totaal	**3.339**

Output 2021

- De missie van dit programma is het versterken van het vermogen van de gezamenlijke provincies om door digitale transformatie, samen met partners, sneller maatschappelijke resultaten te boeken.
- IPO levert aantal producten op gericht op realiseren beleidsdoelen voor inzet van digitalisering voor maatschappelijke opgaven, databeheer, bedrijfsvoering en Privacy, Ethiek, Cyber-security volgens jaarplan 2021.
- Ondersteunend aan geformuleerde beleidsdoelen en producten levert programma inzet op bevordering het digitaal bewust en bekwaam maken van de provinciale organisatie en bijdragen aan een modern en krachtig middenbestuur.

Consequenties bij heroverweging

- Voor de Begroting 2021 wordt nu uitgegaan van een programmalast van € 1,25 mln. Daarnaast wordt ook nog een personele inzet geclaimd en dit vraagt nadere bestuurlijke besluitvorming; dit is namelijk afwijkend van eerdere indicaties bij de kaderbrief.

Terug…

8. Werkgeverszaken

Werkgeverszaken richt zich op een 4-tal opgaven te weten:

1. CAO
2. Garantiebanen
3. Integriteit en rechtspositie bestuurders
4. Behoud en versterking samenwerking bestuurders binnen en buiten provinciale sector

Volgende…

Terug…

Beleidsopgaven Werkgeverszaken

1. CAO

€ 396

2. Integriteit en rechtspositie bestuurders

€ 70

3. Behoud en versterking samenwerking

€ 257

Terug…

Programmalasten	199
Directe personeelslasten	120
Overhead	77
Totaal	**396**

8.1. CAO

Output 2021

- Implementatie afspraken uit CAO.
- Ondersteuning Bestuurlijke onderhandelingsdelegatie voor nieuwe CAO.
- Ondersteuning bij arbeidsvoorwaardenbesprekingen in het overleg decentrale politieke ambtsdragers.

Consequenties bij heroverweging

- Het ontbreken van deze ondersteuning levert schaalnadelen op.

Terug…

Programmalasten	0
Directe personeelslasten	40
Overhead	25
Totaal	**65**

8.2. Integriteit en rechtspositie bestuurders

Output 2021

- IPO organiseert samen met VNG en UvW de dag en nacht van de integriteit.

Consequenties bij heroverweging

- Het ontbreken van deze ondersteuning levert schaalnadelen op.

Terug…

Programmalasten	62
Directe personeelslasten	120
Overhead	77
Totaal	**259**

8.3. Behoud en versterking samenwerking bestuurders binnen en buiten prov. sector

Output 2021

- IPO treedt op als belangbehartiger en brengt standpunten in voor wetgeving via Zelfstandig Publieke Werkgevers.
- Organisatie van maandelijkse inspiratiebijeenkomsten voor hoofden P&O, arbeidsjuristen en HRM beleidsadviseurs.

Consequenties bij heroverweging

- Het ontbreken van deze ondersteuning levert schaalnadelen op.

Terug…

9. Overig

1. Werkbudget

€ 300

2. Stelpost L&P-compensatie

€ 0

3. Informatiehuizen Natuur en Externe veiligheid

€ 2.301

4. Compensatie Zeeland

€ 6.700

Terug…

Programmalasten	300
Directe personeelslasten	0
Overhead	0
Totaal	**300**

9.1. Werkbudget

Toelichting

- In de IPO begroting waren binnen de afzonderlijke programma's verschillende werkbudgetten opgenomen (totale omvang € 604.000).
- Om meer grip te krijgen op de besteding van deze budgetten (ze waren regelmatig onderdeel van de onderuitputting in de jaarrekening), zijn ze gecentraliseerd binnen programma 9. Overig.
- Het voorstel is om:
    1. De omvang van het budget te halveren.
    2. Voor het slagvaardig handelen, de directie van het IPO via de Algemene vergadering mandaat te verstrekken voor de aanwending van het budget, waarover wordt gerapporteerd via de voor- en najaarsnota.

Terug…

Programmalasten	0
Directe personeelslasten	0
Overhead	0
Totaal	**0**

9.2. Stelpost L&P-compensatie

Toelichting

- De personeelslasten zijn in 2021 verhoogd met 1,6%. De overige lasten (m.u.v. DSO vanwege afspraak met Rijk) zijn voor 2021 niet geïndexeerd. In de meerjarenraming houden we rekening met een stelpost.

Terug…

9.3. Informatiehuizen Natuur en Externe veiligheid

Programmalasten	2.301
Directe personeelslasten	0
Overhead	0
Totaal	**2.301**

Toelichting

- Omdat beschikbaarheid van informatie van goede kwaliteit cruciaal is voor de taakuitoefening van de provincies en om de maatschappelijke baten van de Omgevingswet te realiseren, hebben 11 van de 12 provincies in 2019 ingestemd met het voorstel om in 2020 en 2021 door te gaan met de bouw van onderdelen (Informatieproducten) van de Informatiehuizen Natuur en Externe Veiligheid.
- De bijdrage van de provincies is zowel in 2020 als 2021 € 2.300.750.

Terug…

9.4. Compensatie Zeeland

Programmalasten	6.700
Directe personeelslasten	0
Overhead	0
Totaal	**6.700**

Toelichting

- Vanwege een weeffout in het verdeelmodel provinciefonds ontving de provincie Zeeland van de overige 11 provincies € 6,7 mln. ter aanvulling op de uitkering uit het Provinciefonds.
- In de BAC Financiën van 27 maart 2020 is besloten om deze afspraak te verlengen tot aan de implementatie van de herijking van het Provinciefonds.
- De weeffout heeft betrekking op het peiljaar (2008) dat gehanteerd is voor de bepaling van het veronderstelde rendement op dividend. Dividendinkomsten zijn onderdeel van de Overige Eigen Middelen die ingehouden worden op de provinciefondsuitkering. Sinds 2016 zijn de dividendinkomsten voor Zeeland nihil.
- De administratieve afhandeling verloopt via de IPO-kassiersfunctie.

Algemene Vergadering 2 november 2020
Bijlage 1 bij agendapunt 2b

Jaarplan en begroting BIJ12 2021

Definitieve versie ter vaststelling in het IPO-bestuur van 9 september 2020
Jaarplan en begroting 2021
Meerjarenagenda 2021-2024

Versie 5.0 (definitief)
13 juli 2020

Inhoudsopgave

1 Inleiding 3
1.1 Opzet jaarplan en begroting 2021 3
1.2 De rol en positie van BIJ12 3
1.3 BIJ12 en IPO 3
1.4 Belangrijke ontwikkelingen 3
1.5 Algemene uitgangspunten voor de begroting 2021 6

2 Jaarplan en begroting 2021 en lange termijndoelstellingen 8
2.1 Expertiseteam Stikstof en Natura 2000 8
2.2 Natuurinformatie en Natuurbeheer 11
2.3 Faunazaken 14
2.4 AdviesCommissie Schade Grondwater (ACSG) 16
2.5 Drugsafvaldumpingen 17
2.6 Gemeenschappelijke beheer organisatie (GBO provincies) 18
2.7 Interne organisatie 20

3 Totaaloverzicht begroting 2021 22
3.1 Lasten 2021 22
3.2 Baten 2021 22

4 Meerjarenperspectief en verdeling provinciale bijdragen 23
4.1 Meerjarenperspectief van de begroting BIJ12 2021-2024 23
4.2 Verdeling provinciale bijdragen 2021 26
4.3 Indicatie provinciale bijdragen vanaf 2022 27
4.4. Historisch overzicht provinciale bijdragen vanaf 2018 28
4.5 Verloopoverzicht reserves BIJ12 29

1 Inleiding

1.1 Opzet jaarplan en begroting 2021

Voor u ligt de geïntegreerde jaarplan/begroting van BIJ12 voor 2021.
Hoofdstuk 1 geeft algemene informatie en uitgangspunten voor het jaarplan en de begroting van 2021. Hoofdstuk 2 beschrijft per organisatieonderdeel de hoofdpunten voor 2021, de lange termijndoelstellingen en de vertaling naar de begroting van 2021. Hoofdstuk 3 geeft het totaalbeeld van de begroting en hoofdstuk 4 geeft het meerjarenperspectief, de verdeling 2021 per provincie, een indicatie van de verdeling vanaf 2022, inzicht in het historisch verloop van de provinciale bijdragen en de ontwikkeling van de reservepositie.

1.2 De rol en positie van BIJ12

Sinds 1 januari 2014 is BIJ12 operationeel als onderdeel van de vereniging IPO. BIJ12 ondersteunt provincies bij de uitvoering van hun gemeenschappelijke taken. De provincies bepalen de beleidskaders; de werkzaamheden van BIJ12 zijn beleidsarm. Het gaat om concrete uitvoeringstaken en taken ter ondersteuning daarvan:

1. De coördinatie van de uitvoering van het subsidiestelsel Natuur en Landschap;
2. Het beheer van gemeenschappelijke informatiesystemen;
3. Het afhandelen van aanvragen faunaschades (tegemoetkomingsaanvragen faunaschade, dassenovereenkomsten, edelherten- en ganzenregeling en wolvenschade) veroorzaakt door natuurlijk in het wild levende dieren én het adviseren over het voorkomen en bestrijden van deze schades;
4. Secretariële en inhoudelijke ondersteuning van de onafhankelijke AdviesCommissie Schade Grondwater (ACSG) en het opstellen van adviezen over schade door grondwateronttrekkingen en –winningen;
5. De (proces)coördinatie van monitoring, dataopslag, informatie, analyse en rapportages van natuurgegevens, met name voor de verantwoording richting Rijk en EU;
6. De ondersteuning van of namens de provincies bij het dossier Stikstof en Natura2000 (voorheen Programma Aanpak Stikstof)
7. De uitvoering van de provinciale subsidieregeling ter compensatie van gedupeerden van drugsafvaldumpingen (met ingang van 1 januari 2021)

De uitvoering van deze taken wordt ondersteund door het team bedrijfsvoering voor onder meer een rechtmatige inkoop, een gezonde financiële administratie en professionele communicatie.

1.3 BIJ12 en IPO

BIJ12 is een operationele eenheid binnen de vereniging IPO met een eigen jaarplan en begroting, die in samenhang met die van het IPO worden aangeboden. De planning en de Planning en Control (P&C) producten worden eenduidig en tegelijkertijd aangeboden aan het IPO-Bestuur. Hiermee is aangesloten bij de verantwoordingsstructuur (P&C-cyclus) van het IPO.

1.4 Belangrijke ontwikkelingen

Onderstaande ontwikkelingen zijn grotendeels vertaald in voorliggende begroting. Op de onderdelen waarvoor dat niet geldt is dat aangegeven en worden, waar nodig, in de loop van de tijd - na afstemming met de provincies - bij de Voorjaars- of Najaarsnota 2021 separate besluiten aan het IPO-bestuur voorgelegd.

Stikstof en Natura 2000

In 2020 is gestart met de opbouw van een Interprovinciale Programmaorganisatie Stikstof (IPS). Deze krijgt op basis van de ervaringen in 2020 en actuele opgaven, verder vorm in een geactualiseerd Organisatieplan IPS. Hierbij is onder meer de

samenhang met het Programma Natuur van belang. Naar verwachting heeft dit gevolgen voor de bijdrage die BIJ12 in 2021 levert aan het IPS. Vooralsnog wordt er vanuit gegaan dat in de komende jaren hetzelfde bedrag als in 2020 geldt. Op basis van de in het najaar 2020 voorziene evaluatie van het Organisatieplan IPS komt nader inzicht in de precieze omvang van het kostenplaatje voor 2021.

Interprovinciaal wolvenplan

Naar aanleiding van het door het IPO Bestuur in 2019 goedgekeurde Interprovinciaal wolvenplan is BIJ12 in 2020 gestart met het wolvenmeldpunt. In 2020 bleken de kosten voor verzameling en validatie van waarnemingen ruim €70.000 hoger dan geraamd. Deze extra kosten worden vooralsnog bekostigd uit de uitvoeringskosten natuurinformatie. Daarnaast worden kosten voor actieve monitoring van specifieke leefgebieden doorberekend aan de betreffende provincie(s), zoals vastgelegd in het wolvenplan.
Er blijkt een toenemende aandacht voor de wolf, meer dan voorzien is in het kader van het Interprovinciaal wolvenplan. Om die reden is voorgesteld om het communicatieframework Wolf met provincies en stakeholders verder uit te werken. De interprovinciale werkgroep natuurwetgeving gaf aan dat extra inzet van een communicatieadviseur (0,5 fte, schaal 10) voor de duur van 1 jaar noodzakelijk is. De kosten hiervan worden ingeschat op €50.000 op jaarbasis bij een tijdelijke aanstelling. Dit voorstel wordt voorgelegd aan de AAC VP van 30 september 2020 en zal ook doorwerken in de begroting van 2021. In 2020 gaat het dan om een bedrag van €12.500, wat binnen de begroting kan worden opgelost. In 2021 gaat het om een bedrag van €37.500. Wanneer dit niet gefinancierd kan worden binnen de begroting 2021, wordt in de Voorjaarsnota 2021 hiervoor een voorstel tot begrotingswijziging gedaan.

Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF)

In opdracht van het Consortium Nationale Databank Flora en Fauna (provincies, ministerie LNV en terreinbeherende organisaties) is in 2018 gestart met een verandertraject voor de NDFF, gericht op een toekomstbestendige organisatie en financiering van de databank, zodanig dat de informatiepositie van de provincies wordt versterkt in het natuurdomein. Op 4 juni 2020 gaf de BAC VP een positief advies over het voorstel voor de financiering en organisatie van de transitie. Voor 2021 is het advies om €900.000 via de kassiersfunctie aanvullend ter beschikking te stellen. In de daaropvolgende jaren loopt dit op tot een maximum van €3,2 mln. per jaar vanaf 2025 en gaat de bijdrage via de begroting van BIJ12 lopen. Dit maximum kan waarschijnlijk naar beneden worden bijgesteld, de onderhandelingen met de rijkspartners over verdeling van de kosten zijn nog niet afgerond. Deze financiële consequenties zijn verwerkt in de conceptbegroting van het IPO voor 2021 dat – samen met de BIJ12 begroting - op 27 augustus 2020 aan het IPO-bestuur ter vaststelling wordt voorgelegd. Op basis van dit besluit wordt in 2020 de transitie voorbereid en in 2021 ingezet. In 2021 worden de keuzes die provincies maken over sturing en financiering van de NDFF, geïmplementeerd.

Drugsafvaldumpingen

Het IPO-bestuur stemde begin 2020 in met de centrale uitvoering van provinciale subsidieregelingen voor gedupeerden van drugsafvaldumpingen. In haar vergadering van 25 juni 2020 besloot zij deze regeling vanaf 1 januari 2021 voor alle provincies te laten uitvoeren door BIJ12. Zowel de subsidiebedragen als de uitvoeringskosten worden gedekt vanuit een rijksbijdrage (maximaal €1 miljoen op jaarbasis). Dit is vertaald in voorliggende begroting.
De uitvoering van de regeling wordt ondergebracht bij de unit Faunazaken/ACSG. Het betekent ook een uitbreiding van de formatie met een subsidiemedewerker voor 0,67 fte (schaal 8, 24 uur per week). Deze wordt ook gefinancierd vanuit de rijksbijdrage.

Digitaal stelsel Omgevingswet

In opdracht van de gezamenlijke provincies worden onder leiding van de directeur 'Implementatie omgevingswet provincies', informatieproducten ontwikkeld door de teams van de Informatiehuizen Natuur en Externe Veiligheid. Deze producten zijn noodzakelijk voor de uitvoering van de provinciale taken Natuur en Externe Veiligheid en worden zó ontworpen dat ze op termijn kunnen worden aangesloten op het Digitaal stelsel van de Omgevingswet. BIJ12 is vanaf medio 2021 beheerder van de Informatiehuizen Natuur en Externe Veiligheid met daarin verschillende informatieproducten, zoals de Informatiekaart Natuur (IKN) en de Signaleringskaart Externe Veiligheid. Op 1 juni 2020 is bij BIJ12 een kwartiermaker gestart die het beheer van de informatieproducten en de inrichting van de Informatiehuizen Natuur en Externe Veiligheid bij BIJ12 voorbereidt. In het plan van aanpak dat de kwartiermaker oplevert, wordt duidelijk welke capaciteit en middelen nodig zijn voor de organisatie van de Informatiehuizen en een kostenefficiënte en beheersbare governance met een heldere verantwoordings- en financieringslijn vanaf 2022. Pas eind 2020 is een inschatting te maken van de noodzakelijke capaciteiten en kosten. Hiervoor wordt waarschijnlijk in de Voorjaarsnota van 2021 een voorstel voorgelegd.

Overige inhoudelijke opgaven

- In 2020 werken provincies en Rijk aan een nieuw Programma Natuur dat voorziet in aanvullende middelen voor beheer en ontwikkeling van het Natuurnetwerk Nederland. Met dit Programma Natuur willen Rijk en provincies samen de natuur de komende jaren verder versterken en verbeteren. Naar verwachting wordt eind 2020 duidelijk welke ondersteunende taken BIJ12 in het kader van dit programma gaat vervullen op het gebied van gezamenlijke kaders en regelingen en in de informatievoorziening over prestaties en resultaten in het kader van dit programma. Dit kan leiden tot een aanzienlijke verzwaring van taken op het gebied van informatie-inwinning, -validatie en rapportage. In samenwerking met de AAC VP wordt één en ander nader uitgewerkt en zo nodig vertaald in een begrotingswijziging.
- In het kader van het Gemeenschappelijk LandbouwBeleid (GLB) van de EU wordt in opdracht van Rijk en provincies een Nationaal Strategisch Plan (NSP) ontwikkeld. BIJ12 draagt bij aan het opstellen van dit plan door inzet van medewerkers. In de loop van 2021 wordt het NSP vastgesteld. In de aanloop hier naartoe wordt uitgewerkt welke gevolgen dit heeft voor de ondersteuning die BIJ12 provincies en hun ketenpartners gaat bieden bij de uitvoering van het NSP en welke gevolgen dit heeft voor de begroting van BIJ12.
- In 2020 besloot het IPO-Bestuur over een structurele bijdrage van provincies aan het Nederlands Hydrologisch Instrumentarium (NHI). Het NHI is een samenwerking van Rijk, waterschappen, provincies en drinkwaterbedrijven. Met het NHI worden data en bestaande modellen voor hydrologische beheer- en beleidsvraagstukken samengebracht. De ondersteuning van de provinciale deelname aan deze is nog niet als structurele taak in de BIJ12 begroting opgenomen. De benodigde ondersteuning wordt in kaart gebracht, de kosten worden ingeschat op €30.000 op jaarbasis. Voor 2020 lossen we dit op binnen de begroting. Voor 2021 en verder wordt in de Voorjaarsnota 2021 een voorstel opgenomen.
- De samenwerking met de Interprovinciale Digitale Agenda (IDA), wordt voortgezet met de uitvoering van projecten op enkele thema's, zoals 'data en stikstof', 'Common Ground voor natuurmonitoring' en 'licenties voor Microsoft'. Het Living lab stikstof wordt ondergebracht binnen de vaste structuur van de Interprovinciale Programmaorganisatie Stikstof (IPS). De samenwerking met IDA wordt daarop afgestemd en de afspraken omtrent eventuele extra tijdelijke middelen voor 2021 vanuit IDA worden in het najaar duidelijk. De Common Ground Natuur betreft de verdere ontwikkeling van de gemeenschappelijke standaarden voor natuurmonitoring, waardoor natuurmonitoring uniform en

kosteneffectief voor de provincies kan worden uitgevoerd. Deze middelen zitten reeds in voorliggende begroting. Een mogelijk beheer van de licenties voor Microsoft is nog niet begroot. Op dit moment wordt ingeschat dat het voor BIJ12 gaat om een jaarlijkse inzet van 0,5 tot 1,0 fte. Een eventueel voorstel hiervoor komt terug in de Voorjaarsnota 2021.

- Provincies werken met het Rijk en de windenergiesector aan een convenant voor een 'natuurinclusieve energietransitie'. Onderdeel van het convenant zijn afspraken over monitoring en evaluatie van de effecten van wind op land op beschermde natuurwaarden. De bijdrage van de provincies aan de uitvoering van het convenant zal onder andere bestaan uit de coördinatie van de monitoring en rapportage. Deze kan bij BIJ12 worden belegd. Gevolgen voor formatie en begroting worden nader uitgewerkt en betrokken bij de besluitvorming over het convenant en zijn dus nog niet meegenomen in voorliggende begroting. De huidige inschatting is dat het om €50.000 incidenteel en €80.000 structureel gaat.
- BIJ12 voert in opdracht van de provincies een onderzoek uit met een advies over de mogelijkheden en groeiscenario's voor het instellen van een informatieknooppunt cyber security provincies via BIJ12 eind 2020 / begin 2021. Provincies willen structureel en tijdig relevante informatie met elkaar kunnen delen over interprovinciale beveiligingsincidenten en het woordvoerderschap van- en naar externe organisaties bundelen en organiseren. BIJ12 voert de businesscase uit op basis waarvan de provincies kunnen besluiten om het informatieknooppunt te ontwikkelen en de beheren. Het ministerie van BZK financiert de opstart- en versnellingsfinanciering op basis van een subsidieaanvraag. Deze is aangevraagd, het betreft een bedrag van €60.500 incl. btw). De businesscase geeft duidelijkheid over de benodigde capaciteit en middelen voor het informatieknooppunt. Op dit moment is dus nog niet duidelijk wat eventuele kosten zijn en in hoeverre het met de huidige formatie kan worden ingevuld.

Interne organisatie

- Bovenstaande en andere ontwikkelingen leiden tot een verzwaring van de taken van BIJ12. De uitbreiding van taken leidt ook tot extra werkzaamheden op de kernprocessen van de interne organisatie (bedrijfsvoering), zoals financiën, inkoop, HRM en communicatie. Daarnaast voert BIJ12 ook op onderdelen bedrijfsvoeringstaken uit voor het IPO in Den Haag, zoals juridische ondersteuning en op het gebied van de AVG. De afgelopen jaren is de toenemende druk op de interne organisatie steeds ad hoc ingevuld met tijdelijk personeel middels inhuur. In de begroting 2021 is vanuit kostenoverwegingen voorgesteld deze tijdelijke formatie om te zetten in structurele formatie voor bedrijfsvoering. Het gaat om een budgetneutrale verschuiving ten behoeve van de huidige structurele taken van BIJ12. Eventuele aanvullende taken die ondergebracht worden bij BIJ12 die ook ondersteuning vragen van Bedrijfsvoering, zijn hierin nog niet meegenomen.
- In 2020 is het Organisatie & Formatieplan BIJ12 geüpdatet op basis van de vastgestelde begroting 2020. BIJ12 had in 2020 een structurele formatie van 77,74 fte en een incidentele formatie van 3,81 fte. In 2020 is onderzoek gedaan naar de verschillende ontwikkelingen (zoals uitvoering regeling drugsafvaldumpingen, Digitaal Stelsel Omgevingswet, Nederlands Hydrologisch Instrumentarium, NDFF) en de mogelijke consequenties voor de formatie van BIJ12. De consequenties voor de formatie zijn per organisatieonderdeel in de betreffende paragrafen van voorliggende jaarplan/begroting toegelicht. In 2020 is tevens onderzoek gedaan naar de structurele gevolgen voor bedrijfsvoering, de positionering van het team Informatievoorziening (IV-team) en hoe wordt omgegaan met nieuwe ontwikkelingen binnen BIJ12. De gevolgen hiervan voor de formatie voor bedrijfsvoering zijn doorgevoerd in voorliggende begroting

- In 2019 en 2020 is de huisvestingsproblematiek van BIJ12 geagendeerd en besproken. Dit vanwege zowel het niet meer kunnen huisvesten van de medewerkers als het niet kunnen voldoen aan de vraag van de provincies naar vergaderruimte. De Coronacrisis heeft het vraagstuk in een nieuw perspectief geplaatst. De nieuwe werkelijkheid zal – ook na de Coronacrisis – andere eisen stellen aan zowel het kantoor als de vergaderfaciliteiten van BIJ12 (meer plaats en tijdonafhankelijk werken, meer aandacht voor hygiëne en gezondheid, et cetera). Afhankelijk van een bestuurlijk besluit in 2020 wordt in 2021 opnieuw bekeken hoe invulling wordt gegeven aan de toekomstige huisvesting van BIJ12.
- In 2020 wordt samen met de provincies gestart met de uitwerking van een voorstel voor vereenvoudiging en versterking van de aansturing en financiering van GBO-provincies. Afhankelijk van de voortgang in 2020, loopt dit project door in 2021 en wordt geïmplementeerd in 2021 of 2022. Dit leidt mogelijk tot een aanpassing van de opzet van de begroting van het onderdeel GBO-provincies vanaf 2022. Het totaal van de begroting voor 2021 vormt hiervoor het kader.
- Nadat BIJ12 begin 2020 haar Informatiebeleid voor 2020-2021 heeft geactualiseerd, gaat zij nu ook het beleid voor informatiebeleid en cyber security verder uitwerken en invoeren, met awareness voor informatiebeveiliging en gegevensbescherming als belangrijke pijlers. Hier zijn geen extra kosten aan verbonden.

1.5 Algemene uitgangspunten voor de begroting 2021

Indexatie

Voor de begroting 2021 wordt ten opzichte van 2020 in principe de nullijn aangehouden, met uitzondering van de jaarlijkse indexering. Er is aangesloten bij de uitgangspunten voor indexatie vanuit de Kaderbrief 2021 die IPO-breed gehanteerd worden voor 2021.
Voor de indexatie van de materiële kosten is gebruik gemaakt van de ramingen van het Centraal Planbureau (CPB) in de CEP, maart 2020, waarin voor 2021 de prijsontwikkeling wordt ingeschat op 1,6%. Met betrekking tot de personele budgetten is de raming van de salarissen ook met 1,6% aangepast.
De begroting wordt vervolgens enkel in het geval van wijziging van het takenpakket, na goedkeuring van de betreffende AAC, aangepast. Daarbij wordt ook steeds gekeken of dit binnen de basisbegroting kan worden opgelost.

Verdeelsleutels en bijdragen provincies

De systematiek van financiering door de provincies komen overeen met de begroting van 2020 en is verwerkt in de provinciale bijdragen voor 2021. Voor de uitvoeringskosten van de natuurtaken vindt bevoorschotting wederom volgens een gewogen percentage (berekend op basis van de verdelingen van de commissie Jansen) plaats. Voor de tegemoetkomingen faunaschade is de bevoorschotting gelijk aan de geactualiseerde raming van de open-eind-regeling in de Voorjaarsnota 2020. Bij GBO-provincies is de afgesproken verdeling per applicatie toegepast.
Bij de jaarrekening 2021 vindt op basis van de realisatie een verrekening plaats met de betaalde voorschotten.

Dekking kosten Interne organisatie

Evenals in 2019 en 2020 vindt intern geen doorbelasting naar de units meer plaats. De kosten voor de interne organisatie worden apart begroot. Indien er extra taken komen bij de units en deze ook leiden tot meer werkzaamheden voor de interne organisatie (bedrijfsvoering), wordt hier in de raming rekening mee gehouden. De verdeling vindt plaats op basis van een gewogen percentage van de totale begroting van BIJ12.

Personele kosten

De personele kosten zijn bij elke unit gebaseerd op het aantal fte's in het formatieplan van BIJ12 en wijzigingen die per unit worden toegelicht. De raming van de slarissen is aangepast aan de cao 2019-2020. Voor het individuele POB-budget is 1,3% van de totale loonsom aangehouden (totaalbedrag €96.676, opgenomen bij de deelbegroting Interne Organisatie).

2 Jaarplan en begroting 2021 en lange termijndoelstellingen

Dit hoofdstuk beschrijft per organisatieonderdeel eerst de hoofdpunten voor 2021: Wat willen we bereiken in 2021? Veel taken van BIJ12 zijn reguliere taken en komen terug in de lange termijn doelstellingen die ook per onderdeel zijn beschreven. Daarna wordt een link gelegd met de begroting 2021 met de vraag: Wat mag het kosten?

Het jaarplan en de begroting geven kort de hoofdlijnen. Het jaarplan en de begroting worden in overleg met de ambtelijke portefeuillehouders van BIJ12 verder uitgewerkt in het werkplan BIJ12 voor 2021. Het werkplan beantwoordt in detail de vraag: Wat gaan we ervoor doen?

2.1 Expertiseteam Stikstof en Natura 2000

2.1.1 Wat willen we bereiken in 2021?

Op het stikstofdossier hebben de provincies zich in 2020 georganiseerd in de vorm van een IPO Programmaorganisatie Stikstof (IPS). De aansturing van deze provinciale organisatie vindt plaats langs 6 beleidsinhoudelijke thema's:

1. Nieuwe Structurele aanpak
2. Gebiedsgerichte aanpak
3. Vergunningverlening Toezicht en Handhaving
4. Natuur
5. Monitoring & data en
6. Beheer en systeemontwikkeling AERIUS.

Vanuit BIJ12 draagt het Expertiseteam Stikstof en Natura 2000 in samenwerking met de unit Natuurinformatie en Natuurbeheer middels kennis en expertise bij aan de uitwerking en uitvoering van deze 6 thema's. Het jaar 2020 stond daarbij in het teken van het verder vorm geven van de beoogde organisatie.

BIJ12 heeft hiermee als opdrachtnemer (van de provincies) de volgende rollen in het stikstofdossier:

1. uitvoeren structurele taken met formatie als uitvloeisel van het PAS
2. hiermee ook de uitvoering van het Informatiepunt Stikstof en Natura 2000 voor provincies, maar met aanvullende financiering via een tijdelijke opdracht vanuit DG stikstof / LNV
3. tijdelijke extra versterking als onderdeel van het Organisatieplan IPS
4. thematrekker AERIUS binnen IPS.

Dit jaarplan met bijbehorende begroting heeft vooral betrekking op de onder 1 (en 2) bedoelde structurele taken. BIJ12 geeft hieraan invulling via haar kerntaken op het vlak van onder meer monitoring, data, advisering, helpdesk, campus en communicatie. Deze zijn hierbij afgestemd op de nieuwe beleidsontwikkelingen en politiek-bestuurlijke setting. In die zin kunnen deze structurele taken niet geheel los worden gezien van de bijdrage aan de IPS. Als onderdeel van het Organisatieplan IPS zijn versterkingen geworven, in het bijzonder op het vlak van expertise in de vorm van (ervaren) projectleiding, projectbeheersing, communicatie en projectmanagement ondersteuning. Deze versterkingen zorgen ervoor dat BIJ12 nog beter aan kan sluiten bij de ervaring op zowel het niveau van kennis als expertise die de zeer politiek bestuurlijke en dynamische setting van het stikstofdossier vraagt.

Het Organisatieplan inclusief de financiering van het IPS beperkt zich in eerste instantie tot 1 jaar, maar gezien de omvang en complexiteit van de opgave bestaat de verwachting dat sprake zal zijn van een meerjarig programma, al dan niet in gewijzigde organisatorische vorm. Naast de reeds lopende en verder door te ontwikkelen uitvoering op het vlak van Vergunningverlening, Toezicht en Handhaving (VTH), monitoring & data, alsmede AERIUS, komt de focus steeds meer

te liggen op de uitvoering van de structurele aanpak, de gebiedsgerichte aanpak en omvangrijke natuuropgave. De functie van BIJ12 als schakel tussen beleid en uitvoering en het via kennis en expertise namens en voor provincies ondersteunen van die uitvoering zal zich hierdoor naar verwachting verder verbreden. Naast sec voor stikstof wordt dit ook voorzien op het vlak van Natura 2000 breed, gezien de parallelle ontwikkeling in 2020 van een Programma Natuur in samenwerking met het Ministerie van LNV. Dit vormt enerzijds een belangrijke randvoorwaarde voor het oplossen van het stikstofdossier, maar kent nadrukkelijk ook een bredere eigenstandige opgave.

Voor 2021 willen we als BIJ12 gesteld staan voor deze (verbrede) opgave op het stikstofdossier, in combinatie met de bijdrage aan het Programma Natuur. Uitgangspunt blijft hierbij het in 2020 ingezette pad om via zowel opleiding, als geworven versterkingen onze ondersteuning op het vlak van kennis en expertise op het gevraagde inhoudelijke als procesmatige niveau te houden en te verbeteren. Dit op basis van een goede mix van talent en ervaring. Als professioneel opdrachtnemer wordt vroegtijdig hierover het gesprek met onze ambtelijke opdrachtgevers aangegaan, om – indien versterkingen aan de orde zijn – hier op de gewenste wijze invulling aan te kunnen geven. Daarbij zal BIJ12 ook bezien of en welke andere invulling dit vergt van haar huidige takenpakket en blijft BIJ12 in 2021 onverminderd werken aan verbetering van haar dienstverlening, met bijbehorende verdere professionalisering.

Op het vlak van kennismanagement geven we in opdracht van de provincies uitvoering aan het Informatiepunt Stikstof en Natura 2000. Deze bestaat uit een helpdesk, een campus, alsmede een bijbehorende website. Sinds 2020 is voor dit Informatiepunt sprake van een aanvullende financiering vanuit het Rijk en meer specifiek DG Stikstof binnen het ministerie van LNV. De daarvoor verleende opdracht heeft een duur van 1 jaar, met een optie tot twee keer 1 jaar verlenging. Gezien de fase waarin het dossier zich bevindt, wordt een onverminderd (relatief) grote behoefte aan helpdesk, alsmede trainingen verwacht en daarmee de continuering in 2020 van deze opdracht.

2.1.2 *Lange termijndoelstellingen 2021-2024*

Thema	**Wat heeft BIJ12 in 2024 bereikt?**
Ondersteuning bevoegde gezagen bij uitvoering stikstof aanpak en AERIUS	Middels structurele inzet voorzien in de voor de IPS benodigde actuele kennis, informatie en ondersteuning in de vorm van passende expertise.
Rapportage en bijsturing stikstofaanpak	Een verder geprofessionaliseerde werkwijze van rapportage en bijsturing omtrent stikstof maatregelen, natuur(kwaliteit) en vergunningverlening, ter ondersteuning van het IPS, alsmede Programma Natuur.
Ondersteuning IPS en provincies	BIJ12 als de leverancier van de gevraagde project- en procesondersteuning voor provincies ter uitvoering van de aanpak stikstof, alsmede het Programma Natuur.

2.1.3 *Wat mag het kosten: begroting 2021*

Lasten	**€**
Personele kosten	855.880
Beheer AERIUS (bedrag vastgesteld door PAS-partijen)	1.980.770
Onderzoek/Kennisdeling	282.457
Monitoring en rapportage	109.728
Ondersteuning programmamanagement	232.664
Overige uitvoeringskosten	94.118
Informatiepunt Stikstof	363.000

Totaal Expertiseteam Stikstof en Natura 2000	**3.918.618**

2.1.4 Toelichting op de begroting 2021

Ten tijde van het schrijven van dit jaarplan was nog onvoldoende beeld bij de begroting voor zowel de IPS, als het Programma Natuur. In afwachting van de organisatieplannen voor 2021 en de bijdrage daaraan vanuit BIJ12, is vooralsnog voor 2021 de geïndexeerde begroting 2020 als uitgangspunt genomen. Dit is inclusief de aanvullende financiering vanuit DG Stikstof voor het Informatiepunt Stikstof en Natura 2000. Op basis van de evaluatie in september 2020 van het organisatieplan worden via de Najaarsnota 2020 of de Voorjaarsnota 2021 de te verwachten wijzigingen hierin weergegeven.

2.2 Natuurinformatie en Natuurbeheer

2.2.1 *Wat willen we bereiken in 2021 voor Natuurinformatie?*

Een goede informatiepositie op het gebied van natuur is essentieel voor de provincies. Adequate natuurinformatie is noodzakelijk bij de uitvoering van de Omgevingswet, bij de onderbouwing van beleid en maatregelen voor stikstofgevoelige natuur en voor sturing en verantwoording bij de ontwikkeling van het Natuurnetwerk Nederland, zoals vastgelegd in het Natuurpact. Ook de door het rijk beoogde versnelling van de realisatie van Natura 2000-doelen vereist een betrouwbaar inzicht in de actuele toestand van de natuur en in mogelijkheden om die natuur te versterken.

BIJ12 ondersteunt provincies hierbij door standaarden voor monitoring te ontwikkelen en beheren, door namens de provincies op te treden als opdrachtgever voor landelijke monitoringprogramma's, gegevens te verzamelen, te valideren en centraal beschikbaar te maken, informatieproducten te ontwikkelen en te onderhouden en door bij te dragen aan analyse en rapportage van natuurinformatie. Het gaat daarbij zowel om informatie over de inspanningen en resultaten op het gebied van natuurontwikkeling, -kwaliteitsverbetering en -beheer, maar ook om informatie over de effecten daarvan op flora, fauna, vegetaties en habitats. Ketenpartners van provincies worden hierbij nauw betrokken. Ontwikkelingen in 2020 rond de eisen aan gegevens over stikstofgevoelige natuur, nieuwe afspraken in het kader van het Programma Natuur en noodzakelijke verbetering in de gegevens en informatievoorziening rond faunabeheer worden in 2021 uitgewerkt. Voor zover dit gevolgen heeft voor de begroting wordt besluitvorming hierover in gang gezet.

In 2021 implementeert BIJ12 de afspraken die in 2020 tussen provincies, rijk en natuurorganisaties worden gemaakt over de Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF) als hét Nederlandse knooppunt voor verspreidingsgegevens over flora en fauna. Het implementatieplan geeft inzicht in de gevolgen voor formatie en begroting die in de loop van 2021 worden verwerkt.

In 2020 is door de Kwartiermaker beheer informatieproducten in beeld gebracht welke gevolgen het beheer van de informatieproducten voor het informatiehuis natuur in het kader van de Omgevingswet heeft voor BIJ12. In 2021 worden de gevolgen voor formatie en begroting van BIJ12 geïmplementeerd.

2.2.2 *Lange termijndoelstellingen voor Natuurinformatie 2021-2024*

Thema	**Wat heeft BIJ12 in 2024 bereikt?**
Monitoring natuurkwaliteit en natuurbeleid	De benodigde informatie ten behoeve van de in het Natuurpact, stikstofgevoelige Natura 2000 en het Programma Natuur door provincies en Rijk afgesproken rapportages over ontwikkeling en beheer van de natuur en informatie voor specifieke (wettelijke) taken is: – beschikbaar voor meervoudig gebruik – gebaseerd op gestandaardiseerde gegevensinwinning en -verwerking
Informatievoorziening Natuur	De benodigde informatie-infrastructuur (processen, procedures, ketenorganisatie, informatievoorzieningen): – voldoet aan de wensen voor beleids- en monitoringsinformatie – wordt effectief en efficiënt beheerd
NDFF	De transitie van de Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF) is geïmplementeerd.

2.2.3 *Wat willen we bereiken in 2021 voor Natuurbeheer?*

BIJ12 ondersteunt de provincies bij de uitvoering en verbetering van het Subsidiestelsel Natuur en Landschap (SNL), het Agrarisch Natuur- en Landschapsbeheer (ANLb) en andere regelingen voor beheer en ontwikkeling van natuur en biodiversiteit. Ze ondersteunt en faciliteert de provincies bij een stabiel en kosteneffectief stelsel met een effectief aanvraagsysteem. Jaarlijkse actualisatie van normkosten, rapportages en informatievoorziening zijn uitgevoerd.

De 'Transitie Kleine beheerders' is er op gericht subsidiering van natuurbeheer door partijen met een klein natuurareaal efficiënter uit te voeren en de kwaliteit van het beheer door deze partijen te versterken door samenwerking in natuurcollectieven. In 2020 zijn naar aanleiding van een midterm-review aanvullende afspraken gemaakt. Daarbij hebben provincies er voor gekozen het beheer van de ondersteunende ICT voorlopig bij BIJ12 onder te brengen (en nog niet, zoals eerder was voorzien, bij de natuurcollectieven). De financiële gevolgen daarvan zijn nog niet verwerkt in de begroting.

De aansturing van het onderzoeksprogramma OBN (Ontwikkeling en Beheer Natuurkwaliteit) wordt voortgezet. De resultaten van de extra impuls en het strategisch communicatieplan worden geïmplementeerd.

BIJ12 zet haar ondersteuning van de provincies bij het opstellen van het Nationaal Strategisch Plan in het kader van het Gemeenschappelijk LandbouwBeleid (GLB) voort.

Afhankelijk van nader besluitvorming over de ondersteuning van de wettelijke beheerplancyclus voor de Natura 2000-gebieden zorgt BIJ12 voor procesondersteuning bij afstemming van de beheerplanprocessen bij de provincies.

2.2.4 *Lange termijndoelstellingen voor Natuurbeheer 2021-2024*

Thema	**Wat heeft BIJ12 in 2024 bereikt?**
Landelijke coördinatie Subsidiestelsel Natuur en Landschap (SNL) en Agrarisch Natuur- en Landschapsbeheer (ANLb)	Het SNL en ANLb en andere regelingen voor beheer en ontwikkeling van natuur en biodiversiteit: – functioneren conform de vastgestelde eisen van de opdrachtgevers – worden ondersteund door doeltreffende gegevensrapportages en informatievoorzieningen
Ondersteuning Vernieuwing natuursubsidies en Natura 2000-beheerplannen	Subsidiestelsels voor biodiversiteitsdoelen: – sluiten aan bij de nieuwe ambities van provincies en hun ketenpartners. – wordt ondersteund door vernieuwde afspraken over gegevens rapportages en informatievoorzieningen. – worden betrokken bij de ontwikkeling van het NSP in het kader van het GLB
Onderzoeksprogramma Ontwikkeling en Beheer Natuurkwaliteit (OBN)	Het OBN sluit aan bij nieuwe prioriteiten in de kennisbehoefte van provincies en natuurbeheerders. Onderzoeksresultaten worden doelgericht en efficiënt gedeeld met gebruikers in beleid en beheer.

2.2.5 *Wat mag het kosten: begroting 2021*

Lasten	**€**
Personele kosten	1.867.052
Uitvoeringskosten informatievoorziening en (coördinatie) monitoring	2.381.618
NDFF (provinciaal aandeel aan uitvoering cf. afspraken binnen consortium)	335.000
Uitvoeringskosten natuurbeheer	2.300.071
Totaal Natuurinformatie en Natuurbeheer	**6.883.741**

2.2.6 *Toelichting op de begroting 2021*

De begroting 2021 volgt de begroting van 2020, met vastgestelde indexering. Gevolgen van verschillende ontwikkelingen die mogelijk in 2021 geïmplementeerd worden, zijn hier nog niet in opgenomen, waaronder:

- Transitie van de Nationale Databank Flora en Fauna
- Beheer van informatieproducten in het kader van het Informatiehuis natuur ten behoeve van de uitvoering van de Omgevingswet
- Verbeteringen in de informatievoorziening voor stikstofgevoelige natuur, Programma Natuur en gegeven en informatie voor faunabeheer.

Financiële consequenties van deze onderwerpen worden nader uitgewerkt en ter besluitvorming voorgelegd. Daarbij zal ook worden bezien in hoeverre de bestemmingsreserve Vegetatiekarteringen kan worden ingezet.

Voor de bijdrage aan de Stichting Certificering is uitgegaan van het vastgestelde meerjarenplan van de stichting.

2.3 Faunazaken

2.3.1 *Wat willen we bereiken in 2021?*

BIJ12 ontzorgt de provincies maximaal bij het afhandelen van faunaschades (tegemoetkomingsaanvragen faunaschade, dassenovereenkomsten, edelherten- en ganzenregeling en wolvenschade). Ter ondersteuning van deze processen is in 2019 een nieuwe applicatie (MijnFaunazaken) in gebruik genomen. De afronding van dit systeem vindt in 2020 plaats. De huidige planning is dat het systeem in november 2020 gereed is. In 2021 vindt op basis van de eerste ervaringen in 2020 een doorontwikkeling plaats van de applicatie.

De nieuwe opdracht aan taxatiebureaus leverde in 2020 kwalitatief betere taxaties en gedetailleerdere schadecijfers op. Aanvullend hierop wordt in 2020 onderzoek gedaan naar de taxatiemethodiek van gras om op basis hiervan de schadebepalingen in 2021 verder te verbeteren. Dit leidt waarschijnlijk in 2021 tot nieuwe richtlijnen en protocollen voor taxaties.

In 2020 heeft BIJ12 de advisering aan de provincies en faunabeheereenheden verder uitgebreid en laat deze beter aansluiten op hun behoeften van faunabeheereenheden en provincies. Hiermee zorgt faunazaken dat ze in 2021het kennis- en expertisecentrum op het gebied van faunaschade is voor provincies. Hierin wordt o.a. voorzien door het leveren van periodieke rapportages en het ontsluiten van onderzoek.

De Maatschappelijke Adviesraad Faunaschade biedt de 12 Gedeputeerde Staten minimaal één advies per jaar aan.

2.3.2 *Lange termijndoelstellingen 2021-2024*

Thema	**Wat heeft BIJ12 in 2024 bereikt?**
Uitvoering	(Kosten)efficiënte afhandeling van faunaschades.
Wolvenmeldpunt	Bemensing wolvenmeldpunt en kennisdeling over de wolf in Nederland
Onderzoek	Coördinatie van kwalitatief hoogwaardig onderzoek naar uitvoering faunaschade beleid en beheer in Nederland conform de onderzoeksagenda BIJ12-Faunazaken.
Advisering en voorlichting	Advies en voorlichting, mede op basis van de uitgevoerde onderzoeken en faunaschadebeleid, over het voorkomen, bestrijden en betalen van faunaschade.

2.3.3 *Wat mag het kosten: begroting 2021*

Lasten	**€**
Personele kosten	1.255.091
Uitvoeringskosten	1.028.553
AEWA ganzenonderzoek	49.711
Open-eind-regeling afhandelen faunaschades	29.952.822
Totaal Faunazaken	**32.286.177**

2.3.4 *Toelichting op de begroting 2021*

De raming van de open-eind-regeling afhandelen faunaschades is gelijk aan de bij Voorjaarsnota 2020 bijgestelde raming voor 2020. Mogelijk volgt bij de Voorjaarsnota 2021 een bijstelling op basis van actueel inzicht in de ontwikkeling van de aanvragen. De raming bestaat uit de vergoedingen die grondgebruikers krijgen op basis van het provinciale faunaschadebeleid (tegemoetkomingen

faunaschade, edelherten- en ganzenregeling en dassenovereenkomsten). Ook vallen de taxatiekosten, om de hoogte van de faunaschade vast te stellen, onder deze post. De kosten zijn o.a. afhankelijk van het faunaschadebeleid, aantal aanvragen, aantal schadeveroorzakende dieren, hoogte van de schade en gewasprijs.

De uitvoeringskosten zijn geïndexeerd. Van de uitvoeringskosten is verder €510.000 gelabeld voor de onderzoeksagenda BIJ12-Faunazaken en de Maatschappelijke Adviesraad Faunaschade.

2.4 AdviesCommissie Schade Grondwater (ACSG)

2.4.1 *Wat willen we bereiken in 2021?*

BIJ12 biedt secretariële en inhoudelijke ondersteuning aan de AdviesCommissie Schade Grondwater en levert hen kwalitatief hoogwaardige adviezen over schade door grondwaterwinning of –onttrekking. In 2020 is de capaciteit en continuïteit van het secretariaat geborgd via tijdelijke inhuur, zodat de commissie goed ondersteund kan blijven. De extra capaciteit wordt in 2021 voortgezet. Processen worden, waar mogelijk en in samenspraak met de commissie, ingekort. Tevens wordt in het kader van verwachtingsmanagement helder gecommuniceerd over de doorlooptijden en hoe het proces vanaf een verzoek door GS tot en met het advies aan externe betrokkenen in elkaar zit.

BIJ12 begeleidt voor de provincies vanaf 2020 het gebiedsproces dat volgt bij het tot stand komen van de adviezen naar aanleiding van de verzoeken van de afzonderlijke GS'en aan de ACSG. In 2020 zijn de verzoeken om onderzoek naar landbouwschade van Droogteschade.nl namens een groot aantal landbouwers ontvangen. Er is besloten om een gefaseerde aanpak van de ingediende verzoeken. In drie projecten is de ACSG in 2020 haar schadeonderzoek gestart conform de reguliere procedure. In 2021 worden overige verzoeken opgepakt. Op basis van de pilots en de aanpak van de ingediende verzoeken, wordt in 2021 bekeken of er extra capaciteit nodig is om de overige verzoeken op te pakken.

2.4.2 *Lange termijndoelstellingen 2021-2024*

Thema	**Wat heeft BIJ12 in 2024 bereikt?**
Advisering	Kwalitatief hoogwaardige adviezen over schade door grondwaterwinning of –onttrekking.
Ondersteuning	Professionele secretariële en inhoudelijke ondersteuning AdviesCommissie Schade Grondwater.

2.4.3 *Wat mag het kosten: begroting 2021*

Lasten	**€**
Personele kosten	399.914
Uitvoeringskosten	321.817
Totaal ACSG	**721.731**

2.4.4 *Toelichting op de begroting 2021*

De begroting bevat zowel de algemene secretariële kosten als de personele en uitvoeringskosten ten behoeve van de schadeadviezen aan de provincies. De personele kosten zijn gebaseerd op 2 fte vanuit het formatieplan. Daarnaast wordt de tijdelijke inhuur (2 fte/schaal 11) in 2021 verlengd conform het advies van de BAC DROW van 3 juni 2019. In 2021 wordt bekeken of deze formatie structureel noodzakelijk is. De extra kosten hiervoor bedragen €188.000. In het meerjarenperspectief worden de kosten vooralsnog geraamd omdat verwacht wordt dat deze inzet nodig blijft na 2021. Op basis van de uitbreiding van de capaciteit van het secretariaat is er voor de ACSG ook meer inzet van de unitmanager nodig. In 2021 wordt besloten op welke wijze dit financieel wordt vertaald.

De kosten voor de afzonderlijke projecten worden bij de afrekening op basis van daadwerkelijke kosten toegekend aan de desbetreffende projecten/provincies en zijn afhankelijk van het aantal door de GS'en ingediende verzoeken.

2.5 Drugsafvaldumpingen

2.5.1 *Wat willen we bereiken in 2021?*

De minister van Justitie en Veiligheid heeft voor de periode 2019 tot en met 2024 aan de provincies een structurele rijksbijdrage van €1 miljoen per jaar toegezegd voor de compensatie van de primaire kosten die overheden en particulieren/terreinbeheerders maken voor het opruimen van gedumpt drugsafval. Op basis van een modelregeling, hebben alle provincies een subsidieregeling hiervoor vastgesteld en BIJ12 gemandateerd deze regeling voor al de 12 provincies met ingang van 2021 uit te voeren. Dit is gebeurd op basis van een besluit van het IPO-bestuur (28 juni 2020) om de uitvoering van de regeling onder te brengen bij BIJ12. BIJ12 heeft dit in 2020 voorbereid.

2.5.2 *Lange termijndoelstellingen 2021-2024*

Thema	**Wat heeft BIJ12 in 2024 bereikt?**
Uitvoering	(Kosten)efficiënte afhandeling van subsidieaanvragen
Organisatie	Professionele organisatie voor de uitvoering van de subsidieregeling

2.5.3 *Wat mag het kosten: begroting 2021*

Lasten	**€**
Personele kosten	45.000
Uitvoeringskosten	55.000
Uit te keren subsidies	900.000
Totaal Drugsafvaldumpingen	**1.000.000**

2.5.4 *Toelichting op de begroting 2021*

Ter voorbereiding van de uitvoering van de regeling door BIJ12 en ter voorbereiding van de besluitvorming hierover, heeft BIJ12 een businesscase opgesteld. Op basis hiervan is besloten de formatie van BIJ12 uit te bereiden met een subsidiemedewerker op schaal 8, voor gemiddeld 24 uur/week. De personele kosten zijn op basis hiervan begroot op €45.000 per jaar. In de businesscase zijn de uitvoeringskosten begroot op €55.000 per jaar. Het totale bedrag van €1 miljoen wordt gedekt vanuit de bijdrage door het Rijk.

2.6 Gemeenschappelijke beheer organisatie (GBO provincies)

2.6.1 *Wat willen we bereiken in 2021?*

Bij BIJ12/GBO-provincies staat beheer van door provincies (gezamenlijk) gebruikte informatiesystemen centraal. Vanuit kennis en expertise op het gebied van ketenapplicaties vervult zij ook een adviserende rol binnen IT-projecten om de overgang van project- naar beheerfase zo vloeiend mogelijk te laten verlopen. Dit doet ze door volgens gecertificeerde processen te werken op een uniforme wijze. BIJ12 denkt mee met provincies over landelijke ontwikkelingen en deelt haar kennis en ervaringen over beheer en applicaties.
De basiscomponenten van BIJ12 worden niet alleen ingezet voor provinciale informatiesystemen; provincies profiteren ook individueel van de beschikbaarheid van de diverse componenten. BIJ12 is de regisseur die zorgt dat provincies profiteren van elkaars ontwikkelingen en stroomlijnt wensen en doorontwikkeling.

2.6.2 *Lange termijndoelstellingen 2021-2024*

Thema	**Wat heeft BIJ12 in 2024 bereikt?**
Efficiënt beheer	Gegarandeerde dienstverlening tegen lage kosten door optimale en schaalbare inzet van mensen en herbruikbare middelen
Kwaliteit dienstverlening van de in beheer genomen applicaties	Dienstverleningsconcept is afgestemd met de provincies (opdrachtgever). Prestaties worden gemeten en met de opdrachtgever gedeeld, geëvalueerd en verbeterd
Goed werkende systemen en informatie	– Overgang project naar beheer verloopt soepel – Bij ontwikkeling worden herbruikbare componenten ingezet – Documentatie is op orde – Opdrachtnemer kan rekenen op voorspelbare dienstverlening tegen de laagst mogelijke prijs
Uniforme werkwijze en regelingen	- Bij (door)ontwikkeling wordt gebruik gemaakt van overheidsbrede architectuurprincipes zodat het koppelen van informatie makkelijker wordt - Technische componenten zijn bindend bij ontwikkeling, tenzij - Processen zijn op orde en worden nageleefd waarbij voldaan wordt aan de nieuwste ISO kwaliteitsstandaarden: ISO20000/27001
Innovatie	- Aandacht voor vernieuwingen (nieuwe applicaties) en het waar mogelijk vernieuwen van bestaande applicaties in samenspraak met de applicatievoorzitters.

2.6.3 *Wat mag het kosten: begroting 2021*

Lasten	**€**
Personele kosten	1.393.398
Uitvoeringskosten	3.235.785
Totaal GBO-provincies	**4.629.183**

2.6.4 *Toelichting op de begroting 2021*

Voor GBO-provincies worden de bestaande activiteiten in 2021 gecontinueerd. De personele en uitvoeringskosten zijn geïndexeerd. In de raming van de uitvoeringskosten is rekening gehouden met de afloop vanaf 2021 van de bijdrage vanuit het Programma Impuls Omgevingsveiligheid (IOV-programma). In 2021 is vooralsnog geen inzet van de bestemmingsreserve GBO voorzien, hierover vindt nog

overleg plaats. Indien van toepassing volgt hiervoor bij de Voorjaarsnota 2021 een voorstel.

2.7 Interne organisatie

2.7.1 *Wat willen we bereiken in 2021?*

In 2019 is gestart met een onderzoek naar de behoefte aan HR-managementinformatie en HR managementsystemen. Dit onderzoek is in 2020 afgerond. In 2021 wordt invulling gegeven aan de resultaten en aanbevelingen van dit onderzoek.

Het in 2017 vastgestelde en in 2018 verder uitgewerkte strategisch opleidingsplan is in 2020 geëvalueerd en geactualiseerd. In 2021 vindt opnieuw marktbenadering plaats voor de uitvoering van het strategisch opleidingsplan.

In 2020 is op basis van de goedgekeurde begroting 2020 het Organisatie en Formatieplan (O&Fplan) geüpdated. In dit geüpdatete O&Fplan is incidenteel 1,81 fte voor de Interne Organisatie opgenomen (voornamelijk Inkoop en HR). Omdat het om structurele werkzaamheden gaat, wordt deze incidentele formatie vanaf 1 januari 2021 omgezet naar structurele formatie (zie ook paragraaf 2.7.4). In 2020 wordt onderzoek gedaan naar de ontwikkelingen binnen BIJ12 en de consequenties hiervan op de (bedrijfsvoerings)formatie. In 2021 wordt bezien hoe deze consequenties vertaald moeten worden naar de benodigde (ondersteunende) capaciteit.

In 2021 wordt opnieuw gekeken naar het Programma van Eisen voor de huisvesting van BIJ12 (zie ook paragraaf 1.4).

2.7.2 *Lange termijndoelstellingen 2021-2024*

Thema	**Wat heeft BIJ12 in 2024 bereikt?**
Communicatie	De output van BIJ12 is bekend bij haar partners
Financiën	Provincies hebben adequaat inzicht in de financiële voortgang BIJ12
Vergadercentrum	Professioneel en klantvriendelijk vergadercentrum BIJeen voor provincies en BIJ12
Personeel	Medewerkers BIJ12 werken resultaatgericht
ICT/Kantoorautomatisering	Goed werkende systemen en informatie: de ICT-voorziening van BIJ12 is ingericht op plaats- en tijdonafhankelijk werken, is flexibel op afstand en is marktconform

2.7.3 *Wat mag het kosten: begroting 2021*

Lasten	**€**
Personele kosten	1.665.250
Huisvesting en ICT	960.769
Communicatie en publicaties	61.722
Overige kosten	832.891
Totaal Interne organisatie	**3.520.632**

2.7.4 *Toelichting op de begroting 2021*

De begroting bevat de personele kosten, huisvesting en ICT, communicatie en publicaties en overige kosten. De personele kosten zijn gebaseerd op het formatieplan. De totale begroting 2021 voor de Interne Organisatie is nagenoeg gelijk aan de begroting 2020. Het handhaven van het budget voor de interne organisatie is mogelijk doordat (duurdere) incidentele capaciteit (via inhuur) op de disciplines management, HR en inkoop over zijn gezet naar (goedkoper) vast personeel.
Het percentage overhead is in 2021 15,3%, wat relatief laag is in de publieke sector.

De uitvoeringskosten zijn op een aantal posten geïndexeerd (1,6%). Waar mogelijk is de indexatie achterwege gelaten.
Op de begroting is het individuele ontwikkelbudget vanuit de cao opgenomen (1,3% van de totale loonsom).
Voor huisvesting is in de begroting geen rekening gehouden met de mogelijke ontwikkelingen op het gebied van huisvesting zoals beschreven in paragraaf 1.4. Hiervoor wordt te zijner tijd een apart voorstel gemaakt. De extra kosten voor de tijdelijke maatregelen om het huisvestingsprobleem op te lossen, worden binnen de begroting gevonden binnen het budget ICT en Huisvesting. Door de in 2019 vernieuwde Kantoorautomatisering van BIJ12 zijn de ICT-kosten namelijk gedaald.

3 Totaaloverzicht begroting 2021

3.1 Lasten 2021

Lasten	Begroting BIJ12 2021
Expertiseteam Stikstof en N2000	3.918.618
Natuurinformatie en Natuurbeheer (incl. provinciaal deel NDFF)	6.883.741
Faunazaken (incl. open-eind-regeling faunaschades)	32.286.177
ACSG	721.731
Drugsafvaldumpingen	1.000.000
GBO-provincies	4.629.183
Interne organisatie	3.520.632
Totaal lasten	**52.960.082**

3.2 Baten 2021

Baten	Begroting BIJ12 2021
Bijdragen provincies uitvoerende taken	51.297.082
Overige baten	1.363.000
Onttrekking reserve	300.000
Totaal baten	**52.960.082**

De overige baten bestaan uit de bijdragen van het rijk voor het informatiepunt Stikstof (€363.000) en de drugsafvaldumpingen (€1.000.000)

4 Meerjarenperspectief en verdeling provinciale bijdragen

4.1 Meerjarenperspectief van de begroting BIJ12 2021-2024

Prijspeil 2021, vergelijking met de bij de Voorjaarsnota 2020 gewijzigde begroting 2020. Personele kosten op basis van formatieplan BIJ12.
Uitvoeringskosten incl. btw.

Lasten	Begroting 2020 na VJN	Begroting 2021 Structureel	Begroting 2021 Incidenteel	Primaire begroting 2021	Raming 2022	Raming 2023	Raming 2024
Expertiseteam Stikstof en Natura2000							
Personele kosten	842.402	855.880		855.880	855.880	855.880	855.880
Beheer Aerius	1.980.770	1.980.770		1.980.770	1.980.770	1.980.770	1.980.770
Onderzoek/kennisdeling	278.009	282.457		282.457	282.457	282.457	282.457
Monitoring en rapportage	108.000	109.728		109.728	109.728	109.728	109.728
Overige uitvoeringskosten/communicatie	92.636	94.118		94.118	94.118	94.118	94.118
Programma ondersteuning	229.000	232.664		232.664	232.664	232.664	232.664
Informatiepunt Stikstof	363.000	0	363.000	363.000	363.000	0	0
Expertiseteam Stikstof en Natura2000	**3.893.817**	**3.555.618**	**363.000**	**3.918.618**	**3.918.618**	**3.555.618**	**3.555.618**

Lasten	Begroting 2020 na VJN	Begroting 2021 Structureel	Begroting 2021 Incidenteel	Primaire begroting 2021	Raming 2022	Raming 2023	Raming 2024
Natuurinfomatie en Natuurbeheer							
Personele kosten	1.837.650	1.867.052		1.867.052	1.867.052	1.867.052	1.867.052
Uitvoeringskosten Informatievoorziening en (coördinatie) monitoring	2.344.112	2.081.618	300.000	2.381.618	2.381.618	2.381.618	2.381.618
Provinciaal aandeel uitvoering NDFF	335.000	335.000		335.000	335.000	335.000	335.000
Uitvoeringskosten SNL	2.288.850	2.300.071		2.300.071	2.229.227	2.229.227	2.229.227
Algemene stelpost		0		0	0	0	0
Natuurinformatie en Natuurbeheer	**6.805.612**	**6.583.741**	**300.000**	**6.883.741**	**6.812.897**	**6.812.897**	**6.812.897**

Lasten	Begroting 2020 na VJN	Begroting 2021 Structureel	Begroting 2021 Incidenteel	Primaire begroting 2021	Raming 2022	Raming 2023	Raming 2024
Faunazaken							
Personele kosten	1.235.326	1.255.091		1.255.091	1.255.091	1.255.091	1.255.091
Uitvoeringskosten	1.012.355	1.028.553		1.028.553	1.028.553	1.028.553	1.028.553
AEWA ganzenonderzoek	115.905	0	49.711	49.711	0	0	0
Aanvulling wolvendraaiboek	0	0		0	0	0	0
Open-eind-regeling afhandelen faunaschades	29.952.822	29.952.822		29.952.822	29.952.822	29.952.822	29.952.822
Faunazaken	**32.316.408**	**32.236.466**	**49.711**	**32.286.177**	**32.236.466**	**32.236.466**	**32.236.466**

Lasten	Begroting 2020 na VJN	Begroting 2021 Structureel	Begroting 2021 Incidenteel	Primaire begroting 2021	Raming 2022	Raming 2023	Raming 2024
Secretariaat ACSG							
Personele kosten	393.616	399.914		399.914	399.914	399.914	399.914
Uitvoeringskosten	316.749	321.817		321.817	321.817	321.817	321.817
Secretariaat AdviesCommissie Schade Grondwater	**710.365**	**721.731**	**0**	**721.731**	**721.731**	**721.731**	**721.731**

Lasten	Begroting 2020 na VJN	Begroting 2021 Structureel	Begroting 2021 Incidenteel	Primaire begroting 2021	Raming 2022	Raming 2023	Raming 2024
Regeling drugsafvaldumpingen							
Personele kosten	0	45.000		45.000	45.000	45.000	45.000
Uitvoeringskosten		55.000		55.000	55.000	55.000	55.000
Uit te keren subsidies		900.000		900.000	900.000	900.000	900.000
Totaal regeling drugsafvaldumpingen	**0**	**1.000.000**	**0**	**1.000.000**	**1.000.000**	**1.000.000**	**1.000.000**

Lasten	Begroting 2020 na VJN	Begroting 2021 Structureel	Begroting 2021 Incidenteel	Primaire begroting 2021	Raming 2022	Raming 2023	Raming 2024
GBO-provincies							
Personele kosten	1.371.455	1.393.398		1.393.398	1.393.398	1.393.398	1.393.398
uitvoeringskosten	3.654.710	3.235.785		3.235.785	3.235.785	3.235.785	3.235.785
GBO-provincies	**5.026.165**	**4.629.183**	**0**	**4.629.183**	**4.629.183**	**4.629.183**	**4.629.183**

Lasten	Begroting 2020 na VJN	Begroting 2021 Structureel	Begroting 2021 Incidenteel	Primaire begroting 2021	Raming 2022	Raming 2023	Raming 2024
Interne organisatie							
Salarissen en sociale lasten	1.535.276	1.665.250		1.665.250	1.665.250	1.665.250	1.665.250
Personele kosten	652.404	558.803	0	558.803	558.803	558.803	558.803
Huisvesting en ICT	1.000.499	960.769		960.769	960.769	960.769	960.769
Diverse kosten	330.522	335.811		335.811	335.811	335.811	335.811
Totaal Interne organisatie	**3.518.701**	**3.520.632**	**0**	**3.520.632**	**3.520.632**	**3.520.632**	**3.520.632**

Totaal lasten BIJ12	**52.271.067**	**52.247.371**	**712.711**	**52.960.082**	**52.839.527**	**52.476.527**	**52.476.527**

Baten BIJ12	Begroting 2020 na VJN	Begroting 2021 Structureel	Begroting 2021 Incidenteel	Primaire begroting 2021	Raming 2022	Raming 2023	Raming 2024
Bijdragen provincies uitvoerende taken	51.078.016	51.247.371	49.711	51.297.082	51.176.527	51.176.527	51.176.527
Medefinanciering GBO Risicokaart	325.000	0	0	0	0	0	0
Diverse baten	363.000	1.000.000	363.000	1.363.000	1.363.000	1.000.000	1.000.000
Onttrekking aan geoormerkte middelen	505.051	0	300.000	300.000	300.000	300.000	300.000
Totaal baten BIJ12	**52.271.067**	**52.247.371**	**712.711**	**52.960.082**	**52.839.527**	**52.476.527**	**52.476.527**
Saldo begroting BIJ12	0	0	0	0	0	0	0

4.2 Verdeling provinciale bijdragen 2021

Overzicht provinciale bijdragen ten behoeve van dekking structurele kosten 2021 begroting BIJ12

Provincies	Totale provinciale bijdrage	Interne organisatie (gewogen percentage totale begroting)	Bijdrage Interne organisatie	ACSG en natuurtaken N2000 en Stikstof, Natuurinformatie en Natuurbeheer, Faunafonds (gewogen percentage)	Bijdrage uitvoeringskosten ACSG en natuurtaken Stikstof en N2000, Natuurinformatie en Natuurbeheer, Faunafonds (gewogen)	Faunafonds actualisatie tegemoetkomingen/ taxatiekosten, ganzenregeling	GBO (verdeelsleutel op basis van deelname applicatie)
Groningen	2.061.859	5,93%	208.745	5,28%	697.091	796.316	359.706
Fryslân	13.152.307	10,06%	354.123	10,90%	1.438.843	11.005.394	353.948
Drenthe	2.235.134	8,97%	315.747	9,56%	1.260.965	320.881	337.542
Overijssel	3.591.878	10,72%	377.390	11,56%	1.525.433	1.303.906	385.149
Gelderland	6.543.573	10,88%	382.978	11,04%	1.457.319	4.221.722	481.554
Utrecht	3.022.258	6,59%	231.977	5,75%	759.297	1.615.868	415.116
Noord-Holland	8.814.293	7,88%	277.521	7,73%	1.019.418	7.131.791	385.564
Zuid-Holland	3.186.324	8,20%	288.805	7,82%	1.031.292	1.435.409	430.818
Zeeland	2.111.287	5,42%	190.727	4,96%	654.355	954.984	311.222
Noord-Brabant	2.899.206	12,22%	430.319	12,82%	1.691.764	290.343	486.779
Limburg	2.531.512	8,99%	316.580	9,10%	1.201.057	612.208	401.667
Flevoland	1.147.450	4,14%	145.721	3,47%	457.611	264.000	280.118
Totaal	**51.297.082**	100%	**3.520.632**	100%	**13.194.444**	**29.952.822**	**4.629.183**

4.3 Indicatie provinciale bijdragen vanaf 2022

Op verzoek van de provincies wordt een indicatie afgegeven van de provinciale bijdragen vanaf 2022. Hierbij dient wel rekening te worden gehouden met de volgende kanttekeningen:
-Indicatie betreft prijspeil 2021, exclusief de jaarlijkse indexering voor materiële en personele kosten voor 2022 e.v.
-Indicatie is exclusief de jaarlijkse actualisatie van de open-eind-regeling tegemoetkomingen faunaschade.
-Indicatie is exclusief de tussentijdse begrotingswijzigingen bij Najaarsnota 2020 en Voor- en Najaarsnota 2021.
-Indicatie is excusief de besluitvorming die ten tijde van het opstellen van de begroting 2021 en het meerjarenperspectief t/m 2024 nog diende plaats te vinden, zoals bijvoorbeeld de besluitvorming over de transitie van de Nationale Databank Flora en Fauna.
Door de kleine verschillen in de ramingen voor 2022 zijn er marginale verschillen in de gewogen percentages ten opzichte van 2021.

Indicatie jaarlijkse provinciale bijdragen ten behoeve van dekking structurele kosten 2022-2024 begroting BIJ12

Provincies	Totale provinciale bijdrage	Interne organisatie (gewogen percentage totale begroting)	Bijdrage Interne organisatie	ACSG en natuurtaken N2000 en Stikstof, Natuurinformatie en Natuurbeheer, Faunafonds (gewogen percentage)	Bijdrage uitvoeringskosten ACSG en natuurtaken Stikstof en N2000, Natuurinformatie en Natuurbeheer, Faunafonds (gewogen)	Faunafonds actualisatie tegemoetkomingen/ taxatiekosten, ganzenregeling	GBO (verdeelsleutel op basis van deelname applicatie)
Groningen	2.055.064	5,93%	208.804	5,28%	690.238	796.316	359.706
Fryslân	13.135.833	10,04%	353.402	10,88%	1.423.090	11.005.394	353.948
Drenthe	2.223.065	8,96%	315.538	9,55%	1.249.104	320.881	337.542
Overijssel	3.579.483	10,72%	377.477	11,57%	1.512.950	1.303.906	385.149
Gelderland	6.527.946	10,87%	382.561	11,03%	1.442.109	4.221.722	481.554
Utrecht	3.015.669	6,60%	232.202	5,76%	752.483	1.615.868	415.116
Noord-Holland	8.804.593	7,88%	277.488	7,72%	1.009.750	7.131.791	385.564
Zuid-Holland	3.176.786	8,20%	288.863	7,81%	1.021.696	1.435.409	430.818
Zeeland	2.106.465	5,43%	191.010	4,97%	649.249	954.984	311.222
Noord-Brabant	2.883.777	12,22%	430.204	12,82%	1.676.451	290.343	486.779
Limburg	2.523.322	9,00%	317.020	9,12%	1.192.427	612.208	401.667
Flevoland	1.144.523	4,15%	146.063	3,48%	454.342	264.000	280.118
Totaal	**51.176.527**	100%	**3.520.632**	100%	**13.073.890**	**29.952.822**	**4.629.183**

4.4. Historisch overzicht provinciale bijdragen vanaf 2018

Het verloop van de provinciale bijdragen wordt bepaald door:
-Jaarlijkse indexatie
-Jaarlijkse actualisatie van de tegemoetkomingen faunaschade
-Tussentijdse begrotingswijzigingen
Bijdragen zijn conform de vastgestelde begrotingen na wijzigingen, exclusief de jaarlijkse afrekening op basis van de jaarrekening.

Verloop totale provinciale bijdragen vanaf 2018, bijdragen na wijzigingen bij VJN en NJN

Provincies	**2018**	**2019**	**2020**	**2021 primaire begroting**
Groningen	2.068.720	2.112.720	2.007.148	2.061.859
Fryslân	12.507.137	12.637.843	13.127.026	13.152.307
Drenthe	2.144.079	2.257.109	2.181.017	2.235.134
Overijssel	3.629.809	3.953.982	3.560.149	3.591.878
Gelderland	6.430.244	6.525.624	6.505.791	6.543.573
Utrecht	2.964.937	2.993.062	2.983.931	3.022.258
Noord-Holland	10.513.992	10.591.867	8.861.264	8.814.293
Zuid-Holland	3.285.940	3.366.103	3.220.938	3.186.324
Zeeland	2.008.462	2.059.776	2.064.264	2.111.287
Noord-Brabant	2.777.172	2.904.735	2.919.139	2.899.206
Limburg	2.370.450	2.533.985	2.523.451	2.531.512
Flevoland	906.548	936.320	1.123.897	1.147.450
Totaal	**51.607.491**	**52.873.125**	**51.078.016**	**51.297.082**

4.5 Verloopoverzicht reserves BIJ12

Op basis van de in de gewijzigde begroting 2020 en begroting 2021 opgenomen onttrekkingen aan de reserves laat de reservepositie van BIJ12 het volgende beeld zien:

verloop reserves	saldo 31-12-2019	geplande onttrekking Begroting 2020	voorgestelde onttrekking Voorjaarsnota 2020	saldo 31-12-2020	geplande onttrekking Begroting 2021	saldo 31-12-2021
Vegetatie karteringen	1.600.000	300.000		1.300.000	300.000	1.000.000
PAS	234.770			234.770		234.770
Natuurinformatie	0			0		0
Kantoorautomatisering	55.051		55.051	0		0
GBO	310.290	150.000		160.290		160.290
ACSG	46.083			46.083		46.083
Ontwikkelagenda	17.028			17.028		17.028
Totaal	**2.263.222**	**450.000**	**55.051**	**1.758.171**	**300.000**	**1.458.171**

Algemene Vergadering

Op 2 november 2020
Agendapunt 2a.0

Datum	2 november 2020
Portefeuillehouder	De heer Bijl (penningmeester IPO)
Inlichtingen bij	Carlijn van Duren
Telefoon	0649981476
Onderwerp	Begroting IPO 2021

Kern van het onderwerp

Sinds het voorjaar 2020 heeft het IPO-bestuur zich ingezet voor een nieuwe P&C cyclus. De leden van de Algemene Vergadering (AV) zijn daarover in vergaderingen/bijeenkomsten van de AV, en via de AV-nieuwsbrief geïnformeerd. Tevens zijn een aantal leden, verenigd in een klankbordgroep, gedurende het traject geraadpleegd door de penningmeester van de gezamenlijke provincies, de heer Bijl. De verslagen van deze gesprekken zijn tevens gedeeld via de nieuwsbrieven van mei en van september.

De nieuwe opzet van de "Begroting 2021 in één oogopslag" is gerealiseerd door een bestuurlijke commissie uit het IPO-bestuur. Eind augustus heeft het voltallig IPO-bestuur steun uitgesproken voor de nieuwe opzet. Voorts heeft in een tweedaagse op 9-10 september, na bespreking van de voorstellen in de colleges van GS, de integrale weging plaatsgevonden in het IPO-bestuur. Aan het einde van die beraadslagingen is de begroting vastgesteld en besloten deze – conform statuten – ter goedkeuring voor te leggen aan de AV.

IPO-bestuurslid mevrouw Poepjes heeft namen GS Fryslân aangegeven niet te kunnen instemmen met de begroting. Gelet op de gedane heroverwegingen, scherpe keuzes, inclusief afspraken rondom het bezien van mogelijke horizonbepalingen, welke hebben geleid tot een bijstelling van de begroting, is door GS Fryslân besloten – in lijn met de collega GS-en - deze begroting in proces te brengen.

De begroting in één oogopslag kent 59 beleidsopgaven. Per opgave is in beeld gebracht wat de voorziene resultaten zijn, welk risico bestaat indien deze resultaten niet gerealiseerd worden en welke kosten eraan verbonden zijn.

Het bestuur heeft besloten dat alle opgaven volgend jaar:
- ter voorbereiding op de meerjarenraming in de adviescommissies besproken worden;
- daarbij gekeken wordt naar het opnemen van een horizon-bepaling;

Het bestuur heeft besloten voor 2021 een aantal beleidsopgaven te schrappen en er is zeer fors gesneden in de programmakosten, een aantal opgaves worden gecombineerd inclusief een verminderd budget, en – met de verwachting rondom covid-19 – is voor 2021 fors gesneden in het budget voor bijeenkomsten.

Tevens heeft het bestuur besloten de kassiersbegroting integraal op te nemen in de begroting (dit verklaart in algemene zin de verhoging); daarbij is naar de toekomst afgesproken dat een zich actueel voordoende opgave voor het dan lopende jaar gefinancierd kan worden met de kassiersfunctie, maar bij een langer lopende opgave deze na één jaar, opgenomen dient te worden in de begroting.

De begroting van uitvoeringsorganisatie BIJ12 is tevens eind augustus in het IPO-bestuur besproken en voorts op 9-10 september vastgesteld. Ook daarvan is besloten deze op 2 november ter goedkeuring voor te leggen aan de AV. Eventuele vragen hierover kunnen ook op 28 september gesteld worden.

Voorstel/gevraagd besluit:

Aan de leden van de Algemene Vergadering wordt gevraagd om de Programmabegroting IPO 2021 goed te keuren waarbij de uitgaven van IPO Den Haag worden vastgesteld op € 16.021.000,-.

Vervolgstappen

De "Begroting 2021 in één oogopslag" wordt op 21 september aangeboden aan de leden van de Algemene Vergadering, met een afschrift aan de Statengriffies. Op 28 september vindt een (online) werksessie plaats waarbij vragen gesteld kunnen worden aan de penningmeester de heer Bijl. Op 2 november vindt de AV-vergadering plaats. Hiermee zijn het maximaal aantal van zes weken voor alle Staten beschikbaar voor de behandeling van dit voorstel.

Mocht er sprake zijn van technische vragen, niet gerelateerd aan de beleidsinhoud danwel beleidsmatige keuzes, dan kunnen deze via het IPO-bureau beantwoord worden (cvduren@ipo.nl). Voor vragen over de beleidsinhoudelijke danwel beleidsmatige keuzes het verzoek deze aan uw college van GS te stellen.

Bijlagen

1. Brief aanbieding begroting 2021 van de gezamenlijke provincies en de begroting BIJ12 2021.
2. IPO Begroting 2021 in één oogopslag

Verdeling per provincie (Basis - Kassier)

		IPO Basisbegroting										IPO Kassiersfunctie								
		1. ROWW	2. Milieu, Energie en Klimaat	3. Vitaal Platte-land	4. Mobili-teit	5. Regionale Economie	6. Cultuur	7. Kwaliteit Openbaar Bestuur	8. Werk-gevers-zaken	9. Overig	Totaal IPO Basis-begroting	1.4 Imple-mentatie Omge-vingswet	1.6 Neder-lands Hydrolo-gisch Instituut	3.9. Stikstof	3.10. Nationale Database Flora en Fauna	7.7 Interprov. Digitale Agenda	9.3 Informa-tiehuizen Natuur en Externe Veilig.	9.4 Zeeland	Totaal IPO Kassiers-functie	Totaal IPO Begro-ting
Te verdelen bedrag ->		**3.659**	**2.635**	**1.772**	**3.460**	**806**	**158**	**2.511**	**720**	**300**		**761**	**325**	**197**	**900**	**3.339**	**2.301**	**6.700**		**30.543**
Provincie	**Proc. aandeel**																			
Groningen	7,8%	285	205	138	270	63	12	196	56	23	1.248	59	25	15	52	260	195	279	887	2.135
Fryslân	8,2%	298	215	144	282	66	13	205	59	24	1.306	62	27	16	134	272	204	501	1.217	2.523
Drenthe	7,3%	267	193	130	253	59	12	184	53	22	1.171	56	24	14	81	244	183	107	709	1.880
Overijssel	8,2%	300	216	145	284	66	13	206	59	25	1.313	62	27	16	91	274	205	912	1.587	2.900
Flevoland	6,5%	236	170	114	223	52	10	162	46	19	1.034	49	21	13	27	215	161	3	490	1.524
Gelderland	10,2%	375	270	181	354	83	16	257	74	31	1.641	78	33	20	122	342	256	1.809	2.661	4.302
Utrecht	9,0%	329	237	159	311	72	14	226	65	27	1.440	68	29	18	54	300	225	215	909	2.349
Noord-Holland	8,3%	305	220	148	289	67	13	210	60	25	1.337	63	27	16	74	279	209	579	1.247	2.584
Zuid-Holland	9,9%	363	261	176	343	80	16	249	71	30	1.589	75	32	20	76	331	248	79	862	2.451
Zeeland	6,7%	247	178	119	233	54	11	169	49	20	1.080	51	22	13	38	225	169		518	1.598
Noord-Brabant	9,8%	358	258	173	338	79	15	246	70	29	1.567	74	32	19	96	327	245	1.461	2.254	3.822
Limburg	8,1%	295	213	143	279	65	13	203	58	24	1.294	61	26	16	55	270		754	1.182	2.476
Totaal	**100,0%**	**3.659**	**2.635**	**1.772**	**3.460**	**806**	**158**	**2.511**	**720**	**300**	**16.021**	**761**	**325**	**197**	**900**	**3.339**	**2.301**	**6.700**	**14.523**	**30.543**

Ten opzichte van eerdere jaren zijn de provincies in dit overzicht in volgorde van Noord naar Zuid weergegeven.

Bedragen x € 1.000

3.10, 9.3 en 9.4: Bij deze beleidsopgaven zijn afwijkende verdeelsleutels van toepassing.

Verdeling per provincie

		1. ROWW	2. Milieu, Energie en Klimaat	3. Vitaal Platte-land (excl. 3.10)	3.10. Nationale Database Flora en Fauna	4. Mobili-teit	5. Regionale Economie	6. Cultuur	7. Kwaliteit Openbaar Bestuur	8. Werk-gevers-zaken	9. Overig				
											9.1 Werk-budget	9.3 Informa-tiehuizen Natuur en Externe Veilig-heid	9.4 Compen-satie Zeeland	Totaal 9. Overig	Totaal IPO Begroting 2021
Te verdelen bedrag ->		**4.744**	**2.635**	**1.969**	**900**	**3.460**	**806**	**158**	**5.850**	**720**	**300**	**2.301**	**6.700**	**9.301**	**30.543**
Provincie	**Proc. aandeel**														
Groningen	7,8%	370	205	153	52	270	63	12	456	56	23	195	279	498	2.135
Fryslân	8,2%	387	215	161	134	282	66	13	477	59	24	204	501	730	2.523
Drenthe	7,3%	347	193	144	81	253	59	12	428	53	22	183	107	312	1.880
Overijssel	8,2%	389	216	161	91	284	66	13	479	59	25	205	912	1.142	2.900
Flevoland	6,5%	306	170	127	27	223	52	10	377	46	19	161	3	184	1.524
Gelderland	10,2%	486	270	202	122	354	83	16	599	74	31	256	1.809	2.096	4.302
Utrecht	9,0%	426	237	177	54	311	72	14	526	65	27	225	215	467	2.349
Noord-Holland	8,3%	396	220	164	74	289	67	13	488	60	25	209	579	813	2.584
Zuid-Holland	9,9%	471	261	195	76	343	80	16	580	71	30	248	79	357	2.451
Zeeland	6,7%	320	178	133	38	233	54	11	394	49	20	169		189	1.598
Noord-Brabant	9,8%	464	258	193	96	338	79	15	572	70	29	245	1.461	1.736	3.822
Limburg	8,1%	383	213	159	55	279	65	13	472	58	24		754	779	2.476
Totaal	**100,0%**	**4.744**	**2.635**	**1.969**	**900**	**3.460**	**806**	**158**	**5.850**	**720**	**300**	**2.301**	**6.700**	**9.301**	**30.543**

Ten opzichte van eerdere jaren zijn de provincies in dit overzicht in volgorde van Noord naar Zuid weergegeven.

3.10, 9.3 en 9.4: Bij deze beleidsopgaven zijn afwijkende verdeelsleutels van toepassing.

Totaal toerekening lasten aan Beleidsopgaven

Programma	Beleidsopgave	Programma-lasten	Apparaats-lasten	Totaal	Specificatie Apparaatslasten: Toerek. direct personeel	Toerek. IPO Secretariaat	Toerek. overige personeels-lasten	Toerek. huisvesting-lasten c.a.	Totaal apparaats-lasten
1. ROWW	1.1 Ruimtelijke ontwikkeling	125	591	716	360	128	22	81	591
	1.2 Water	713	414	1.127	252	90	16	56	414
	1.3 Wonen	47	118	165	72	26	4	16	118
	1.4 Implementatie Omgevingswet	662	99	761	60	21	4	13	99
	1.5 Digitaal Stelsel Omgevingswet	1.650	0	1.650	0	0	0	0	0
	1.6 Nederlands Hydrologisch Instituut	325	0	325	0	0	0	0	0
	Totaal programma 1	**3.522**	**1.222**	**4.744**	**744**	**265**	**46**	**166**	**1.222**
2. Milieu, Energie en Klimaat	2.1 Gezondheid	0	150	150	91	33	6	20	150
	2.2 Circulaire Economie	125	150	275	91	33	6	20	150
	2.3 Klimaat en Energie	0	150	150	91	33	6	20	150
	2.4 Omgevingsveiligheid	88	164	252	100	36	6	22	164
	2.5 VTH-stelsel en Omgevingswet	100	367	467	223	80	14	50	367
	2.6 Abonnementen/VTH-kennisdeling internationaal	41	0	41	0	0	0	0	0
	2.7 Coördinatie Klimaatakkoord	0	296	296	180	64	11	40	296
	2.8 6000 mw op land	0	118	118	72	26	4	16	118
	2.9 Regionale Energie Strategie 1.0	0	276	276	168	60	10	38	276
	2.10 Route 35	0	158	158	96	34	6	21	158
	2.11 Industrie en bedrijventerreinen	0	99	99	60	21	4	13	99
	2.12 Warmtetransitie	0	197	197	120	43	7	27	197
	2.13 Energie-infrastructuur	0	158	158	96	34	6	21	158
	2.14 Innovaties	0	0	0	0	0	0	0	0
	Totaal programma 2	**355**	**2.281**	**2.635**	**1.389**	**495**	**86**	**311**	**2.281**
3. Vitaal Platteland	3.1 Gemeenschappelijk Landbouwbeleid	195	552	747	336	120	21	75	552
	3.2 Duurzame Landbouw	0	59	59	36	13	2	8	59
	3.3 Klimaatakkoord Landbouw Landgebruik	0	99	99	60	21	4	13	99
	3.4 Programma Natuur	104	313	417	191	68	12	43	313
	3.5 Natuurwetgeving	0	99	99	60	21	4	13	99
	3.6 Strategisch beleid Faunabeheer	0	99	99	60	21	4	13	99
	3.7 Natuurbeleid	10	79	89	48	17	3	11	79
	3.8 EU-Biodiversiteit	26	138	164	84	30	5	19	138
	3.9. Stikstof	0	197	197	120	43	7	27	197
	3.10. Nationale Database Flora en Fauna	900	0	900	0	0	0	0	0
	Totaal programma 3	**1.235**	**1.634**	**2.869**	**995**	**355**	**62**	**223**	**1.634**
4. Mobiliteit	4.1 Duurzame Mobiliteit	90	690	780	420	150	26	94	690
	4.2 Openbaar vervoer	0	158	158	96	34	6	21	158
	4.3 Verkeersveiligheid	0	288	288	175	62	11	39	288
	4.4 Fiets	149	177	326	108	38	7	24	177
	4.5 KpVV	1.800	20	1.820	12	4	1	3	20
	4.6 Goederenvervoer & Logistiek	0	89	89	54	19	3	12	89
	Totaal programma 4	**2.039**	**1.421**	**3.460**	**866**	**308**	**54**	**194**	**1.421**
5. Regionale Economie	5.1 Stimuleren innovatief en breed MKB	0	158	158	96	34	6	21	158
	5.2 Regionale Arbeidsmarkt, Circulair, digitalisering	0	158	158	96	34	6	21	158
	5.3 Circulaire Economie	0	59	59	36	13	2	8	59
	5.4 Cohesiebeleid	0	59	59	36	13	2	8	59
	5.5 IBP, Regionale Economie als versneller	0	0	0	0	0	0	0	0
	5.6 Taskforce HRE en samenwerkingsagenda	0	254	254	155	55	10	35	254
	5.7 Vrijetijdseconomie	0	118	118	72	26	4	16	118
	Totaal programma 5	**0**	**806**	**806**	**491**	**175**	**30**	**110**	**806**
6. Cultuur	6.1 Toekomstperspectief	0	79	79	48	17	3	11	79
	6.2 Behoud erfgoed	0	39	39	24	9	1	5	39
	6.3 Cultuureducatie	0	20	20	12	4	1	3	20
	6.4 Toekomstbestendig Bibliotheekstelsel	0	20	20	12	4	1	3	20
	Totaal programma 6	**0**	**158**	**158**	**96**	**34**	**6**	**21**	**158**
7. Kwaliteit Openbaar Bestuur	7.1 Consultatie- en wetgevingstrajecten	20	256	277	156	56	10	35	256
	7.2 Lerend netwerk en uitwisseling 'best practices'	27	197	224	120	43	7	27	197
	7.3 Strategische kennisfunctie	63	197	260	120	43	7	27	197
	7.4 Overheidsfinanciën	104	373	476	227	81	14	51	373
	7.5 Vitale vereniging	159	229	388	139	50	9	31	229
	7.6 Europa	256	631	886	384	137	24	86	631
	7.7Interprovinciale Digitale Agenda	1.250	2.089	3.339	1.273	453	79	285	2.089
	Totaal programma 7	**1.879**	**3.972**	**5.850**	**2.419**	**862**	**150**	**541**	**3.972**
8. Werkgeverszaken	8.1 CAO	199	197	396	120	43	7	27	197
	8.2 Garantiebanen	0	0	0	0	0	0	0	0
	8.3 Integriteit en rechtspositie bestuurders	0	65	65	40	14	2	9	65
	8.4 Samenwerking	62	197	259	120	43	7	27	197
	Totaal programma 8	**261**	**459**	**720**	**280**	**100**	**17**	**63**	**459**
9. Overig	9.1 Werkbudget	300	0	300	0	0	0	0	0
	9.2 Stelpost L&P-compensatie	0	0	0	0	0	0	0	0
	9.3 Informatiehuizen Natuur en Externe Veiligheid	2.301	0	2.301	0	0	0	0	0
	9.4 Zeeland	6.700	0	6.700	0	0	0	0	0
	Totaal programma 9	**9.301**	**0**	**9.301**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
Totaal generaal		**18.590**	**11.953**	**30.543**	**7.281**	**2.594**	**450**	**1.628**	**11.953**

Bedragen x 1.000

PROTOCOL VOOR DE ACCOUNTANTSCONTROLE OP DE JAARSTUKKEN 2020 VAN DE PROVINCIE NOORD-HOLLAND

1. Inleiding

Provinciale Staten hebben aan Publiek Belang Accountants B.V. opdracht verstrekt de accountantscontrole als bedoeld in artikel 217 lid 2 Provinciewet, voor de provincie Noord-Holland uit te voeren met ingang van de controle van het boekjaar 2018 tot en met het boekjaar 2020 met de mogelijkheid tot verlenging met twee keer één jaar. De jaarstukken en het financieel beheer, zoals uitgeoefend door of namens het college van Gedeputeerde Staten, zijn object van controle.

1.1 Doelstelling

Provinciale Staten moeten voor de uitvoering van de accountantscontrole aan een aantal zaken nader invulling geven. Met dit protocol stellen Provinciale Staten nadere aanwijzingen vast die specifiek van toepassing zijn voor de controle van de jaarstukken 2020 en de controle van de SISA bijlage (zie voetnoot).

1.2 Wettelijk kader

De Provinciewet, art. 217 lid 2, schrijft voor dat de Staten één of meer accountants aanwijzen als bedoeld in art. 393 eerste lid Boek 2 Burgerlijk Wetboek voor de controle van de in art. 201 Provinciewet bedoelde jaarrekening en het daarbij verstrekken van een accountantsverklaring en het uitbrengen van een rapport van bevindingen.

2. Normenkader

Ten behoeve van de controle wordt een normenkader opgesteld.

Het normenkader is nodig voor de controle door de externe accountant, specifiek de jaarlijkse interim controle en de jaareindecontrole 2020. In Noord-Holland is het de procedure dat in het najaar een concept normenkader door de directie wordt vastgesteld voor de uitvoering van de interim controle. Begin 2021 komt het definitieve normenkader beschikbaar.

Volgens de Kadernota Rechtmatigheid 2018 van de commissie Besluit Begroting en Verantwoording hoeven Provinciale Staten dit normenkader niet expliciet vast te stellen, maar kunt u het kader ook bevestigen door het voor kennisgeving aan te nemen’.

3. Te hanteren goedkeuring- en rapporteringtoleranties

Goedkeuringstolerantie
De accountant gebruikt ten behoeve van de oordeelsvorming over de jaarrekening van de provincie Noord-Holland, de volgende goedkeuringstoleranties:

Goedkeuringstolerantie	Goedkeurend	Beperking	Oordeelsonthouding	Afkeurend
Fouten in de jaarrekening (% lasten)	<= 1%	> 1% < 3%	-	>= 3%
Onzekerheden in de controle (% lasten)	<= 3%	> 3% <10%	>=10%	

Rapporteringtolerantie
Voor de rapporteringtolerantie stellen de Staten als maatstaf dat de accountant elke fout of onzekerheid ≥ € 400.000 rapporteert.

4. Rechtmatigheid

Rechtmatigheid in het kader van de accountantscontrole heeft betrekking op het voldoen aan de wettelijke kaders en regelgeving en strekt zich uit over alle baten en lasten evenals de balansmutaties in de jaarrekening. Aan deze baten en lasten en balansmutaties liggen financiële beheerhandelingen ten grondslag.

Het Besluit Accountantscontrole decentrale overheden (Bado). onderscheidt de volgende financiële beheerhandelingen:

- Overdrachten aan of van natuurlijke personen en aan rechtspersonen (bijvoorbeeld subsidies, uitkeringen, belastingen en heffingen);
- Transacties waarbij een tegenprestatie wordt verkregen of geleverd;
- Financieringen, waaronder opgenomen en uitgezette leningen en de daarbij behorende rente en aflossingen;
- Vermogensmutaties (bijvoorbeeld {rechtstreekse} mutaties van reserves en voorzieningen en de afschrijvingssystematiek).

De accountantscontrole voor de provincie Noord-Holland richt zich op de beoordeling of deze financiële beheerhandelingen zijn uitgevoerd volgens de wet- en regelgeving en of dit in de administratie op de juiste wijze is vastgelegd.

Rechtmatigheidscriteria

In het kader van de rechtmatigheidscontrole kunnen 9 rechtmatigheidscriteria worden onderkend:

1. het begrotingscriterium;
2. het voorwaardencriterium;
3. het misbruik en oneigenlijk gebruikscriterium;
4. het calculatiecriterium;
5. het valuteringcriterium;
6. het adresseringscriterium;
7. het volledigheidscriterium;
8. het aanvaardbaarheidscriterium en
9. het leveringscriterium.

In het kader van het getrouwheidsonderzoek wordt door de accountant al aandacht besteed aan de meeste van deze criteria. Voor de oordeelsvorming over de rechtmatigheid van het financieel beheer zal extra aandacht besteed moeten worden aan de volgende rechtmatigheidscriteria:

1. Het begrotingscriterium;
Hierbij vindt toetsing van de gerealiseerde lasten aan de begrote lasten plaats, opdat van overschrijdingen kan worden vastgesteld of deze passen binnen het geformuleerde beleid en of ze verwijtbaar zijn.

2. Het voorwaardencriterium.
Dit betreft toetsing aan nadere voorwaarden die in specifieke wet- en regelgeving is opgenomen. Concreet betekent dit dat door Provinciale Staten limitatief moet zijn bepaald aan welke, in wet- en regelgeving vastgelegde voorwaarden de accountant moet toetsen.

3. *Het misbruik en oneigenlijk gebruik criterium (M&O-criterium)*;
Het misbruik en oneigenlijk gebruikscriterium betreft de toetsing van het gevoerde beleid ter voorkoming en bestrijding van misbruik en oneigenlijk gebruik.

5. Strekking verklaring bij de jaarstukken
De accountant zal GS vooraf op de hoogte stellen bij een mogelijke clausulering van de accountantsverklaring. Als een clausulering van de verklaring plaatsvindt, zal door de accountant in zijn rapport van bevindingen aan PS een nadere toelichting worden gegeven. Bij het maken van een afweging over de strekking van de verklaring betreffende rechtmatigheid moet worden meegenomen in hoeverre sprake is van aanspreekbaar/beïnvloedbaar gedrag door GS/het ambtelijk apparaat of in hoeverre regels/voorschriften door externe invloeden niet konden worden nageleefd (vertraging bij aanleverende/aanvragende instellingen/instanties, vertraging in oplevering van vereiste externe controlerapporten etc.).

[1] **SISA** staat voor *single information en single audit*. Het is een systematiek die in Nederland door de Rijksoverheid is ingevoerd voor de verantwoording van onder andere specifieke uitkeringen aan medeoverheden. Hierdoor hoeven gemeenten en provincies voortaan nog maar op één moment per jaar (*single information*) informatie aan het Rijk te leveren. Bij de controle van deze informatie wordt vervolgens gesteund op de controle die de organisatie zelf al uitvoert (*single audit*). De Rijksoverheid voert hiervoor geen aparte controle (meer) uit.

Provincie Noord-Holland

2020

VOORDRACHT

Provinciale Staten van Noord-Holland

Haarlem,

Onderwerp: protocol voor de accountantscontrole op de jaarstukken 2020

Kenmerk:

Bijlagen: **ontwerpbesluit**
controleprotocol 2020

1. Inleiding

De Provinciewet, art. 217 lid 2, schrijft voor dat de Staten één of meer accountants aanwijzen als bedoeld in art. 393 eerste lid Boek 2 Burgerlijk Wetboek voor de controle van de in art. 201 Provinciewet bedoelde jaarrekening en het daarbij verstrekken van een accountantsverklaring en het uitbrengen van een rapport van bevindingen.

Provinciale Staten hebben aan Publiek Belang Accountants B.V. opdracht verstrekt de accountantscontrole als bedoeld in artikel 217 lid 2 Provinciewet, voor de provincie Noord-Holland uit te voeren met ingang van de controle van het boekjaar 2018 t/m het boekjaar 2020 met de mogelijkheid tot verlenging met twee keer één jaar. De jaarstukken en het financieel beheer zoals uitgeoefend door of namens het college van Gedeputeerde Staten, zijn object van controle.

Provinciale Staten moeten voor de uitvoering van de accountantscontrole aan een aantal zaken nader invulling geven. Met dit protocol stellen Provinciale Staten nadere aanwijzingen vast die specifiek van toepassing zijn voor de controle van de jaarstukken 2020 en de controle van de SISA bijlage.
Provinciale Staten kunnen voor de controle van de jaarrekening max. drie speerpunten meegeven aan de accountant. De Rekeningencommissie bespreekt mogelijke onderwerpen in haar vergadering december 2020.
Indien nodig kan het controleprotocol tussentijds bijgesteld worden.

2. Voorstel

Ik stel u namens de Statencommissie Economie, Financiën en Bestuur voor het bijgaande ontwerpbesluit vast te stellen.

S.S. Doevendans , voorzitter Statencommissie Economie, Financiën en Bestuur

M. de Zwart , griffier commissie

Ontwerpbesluit

Nr.

Provinciale Staten van Noord-Holland;

gelezen de voordracht van de Statencommissie Economie, Financiën en Bestuur

van 26 oktober 2020;

besluiten:

het protocol voor de accountantscontrole op de jaarstukken 2020 van de Provincie Noord-Holland vast te stellen.

Haarlem,

Provinciale Staten voornoemd,

, voorzitter

, statengriffier

Provincie Noord-Holland

Economie Financiën en Bestuur

Dossiernummer	4353
Extern Zaak ID	1384275
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	26 oktober 2020
Agendapunt	13.a
Omschrijving	Erfgoed: Brief GS aan PS inz. actualiseren provinciaal erfgoedregister onderdelen Stelling van Amsterdam (C-agenda EFB 26-10-20200
Organisatieonderdeel	BEL/RE&E

Bijlagen
Brief aan PS over actualisatie provinciaal erfgoedregister op onderdelen van de Stelling van Amsterdam.pdf

Geagendeerd	**Vergaderdatum**
Overdracht vanuit GS	5 oktober 2020
Economie Financiën en Bestuur	**26 oktober 2020**
Ingekomen stukken ter kennisname	31 oktober 2020

Toelichting

Tijdens het herijkingsproces van het provinciaal erfgoedregister is gebleken, dat een aantal redengevende omschrijvingen van provinciale monumenten niet meer actueel waren. Deze zijn nu aangepast aan de huidige stand van zaken. Daarnaast wordt overgegaan tot aanwijzing tot provinciaal monument van acht onderdelen van de Stelling van Amsterdam, die in het verleden nog niet waren opgenomen in het erfgoedregister. Vervolgens is in de loop der jaren twee onderdelen van de Stelling van Amsterdam verloren gegaan; deze worden dan ook uit het provinciale erfgoedregister uitgeschreven.

Provincie Noord-Holland

POSTBUS 3007 | 2001 DA HAARLEM

Provinciale Staten van Noord-Holland
door tussenkomst van de statengriffier mw. drs. K. Bolt
Dreef 3, tweede etage
2012 HR HAARLEM

Gedeputeerde Staten
Uw contactpersoon
mw. I.H.W. Matheij-Pos
BEL/REE

Telefoonnummer +31235144382
matheiji@noord-holland.nl

Verzenddatum

- 1 OKT. 2020

Kenmerk
1384275/1458295

Uw kenmerk

Betreft: Actualisatie provinciaal erfgoedregister op onderdelen van de Stelling van Amsterdam

Geachte leden,

Ter uitvoering van art. 167, tweede lid, van de Provinciewet (inzake de actieve informatieplicht) brengen wij u het volgende besluit van ons college ter kennis:

1. In het kader van de actualisatie van het provinciaal erfgoedregister voor onderdelen van de Stelling van Amsterdam het voornemen bekend te maken de navolgende onderdelen van de Stelling van Amsterdam aan te wijzen tot provinciaal monument:
   a. een tweede gietijzeren koker en de grenspalen O23 en O24 langs de Krommeniedijk in Krommenie;
   b. de grenspalen O3 en O4 nabij Kerkweg 4 te Spaarndam en de grenspalen O2, O3 en O7 nabij de Spaarndammerdijk/Inlaagpolder te Spaarndam;
2. In het kader van de actualisatie van het provinciaal erfgoedregister voor onderdelen van de Stelling van Amsterdam het voornemen bekend te maken de navolgende onderdelen van de Stelling van Amsterdam uit te schrijven uit het provinciaal erfgoedregister:
   a. kleine betonnen duiker aan de Zuidermaatweg;
   b. peilschaal nabij Fort Veldhuis.
3. In het kader van de actualisatie van het provinciaal erfgoedregister voor onderdelen van de Stelling van Amsterdam en als gevolg van de besluiten onder 2. en 3. Genoemd, het voornemen bekend te maken de aangepaste redengevende omschrijvingen vast te stellen van:
   a. de beide gietijzeren kokers met grenspalen langs de Krommeniedijk te Krommenie;
   b. de grenspaal aan de Taandijk te Krommenie;

Postbus 3007
2001 DA Haarlem
Telefoon (023) 514 3143

Houtplein 33
2012 DE Haarlem
www.noord-holland.nl
Kvk-nummer 34362354
Btw-nummer NL.0010.03.124.B.08

c. de resterende duiker en de grenspalen langs de Zuidermaatweg te Heemskerk;
d. de grenspalen nabij de Kerkweg en de Spaarndammerdijk te Spaarndam;
e. de nevenbatterij bij Fort Penningsveer te Haarlemmerliede.

4. De directeur Beleid te machtigen aan belanghebbenden de voorgenomen besluiten 1 tot en met 3 bekend te maken en tevens de voorgenomen besluiten 1 en 2 via Internet en een lokaal nieuwsblad in de betreffende gemeenten te publiceren.
5. PS over de voorgenomen besluiten 1 en 2 via inliggende brief te informeren.

Er zijn verzoeken geuit om bepaalde onderdelen, vallend onder de Stelling van Amsterdam, aan te wijzen als provinciaal monument, zodat deze onderdelen, die voornamelijk van geringe omvang zijn, niet verloren gaan. Deze onderdelen zijn niet opgemerkt tijdens de inventarisatie voor de aanwijzing in de periode 1991 - 1993. Naar deze verzoeken is onderzoek gedaan en dat heeft geresulteerd in voorliggende voorstellen om zeven grenspalen en één gietijzeren koker op te nemen in het provinciale erfgoedregister.

Daarnaast zijn er ook meldingen van een tweetal verdwenen objecten onderzocht, een duiker en een peilschaal. Dit soort objecten zijn over het algemeen gering van omvang. Door deze geringe omvang en de ligging van de objecten (voornamelijk in grasvelden of langs sloten) worden zij nogal eens (per ongeluk) vernield of verdwijnen zelfs door werkzaamheden op het terrein. Dit ondanks dat eigenaren van die terreinen zijn geïnformeerd over het feit, dat zo'n object zich op hun terrein bevindt en dat zij hier conform de Erfgoedverordening Noord-Holland zorg voor moeten dragen.
Om eigenaren van (kleinere) onderdelen van de Stelling van Amsterdam bewust te maken van de aanwezigheid van een provinciaal monument op hun grondgebied en wat dit betekent voor de bescherming hebben wij hen in 2017 hierover per brief geïnformeerd. Ook zijn er in 2015 bijeenkomsten voor gemeenten georganiseerd, waarin de gemeenten zijn gewezen op de gemeentelijke verantwoordelijkheid met betrekking tot de Stelling van Amsterdam, zowel planologisch als voor wat betreft de bescherming van monumenten.
Daarnaast wordt bij constatering van verwaarlozing van een monument (en dan niet alleen van de monumenten, die onder de Stelling van Amsterdam vallen) door de provincie contact opgenomen met de betrokken gemeente, zodat zij hierover in gesprek kunnen gaan met de eigenaar. Daarbij wordt geregeld samen opgetrokken in het informeren van de eigenaar over mogelijkheden (bijvoorbeeld subsidie) om het monument weer in goede staat te krijgen, dan wel wordt soms overgegaan tot handhaving.
Over de onderhavige uitschrijvingen is dan ook gesproken met de

betrokken gemeente.

Als laatste is gebleken, dat tijdens het herijkingsproces van het provinciaal erfgoedregister een aantal redengevende omschrijvingen (RO's) van provinciale monumenten, die onder het Werelderfgoed Stelling van Amsterdam vallen, onvolledig en/of niet meer actueel waren.
In deze RO's is de cultuurhistorische waardenstelling beschreven van een object of complex. Deze RO's dienen tevens als basis voor de subsidie voor onderhoud en/of restauratie van een monument of voor het afgeven van een omgevingsvergunning in geval van werkzaamheden aan het monument.

Hoogachtend,

Gedeputeerde Staten van Noord-Holland,

provinciesecretaris

R.M. Bergkamp

voorzitter

C.J. Loggen

Provincie Noord-Holland

Economie Financiën en Bestuur

Dossiernummer	4413
Extern Zaak ID	1493311
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	26 oktober 2020
Agendapunt	13.b
Omschrijving	Inkoop/catering eigen organisatie: Green Deal Catering Overheidslocaties, Voedsel uit de Korte Keten (C-agenda EFB 26-10-2020)
Organisatieonderdeel	BEL/RE&E

Bijlagen
Brief aan PS over Green Deal 'Catering Overheidslocaties, Voedsel uit de Korte Keten'.pdf

Geagendeerd	**Vergaderdatum**
Overdracht vanuit GS	5 oktober 2020
Economie Financiën en Bestuur	**26 oktober 2020**
Ingekomen stukken ter kennisname	31 oktober 2020

Toelichting

Met de ondertekening van de Green Deal Catering Overheidslocaties, Voedsel uit de Korte Keten wil de provincie in haar eigen bedrijfsrestaurant de inkoop en consumptie van duurzame lokale voedselproducten vergroten, de CO2 impact van het voedselaanbod reduceren en voedselverspilling tegengaan. De Green Deal wordt gesloten tussen het rijk en provincies.

Provincie Noord-Holland

POSTBUS 3007 | 2001 DA HAARLEM

Provinciale Staten van Noord-Holland
door tussenkomst van de statengriffier mw. drs. K. Bolt
Dreef 3, tweede etage
2012 HR HAARLEM

Gedeputeerde Staten
Uw contactpersoon
mw. D. Lieuwen
BEL/REE

Telefoonnummer +31235143389
lieuwend@noord-holland.nl

Verzenddatum

- 1 OKT. 2020

Kenmerk
1493311/1495070

Uw kenmerk

Betreft: Green Deal 'Catering Overheidslocaties, Voedsel uit de Korte Keten'

Geachte leden,

Ter uitvoering van art. 167, tweede lid, van de Provinciewet (inzake de actieve informatieplicht) brengen wij u het volgende besluit van ons college ter kennis:

1. De Green Deal 'Catering Overheidslocaties, Voedsel uit de Korte Keten' aan te gaan met het Rijk en de provincies;
2. De portefeuillehouder Landbouw te machtigen deze Green Deal te ondertekenen en eventuele redactionele wijzigingen door te voeren.

Tijdens de 'Korte Keten Top' op 5 oktober ondertekent gedeputeerde Zaal namens de provincie Noord-Holland deze Green Deal. De beleidsrelevantie hiervan is vastgelegd in het Strategisch Beleidskader Economie, de Actieagenda Circulaire Economie en het Plan van aanpak 'Klimaatneutraal eigen organisatie'. Met de Green Deal willen wij (op bescheiden wijze) bijdragen aan beleidsdoelen op het gebied van streekproducten, klimaat, circulaire economie, nieuwe verdienmodellen in de landbouw, gezondheid, ketenbeheersing en het voorkomen van voedselverspilling.

Met de ondertekening van de Green Deal Catering Overheidslocaties, Voedsel uit de Korte Keten wil de provincie in haar eigen bedrijfsrestaurant de inkoop en consumptie van duurzame lokale voedselproducten vergroten, de CO_2 impact van het voedselaanbod reduceren en voedselverspilling tegengaan. De Green Deal wordt gesloten tussen het rijk en provincies.

Postbus 3007
2001 DA Haarlem
Telefoon (023) 514 3143

Houtplein 33
2012 DE Haarlem
www.noord-holland.nl
Kvk-nummer 34362354
Btw-nummer NL.0010.03.124.B.08

De voortgang van de Green Deal kunt u volgen op www.platformkringlooplandbouw.nl/korte-keten.

Hoogachtend,

Gedeputeerde Staten van Noord-Holland,

provinciesecretaris

R.M. Bergkamp

voorzitter

C.J. Loggen

Provincie Noord-Holland

Economie Financiën en Bestuur

Dossiernummer	3649
Extern Zaak ID	1443929
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	26 oktober 2020
Agendapunt	13.c
Omschrijving	Werkgever/Diversiteit: brief GS aan PS over duurzaam doorpakken en onze rol als werkgever - diversiteit op de werkvloer (C-agenda EFB 26-10-2020)
Organisatieonderdeel	CZ/HRM

Bijlagen
Brief aan PS over duurzaam doorpakken en onze rol als werkgever - diversiteit op de werkvloer.pdf

Geagendeerd	**Vergaderdatum**
Overdracht vanuit GS	5 oktober 2020
Economie Financiën en Bestuur	**26 oktober 2020**
Ingekomen stukken ter kennisname	31 oktober 2020

Toelichting

Het college neemt kennis van het strategische HR beleid binnen onze Provincie en wat dit betekent voor haar rol als werkgever op het gebied van diversiteit.

Provincie Noord-Holland

POSTBUS 3007 | 2001 DA HAARLEM

Provinciale Staten van Noord-Holland
door tussenkomst van de statengriffier mw. drs. K. Bolt
Dreef 3, tweede etage
2012 HR HAARLEM

Gedeputeerde Staten

Uw contactpersoon

mw. C. Hems

CZ/HRM

Telefoonnummer +31235144577

Conny.Hems@noord-holland.nl

Verzenddatum

- 1 OKT. 2020

Kenmerk

1443929/1443933

Betreft: Duurzaam doorpakken en onze rol als werkgever - diversiteit op de werkvloer

Geachte leden,

Met deze brief lichten wij u in over het HR beleid binnen onze provincie en wat dit betekent voor de provincie in haar rol van werkgever.

Inleiding

In het coalitieakkoord Duurzaam Doorpakken wordt over de provinciale organisatie het volgende gezegd:

'Wij staan voor goed werkgever- en opdrachtgeverschap. Onze ambtelijke organisatie wil een afspiegeling zijn van de Noord-Hollandse samenleving. Duurzaamheid, diversiteit en eerlijke arbeidsvoorwaarden zijn onze uitgangspunten; deze dragen we uit en dat verwachten we ook van organisaties waarbij we direct betrokken zijn, zoals onze verbonden partijen. Waar nodig gaan we het gesprek hierover aan'.

In deze brief gaan we in op het strategisch HR beleid van de provincie. Dit beleid draagt bij aan de opgaven waar wij als provincie Noord-Holland voor staan. Het gaat hierbij om onze rol als werkgever. Want er zijn vele andere rollen in dit kader te benoemen: de provincie is ook normsteller, inkoper, subsidieverlener, samenwerkingspartner en (mede-)eigenaar van deelnemingen. In al deze rollen liggen zowel kansen als een opgave voor de provincie Noord-Holland in het kader van diversiteit en inclusie.

Provinciale opgaven centraal

De provinciale opgaven zijn richtinggevend voor de koers van de organisatie en daarmee ook voor het strategisch HR beleid. We staan als provincie voor grote opgaven:

Postbus 3007
2001 DA Haarlem
Telefoon (023) 514 3143

Houtplein 33
2012 DE Haarlem
www.noord-holland.nl
Kvk-nummer 34362354
Btw-nummer NL.0010.03.124.B.08

1. Klimaat en Energietransitie
2. Duurzame Verstedelijking en Bereikbaarheid
3. Leefbaarheid en Economie
4. Vitaal Landelijk Gebied
5. Openbaar Bestuur

Voor deze opgaven hebben we een professionele organisatie nodig die flexibel op veranderingen kan inspelen en tegemoet kan komen aan de eisen die de snel veranderende samenleving aan ons stelt.

De ambtelijke leiding van de provincie heeft in april 2019 een visie voor de ambtelijke organisatie vastgesteld: Samen Noord-Holland: naar het nieuwe normaal! In deze visie staat beschreven welke elementen centraal staan voor onze toekomstige organisatie:

- ✓ Niet alleen beleid maken maar samen met partners de uitvoering nog verder versterken
- ✓ Een open cultuur in de relatie met het bestuur
- ✓ Kennis als belangrijkste kapitaal van onze medewerkers
- ✓ Bij elke opgave de collega's van alle directies die nodig zijn zo vroeg mogelijk ('aan de voorkant') betrekken
- ✓ Data-analyses als vast onderdeel van ons werk
- ✓ Het actief opzoeken van inwoners
- ✓ Elkaar feedback en waardering geven

Met de focus op deze elementen kunnen we als provincie meerwaarde blijven bieden aan de inwoners van Noord-Holland, aan de bedrijven en onze publieke en private partners, en werkplezier aan alle medewerkers die zich daarvoor inzetten.

Strategisch HR beleid
Het strategisch HR beleid van de provincie Noord-Holland legt de verbinding tussen onze provinciale opgaven, de koers van de organisatie en onze HR-thema's. De hiervoor genoemde opgaven vragen, in combinatie met de elementen voor onze toekomstige organisatie en de context van verandering, om HR beleid dat **wendbaarheid, samenwerken** en **resultaatgerichtheid** faciliteert. En bovenal de ingrediënten biedt om de provincie een **aantrekkelijke** en **goede werkgever** te maken.

In de steeds sneller veranderende wereld zijn deze onderwerpen essentieel om mensen te kunnen aantrekken, binden en blijven boeien, om vervolgens met succes onze opgaven te kunnen realiseren. Voor de complexe opgaven van onze provincie hebben we alle talent nodig!

De HR-opgaven zijn in het strategisch HR beleid gebundeld in vijf thema's:

1. De HRM-basis op orde
2. Flexibel en wendbaar
3. Kennis als kapitaal
4. Eigentijdse arbeidsverhoudingen en goed werkgeverschap
5. Leiderschap

Goed werkgeverschap
Van de hiervoor genoemde vijf thema's zoomen we nu verder in op goed werkgeverschap.

We willen een goed werkgever zijn, voor alle mensen die bij ons werken, met eigentijdse arbeidsverhoudingen. Het is een breed begrip waar een variëteit aan onderwerpen onder valt: het gaat over het binden en boeien van mensen door middel van arbeidscommunicatie, het bieden van ontwikkel- en loopbaanmogelijkheden, over arbeidsvoorwaarden en de keuzevrijheid daarin. Over arbeidsomstandigheden, een juiste werk-privébalans en over de manier waarop we met elkaar werken. Het gaat, kortom, over zowel de harde, instrumentele aspecten van het werkgeverschap, als over de zachte aspecten, de gedrags- en cultuurkant. Werkplezier is een resultante van al deze factoren. Hoe beter we het op de hierboven genoemde fronten doen, hoe hoger het werkplezier. En dat leidt tot beter gemotiveerde medewerkers en betere resultaten.

We zijn hier volop mee bezig. Om enkele concrete voorbeelden te noemen: we streven ernaar om optimale arbeidsomstandigheden te creëren van waaruit werknemers veilig, gezond en zo plezierig mogelijk kunnen werken. Vanuit deze doelstelling hebben eind 2018 bijna 500 collega's gebruik gemaakt van de aangeboden uitgebreide Healthcheck, zetten we volop in op het uitvoeren van risico-inventarisatie & -evaluaties en kunnen we gebruik maken van een toolkit voor de aanpak van werkdruk.

In het kader van ontwikkel- en loopbaanmogelijkheden en de groeiende tendens datagericht te werken is samen met de Vrije Universiteit Amsterdam het Opleidingsprogramma Datagedreven werken tot stand gekomen. Hierin worden collega's opgeleid om te

werken met data. Daarnaast zijn we onder de noemer talentgericht werken voortdurend bezig mensen in te zetten vanuit hun unieke talenten, om vanuit daar de verbinding te maken met de doelen van de organisatie.

Slechts enkele voorbeelden van de invulling van de pijler 'goed werkgeverschap'. En het zet zoden aan de dijk. We scoren niet voor niets een 7,5 voor werkplezier in het MTO van 2019. Dat zegt veel over ons als werkgever en daar kunnen en mogen we trots op zijn.

Diversiteit en inclusie

Diversiteit en inclusie zijn voor ons onlosmakelijk verbonden met goed werkgeverschap en ons strategisch HR-beleid. Een inclusieve organisatie is een organisatie die optimaal gebruik maakt van de diversiteit van talenten en vermogens op de arbeidsmarkt. Waar iedereen zich erkend voelt, of je nu jong of oud, man of vrouw, met een Nederlandse of multiculturele achtergrond en van welke seksuele geaardheid dan ook bent. Diversiteit is belangrijk voor het goed uitvoeren van onze taken. Daarom is diversiteit in het coalitieakkoord Duurzaam Doorpakken benoemd als één van de uitgangspunten voor de ambtelijke organisatie op gebied van goed werkgever- en opdrachtgeverschap.

Ons personeelsbestand is nog geen afspiegeling van de bevolking. We hebben hierin nog flinke stappen te zetten. Omdat we als overheidsorganisatie een voorbeeldrol vervullen, het ons in alle opzichten een aantrekkelijk werkgever maakt en bovenal omdat we erin geloven dat ruimte voor diversiteit binnen onze organisatie onontbeerlijk is voor een goede taakuitoefening, nu en in de toekomst. Diversiteit zorgt voor nieuwe inzichten en innovatie, voor toegang tot meer talent op de arbeidsmarkt en voor een betere aansluiting bij de inwoners van onze provincie. Via erkenning op de werkvloer dragen we bovendien bij aan het behoud van medewerkers en medewerkerstevredenheid. Verschillen willen we niet benadrukken, maar benutten. Er is binnen de organisatie ruimte voor iedereen. Daar staan we voor en zijn we trots op.

Waaruit bestaat onze aanpak?

Met onze aanpak willen zorgen we voor een diverser personeelsbestand en vergroten we de bewustwording. We zetten in op:

1) Periodiek meten

Interventies zijn effectiever als zij aansluiten op onze doelstellingen en de actuele stand van zaken. Meten is daarom onderdeel van onze aanpak. Hierdoor weten we dat het op veel fronten goed gaat. Enkele voorbeelden:

- Onze man/vrouw-verdeling is evenwichtig (50/50);
- We lopen goed op schema voor wat betreft het aantal participatiekandidaten (ca 30 fte bij een doelstelling van ruim 32 fte);
- Uit het tevredenheidsonderzoek blijkt dat medewerkers zichzelf durven te zijn en voor zichzelf op durven te komen (cijfers 7,8 en 7,7)
- De cijfers uit het tevredenheidsonderzoek over ongewenst gedrag zijn vergelijkbaar of zelfs iets gunstiger dan bij andere overheden.

Uit onze metingen blijkt óók dat we op punten kunnen verbeteren.

- De gemiddelde leeftijd van onze medewerkers is met 48,8 aan de hoge kant
- De samenstelling van ons personeelsbestand is geen afspiegeling van de samenleving
- Ondanks de relatief gunstige cijfers komen ook in onze organisatie meldingen over ongewenste omgangsvormen voor, waaronder pesten/kleineren.

Op basis van actuele cijfers bepalen we welke acties we voortzetten en welke nieuwe acties we initiëren.

2) Voortzetten wat werkt

Arbeidsmarktbenadering

We willen diversiteit in onze personele samenstelling bevorderen. Daarom is de manier waarop we de arbeidsmarkt benaderen van belang. Diverse acties op het gebied van arbeidsmarktbenadering hebben we al met succes ingezet. Met deze acties gaan we daarom door:

- Door het organiseren van traineeprogramma's vergroten we én het aandeel jongeren in onze organisatie én kunnen we een aantal ondervertegenwoordigde groepen bewust benaderen. In het PNH-traineeprogramma hebben we ten doel gesteld dat ten minste 20% van de nieuwe lichting bestaat uit deelnemers met een niet-westerse achtergrond. Deze doelstelling is voor de huidige lichting (2019-2021) inmiddels behaald. In ons financiële traineeprogramma dat begin 2020 is gestart, geldt dit zelfs voor 60% van de

deelnemers. Ook bij toekomstige lichtingen sturen we op vergroting van diversiteit.

- Bij het invullen van stageplekken zetten we gericht in op stagiair(e)s) met een niet-westerse achtergrond.

- Het bieden van arbeidsplaatsen aan participatiekandidaten verloopt voorspoedig en blijven we voortzetten. Met inmiddels ruim 30 fte liggen we op koers om de doelstelling voor dit jaar te behalen.

- Naast het gericht werven van specifieke doelgroepen, kijken we ook vanuit een diversiteits-invalshoek naar ons reguliere werving- en selectieproces. Zo kunnen we aantrekkelijker worden voor diverse doelgroepen.
    - In onze vacatureteksten verwijzen we naar inclusief werkgeverschap.
    - We benoemen ons streven naar diversiteit in onze teams.
    - We vermijden woorden die een specifieke doelgroep uitsluiten.
    - We kiezen in film- en fotomateriaal rondom werken bij de provincie bewust voorbeelden in lijn met onze diversiteitsdoelstellingen.
    - In onze raamovereenkomsten en in de samenwerking met partners passen we social return toe.
    - we zetten bewust specifieke én generieke vacature kanalen in om diverse doelgroepen te kunnen benaderen.

3) Nieuwe acties

Naast de bestaande acties initiëren we een aantal nieuwe acties:

- We sluiten aan bij het statushouders traineeprogramma van de gemeente Amsterdam door binnen de provincie Noord-Holland twee detacheringsopdrachten aan te bieden.
- Met UVW en regionale partners verkennen we op dit moment de mogelijkheden voor een zij instromers programma. Dit zou een win/win-situatie kunnen opleveren: onder deze doelgroep zitten ook mensen die lastiger aan (weer) de slag komen én het kan een middel zijn om moeilijk vervulbare plekken te vervullen.
- Bij de aanbesteding van werving & selectiebureaus is diversiteit onderdeel van het eisenpakket. Hiermee borgen we een structurele plek voor diversiteit in uitbestede werving- en selectietrajecten.

Vergroten bewustwording, voorkomen van (arbeidsmarkt)discriminatie
Een divers personeelsbestand slaagt alleen wanneer iedere medewerker zich erkend voelt en er sprake is van een inclusieve cultuur. Om dat te bereiken is op de eerste plaats bewustwording nodig. Bewustwording draagt bij aan de juiste mindset, namelijk: "*Wij zijn onbevooroordeeld. Iedereen bij ons heeft gelijke kansen*". Want ook al zijn we er met elkaar ongetwijfeld van overtuigd dat we onbevooroordeeld zijn en niet discrimineren, toch hebben we, onbewust, vaak voor onszelf onzichtbaar en onmerkbaar, te maken met cultureel bepaalde oordelen.

Bewust werven en selecteren vraagt bewustwording van eigen (onbedoelde) vooroordelen.

- Voor medewerkers en managers organiseren we daarom workshops, lezingen en trainingen op het gebied van diversiteit en inclusie. Zo zetten we in op bewustwording in de organisatie. De kans op het (onbewust) maken van keuzes die tot discriminatie leiden, verkleinen we hiermee.
- De directie stelt een projectgroep in. Deze projectgroep krijgt een ambassadeursrol en zal activiteiten initiëren om de bewustwording te borgen. Bijvoorbeeld:
    - We bevorderen het voeren van open gesprekken over wat goed gaat en wat beter moet.
    - We stimuleren de 'open mind' bij het 'onboardingsproces'; het gaat ons niet alleen over de invulling van de functie, maar ook over het laten 'thuisvoelen' van de medewerker.
    - We maken het thema onderwerp in 'het goede gesprek' dat minimaal een maal per jaar gevoerd wordt tussen manager en medewerker.
    - We maken het thema onderwerp in exit interviews.

Charter Diversiteit
Het Charter Diversiteit is onderdeel van Diversiteit in Bedrijf. Het stimuleert diversiteit en inclusie op de werkvloer, ondersteunt bij de aanpak en geeft toegang tot verschillende netwerken ten behoeve van het uitwisselen van kennis en ervaringen. Inmiddels hebben meer dan 10.000 organisaties een Charter Diversiteit getekend. Ook de provincie Noord-Holland gaat dit in 2020 doen. Dit gebeurt op één van de ondertekenbijeenkomsten, door de gedeputeerde van de provincie Noord-Holland voor Financiën, Circulaire economie, Zeehavens, Sport en Cultuur en erfgoed.

Samenwerking met partners

Diversiteit en inclusie vraagt komende jaren gerichte inzet. Veel organisaties, zowel in het publieke als het private domein, geven hier momenteel op vergelijkbare wijze invulling aan als de provincie Noord-Holland. Tegelijkertijd is overal de inzet in ontwikkeling, mede op basis van monitoring en effectmeting. Als provincie Noord-Holland willen we samen met bestuurlijke en maatschappelijke partners in onze netwerken ons strategisch HR beleid en onze inzet op diversiteit en inclusie verder ontwikkelen, via uitwisseling van leerervaringen, inzet van nieuwe instrumenten of door aan te sluiten bij mooie bestaande initiatieven. Een aantal samenwerkingsinitiatieven loopt al: De aansluiting van Noord-Holland bij de Regenboogprovincies en het meevaren van de provincie in de Canal Parade 2020, wat wegens COvid-19 maatregelen een jaar is uitgesteld. De provincies geven daarmee een duidelijk signaal af dat zij zich achter het belang scharen van veiligheid en sociale acceptatie van homo's, lesbiennes, biseksuelen en transgenders (LHBTIQA+).

En ander voorbeeld vormen de samenwerkingsverbanden bij diverse traineeprogramma's; we werken samen met Metropoolregio Amsterdam in het MRA traineeprogramma en met de provincies Zuid-Holland, Utrecht, Flevoland en Noord-Holland in het technisch traineeprogramma p4.

Bovengenoemde voorbeelden zijn succesvol gebleken. Door op te trekken met onze partners, bereiken we meer. We kunnen van elkaar leren, elkaar stimuleren en elkaar helpen bij de uitvoering van het beleid. Daarom zoeken we ook naar nieuwe mogelijkheden om samen op te trekken. Onder andere met de gemeente Amsterdam in hun Young Professionals Programma voor Statushouders. En door middel van het tekenen van het charter diversiteit in de loop van 2020.

Tot slot

Het voorgaande biedt een inkijk in het HR-beleid van de provincie en specifiek in onze lopende en geagendeerde acties rondom het thema diversiteit en inclusie. Het thema en de manier waarop de ambtelijke organisatie er invulling aan geeft, beoogt aan te sluiten bij de vier kernwaarden van de organisatie: Samen, Van buiten naar binnen, Ruimte en Zelfbewust.

Zo helpt het ons op weg naar 2025, naar het 'nieuwe normaal'. Borging en verdere ontwikkeling is nodig en belangrijk. De opgaven waar we in Noord-Holland voor staan, vragen erom. En de inwoners, bedrijven, onze partners en andere belanghebbenden mogen dit van ons, als provinciale overheid, ook verwachten.

Hoogachtend,

Gedeputeerde Staten van Noord-Holland,

provinciesecretaris

R.M. Bergkamp

voorzitter

C.J. Loggen

Provincie Noord-Holland

Economie Financiën en Bestuur

Dossiernummer	3977
Extern Zaak ID	1374947
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	26 oktober 2020
Agendapunt	13.d
Omschrijving	Onderwaterarcheologie: Brief GS aan PS inz. financiële bijdrage Museum Kaap Skil voor tentoonstellen Palmhoutwrak-collectie (C-agenda EFB 26-10-2020)
Organisatieonderdeel	BEL/OMB

Bijlagen
Brief aan PS over financiele bijdrage Museum Kaap Skil voor tentoonstellen Palmhoutwrakcollectie.pdf

Geagendeerd	**Vergaderdatum**
Overdracht vanuit GS	12 oktober 2020
Economie Financiën en Bestuur	**26 oktober 2020**
Ingekomen stukken ter kennisname	31 oktober 2020

Toelichting

Gedeputeerde Staten zijn voornemens de financiële bijdrage aan Museum Kaap Skil voor het tentoonstellen Palmhoutwrak-collectie op te hogen naar 1 miljoen euro.

Provincie Noord-Holland

POSTBUS 3007 | 2001 DA HAARLEM

Provinciale Staten van Noord-Holland
door tussenkomst van de statengriffier mw. drs. K. Bolt
Dreef 3, tweede etage
2012 HR HAARLEM

Gedeputeerde Staten
Uw contactpersoon
mw. S.Y. Langeveld
BEL/OMB

Telefoonnummer +31235144982
langevelds@noord-holland.nl

Verzenddatum

- 8 OKT. 2020

Kenmerk
1374947/1374951

Uw kenmerk

Betreft: Financiële bijdrage Museum Kaap Skil voor tentoonstellen Palmhoutwrak-collectie

Geachte leden,

De provincie Noord-Holland is eigenaar van de bijzondere Palmhoutwrak-collectie. Deze collectie bestaat uit meer dan 1000 vondsten uit een scheepswrak dat voor de kust van Texel ligt, de BZN17, oftewel het Palmhoutwrak. Het topstuk is een ruim 360 jaar oude zijden jurk. De vondsten zijn uniek en belangrijk cultureel erfgoed, nationaal én internationaal. De provincie wil deze collectie daarom graag toegankelijk maken voor een breed publiek. Onafhankelijk onderzoek heeft in 2017 uitgewezen dat de meest geschikte plek om deze collectie tentoon te stellen Museum Kaap Skil op Texel is.

Financiën onderwaterarcheologie
Bij het vorige coalitie-akkoord is €1,2 miljoen beschikbaar gesteld voor onderwaterarcheologie. Deze middelen waren bedoeld voor de conservering, restauratie, wetenschappelijk onderzoek en museale presentatie van vondsten uit het Palmhoutwrak. Vanuit deze middelen is een bedrag van € 360.000 gereserveerd voor een bijdrage aan Museum Kaap Skil voor kosten van de permanente tentoonstelling die rechtstreeks samenhangen met het beheer en behoud van de collectie. De rest van het bedrag is besteed aan onderzoek, de presentatie en communicatie van de onderzoeksresultaten (o.a. het boek 'Wereldvondsten uit een Hollands schip'), conservering en restauratie.

Dit college heeft opnieuw €1,2 miljoen beschikbaar gesteld voor onderwaterarcheologie. Dit bedrag willen we gedeeltelijk besteden aan het verhogen van de bijdrage aan Museum Kaap Skil voor het tentoonstellen van de Palmhoutwrak-collectie van € 360.000 naar €

Postbus 3007
2001 DA Haarlem
Telefoon (023) 514 3143

Houtplein 33
2012 DE Haarlem
www.noord-holland.nl
Kvk-nummer 34362354
Btw-nummer NL.0010.03.124.B.08

1.000.000. De Universiteit van Amsterdam heeft onderzocht onder welke omstandigheden de textielvondsten het beste tentoongesteld kunnen worden. Dit zijn er meer dan alleen de jurk, bijvoorbeeld een kaftan, kousen, kussenslopen en meer bijzondere vondsten. De textieldeskundigen adviseren om de textielvondsten in zuurstofvrije vitrines tentoon te stellen. Het budget van € 360.000 euro is hiervoor niet toereikend. Daarnaast zijn er nog andere kostenposten zoals de inrichting van de tentoonstelling (bijvoorbeeld verlichting, teksten, bebording, aankleding, touchtafels, etc.).

Rol provincie

Wij zijn als provincie eigenaar van, en dus verantwoordelijk voor, vondsten die boven water komen, dus voor de Palmhoutwrak-collectie. De vondsten zijn door sportduikers aan ons overgedragen. De provincie draagt bij aan het tentoonstellen van de Palmhoutwrak-collectie omdat 1) we graag willen dat de waardevolle vondsten niet (veel langer) in een depot liggen, maar snel voor publiek toegankelijk zijn 2) de eisen die samenhangen met het tentoonstellen van met name het textiel uitzonderlijk zijn en de draagkracht van Museum Kaap Skil te boven gaan, 3) vanwege het kwetsbare karakter zodat onder andere het textiel een lange termijn-onderdak zal krijgen in de tentoonstelling (verplaatsen moet tot een absoluut minimum worden beperkt). Met deze bijdrage van € 1.000.000 laten we zien dat we in deze tijd ook blijven investeren in nieuwe culturele ontwikkelingen.

Aangepaste plannen

Als gevolg van de Corona-crisis zijn de plannen van Museum Kaap Skil bijgesteld. Het museum stond in de startblokken om de fondsenwerving op te starten voor masterplan "Texel en de wereldzeeën. Museum Kaap Skil vernieuwt" toen de Corona-crisis uitbrak. Dit masterplan is een ambitieus plan van bijna € 20 miljoen om de Palmhoutwrak-collectie te huisvesten in een museum van internationale allure waarbij het hoofdgebouw verbouwd zou worden, maar ook op het buitenterrein en in de andere gebouwen stonden veranderingen gepland.

De ambitie om het museum internationaal op de kaart te zetten als thuisbasis voor dé Palmhoutwrakcollectie is onverminderd, alleen zal de fasering anders verlopen. In plaats van als eerste stap een uitbreiding van het hoofdgebouw wordt nu ruimte gezocht binnen de bestaande bebouwing voor de tentoonstelling. De kosten van deze stap bedragen in totaal zo'n € 1,4 miljoen voor beheer, behoud en tentoonstellen van de jurk en honderden andere vondsten uit het Palmhoutwrak. Museum Kaap Skil verwacht dat met de verhoogde bijdrage van de provincie het inrichten van een tentoonstelling op korte termijn kan starten.

Noodfonds
Op dit moment loopt het proces van het noodfonds sociale infrastructuur (motie 41). De gemeenten in Noord-Holland Noord en de MRA zijn bezig met de voordracht van welke instellingen in aanmerking komen voor steun. Museum Kaap Skil is één van de instellingen die mogelijk gesteund gaan worden uit dit fonds. Het noodfonds is gericht op zeker stellen van de continuïteit van het museum en niet op specifieke kosten die verband houden met het tentoonstellen van de Palmhoutwrak-collectie.

Hoogachtend,

Gedeputeerde Staten van Noord-Holland,

provinciesecretaris

R.M. Bergkamp

voorzitter

C.J. Loggen

Provincie Noord-Holland

Economie Financiën en Bestuur

Dossiernummer	4093
Extern Zaak ID	1469757
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	26 oktober 2020
Agendapunt	15.a
Omschrijving	Juridische Zaken: Brief GS aan PS inz. Jaarverslag Hoor- en adviescommissie 2019 (C-agenda EFB 26 oktober 2020)
Organisatieonderdeel	CZ/JZ

Bijlagen
Brief GS aan PS inz. jaarverslag HAC 2019.pdf
jaarverslag HAC 2019

Geagendeerd	**Vergaderdatum**
Overdracht vanuit GS	28 september 2020
Ingekomen stukken ter kennisname	30 september 2020
Economie Financiën en Bestuur	**26 oktober 2020**

Toelichting

Op grond van artikel 12 van de Verordening op de behandeling van bezwaar- en klaagschriften Noord-Holland 2014 brengt de HAC jaarlijks verslag van haar werkzaamheden uit aan Gedeputeerde staten en Provinciale staten. Er zijn in het jaarverslag over 2019 geen bijzonderheden benoemd door de HAC.

Provincie Noord-Holland

POSTBUS 3007 | 2001 DA HAARLEM

Provinciale Staten van Noord-Holland
door tussenkomst van de statengriffier mw. drs. K. Bolt
Dreef 3, tweede etage
2012 HR HAARLEM

Gedeputeerde Staten
Uw contactpersoon
dhr. P.S. van Laar
CZ/JZ

Telefoonnummer +31235143354
laarp@noord-holland.nl

Verzenddatum

24 SEP. 2020

Kenmerk
1469757/1469759

Uw kenmerk

Betreft: aanbieden HAC jaarverslag 2019

Geachte leden,

Ter uitvoering van artikel 12 van de Verordening op de behandeling van bezwaar- en klaagschriften Noord-Holland 2014 en artikel 8 van de Verordening rechtspositiebesluiten bestuur Noord-Holland 2005, zenden wij u het jaarverslag over 2019 van de Hoor- en adviescommissie Noord-Holland (HAC) toe.

Het jaarverslag bevat gegevens over bezwaar- en klaagschriften die in 2019 zijn binnengekomen bij het secretariaat van de beide Commissies. Voorts bevat het jaarverslag informatie over de adviezen die de HAC over de bezwaar- en klaagschriften heeft uitgebracht.

Het jaarverslag wordt u ter kennisname aangeboden.

Hoogachtend,

Gedeputeerde Staten van Noord-Holland,

provinciesecretaris
R.M. Bergkamp

voorzitter
A.Th.H. van Dijk

1 bijlage(n)

- HAC-jaarverslag 2019

Postbus 3007
2001 DA Haarlem
Telefoon (023) 514 3143

Houtplein 33
2012 DE Haarlem
www.noord-holland.nl
Kvk-nummer 34362354
Btw-nummer NL.0010.03.124.B.08

Provincie
Noord-Holland

JAAR VERSLAG HAC 19

Hoor- en adviescommissie

JAARVERSLAG 2019

Colofon

Uitgave
Provincie Noord-Holland
Postbus 123 | 2000 MD Haarlem
Tel.: 023 514 31 43 | Fax: 023 514 40 40
www.noord-holland.nl
post@noord-holland.nl

Eindredactie
Provincie Noord-Holland
Directie Middelen | Sector Juridische Dienstverlening

Fotografie
Provincie Noord-Holland

Grafische verzorging
Provincie Noord-Holland
Xeroxmediaservices

Oplage
25 exemplaren

Haarlem, juli 2020

VOORWOORD

Geachte lezer,

Voor u ligt het jaarverslag van de Hoor- en Adviescommissie Noord-Holland (HAC) over (het pre-coronajaar) 2019.

De HAC bestaat geheel uit externe leden, dat wil zeggen dat de leden onafhankelijk zijn en dus geen relatie hebben met de provincie. Niet alleen is dit een hulde aan de provincie die haar besluiten door een onafhankelijke commissie laat toetsen, ook is een dergelijke commissie een service aan de burger die op een objectieve wijze gehoord wil worden als hij verhaal wil halen; de burger zal zich daardoor serieuzer genomen voelen.

Het aantal bezwaarschriften dat de HAC in 2019 heeft binnengekregen is min of meer gelijk gebleven ten opzichte van 2018. Het aantal adviezen van de HAC in 2019 is echter fors gedaald ten opzichte van het voorgaande jaar. Oorzaak hiervan is dat in 2019 veel meer bezwaarschriften zijn ingetrokken als gevolg van de informele aanpak die, zo mogelijk, voorafgaat aan de HAC-procedure. Dit is een positieve ontwikkeling. Niet alle bezwaarschriften lenen zich echter voor de informele aanpak. Het gaat dan vaak om bestuurlijk en juridisch ingewikkelde zaken. Dan komt de HAC in beeld.

Van de zes adviezen over subsidiebezwaren die de HAC in 2019 heeft uitgebracht is voor de helft geadviseerd deze te herroepen. Met de betreffende sector wordt overleg gevoerd om te voorkomen dat dit geen trend wordt.

Ook dit jaar hebben gedeputeerde staten slechts één besluit genomen dat contrair is aan het advies van de HAC. De HAC ziet dit als positief in die zin dat de provincie waarde hecht aan de adviezen van de HAC.

Dat na de informele aanpak ook de HAC voor een zeefwerking zorgt moge blijken uit het geringe aantal zaken dat (na de beslissing op bezwaar van gedeputeerde staten) bij de rechtbank aanhangig wordt gemaakt (ongeveer 2 %). En van die zaken wordt het grootste deel door de rechtbank ongegrond verklaard.

Een punt van aandacht is de herkenbaarheid van het openbaar bestuur naar buiten toe voor wat betreft de omgevingsdiensten. (Dit gaat dan vooral om besluiten die namens gedeputeerde staten door de omgevingsdiensten worden genomen). Het komt weleens voor dat burgers hun bezwaarschriften sturen naar de betreffende omgevingsdiensten in plaats van naar de HAC. Ook de rechtbank stuurt beroepschriften soms naar de omgevingsdiensten en soms naar het college van gedeputeerde staten.

Een goed secretariaat is onmisbaar. Einde verslagjaar was het secretariaat helaas niet meer op volle sterkte, hetgeen op de andere twee secretarissen een groot beroep deed. Dit heeft gelukkig niet ernstig geleid tot uitstel van zaken. Aangenomen wordt dat het secretariaat in 2020 weer voltallig is. Graag wil ik hierbij de plezierige samenwerking met het hele secretariaat benadrukken.

Ik wens u veel leesplezier.

Mw. mr. J. Hofland,
voorzitter

SAMENVATTING

HOOR- EN ADVIESCOMMISSIE

Aantal bezwaarschriften

In 2019 zijn bij de Hoor- en adviescommissie (hierna ook: HAC) 158 bezwaarschriften binnengekomen en 3 klachten.

Vergelijking met vorige jaren

	2019	2018	2017	2016	2015	2014	2013	2012	2011
Aantal bezwaarschriften	158	155	139	129	173	151	186	142	201

Aantal uitgebrachte adviezen

In 2019 zijn er door de HAC 49 adviezen uitgebracht over de ingediende bezwaarschriften en drie keer een advies over een klacht.

Vergelijking met vorige jaren

	2019	2018	2017	2016	2015	2014	2013	2012	2011
Aantal adviezen	52	76	48	57	108	78	83	62	87

Inhoud van de adviezen

Niet-ontvankelijk : 6
(Gedeeltelijk) gegrond : 11
(Geheel) ongegrond : 25
Herroepen : 10

Contrair

In 2019 is er door gedeputeerde staten 1 keer afgeweken van het advies van de HAC.

Verbeterpunten

Wat opvalt is dat de HAC in 3 van de 6 bezwaarschriften gericht tegen subsidiebesluiten, geadviseerd heeft om het bestreden besluit te herroepen. Hierover wordt overleg gevoerd met de sector subsidies.

De informele aanpak

Van de in 2019 binnengekomen subsidiebezwaren (38) is 50% op informele wijze opgelost (19 intrekkingen). Tevens zijn 7 subsidiebezwaren uit 2018 in 2019 ingetrokken. Van de andere dan de subsidiebezwaren is 24% op een informele wijze opgelost. Tevens zijn er 23 bezwaarschriften uit voorafgaande jaren ingetrokken.

Uitspraak rechter

De rechter heeft in 2019 17 keer uitspraak gedaan over beslissingen op bezwaarschriften, waar de HAC over heeft geadviseerd, uit 2017/2018. Het beroep is 12 keer ongegrond verklaard (de rechter was het eens met de beslissing op bezwaar) en 5 keer is het beroep gegrond verklaard (de rechter was het oneens met de beslissing op bezwaar).

Tijdigheid van de adviezen en de heroverwegingsbesluiten

In 2019 is 96% van de adviezen tijdig dat wil zeggen binnen 9 of – na verdaging – binnen 15 weken na afloop van de bezwaartermijn, uitgebracht door de HAC.

In 2019 heeft in 87% van de gevallen een tijdige heroverweging plaatsgevonden, dat wil zeggen binnen 6 weken (ambtelijk), binnen 12 weken of – na verdaging – binnen de wettelijk toegestane 18 weken na afloop van de bezwaartermijn.

Vergelijking met vorige jaren

2018: 96% van de adviezen tijdig en 85% van de heroverwegingsbesluiten tijdig
2017: 94% van de adviezen tijdig en 92% van de heroverwegingsbesluiten tijdig
2016: 91% van de adviezen tijdig en 75% van de heroverwegingsbesluiten tijdig
2015: 91% van de adviezen tijdig en 80% van de heroverwegingsbesluiten tijdig
2014: 92% van de adviezen tijdig en 87% van de heroverwegingsbesluiten tijdig
2013: 98% van de adviezen tijdig en 65% van de heroverwegingsbesluiten tijdig
2012: 98% van de adviezen tijdig en 91% van de heroverwegingsbesluiten tijdig
2011: 98% van de adviezen tijdig en 76% van de heroverwegingsbesluiten tijdig

CENTRAAL MELDPUNT KLACHTEN

In 2019 zijn er 84 klachten binnengekomen bij het Centraal Meldpunt Klachten (CMK). Van deze 84 klachten hadden er 20 betrekking op gedrag van medewerkers. Deze 20 klachten zijn allen in behandeling genomen.
De overige klachten zijn door het CMK doorgezonden naar het juiste orgaan: de betreffende gemeenten of uitvoeringsdiensten of specifieke klachtmeldpunten. Soms heeft het CMK (onverplicht) extra informatie gegeven om de klager verder te helpen of is de klager doorverwezen naar een deskundig loket.
17 Klachten zijn informeel afgehandeld, over 3 klachten is formeel door de Hoor- en adviescommissie een advies uitgebracht. In 50% van de klachten die in behandeling zijn genomen door het CMK, heeft klager terecht gewezen op gebreken in de wijze waarop ten opzichte van die klager is gehandeld. Alle klachten zijn binnen de wettelijke termijn afgehandeld.

In 2019 zijn de ingekomen klachten aanleiding geweest tot het nemen van de volgende acties: het aanbieden van excuses, het op de hoogte houden van de ontwikkelingen van een project, het houden van gesprekken, het in samenwerking tussen provincie en gemeente verbeteren van een verkeerssituatie en het helpen van een burger door contacten te leggen bij een gemeente.

HOOR- EN ADVIESCOMMISSIE RECHTSPOSITIEBESLUITEN BESTUUR

De Hoor- en adviescommissie rechtspositiebesluiten bestuur (hierna ook: HAC-bestuur) adviseert over bezwaarschriften tegen besluiten van gedeputeerde staten die betrekking hebben op de rechtspositie van leden van provinciale staten en gedeputeerde staten.

Er wordt gedacht om dergelijke bezwaarschriften elders onder te brengen. Tot daartoe besloten is, kan de reguliere HAC over dergelijke bezwaarschriften, mochten die worden ingediend, adviseren.

In 2019 zijn er bij deze commissie geen bezwaarschriften ingediend.

INHOUD

6 | Inleiding

7 | 1 Bezwaarschriften

7 | 1.1 Aantal bezwaarschriften per directie
8 | 1.2 Ambtelijk afgehandelde bezwaarschriften
8 | 1.3 Ingetrokken bezwaarschriften
8 | 1.4 Aangehouden of nog niet afgehandelde bezwaarschriften
8 | 1.5 Overslaan van de bezwaarschriftprocedure – rechtstreeks beroep

9 | 2 Adviezen over bezwaarschriften

9 | 2.1 Aantal uitgebrachte adviezen per directie
9 | 2.2 Inhoud van de adviezen
10 | 2.3 Directie Beleid
11 | 2.4 Directie Concernzaken
11 | 2.5 Rijksdienst voor Ondernemend Nederland
12 | 2.6 Omgevingsdiensten
12 | 2.7 Contraire zaken
12 | 2.8 Verbeterpunten
13 | 2.9 Termijnbewaking
13 | 2.9.1 Tijdigheid van adviezen en heroverwegingsbesluiten
13 | 2.9.2 Telling van de adviezen en de heroverwegingsbesluiten
14 | 2.10 De informele aanpak
14 | 2.11 Uitspraken rechtbank/ Raad van State n.a.v. bezwaren 2017/2018
15 | 2.11.1 Conclusie naar aanleiding van de uitspraken van de rechter

16 | 3 Jaarverslag Centraal Meldpunt Klachten

16 | 3.1 Inleiding
16 | 3.1.1 Rol van het Centraal Meldpunt Klachten
16 | 3.1.2 Definitie van het begrip klacht
16 | 3.2 Behandeling van klachten
16 | 3.2.1 Werkwijze CMK
17 | 3.2.1a Cijfers 2019 en eerdere jaren
17 | 3.2.1b Toelichting tabel Afhandeling klachten
17 | 3.2.3 Nationale Ombudsman
18 | 3.3 Acties naar aanleiding van klachten in 2019
18 | 3.3.1 Doorzenden of op weg helpen
18 | 3.3.2 Leren van klachten: acties en maatregelen na klachtbehandeling

19 | 4 HAC rechtspositiebesluiten bestuur

20 | Bijlage A: samenstelling HAC per 31 december 2019

INLEIDING

Met dit jaarverslag wordt, ten behoeve van gedeputeerde staten en provinciale staten, uitvoering gegeven aan artikel 12 van de Verordening op de behandeling van bezwaar- en klaagschriften Noord-Holland 2014. In dit artikel is bepaald dat de Hoor- en adviescommissie jaarlijks verslag van haar werkzaamheden uitbrengt aan gedeputeerde staten en provinciale staten van Noord-Holland.

Met dit jaarverslag wordt tevens uitvoering gegeven aan artikel 8 van de Verordening rechtspositiebesluiten bestuur Noord-Holland 2005. In dat artikel is de verplichting van de Hoor- en adviescommissie rechtspositiebesluiten bestuur opgenomen tot het uitbrengen van verslag van haar werkzaamheden aan gedeputeerde staten en provinciale staten van Noord-Holland.

Aangezien de Hoor- en adviescommissie ook advies uitbrengt over klachten die niet naar tevredenheid van de klager zijn afgehandeld, wordt in het jaarverslag, in hoofdstuk 3, ook de afhandeling van de klachten opgenomen.

1 BEZWAARSCHRIFTEN

In 2019 zijn 158 bezwaarschriften ex artikel 7:1 Algemene wet bestuursrecht (Awb) binnengekomen. Deze 158 bezwaarschriften waren gericht tegen (vermeende) besluiten van of namens gedeputeerde staten. Tevens zijn er drie klachten behandeld door de HAC.

Een vergelijking met voorgaande jaren laat de volgende ontwikkeling zien.

Vergelijking met vorige jaren

	2019	2018	2017	2016	2015	2014	2013	2012	2011
Aantal bezwaarschriften	158	155	139	129	173	151	186	142	201

Het aantal bezwaarschriften is in 2019 nagenoeg gelijk gebleven ten opzichte van 2018.

Van deze 158 bezwaarschriften zijn er 48 ingetrokken, over 30 bezwaarschriften uit 2019 is advies uitgebracht door de HAC, 3 bezwaarschriften zijn doorgezonden (andere instantie bevoegd (2x) en rechtstreeks beroep) en 2 bezwaarschriften zijn ambtelijk afgedaan. Er zijn dus nog 75 bezwaarschriften uit 2019 in behandeling/ aangehouden. Dit is een relatief groot aantal en dat is vooral een gevolg van het feit dat in november en december veel bezwaarschriften zijn ontvangen (onder andere tegen een verleende vergunning voor een biomassacentrale) (42), die in 2019 nog niet afgedaan konden worden. De bezwaarschriften die in aanmerking kwamen voor de informele aanpak zijn in overleg met bezwaarde aangehouden.

Op donderdag houdt een kamer van de Hoor- en adviescommissie zitting om de partijen te horen. Op dinsdag worden de gesprekken gehouden waarin de bezwaarschriften informeel worden behandeld.

1.1 Aantal bezwaarschriften per directie

Hieronder volgt een overzicht van de bezwaarschriften die in 2019 zijn binnengekomen bij de HAC met een splitsing naar directie.

Aantal ingediende bezwaarschriften per directie

	2019	2018	2017	2016	2015	2014	2013	2012	2011
Directie Beleid	11	45*	26	8	17	23	12	14	33
Directie Beheer en Uitvoering (B&U)	10	8	21	-	20	7	55	-	-
Directie Subsidies, Vergunningen en Toezicht (SVT)**		-	-	5	114	103	115	127	167
Directie Middelen**		-	-		4	-	3	1	1
Statengriffie		-	-	2	-	3	-	-	-
Algemeen Directeur		1	-		-	-	1	-	-
Omgevingsdiensten	94	72	51	35	18	15	-	-	-
Directie Concern Zaken (CZ)	41	21	29	53					
Tijdelijk Cluster Groen**			-	26					
Rijksdienst voor ondernemend Nederland (RVO)	2	6	12						
kabinet		2							

*Dit aantal is relatief hoog ivm planschade zaken N23
**SVT en Groen is overgegaan naar de Omgevingsdienst, de directie Middelen is nu CZ

1.2 Ambtelijk afgehandelde bezwaarschriften

De Verordening op de behandeling van bezwaar- en klaagschriften Noord-Holland 2014 biedt de mogelijkheid om bezwaarschriften ambtelijk af te handelen indien sprake is van een situatie ex artikel 7:3 van de Algemene wet bestuursrecht (het bezwaar is kennelijk niet-ontvankelijk of kennelijk ongegrond, bezwaarde wil niet worden gehoord of er is al volledig aan het bezwaar tegemoetgekomen en andere belanghebbenden kunnen daardoor niet in hun belangen worden geschaad); er wordt dan niet gehoord en niet geadviseerd door de HAC.

In 2019 zijn twee bezwaarschriften ambtelijk afgehandeld. Eén bezwaarschrift was te laat ingediend en er was geen sprake van een verschoonbare termijnoverschrijding. Een ander bezwaarschrift was gericht tegen een brief namens gedeputeerde staten, er was dus geen sprake van een besluit in de zin van de Awb.

1.3 Ingetrokken bezwaarschriften

Van de 158 bezwaarschriften die in 2019 zijn binnengekomen, zijn er 48 ingetrokken. In hoofdstuk 2.10 “De informele aanpak” wordt nader ingegaan op de ingetrokken bezwaarschriften.

Aantal ingetrokken bezwaarschriften per directie in 2019

	2019
Directie CZ	18
Directie Beleid	3
Directie B&U	3
Omgevingsdiensten	23
RVO	1

1.4 Aangehouden of nog niet afgehandelde bezwaarschriften

Er zijn 75 bezwaarschriften aangehouden of nog in behandeling. Bezwaarschriften worden aangehouden omdat gedeputeerde staten en bezwaarde nog in overleg zijn over een mogelijke oplossing van het geschil, op grond van de informele aanpak. De bezwaarschriften die in november en in december 2019 zijn ontvangen, konden in 2019 nog niet worden afgehandeld (42 stuks). Dit aantal is hoog doordat in de maand november 17 omwonenden bezwaar hebben gemaakt tegen een verleende vergunning voor een biomassa-installatie.

1.5 Overslaan van de bezwaarschriftprocedure – rechtstreeks beroep

In 2019 is één keer verzocht om de bezwaarfase over te slaan. Gedeputeerde staten hebben ingestemd met dit verzoek.

2 ADVIEZEN OVER BEZWAARSCHRIFTEN

De HAC heeft 52 adviezen uitgebracht in 2019, waarvan 3 keer een advies over een klacht. Er zijn 19 adviezen uitgebracht naar aanleiding van bezwaarschriften die in 2018 zijn ingediend, 33 adviezen, waaronder 3 adviezen over een klacht, zijn uitgebracht naar aanleiding van bezwaarschriften die in 2019 zijn ingediend.
Een vergelijking met voorgaande jaren geeft de volgende ontwikkeling te zien ten aanzien van het aantal uitgebrachte adviezen. Daarbij valt op dat het aantal uitgebrachte adviezen in 2019 fors lager is dan in 2018, terwijl het aantal ingediende bezwaarschriften ongeveer gelijk is gebleven. Dat komt vooral doordat het aantal ingetrokken bezwaarschriften in 2019 hoger was dan in 2018. In 2019 zijn 48 bezwaarschriften ingetrokken en in 2018 waren dit er 26.

Vergelijking met vorige jaren

	2019	2018	2017	2016	2015	2014	2013	2012	2011
Aantal adviezen	52	76	48	57	108	78	83	62	87

2.1 Aantal uitgebrachte adviezen per directie

Omdat bezwaarschriften worden ingetrokken, doorgestuurd, ambtelijk worden afgedaan of nog in behandeling zijn aangezien ze in de maand november/ december zijn ontvangen, komt het aantal uitgebrachte adviezen niet overeen met het aantal ontvangen bezwaarschriften.

Aantal uitgebrachte adviezen per directie

	2019
Directie Beleid	13
Directie CZ	6
Omgevingsdiensten	32
RVO	1

2.2 Inhoud van de adviezen

De HAC heeft 6 keer geadviseerd om het bezwaarschrift niet-ontvankelijk te verklaren. De HAC heeft 24 keer geadviseerd het bezwaarschrift en 2 keer een klacht (geheel) ongegrond te verklaren, 11 keer is geadviseerd het bezwaarschrift en 1 klacht (gedeeltelijk) gegrond te verklaren en 10 keer is geadviseerd het bestreden besluit te herroepen.

Een (gedeeltelijk) gegrond bezwaar betekent over het algemeen dat het besluit verbeterd moet worden, omdat bijvoorbeeld de motivering niet voldoende was. Een weigering blijft in zo'n geval een weigering alleen zal de weigering beter gemotiveerd moeten worden.

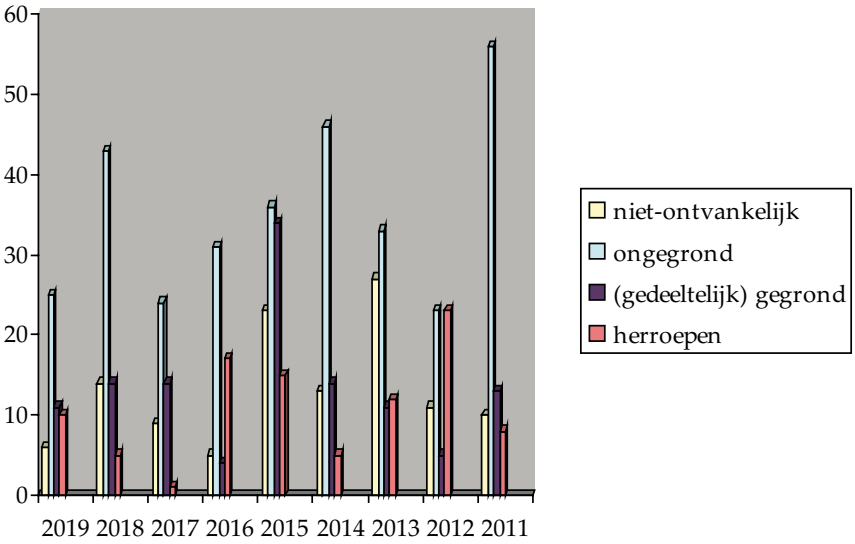
Een vergelijking met de voorgaande jaren levert het volgende beeld op.

Vergelijking met vorige jaren

	2019	2018	2017	2016	2015	2014	2013	2012	2011
Niet-ontvankelijk	6	14	9	5	23	13	27	11	10
ongegrond	25	43	24	31	36	46	33	23	56
(gedeeltelijk) gegrond (niet herroepen)	11	14	14	4	34	14	11	5	13
herroepen	9	5	1	17*	15	5	12	23	8
Totaal	**51**	**76**	**48**	**57**	**108**	**78**	**83**	**62**	**87**

*waarvan 10 bezwaarschriften gericht waren tegen 1 besluit

Grafiek inhoud van de adviezen

2.3 Directie Beleid

Naar aanleiding van de bezwaarschriften gericht tegen de besluiten van de directie Beleid heeft de HAC het volgende geadviseerd.

onderwerp	Niet-ontvankelijk	Ongegrond	(gedeeltelijk) Gegrond	(gedeeltelijk) Herroepen	contrair
Planschade		3		1	1
Wob		1	1	1	
Nadeelcompensatie					
Handhaving		1			
Garantstelling		2			
Erfgoedregister	1				
Herstelmaatregelen		1			
Klacht		1			
Totaal	**1**	**9**	**1**	**2**	

Advies om te herroepen

Hieronder zal kort worden ingegaan op de adviezen van de HAC om het bestreden besluit te herroepen.

Wob

Gedeputeerde staten hadden besloten een aantal documenten over de verbinding A8 – A9 niet openbaar te maken. De HAC adviseerde om een aantal documenten na weglakking van bepaalde gegevens wel openbaar te maken.
Gedeputeerde staten hebben het advies overgenomen.

Planschade

Gedeputeerde staten hadden besloten om planschade en nadeelcompensatie toe te kennen.
De HAC adviseerde om de nadeelcompensatie te vergoeden over de gehele periode waarin de overlast veroorzakende werkzaamheden hadden plaatsgevonden. Tevens was de commissie van mening dat het nadeel uitzonderlijk en niet direct voorzienbaar was, waardoor een kortingspercentage van 10% onredelijk was.
Gedeputeerde staten hebben het advies overgenomen, met uitzondering van het kortingspercentage.

Contrair

Gedeputeerde staten hebben het advies over de korting met 10% niet overgenomen, omdat de aanleg van infrastructuur – ook in het landelijk gebied – te kwalificeren is als een normale maatschappelijke ontwikkeling en er dus reden was om hierop wel een korting toe te passen. Gedeputeerde staten vinden een kortingspercentage van 10% redelijk.

2.4 Directie Concernzaken

Naar aanleiding van de bezwaarschriften gericht tegen de besluiten van de directie CZ en één klacht heeft de HAC het volgende geadviseerd.

Onderwerp	Niet-ontvankelijk	Ongegrond	(gedeeltelijk) Gegrond	(gedeeltelijk) Herroepen	Contrair
Subsidie	1	1		3	
Klacht		1			
Totaal	**1**	**2**		**3**	

Advies om te herroepen

Hieronder zal kort worden ingegaan op de adviezen van de HAC om het bestreden besluit te herroepen.

Subsidie

Gedeputeerde staten hadden besloten de aangevraagde subsidie niet te verlenen, aangezien met twee onderzoeksvragen reeds was gestart en niet aangetoond was dat het project voldoende risicovol was om subsidiering te rechtvaardigen. De HAC adviseerde om de subsidie toch te verlenen, aangezien de onderzoeksvragen nog niet volledig waren behandeld en er wel degelijk voldoende risico's waren.
Gedeputeerde staten hebben dit advies overgenomen.

Subsidie

Gedeputeerde staten hadden de subsidie geweigerd, aangezien uit de subsidieaanvraag niet bleek dat het hergebruik gestimuleerd zou worden (waardoor er geen sprake zou zijn van "gedragsverandering"). De commissie las in de aanvraag voldoende aanknopingspunten om te concluderen dat de aanvraag wel degelijk gericht was op het stimuleren van hergebruik en adviseerde om de subsidie toch te verlenen.
Gedeputeerde staten hebben dit advies overgenomen.

Subsidie

Gedeputeerde staten hadden de verleende subsidie weer ingetrokken, aangezien er sprake was van een administratieve fout. De subsidie had geweigerd moeten worden vanwege het bereiken van het subsidieplafond. De HAC adviseerde dat verweerders in de beslissing op bezwaar aan de belangen van bezwaarde bij de subsidie een groter gewicht toe moeten kennen dan aan het enkele belang van verweerders bij strikte toepassing van artikel 4:25 tweede lid van de Awb.
Gedeputeerde staten hebben in 2020 dit advies overgenomen.

2.5 Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO)

Naar aanleiding van een bezwaarschrift gericht tegeneen besluit door RVO genomen namens gedeputeerde staten heeft de HAC het volgende geadviseerd.

Onderwerp	Niet-ontvankelijk	Ongegrond	(gedeeltelijk) Gegrond	(gedeeltelijk) Herroepen	Contrair
Subsidie				1	
Totaal				**1**	

Subsidie

Namens gedeputeerde staten was de subsidie geweigerd, aangezien het project – na beoordeling door een deskundigencommissie - onvoldoende punten had gescoord. De HAC constateerde dat bij de beoordeling van de aanvragen er veel vragen waren met betrekking tot de interpretatie van de aanvraag. Er is echter geen contact opgenomen met de aanvrager om daar duidelijkheid over te krijgen. Nu het niet ging om een tendersubsidie en de regeling gelegenheid bood om vragen te stellen aan de aanvrager, kwam de HAC tot de conclusie dat het bestreden besluit onvoldoende was gemotiveerd. Ook waren de beoordelingscriteria onvoldoende inzichtelijk gemaakt.
Gedeputeerde staten moeten nog beslissen op de aanvraag, aangezien de aanvraag opnieuw moet worden voorgelegd aan de deskundigencommissie.

2.6 Omgevingsdiensten

Naar aanleiding van de bezwaarschriften gericht tegen de besluiten van de Omgevingsdiensten heeft de HAC het volgende geadviseerd.

Onderwerp	Niet-ontvankelijk	Ongegrond	(gedeeltelijk) Gegrond	(gedeeltelijk) Herroepen	Contrair
Last onder dwangsom		2	1		
Handhaving	1	5	2	1	
Invordering dwangsom					
Wet natuurbescherming	1	4	5	2	
Sanering				1	
Omgevingsvergunning	2	2			
Ontbrandingstoestemming		1			
TUG			1		
Klacht*			1		
Totaal	**4**	**14**	**10**	**4**	

*klacht leek gericht te zijn tegen een Omgevingsdienst en directie Beheer en Uitvoering

Advies om te herroepen
Hieronder zal kort worden ingegaan op het advies van de HAC om het bestreden besluit te herroepen.

Sanering
Namens gedeputeerde staten was ingestemd met de wijziging van de tenaamstelling van de sanering. De HAC kwam tot de conclusie dat, nu de sanering nog niet is afgerond, alleen de saneerder een verzoek tot wijziging kan indienen en niet de nieuwe eigenaar. De HAC adviseerde dan ook het bestreden besluit te herroepen.
Gedeputeerde staten hebben nog geen beslissing op bezwaar genomen, aangezien partijen in overleg met elkaar zijn getreden.

Handhaving
Namens gedeputeerde staten was het verzoek om handhavend op te treden met betrekking tot ongare kooks afgewezen. Tijdens de hoorzitting hebben verweerders aangegeven dat het ontstaan van ongare kooks een overtreding is. De HAC adviseerde dan ook het bestreden besluit te herroepen.
Gedeputeerde staten hebben dit advies overgenomen.

Wnb circuit Zandvoort (2x)
Door gedeputeerde staten was ontheffing verleend voor het verstoren van zandhagedissen en rugstreeppadden voor werkzaamheden aan het circuit. Volgens gedeputeerde staten waren er dwingende redenen van groot openbaar belang om de ontheffing te verlenen.
De HAC adviseerde het bestreden besluit te herroepen, aangezien het doorgaan van de formule 1 race op Zandvoort niet als dwingende reden van groot openbaar belang kan worden gekenmerkt.
Gedeputeerde staten hebben in 2020 het advies niet overgenomen.

2.7 Contraire zaken

Gedeputeerde staten hebben in 1 geval (gedeeltelijk) contrair besloten aan het advies van de HAC (zie 2.3).
Het aantal contraire zaken is gelijk gebleven ten opzichte van 2018, toen hebben gedeputeerde staten ook in 1 geval het advies niet overgenomen.

2.8 Verbeterpunten

In het voorgaande is per directie aangegeven waarom de HAC adviseerde een besluit te herroepen. Uit de toelichting op deze adviezen zijn de verbeterpunten te halen voor de organisatie. Het meest voorkomende gebrek is het motiveringsgebrek.

Halverwege 2011 is er gestart met de kwaliteitscyclus van bezwaar en beroep. Dat wil zeggen dat naar aanleiding van een informeel gesprek, een advies van de HAC en/of een uitspraak van de rechter de vakafdeling wordt gevraagd actief te reageren op een verbeterpunt. In 2019 zijn er geen verbeterpunten ten aanzien van het primaire proces onder de aandacht van gedeputeerde staten gebracht. Wel een punt van aandacht is het aantal herroepingen van subsidiebesluiten. In 50% van de beoordeelde bezwaarschriften (6 stuks) adviseerde de HAC de subsidiebesluiten te herroepen.

2.9 Termijnbewaking

Voor 2019 had de HAC zich ten doel gesteld om 90% van haar adviezen tijdig uit te brengen.
Een advies is tijdig uitgebracht, indien dit is gebeurd tenminste drie weken voor afloop van de wettelijke beslistermijn. In hoofdstuk 2.9.1 wordt nader ingegaan op de tijdigheid van de adviezen en de beslissingen op bezwaar.

Wet dwangsom en beroep bij niet tijdig beslissen
Op 1 oktober 2009 is de Wet dwangsom en beroep bij niet tijdig beslissen in werking getreden. Dit betekent dat het niet tijdig beslissen (op bezwaar) financiële consequenties kan hebben.

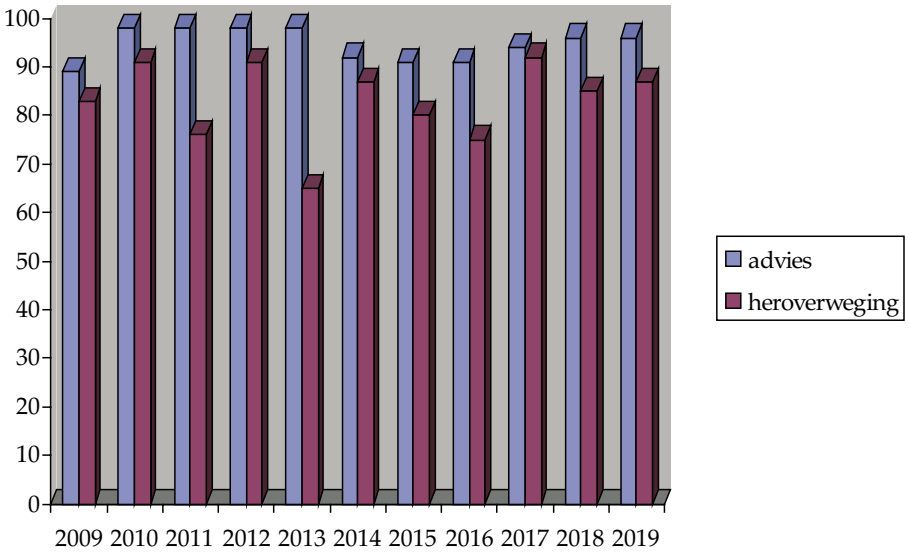
In 2019 is er 5 keer een ingebrekestelling ontvangen. De ingebrekestellingen waren ingediend vanwege het niet tijdig nemen van een beslissing op bezwaar. Er is uiteindelijk in één zaak € 1.442,- betaald. Bij de andere beslissingen is alsnog binnen twee weken besloten.

2.9.1 Tijdigheid van adviezen en heroverwegingsbesluiten

In 2019 heeft de HAC 96% van haar adviezen tijdig uitgebracht. In 2018 heeft de HAC ook 96% van haar adviezen tijdig uitgebracht.
Vanaf 2014 is een advies als tijdig gekwalificeerd als het drie weken voor de beslistermijn is uitgebracht.
In 2019 heeft in 87% van de gevallen een tijdige heroverweging plaatsgevonden, dat wil zeggen binnen 6 weken (ambtelijk), binnen 12 weken of – na verdaging – binnen de wettelijke toegestane 18 weken na afloop van de bezwaartermijn.

Het percentage van de tijdige heroverwegingen is gestegen ten opzichte van 2018. In 2018 lag dit percentage op 85%.

Tijdigheid van de adviezen en heroverwegingsbesluiten in procenten

2.9.2 Telling van de adviezen en de heroverwegingsbesluiten

Als er tegen een besluit drie bezwaarschriften binnenkomen dan wordt er door de HAC één advies uitgebracht, maar in de tellingen gaan we uit van drie adviezen. Dit is gedaan omdat zodoende de tijdigheid beter berekend kan worden. Het is immers mogelijk dat in twee van de drie gevallen wel tijdig advies wordt uitgebracht. Er zijn dan twee adviezen tijdig en één advies te laat. Deze berekening is lastiger indien het uitgangspunt is dat er slechts één advies is uitgebracht. Dat zou immers betekenen dat één advies is uitgebracht dat voor 66,6% tijdig is. De Wet dwangsom en beroep bij niet tijdig beslissen maakt dit niet anders. Het is immers mogelijk dat één bezwaarschrift wel volledig is en het tweede bezwaarschrift niet. De termijn wordt dan opgeschort voor het incomplete bezwaarschrift maar loopt door voor het complete bezwaarschrift (aangenomen dat de bezwaartermijn reeds is verstreken).
Hetzelfde geldt overigens voor het heroverwegingsbesluit.

De ingetrokken bezwaarschriften zijn niet meegenomen bij de berekening van de tijdigheid van de adviezen/ heroverwegingsbesluiten. Er is immers geen advies uitgebracht en/ of een heroverwegingsbesluit genomen naar aanleiding van deze bezwaarschriften.

2.10 De informele aanpak

In 2007 is het team Bezwaar en beroep van de toenmalige sector Juridische Dienstverlening begonnen om meer aandacht te besteden aan het alternatief oplossen van geschillen. Onder het alternatief oplossen van geschillen wordt begrepen de beëindiging van een bezwaarprocedure anders dan door een beslissing op het bezwaarschrift.
Op 1 maart 2009 is het alternatief oplossen van geschillen "geformaliseerd" door de start van de pilot "oplossen op maat". Bij deze alternatieve geschiloplossing krijgen bezwaarmakers tegen subsidiebesluiten gelegenheid tot een gesprek met vertegenwoordigers van gedeputeerde staten onder onafhankelijke gespreksleiding alvorens, indien nog nodig, de bezwaarprocedure te benutten.

In 2010 is besloten de informele aanpak als standaardprocedure te gebruiken bij de afhandeling van bezwaarschriften gericht tegen subsidiebesluiten onder de naam De Informele Aanpak. In 2011 is besloten De Informele Aanpak uit te breiden naar andere dan subsidiebezwaren.

Van de in 2019 binnengekomen subsidiebezwaren (38) is 50% op informele wijze opgelost (19 intrekkingen). Tevens zijn 7 subsidiebezwaren uit 2018 in 2019 ingetrokken. Van de andere dan de subsidiebezwaren is 24% op een informele wijze opgelost. Tevens zijn er 23 bezwaarschriften uit voorafgaande jaren ingetrokken.

Hoewel de informele aanpak ook is uitgebreid naar de andere dan subsidiebezwaren, ligt bij deze zaken het percentage dat informeel is opgelost beduidend lager, namelijk 24% (29 intrekkingen). Dit heeft vooral te maken met het feit dat er bij deze bezwaren vaker contra-indicaties (bestuurlijke/politieke gevoeligheid bijvoorbeeld) zijn en er vaak meerdere partijen betrokken zijn bij het bestreden besluit.
Ook bij andere overheden blijkt de informele aanpak in dit soort zaken minder vaak toegepast te kunnen worden.

2.11 Uitspraken rechtbank/ Raad van State n.a.v. bezwaren 2017/2018

De rechter heeft in 2019 17 keer uitspraak gedaan over beslissingen op bezwaarschriften, waar de HAC over heeft geadviseerd, uit 2017/2018. Het beroep is 12 keer ongegrond verklaard (de rechter was het eens met de beslissing op bezwaar) en 5 keer is het beroep gegrond verklaard (de rechter was het oneens met de beslissing op bezwaar).

(hoger) Beroep ongegrond

Doden van ganzen Schiphol (3x)
Namens gedeputeerde staten was er ontheffing verleend voor het doden van ganzen rondom Schiphol. De HAC adviseerde om de ingediende bezwaarschriften ongegrond te verklaren. Gedeputeerde staten hebben het advies overgenomen.
De rechtbank verklaarde de ingediende beroepen ongegrond.

Goedkeuring Faunabeheerplan (3x)
Gedeputeerde staten hadden besloten het ingediende Faunabeheerplan goed te keuren.
De HAC was van mening dat op de toenmalige samenstelling van het bestuur van de Faunabeheereenheid wel een ander was af te dingen, maar dat als het nieuw samen te stellen bestuur het Faunabeheerplan zou bekrachtigen, het bestreden besluit niet herroepen zou hoeven te worden. Gedeputeerde staten hebben het advies overgenomen.
De rechtbank verklaarde de ingediende beroepen ongegrond. Tegen de uitspraak van de rechtbank is hoger beroep aangetekend.

Doden ganzen
Gedeputeerde staten hadden een ontheffing verleend voor het doden van ganzen.
De HAC adviseerde het bestreden besluit te herroepen ten aanzien van het gebruik van het geweer een uur voor zonsopkomst en een uur na zonsondergang. Gedeputeerde staten hadden dit advies overgenomen.
De rechtbank was het eens met de beslissing op bezwaar en verklaarde het beroep ongegrond.
De Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State verklaarde het hoger beroep ongegrond.

Glasvezel
Gedeputeerde staten hadden subsidie verleend in de vorm van een garantstelling voor het aanleggen van een glasvezelnetwerk. De HAC adviseerde het bestreden besluit in stand te laten. De verleende subsidie in de vorm van een garantstelling was terecht gelet op het feit dat de markt dit gebied niet op (korte) termijn zou voorzien van glasvezel. Gedeputeerde staten hebben dit advies overgenomen.
De rechtbank was het eens met de beslissing op bezwaar en verklaarde het beroep ongegrond. Tegen de uitspraak van de rechtbank is hoger beroep aangetekend.

Last onder dwangsom (2x)
Namens gedeputeerde staten is 2 keer een last onder dwangsom opgelegd aan een inrichting. De HAC adviseerde de bezwaarschriften ongegrond te verklaren, de lasten waren terecht opgelegd.
Gedeputeerde staten hebben de adviezen overgenomen.
De rechtbank was het eens met de beslissing op bezwaar en verklaarde de beroepen ongegrond.

Wet op het primair onderwijs
Gedeputeerde staten hadden besloten dat een school blijvend was opgehouden met het gebruik van een bijgebouw voor de school. De HAC was van mening dat de term "blijvend" op een juiste wijze was geïnterpreteerd en adviseerde de bezwaarschriften ongegrond te verklaren.
Gedeputeerde staten hebben dit advies overgenomen.
De rechtbank was het eens met de beslissing op bezwaar en verklaarde het beroep ongegrond.

WRO
Gedeputeerde staten hadden geweigerd een verklaring van geen bezwaar af te geven, aangezien er dan sprake zou zijn van verstedelijking in het buitengebied. De HAC was van mening dat de verklaring van geen bezwaar terecht was geweigerd.
Gedeputeerde staten hebben dit advies overgenomen.
De rechtbank was het eens met de beslissing op bezwaar en verklaarde het beroep ongegrond.

(hoger) Beroep gegrond

Wnb vleermuizen
Namens gedeputeerde staten was er een ontheffing verleend voor het verstoren van vleermuizen. Natuurorganisaties en omwonenden hadden bezwaar gemaakt tegen deze ontheffing. De HAC had alle bezwaren inhoudelijk behandeld en geadviseerd het bestreden besluit niet te herroepen. Gedeputeerde staten hadden dit advies overgenomen.
De rechtbank oordeelde dat de bezwaarschriften van de omwonenden niet-ontvankelijk verklaard hadden moeten worden. Aangezien het hier gaat om soortbescherming is de ruimtelijke uitstraling zeer gering en worden de omwonenden niet in hun belangen getroffen. De rechtbank verklaarde het beroep dan ook gegrond, maar dit bleef zonder gevolgen voor de provincie.

Wnb
Namens gedeputeerde staten was een handhavingsverzoek om de werkzaamheden stil te leggen afgewezen. De HAC adviseerde het bezwaarschrift ongegrond te verklaren. Gedeputeerde staten hadden het advies overgenomen.
De rechtbank kwam tot de conclusie dat het besluit onvoldoende gemotiveerd was, maar gaf gedeputeerde staten, via een tussenuitspraak, de gelegenheid om de motivering aan te vullen. Met deze aanvulling heeft de rechtbank de rechtsgevolgen van het besluit in stand gelaten.

Wnb doden van kraaien en kauwen (2x)
Namens gedeputeerde staten was er ontheffing verleend voor het doden van kraaien en kauwen ter bescherming van de weidevogels. De HAC adviseerde om de bezwaarschriften ongegrond te verklaren. Gedeputeerde staten hebben dit advies overgenomen.
De rechtbank verklaarde het beroep gegrond. Het rapport waarop gedeputeerde staten zich hadden gebaseerd dateerde van voor het instellen van de landelijke vrijstelling voor de kraai en kauw en uit de overige overgelegde gegevens kwam onvoldoende naar voren dat, ondanks de landelijke vrijstelling, kraaien en kauwen een bedreiging vormen voor de weidevogels.

Invorderingsbesluit
Namens gedeputeerde staten was een dwangsom ingevorderd vanwege het overtreden van de last onder dwangsom. Door het dempen van een sloot zou de voortplantingsplek voor de heikikker en de rugstreeppad vernietigd zijn. De HAC adviseerde om het bestreden besluit beter te motiveren, maar de invordering niet te herroepen. Gedeputeerde staten hebben dit advies overgenomen.
De rechtbank verklaarde het beroep gegrond. De invordering was onterecht, aangezien de last niet was overtreden. In het betreffende gebied waren de rugstreeppad en de heikikker al afgevangen en door het plaatsen van faunaschermen kon het gebied ook niet meer gebruikt worden als voortplantingsplek. Er was dan ook geen sprake van een overtreding.

2.11.1 Conclusie naar aanleiding van de uitspraken van de rechter
De meeste beroepszaken worden ongegrond verklaard door de rechter. Het is vooral opvallend dat alle gegrond verklaarde beroepen betrekking hadden op de Wet natuurbescherming. Deze wet is zeer complex en de verwachting is dat de jurisprudentie op dit rechtsgebied voorlopig nog volop in ontwikkeling zal blijven.

3 JAARVERSLAG CENTRAAL MELDPUNT KLACHTEN 2019

3.1 Inleiding

3.1.1 Rol van het Centraal Meldpunt Klachten

In de Algemene wet bestuursrecht (Awb) is in artikel 9:1 geregeld: “Een ieder heeft het recht om over de wijze waarop een bestuursorgaan zich in een bepaalde aangelegenheid jegens hem of een ander heeft gedragen, een klacht in te dienen bij dat bestuursorgaan.”

Sinds 2002 opereert binnen de provincie Noord-Holland het Centraal Meldpunt Klachten (CMK) als meldpunt voor het indienen van klachten in de zin van de Awb, die gericht zijn tegen gedragingen van provinciale medewerkers of bestuurders. Het CMK is ondergebracht bij de sector Juridische Zaken van de directie Concernzaken.

Het CMK is het contactadres voor de Nationale ombudsman bij ombuds-aangelegenheden die de provincie Noord-Holland betreffen.

3.1.2 Definitie van het begrip klacht

Regelmatig blijkt dat het onduidelijk is wat onder het begrip “klacht” wordt verstaan. Vaak wordt het begrip te eng opgevat. Een klacht is in die beperkte opvatting alleen een uiting van onvrede over bejegening: hoe iemand te woord is gestaan bijvoorbeeld.

Onder een gedraging valt echter elk handelen of nalaten. Het kan feitelijk handelen betreffen maar ook gedrag i.v.m. publiek- of privaatrechtelijke rechtshandelingen.De gedraging moet in het verleden liggen, zodat niet geklaagd kan worden over een in de toekomst te verwachten gedraging. En algemene wensen (niet individualiseerbaar) over het optreden c.q. beleid van een bestuursorgaan, hebben geen betrekking op de wijze waarop een bestuursorgaan zich heeft gedragen en vallen dus niet onder het bereik van titel 9.1 Awb.

De Nationale ombudsman hanteert de begrippen klacht en klachtbehandeling als volgt: “De Nationale ombudsman vindt dat een overheidsinstantie behoorlijk moet reageren op iedere uiting van ongenoegen van een burger. Die reactie zien wij als klachtbehandeling. Dat betekent dat wij voor de begrippen klacht en klachtbehandeling een bredere definitie hanteren dan die in de Algemene wet bestuursrecht. Een burger mag namelijk altijd een behoorlijke reactie van de overheid verwachten. Niet alleen als zijn klacht voldoet aan de vereisten van de Awb”. Afhankelijk van de situatie neemt de provincie en het CMK het begrip klacht in het algemeen ruim bij de klachtbehandeling.

3.2 Behandeling van klachten

Voor het CMK geldt een behandelprotocol dat uitgaat van een twee-fasen model, waarbij onderscheid wordt gemaakt tussen de bemiddelingsfase en de formele fase. Het CMK treedt op in de bemiddelingsfase. In de formele fase wordt de klacht behandeld met inschakeling van de onafhankelijke Hoor- en adviescommissie Noord-Holland (HAC).

3.2.1. Werkwijze CMK

De provincie Noord-Holland wil klachten over haar wijze van optreden op een zorgvuldige manier behandelen. Het CMK probeert eerst informeel door bemiddeling een oplossing te vinden. Deze werkwijze sluit aan bij de aanbevelingen van de Nationale ombudsman, namelijk dat klachtbehandeling laagdrempelig en informeel dient te zijn. En zich kenmerkt door een persoonlijke, betrokken en oplossingsgerichte houding van de overheid.

Het CMK heeft voor het zoeken naar een informele wijze van oplossen van de kwestie een aantal mogelijkheden: telefonische bemiddeling, schriftelijke bemiddeling of een bemiddelingsgesprek.
Het CMK bekijkt samen met klager en beklaagde en diens leidinggevende welke vorm van bemiddeling het meest geschikt is. Via telefoon en e-mail is al veel op te lossen: het CMK treedt dan op als intermediair of er is direct contact tussen klager en beklaagde die samen tot een oplossing komen. Een andere mogelijkheid is het houden van een door het CMK georganiseerd bemiddelingsgesprek tussen klager en beklaagde. In het verslagjaar is er één klacht doorgeleid voor bespreking in een bemiddelingsgesprek onder onafhankelijke gespreksleiding van het CMK. Dat gesprek heeft tot duurzame oplossingen geleid.

Als bemiddeling niet lukt of geen geschikte aanpak is, gaat de klacht voor behandeling naar de HAC. Een kamer van drie onafhankelijke leden uit de HAC hoort klager en beklaagde. Daarna wordt een rapport van bevindingen - vergezeld van een advies en eventuele aanbevelingen aan gedeputeerde staten - gezonden, waarna gedeputeerde staten de klager in kennis stellen van hun conclusies. Gedeputeerde staten mogen afwijken van het advies van de HAC.
Is een klager het niet eens met het oordeel en de conclusies van gedeputeerde staten over de klacht, dan kan hij terecht bij de Nationale ombudsman.

3.2.2a. Cijfers 2019 en eerdere jaren

Het CMK rapporteert kwantitatief en anoniem over de ingediende klachten aan de directie in het kader van de reguliere managementrapportages vanuit de organisatie.

Afhandeling klachten	2019	2018	2017	2016	2015	2014	2013	2012	2011
CMK	20	19	13	24	31	30	37	31	26
HAC	3	1	1	1	4	1	3	4	
Nog in behandeling	2	0	0	2	1	5	3	3	1

3.2.2b. Toelichting tabel Afhandeling klachten

De bovenstaande tabel laat o.a. het aantal en de wijze van afhandeling van de in 2019 ingekomen klachten zien. In dat jaar zijn er in totaal 20 klachten over gedrag van een medewerker binnengekomen bij het CMK, waarvan 3 via de Nationale ombudsman.
Bij 3 van de 20 klachten werd de HAC betrokken (de formele fase). Van die 3 klaagschriften werden er 2 door de HAC ongegrond geacht. Gedeputeerde staten hebben het oordeel van de commissie in beide gevallen overgenomen. Er werd 1 klaagschrift gedeeltelijk gegrond geacht door de HAC en gedeputeerde staten.

De neergaande lijn in het aantal klachten dat vanaf 2013 binnenkomt, heeft zich niet voortgezet. Klachten zijn zo verschillend van aard dat het niet goed mogelijk is om de fluctuaties in het aantal ingekomen klachten te verklaren.

De in 2019 ingekomen klachten zijn, net zoals in de voorafgaande jaren, binnen de wettelijke termijn afgehandeld.

3.2.3. Nationale Ombudsman

In maart 2019 verscheen het rapport ‘Behoorlijke informatieverstrekking aan omwonenden rondom vergunningverlening’ van de Nationale ombudsman (NO). De ombudsman pleit ervoor om bij informatieverstrekking rondom vergunningverlening niet leidend te laten zijn wat juridisch gezien verplicht is, maar het burgerperspectief centraal te stellen. De wijze van informeren moet worden afgestemd op de diversiteit aan burgers. Dat kan betekenen dat, om burgers te kunnen bereiken, de overheid meer moet doen dan juridisch gezien verplicht is. Het CMK constateert dat de provincie in ieder geval in het kader van klachtbehandeling die notie oppakt.
Wat opvalt is dat ook de rechter steeds meer vanuit het belang van burgerperspectief redeneert: niet de bedoeling van de ambtenaar, of de precieze bevoegdheidsverdeling binnen de overheid is voor een burger leidend. Er moet juist meer nadruk worden gelegd op hoe een uitlating of gedraging bij een redelijk denkende burger overkomt. Het CMK stelt zich wat dat betreft open op in de contacten naar burgers: er is ruimte voor de vraag wat er aan de hand is zonder direct uitleg te (laten) geven over regels of procedures.

De Nationale ombudsman heeft een overzicht opgemaakt van de klachten, vragen en verzoeken die tussen 1 januari en 31 december 2019 zijn ontvangen over de provincie Noord-Holland.
Sommige zaken die aan de NO worden voorgelegd zijn niet bekend bij het CMK, omdat burgers zich direct tot de NO wenden. In het overzicht van de NO over 2019 worden 8 verzoeken gemeld. Daarvan zijn er 6 zonder onderzoek afgedaan door de NO. In 2018 zijn 9 van de 10 zaken zonder onderzoek afgedaan door de NO. In 2017 ging het om 5 verzoeken, waarbij geen of geen volledig onderzoek nodig was door de NO.

De Nationale ombudsman heeft in dit verslagjaar voor 3 zaken aandacht gevraagd bij de provincie.
Eén zaak had betrekking op het niet reageren op vragen van een burger. Deze klacht is naar de betreffende omgevingsdienst doorgezonden ter behandeling.
Een tweede zaak betrof het afgeven van een signaal door de NO aan de provincie over onrust van burgers t.a.v. een gebiedsakkoord. Dit signaal is opgepakt en doorgegeven aan de woordvoerder en bestuursadviseur van de betreffende gedeputeerde.
Tot slot was er een derde zaak waarin de NO de provincie verzoekt om een zogenaamd 'informerend gesprek' te organiseren. Daarop is aan de NO een overzicht gezonden waarin is ingegaan op achtergrond, feiten, betrokken partijen, gevolgde procedures en pogingen om tot een oplossing te komen. In 2020 wordt duidelijk hoe de NO hierop zal reageren.

3.3 Acties naar aanleiding van klachten in 2019

Doel van klachtbehandeling is o.a. burgers op weg te helpen én te leren van hun klachten.

3.3.1. Doorzenden of op weg helpen

In 2019 zijn 64 meldingen en klachten ingekomen die niet bij het CMK thuishoren. Het CMK zendt dergelijke meldingen/klachten door naar het bevoegde orgaan: de betreffende gemeenten, uitvoeringsdiensten of specifieke klachtmeldpunten waartoe ook o.a. de interne loketten schadezaken en servicepunt behoren. Soms heeft het CMK (onverplicht) extra informatie gegeven om de klager op weg te helpen of is de klager doorverwezen naar een deskundig loket.

Van de 64 meldingen waren er 11 die de afwezige of slecht functionerende brug- en sluisbediening in de provincie tot onderwerp hadden. Het CMK is van mening dat 64 onjuist geadresseerde meldingen erg veel is. Bovendien hadden alle meldingen over de brug- en sluisbediening gemeld moeten worden bij het servicepunt van de provincie. Kan het CMK (nog) beter op internet aanduiden wat haar rol en taak is?

Uit onderzoek dat de NO heeft laten verrichten blijkt dat de burger haar relatie met de overheid ziet als noodzakelijk, ingewikkeld en ver weg. De NO geeft als verbeterpunt mee 'versimpelen': begrijpelijke taal en eenvoudige procedures, liefst via één loket.

Het CMK herkent de problematiek van de dwalende burger. Hoe komt het dat burgers onterecht bij het CMK uitkomen bij het doen van een melding d.w.z. niet inhoudende een klacht over gedrag in de zin van de Awb? Deze vraag heeft het CMK besproken met de sector Communicatie mede omdat de vraag een plaats kan krijgen in het kader van het provincie brede project Direct Duidelijk.
Op initiatief van de sector Communicatie is een onderzoek gestart naar hoe de webpagina, waar ook het CMK op staat, door lezers wordt gewaardeerd: vinden zij daar waar ze naar zoeken? Op basis van de uitkomsten daarvan wil de nieuwsredactie de pagina opnieuw onder de loep nemen en eventueel aanpassen.
Het CMK blijft alert op dit punt en wil bereiken dat burgers bij het juiste loket aankloppen en adequaat worden geholpen.

3.3.2. Leren van klachten: acties en maatregelen na klachtbehandeling

In 50% van de klachten die in behandeling zijn genomen door het CMK, heeft klager terecht gewezen op gebreken in de wijze waarop ten opzichte van hem is gehandeld. Dat was 50% in 2018, ruim 50% in 2017 en ruim 60% in de jaren voor 2017.

De provincie Noord-Holland wil o.a. naar aanleiding van de resultaten van de klachtafhandeling de werkwijze van bestuur en organisatie waar nodig verbeteren en daarmee de kwaliteit van de dienstverlening waarborgen of aanscherpen.

In 2019 zijn de ingekomen klachten aanleiding geweest tot het nemen van de volgende acties: het aanbieden van excuus, het op de hoogte houden van de ontwikkelingen van een project, het houden van gesprekken, het in samenwerking van provincie en gemeente verbeteren van een verkeerssituatie en het helpen van een burger door contacten te leggen bij een gemeente.

4

HAC RECHTSPOSITIEBESLUITEN BESTUUR

De Hoor- en adviescommissie rechtspositiebesluiten bestuur Noord-Holland bestaat uit externe leden en adviseert met betrekking tot bezwaarschriften tegen besluiten van gedeputeerde staten die betrekking hebben op de rechtspositie van leden van provinciale staten en gedeputeerde staten.

Er wordt gedacht om dergelijke bezwaarschriften elders onder te brengen. Tot daartoe besloten is, kan de reguliere HAC over dergelijke bezwaarschriften, mochten die worden ingediend, adviseren.

In 2019 zijn er bij deze commissie geen bezwaarschriften ingediend.

BIJLAGE A
SAMENSTELLING HAC

Leden van de HAC-kamers op 31 december 2019

Coördinerend voorzitter:	mw. mr. J. Hofland
Kamervoorzitters:	Mw. mr. J. Hofland Dhr. O.A. Dijkstra Mw. mr. E.C. Berkouwer Mw. mr. S.G.A. de Boer
Leden:	Dhr. mr. drs. R. Van Baaren Dhr. mr. W.J.K. Brugman Mw. mr. G.E. Creijghton-Sluijk Dhr. mr. A. Erdogan Dhr. H.J.I. van Leeuwen Dhr. mr. M.H.J. van Riessen Dhr. mr. dr. J. Wieland

Secretariaat HAC

Sectormanager:	mr. P.A.J.M. Kreuwel
Coördinator: (Informele Aanpak)	mr. K.M. Mur-van Amerongen
Coördinator : (Formele Aanpak)	mr. P.S. van Laar
Administratie: (Informele en Formele aanpak): A. Veenstra-Bruijnes	K.J. Ossendorp
secretarissen:	mr. L. Blommestijn mr. F.E. Burgers mr. A. de Groot mr. P.S. van Laar

Secretariaat CMK

Coördinator:	mr. K.M. Mur-van Amerongen
Administratie:	E.M. Pardoen-Kortekaas

HAARLEM, JULI 2020

Provincie Noord-Holland

Aan
Provinciale Staten van Noord-Holland
Kopie aan

Uw contactpersoon
mw M.G.M. Duivenvoorden
BEL/BS

Telefoonnummer +31235144005
duivenvoordm@noord-holland.nl

Betreft: antwoord rondvraag dhr. Hoogervorst
vraag Prinsjesfestival

Memo

1 oktober 2020

Tijdens de commissie EFB van 28 september jl. heeft de heer Hoogervorst vragen gesteld over de activiteiten die hebben plaatsgevonden in het kader van het Prinsjesfestival en hoe de toegankelijkheid was georganiseerd. Graag beantwoord ik die vraag in dit memo.

Provincie Noord-Holland was dit jaar strategisch partner van het Prinsjesfestival. Zoals al toegelicht in de PS vergadering van 18 juni 2020 hebben Gedeputeerde Staten zich genoodzaakt gezien, vanwege de COVID-19 crisis, om onze inzet bij het Prinsjesfestival te minimaliseren, zelf geen bijeenkomsten te organiseren en geen groepen mensen te verplaatsen vanuit Noord-Holland naar Den Haag. In een brief van 27 augustus met kenmerk 1402281 / 1477654 hebben we in een activiteitenoverzicht aangegeven aan welke activiteiten provincie Noord-Holland nog deelnam. Dit betrof de volgende activiteiten:

- Opening op 10 september in Nieuwspoort te Den Haag. Aanwezig was een beperkt aantal genodigden. Naast openingswoorden door de voorzitter van de stichting en ondergetekende werd er een gedicht voorgedragen en was er de uitreiking van de PrinsjesPrijs.
  Dit jaar is de PrinsjesPrijs uitgereikt aan de voorzitter van de tweede kamer, Khadija Arib. Met name haar rol in het kader van democratie tijdens Corona was een van de onderscheidende punten volgens de jury.
  Er konden maximaal 30 personen in de zaal. De opening betrof een besloten bijeenkomst, er waren er alleen genodigden, men moest zich melden aan de balie waar een badge uitgegeven werd en handgel stond.

- De activiteiten met leerlingen konden nog wel doorgaan. Er was een beperkt aantal leerlingen uitgenodigd en het debat werd via

livestreams uitgezonden naar de scholen. Ook dit waren besloten bijeenkomsten.

- Op het laatste moment kon toch nog het Prinsjescabaret doorgaan; in theater Diligentia kon een beperkt aantal mensen de voorstelling van Pieter Derks en Patrick Nederkoorn bijwonen. Ondergetekende was uitgenodigd door de stichting Prinsjesfestival. Voor het Prinsjescabaret moesten belangstellenden vooraf reserveren, waar men ook een tijdslot kreeg om zich te melden.

- En de laatste activiteit waar wij als Provincie Noord-Holland aan deelnamen was PrinsjesBelang. Dit is het NPO radio 1 programma Haagse Lobby. Voorgaande jaren werd dit in de middag met publiek in Den Haag opgenomen. Nu was het om 20.30 uur live vanuit de studio van NPO 1 radio in Hilversum zonder publiek alleen met journalist Martijn van Greven en samen met mij nog tweegasten waardoor er ruim afstand gehouden kon worden.

Over de activiteiten die de stichting Prinsjesfestival zelf heeft georganiseerd heeft de stichting aangegeven aan dat ze daarover tevreden is. Voor al deze activiteiten moest men vooraf reserveren en golden vanzelfsprekend de covid-19 RIVM maatregelen.

Ik ga er vanuit dat hiermee de vraag van de heer Hoogervorst afdoende is beantwoord.

Met vriendelijke groet,

De commissaris van de Koning
in de provincie Noord-Holland

A.Th.H. van Dijk